Alkitab Leutik

Tinjauan Umum

Ieu mangrupa pilihan téks Yunani kuno anu geus dipilih sacara taliti pikeun néwak pangalusna ajaran Yesus jeung tulisan-tulisan anu Anjeunna ajarkeun, rujuk, jeung kaeusian. Tujuan urang nyaéta nyadiakeun anjeun kalayan réprésséntasi anu sadeukeutna jeung basa Yunani aslina dina format modéren anu gampang dibaca.

Bantahan

Tarjamahan ieu dijieun tina naskah asli Yunani Septuagint jeung Bizantium maké modél basa gedé. Ku sabab kitu eusina loba artefak budaya jeung tata basa tina basa aslina, tapi bisa ogé ngandung kasalahan. Upami aya nu katingali anéh, mangga pariksa naskah Yunani aslina. Upami anjeun mendakan kasalahan, mangga kirimkeun ka jesusislord@joshuabible.com.

Lisénsi

Anjeun gaduh idin pikeun nyalin sareng nyebarkeun tarjamahan ieu sabagian atanapi sadayana. Anjeun henteu diidinan ngarobih atanapi ngajual éta. Upami anjeun mendakan kasalahan, mangga kirimkeun email ka jesusislord@joshuabible.com supados kami tiasa ngabenerkeunana sareng nyayogikeun anjeun édisi anu parantos diropéa.

Kajadian

᮱ | ᮲ | ᮳ | ᮴ | ᮵ | ᮶ | ᮷ | ᮸ | ᮹ | ᮱᮰ | ᮱᮱ | ᮱᮲ | ᮱᮳ | ᮱᮴ | ᮱᮵ | ᮱᮶ | ᮱᮷ | ᮱᮸ | ᮱᮹ | ᮲᮰ | ᮲᮱ | ᮲᮲ | ᮲᮳ | ᮲᮴ | ᮲᮵ | ᮲᮶ | ᮲᮷ | ᮲᮸ | ᮲᮹ | ᮳᮰ | ᮳᮱ | ᮳᮲ | ᮳᮳ | ᮳᮴ | ᮳᮵ | ᮳᮶ | ᮳᮷ | ᮳᮸ | ᮳᮹ | ᮴᮰ | ᮴᮱ | ᮴᮲ | ᮴᮳ | ᮴᮴ | ᮴᮵ | ᮴᮶ | ᮴᮷ | ᮴᮸ | ᮴᮹ | ᮵᮰

Injil Matéus

᮱ | ᮲ | ᮳ | ᮴ | ᮵ | ᮶ | ᮷ | ᮸ | ᮹ | ᮱᮰ | ᮱᮱ | ᮱᮲ | ᮱᮳ | ᮱᮴ | ᮱᮵ | ᮱᮶ | ᮱᮷ | ᮱᮸ | ᮱᮹ | ᮲᮰ | ᮲᮱ | ᮲᮲ | ᮲᮳ | ᮲᮴ | ᮲᮵ | ᮲᮶ | ᮲᮷ | ᮲᮸

Kaluarna

᮱ | ᮲ | ᮳ | ᮴ | ᮵ | ᮶ | ᮷ | ᮸ | ᮹ | ᮱᮰ | ᮱᮱ | ᮱᮲ | ᮱᮳ | ᮱᮴ | ᮱᮵ | ᮱᮶ | ᮱᮷ | ᮱᮸ | ᮱᮹ | ᮲᮰ | ᮲᮱ | ᮲᮲ | ᮲᮳ | ᮲᮴ | ᮲᮵ | ᮲᮶ | ᮲᮷ | ᮲᮸ | ᮲᮹ | ᮳᮰ | ᮳᮱ | ᮳᮲ | ᮳᮳ | ᮳᮴ | ᮳᮵ | ᮳᮶ | ᮳᮷ | ᮳᮸ | ᮳᮹ | ᮴᮰

Injil Markus

᮱ | ᮲ | ᮳ | ᮴ | ᮵ | ᮶ | ᮷ | ᮸ | ᮹ | ᮱᮰ | ᮱᮱ | ᮱᮲ | ᮱᮳ | ᮱᮴ | ᮱᮵ | ᮱᮶

Wilangan

᮱ | ᮲ | ᮳ | ᮴ | ᮵ | ᮶ | ᮷ | ᮸ | ᮹ | ᮱᮰ | ᮱᮱ | ᮱᮲ | ᮱᮳ | ᮱᮴ | ᮱᮵ | ᮱᮶ | ᮱᮷ | ᮱᮸ | ᮱᮹ | ᮲᮰ | ᮲᮱ | ᮲᮲ | ᮲᮳ | ᮲᮴ | ᮲᮵ | ᮲᮶ | ᮲᮷ | ᮲᮸ | ᮲᮹ | ᮳᮰ | ᮳᮱ | ᮳᮲ | ᮳᮳ | ᮳᮴ | ᮳᮵ | ᮳᮶

Injil Yohanes

᮱ | ᮲ | ᮳ | ᮴ | ᮵ | ᮶ | ᮷ | ᮸ | ᮹ | ᮱᮰ | ᮱᮱ | ᮱᮲ | ᮱᮳ | ᮱᮴ | ᮱᮵ | ᮱᮶ | ᮱᮷ | ᮱᮸ | ᮱᮹ | ᮲᮰ | ᮲᮱

Ulangan

᮱ | ᮲ | ᮳ | ᮴ | ᮵ | ᮶ | ᮷ | ᮸ | ᮹ | ᮱᮰ | ᮱᮱ | ᮱᮲ | ᮱᮳ | ᮱᮴ | ᮱᮵ | ᮱᮶ | ᮱᮷ | ᮱᮸ | ᮱᮹ | ᮲᮰ | ᮲᮱ | ᮲᮲ | ᮲᮳ | ᮲᮴ | ᮲᮵ | ᮲᮶ | ᮲᮷ | ᮲᮸ | ᮲᮹ | ᮳᮰ | ᮳᮱ | ᮳᮲ | ᮳᮳ | ᮳᮴

Surat Yohanes

᮱ | ᮲ | ᮳ | ᮴ | ᮵

Yosua

᮱ | ᮲ | ᮳ | ᮴ | ᮵ | ᮶ | ᮷ | ᮸ | ᮹ | ᮱᮰ | ᮱᮱ | ᮱᮲ | ᮱᮳ | ᮱᮴ | ᮱᮵ | ᮱᮶ | ᮱᮷ | ᮱᮸ | ᮱᮹ | ᮲᮰ | ᮲᮱ | ᮲᮲ | ᮲᮳ | ᮲᮴

Kajadian

Dina awal, Allah nyieun langit jeung bumi. Bumi éta teu katingali jeung teu kabentuk, poék aya di luhureun jurang, sarta Roh Allah ngalayang di luhureun cai. Jeung ceuk Allah, Hayu aya cahaya, sarta jadilah cahaya. Jeung Allah ningali cahaya téh, yén éta alus, sarta Allah misahkeun antara cahaya jeung poék. Jeung Allah nyebut cahaya téh poé, jeung gelap téh disebut peuting. Sarta aya soré, sarta aya isuk, poé kahiji.

Jeung ceuk Allah, Hayu aya firmamén dina tengah cai, jeung hayu éta ngabagi antara cai jeung cai, sarta kajadian kitu. Jeung Gusti Allah ngadamel firmamén, sarta Gusti Allah misahkeun antara cai anu aya di handapeun firmamén jeung cai anu aya di luhur firmamén. Jeung Allah nyebut firmament éta langit, sarta Allah nempo yén éta alus, sarta aya soré jeung aya isuk, poé kadua.

Jeung ceuk Allah, Hayu dikumpulkeun cai nu aya di handapeun langit kana hiji tempat, jeung hayu katémbong nu garing. Jeung kajadian kitu. Cai nu aya di handapeun langit dikumpulkeun kana tempat-tempatna, jeung katémbong nu garing. Jeung Gusti nyebut nu garing téh taneuh, jeung kumpulan-kumpulan cai anjeunna nyebut laut-laut, jeung Gusti ningali yén éta alus. Jeung ceuk Allah, Hayu taneuh bertunas jukut-jukutan, anu nyebarkeun siki nurutkeun jinisna jeung nurutkeun sasaruaanana, jeung tangkal buah anu ngahasilkeun buah, anu sikina aya dina dirina nurutkeun jinisna di bumi, jeung kajadian kitu. Jeung taneuh ngaluarkeun jukut-jukutan, anu nyebarkeun siki nurutkeun jinisna jeung nurutkeun sasaruaanana, jeung tangkal buah anu ngahasilkeun buah, anu sikina aya di jerona nurutkeun jinisna di luhur taneuh, jeung Allah ningali yén éta alus. Jeung éta kajadian soré, jeung éta kajadian isuk, poé katilu.

Jeung ceuk Allah, Hayu aya caang-caang di cakrawala langit pikeun mere caang ka bumi, pikeun misahkeun antara beurang jeung peuting, jeung hayu éta jadi tanda-tanda, waktu-waktu, poé-poé, jeung taun-taun. Jeung hayu aranjeunna jadi cahaya dina firmamén sawarga, supaya méré cahaya ka bumi, sareng kajadian kitu. Jeung Gusti Allah ngadamel dua cahaya nu gedé, nyaéta cahaya nu gedé pikeun ngawasa beurang, jeung cahaya nu leuwih leutik pikeun ngawasa peuting, ogé béntang-béntang. Jeung Allah nempatkeun aranjeunna dina firmament langit, supaya masihan cahaya kana bumi, Jeung pikeun maréntah poé jeung peuting, jeung pikeun misahkeun antara cahaya jeung gelap, jeung Allah nempo yén éta alus. Jeung éta kajadian soré

jeung éta kajadian énjing, poé kaopat.

Jeung ceuk Allah, Hayu cai mawa kaluar mahluk ngarayap anu hirup, jeung manuk-manuk anu ngapung di luhur bumi handapeun cakrawala langit, sarta kajadian kitu. Jeung Gusti Allah ngadamel mahluk laut anu gedé, jeung sakabéh jiwa sato anu ngarayap, anu dibawa kaluar ku cai nurutkeun jenis-jenisna, jeung sakabéh manuk anu jangjangan nurutkeun jenisna, sarta Gusti Allah ningali yén éta alus. Jeung Gusti ngaberkahan aranjeunna, nyarios, Tumuwuh jeung kalikeun, jeung eusian cai-cai di sagara-sagara, jeung manuk-manuk hayu kalikeun di bumi. Jeung éta kajadian soré, jeung éta kajadian isuk, poé kalima.

Jeung ceuk Allah, Hayu taneuh ngaluarkeun jiwa hirup nurutkeun jinisna, sato opat suku, jeung hal-hal anu ngarayap, jeung sato galak di bumi nurutkeun jinisna, sarta kajadian kitu. Gusti Alloh ngadamel sato galak di bumi nurutkeun jinisna, ingon-ingon nurutkeun jinisna, jeung sakabéh sato ngarayap di bumi nurutkeun jinisna, sarta Gusti Alloh ningali yén éta alus.

Jeung ceuk Allah, Hayu urang nyieun manusa nurutkeun gambar urang jeung nurutkeun sasaruaan urang, jeung hayu maranéhna maréntah lauk di laut, jeung manuk di langit, jeung ingon-ingon, jeung sakabéh bumi, jeung sakabéh sato ngarayap anu ngarayap di bumi. Jeung Allah ngadamel manusa nurutkeun gambar Allah, jalu jeung bikang Anjeunna ngadamel aranjeunna. Jeung Gusti ngaberkahan aranjeunna, nyarios,

Tumbuhlah jeung baranahan, jeung pinuhan bumi, jeung taklukeun eta, jeung paréntah lauk-lauk di laut, jeung manuk-manuk di langit, jeung sakabéh ingon-ingon, jeung sakabéh bumi, jeung sakabéh sato nu ngarayap di bumi. Jeung ceuk Allah, Tingali, Abdi parantos masihan ka anjeun sadaya jukut anu ngahasilkeun siki, anu aya di sakuliah bumi, sareng unggal tangkal anu ngagaduhan buah anu ngandung siki, éta bakal janten dahareun pikeun anjeun. Jeung ka sakabéh sato galak di bumi, jeung ka sakabéh manuk di langit, jeung ka unggal sato ngarayap anu ngarayap di bumi, anu miboga jiwa kahirupan dina dirina, jeung sakabéh jukut héjo pikeun dahareun, sarta jadilah kitu. Jeung Gusti Allah nempo sakabéh anu geus dijieun-Na, jeung tingali, alus pisan, sarta jadi soré jeung jadi isuk, poé kagenep.

Sareng parantos réngsé langit sareng bumi, sareng sadaya eusina.

Jeung Allah réngsé dina poé kagenep karya-karyana anu geus dijieun, sarta eureun dina poé katujuh tina sakabéh karya-karyana anu geus dijieun. Jeung Gusti Allah ngaberkahan poé nu katujuh, sarta nguduskeun éta, sabab dina poé éta Anjeunna rested ti sakabéh pagawéan-Na, nu geus dimimitian ku Gusti Allah pikeun nyieun.

Ieu éta buku ngeunaan kalahiran langit jeung bumi, waktu éta kajadian, dina poé Gusti Allah nyieun langit jeung bumi, jeung unggal tatangkalan héjo di sawah samémén jadi di bumi, jeung sakabéh jukut sawah samémén tumuwuh, sabab Allah can ngahujanan bumi, jeung manusa can aya pikeun ngagarap éta. Cinyusu naék ti bumi, sarta ngasiram sakumna beungeut bumi. Jeung Allah ngawangun manusa tina lebu bumi, sarta ngahirupkeun kana beungeut manusa éta napas kahirupan, sarta manusa éta jadi jiwa nu hirup.

Jeung Gusti Allah melak hiji taman di Eden di beulah wétan, sarta nempatkeun di dinya éta jalma anu geus dibentuk-Na. Jeung Allah ngabalukarkeun tumuwuh kéném tina bumi unggal tangkal anu geulis pikeun ditingali jeung alus pikeun didahar, jeung tangkal kahirupan di tengah sawarga, jeung tangkal pangaweruh ngeunaan alus jeung jahat. Walungan kaluar tina Eden pikeun ngasiram taman surga, ti dinya dibagi jadi opat cabang. Ngaran nu kahiji nyaéta Pishon, ieu walungan nu ngurilingan sakabéh tanah Havilah, di dinya aya emas. Emas ti bumi éta alus, sareng di dinya aya batu mulia sareng batu héjo. Jeung ngaran walungan anu kadua nyaéta Gihon, ieu anu ngurilingan sakabéh tanah Étiopia. Jeung walungan katilu nyaéta Tigris, ieu nu ngalir sabalikna Asiria, sarta walungan kaopat nyaéta Eufrat. Jeung Gusti Allah nyokot éta lalaki nu geus diwangun-Nya, terus nempatkeun anjeunna di sawarga nu pinuh ku nikmat, sangkan digawé jeung dijaga. Jeung Gusti Allah maréntahkeun ka Adam, nyarios, Ti sakabéh tangkal anu aya di jero taman surga, anjeun kudu dahar. Tapi tina tangkal

pangaweruh ngeunaan alus jeung jahat, ulah dahar ti dinya, sabab dina poé anjeun dahar ti dinya, anjeun pasti bakal maot.

Jeung ceuk Gusti Allah, Henteu hade lamun jalma ngan sorangan, hayu urang jieunkeun anjeunna pambantu anu cocog pikeun anjeunna. Gusti Allah ngawangun deui tina bumi sadaya sato galak di sawah jeung sadaya manuk di langit, tuluy mawa aranjeunna ka Adam pikeun ningali naon anu bakal disebutna, jeung naon waé anu disebutna ku Adam jiwa hirup, éta jadi ngaranna. Jeung Adam masihan ngaran ka sadaya ingon-ingon, ka sadaya manuk di langit, jeung ka sadaya sato galak di sawah, tapi pikeun Adam henteu kapanggih pambantu anu sarupa jeung anjeunna. Jeung Allah nempatkeun kaayaan trance kana Adam, sarta anjeunna saré, sarta nyokot salah sahiji iga-Na, sarta ngeusian daging gaganti eta. Jeung Allah ngawangun éta iga anu dicandak ti Adam jadi awéwé, sarta dibawa manéhna ka Adam. Jeung ceuk Adam, Ieu ayeuna tulang tina tulang-tulang kuring, jeung daging tina daging kuring. Ieu bakal disebut awéwé, sabab tina lalaki manéhna dicokot. Kusabab ieu, lalaki bakal ninggalkeun bapana jeung indungna, sarta bakal ngahiji jeung pamajikanana, sarta maranéhna duaan bakal jadi hiji daging. Jeung éta dua jalma taranjang, nyaéta Adam jeung pamajikanana, sarta henteu ngarasa éra.

Oray téh mangrupikeun anu paling licik ti sakumna sato galak

di bumi, anu dijieun ku Gusti Allah, sarta oray téh nyarios ka awéwé, Naha Allah nyarios yén anjeun teu meunang dahar tina sakumna tangkal di sawarga? Jeung ceuk awéwé ka oray, Ti buah tangkal di taman Firdaus urang bakal dahar, Tapi tina buah tangkal anu aya di tengah taman Firdaus, ceuk Allah, ulah dahar tina eta, sarta ulah nyabak eta, supaya anjeun moal maot. Jeung ceuk oray ka awéwé, Anjeun moal maot pisan, Terang pikeun Allah, yén dina poé naon waé anjeun dahar tina éta, bakal dibuka panon anjeun, jeung anjeun bakal jadi saperti dewa-dewa, nyaho nu hadé jeung nu jahat. Jeung ningali éta awéwé, yén éta tangkal alus pikeun didahar, jeung yén éta pikaresepeun pikeun panon ningali, jeung éta geulis pikeun ngarti, sarta sanggeus nyokot tina buahna, manéhna tuang, sarta masihan ogé ka salakina anu babarengan jeung manéhna, sarta maranéhna tuang. Sarta dibuka panon duanana, sarta aranjeunna terang yén aranjeunna taranjang, sarta aranjeunna ngajait daun tangkal anjir, sarta aranjeunna nyieun panutup pikeun dirina sorangan. Jeung aranjeunna ngadéngé sora Gusti Allah anu leumpang di surga sawarga dina soré, jeung Adam sareng pamajikanana nyumput tina payuneun Gusti Allah di tengah-tengah tangkal di surga sawarga. Jeung Gusti Allah nyauran ka Adam, sarta ngomong ka anjeunna, Adam, dimana anjeun? Jeung ceuk ka anjeunna, Kuring ngadéngé sora anjeun nalika leumpang di taman surga, jeung kuring sieun sabab kuring taranjang, ku kituna kuring nyumput. Sareng nyarios ka anjeunna Gusti Allah, Saha anu ngabéjakeun ka anjeun yén anjeun taranjang, upami sanés tina tangkal anu kuring paréntahkeun ka anjeun ngan ukur ieu henteu kanggo tuang,

naha anjeun tuang tina éta? Jeung ceuk Adam, Awéwé anu anjeun pasihan ka abdi, manéhna masihan ka abdi tina tangkal éta, sarta abdi tuang. Jeung ceuk Gusti Allah ka awéwé, Naon ieu anu geus anjeun pigawé? Jeung ceuk awéwé téa, Oray geus nipu kuring, sarta kuring dahar.

Jeung ceuk Gusti Allah ka oray, Sabab anjeun geus ngalakukeun ieu, dikutuk anjeun ti sakabéh ingon-ingon jeung ti sakabéh sato galak di bumi. Ku dada jeung beuteung anjeun bakal leumpang, jeung taneuh bakal anjeun tuang sakabéh poé hirup anjeun. Jeung Abdi bakal nempatkeun mumusuhan antara anjeun jeung awéwé, jeung antara binih anjeun jeung binih manéhna; manéhna bakal ngajaga sirah anjeun, jeung anjeun bakal ngajaga keuneung manéhna. Jeung ka awéwé ceuk, ngalikeun ngalikeunkeun kuring bakal ngalikeun kasangsaraan anjeun jeung kasedih anjeun, dina kasangsaraan anjeun bakal ngalahirkeun budak, jeung ka salaki anjeun aya kahayang anjeun, jeung anjeunna bakal ngawasa anjeun. Ka Adam tapi ceuk, Kusabab anjeun ngadéngé sora pamajikan anjeun, jeung anjeun tuang tina tangkal nu kuring paréntahkeun ka anjeun ngan ieu henteu tuang, tina eta anjeun tuang, dikutuk bumi dina pagawéan anjeun. Dina kasedih anjeun bakal tuang eta sakabéh poé hirup anjeun. Cucuk jeung tatangkalan duri bakal tumuwuh pikeun anjeun, jeung anjeun bakal ngadahar jukut sawah. Dina kesang beungeut anjeun, anjeun bakal dahar roti anjeun, nepi ka anjeun balik deui kana taneuh ti mana anjeun dicandak, sabab anjeun téh taneuh, jeung kana taneuh anjeun bakal balik. Jeung Adam nyebut ngaran pamajikanana Kahirupan, sabab

manéhna indung sadaya nu hirup. Jeung Gusti Allah ngadamel baju tina kulit pikeun Adam jeung pamajikanana, sarta ngagemkeun ka maranéhna.

Jeung ceuk Allah, Tingali, Adam geus jadi saperti salah sahiji ti urang, nyaho nu hade jeung nu jahat. Ayeuna ulah nepi ka anjeunna manjangkeun leungeunana, nyokot tina tangkal kahirupan, terus dahar, sarta hirup salamina. Jeung Gusti Allah ngintunkeun anjeunna ti taman sawarga nu pinuh kamewahan, pikeun ngagawé taneuh ti mana anjeunna dicandak. Sarta anjeunna ngusir si Adam, teras netepkeun anjeunna di sabalikna Taman Surga nu pinuh kamewahan, sarta nempatkeun para cherubim jeung pedang seuneu nu puteran-puteran pikeun ngajaga jalan ka tangkal kahirupan.

□

Adam terang Hawa pamajikanana, sarta sanggeus ngandung manehna ngalahirkeun Kain, sarta nyarios, Kuring geus meunangkeun lalaki ngaliwatan Allah. Jeung manéhna nambahan ngalahirkeun lanceukna nyaéta Abel, jeung Abel jadi angon domba, sedengkeun Kain digawé taneuh. Jeung sanggeus sababaraha poé, Kain mawa kurban ti buah-buahan bumi ka Gusti, Jeung Abel ogé mawa ti anak cikal domba-dombana, jeung ti bagian gajih maranéhanana, sarta Allah neuteup ka Abel jeung ka pasembahan-pasembahanna. Tapi ka Kain jeung ka kurban-kurbanna, henteu nengetan, sarta Kain sedih pisan,

sarta beungeut na geus ragrag. Jeung ceuk Gusti Allah ka Kain, Naha maneh jadi kacida sedihna, jeung naha beungeut maneh jadi murung kitu? Naha henteu, lamun anjeun nawiskeun kalayan leres, tapi henteu ngabagi kalayan leres, anjeun geus dosa? Tenang, ka anjeun balikna manéhna, jeung anjeun bakal ngawasa manéhna.

Jeung ceuk Kain ka Habel lanceukna, Hayu urang indit ka dataran. Jeung nalika aranjeunna aya di dataran, Kain bangkit nyerang Habel lanceukna, sarta maéhan manéhna. Sareng nyarios Gusti Allah ka Kain, Dimana aya Abel dulur anjeun? Sareng anjeunna nyarios, Abdi henteu terang, naha abdi panjaga dulur abdi? Jeung ceuk Gusti, Naon anu geus anjeun lakukeun? Sora getih lanceuk anjeun ceurik ka Abdi ti bumi. Jeung ayeuna anjeun dikutuk tina bumi, anu muka sungutna pikeun nampi getih lanceuk anjeun tina leungeun anjeun. Nalika anjeun ngagarap tanah, éta moal deui méré kakuatanana ka anjeun, anjeun bakal ngadunung jeung ngageter di luhur bumi. Jeung ceuk Kain ka Gusti Allah, Leuwih gede kasalahan kuring tibatan bisa dihampura. Upami anjeun ngusir abdi dinten ieu tina beungeut bumi, sareng tina beungeut anjeun abdi bakal nyumput, sareng abdi bakal ngarenghik sareng ngageter di bumi, sareng unggal jalma anu manggihan abdi bakal maéhan abdi. Jeung ceuk ka anjeunna Gusti Allah, Henteu kitu, sakabéh nu maéhan Kain, tujuh kali dibales bakal ditanggung. Jeung Gusti Allah nempatkeun tanda ka Kain, sangkan teu aya nu maéhan anjeunna, sakabéh nu manggihan anjeunna. Kain kaluar ti payuneun Allah, tuluy cicing di tanah

Naid, sabalikna Eden.

Jeung Kain terang ka pamajikanana, sarta sanggeus ngandung manéhna ngalahirkeun Enokh. Jeung anjeunna keur ngawangun hiji kota, sarta anjeunna ngaranan éta kota dumasar kana ngaran putrana, Enokh. Kajadian ka Enoch aya Gaidad, jeung Gaidad ngalahirkeun Mahalalel, jeung Mahalalel ngalahirkeun Methuselah, jeung Methuselah ngalahirkeun Lamech.

Lamech nyokot dua pamajikan pikeun dirina, ngaran anu kahiji Ada, jeung ngaran anu kadua Sella. Jeung Ada ngalahirkeun Jobel, ieu mangrupikeun bapa pangeusi di tenda-tenda peternak sato. Jeung ngaran lanceukna nyaéta Jubal, ieu mangrupaakeun jalma anu geus nimukeun psaltery jeung kacapi. Sella ogé ngalahirkeun Tubal, sareng anjeunna tukang pandai anu ngagawé perunggu sareng beusi. Adina Tubal nyaéta Noema. Ceuk Lamech ka pamajikanana sorangan, Adah jeung Sella, Dédéngékeun sora abdi, pamajikan-pamajikan Lamech, pasihan ceuli kana kecap-kecap abdi, sabab abdi geus maéhan lalaki kusabab tatu ka abdi, jeung nonoman kusabab ancur ka abdi. Yén tujuh kali geus dibalaskeun tina Kain, tapi tina Lamech tujuh puluh kali tujuh.

Adam terang ka Hawa pamajikanana, sarta sanggeus ngandung manéhna ngalahirkeun putra, sarta anjeunna ngaranan ngaranna Seth, bari nyebutkeun, Allah geus ngabangkitkeun ka abdi bibit sejen gaganti Abel, anu dibunuh ku Kain. Jeung ka

Seth kajadian anak lalaki, anjeunna ngaranan ngaranna Enos, ieu ngaharepkeun nyauran ngaran Gusti Allah.

Ieu kitab kalahiran manusa, dina poé Allah nyiptakeun Adam, nurutkeun gambar Allah Anjeunna nyiptakeun anjeunna, Lalaki jeung awewe dijieun-Na aranjeunna, sarta diberkahan-Na aranjeunna, sarta dingaranan-Na ngaran maranéhna Adam, dina poé dijieun-Na aranjeunna. Adam hirup tilu puluh jeung dua ratus taun, sarta ngalahirkeun nurutkeun bentuk anjeunna jeung nurutkeun gambar anjeunna, sarta anjeunna ngaranan anjeunna Seth. Jadi poé-poé Adam nu hirup sanggeus ngalahirkeun Seth nyaéta tujuh ratus taun, sarta manéhna ngalahirkeun putra-putra jeung putri-putri. Jeung sakabéh poé Adam nu hirup nyaéta salapan ratus tilu puluh taun, sarta anjeunna maot. Hirup Seth lima saratus taun, sareng ngalahirkeun Enos. Jeung Seth hirup sanggeus ngalahirkeun Enos, tujuh ratus tujuh taun, jeung ngalahirkeun putra-putra jeung putri-putri. Sakabéh poé Séth jadi salapan ratus dua belas taun, sarta anjeunna maot. Sareng Enos hirup salapan puluh saratus taun, sareng ngalahirkeun Kainan. Jeung Enos hirup sanggeus ngalahirkeun Kainan, tujuh ratus lima belas taun, sarta ngalahirkeun putra-putra jeung putri-putri. Jeung sakabéh poé Enos jadi lima taun salapan ratus, sarta anjeunna maot. Jeung Kainan hirup tujuh puluh saratus taun, sarta ngalahirkeun Mahalalel. Jeung Kainan hirup sanggeus

ngalahirkeun Mahalalel, tujuh ratus opat puluh taun, sarta ngalahirkeun putra-putra jeung putri-putri. Jeung sakabéh poé Kainan jadi salapan ratus sapuluh taun, sarta anjeunna maot.

Mahalalel hirup saratus genep puluh lima taun, teras ngalahirkeun Jared. Jeung Mahalalel hirup sanggeus ngalahirkeun Jared tujuh ratus tilu puluh taun, sarta ngalahirkeun putra-putra jeung putri-putri. Sakabéh poé Maleleel jadi lima taun jeung salapan puluh jeung dalapan ratus taun, sarta anjeunna maot. Jeung Jared hirup saratus genep puluh dua taun, sarta ngalahirkeun Enoch. Jeung Jared hirup sanggeus ngalahirkeun Enoch dalapan ratus taun, sarta ngalahirkeun putra-putra jeung putri-putri. Jeung jadi sakabéh poé Jared dua jeung genep puluh jeung salapan ratus taun, sarta anjeunna maot. Jeung Enoch hirup saratus genep puluh lima taun, sarta ngalahirkeun Methuselah. Enoch pleased ka Allah saatos ngalahirkeun Methuselah, salami dua ratus taun, sareng ngalahirkeun putra-putra sareng putri-putri. Jeung sakabéh poé Enoch jadi lima genep puluh tilu ratus taun. Sareng Enoch nyenangkeun ka Allah, sareng anjeunna henteu kapendak, sabab Allah parantos ngalihkeun anjeunna. Jeung Methuselah hirup saratus genep puluh tujuh taun, sarta ngalahirkeun Lamech. Jeung Metusalah hirup sanggeus ngalahirkeun Lamekh dua dalapan ratus taun, sarta ngalahirkeun putra-putra jeung putri-putri. Jeung sakabéh poé Methuselah nu hirup jadi salapan genep puluh jeung salapan ratus taun, jeung anjeunna maot. Jeung Lamech hirup saratus dalapan puluh dalapan taun, sarta ngalahirkeun putra. Jeung anjeunna ngaranan anjeunna Nuh,

nyebutkeun, Ieu bakal masihan urang istirahat tina karya urang, jeung tina kasusah leungeun urang, jeung tina bumi anu geus dikutuk ku Gusti Allah. Jeung Lamech hirup sanggeus ngalahirkeun Nuh lima ratus genep puluh lima taun, sarta ngalahirkeun putra-putra jeung putri-putri. Jeung sakabéh poé Lamech jadi tujuh ratus lima puluh tilu taun, sarta anjeunna maot. Jeung Nuh yuswa lima ratus taun, sarta ngalahirkeun tilu putra, nyaéta Sem, Ham, jeung Yafet.

Jeung éta kajadian nalika jalma-jalma mimiti jadi loba di bumi, jeung anak awéwé dilahirkeun ka aranjeunna. Ningali putra-putra Allah éta putri-putri manusa, yén geulis, aranjeunna nyokot pikeun sorangan istri-istri ti sadaya anu aranjeunna milih. Jeung ceuk Gusti Allah, Sumanget Abdi moal cicing di jalma-jalma ieu salamina, sabab aranjeunna téh daging. Poé-poé aranjeunna bakal saratus dua puluh taun. Raksasa-raksasa éta aya di bumi dina poé-poé harita, sareng saatos éta, nalika putra-putra Allah asup ka putri-putri manusa, sareng ngalahirkeun budak pikeun aranjeunna, éta nyaéta raksasa-raksasa ti jaman baheula, jalma-jalma anu kasohor.

Ningali tapi Gusti Allah, yén kajahatan jalma-jalma geus dikalikeun di bumi, jeung unggal jalma mikir dina haténa taliti kana kajahatan sapanjang poé-poé, Jeung Allah mertimbangkeun yén Anjeunna geus nyieun manusa di bumi,

sarta Anjeunna mikiran eta. Jeung ceuk Allah, Abdi bakal ngahapus manusa anu Abdi ciptakeun ti beungeut bumi, ti manusa nepi ka sato, jeung ti hal-hal anu ngarayap nepi ka manuk di langit, sabab Abdi kuciwa yén Abdi geus nyiptakeun aranjeunna.

Noah tapi kapendak karunia di payuneun Gusti Allah. Ieu generasi-generasi Nuh. Nuh mangrupaké jalma anu adil tur sampurna dina generasina, anjeunna nyenangkeun ka Allah. Noah ngabogaan tilu putra, nyaéta Shem, Ham, jeung Japheth. Bumi geus dirusak sateuacan Gusti Allah, jeung bumi dieusian ku kateuadilan. Jeung Gusti Allah nempo ka bumi, sarta éta geus rusak, sabab sakabéh mahluk hirup geus ngaruksak jalanna di bumi. Jeung ceuk Gusti Allah ka Nuh, Waktu sakabéh manusa geus datang ka payuneun Abdi, sabab bumi geus pinuh ku kajahatan ti maranéhna, jeung tingali, Abdi bakal ngancurkeun maranéhna jeung bumi.

Jieun ku kituna pikeun diri anjeun bahtera tina kai pasagi, anjeun bakal ngadamel sarang dina bahtera, sareng anjeun bakal nutupan éta ku pitch ti jero sareng ti luar. Jeung kitu anjeun kudu nyieun bahtera éta, panjangna tilu ratus hasta, rubakna lima puluh hasta, jeung jangkungna tilu puluh hasta. Ngumpulkeun babarengan anjeun bakal nyieun bahtera, jeung nepi ka hiji cubit anjeun bakal ngalengkepan eta ti luhur. Panto bahtera anjeun bakal nyieun di sisi, jeung anjeun bakal nyieun eta tilu tingkat: handap, kadua, jeung katilu. Abdi mah, tingali, bakal mawa banjir cai ka bumi pikeun ngancurkeun sakabéh

mahluk hirup anu aya sumanget kahirupan di handapeun langit, jeung sakabéh anu aya di bumi bakal maot.

Jeung Kuring bakal ngadegkeun perjanjian Kuring sareng anjeun, tapi anjeun bakal asup kana bahtera, anjeun jeung anak-anak lalaki anjeun, jeung pamajikan anjeun, jeung pamajikan-pamajikan anak-anak lalaki anjeun sareng anjeun. Jeung tina sakabéh ingon-ingon, tina sakabéh sato nu ngarayap, tina sakabéh sato galak, jeung tina sakabéh mahluk hirup, dua-dua tina unggal jinis anjeun kudu mawa asup kana bahtera, supaya anjeun bisa ngajaga hirupna jeung anjeun, jalu jeung bikang kudu aya. Ti sadaya manuk ngalayang numutkeun jinisna, jeung ti sadaya ingon-ingon numutkeun jinisna, jeung ti sadaya sato ngarayap anu ngarayap di bumi numutkeun jinisna, dua-dua ti unggal jinis bakal asup ka anjeun pikeun disuap jeung anjeun, jalu jeung bikang. Anjeun ogé kudu nyandak pikeun diri anjeun tina sagala kadaharan anu bakal didahar, terus kumpulkeun ka diri anjeun, supaya aya dahareun pikeun anjeun jeung pikeun maranéhna. Jeung Nuh ngalakukeun sadaya sabaraha anu diparéntahkeun ka anjeunna ku Gusti Allah, kitu anjeunna ngalakukeun.

□

Gusti Allah nyarios ka Nuh, Lebet anjeun sareng sakabéh kulawarga anjeun kana bahtera, sabab anjeun katingali soleh di hareupeun Abdi dina generasi ieu. Tapi ti sato-sato nu beresih,

bawa ka anjeun tujuh pasang jalu jeung bikang, sarta ti sato-sato nu teu beresih, dua pasang jalu jeung bikang. Jeung tina manuk-manuk langit anu beresih tujuh-tujuh jalu jeung bikang, sarta tina sakabéh manuk-manuk anu henteu beresih dua-dua jalu jeung bikang, pikeun ngajaga siki di sakuliah bumi. Kénéh tujuh poé deui, Kuring bakal nurunkeun hujan ka bumi salila opat puluh poé jeung opat puluh peuting, sarta Kuring bakal mupus sakabéh mahluk hirup nu geus Kuring ciptakeun tina beungeut bumi. Jeung Nuh ngalakukeun sadayana, sakumaha nu dititahkeun ka anjeunna ku Gusti Allah. Noah umurna genep ratus taun, jeung banjir cai lumangsung di bumi. Nuh asup jeung putra-putrana, jeung pamajikanana, jeung pamajikan-pamajikan putra-putrana babarengan jeung manéhna kana bahtera, kusabab cai banjir. Jeung tina manuk-manuk anu beresih, jeung tina manuk-manuk anu henteu beresih, jeung tina sato-sato ternak anu beresih, jeung tina sato-sato ternak anu henteu beresih, jeung tina sakabéh anu ngarayap di bumi, Dua-dua asup ka Nuh kana eta bahtera, jalu jeung bikang, sakumaha paréntahna Allah ka Nuh. Sanggeus tujuh poé, cai banjir datang ka bumi. Dina taun genep ratus dina kahirupan Nuh, bulan kadua, poé katujuh likur bulan, dina poé ieu peupeus kabéh mata cai tina jurang, jeung gerbang cai langit dibuka. Jeung kajadian hujan turun ka bumi salila opat puluh poé jeung opat puluh peuting. Dina poé ieu asup Nuh, Sem, Ham, Yafet, putra-putra Nuh, jeung pamajikan Nuh, jeung tilu pamajikan putra-putrana, babarengan jeung manéhna, kana bahtera. Jeung sakabéh sato galak nurutkeun jinisna, jeung sakabéh ingon-ingon nurutkeun jinisna, jeung unggal sato

ngarayap anu gerak di bumi nurutkeun jinisna, jeung unggal manuk nurutkeun jinisna. Asup ka arah Nuh kana éta bahtera, dua-dua jalu jeung bikang tina sakabéh daging, anu aya roh hirupna. Jeung nu asup, jalu jeung bikang ti sakabéh daging, geus asup sakumaha Allah maréntahkeun ka Nuh, sarta Gusti Allah nutup bahtera ti luar.

Sarta kajangjian banjir bandang salila opat puluh poé jeung opat puluh peuting di bumi, sarta cai nambahan, sarta ngangkat bahtera, sarta bahtera diangkat ti bumi. Jeung cai ngarajaan, jeung nambahan pisan di bumi, jeung bahtera ngambang di luhur cai. Éta cai ngawasa pisan pisan kana bumi, jeung nutupan sakabéh gunung-gunung anu luhur, anu aya di handapeun langit. Lima belas hasta ka luhur naék cai, sarta nutupan sakabéh gunung-gunung anu luhur. Jeung maot sakabéh mahluk hirup anu gerak di bumi, nyaéta manuk, ingon-ingon, sato galak, sakabéh sato anu ngarayap di bumi, jeung sakabéh manusa. Jeung sadaya anu gaduh napas kahirupan, jeung unggal anu aya di luhur garing, maot. Jeung dipupus unggal mahluk hirup nu aya dina beungeut bumi, ti manusa nepi ka sato, jeung mahluk ngarayap, jeung manuk langit, sarta dipupus tina bumi, jeung ngan Nuh nu ditinggalkeun, jeung jalma-jalma nu jeung anjeunna dina bahtera. Jeung cai naék di bumi salila saratus lima puluh poé.

Jeung Allah inget ka Nuh, jeung ka sakabéh sato galak, jeung ka sakabéh ingon-ingon, jeung ka sakabéh manuk, jeung ka sakabéh sato ngarayap anu ngarayap, sabaraha waé anu aya jeung anjeunna dina bahtera, jeung Allah mawa angin kana bumi, jeung cai eureun. Jeung ditutupan mata cai tina jurang, jeung gerbang cai tina langit, jeung ditahan hujan ti langit. Jeung cai téh surut bari ngalir ti bumi, jeung cai téh ngurangan sanggeus saratus lima puluh poé. Jeung bahtera diuk dina bulan katujuh, poé katujuh likur bulan, di luhur gunung-gunung Ararat. Cai tapi terus ngurangan nepi ka bulan kasapuluh. Jeung dina bulan kasapuluh, dina poé kahiji bulan éta, katempo puncak-puncak gunung. Jeung éta kajadian sanggeus opat puluh poé, Nuh muka jandela tina bahtera anu geus dijieunna. Jeung anjeunna ngirimkeun gagak, sarta sanggeus kaluar, gagak teh henteu balik dugi ka cai garing tina bumi. Jeung anjeunna ngirimkeun japati sanggeusna, pikeun ningali naha cai geus surut ti bumi. Jeung éta japati henteu manggihan tempat istirahat pikeun sukuna, tuluy balik deui ka anjeunna kana bahtera, sabab cai masih aya dina sakabéh beungeut bumi, sarta anjeunna ngalegaan leungeunna nyokot éta japati, tuluy mawa éta ka dirina kana bahtera. Jeung sanggeus ngantosan tujuh poé séjén deui, anjeunna ngirimkeun manuk japati ti bahtera. Jeung japati balik deui ka anjeunna dina waktu soré, mawa daun tangkal zaitun dina sungutna, sarta Nuh terang yén cai geus surut ti bumi. Sanggeus ngantosan tujuh poé deui, manéhna deui ngirimkeun japati, jeung japati téh henteu balik deui ka manéhna. Jeung éta kajadian dina taun genep ratus hiji dina kahirupan Nuh, dina bulan kahiji, poé kahiji bulan éta, cai geus

eureun tina bumi. Jeung Nuh muka hateup parahu anu dijieunna, sarta nempo yén cai geus eureun tina beungeut bumi. Dina bulan kadua, taneuh geus garing dina poé katujuh likur bulan éta.

Gusti Allah nyarios ka Nuh, Kaluar ti bahtera anjeun, jeung pamajikan anjeun, jeung putra-putra anjeun, jeung pamajikan-pamajikan putra-putra anjeun kalayan anjeun, Jeung sakabéh sato galak anu aya jeung anjeun, jeung sakabéh mahluk hirup ti manuk nepi ka ingon-ingon, jeung sakabéh sato ngarayap anu gerak di bumi, bawa kaluar jeung anjeun. Jeung nambahan jeung ngalobaan di bumi. Jeung Nuh kaluar, jeung pamajikanana, jeung putra-putrana, jeung pamajikan-pamajikan putra-putrana kalawan anjeunna, Jeung sakabéh sato galak, jeung sakabéh ingon-ingon, jeung unggal manuk, jeung unggal sato ngarayap anu pindah dina bumi nurutkeun jinisna, kaluar tina bahtera.

Nuh ngawangun altar pikeun Gusti, tuluy nyokot tina sakabéh ingon-ingon anu beresih jeung tina sakabéh manuk anu beresih, tuluy ngahaturkeun kurban bakaran dina altar éta. Jeung Gusti Allah ngambeu bau seungit. Jeung Gusti Allah nyarios sanggeus mikir, Moal kuring deui ngalaknat bumi kusabab pagawean manusa, sabab pikiran manusa geus taliti kana jahat ti nonoman, moal kuring deui neunggeul sakabéh mahluk hirup, sakumaha kuring geus dipigawé. Salila sadaya poé di bumi, siki jeung panén, tiis jeung panas, usum panas jeung cinyusu, beurang jeung peuting, moal eureun.

□□

□

Jeung Allah ngaberkahan Nuh sareng putra-putrana, sarta nyarios ka aranjeunna, Nambahan jeung ngalikeun, eusian bumi, sarta kuasaan eta. Jeung rasa ngageter sareng kasieun anjeun bakal aya dina sakabéh sato galak di bumi, dina sakabéh manuk di langit, sareng dina sakabéh anu gerak di bumi, sareng dina sakabéh lauk di laut, ku leungeun ka anjeun Abdi parantos masihan. Jeung unggal sato ngarayap nu hirup, ka anjeun bakal jadi dahareun, sakumaha sayuran jukut, geus dibikeun ka anjeun sakabéhna. Iwal daging anu aya getihna, nyaéta jiwana, moal anjeun dahar. Jeung pikeun getih anjeun tina jiwa-jiwa anjeun, ti leungeun sakabéh sato galak Kami bakal néangan éta, jeung ti leungeun manusa dulur, Kami bakal néangan jiwa manusa. Anu ngocorkeun getih manusa, gantina getih anjeunna bakal dituang kaluar, sabab dina gambar Allah Abdi ngadamel manusa. Tapi anjeun kudu nambahan, ngalikeun, ngeusian bumi, jeung ngawasa eta.

Jeung ceuk Allah ka Nuh jeung ka putra-putrana, kalawan anjeunna nyarios, Jeung tingali, Abdi ngadegkeun perjanjian Abdi ka anjeun, jeung ka turunan anjeun saatos anjeun. Jeung sakabéh jiwa anu hirup kalayan anjeun, ti manuk, ti ingon-ingon, jeung sakabéh sato galak di bumi, saloba anu aya kalayan anjeun ti sakabéh anu geus kaluar ti bahtera. Jeung Abdi bakal ngadegkeun perjanjian Abdi ka aranjeun, jeung moal bakal maot deui sakabéh daging tina cai banjir, jeung moal aya deui

banjir cai pikeun ngancurkeun sakabéh bumi. Jeung ceuk Gusti Allah ka Nuh, Ieu tanda tina perjangjian, anu Kuring pasihan antara Kuring jeung anjeun, jeung antara sakabéh jiwa hirup anu aya jeung anjeun kana generasi langgeng. Busur abdi nempatkeun dina méga, sareng éta bakal janten tanda perjanjian antara abdi sareng bumi. Jeung bakal kajadian nalika kuring ngumpulkeun awan kana bumi, busur bakal katempo dina awan. Jeung abdi bakal inget kana perjanjian abdi, anu aya di antara abdi jeung anjeun, jeung di antara sadaya jiwa anu hirup dina sadaya daging, jeung moal aya deui cai anu jadi banjir, sangkan ngancurkeun sadaya daging. Jeung busur kuring bakal aya dina méga, sarta kuring bakal ningali pikeun nginget perjanjian langgeng antara kuring jeung bumi, sarta antara jiwa hirup dina sakabéh daging anu aya di bumi. Jeung ceuk Allah ka Nuh, Ieu tanda tina perjanjian, anu geus Kami jadikeun antara Kami jeung sakabéh mahluk hirup, anu aya di bumi.

Anak-anak Nuh anu geus kaluar tina bahtera nyaéta Sem, Ham, jeung Yafet. Ham téh bapa Kanaan. Tilu ieu putra Nuh, ti aranjeunna sumebar ka sakuliah bumi. Jeung Nuh mimiti jadi patani bumi, sarta melak kebon anggur. Jeung anjeunna nginum anggur, tuluy mabok, sarta taranjang dina imahna. Jeung Ham, bapana Kanaan, nempo kabogaan bapana, terus kaluar ngalaporkeun ka dua dulurna di luar. Jeung sanggeus nyokot Sem jeung Yafet éta pakéan, aranjeunna nempatkeun kana éta dua taktak maranéhanana, jeung aranjeunna leumpang mundur, jeung aranjeunna nutupan kabueurangan bapana maranéhanana, jeung beungeut maranéhanana mundur, jeung

kabueurangan bapana maranéhanana henteu aranjeunna tingali. Nuh hudang tina mabok anggur, sarta terang naon anu geus dipigawé ka anjeuna ku putrana anu bungsu. Jeung ceuk, Dikutuk Kanaan budak, bakal jadi palayan ka dulur-dulurna. Jeung ceuk, Rahayu Gusti, Allah na Sem, jeung Kanaan bakal jadi budak palayan anjeunna. Muga ngalegaan Allah ka Japheth, jeung muga anjeunna cicing dina imah-imah Shem, jeung muga Kanaan jadi palayan anjeunna.

Nuh hirup sanggeus banjir salila tilu ratus lima puluh taun. Jeung sakabéh poé Nuh jadi salapan ratus lima puluh taun, terus anjeunna maot.

□□

Ieu mangrupikeun generasi putra-putra Nuh, nyaéta Sem, Ham, jeung Yafet, sarta putra-putra dilahirkeun ka aranjeunna sanggeus banjir.

Putra-putra Japheth nyaéta Gomer, Magog, Madai, Javan, Elisha, Tubal, Meshech, jeung Tiras. Jeung putra-putra Gomer: Ashkenaz, Riphath, jeung Togarmah. Jeung putra-putra Jovan nyaéta Elisha, Tarshish, Kittim, jeung Rodanim. Tina ieu dipisahkeun pulo-pulo bangsa-bangsa di taneuh maranéhanana, masing-masing nurutkeun basana dina suku-sukuna, jeung dina bangsa-bangsana.

Putra-putra Ham nyaéta Kush, Mesraim, Put, jeung Kanaan. Putra-putra Kus nyaéta Syeba, Hawila, Sabtah, Raema, jeung Sabtaka. Putra-putra Raema nyaéta Syeba jeung Dedan. Cush ngalahirkeun Nimrod, anjeunna mimiti jadi raksasa di bumi. Ieu téh raksasa anu moro di hareupeun Gusti Allah, ku sabab éta maranéhna bakal nyebutkeun, Saperti Nimrod, raksasa anu moro di hareupeun Gusti. Jeung éta jadi mimiti karajaanana nyaéta Babilon, jeung Orech, jeung Archad, jeung Chalanne, di tanah Senaar. Tina bumi éta kaluar Asiria, sarta ngawangun Niniwe, jeung kota Rooboth, jeung Kalah, jeung Dasah di antara Nineveh jeung di antara Calah, éta kota gedé. Jeung Mesraim ngalahirkeun nu Ludim, jeung nu Naphtali, jeung nu Enemetim, jeung nu Labim, jeung urang Pathrusim, jeung urang Casluhim, ti mana kaluar urang Philistines, jeung urang Caphtorim. Canaan ngalahirkeun Sidon, anak sulungna, jeung Hittite. jeung urang Jebusite, jeung urang Amorite, jeung urang Girgashite, jeung urang Hivite, jeung urang Aroukaion, jeung urang Asennaion, Jeung nu Aradian, jeung nu Samaritan, jeung nu Amathi. Sanggeus ieu, suku-suku bangsa Kanaan sumebar. Jeung wates-wates urang Kanaan téh ti Sidon nepi ka Gerar jeung Gaza, nepi ka Sodom jeung Gomorah, Admah jeung Zeboiim nepi ka Lasha. Ieu putra-putra Ham, dina suku-sukuna, nurutkeun basa-basana, dina wewengkon-wewengkonna, jeung dina bangsa-bangsana.

Jeung ka Shem lahir, anjeunna bapa sakabéh anak Eber, lanceuk Japheth nu leuwih gede. Putra-putra Shem nyaéta Elam, Assyria, Arphaxad, Lud, Aram, jeung Cainan. Jeung putra-putra Aram,

nyaéta Uz, Ul, Gater, jeung Meshech. Jeung Arphaxad ngalahirkeun Kainan, jeung Kainan ngalahirkeun Sala, sareng Sala ngalahirkeun Eber. Jeung ka Eber lahir dua putra, ngaran anu kahiji Phaleg, sabab dina mangsa anjeunna bumi dibagi, jeung ngaran lanceukna nyaéta Joktan. Joktan ngalahirkeun Elmodad, Saleth, Sarmoth, jeung Jerach, jeung Hadoram, jeung Abimael, jeung Diklah, jeung Obal, jeung Abimael, jeung Saba, jeung Ophir, jeung Euilah, jeung Jobab; sadayana ieu putra Joktan. Jeung tempat cicingna maranéhanana téh ti Masse nepi ka Saphera, gunung di wétan. Ieu putra Shem, dina suku-suku maranéhna, nurutkeun basa-basa maranéhna, dina wewengkon-wewengkon maranéhna, jeung dina bangsa-bangsa maranéhna. Ieu suku-suku putra Nuh nurutkeun turunan maranéhna, nurutkeun bangsa-bangsa maranéhna. Ti ieu disebarkeun bangsa-bangsa ka sakuliah bumi sanggeus banjir.

□□

Jeung sakumna bumi téh basa hiji, jeung sora hiji pikeun sakabéhna. Jeung éta kajadian nalika aranjeunna pindah ti wétan, aranjeunna manggihan hiji dataran di taneuh Senaar, jeung aranjeunna netep di dinya. Jeung ceuk lalaki ka tatanggana, Hayu urang nyieun bata, jeung hayu urang ngaduruk éta dina seuneu, sarta jadilah bata téh jadi batu pikeun maranéhna, jeung aspal jadi leutak pikeun maranéhna. Jeung aranjeunna nyarios, Hayu urang ngawangun pikeun diri urang sorangan kota jeung munara, anu sirahna dugi ka langit,

jeung hayu urang nyieun ngaran pikeun diri urang sorangan, samémèh urang kasebar ka sakuliah beungeut bumi. Jeung Gusti turun pikeun ningali kota jeung munara anu diwangun ku anak-anak manusa. Jeung ceuk Gusti, Tingali, ras hiji, jeung basa hiji pikeun sadayana, jeung ieu geus mimiti aranjeunna lakukeun, jeung ayeuna moal aya anu gagal ti aranjeunna, naon waé anu bakal aranjeunna usahakeun pikeun ngalakukeun. Hayu, jeung sanggeus turun hayu urang ngabingungkeun basa maranéhanana di dinya, supaya unggal jalma henteu ngadangu sora tatanggana. Jeung Gusti nyebarkeun aranjeunna ti dinya ka sakuliah beungeut bumi, jeung aranjeunna eureun ngawangun kota jeung munara. Kusabab ieu, éta tempat dingaranan Kabingungan, sabab di dinya Gusti ngabingungkeun basa sakumna bumi, jeung ti dinya Gusti nyebarkeun aranjeunna ka sakuliah beungeut bumi.

Jeung ieu mangrupakaun silsilah Sem, sareng Sem umurna saratus taun nalika ngalahirkeun Arfaksad, dina taun kadua sanggeus banjir bandang. Shem hirup sanggeus ngalahirkeun Arphaxad salila lima ratus taun, sarta ngalahirkeun putra-putra jeung putri-putri, tuluy maot. Sareng Arphaxad hirup saratus tilu puluh lima taun, sareng ngalahirkeun Kainan. Jeung Arphaxad hirup sanggeus ngalahirkeun Kainan salila opat ratus taun, sarta ngalahirkeun putra-putra jeung putri-putri, tuluy maot. Jeung Kainan hirup saratus tilu puluh taun, tuluy ngalahirkeun Sala, sarta Kainan hirup sanggeus ngalahirkeun Sala salila tilu ratus tilu puluh taun, sarta ngalahirkeun putra-putra jeung putri-putri, tuluy maot. Jeung Sala hirup saratus tilu

puluh taun, sarta ngalahirkeun Eber. Jeung Sala hirup sanggeus ngalahirkeun Eber, tilu ratus tilu puluh taun, sarta ngalahirkeun putra-putra jeung putri-putri, tuluy maot. Jeung Eber hirup saratus tilu puluh opat taun, sarta ngalahirkeun Peleg. Jeung Eber hirup sanggeus ngalahirkeun Peleg salila dua ratus tujuh puluh taun, sarta ngalahirkeun putra-putra jeung putri-putri, tuluy maot. Jeung Phaleg hirup tilu puluh saratus taun, sarta ngalahirkeun Ragau. Phaleg hirup sanggeus ngalahirkeun Ragau salila salapan ratus dua puluh taun, sarta ngalahirkeun putra-putra jeung putri-putri, tuluy maot. Jeung Ragau hirup saratus tilu puluh dua taun, sarta ngalahirkeun Serukh. Jeung Ragau hirup sanggeus ngalahirkeun Seruch dua ratus tujuh taun, sarta ngalahirkeun putra-putra jeung putri-putri, tuluy maot. Jeung Seruch hirup saratus tilu puluh taun, sarta ngalahirkeun Nahor. Jeung Seruch hirup sanggeus ngalahirkeun Nahor, dua ratus taun, sarta ngalahirkeun putra-putra jeung putri-putri, tuluy maot. Jeung Nahor hirup saratus tujuh puluh salapan taun, sarta ngalahirkeun Terah. Jeung Nahor hirup sanggeus ngalahirkeun Terah, saratus dua puluh lima taun, sarta ngalahirkeun putra-putra jeung putri-putri, tuluy maot. Jeung Terah hirup tujuh puluh taun, sarta ngalahirkeun Abram, jeung Nahor, jeung Haran.

Ieu turunan Terah: Terah ngalahirkeun Abram, Nahor, jeung Haran, sarta Haran ngalahirkeun Lot. Arran maot saméméh bapana Terah di tanah tempat anjeunna dilahirkeun, di wewengkon urang Kasdim. Abram jeung Nahor nyandak pamajikan pikeun dirina sorangan, ngaran pamajikan Abram

nyaéta Sara, jeung ngaran pamajikan Nahor nyaéta Melka, putri Haran, sarta bapa Melka, sarta bapa Iska. Sarai mandul sareng anjeunna henteu ngagaduhan anak. Terah nyokot Abram putrana, Lot putra Haran (incu lalakina), jeung Sarai minantu awewena (pamajikan Abram putrana), sarta anjeunna mingpin aranjeunna kaluar ti tanah urang Kasdim pikeun indit ka tanah Kanaan. Aranjeunna datang nepi ka Haran, sarta cicing di dinya. Jeung sakabéh poé Terah di tanah Haran jadi dua ratus lima taun, sarta Terah maot di Haran.

□□

Jeung ceuk Gusti ka Abram, Kaluar tina tanah anjeun, jeung tina kulawarga anjeun, jeung tina imah bapa anjeun, sarta kadieu ka tanah nu bakal abdi tembongkeun ka anjeun. Jeung Abdi bakal ngajantenkeun anjeun jadi bangsa anu gedé, sareng Abdi bakal ngaberkahan anjeun, sareng Abdi bakal ngagedékeun nami anjeun, sareng anjeun bakal diberkahan. Jeung abdi bakal ngaberkahan jalma-jalma anu ngaberkahan anjeun, jeung jalma-jalma anu ngalaknat anjeun bakal abdi laknat, jeung sakabéh suku-suku di bumi bakal diberkahan ku anjeun. Jeung Abram indit, sakumaha anu diomongkeun ku Gusti ka anjeunna, sarta Lot indit kalayan anjeunna. Abram umurna tujuh puluh lima taun nalika anjeunna kaluar ti Haran. Jeung Abram nyokot Sarai pamajikanana, jeung Lot putra lanceukna, jeung sakabéh harta banda maranéhna sabaraha anu geus diala, jeung sakabéh jiwa anu geus diala ti Haran, sarta maranéhna indit kaluar

pikeun angkat ka tanah Kanaan. Jeung Abram ngaliwatan tanah éta nepi ka panjangna, nepi ka tempat Sikhem, kana tangkal ek anu luhur, sedengkeun urang Kanaan harita cicing di tanah éta. Gusti katingali ka Abram, sarta ngomong ka anjeunna, Ka turunan anjeun bakal masihan tanah ieu. Abram ngawangun altar di dinya pikeun Gusti anu geus katingali ka anjeunna. Sarta anjeunna undur ti dinya ka gunung di wétan Betel, teras ngadegkeun tendana di dinya, kalayan Betel di kulon jeung Ai di wétan, sarta ngawangun altar ka Gusti di dinya, teras nyauran nami Gusti. Jeung Abram indit, sarta sanggeus indit anjeunna campa di gurun.

Sarta aya kalaparan di bumi, tuluy Abram turun ka Mesir pikeun cicing di dinya, sabab kalaparan geus parah pisan di bumi. Kajadian nalika Abram ngadeukeutan asup ka Mesir, Abram nyarios ka Sarai pamajikanana, Kuring nyaho yén anjeun awéwé anu geulis beungeutna. Bakal jadi kituna, nalika urang Mesir ningali anjeun, aranjeunna bakal nyarios yén ieu awéwéna, sareng aranjeunna bakal maéhan kuring, tapi anjeun bakal aranjeunna luput. Kuring nyarios ku kituna yén kuring adina anjeunna, supados bakal hadé ka kuring kusabab anjeun, jeung jiwa kuring bakal hirup kusabab anjeun. Kajadian nalika Abram asup ka Mesir, urang Mesir ningali pamajikanana, yén anjeunna geulis pisan. Jeung para pangawasa Firaun ningali manéhna, sarta muji manéhna ka Firaun, sarta mawa manéhna ka jero imah Firaun. Jeung ka Abram aranjeunna ngalakukeun alus ngaliwatan dirina, jeung jadi ka anjeunna domba, jeung anak sapi, jeung kalde, jeung abdi, jeung abdi awéwé, jeung

bagal, jeung onta. Jeung Allah nyiksa Firaun ku pageblug gedé jeung jahat, ogé imahna, kusabab Sarai pamajikan Abram. Sanggeus ngagero Abram, Firaun nyarios, Naon ieu anu anjeun lakukeun ka abdi, yén anjeun henteu béjakeun ka abdi yén manéhna pamajikan anjeun? Naha anjeun nyarios yén manéhna adina abdi, sareng aranjeunna nyandak anjeunna ka abdi janten pamajikan? Ayeuna tingali, pamajikan anjeun aya di hareupeun anjeun, candak manéhna sareng angkat. Jeung Firaun maréntahkeun ka lalaki-lalaki ngeunaan Abram pikeun nganteurkeun anjeunna, jeung pamajikanana, jeung sakabéh nu dipiboga ku anjeunna.

□□

Abram naék ti Mesir, anjeunna jeung pamajikanana, jeung sakabéh hartana, jeung Lot ogé, ka gurun. Abram éta beunghar pisan dina ternak, pérak, jeung emas. Jeung manéhna indit ti mana manéhna sumping ka gurun nepi ka Betel, nepi ka tempat dimana aya kemah manéhna nu saméméhna, antara Betel jeung Angai. ka tempat altar, dimana anjeunna mimiti ngadamelna di dinya, sareng Abram nyebat nami Gusti di dinya. Jeung Lot anu lalampahan jeung Abram miboga domba, sapi, jeung tenda. Jeung taneuh teu cukup pikeun aranjeunna cicing babarengan, sabab harta banda maranéhanana loba, jeung taneuh teu cukup pikeun aranjeunna cicing babarengan. Jeung aya perang antara para angon ingon-ingonna Abram jeung para angon ingon-ingonna Lot, sedengkeun urang Kanaan jeung urang Feris harita

cicing di tanah éta. Abram nyarios ka Lot, Ulah aya pasea antara kuring jeung anjeun, sarta antara para angon domba kuring jeung para angon domba anjeun, sabab urang téh dulur. Naha henteu sakabéh taneuh aya di hareupeun anjeun? Pisahkeun diri ti kuring, upami anjeun ka kénca, kuring ka katuhu, tapi upami anjeun ka katuhu, kuring ka kénca. Jeung sanggeus ngangkat panonna, Lot ningali sakabéh wewengkon sabudeureun Yordan, yén éta sakabéhna cai alus, samémeh Allah ngancurkeun Sodom jeung Gomorah, saperti surga Allah, jeung saperti tanah Mesir, nepi ka datang ka Zoar. Jeung Lot milih pikeun dirina sorangan sadaya wewengkon sabudeureun Jordan, sarta Lot indit ti wetan, sarta aranjeunna dipisahkeun masing-masing ti lanceukna. Abram cicing di tanah Kanaan, sedengkeun Lot cicing di kota-kota wewengkon sabudeureun, sarta masang tendana di Sodom. Tapi jalma-jalma di Sodom jahat pisan jeung dosa pisan di hareupeun Allah. Allah ceuk ka Abram sanggeus papisahan Lot ti anjeunna, Angkat panon anjeun, jeung tingali ti tempat dimana anjeun ayeuna aya ka kalér jeung kidul jeung wétan jeung laut, Sabab sakabéh tanah anu anjeun tingali, ka anjeun bakal dipasihan kuring éta jeung ka turunan anjeun nepi ka salamina. Jeung Abdi bakal ngajadikeun binih anjeun saperti keusik di bumi. Upami aya anu bisa ngitung keusik di bumi, mangka binih anjeun ogé bakal diitung. Bangkit jeung lalampahan éta tanah kana panjangna jeung kana rubakna, sabab ka anjeun bakal dipasihan éta jeung ka turunan anjeun kana salamina. Abram mindahkeun tendana, tuluy datang jeung netep di gigireun tangkal ek Mamre anu aya di Hebron, sarta ngawangun altar pikeun Gusti di dinya.

□□

Kajadian dina karajaan Amarphal raja Sennaar, jeung Arioch raja Ellasar, Chedorlaomer raja Elam, jeung Tidal raja bangsa-bangsa, Aranjeunna ngalakukeun perang jeung Bilhah raja Sodom, jeung Barsa raja Gomorah, jeung Sennaar raja Admah, jeung Symobor raja Zeboiim, jeung raja Balak, ieu nyaéta Zoar. Sadaya ieu sapuk kana jurang anu asin, nyaéta Laut Uyah. Dua belas taun aranjeunna ngalayanan ka Khedorlaomer, tapi dina taun katilu belas aranjeunna mundur. Dina taun ka opat belas, datang Chedorlaomer jeung raja-raja nu bareng anjeunna, sarta aranjeunna nyerang raksasa-raksasa nu aya di Ashtaroth jeung Karnaim, jeung bangsa-bangsa kuat nu bareng aranjeunna, sarta urang Ommaean nu aya di kota Saue. Jeung urang Horit anu aya di pagunungan Seir, nepi ka tangkal terebinth di Paran, anu aya di gurun. Sanggeus balik, aranjeunna sumping ka cinyusu kaadilan, nyaéta Kadesh, teras neukteuk sakabéh pamingpin Amalek sareng urang Amori anu cicing di Hazazon Tamar. Kaluar tapi raja Sodom, jeung raja Gomorah, jeung raja Adamah, jeung raja Zeboiim, jeung raja Balak (ieu téh nyaéta Zoar), jeung aranjeunna ngagaris perang ngalawan aranjeunna di lebak uyah. ka Chedorlaomer raja Elam, jeung Tidal raja bangsa-bangsa, jeung Amraphel raja Shinar, jeung Arioch raja Ellasar, opat raja ngalawan lima raja. Lebak anu asin téh sumur aspal, kabur raja Sodom jeung raja Gomorah, tuluy murag ka dinya, sedengkeun anu ditinggalkeun kabur ka pagunungan. Aranjeunna nyandak sakabéh kuda Sodom jeung Gomorah,

jeung sakabéh kadaharanana, tuluy indit. Aranjeunna nyandak ogé Lot, anak lalaki lanceuk Abram, jeung barang-barangna, sarta indit, sabab manéhna cicing di Sodom.

Geus sumping, tapi salah saurang ti nu disalametkeun ngalaporkeun ka Abram urang Ibrani. Anjeunna cicing di gigireun ek Mamre urang Amori, lanceukna Eskhol, jeung lanceukna Aunan, nu éta sekutu Abram. Saatos ngadangu yén Lot lanceukna ditawan, Abram ngitung anggota rumah tanggana anu kalatih tilu ratus dalapan belas, teras ngudag aranjeunna nepi ka Dan. Jeung anjeunna murag kana aranjeunna peuting, anjeunna sorangan jeung budak-budak anjeunna, jeung neunggeul aranjeunna, jeung ngudag aranjeunna nepi ka Hobah, nu aya di kénca Damaskus. Jeung anjeunna ngabalikeun kabéh kuda Sodom, jeung ngabalikeun Lot keponakan anjeunna, jeung sakabéh harta anjeunna, jeung para awéwé, jeung jalma-jalma. Kaluar tapi raja Sodom kana pasamoan jeung anjeunna, sanggeus anjeunna balik ti perang ngalawan Khedorlaomer jeung raja-raja anu jeung anjeunna, kana lebak Shaveh, ieu éta dataran raja-raja.

Jeung Melchizedek raja Salem mawa kaluar roti jeung anggur, anjeunna éta imam Allah Nu Maha Luhur. Jeung anjeunna ngaberkahan Abram, sarta ceuk, Diberkahan Abram ku Allah Nu Maha Luhur, anu nyiptakeun langit jeung bumi. Jeung rahayu Allah Nu Maha Luhur, anu geus nyerahkeun musuh-musuh anjeun kana kakawasaan anjeun, jeung Abram masihan ka anjeunna sapersapuluh tina sakabéh. Ceuk raja Sodom ka

Abram, Pasihan abdi jalma-jalamana, tapi kuda-kudana candak pikeun anjeun sorangan. Ceuk Abram ka raja Sodom, Abdi bakal ngacungkeun leungeun abdi ka Gusti Allah Nu Maha Luhur, anu nyiptakeun langit jeung bumi, Upami tina benang dugi ka tali sendal, kuring moal nyandak nanaon tina sadaya milik anjeun, supados anjeun henteu nyarios yén kuring anu ngabeungharan si Abram. Iwal ti nu didahar ku budak-budak ngora, jeung bagian ti lalaki-lalaki anu indit babarengan jeung kuring Eskhol, Aunan, Mambre, maranéhna bakal nyokot bagian.

□□

Saatos éta kecap-kecap, aya firman Gusti ka Abram dina panglihatan, nyarios, Ulah sieun Abram, Abdi tameng anjeun, ganjaran anjeun bakal ageung pisan. Abram nyarios, Juragan Gusti, naon anu bakal Anjeun pasihan ka abdi? Abdi badé angkat tanpa gaduh anak, sedengkeun putra Masek ti rumah tangga abdi, nyaéta Eliezer ti Damaskus. Jeung ceuk Abram, Sabab ka kuring Anjeun teu masihan turunan, maka nu dilahirkeun di imah kuring bakal ngawariskeun kuring. Jeung langsung aya sora Gusti ka anjeunna, nyarios, Moal warisan ka anjeun ieu jalma, tapi saha anu kaluar tina anjeun, éta anu bakal warisan ka anjeun. Anjeunna dibawa kaluar ka luar, sareng nyarios ka anjeunna, Tingali ka luhur ka langit, sareng itung béntang-béntang, upami anjeun tiasa ngitung aranjeunna. Sareng anjeunna nyarios, Kitu bakal jadi turunan anjeun. Jeung Abram percaya ka Allah, sarta éta diitung ka anjeunna salaku

kabeneran. Ceuk tapi ka anjeunna, Abdi nyaéta Allah anu geus mingpin anjeun kaluar tina nagri Kasdim, supaya masihan ka anjeun taneuh ieu pikeun diwariskeun. Ceuk deui, Juragan Gusti, kumaha kuring bisa nyaho yén kuring bakal meunang warisan eta? Ceuk ka anjeunna, Candak pikeun kuring anak sapi bikang umur tilu taun, jeung embe umur tilu taun, jeung domba jalu umur tilu taun, jeung japati katurangga, jeung japati. Anjeunna nyokot sadaya ieu, tuluy ngabagi aranjeunna jadi dua bagian, sarta nempatkeun aranjeunna sabalikna ka silih, tapi manuk-manuk henteu dibagi. Manuk-manuk turun kana awak-awak, kana potongan-potongan dua maranéhanana, jeung Abram diuk ngajaga maranéhanana. Ngeunaan waktu panonpoé surup, kaayaan trance murag ka Abram, jeung tingali, kasieun anu poék pisan murag ka manéhna. Jeung eta ceuk ka Abram, Anjeun kudu nyaho yén turunan anjeun bakal jadi nu sojourning dina taneuh anu lain milikna, jeung maranéhna bakal ngabudak aranjeunna, jeung maranéhna bakal nyiksa aranjeunna, jeung maranéhna bakal ngahinakeun aranjeunna, opat ratus taun. Tapi bangsa nu aranjeunna ngawula ka dinya, abdi bakal ngahukum. Sanggeus éta, aranjeunna bakal kaluar ti dinya mawa barang-barang anu loba. Anjeun bakal angkat ka bapa-bapa karuhun anjeun dina katengtreman, sanggeus digedékeun dina umur sepuh anu hadé. Dina generasi kaopat maranéhna bakal balik deui ka dieu, sabab dosa-dosa urang Amori can pinuh nepi ka ayeuna. Saprak panonpoé geus surup ka kulon, aya seuneu, jeung tingali aya hawu nu ngebul haseup jeung obor-obor seuneu, nu ngaliwat di antara potongan-potongan nu geus dibagi éta. Dina poé éta, Gusti ngadamel

perjangjian ka Abram, nyarios, Ka turunan anjeun bakal masihan tanah ieu, ti Walungan Mesir nepi ka Walungan nu gedé, Euphrates, The Kenites, jeung the Kenizzites, jeung the Kadmonites. jeung urang Hittites, jeung urang Perizzites, jeung urang Rephaim. jeung urang Amorit, jeung urang Kanaan, jeung urang Hiwit, jeung urang Girgasit, jeung urang Jebus.

□□

Sarai, pamajikan Abram, henteu ngalahirkeun anak ka anjeunna, tapi anjeunna ngagaduhan budak awéwé urang Mesir anu ngaranna Hagar. Sarai nyarios ka Abram, Tingali, Gusti parantos nutup abdi sangkan teu tiasa ngalahirkeun. Lebet waé ka budak awéwé abdi, supados abdi tiasa meunang anak ti manehna. Abram ngadangukeun sora Sarai. Jeung geus nyokot Sara, pamajikan Abram, si Hagar urang Mesir budak awéwéna sorangan, sanggeus sapuluh taun Abram cicing di tanah Kanaan, masihan manéhna ka Abram salakina jadi pamajikan. Jeung asup ka Hagar, sarta manéhna reuneuh, sarta manéhna nempo yén manéhna reuneuh, sarta nu nyonya teu dihargaan di hareupeun manéhna. Ceuk Sarai ka Abram, Abdi diduraka ku anjeun. Abdi parantos masihan budak awéwé abdi kana pangkonan anjeun, tapi saatos ningali yén anjeunna keur kakandungan, abdi dihina ku anjeunna. Mugia Gusti ngadili antara abdi jeung anjeun. Ceuk Abram ka Sarai, Tingali, budak awéwé anjeun aya dina kakawasaan anjeun, perlakukeun manéhna sakumaha anu pikaresepeun ka anjeun. Sarta Sarai

ngarawat manéhna kalayan goréng, sarta manéhna kabur ti payuneun Sarai.

Utusan Gusti kapanggih manéhna di cinyusu cai di gurun, di cinyusu nu aya di jalan ka Syur. Jeung ceuk utusan Gusti ka manéhna, Hagar, budak awéwé Sarai, ti mana anjeun datang? Jeung ka mana anjeun bade? Jeung manéhna ngajawab, Ti payuneun Sarai, jeng abdi, abdi kabur. Utusan Gusti nyarios ka anjeunna, Uih deui ka nyonya anjeun, sareng nundukkeun diri handapeun kakawasaanana. Jeung ceuk utusan Gusti ka manéhna, Kuring bakal ngalikeun pisan turunan anjeun, nepi ka moal bisa diitung kusabab lobana. Jeung ceuk utusan Gusti ka manéhna, Tingali, anjeun keur ngandung, jeung bakal ngalahirkeun putra, jeung anjeun bakal nyebut ngaranna Ismail, sabab Gusti geus ngadéngé kahinaan anjeun. Ieu bakal jadi jalma liar, leungeunna ngalawan sakabéh jalma, jeung leungeun sakabéh jalma ngalawan anjeunna, jeung anjeunna bakal cicing di hareupeun sakabéh dulur-dulurna. Jeung manéhna nyebut ngaran Gusti anu nyarita ka manéhna, Anjeun nyaéta Allah anu ningali kuring, sabab manéhna nyarios, Sabab sateuacanna kuring geus ningali Anjeunna anu katémbong ka kuring. Kusabab ieu, anjeunna nyebut éta sumur, sumur anu aya samémèh aranjeunna ningali, éta aya di antara Kadesh jeung Barad. Jeung Hagar ngalahirkeun putra ka Abram, jeung Abram nyebut ngaran putrana, anu dilahirkeun ku Hagar ka anjeunna, Ismael. Abram umurna dalapan puluh genep taun nalika Hagar ngalahirkeun Ismail pikeun Abram.

□□

Kajadian Abram umurna salapan puluh salapan taun. Jeung Gusti nampak ka Abram, sarta ngomong ka manéhna, Abdi nyaéta Allah anjeun, kudu hade sateuacan abdi, jeung jadi taya cacad. Jeung abdi bakal nempatkeun perjanjian abdi antara abdi jeung anjeun, sarta abdi bakal ngalikeun anjeun pisan. Jeung Abram murag kana beungeut anjeunna. Jeung Allah nyarios ka anjeunna, nyebutkeun, Jeung abdi, tingali perjanjian abdi kalayan anjeun, jeung anjeun bakal jadi bapa kabehan bangsa-bangsa. Jeung ngaran anjeun moal disebut deui Abram, tapi ngaran anjeun bakal jadi Abraham, sabab Kami geus ngajadikeun anjeun bapa loba bangsa. Jeung kuring bakal ngaronjatkeun anjeun pisan pisan, jeung kuring bakal ngajadikeun anjeun jadi bangsa-bangsa, jeung raja-raja ti anjeun bakal kaluar. Jeung Kuring bakal ngadegkeun perjanjian Kuring antara anjeun jeung turunan anjeun satuluyna pikeun generasi-generasi maranéhanana, jadi perjanjian anu langgeng pikeun jadi Allah anjeun jeung Allah turunan anjeun satuluyna. Jeung kuring bakal masihan ka anjeun jeung ka turunan anjeun sanggeus anjeun éta tanah anu anjeun cicing di dinya, sakabéh tanah Kanaan, jadi milik langgeng, jeung kuring bakal jadi Allah pikeun aranjeunna. Jeung ceuk Allah ka Abraham, Anjeun kedah ngajaga perjanjian abdi, anjeun sareng turunan anjeun sanggeus anjeun kana generasi-generasi maranéhanana. Jeung ieu téh perjangjian anu anjeun kedah ngajaga antara kuring jeung anjeun, sarta antara turunan anjeun saatos anjeun pikeun

generasi-generasi maranéhanana: unggal lalaki ti anjeun kedah disunat. Jeung anjeun bakal disunat daging kulup anjeun, sarta éta bakal jadi tanda perjangjian antara abdi jeung anjeun. Jeung budak umur dalapan poé kudu disunat ku anjeun, unggal lalaki pikeun sakabéh generasi anjeun, boh anu lahir di imah boh anu dibeuli ku pérak ti mana waé anak asing, anu lain ti turunan anjeun, Ku sunat kudu disunat nu dilahirkeun di imah anjeun jeung nu dibeuli ku pérak, sarta perjangjian abdi bakal aya dina daging anjeun jadi perjangjian anu langgeng. Jeung lalaki anu teu disunat, anu teu bakal disunat daging kulupna dina poé nu kadalapan, jiwa éta bakal dipupus tina bangsana, sabab anjeunna geus ngalanggar perjanjian abdi. Jeung ceuk Allah ka Abraham, Sarai pamajikan anjeun moal disebut deui ngaranna Sarai, Sarah bakal jadi ngaranna. Kuring bakal ngaberkahan manehna, jeung kuring bakal masihan ka anjeun anak tina manehna, jeung kuring bakal ngaberkahan eta, jeung bakal jadi bangsa-bangsa, jeung raja-raja bangsa-bangsa bakal kaluar tina anjeunna. Jeung Abraham murag kana beungeut, tuluy seuri, sarta nyarios dina haténa, Naha ka nu umurna saratus taun bakal aya anak lalaki? Jeung naha Sarah nu umurna salapan puluh taun bakal ngalahirkeun? Ceuk Abraham ka Allah, Mugia Ismail ieu hirup di payuneun Anjeun. Ceuk Allah ka Abraham, Enya, tingali Sarah pamajikan anjeun bakal ngalahirkeun putra ka anjeun, sareng anjeun bakal nyebat nami anjeunna Ishak, sareng Abdi bakal ngadegkeun perjangjian Abdi ka anjeunna, janten perjangjian anu langgeng, janten Allah pikeun anjeunna sareng pikeun turunan anjeunna sareng anjeunna. Ngeunaan Ismail, tingali, Kami geus ngadéngé anjeun, jeung tingali, Kami

geus ngaberkahan anjeunna, jeung Kami bakal ngaronjatkeun anjeunna, jeung Kami bakal ngalikeun anjeunna pisan. Anjeunna bakal ngahasilkeun dua belas bangsa, jeung Kami bakal ngajadikeun anjeunna bangsa anu gedé. Tapi perjanjian Kami bakal Kami teguhkeun ka Ishak, anu bakal dilahirkeun ku Sara pikeun anjeun dina waktu ieu, dina taun anu salajengna. Réngsé nyarita ka anjeunna, tuluy Allah naék ti Abraham.

Sarta Abraham nyandak Ismail putrana sorangan, sareng sakabéh anggota rumah tanggana, sareng sakabéh jalma anu dibeuli ku pérak, sareng unggal lalaki ti para lalaki anu aya di imah Abraham, teras disunat kulup maranéhna, dina waktos dinten éta, sakumaha anu diomongkeun ka anjeunna ku Allah. Abraham yuswa salapan puluh salapan taun nalika disunat daging kulup manéhna. Ishmael, putra anjeunna, umurna tilu belas taun nalika anjeunna disunat daging kulupna. Dina waktu poé éta, Abraham disunat, jeung Ishmael anak lalakina, Sareng sadaya lalaki di imahna, sareng anggota rumah tanggana, sareng anu dibeuli ku pérak ti bangsa asing.

□□

Gusti Allah katingali ka anjeunna di ek Mamre, nalika anjeunna linggih dina panto tendana dina lohor. Sanggeus neuteup ku panonna, anjeunna nempo, jeung tingali aya tilu lalaki nangtung hareupeunna, sarta sanggeus ningali, anjeunna lumpat nepungan aranjeunna ti panto tendana, tuluy sujud

kana taneuh. Jeung ceuk, Gusti, upami kuring kapanggih nimat di payuneun anjeun, ulah ngaliwat hamba anjeun. Hayu dicandak cai, jeung hayu aranjeunna nyeuseuh suku anjeun, jeung niiskeun diri anjeun di handapeun tangkal. Jeung kuring bakal nyokot roti, jeung anjeun bakal dahar. Jeung sanggeus ieu anjeun bakal indit ka jalan anjeun, kusabab éta anjeun belok ka hamba anjeun. Jeung cenah, kitu lakukeun, sakumaha anjeun geus nyarios. Jeung Abraham gancang ka tenda ka Sarah, sarta ceuk ka manéhna, Gancang, ulén tilu takaran tipung halus, jeung jieun roti dipanggang dina lebu. Jeung ka sapi-sapi lumpat Abraham, sarta nyokot anak sapi anu lembut tur alus, sarta masihan ka budak, sarta buru-buru pikeun nyieun eta. Manéhna nyokot mentega, susu, jeung anak sapi nu geus disiapkeun, tuluy diselapkeun ka maranéhna, sarta maranéhna dahar. Sedengkeun manéhna sorangan nangtung deukeut maranéhna di handapeun tangkal.

Ceuk tapi ka anjeunna, Dimana Sarah pamajikan anjeun? Nu tapi ngajawab ceuk, Tingali, aya di jero tenda. Ceuk, Balik deui abdi bakal datang ka anjeun nurutkeun waktu ieu dina mangsa-mangsa, jeung Sarah istri anjeun bakal boga putra. Sarah ngadéngé di panto tenda bari aya di tukangeun anjeunna. Abraham jeung Sarah geus sepuh pisan, geus eureun ka Sarah kajadian hal-hal awéwé. Sarah tapi seuri dina dirina sorangan bari nyebutkeun, Teu acan memang ka abdi geus kajadian nepi ka ayeuna, sedengkeun juragan abdi geus kolot. Jeung ceuk Gusti ka Abraham, Naon sababna Sarah seuri dina haténa, nyebutkeun, Naha memang bener kuring bakal ngalahirkeun?

Kuring geus kolot. Henteu aya anu mustahil ti Gusti Allah. Dina waktos ieu abdi bakal uih deui ka anjeun dina mangsa anu tangtu, sareng Sarah bakal gaduh putra. Sarah nampik, nyebutkeun, Henteu, kuring henteu seuri, sabab sieun. Jeung anjeunna nyarios ka dirina, Henteu, tapi anjeun memang seuri.

Geus bangkit tapi ti dinya, éta lalaki neuteup ka handap kana beungeut Sodom jeung Gomorah. Abraham ogé lalampahan babarengan jeung maranéhna, ngiringan maranéhna. Tapi Gusti ceuk, Kuring moal nyumputkeun ti Abraham budak Kuring naon anu Kuring lakukeun. Abraham bakal jadi bangsa anu gedé jeung loba, sarta sakabéh bangsa-bangsa di bumi bakal diberkahan ku anjeunna. Kuring terang sabab yén anjeunna bakal maréntahkeun ka anak-anak lalaki anjeunna, jeung ka imah anjeunna kalayan anjeunna, jeung maranéhna bakal ngajaga jalan-jalan Gusti, pikeun ngalakukeun kabeneran jeung kaadilan, supaya Gusti bisa mawa kana Abraham sadaya sabaraha anu anjeunna nyarios ka anjeunna. Ceuk Gusti, Ceurik ti Sodom jeung Gomorah geus diperbanyak ka abdi, jeung dosa-dosa maranéhanana gedé pisan. Turun kituna kuring bakal ningali, naha numutkeun ceurik maranéhanana anu datang ka kuring, aranjeunna keur diréngsé, upami henteu, supados kuring terang. Jeung sanggeus balik ti dinya, éta lalaki-lalaki sumping ka Sodom, sedengkeun Abraham masih nangtung di hareupeun Gusti. Jeung Abraham ngadeukeutan, nyarios, Ulah ngancurkeun jalma adil babarengan jeung jalma nu teu soleh, sangkan jalma adil jadi saperti jalma nu teu soleh. Upami aya lima puluh jalma soleh di kota, naha anjeun bakal ngancurkeun

aranjeunna? Naha anjeun moal ngabebaskeun sakabéh tempat éta kusabab lima puluh jalma soleh, upami aya di dinya? Henteu ku cara naon anjeun bakal ngalakukeun sakumaha kecap ieu, pikeun maéhan jalma adil jeung jalma jahat, jeung jalma adil bakal jadi sakumaha jalma jahat. Henteu ku cara naon! Anjeun nu nangtoskeun sakabéh bumi, naha anjeun moal ngalakukeun kaadilan? Ceuk Gusti, upami aya lima puluh jalma soleh di kota Sodom, abdi bakal ngantunkeun sakabéh kota, jeung sakabéh tempat éta kusabab aranjeunna. Sarta ngajawab, Abraham nyarios, Ayeuna kuring geus mimiti nyarita ka Gusti kuring, padahal kuring téh ngan ukur taneuh jeung lebu. Upami tapi jalma bener nu lima puluh téh ragrag pondok jadi opat puluh lima, naha anjeun bakal ngancurkeun sakabéh kota kusabab kakurangan lima jalma? Jeung cenah, Henteu, kuring moal ngancurkeun upami kuring manggihan opat puluh lima jalma di dinya. Anjeunna nambihan deui nyarios ka anjeunna, sareng ceuk, Upami aya opat puluh kapanggih di dinya, sareng ceuk, Kuring moal ngancurkeun kusabab opat puluh éta. Dan ceuk, Ulah naon, Gusti, upami abdi badé nyarios; upami tapi kapanggih di dinya tilu puluh? Dan ceuk, Moal abdi ngancurkeun kusabab tilu puluh. Jeung ceuk, Saprak kuring boga nyarita ka nu Gusti, lamun kapanggih di dinya dua puluh? Jeung ceuk, Moal kuring ngancurkeun, lamun kuring manggihan di dinya dua puluh. Jeung ceuk, Ulah naon, Gusti, lamun kuring bakal nyarita kéhéh sakali? Lamun kapanggih di dinya sapuluh? Jeung ceuk, Moal kuring ngancurkeun kusabab sapuluh téa. Gusti indit jauh, sanggeus eureun nyarita ka Abraham, jeung Abraham balik ka tempatna.

□□

Dua utusan datang ka Sodom dina soré poé. Lot diuk di gigireun gerbang Sodom, sabot ningali aranjeunna, Lot nangtung pikeun nepungan aranjeunna, sarta sujud beungeut kana taneuh. Jeung cenah, Tingali, Juragan-juragan, pindah ka imah abdi anjeun, jeung cicing, jeung ngumbah suku anjeun, jeung geus hudang isuk-isuk anjeun bakal indit ka jalan anjeun. Jeung maranéhna ceuk, Henteu, tapi di jalan-jalan urang bakal cicing. Anjeunna ngadesek aranjeunna, tuluy aranjeunna belok ka anjeunna, asup kana imahna. Anjeunna nyieun inuman pikeun aranjeunna, masak roti teu diragian pikeun aranjeunna, sarta aranjeunna tuang. Sateuacan bobo, lalaki-lalaki ti kota, urang Sodom, ngurilingan imah, ti nonoman nepi ka sepuh, sakabéh rahayat babarengan. Jeung aranjeunna nyauran ka Lot, sarta nyarios ka anjeunna, Dimana aya lalaki-lalaki anu geus asup ka anjeun peuting ieu? Bawa kaluar aranjeunna ka kami, supaya urang bisa boga hubungan jeung aranjeunna. Lot kaluar ka aranjeunna ka lawang panto, teras nutup panto di tukangeunana. Ceuk tapi ka aranjeunna, Ku cara naon waé, dulur-dulur, ulah ngalakukeun jahat. Aya tapi ka abdi dua putri, anu teu acan terang lalaki, abdi bakal mawa kaluar aranjeunna ka anjeun, jeung paké aranjeunna sakumaha anu bakal pikaresepeun ka anjeun, ngan ka lalaki-lalaki ieu ulah anjeun ngalakukeun kajahatan, sabab kusabab éta aranjeunna geus asup ka handapeun panyumputan balok-balok abdi. Maranéhna nyarios ka manéhna, Mundur ti dinya! Anjeun asup pikeun

numpang cicing, naha ogé rék nangtoskeun? Ayeuna ku kituna urang bakal ngarugikeun anjeun leuwih ti batan éta jalma-jalma. Jeung maranéhna maksa pisan ka lalaki Lot, sarta ngadeukeutan pikeun ngaruksak panto. Tapi lalaki-lalaki éta manjangkeun leungeunna, narik Lot ka jero ka aranjeunna kana imah, jeung nutup panto imah. Jalma-jalma lalaki anu aya dina panto imah ditarajang ku buta ti nu leutik nepi ka nu gedé, sarta aranjeunna bingung néangan panto. Ceuk lalaki-lalaki ka Lot, Naha aya ka anjeun di dieu minantu, atawa putra, atawa putri? Atawa saha waé séjén ka anjeun aya di kota, bawa kaluar tina tempat ieu, Sabab urang ngancurkeun tempat ieu, lantaran jeritan maranéhanana geus diangkat ka payuneun Gusti, sarta Gusti geus ngirimkeun urang pikeun ngancurkeun eta. Lot kaluar, tuluy nyarita ka minantu-minantu lalakina anu geus kawin jeung putri-putrina, sarta ceuk, Hudang, kaluar tina tempat ieu, sabab Gusti rék ngancurkeun kota ieu. Tapi katingalina anjeunna ngan ukur ngabodor di hareupeun minantu-minantu lalakina. Nalika subuh sumping, para utusan ngadesek Lot, nyarios, Bangun, bawa pamajikan anjeun sareng dua putri anjeun, teras angkat, supados anjeun henteu binasa babarengan jeung kajahatan-kajahatan kota éta. Aranjeunna kaganggu, sarta para utusan nyekel leungeun manéhna, leungeun pamajikan manéhna, jeung leungeun dua putri manéhna, sabab Gusti ngabela manéhna.

Jeung éta kajadian nalika aranjeunna mawa aranjeunna ka luar, sarta aranjeunna nyarios, Salametkeun jiwa anjeun sorangan, ulah tingali ka tukang, atawa nangtung di sakumna wewengkon

sabudeureun, salametkeun diri anjeun ka gunung, supaya anjeun ulah disapu jauh. Ceuk Lot ka aranjeunna, Abdi nyuhunkeun. Gusti, sabab abdi anjeun parantos manggihan rahmat di payuneun anjeun, sareng anjeun parantos ngagedékeun kaadilan anjeun anu anjeun lakukeun ka kuring pikeun ngahirupkeun jiwa kuring, tapi kuring moal tiasa disalametkeun ka gunung, ulah dugi kajahatan-kajahatan nyekel kuring sareng kuring maot. Tingali, kota ieu deukeut pikeun kuring ngungsi ka dinya, éta kota leutik, jeung di dinya kuring bakal disalametkeun. Naha éta lain kota leutik? Jeung jiwa kuring bakal hirup kusabab anjeun. Sareng anjeunna nyarios ka anjeunna, Tingali, kuring geus heran kana raray anjeun sareng kana kecap ieu, pikeun henteu ngancurkeun kota anu anjeun nyarioskeun. Buru-buru ku kituna sangkan disalametkeun di dinya, sabab kuring moal bisa ngalakukeun nanaon nepi ka anjeun datang ka dinya. Ku sabab kitu anjeunna nyebut ngaran kota éta Zoar. Panonpoé geus kaluar kana bumi, jeung Lot asup ka Zoar. Jeung Gusti ngahujanan walirang jeung seuneu ti Gusti ti langit kana Sodom jeung Gomorah. Jeung anjeunna ngagulingkeun kota-kota ieu, jeung sakabéh wewengkon sabudeureun, jeung sakabéh nu nyicingan di kota-kota, jeung nu tumuwuh kaluar tina bumi. Jeung pamajikanana nempo ka tukang, tuluy jadi tihang uyah. Abraham bangun isuk-isuk ka tempat dimana anjeunna kungsi nangtung di hareupeun Gusti. Manéhna neuteup ka Sodom jeung Gomorrah, ogé ka sakuliling wewengkon éta, tuluy manéhna nempo seuneu naék tina bumi, siga haseup tungku. Jeung éta kajadian nalika Gusti ngancurkeun sadaya kota-kota di wewengkon sabudeureun,

Gusti émut ka Abraham, sarta ngintunkeun Lot kaluar tina tengah karuksakan, nalika Gusti ngancurkeun kota-kota tempat Lot cicing di dinya.

Lot naék ti Zoar, tuluy diuk di gunung, manéhna jeung dua putri-putrina. Manéhna sieun cicing di Zoar, ku kituna manéhna cicing di guha, manéhna jeung dua putri-putrina. Ceuk nu kokolot ka nu ngora, Bapa urang geus kokolot, jeung teu aya lalaki di bumi anu bakal asup ka urang, sakumaha pantesna di sakumna tanah. Hayu urang masihan anggur ka bapa urang sangkan anjeunna mabok, tuluy urang saré jeung manéhna, sangkan urang bisa meunangkeun turunan ti bapa urang. Aranjeunna masihan inuman anggur ka bapana dina peuting éta, jeung anu kokolot asup saré jeung bapana dina peuting éta, jeung bapana henteu terang nalika anjeunna saré jeung nalika anjeunna bangun. Kajadian dina poé isukna, ceuk nu kolot ka nu ngora, Tingali, kuring geus saré kamari jeung bapa urang. Hayu urang masihan anjeunna anggur deui peuting ieu, jeung anjeun asup saré jeung anjeunna, sangkan urang bisa ngangkat turunan tina bapa urang. Peuting éta ogé maranéhna méré bapana nginum anggur, tuluy anu ngora asup jeung saré jeung bapana, sarta bapana henteu terang nalika manéhna saré jeung nalika hudang. Jeung dua putri Lot reuneuh ti bapana. Jeung anak nu kokolot ngalahirkeun anak lalaki, sarta manéhna nyebut ngaranna Moab, bari nyebutkeun, Ti bapa kuring, ieu bapa urang Moab nepi ka poé kiwari. Ngalahirkeun ogé anu ngora hiji putra, sareng nyebat namina Ammon, nyarios, Putra bangsa abdi, ieu bapa urang Ammon dugi ka dinten ayeuna.

□□

□□

Jeung Abraham pindah ti dinya ka taneuh arah Kidul, sarta cicing antara Kadesh jeung Shur, sarta ngumbara di Gerara. Abraham nyarios ngeunaan Sarah pamajikanana, yén manéhna téh adina, sabab sieun ngomong yén manéhna téh pamajikanana, sangkan lalaki-lalaki kota ulah maéhan anjeunna kusabab dirina. Tapi Raja Abimelech ti Gerar ngirim utusan jeung nyandak Sarah. Jeung Allah asup ka Abimelech dina saréna peuting, sarta ngomong, Tingali, anjeun bakal maot kusabab awéwé nu anjeun candak, sabab manéhna téh geus kawin jeung lalaki. Abimelech tapi henteu keuna manehna, sarta ceuk, Gusti, naha Anjeun bakal ngancurkeun bangsa anu teu nyaho jeung adil? Naha anjeunna sorangan henteu nyarios ka abdi, Adina abdi nyaéta? Jeung ieu ogé nyarios ka abdi, Lanceuk abdi nyaéta? Dina haté anu beresih jeung dina kaadilan leungeun, abdi ngalakukeun ieu. Ceuk Gusti Allah ka anjeunna dina impian, Abdi ogé terang yén anjeun ngalakukeun ieu kalayan haté anu beresih, sareng Abdi nyéépkeun anjeun sangkan anjeun henteu dosa ka Abdi, kusabab éta Abdi henteu ngantepkeun anjeun nyabak anjeunna. Ayeuna balikkeun éta pamajikan ka lalaki éta, sabab manéhna téh nabi, jeung manéhna bakal ngadoa pikeun anjeun, sangkan anjeun hirup. Tapi lamun anjeun henteu mulangkeunana, anjeun kudu terang yén anjeun bakal maot, jeung sakabéh nu jadi milik anjeun. Jeung Abimelech bangun isuk-isuk, jeung manéhna nyauran sakabéh palayan anjeunna, jeung nyarita sakabéh kecap ieu

kana ceuli maranéhna, tapi sakabéh jalma sieun pisan. Jeung Abimelech nyauran ka Abraham sarta ceuk ka anjeunna, Naon ieu anu anjeun lakukeun ka urang? Naha urang geus dosa ka anjeun, nepi ka anjeun mawa ka kuring jeung ka karajaan abdi dosa anu gede? Pagawean anu moal aya saurang ogé ngalakukeunana, anjeun geus lakukeun ka abdi. Ceuk Abimelech ka Abraham, Naon anu anjeun tingali nepi ka ngalakukeun ieu? Ceuk Abraham, Kuring nyarios, Mangka teu aya kasalehan di tempat ieu, jeung maranéhna bakal maéhan kuring kusabab pamajikan kuring. Jeung sabenerna, manéhna téh leres-leres sadérék awéwé abdi ti bapa, tapi lain ti indung, sarta manéhna geus jadi pamajikan abdi. Kajadian nalika Allah ngabawa kuring kaluar ti imah bapa kuring, jeung kuring ceuk ka manéhna, Ieu kaadilan anu kudu anjeun lakukeun ka kuring: ka unggal tempat kamana urang asup, ceuk yén manéhna lanceuk kuring. Abimelech nyokot sarébu didrachma, domba, anak sapi, budak, jeung budak awéwé, tuluy masihan ka Abraham, sarta masihan deui ka anjeunna Sarah pamajikanana. Sareng nyarios Abimelech ka Abraham, Tingali, tanah abdi aya sateuacan anjeun; dimana waé anu pikaresepeun ka anjeun, cicing di dinya. Tapi ka Sarah ceuk, Tingali, kuring geus masihan sarébu didrachma ka lanceuk anjeun. Ieu bakal jadi kahormatan pikeun beungeut anjeun, jeung pikeun sakabéh nu jeung anjeun, jeung nyarita kalawan jujur dina sagala hal. Abraham ngadoa ka Allah, sareng Allah nyageurkeun Abimelech, pamajikanana, sareng budak-budak awéwéna, sahingga aranjeunna tiasa ngalahirkeun deui. Sabab Gusti geus nutup sakabéh rahim di imah Abimelech ti luar, kusabab Sarah

pamajikan Abraham.

□□

Jeung Gusti ngadatangan Sarah sakumaha anu diomongkeun, sareng Gusti ngalaksanakeun ka Sarah sakumaha anu dijangjikeun. Jeung sanggeus ngandung, ngalahirkeun ka Abraham putra dina umur sepuh, dina waktu sakumaha anu geus dicarioskeun ka anjeunna ku Gusti. Jeung Abraham nyebut ngaran putrana anu geus dilahirkeun ka anjeunna, anu Sarah geus ngalahirkeun ka anjeunna, Ishak, Abraham nyunat Isaac dina poé nu kadalapan, sakumaha Allah geus nitah ka manéhna. Jeung Abraham umurna saratus taun, nalika anjeunna kagungan putra anu ngaranna Isaac. Ceuk Sarah, Gusti geus nyieun seuri ka abdi, saha waé anu ngadangu bakal bungah babarengan jeung abdi. Jeung ceuk, Saha anu bakal ngumumkeun ka Abraham yén Sarah nyusuan budak? Yén kuring geus ngalahirkeun putra dina umur sepuh kuring. Jeung budakna tumuwuh sarta geus disapih, sarta Abraham ngadamel pesta gedé dina poé Ishak anakna disapih. Sanggeus ningali, Sarah nempo anak lalaki Hagar urang Mesir, anu dilahirkeun ka Abraham, keur ulin jeung Ishak anak lalaki dirina, Jeung ceuk ka Abraham, Usir awéwé ngora ieu jeung putrana, sabab putra awéwé ngora ieu moal nampi warisan bareng jeung putra abdi Ishak. Kecap éta karasa keras pisan pikeun Abraham ngeunaan putrana. Ceuk Allah ka Abraham, Ulah teuas haté ngeunaan éta budak jeung palayan awéwé téa. Sakabéh naon anu

diomongkeun Sarah ka anjeun, dengekeun sorana, sabab ngaliwatan Ishak turunan anjeun bakal disebut. Jeung putra ti budak awéwé ieu ogé bakal kuring jieun jadi bangsa anu gedé, sabab anjeunna téh bibit anjeun. Abraham bangun énjing-énjing, tuluy nyokot roti-roti jeung kantong kulit cai, tuluy masihan ka Hagar, tuluy nempatkeun budak éta kana taktak dirina, tuluy ngirim dirina. Sanggeus indit, manéhna ngumbara di gurun, di sumur sumpah. Cai tina kantong kulit geus béak, jeung manéhna ngalungkeun budak éta ka handapeun hiji tangkal fir. Sanggeus indit, manéhna diuk sabalikna anjeunna ti kajauhan, saperti lémparan busur, sabab ceuk, Moal kuring ningali maot anak kuring. Jeung manéhna diuk sabalikna anjeunna, sanggeus anak ceurik, manéhna ceurik. Allah ngadéngé sora budak ti tempat dimana anjeunna aya, sarta utusan Allah nyauran Hagar ti sawarga, sarta ceuk ka manéhna, Naon éta, Hagar? Ulah sieun, sabab Allah geus ngadéngé sora budak ti tempat dimana anjeunna aya. Bangkit jeung cokot éta budak, terus cekelan pageuh ku leungeun anjeun, sabab abdi bakal ngajadikeun manéhna bangsa anu gedé. Jeung Allah muka panonna, sarta manéhna nempo sumur cai hirup, tuluy indit, ngeusian kantong kulit ku cai, sarta mere inuman ka budak éta. Jeung Gusti Allah aya kalawan budak éta, manéhna tumuwuh, cicing di gurun, sarta jadi panmanah. Jeung anjeunna cicing di gurun, sarta indungna nyokotkeun pamajikan pikeun anjeunna ti Paran, Mesir.

Kajadian dina waktu éta, Abimelech, Ahuzzath panaséhatna, jeung Phichol panglima luhur tentarana, nyarios ka Abraham,

Allah aya sareng anjeun dina sagala hal anu anjeun lakukeun. Ayeuna ku kituna sumpah ka abdi ku Allah moal ngarugikeun abdi, atawa turunan abdi, atawa ngaran abdi, tapi nurutkeun kaadilan anu geus kuring lakukeun ka anjeun, anjeun bakal ngalakukeun ka abdi, jeung ka tanah ieu, tempat anjeun cicing di dinya. Jeung ceuk Abraham, Abdi bakal sumpah. Jeung Abraham rebuked Abimelech ngeunaan sumur-sumur cai, nu mana abdi-abdi Abimelech geus nyokot jauh. Sareng Abimelech nyarios ka anjeunna, Abdi henteu terang saha anu ngalakukeun hal ieu ka anjeun, sareng anjeun henteu ngalaporkeun ka abdi, sareng abdi henteu ngadangu, kecuali dinten ayeuna. Jeung Abraham nyokot domba jeung anak sapi, tuluy masihan ka Abimelech, sarta duanana nyieun perjanjian. Jeung Abraham ngadegkeun tujuh domba bikang nyalira. Jeung ceuk Abimelech ka Abraham, Naon hartina tujuh domba bikang ieu, anu anjeun pisahkeun nyalira? Sareng nyarios Abraham, Anu domba bikang tujuh ieu anjeun badé nampi ti abdi, supados éta janten kasaksian ka abdi, yén abdi anu ngali sumur ieu. Kusabab ieu, anjeunna ngaranan tempat éta Sumur Sumpah, sabab di dinya duanana geus sumpah. Jeung aranjeunna ngadamel perjangjian di sumur sumpah. Lajeng Abimelech, Ochozath panaséhatna, jeung Phichol panglima luhur tentarana bangun jeung balik deui ka tanah urang Filistin. Jeung Abraham melak sawah di sumur sumpah, sarta anjeunna nyebat di dinya ngaran Gusti, Allah anu langgeng. Abraham cicing di taneuh urang Filistin salila mangsa anu panjang.

□□

Jeung kajantenan sanggeus kecap-kecap ieu, Allah nguji Abraham, jeung ngomong ka manéhna, Abraham, Abraham, jeung manéhna ngomong, Tingali, abdi. Jeung ceuk, Candak putra anjeun nu dipikacinta, saha anjeun dipikacinta, nyaéta Ishak, jeung indit ka tanah nu luhur, terus kurbankeun anjeunna di dinya jadi kurban bakaran dina salah sahiji gunung nu bakal kuring béjakeun ka anjeun. Abraham geus bangkit isuk-isuk, anjeunna nyadelkeun kalde-Na, nyokot kalayan dirina sorangan dua palayan jeung Ishak putra-Na, jeung geus meulah kai kana kurban bakaran, geus bangkit anjeunna indit, jeung sumping kana éta tempat anu ceuk ka anjeunna Allah, dina poé katilu. Sareng saatos ningali ka luhur Abraham ku panonna, anjeunna ningali tempat éta ti kajauhan. Jeung ceuk Abraham ka para abdi-Na, Calik di dieu jeung kalde. Abdi jeung budak lalaki bakal ngaliwat nepi ka ditu, jeung sanggeus nyembah urang bakal balik ka anjeun. Abraham nyokot kai pikeun kurban bakar, tuluy ditumpangkeun ka anakna Ishak. Abraham ogé mawa seuneu jeung pedang dina leungeunna, tuluy maranéhna duaan indit babarengan. Ceuk Ishak ka Ibraham bapana, Bapa. Ceuk Ibraham, Naon aya, anak? Ceuk Ishak, Tingali, aya seuneu jeung kai, tapi dimana domba pikeun kurban bakaran? Ceuk Abraham, Allah bakal nyayogikeun sorangan domba pikeun kurban bakaran, anaking. Tuluy duanana indit babarengan, Aranjeunna sumping ka tempat anu dicarioskeun ku Allah ka anjeunna, sareng Abraham

ngawangun altar di dinya, sareng nempatkeun kai-kai, sareng saatos ngabeungkeut Ishak putrana, anjeunna nempatkeun anjeunna dina altar di luhur kai-kai éta. Jeung Abraham manjangkeun leungeunna pikeun nyokot pedang, pikeun meuncit putrana. Utusan Gusti ngagero anjeunna ti sawarga, sarta nyarios, Abraham, Abraham, sareng anjeunna ngawaler, Ieu abdi. Jeung ceuk, Ulah anjeun nempatkeun leungeun anjeun kana budak éta, atawa ulah anjeun ngalakukeun nanaon ka anjeunna, sabab ayeuna kuring terang yén anjeun sieun ka Allah, jeung anjeun henteu nyéépkeun putra anjeun anu tercinta pikeun kuring. Saatos ningali ka luhur, Abraham ningali ku panonna, sareng tingali aya domba jalu hiji keur nyangkut dina rungkun Sabek ku tandukna. Teras Abraham angkat, nyandak domba jalu éta, sareng ngahaturkeun anjeunna janten kurban bakaran pikeun ngagentos Ishak putrana.

Jeung Abraham nyebut ngaran tempat éta Gusti Nempo, supaya kiwari disebutkeun, Di gunung, Gusti katémbong. Jeung Utusan Gusti nyauran ka Abraham kadua kalina ti langit, Nyarios, Numutkeun diri Kuring sorangan Kuring sumpah, saur Gusti, kusabab anjeun parantos ngalakukeun hal ieu, sareng anjeun henteu nahan putra anjeun anu dipikacinta kusabab Kuring, Atawa satemenna ngaberkahan, kuring bakal ngaberkahan anjeun, jeung ngalikeun, kuring bakal ngalikeun siki anjeun, sakumaha béntang-béntang di langit, jeung sakumaha keusik nu aya di sisi basisir laut, jeung siki anjeun bakal ngawariskeun kota-kota musuh-musuh. Jeung sadaya bangsa di bumi bakal diberkahan ngaliwatan turunan anjeun, sabab anjeun geus

nurut kana sora abdi. Tapi Abraham balik ka arah palayan-palayan anjeunna, jeung geus bangun maranéhna indit babarengan ka sumur sumpah. Jeung Abraham cicing di sumur sumpah.

Kajadian sanggeus kecap-kecap ieu, dilaporkeun ka Abraham, nyebutkeun, Tingali, Milkah ogé geus ngalahirkeun putra-putra ka Nahor, lanceuk anjeun, nu Uz anak cikalna, jeung Buz lanceukna, jeung Kamuel bapa urang Siria, jeung si Hazad, jeung Azau, jeung si Phaldes, jeung si Jeldaph, jeung si Bethuel. Bethuel ngalahirkeun Rebecca. Dalapan ieu putra, anu dilahirkeun Melcha ka Nahor, lanceukna Abraham. Jeung gundik na anu ngaranna Reuma ogé ngalahirkeun si Tebah, jeung si Gaham, jeung si Tahash, jeung si Maacah.

□□

Janten hirup Sarah nyaéta saratus dua puluh tujuh taun. Jeung Sarah maot di kota Arbok, nu aya di lebak, éta téh Hebron di tanah Kanaan. Teras Abraham datang pikeun ngadukakeun Sarah, jeung pikeun milu sedih. Sarta Abraham bangkit ti payuneun mayitna, teras Abraham nyarios ka anak-anak Heth, nyebutkeun, Abdi téh sojourner jeung urang asing di antara anjeun, pasihan abdi kituna tempat kuburan di antara anjeun, sangkan abdi tiasa ngubur mayit abdi. Anak-anak Heth ngajawab ka Abraham, nyebutkeun, Henteu, Gusti. Dangukeun kami, raja ti Allah anjeun aya di antara kami, di makam-makam

kami anu dipilih kuburkeun nu maot anjeun, sabab taya sahiji ti kami moal ngahalangan makam anjeunna ti anjeun, pikeun ngubur nu maot anjeun di dinya. Geus bangkit, Abraham sujud ka jalma-jalma di bumi éta, nyaéta ka putra-putra Het. Jeung Abraham nyarita ka aranjeunna, nyebutkeun, Lamun anjeun boga dina jiwa anjeun sangkan ngubur mayit kuring tina hareupeun kuring, dangukeun kuring, jeung nyarita ngeunaan kuring ka Ephron anak Zohar. Jeung hayu anjeunna masihan ka abdi guha ganda nu aya ka anjeunna, nu aya di bagian sawah anjeunna. Ku pérak nu pantes, hayu masihan ka abdi éta di antara anjeun pikeun milik makam. Ephron diuk di tengah-tengah putra-putra Heth, teras Ephron urang Hittite ngajawab ka Abraham, bari didéngékeun ku putra-putra Heth jeung sakabéh jalma anu asup ka kota, nyarios, Janten ka kuring, Gusti, sareng dangukeun kuring. Sawah éta sareng guha anu aya di jerona, ka anjeun kuring masihan. Di hareupeun sadaya warga kuring, geus kuring pasihan ka anjeun. Kuburkeun mayit anjeun. Jeung Abraham nyembah di hareupeun rahayat nagri éta. Jeung ceuk ka Efron kana ceuli hareupeun urang taneuh, sabab ka kuring anjeun, dangukeun kuring, pérak sawah candak ti kuring, jeung bakal ngubur mayit kuring di dinya. Ephron ngajawab ka Abraham, nyarios, Henteu, Gusti, kuring geus ngadéngé, tanah opat ratus didrachmas pérak, tapi naon hartina ieu antara kuring jeung anjeun? Anjeun kuburkeun mayit anjeun. Jeung Abraham ngadéngé ti Ephron, sarta Abraham malikkeun ka Ephron éta pérak anu anjeunna nyarioskeun kana ceuli anak-anak Heth, opat ratus didrachma pérak anu ditarima ku para padagang. Jeung nangtung widang

Efron anu aya di guha ganda, anu aya di hareupeun Mamre, widang jeung guha anu aya di jerona, jeung sakabéh tangkal anu aya di widang, jeung sakabéh anu aya di wates-watesna sabudeureun, ka Abraham, jadi milik di hareupeun anak-anak Het, jeung sakabéh jalma nu asup ka kota. Sanggeus ieu hal-hal, Abraham ngubur Sarah pamajikanana dina guha sawah nu ganda, nu aya di sabalikna Mamre, ieu téh Hebron di tanah Kanaan. Jeung disahkeun éta widang jeung guha anu aya di jerona ka Abraham jadi milik makam, ti anak-anak Heth.

□□

Jeung Abraham geus sepuh pisan, jeung Gusti ngaberkahan Abraham dina sagala hal.

Jeung ceuk Abraham ka palayan anjeunna nu pangkolotna ti imah anjeunna, ka pangawasa sadaya milik anjeunna, Nempatkeun leungeun anjeun handapeun pingping abdi. Jeung abdi sumpah ka anjeun ku Gusti Allah langit jeung Allah bumi, supados anjeun ulah nyandak pamajikan pikeun putra abdi Ishak ti putri-putri urang Kanaan, anu abdi cicing di antara aranjeunna. Tapi anjeun kudu indit ka tanah kuring, dimana kuring lahir, jeung ka suku kuring, sarta nyokot pamajikan pikeun putra kuring Ishak ti dinya. Ceuk tapi ka anjeunna nu palayan, Ulah kantos henteu hayang nu awéwé indit kalawan abdi sanggeus ka nu taneuh ieu. Naha abdi kudu balikkeun nu putra anjeun ka nu taneuh, ti mana anjeun kaluar ti dinya?

Ceuk Abraham ka anjeunna, Sing ati-ati, ulah mawa balik anak lalaki abdi ka dinya. Gusti Allah langit jeung Allah bumi, anu nyandak abdi ti imah bapa abdi, jeung ti tanah tempat abdi dilahirkeun, anu nyarios ka abdi, jeung anu sumpah ka abdi, nyarios, Ka anjeun bakal masihan tanah ieu jeung ka turunan anjeun, anjeunna bakal ngirimkeun Utusan-Na sateuacan anjeun, jeung anjeun bakal nyandak pamajikan pikeun putra abdi ti dinya. Upami awéwé éta henteu daék indit sareng anjeun ka tanah ieu, anjeun bakal dibébaskeun tina sumpah abdi, ngan ulah anjeun balikkeun putra abdi ka dinya. Jeung abdi éta nempatkeun leungeunna dina pingping Abraham, juraganna, jeung sumpah ka anjeunna ngeunaan kecap ieu. Jeung éta palayan nyokot sapuluh onta tina onta pangéran anjeunna, jeung tina sakabéh barang alus pangéran anjeunna mawa sorangan, jeung sanggeus bangun manéhna indit ka Mésopotamia ka kota Nahor. Jeung anjeunna ngabaringkeun onta-onta di luar kota, deukeut sumur cai, kana waktu soré, nalika para awéwé kaluar pikeun ngala cai.

Sareng nyarios, Gusti Allah ti juragan abdi Abraham, mugikeun kasuksésan sateuacan abdi dinten ieu, sareng mugikeun karep welas asih ka juragan abdi Abraham. Tingali, abdi nangtung di cinyusu cai, sareng anak-anak awéwé ti pangeusi kota kaluar pikeun nyokot cai. Jeung bakal jadi nu parawan nu mana bakal kuring nyebutkeun, Condongkeun kendi cai anjeun, supaya kuring nginum, jeung manéhna nyebutkeun ka kuring, Nginum anjeun, jeung onta-onta anjeun kuring bakal méré nginum, nepi ka maranéhna eureun nginum, ieu anjeun geus nyiapkeun

pikeun hamba anjeun nu Ishak, jeung dina ieu kuring bakal nyaho yén anjeun geus ngalakukeun rahmat jeung Gusti kuring Abraham.

Jeung éta kajadian samémèh anjeunna réngsé nyarios dina pikiranna, tingali Rébéka kaluar, anu geus dilahirkeun ku Bétuél, putra Milka pamajikan Nahor, lanceukna Abraham, mawa kendi cai dina taktakna. Éta parawan téh geulis pisan dina panampilanana, manéhna parawan, teu aya lalaki anu terang anjeunna, sanggeus turun ka cinyusu, manéhna ngeusian kendinya, tuluy naék. Lumpat tapi palayan ka pasamoan manéhna, jeung ceuk, Béré nginum kuring saeutik cai tina kendi anjeun. Éta tapi ceuk, Inuman, Juragan, jeung buru-buru turunkeun kendi cai kana pananganna, sarta masihan inuman ka anjeunna nepi ka eureun nginum. Jeung ceuk, Jeung ka onta anjeun ogé abdi bakal méré cai, nepi ka sadayana nginum. Manéhna buru-buru ngosongkeun kendi cai kana palungsang, tuluy lumpat deui ka sumur pikeun ngala cai, sarta ngala cai pikeun sakabéh onta. Lalaki éta ngawaskeun awakna, sareng cicing waé pikeun terang naha Gusti parantos ngajadikeun jalan-Na suksés, atanapi henteu. Tapi nalika sadaya onta geus eureun nginum, lalaki éta nyandak anting emas anu beuratna hiji drachma, sareng dua gelang pikeun leungeunna, anu beuratna sapuluh emas. Jeung anjeunna nanya ka dirina, sarta ceuk, Putri saha anjeun? Bejaan ka abdi, naha aya tempat di imah bapa anjeun pikeun urang indit? Tapi manéhna nyarios ka anjeunna, Abdi putri Betuel, putra Milka anu dilahirkeun pikeun Nahor. Jeung ceuk ka manéhna, Jarami jeung pakan ogé

loba di urang, jeung aya tempat pikeun cicing. Jeung sanggeus gumbira, lalaki éta sujud ka Gusti. Sareng saur, rahayu Gusti Allah ti gusti abdi Abraham, anu henteu ngantunkeun kabeneran-Na, sareng kaleresan-Na, ti gusti abdi, abdi ogé parantos dipasihkeun jalan ku Gusti ka bumi lanceuk ti gusti abdi. Jeung sanggeus lumpat, budak awéwé éta ngalaporkeun ka imah indung manéhna, nurutkeun kecap-kecap ieu. Tapi Rebecca gaduh lanceuk anu ngaranna Laban, sareng Laban lumpat ka lalaki éta di luar deukeut sumur. Jeung éta kajadian nalika manéhna ningali anting-anting jeung gelang-gelang dina leungeun adina, jeung nalika ngadéngé kecap-kecap Rébéka adina, nyebutkeun, Kitu geus nyarita ka abdi lalaki éta, jeung manéhna datang ka lalaki éta, anu nangtung dina onta-onta di cinyusu éta. Jeung ceuk ka manéhna, Kadieu asup, nu diberkahan ku Gusti, naha anjeun nangtung di luar? Kuring geus nyiapkeun imah, jeung tempat pikeun onta. Lalaki éta asup ka imah, tuluy ngabongkar onta-ontana, masihan jarami jeung kadaharan ka onta-onta, sarta masihan cai pikeun nyeuseuh sukuna jeung suku lalaki-lalaki anu babarengan jeung manéhna. Jeung anjeunna nempatkeun roti sateuacan aranjeunna pikeun tuang, teras cenah, Abdi moal tuang dugi ka abdi nyarioskeun kecap-kecap abdi, sareng cenah, Nyarios.

Jeung ceuk, Abdi téh abdi Abraham. Gusti parantos ngaberkahan gusti abdi pisan, sareng anjeunna diangkat luhur, sareng masihan ka anjeunna domba, sareng anak sapi, sareng pérak, sareng emas, abdi-abdi, sareng budak awéwé, onta, sareng kalde. Jeung Sarah, pamajikan juragan kuring,

ngalahirkeun hiji putra ka juragan kuring sanggeus anjeunna sepuh, sarta anjeunna masihan ka anjeunna sagala anu dipiboga ku anjeunna. Jeung juragan kuring geus nyieun kuring sumpah, nyebutkeun, Anjeun moal nyokot pamajikan pikeun putra kuring ti putri-putri urang Kanaan, di tanah maranéhanana tempat kuring cicing salaku urang asing. Tapi anjeun kudu indit ka imah bapa abdi jeung ka suku abdi, sarta nyandak pamajikan pikeun putra abdi ti dinya. Kuring nyarios ka juragan kuring, Ulah nepi ka awéwéna henteu daék angkat sareng abdi. Sareng ceuk ka abdi, Gusti Allah anu abdi parantos nyaah sateuacanna Anjeunna, Anjeunna bakal ngirimkeun Utusan-Na sareng anjeun, sareng bakal ngalancarkeun jalan anjeun, sareng anjeun bakal nyandak pamajikan pikeun putra abdi ti suku abdi, sareng ti imah bapa abdi. Lajeng anjeun bakal teu salah tina kutukan kuring, sabab lamun anjeun datang ka suku kuring jeung aranjeunna henteu masihan ka anjeun, anjeun bakal teu salah tina sumpah kuring. Jeung geus datang dinten ieu kana eta sumber cai, kuring nyarios, Gusti Allah tina gusti abdi Abraham, upami anjeun ngalancarkeun jalan abdi nu ayeuna kuring leumpang, Tingali, abdi nangtung di sumber cai, sareng putri-putri lalaki kota kaluar pikeun ngala cai, sareng éta bakal janten parawan anu ka anjeunna abdi nyarios, pasihan abdi sakedik cai kanggo diinum tina kendi anjeun, Jeung nyarios ka abdi, Anjeun oge nginum, jeung ka onta-onta anjeun abdi bakal masihan cai, ieu téh awéwé nu geus disiapkeun ku Gusti pikeun abdi-Na Ishak, jeung ku ieu abdi bakal terang yén anjeun geus ngalakukeun welas asih ka juragan abdi Abraham. Jeung éta kajadian samémèh kuring réngsé nyarita dina haté kuring,

langsung Rébéka kaluar, mawa kendi cai dina taktakna, tuluy turun ka sumber cai, sarta ngala cai, ceuk kuring ka manéhna, Béré nginum kuring. Jeung geus buru-buru, manéhna nurunkeun kendi cai kana pananganna sorangan, terus ceuk, Nginum anjeun, jeung onta-onta anjeun ogé bakal abdi béré nginum. Tuluy maranéhna nginum, jeung onta-ontana ogé dipasihan nginum ku manéhna. Jeung kuring nanya ka manéhna, jeung kuring nyarios, Putri saha anjeun, béjakeun ka kuring. Manéhna tapi ceuk, Putri Betuel abdi, anak tina Nahor, anu Melka ngalahirkeun ka anjeunna. Jeung kuring nempatkeun ka manéhna anting-anting, jeung gelang dina leungeun manéhna. Jeung sanggeus geus pleased, abdi sujud ka Gusti, jeung abdi ngaberkahan Gusti Allah ti gusti abdi Abraham, anu geus ngajadikeun abdi makmur dina jalan kabeneran pikeun nyandak putri lanceuk gusti abdi pikeun putra anjeunna. Upami anjeun ngalakukeun welas asih sareng kabeneran ka juragan kuring, tapi upami henteu, laporkeun ka kuring, supados kuring tiasa balik ka katuhu atanapi ka kénca.

Ngajawab, Laban jeung Betuel ceuk, Ti Gusti kaluar perkara ieu, urang moal bisa ngomong ka anjeun ngalawan, boh goréng atawa alus. Tingali, Rebecca aya di hareupeun anjeun, candak manéhna jeung indit, sarta hayu manéhna jadi pamajikan pikeun putra pangéran anjeun, sakumaha anu geus diomongkeun ku Gusti. Kajadian tapi dina ngadéngéna budak Abraham kana kecap-kecap maranéhanana, anjeunna sujud kana taneuh ka Gusti. Jeung abdi geus mawa kaluar wadah pérak jeung emas jeung pakéan, masihan ka Rébéka, jeung

masihan hadiah ka lanceuk nya jeung ka indung nya. Jeung aranjeunna tuang jeung nginum, anjeunna sorangan jeung lalaki-lalaki anu aya kalayan anjeunna, teras aranjeunna saré. Isuk-isukna sanggeus bangun, anjeunna nyarios, Kirimkeun abdi, supados abdi tiasa balik ka pangéran abdi. Ceuk dulur-dulurna jeung indungna, Hayu éta parawan cicing heula jeung urang kira-kira sapuluh poé, sanggeus éta manéhna bisa indit. Tapi anjeunna nyarios ka aranjeunna, Ulah nahan abdi, sabab Gusti parantos ngalancarkeun jalan abdi. Kirimkeun abdi, supados abdi tiasa uih deui ka juragan abdi. Tapi maranéhna ceuk, Hayu urang nelepon budak awéwé téa, jeung hayu urang nanya ka manéhna sorangan. Jeung aranjeunna nyauran ka Rébéka, sarta ceuk ka manéhna, Naha anjeun badé angkat sareng lalaki ieu? Manéhna ngawaler, Abdi badé angkat. Jeung aranjeunna ngirimkeun Rébéka, adina aranjeunna, jeung kabeungharan nya, jeung budak Abraham, jeung jalma-jalma anu kalayan anjeunna. Jeung aranjeunna ngaberkahan Rébéka, sarta nyarios ka anjeunna, Adina kami, janten rébuan puluhan rébu, jeung mugi turunan anjeun ngawariskeun kota-kota musuh-musuh. Sanggeus geus gugah, Rebecca jeung para abdi awéwé manéhna naék kana onta-onta, jeung aranjeunna indit jeung lalaki éta, jeung palayan éta nyokot Rebecca tuluy indit.

Isaac ngaliwat ngaliwatan gurun numutkeun sumur panempo, sedengkeun anjeunna cicing di tanah ka Kidul. Ishak kaluar pikeun ngobrol ka dataran nalika soré, sarta sanggeus neuteup ku panonna manéhna nempo onta-onta nu datang. Sareng Rébéka ningali ka luhur ku panonna, ningali Ishak, teras turun

tina onta. Jeung ceuk ka palayan, Saha éta lalaki nu leumpang di sawah ka papanggihan urang? Ceuk palayan, Ieu téh pangéran abdi. Manéhna geus nyokot panutup usum panas, nutupan. Jeung hamba éta nyaritakeun ka Isaac sadaya kecap-kecap nu geus dipigawé ku anjeunna. Ishak asup ka imah indungna, sareng nyandak Ribka janten pamajikanana, sareng anjeunna dipikacinta. Ishak dikuatkeun haténa ngeunaan Sarah indungna.

□□

Sanggeus kitu deui, Abraham nyandak pamajikan anu ngaranna Keturah. Ngalahirkeun ka anjeunna si Zombran, jeung si Iezan, jeung si Madal, jeung si Midian, jeung si Iesbok, jeung si Soie. Iezan ngalahirkeun Saba jeung Dedan, sedengkeun putra-putra Dedan nyaéta Asshurim, Letushim, jeung Leummim. Putra-putra Midian nyaéta Gepher, Apher, Enoch, Abida, jeung Eldaag. Sakabéh ieu éta putra-putra Keturah. Abraham masihan sadaya hartana ka Ishak putrana. Jeung ka putra-putra ti selir-selirna, Abraham masihan hadiah-hadiah, sarta ngutus aranjeunna ninggalkeun Ishak putrana, bari anjeunna masih hirup, ka arah wétan ka tanah wétan. Ieu taun-taun umur hirup Abraham sabaraha anjeunna hirup, nyaéta saratus tujuh puluh lima taun. Jeung Abraham maot dina umur kolot anu hadé salaku sepuh, pinuh ku poé-poé, sarta ngahiji jeung umat-Na. Jeung Ishak sareng Ismael, putra-putrana, ngubur anjeunna kana guha ganda, di sawah Efron putra Zohar urang Het, anu aya di

sabalikna Mamre, Éta sawah jeung guha nu kaala ku Abraham ti para putra Heth, di dinya maranéhna ngubur Abraham jeung Sarah pamajikanana. Kajadian sanggeus maotna Abraham, Allah ngaberkahan Ishak anakna, jeung Ishak cicing deukeut sumur panempo. Ieu mangrupikeun turunan Ismail putra Abraham, anu dilahirkeun ku Hagar urang Mesir, budak awéwé Sarah, ka Abraham. Jeung ieu ngaran-ngaran putra-putra Ismail, nurutkeun ngaran generasi-generasina, anak cicing Ismail, nyaéta Nebayot, jeung Kedar, jeung Nabdeel, jeung Massam, Jeung Masma, jeung Duma, jeung Massa, Jeung Choddan, jeung Teman, jeung Ietur, jeung Naphes, jeung Kedma. Ieu téh putra-putra Ismail, jeung ieu téh ngaran-ngaranana dina kemah-kemahna, jeung dina tempat-tempat cicingna, dua belas pamingpin nurutkeun bangsa-bangsana. Jeung ieu taun-taun hirup Ismail, saratus tilu puluh tujuh taun, sarta anjeunna maot bari lemah, sarta ngahiji jeung bangsana. Anjeunna cicing ti Havilah dugi ka Shur, anu aya di hareupeun Mesir dugi ka arah Asiria, di hareupeun sakabéh dulur-dulurna anjeunna cicing.

Jeung ieu mangrupaké turunan Ishak putra Abraham, Abraham ngalahirkeun Ishak. Ishak umurna opat puluh taun nalika nyokot Rébéka, putri Betuél urang Siria ti Mésopotamia Siria, adina Laban urang Siria, pikeun dirina jadi pamajikan. Ishak ngadoa ka Gusti ngeunaan Ribka pamajikanana, sabab mandul, jeung Allah ngadéngékeun doana, sarta Ribka pamajikanana ngandung. Barudak luncat di jerona, ceuk manéhna, Lamun kitu rék kajadian ka kuring, pikeun naon ieu ka kuring? Manéhna indit pikeun nanya ka Gusti. Jeung ceuk Gusti ka manéhna, Dua

bangsa aya dina kandungan anjeun, jeung dua umat bakal dipisahkeun ti kandungan anjeun, jeung hiji umat bakal ngaleuwihan umat séjén, jeung nu leuwih gedé bakal ngawula ka nu leuwih leutik. Jeung geus kaeusian poé-poé pikeun ngalahirkeun manéhna, jeung di dieu aya kembar dina beuteung manéhna. Anu cikal kaluar, beureum, sakabéhna siga kulit buluan, sarta anjeunna ngaranan anjeunna Esau. Sanggeus éta, kaluar lanceukna, bari leungeunna nyekel keuneung Esau, sarta anjeunna disebut Yakub. Ishak umurna genep puluh taun nalika Ribka ngalahirkeun aranjeunna. Ngaronjat éta budak ngora, jeung Esau téh lalaki anu nyaho moro, jalma désa, sedengkeun Yakub téh lalaki anu polos, cicing di imah. Ishak mikacinta ka Esau, sabab hasil moro anjeunna jadi dahareun pikeun anjeunna, tapi Ribka mikacinta ka Yakub.

Yakub masak bubur, teras Esau datang ti sawah dina kaayaan capé pisan. Jeung ceuk Esau ka Yakub, Tuang kuring tina masakan beureum ieu, sabab kuring pingsan. Ku sabab éta disebut ngaranna Edom. Yakub ceuk ka Esau, Jual ka kuring dinten ieu hak cikal bakal anjeun. Sareng saur Esau, Tingali abdi bade maot, sareng naon gunana ka abdi hak cikal ieu? Jeung ceuk Yakub ka manéhna, Sumpah ka kuring ayeuna, jeung manéhna sumpah ka anjeunna. Tapi Esau ngajual hak cicingna ka Yakub. Jacob tapi masihan ka Esau roti jeung sup lentil, sarta anjeunna tuang jeung nginum, tuluy bangun sarta indit, sarta Esau ngahina hak cikal.

□□

Aya kalaparan di bumi, salian ti kalaparan anu saméméhna, anu kajadian dina jaman Abraham, tuluy Ishak indit ka Abimelekh raja Filistin ka Gerar. Gusti nampak ka anjeunna, sarta ngomong, Ulah turun ka Mesir, tapi cicingna di tanah anu bakal Kami carioskeun ka anjeun. Jeung cicing di ieu tanah, sarta Abdi bakal aya sareng anjeun, sarta Abdi bakal ngaberkahan anjeun, sabab ka anjeun jeung ka turunan anjeun Abdi bakal masihan sakabéh tanah ieu, sarta Abdi bakal ngadegkeun sumpah Abdi, nu Abdi parantos sumpah ka Abraham bapa anjeun. Jeung Kuring bakal ngalikeun binih anjeun sakumaha béntang-béntang di langit, jeung Kuring bakal masihan ka binih anjeun sakabéh tanah ieu, jeung sakabéh bangsa di bumi bakal diberkahan dina binih anjeun. Kusabab Abraham bapa anjeun nurut kana sora abdi, sareng ngajaga paréntah-paréntah abdi, sareng paréntah-paréntah abdi, sareng katetepan-katetepan abdi, sareng hukum-hukum abdi. Tapi Isaac cicing di Gerara. Lalaki-lalaki ti tempat éta nanya ngeunaan Rébéka, pamajikan anjeunna, sareng anjeunna nyarios, Éta adina abdi, sabab anjeunna sieun nyarios yén éta pamajikan anjeunna, sangkan lalaki-lalaki ti tempat éta ulah maéhan anjeunna kusabab Rébéka, sabab manéhna geulis pisan. Kajadian sanggeus lila waktu di dinya, Abimelech raja Gerar nunduk ningali ngaliwatan jandela, nempo Ishak keur ulin jeung Rebecca pamajikanana. Abimelech nyauran Ishak, tuluy ceuk ka manéhna, Naha memang pamajikan anjeun nyaéta? Naha sabab

anjeun ceuk, Adina kuring nyaéta? Ishak ceuk ka manéhna, Kuring ceuk kitu sabab, ulah kantos kuring maot ku sabab manéhna. Ceuk Abimelech ka anjeunna, Naon ieu anu anjeun lakukeun ka urang? Ampir waé aya saha ti bangsa kuring saré jeung pamajikan anjeun, jeung anjeun bakal mawa kabodoan ka urang. Abimelech maréntahkeun ka sakumna rahayatna, nyarios, Saha waé anu nyabak lalaki ieu jeung pamajikanana, bakal dihukum pati. Isak nyebarkeun siki di tanah éta, sareng anjeunna mendakan dina taun éta sair anu ngahasilkeun saratus kali lipat, sareng Gusti ngaberkahan anjeunna. Jeung éta lalaki diangkat luhur, sarta terus maju jadi beuki gede, nepi ka anjeunna jadi kacida gedéna pisan. Kajadian ka anjeunna aya ingon-ingon domba, jeung ingon-ingon sapi, jeung tatanén anu loba. Urang Filistin sirik ka anjeunna. Jeung sakabéh sumur anu digali ku para abdi bapana dina waktu bapana, ditutupan ku urang Filistin, jeung dieusian ku taneuh. Ceuk Abimelech ka Ishak, Indit jauh ti kami, sabab anjeun geus jadi leuwih kuat pisan ti batan kami. Jeung Ishak indit ti dinya, tuluy nginep di lebak Gerar, sarta cicing di dinya.

Jeung deui Ishak ngali sumur-sumur cai nu geus digali ku palayan-palayan Abraham bapana, jeung geus ditutupan ku urang Filistin sanggeus Abraham bapana maot, jeung anjeunna ngaranan eta sumur-sumur nurutkeun ngaran-ngaran nu geus dipaké ku bapana. Jeung ngali para abdi Ishak di lebak Gerar, jeung manggihan di dinya sumur cai hirup. Jeung para angon Gerar perang jeung para angon Ishak, nyebutkeun yén cai téh milik maranéhna, sarta maranéhna nyebut ngaran sumur éta

Kateuadilan, sabab maranéhna geus ngalakukeun kasalahan ka anjeunna. Sanggeus indit ti dinya, anjeunna ngali sumur séjén, aranjeunna pasea ogé ngeunaan éta, sareng anjeunna ngaranan éta Musuhan. Sanggeus indit ti dinya, anjeunna ngali sumur séjén, jeung maranéhna henteu gelut ngeunaan éta, sarta anjeunna ngaranan éta Tempat Lega, nyebutkeun, Sabab ayeuna Gusti geus ngalegaan tempat pikeun urang, jeung geus ngaronjatkeun urang di bumi.

Anjeunna indit ka luhur ti dinya ka sumur sumpah. Jeung Gusti katingali ka anjeunna dina peuting éta, sarta ceuk, Abdi nyaéta Gusti Allah Abraham bapa anjeun, ulah sieun, sabab Abdi sareng anjeun, jeung Abdi bakal ngaberkahan anjeun, jeung Abdi bakal ngalikeun turunan anjeun kusabab Abraham bapa anjeun. Jeung anjeunna ngawangun altar di dinya, jeung anjeunna nyauran ngaran Gusti, jeung anjeunna masang tenda anjeunna di dinya, tapi para abdi Ishak ngali sumur di dinya di lebak Gerar. Sareng Abimelech angkat ka anjeunna ti Gerar, sareng Ahuzzath panaséhat anjeunna, sareng Phicol panglima luhur tentara anjeunna. Jeung ceuk Ishak ka aranjeunna, Naha maksud anjeun datang ka kuring? Anjeun geus hate kuring jeung ngusir kuring ti anjeun. Aranjeunna ceuk, Sanggeus ningali, urang geus ningali yén Gusti aya jeung anjeun, jeung urang ceuk, hayu aya sumpah di antara urang jeung anjeun, jeung urang bakal nyieun perjangjian jeung anjeun, Ulah ngalakukeun kajahatan ka urang, sabab urang henteu acan ngarawat anjeun kalayan goreng, sareng sapertos cara urang parantos ngarawat anjeun kalayan hadé, sareng urang parantos

ngantunkeun anjeun kalayan karapihan, sareng ayeuna anjeun diberkahan ku Gusti. Jeung anjeunna ngadamel pesta pikeun aranjeunna, tuluy aranjeunna tuang jeung nginum. Jeung sanggeus hudang isuk-isuk, masing-masing sumpah ka tatanggana, sarta Ishak ngirimkeun aranjeunna, jeung maranéhna indit ti anjeunna kalayan salamet. Kajadian dina poé éta, budak-budak Ishak geus datang ngalaporkeun ka manéhna ngeunaan sumur nu aranjeunna ngali, jeung maranéhna nyarios, Kami teu manggihan cai. Jeung anjeunna nyebatna Sumpah, kusabab éta anjeunna masihan ngaran ka kota éta Sumur Sumpah, nepi ka poé ayeuna.

Esau éta umurna opat puluh taun, sarta manéhna nyokot pamajikan Yudit, putri Beokh urang Hittite, jeung Basemath, putri Elon urang Hittite. Jeung maranéhna téh ngabantah ka Ishak jeung ka Rébéka.

□□

Kajadian sanggeus Ishak sepuh, panonna geus teu terang keur ningali, tuluy manéhna ngagero Esau putrana nu kokolot, sarta ngomong ka manéhna, Anaking, sarta Esau ngajawab, Ieu abdi. Jeung ceuk, Tingali, kuring geus sepuh, jeung henteu terang poé pupusna kuring. Ayeuna kituna candak parabot anjeun, kantong panah jeung busur, tuluy kaluar ka dataran, sarta moro buruan pikeun abdi. Jeung jieunkeun ka abdi tuangeun-tuangeun, sakumaha resep abdi, jeung bawa ka abdi, supados abdi tuang,

supaya jiwa abdi ngaberkahan anjeun samemeh abdi maot. Rebecca ngadéngé Isaac nyarita ka Esau anak lalakina, tapi Esau indit ka dataran pikeun moro mangsa keur bapana. Rebecca teras nyarios ka Yakub putrana anu bungsu, Tingali, kuring ngadéngé bapa anjeun nyarios ka Esau lanceuk anjeun, nyebutkeun, Bawa ka abdi hasil buruan, jeung jieunkeun ka abdi kadaharan, supaya sanggeus dahar abdi bakal ngaberkahan anjeun di hareupeun Gusti samémèh abdi maot. Ayeuna ku kituna, anak abdi, dangukeun abdi, sakumaha abdi paréntah ka anjeun. Jeung sanggeus indit ka domba-domba, candak ka abdi ti dinya dua embé ngora anu lembut jeung alus, sarta abdi bakal nyieun maranéhna jadi kadaharan ka bapa anjeun, sakumaha anjeunna resep. Jeung anjeun bakal mawa ka bapa anjeun, jeung anjeunna bakal dahar, supaya bapa anjeun bisa ngaberkahan anjeun samémèh anjeunna maot. Yakub nyarios ka Ribka indungna, Esau lanceuk abdi téh lalaki anu buluan, sedengkeun abdi lalaki anu mulus. Ulah nepi ka Bapa ngarampa kuring, sabab kuring bakal katémbong di hareupeunana siga jalma anu ngahina, sareng kuring bakal mawa kutukan kana diri sorangan, sanés berkah. Indungna nyarios ka anjeunna, Kutukan anjeun téh kana kuring, anak, ngan ukur dédéngékeun sora kuring, tuluy indit bawa ka kuring. Sanggeus indit, anjeunna nyokot jeung mawa ka indungna, sarta indungna nyieun kadaharan anu dipikaresep ku bapana.

Rébéka nyokot jubah Ésau, anak lalakina nu kokolot, nu alus, nu aya di imahna, tuluy ngagemkeunana ka Yakub, anak lalakina

nu ngora. Kulit embé ngora ditempelkeun kana pananganna jeung beuheung bulistirna. Jeung masihan kadaharan jeung roti anu dijieunna kana leungeun Yakub putrana. Jeung anjeunna mawa ka bapana, sarta anjeunna nyarios, Bapa, tapi bapana nyarios, Ieu abdi, saha anjeun, anak? Sareng nyarios Yakub ka bapana, Abdi Esau anak sulung anjeun, abdi parantos ngalaksanakeun sakumaha anjeun nyarios ka abdi. Mangga calik, sareng tuang tina hasil moro abdi, supados jiwa anjeun ngaberkahan abdi. Ceuk Ishak ka putrana, Naon ieu, nu gancang pisan anjeun manggihan, anak? Teras anjeunna nyarios, Éta nu dipasrahkeun ku Gusti Allah anjeun di hareupeun abdi. Ceuk Ishak ka Yakub, Deukeut ka abdi, sangkan abdi tiasa ngaraba anjeun, anak, naha anjeun téh putra abdi Esau atawa henteu. Yakub ngadeukeutan ka bapana Ishak, tuluy ngaraba anjeunna, sarta nyarios, Sorana mah sora Yakub, tapi leungeunna mah leungeun Esau. Jeung anjeunna henteu dipikawanoh, sabab leungeun-leungeunna siga leungeun-leungeun Esau lanceukna, buluan, jeung ngaberkahan anjeunna. Jeung ceuk, Naha anjeun putra abdi Esau? Ceuk deui, Abdi. Jeung ceuk, Bawa ka abdi, jeung abdi bakal dahar tina buruan anjeun, anak, supaya jiwa abdi ngaberkahan anjeun. Jeung manéhna mawa ka manéhna, jeung manéhna dahar, jeung manéhna mawa ka manéhna anggur, jeung manéhna nginum. Sareng Ishak bapana nyarios ka anjeunna, Deukeutan ka abdi, sareng cium abdi, anak. Sarta saparantos ngadeukeutan, anjeunna nyium anjeunna, sareng nyeuseup bau papakéan anjeunna, sareng ngaberkahan anjeunna, sareng nyarios, Tingali, bau putra abdi sapertos bau sawah anu pinuh, anu diberkahan ku Gusti. Jeung muga-muga

Allah masihan ka anjeun tina embun ti langit, jeung tina kabeungharan bumi, jeung loba gandum jeung anggur. Hayu bangsa-bangsa ngawula ka anjeun, jeung hayu para pangawasa sujud ka anjeun, jeung jadi pangéran lanceuk anjeun, jeung anak-anak bapa anjeun bakal sujud ka anjeun. Nu ngutuk anjeun, dikutuk, tapi nu ngaberkahan anjeun, diberkahan.

Jeung éta kajadian sanggeus Ishak eureun ngaberkahan Yakub anak lalaki anjeunna, jeung éta kajadian, nalika Yakub kaluar ti payuneun Ishak bapana, Esau dulurna datang ti moro. Jeung anjeunna ogé nyieun kadaharan, tuluy dibawa ka bapana, sarta ceuk ka bapana, Hayu bapa abdi bangun, jeung hayu dahar tina hasil moro putra anjeun, supaya jiwa anjeun bisa ngaberkahan abdi. Jeung ceuk ka manéhna Ishak bapana, Saha anjeun? Tapi manéhna ceuk, Abdi téh putra anjeun nu cicing, Ésaw. Ishak kacida heranana pisan, tuluy ceuk, Saha nu geus moro buruan ka kuring jeung geus mawa ka kuring, terus kuring geus dahar tina sakabéhna samémèh anjeun datang? Kuring geus ngaberkahan manéhna, jeung manéhna bakal diberkahan. Kajadian nalika Esau ngadéngé kecap-kecap bapana Ishak, anjeunna ceurik kaluar kalayan sora anu gedé jeung pait pisan, sarta ceuk, Ngaberkahan ogé kuring, Bapa. Ceuk tapi ka anjeunna, Lanceuk anjeun geus datang kalawan tipu daya sarta nyokot berkah anjeun. Jeung ceuk, Kalayan adil disebut ngaran anjeunna Yakub, geus nipu kuring ieu kadua kali ieu. Hak cikal bakal kuring geus dicandak, jeung ayeuna nyandak berkah kuring. Jeung ceuk Esau ka bapana, Teu ninggalkeun ka kuring berkah, Bapa? Ngajawab, Ishak nyarios ka Esau, Upami

anjeunna kuring parantos jieun pangéran anjeun, sareng sakabéh dulur-dulurna kuring parantos jieun jadi palayan-palayana, sareng ku gandum jeung anggur kuring parantos ngadukung anjeunna, ka anjeun naon deui anu kuring tiasa laksanakeun, anak? Ceuk Esau ka bapana, Naha teu aya berkah saurang kanggo anjeun, Bapa? Berkahan ogé kuring, Bapa. Nalika Ishak kacida pisan kaharumanana, Esau ngajerit kalayan sora anu nyaring, sareng anjeunna ceurik. Ngajawab, Ishak bapana nyarios ka anjeunna, Tingali, ti kabeungharan bumi bakal janten tempat cicing anjeun, sareng ti embun langit ti luhur. Jeung ku pedang anjeun bakal hirup, jeung ka lanceuk anjeun bakal ngawula, tapi bakal kajadian iraha lamun anjeun ngaruksak jeung ngaleupaskeun kuk anjeunna tina beuheung anjeun.

Jeung Esau ngabogaan dendam ka Jacob ngeunaan berkah anu geus dipasihan ku bapana, tapi Esau nyarios dina pikiranna, Hayu ngadeukeutan poé-poé duka bapa abdi, sangkan abdi tiasa maéhan Jacob lanceuk abdi. Dilaporkeun ka Rébéka kecap-kecap Ésau, putrana anu sulung, sareng anjeunna ngirim utusan pikeun nelepon Yakub, putrana anu bungsu, sareng nyarios ka anjeunna, Tingali, Ésau lanceukna ngancam rék maéhan anjeun. Ayeuna kituna, anak, ngadangukeun sora abdi, sareng bangkit kabur ka Mesopotamia ka Laban lanceuk abdi di Haran. Jeung cicing jeung anjeunna sababaraha poé, nepi ka amarahna malik, Jeung amarah lanceukna anjeun tina anjeun, jeung anjeunna hilap naon anu geus anjeun pigawé ka anjeunna, jeung sanggeus dikirim kuring bakal nelepon anjeun ti dinya, ulah

nepi ka kuring leungit anak tina dua anjeun dina hiji poé. Rébéka nyarios ka Ishak, Kuring geus bosen hirup kuring kusabab putri-putri bangsa Hét. Lamun Yakub nyokot pamajikan ti putri-putri nagara ieu, naon gunana kuring hirup?

□□

Ishak geus ngagero Yakub, ngaberkahan anjeunna, jeung maréntahkeun ka anjeunna, nyarios, Ulah nyokot pamajikan ti putri-putri urang Kanaan. Sanggeus geus bangkit, kabur ka Mesopotamia, ka imah Betuel bapa ti indung anjeun, jeung nyokot pikeun diri anjeun ti dinya pamajikan ti antara putri-putri Laban, lanceuk ti indung anjeun. Gusti Allah abdi bakal ngaberkahan anjeun, nambahan anjeun, sareng ngalikeun anjeun, sareng anjeun bakal janten rapat-rapat bangsa-bangsa. Jeung muga Mantenna masihan ka anjeun berkah Abraham bapa abdi, ka anjeun jeung ka turunan anjeun sanggeus anjeun, pikeun meunang warisan tanah pamondokan anjeun, anu geus dipasihan ku Allah ka Abraham. Jeung Ishak ngutus Yakub, sarta manéhna indit ka Mesopotamia ka Laban anak Betuel urang Siria, lanceuk Ribka anu indung Yakub jeung Esau.

Tingali, tapi Esau ningali yén Ishak geus ngaberkahan Yakub, jeung geus ngirim anjeunna ka Mesopotamia Siria pikeun nyokot pamajikan ti dinya, bari ngaberkahan anjeunna, jeung geus maréntahkeun ka anjeunna, nyebutkeun, Ulah nyokot pamajikan ti antara putri-putri urang Kanaan. Jeung Yakub

ngadéngé ka bapana jeung indungna, sarta indit ka Mesopotamia Siria. Ningali ogé Esau yén jahat anak-anak awéwé Kanaan di hareupeun Ishak bapana, Esau indit ka Ismail, jeung nyokot Maeleth, putri Ismail putra Abraham, sadulur Nebayot, jadi pamajikan salian ti pamajikan-pamajikan anjeunna.

Jeung Yakub indit kaluar ti sumur sumpah, sarta manéhna angkat ka Haran. Jeung anjeunna nepungan hiji tempat, sarta anjeunna saré di dinya, sabab panonpoé geus surup, sarta anjeunna nyokot tina batu-batu tempat éta, sarta anjeunna nempatkeun kana sirahna, sarta anjeunna saré di tempat éta. Manéhna ngimpi, sarta tingali aya tangga anu ditetepkeun dina taneuh, anu sirahna nepi ka sawarga, sarta para utusan Allah naék jeung turun dina éta. Tapi Gusti nangtung di dinya, sarta ngomong, Abdi nyaéta Gusti Allah Abraham bapa anjeun, jeung Gusti Allah Ishak. Ulah sieun. Taneuh anu anjeun saré di dinya, ka anjeun bakal dipasihan eta, jeung ka turunan anjeun. Jeung turunan anjeun bakal jadi saperti keusik bumi, jeung bakal sumebar ka laut, jeung Kidul, jeung Kalér, jeung ka wétan, jeung sakabéh suku-suku di bumi bakal diberkahan dina anjeun, jeung dina turunan anjeun. Jeung tingali, abdi aya kalayan anjeun, ngajaga anjeun dina sagala jalan, dimana waé anjeun bakal indit, jeung abdi bakal balikkeun anjeun kana tanah ieu, sabab abdi moal ninggalkeun anjeun, nepi ka abdi ngalaksanakeun sadaya anu abdi jangjikeun ka anjeun. Yakub hudang tina saréna, sarta ceuk, Gusti aya di tempat ieu, tapi abdi henteu terang. Anjeunna sieun, tuluy cenah, Kumaha

pikasieuneunana tempat ieu! Ieu lain nanaon iwal ti imah Allah, jeung ieu téh gerbang sawarga. Isuk-isuk, Yakub bangun, tuluy nyokot batu anu geus disimpen di handapeun sirahna di dinya, ngadegkeunana jadi tihang, sarta tuang minyak kana luhureun tihangna. Jeung anjeunna nyebut ngaran tempat éta Imah Allah, sedengkeun ngaran kota éta samémehna nyaéta Oulamluz.
Jeung Yakub ngadoa sumpah, nyarios, Upami Gusti Allah aya sareng abdi, sareng ngajaga abdi dina jalan ieu nu abdi angkat, sareng masihan ka abdi roti pikeun tuang, sareng pakean pikeun maké, Jeung anjeunna ngabalikeun kuring kalayan kasalametan ka imah bapa kuring, jeung Gusti bakal jadi Allah kuring. Jeung batu ieu anu kuring geus ngadegkeun jadi tihang, bakal jadi imah Allah pikeun kuring, jeung sakabéh anu lamun anjeun masihan ka kuring, bakal kuring sapuluh ka anjeun.

□□

Jeung Yakub ngangkat sukuna indit ka tanah wétan, ka Laban putra Betuel urang Siria, lanceuk Rébéka anu indung Yakub jeung Esau. Jeung manéhna ningali, jeung tingali aya sumur di dataran, aya di dinya tilu gerombolan domba keur istirahat di dinya, sabab tina sumur éta aranjeunna nginum gerombolan-gerombolan, jeung aya batu badag dina sungut sumur éta. Jeung dikumpulkeun di dinya sakabéh gerombolan, jeung aranjeunna ngagulingkeun batu tina sungut sumur, jeung aranjeunna ngasupkeun cai ka domba, jeung aranjeunna mulangkeun batu kana sungut sumur kana tempatna. Yakub ceuk ka aranjeunna,

Dulur-dulur, ti mana anjeun? Aranjeunna ngajawab, Kami ti Haran. Ceuk tapi ka aranjeunna, Naha anjeun terang Laban anak Nahor? Aranjeunna ceuk, Urang terang. Ceuk jeung ka aranjeunna, Naha anjeunna séhat? Maranéhna ngajawab, Séhat, jeung tingali Rachel putri manéhna keur datang mawa domba-domba. Jeung ceuk Yakub, Poé masih panjang, can waktuna pikeun ngumpulkeun ingon-ingon. Sanggeus nginum domba-domba, indit deui angon. Éta tapi ceuk, Urang moal bisa, nepi ka dikumpulkeun sakabéh pangon, jeung maranéhna ngagulingkeun batu tina sungut sumur, sarta urang méré nginum domba-domba. Bari anjeunna kénéh nyarita ka aranjeunna, tingali, Rahél putri Laban datang mawa domba-domba bapana, sabab manéhna nu ngangon domba-domba bapana. Kajadian nalika Yakub nempo Rachel putri Laban, lanceuk indungna, jeung domba-domba Laban lanceuk indungna, Yakub ngadeukeutan ngagulingkeun batu tina sungut sumur, sarta nginum domba-domba Laban lanceuk indungna. Jeung Yakub nyium Rachel, sarta bari ngagorowok kalayan sora anu kuat anjeunna ceurik. Jeung anjeunna ngalaporkeun ka Rachel yén anjeunna téh dulur bapana, jeung yén anjeunna téh putra Rebecca, sarta Rachel lumpat ngalaporkeun ka bapana nurutkeun kecap-kecap ieu. Kajadian nalika Laban ngadéngé ngaran Yakub, putra adina, anjeunna lumpat pikeun nepungan manéhna, nangkeup jeung nyium manéhna, tuluy mawa manéhna asup ka imahna, sarta Yakub nyaritakeun ka Laban sakabéh kajadian-kajadian ieu. Jeung ceuk Laban ka manéhna, Tina tulang kuring jeung tina daging kuring anjeun téh, jeung manéhna cicing jeung Laban salila sabulan.

Ceuk Laban ka Yakub, Sanajan anjeun lanceuk kuring, anjeun moal ngawula ka kuring tanpa upah. Béjakeun ka kuring sabaraha upah anjeun. Ka Laban aya dua putri, nu leuwih gede ngaranna Leah, jeung nu leuwih ngora ngaranna Rachel. Panon Leah lemah, tapi Rachel geulis awakna, jeung geulis pisan rupana. Yakub mikacinta ka Rachel, sarta ceuk, Abdi bakal ngawula ka anjeun tujuh taun pikeun Rachel, putri anjeun anu ngora. Laban ceuk ka anjeunna, Leuwih hadé kuring masihan manehna ka anjeun tibatan kuring masihan manehna ka lalaki sejen. Cicing jeung kuring. Jeung Yakub ngalayanan pikeun Rahel salila tujuh taun, jeung éta di hareupeun anjeunna siga poé saeutik, sabab mikanyaah anjeunna ka manéhna. Ceuk Yakub ka Laban, Pasihan abdi pamajikan abdi, sabab poé-poéna geus kaeusian, sangkan abdi tiasa asup ka manéhna. Laban ngumpulkeun sakabéh lalaki ti éta tempat, jeung ngayakeun kawinan. Jeung éta kajadian soré, sanggeus nyokot Leah putri na, anjeunna mawa ka Jakob, jeung Jakob asup ka dirina. Laban masihan Zilpah, awéwé ngora anjeunna, ka Leah anak awéwéna jadi awéwé ngora pikeun manéhna. Kajadian isuk-isuk, sarta tingali éta téh Lea. Yakub ceuk ka Laban, Naon ieu anu anjeun geus pigawé ka abdi? Naha abdi henteu ngawula ka anjeun pikeun Rahel? Naha anjeun nipu abdi? Laban ngajawab, Henteu aya adat kitu di tempat urang, masihan anu ngora sateuacan anu kolot. Réngsé heula minggu ieu, tuluy kuring bakal masihan ka anjeun ogé ieu gantina pagawéan nu anjeun gawé ka kuring kéném tujuh taun séjén. Yakub ngalakukeun kitu, jeung ngeusian minggu ieu, sarta Laban masihan Rahel putrina ka manéhna jadi pamajikan. Laban masihan Bilhah, budak awéwé na, ka

putri na jadi budak awéwé. Jeung anjeunna asup ka Rachel, tapi anjeunna leuwih mikacinta Rachel tibatan Leah, jeung anjeunna ngalayanan manéhna tujuh taun deui.

Ningali yén Leah dibenci, Gusti Allah muka rahimna, sedengkeun Rachel mandul. Jeung Leah hamil, sarta ngalahirkeun putra ka Yakub, tapi manéhna nyebut ngaranna Ruben, bari nyebutkeun, Sabab Gusti geus ningali hinaan kuring, jeung masihan putra ka kuring, ayeuna ku kituna salaki kuring bakal bogoh ka kuring. Jeung manéhna ngandung deui, sarta ngalahirkeun anak lalaki kadua ka Yakub, sarta ngomong, Gusti geus ngadéngé yén kuring dibenci, sarta masihan ka kuring ogé ieu, sarta manéhna nyebut ngaranna Simeon. Jeung manéhna nyandung deui, sarta ngalahirkeun putra, sarta ngomong, Ayeuna dina waktu ieu salaki kuring bakal jadi ka kuring, sabab kuring geus ngalahirkeun tilu putra ka anjeunna, kusabab éta manéhna nyebut ngaranna Lewi. Jeung sanggeus reuneuh deui, manéhna ngalahirkeun putra, jeung manéhna nyarios, Ayeuna deui ieu, abdi bakal ngahaturkeun nuhun ka Gusti. Kusabab ieu, manéhna nyebat ngaranna Yuda, jeung manéhna eureun ngalahirkeun.

□□

Ningali tapi Rachel yén anjeunna henteu acan ngalahirkeun ka Jacob, Rachel iri ka adina, teras nyarios ka Jacob, Pasihan abdi anak, upami henteu, abdi baris maot. Ambek, Yakub nyarios ka

Rahel, Naha abdi tiasa ngagantikeun Allah, anu parantos nyabut ti anjeun buah kandungan? Rachel nyarios ka Yakub, Tingali, budak awéwé abdi Bilhah, lebetkeun ka anjeunna, sareng anjeunna bakal ngalahirkeun dina tuur abdi, sareng abdi ogé bakal ngagaduhan anak ti anjeunna. Sarta manéhna masihan Bilhah, budak awéwé manéhna, ka manéhna jadi pamajikan, sarta Yakub asup ka manéhna. Jeung Bilhah, budak awéwé Rahel, reuneuh, sarta ngalahirkeun putra ka Yakub. Jeung ceuk Rahel, Allah geus ngadili ka abdi, jeung geus ngadéngé sora abdi, jeung geus masihan putra ka abdi. Kusabab ieu, manéhna nyauran ngaran anjeunna Dan. Jeung Bilhah, budak awéwé Rachel, reuneuh deui, sarta ngalahirkeun anak lalaki kadua pikeun Jakob. Jeung ceuk Rachel, Gusti Allah geus ngabela abdi, jeung kuring geus berjuang ngalawan adina abdi, jeung kuring geus meunang, sarta manéhna ngaranan anjeunna Naphtali. Nempo tapi Leah yén geus eureun ngalahirkeun, tuluy nyokot Zilpah budak awéwéna, sarta masihan dirina ka Yakub jadi pamajikan, tuluy asup ka dirina. Jeung Zilpah, budak awéwé Leah, nyandung, sarta ngalahirkeun anak lalaki ka Yakub. Jeung ceuk Leah, Dina kauntungan, jeung anjeunna ngaranan ngaran anjeunna Gad. Jeung Zilpah, budak awéwé Leah, nyandung deui, sarta ngalahirkeun putra kadua ka Yakub. Sareng saur Leah, Bagja abdi, sabab para istri bakal nyebat abdi bagja, sareng anjeunna nyebat nami anakna Asher. Ruben indit dina poé panén gandum, manéhna manggihan buah mandrake di sawah, tuluy mawa éta ka indungna Lea. Rachel nyarios ka adina Lea, Pasihan abdi mandrake ti putra anjeun. Ceuk Lea, Teu cukup pikeun anjeun yén anjeun geus nyandak salaki

kuring? Naha buah dadap putra kuring ogé rék anjeun candak? Ceuk Rahel, Ulah kitu, hayu manéhna saré jeung anjeun peuting ieu minangka ganti buah dadap putra anjeun. Yakub asup ti sawah soré, tuluy Léa kaluar nepungan anjeunna, sarta nyarios, Ka abdi anjeun kudu asup dinten ieu, sabab abdi geus nyéwa anjeun gaganti buah dadap putra abdi, sarta anjeunna saré jeung manéhna peuting éta. Jeung Gusti Allah ngadéngékeun Leah, sarta sanggeus ngandung, manéhna ngalahirkeun anak lalaki kalima ka Yakub. Jeung ceuk Lea, Geus masihan ka abdi Allah upah abdi, gantina abdi masihan budak awéwé abdi ka salaki abdi, jeung manéhna nyauran ngaran anjeunna Isakhar, nu hartina upah. Jeung Leah nyandung deui, sarta ngalahirkeun putra kagenep ka Yakub. Jeung ceuk Lea, Geus dibikeun Allah ka abdi hadiah anu alus dina waktu ayeuna ieu, bakal milih abdi salaki abdi, sabab geus ngalahirkeun ka anjeunna genep putra, jeung anjeunna nyebut ngaranna Zebulun. Jeung sanggeus ieu, manéhna ngalahirkeun hiji putri, jeung manéhna nyebut ngaranna Dinah. Tapi Allah inget ka Rachel, jeung Allah ngadéngé manéhna, sarta muka rahimna. Jeung sanggeus reuneuh, manéhna ngalahirkeun putra ka Yakub, tapi ceuk Rahel, Allah abdi parantos ngaleungitkeun aib abdi. Jeung manéhna nyebut ngaranna Yusup, bari nyebutkeun, Muga-muga Allah nambahan deui anak lalaki ka abdi.

Éta kajadian sanggeus Rachel ngalahirkeun Joseph, ceuk Jacob ka Laban, Kirimkeun kuring, supaya kuring bisa balik ka tempat kuring, jeung ka tanah kuring. Balikkeun éta istri-istri kuring jeung barudak kuring, anu kuring geus ngawula ka anjeun

pikeun maranéhna, supaya kuring bisa indit. Anjeun mah nyaho kumaha kuring geus ngawula ka anjeun. Laban ceuk ka anjeunna, Upami kuring kapanggih kahadean di payuneun anjeun, kuring geus nujum yén Allah geus ngaberkahan kuring kusabab kadatangan anjeun. Tangtukeun upah anjeun ka abdi, sareng abdi bakal masihan. Ceuk Yakub, Anjeun terang kumaha kuring geus ngalayanan ka anjeun, jeung sabaraha ingon-ingon anjeun nu aya jeung kuring. Leutik pisan naon anu anjeun gaduh sateuacan kuring datang, tapi ayeuna geus nambahan jadi loba pisan, jeung Gusti Allah geus ngaberkahan anjeun kusabab kuring, ayeuna ku kituna iraha kuring bakal nyieun imah keur diri kuring sorangan? Sareng Laban nyarios ka anjeunna, Naon anu bakal abdi pasihan ka anjeun? Yakub nyarios ka anjeunna, Anjeun henteu kedah masihan nanaon ka abdi, upami anjeun ngalakukeun hal ieu ka abdi, abdi bakal ngangon deui domba anjeun, sareng abdi bakal ngajagana. Hayu ngaliwat sadaya domba anjeun dinten ieu, sareng pisahkeun ti dinya unggal domba anu poék dina anak domba, sareng unggal anu belang sareng bintik dina embé, éta bakal janten upah abdi. Jeung kabeneran abdi bakal ngadéngé ka abdi dina poé salajengna, sabab éta upah abdi sateuacan anjeun, sadaya nu lamun henteu bintik-bintik jeung belang-belang dina embé-embé, jeung poék dina domba-domba, bakal dianggap dipaling ti abdi. Laban ceuk ka anjeunna, Hayu jadi nurutkeun kecap anjeun. Jeung dina poé éta anjeunna misahkeun domba jalu anu belang jeung belang bodas, jeung sakabéh domba bikang anu belang jeung belang bodas, jeung unggal anu kulawu dina anak domba, jeung unggal anu bodas di antarana,

jeung masrahkeun kana leungeun putra-putrana. Anjeunna nyieun jarak tilu poé perjalanan antara maranéhanana jeung Yakub, sedengkeun Yakub ngangon domba-domba Laban anu sésana. Yakub nyokot pikeun dirina sorangan batang tina tangkal storax anu seger, tangkal almond, jeung tangkal plane, tuluy Yakub ngupas éta batang-batang nepi ka kupasanana bodas, sarta ku ngagaruk kaluar nu héjo, nu bodas nu dikupas katingali rupa-rupa dina batang-batang éta. Jeung anjeunna nempatkeun batang-batang anu geus dikupas dina palung-palung cai, supaya nalika domba-domba datang pikeun nginum, di hareupeun batang-batang éta, maranéhna bakal ngandung kana batang-batang nalika datang pikeun nginum. Jeung domba-domba téh keur birahi kana iteuk-iteuk, sarta domba-domba téh ngalahirkeun anu belang bodas jeung anu rupa-rupa jeung anu kulawu benténg. Tapi anak domba dipisahkeun ku Yakub, sareng anjeunna nempatkeun sateuacan domba-domba éta domba jalu anu belang bodas, sareng unggal anu rupa-rupa dina anak domba, sareng anjeunna misahkeun pikeun dirina sorangan gerombolan-gerombolan nurutkeun dirina sorangan, sareng anjeunna henteu nyampurkeun éta kana domba-domba Laban. Kajadian dina waktu nalika domba-domba keur ngandung dina kandungan narima, Yakub nempatkeun anting-anting di hareupeun domba-domba dina palung-palung, sangkan aranjeunna ngandung nurutkeun anting-anting. Nalika domba-domba téh ngalahirkeun, anjeunna henteu nempatkeun éta, janten anu henteu ditandaan jadi milik Laban, sedengkeun anu ditandaan jadi milik Yakub. Jeung éta lalaki jadi beunghar pisan, sarta anjeunna miboga ingon-ingon anu loba, sapi, abdi,

abdi awéwé, onta, jeung kalde.

□□

Yakub ngadéngé kecap-kecap ti putra-putra Laban, anu nyarios, Yakub geus nyokot sakabéh milik bapa urang, jeung tina milik bapa urang manéhna geus nyieun sakabéh kamulyaan ieu. Jeung Yakub nempo beungeut Laban, sarta tingali, éta henteu ka anjeunna saperti kamari jeung poé katilu. Ceuk Gusti ka Yakub, Balik deui ka tanah bapa anjeun jeung ka kulawarga anjeun, sarta Abdi bakal aya jeung anjeun. Sanggeus ngirim utusan, Yakub ngagero Lea jeung Rachel ka dataran, dimana aya domba-dombana. Jeung ceuk ka aranjeunna, Kuring ningali beungeut bapa anjeun, yén éta henteu ka kuring sakumaha kamari jeung poé katilu, tapi Allah bapa kuring éta jeung kuring. Jeung anjeun ogé terang, yén kuring geus ngalayanan ka bapa anjeun kalayan sakabéh kakuatan kuring. Tapi bapa anjeun geus nipu kuring, jeung anjeunna geus ngarobah upah kuring sapuluh kali, tapi Allah teu masihan anjeunna pikeun ngarugikeun kuring. Upami kitu nyarios, nu rupa-rupa bakal jadi ganjaran anjeun, sareng sadaya domba bakal ngalahirkeun nu rupa-rupa. Upami tapi nyarios, nu bodas bakal jadi ganjaran anjeun, sareng sadaya domba bakal ngalahirkeun nu bodas. Jeung Allah nyokot sagala ingon-ingon ti bapa anjeun, sarta masihan ka abdi. Sarta éta kajadian nalika domba-domba keur ngandung, kuring ningali dina impian kuring, sarta tingali domba jalu jeung domba jalu naék kana domba-domba jeung embé-embé, bodas pisan,

belang-belang, jeung warna lebu benténg. Jeung ceuk ka abdi Utusan Allah dina saré, Yakub, abdi mah ceuk, Naon éta? Jeung ceuk, Angkat panon anjeun, jeung tingali domba jalu jeung domba jago anu naek kana domba jeung embe anu belang, rupa-rupa, jeung warna lebu bintik-bintik, sabab geus katingali ku kuring sakabéh anu Laban lakukeun ka anjeun. Abdi mangrupikeun Allah anu parantos némbongan ka anjeun di tempat Allah, dimana anjeun parantos ngurapi tihang pikeun abdi di dinya, sareng anjeun parantos sumpah ka abdi di dinya, ayeuna ku kituna bangun, kaluar tina bumi ieu, sareng angkat ka bumi kalahiran anjeun, sareng abdi bakal aya sareng anjeun. Jeung ngajawab Rachel jeung Leah ceuk ka manéhna, Naha teu aya deui bagian atawa warisan pikeun urang di imah bapa urang? Naha urang henteu diitung ku anjeunna sakumaha jalma asing? Sabab anjeunna geus ngajual urang, jeung geus ngahakan pérak urang. Sadaya kabeungharan jeung kamulyaan, anu dicabut ku Allah ti bapa urang, bakal jadi milik urang jeung anak-anak urang. Ayeuna ku kituna, sagala anu geus dicarioskeun ku Allah ka anjeun, lakukeun. Sanggeus bangkit, Yakub nyandak pamajikan-pamajikanana jeung barudak-barudakna kana onta-onta. Jeung anjeunna mawa sakabéh harta milikna, jeung sakabéh barang-barangna nu geus dimeunangkeun di Mesopotamia, jeung sakabéh nu dipibogana, pikeun indit ka Ishak bapana kana tanah Kanaan. Laban indit nyukur domba-dombana, sedengkeun Rachel maling arca-arca bapana. Yakub nyumputkeun ti Laban urang Siria, teu ngabéjaan ka anjeunna yén anjeunna kabur. Jeung anjeunna kabur, sareng sadaya milikna, teras meuntas walungan, teras

buru-buru ka Gunung Gilead. Dilaporkeun ka Laban urang Siria dina poé katilu, yén Yakub geus kabur. Sanggeus narima dulur-dulurna kalayan dirina, anjeunna ngudag manéhna salila tujuh poé, jeung nyusul manéhna di Gunung Gilead. Tapi Allah datang ka Laban urang Siria dina impian peuting, jeung nyarios ka anjeunna, Jaga diri anjeun sangkan ulah nyarios jahat ka Yakub. Jeung Laban nyusul ka Yakub, sedengkeun Yakub geus masang tendana di gunung, sarta Laban ogé ngadegkeun dulur-dulurna di Gunung Gilead. Ceuk Laban ka Yakub, Naon anu anjeun pigawé? Naha anjeun kabur sacara rusiah, jeung maok kuring, sarta mawa kabur putri-putri kuring, saperti tawanan perang? Upami anjeun ngalaporkeun ka abdi, abdi bakal ngirimkeun anjeun kalayan kabagjaan, kalayan musik, kendang, jeung kacapi. Jeung kuring teu dianggap pantes pikeun nyium barudak kuring jeung putri-putri kuring, ayeuna anjeun geus lampah kalawan bodo. Jeung ayeuna leungeun kuring kuat pikeun ngarugikeun anjeun, tapi Allah ti bapa anjeun kamari nyarios ka kuring, nyebutkeun, Jaga diri anjeun sangkan ulah kantos nyarios jahat ka Yakub. Ayeuna ku kituna anjeun geus indit, sabab anjeun bener hayang balik ka imah bapa anjeun, tapi naha anjeun maok dewa-dewa abdi? Ngajawab, tapi Yakub nyarios ka Laban, Sieun kuring, ceuk kuring soalna, ulah kantos anjeun nyokot anak awéwé anjeun ti kuring, sareng sakabéh nu milik kuring. Jeung ceuk Yakub, Saha waé anu anjeun manggihan dewa-dewana, moal hirup di hareupeun dulur-dulur urang. Terang naon anu aya di kuring tina milik anjeun, teras candak. Tapi anjeunna henteu terang nanaon. Yakub henteu terang yén Rahel pamajikanana anu maling éta dewa-dewa.

Sanggeus asup, Laban néangan ka imah Lea, tapi henteu kapanggih, tuluy kaluar ti imah Lea, sarta néangan imah Yakub, jeung di imah dua awéwé ngora, tapi henteu kapanggih, tuluy asup deui ka imah Rahel. Rachel tapi nyokot éta patung-patung, terus ngalungkeun kana kantong pelana ontana, sarta diuk di luhurna. Jeung ceuk ka bapana, Ulah beurat hate, juragan, kuring teu bisa bangkit di hareupeun anjeun, sabab kuring keur kéném adat awéwé. Laban geus nalungtik sakabéh imah, tapi teu manggihan brahala-brahala téa. Yakub ambek, sarta manéhna gelut jeung Laban, ngajawab Yakub nyarios ka Laban, naon kasalahan kuring? jeung naon dosa kuring, sabab anjeun ngudag kuring, Jeung sabab anjeun geus nyungsi sakabéh barang-barang imah kuring; naon anu anjeun mendakan tina sakabéh barang-barang imah anjeun; simpen di dieu di hareupeun dulur-dulur anjeun jeung dulur-dulur kuring, jeung hayu aranjeunna nangtoskeun antara urang duaan. Ieu keur kuring dua puluh taun kuring aya kalayan anjeun, domba anjeun jeung embe bikang anjeun henteu jadi teu boga anak, domba jalu tina domba anjeun henteu kuring dahar. Dirobek ku sato galak teu kuring bawa ka anjeun, kuring sorangan anu mayar deui maling beurang jeung maling peuting. Kuring kataji ku panas beurang jeung ibun peuting, sarta saré ngajauhan panon kuring. Ieu hal dua puluh taun abdi aya di imah anjeun, abdi ngalayanan ka anjeun opat belas taun pikeun dua putri anjeun, jeung genep taun pikeun domba-domba anjeun, sarta anjeun geus nipu upah abdi sapuluh kali. Upami henteu aya Gusti Allah ti bapa abdi Abraham, sareng kasieun ka Ishak, anu aya ka abdi, ayeuna anjeun bakal ngusir abdi kalayan leungeun

kosong. Kahinaan abdi sareng hasil tanaga leungeun abdi parantos ditingali ku Gusti Allah, sareng Anjeunna parantos nyalahkeun anjeun kamari.

Ngajawab tapi Laban nyarios ka Yakub, Éta putri-putri téh putri-putri abdi, jeung putra-putra téh putra-putra abdi, jeung éta ingon-ingon téh ingon-ingon abdi, jeung sadaya anu anjeun tingali téh milik abdi, jeung ngeunaan putri-putri abdi, naon anu bakal abdi laksanakeun ka aranjeunna dinten ieu atawa ka barudak maranéhanana, anu aranjeunna geus ngalahirkeun? Ayeuna ku kituna hayu urang nyieun perjangjian, abdi sareng anjeun, sareng éta bakal janten kasaksian antara abdi sareng anjeun. Ceuk anjeunna ka manéhna, Tingali, teu aya saurang ogé sareng urang. Tingali, Allah téh saksi antara abdi sareng anjeun. Sanggeus nyokot batu, Yakub ngadegkeun éta jadi tihang. Ceuk Yakub ka dulur-dulurna, Kumpulkeun batu-batu, jeung maranéhna ngumpulkeun batu-batu, sarta nyieun gundukan, jeung maranéhna tuang di dinya dina gundukan éta. Laban ceuk ka manéhna, Gundukan ieu jadi saksi antara kuring jeung anjeun dinten ieu. Jeung Laban nyebat éta tumpukan kasaksian, tapi Yakub nyebat éta tumpukan saksi. Ceuk Laban ka Yakub, Tingali gundukan ieu jeung tihang, nu kuring geus ngadegkeun di antara kuring jeung anjeun, gundukan ieu mere kasaksian, jeung tihang ieu mere kasaksian, ku sabab eta disebut ngaranna, Gundukan Mere Kasaksian. Jeung visi éta ceuk, Muga-muga Gusti ningali antara kuring jeung anjeun, sabab urang bakal papisah ti hiji jeung lianna. Upami anjeun ngahinakeun anak awéwé kuring, upami anjeun nyandak

pamajikan salian ti anak awéwé kuring, tingali, teu aya saurang ogé jeung urang, Allah saksi antara kuring jeung anjeun. Upami kuring henteu meuntas ka anjeun, atawa anjeun meuntas ka kuring ngalangkungan bukit ieu jeung tugu ieu pikeun maksud jahat. Gusti Allah Abraham sareng Gusti Allah Nahor anu ngahukum di antara urang, sareng Yakub sumpah ku kasieun bapana Ishak. Jeung anjeunna ngurbankeun kurban di gunung, jeung ngagero dulur-dulurna, jeung aranjeunna tuang jeung nginum, sarta aranjeunna saré di gunung.

□□

Geus bangun isuk-isuk, Laban nyium anak-anak lalaki jeung anak-anak awéwéna, sarta ngaberkahan aranjeunna, tuluy Laban balik indit ka tempatna.

Jeung Yakub indit ka jalan dirina sorangan, sarta sanggeus ningali ka luhur manéhna nempo pasukan Allah nu keur kemah, sarta para Malaikat Allah papanggih jeung manéhna. Yakub nyarios nalika ningali aranjeunna, Ieu téh camp Allah, sareng anjeunna nyebat ngaran tempat éta Parembolai.

Yakub ngutus utusan sateuacanna ka Esau lanceukna kana tanah Seir, kana tanah Edom. Jeung maréntahkeun ka aranjeunna, nyarios, Kitu anjeun bakal nyarios ka pangéran abdi Esau: Kitu nyarios hamba anjeun Yakub, Kalayan Laban abdi cicing sementara, jeung abdi nyanggakeun nepi ka ayeuna.

Jeung abdi ngagaduhan sapi, kalde, domba, budak lalaki, jeung budak awéwé, sareng abdi parantos ngirim ngabéjaan ka juragan abdi Esau, supaya budak anjeun mendakan kahadean di hareupeun anjeun. Jeung balikna para utusan ka Yakub, nyarios, Kami geus datang ka lanceuk anjeun Esau, jeung tingali manéhna datang pikeun nepungan anjeun, jeung opat ratus lalaki jeung manéhna. Yakub sieun pisan jeung hariwang, tuluy ngabagi jalma-jalma nu bareng jeung manéhna, ogé sapi-sapi, onta-onta, jeung domba-domba kana dua kemah. Jeung ceuk Yakub, Upami Esau datang ka camp anu kahiji jeung nyerang eta, camp anu kadua bakal salamet. Ceuk Yakub, Alloh ti bapa kuring Abraham, jeung Alloh ti bapa kuring Ishak, Gusti anjeun anu geus nyarios ka kuring, Balik ka tanah kalahiran anjeun, jeung kuring bakal ngalakukeun alus ka anjeun, Cukup ka abdi tina sadaya kaadilan sareng tina sadaya bebeneran anu anjeun lakukeun ka abdi anjeun, sabab dina iteuk abdi ieu abdi nyebrang Yordan ieu, ayeuna tapi abdi parantos janten dua kemah. Luputkeun abdi tina panangan lanceuk abdi, tina panangan Esau, sabab sieun abdi ka anjeunna, ulah sakali-kali anjeunna datang nyerang abdi, sareng indung sareng barudak. Tapi Anjeun parantos nyarios, Abdi bakal ngajadikeun anjeun alus, jeung bakal ngajadikeun turunan anjeun sapertos keusik di laut, anu moal tiasa diitung kusabab lobana. Jeung anjeunna saré di dinya peuting éta, tuluy nyokot hadiah anu dibawana, terus ngirimkeunana ka Esau lanceukna. Embé bikang dua ratus, embé jalu dua puluh, domba dua ratus, domba jalu dua puluh, onta anu keur nyusu jeung anak-anakna tilu puluh, sapi opat puluh, banteng sapuluh, kalde dua puluh, jeung anak kuda

sapuluh. Manéhna masihan éta ka para abdina, unggal gerombolan misah. Ceuk manéhna ka para abdina, Maju heula sateuacan abdi, jeung jieun jarak antara hiji gerombolan jeung gerombolan séjén. Jeung anjeunna maréntahkeun ka anu mimiti, nyebutkeun, Lamun Esau dulur kuring papanggih ka anjeun, jeung nanya ka anjeun, nyebutkeun, Saha anjeun? Jeung ka mana anjeun indit? Jeung saha nu bogana ieu barang-barang nu leumpang hareupeun anjeun? Anjeun bakal nyarios, Tina abdi anjeun Yakub, hadiah geus dikirim ka gusti abdi Esau, sareng tingali, anjeunna aya di tukangeun urang. Jeung anjeunna maréntahkeun ka nu mimiti, jeung ka nu kadua, jeung ka nu katilu, jeung ka sakabéh nu maju samémeh gerombolan-gerombolan ieu, nyebutkeun, Nurutkeun kecap ieu nyaritakeun ka Esau nalika anjeunna manggihan anjeun, Jeung anjeun bakal nyarios, Tingali, abdi anjeun Yakub datang di tukangeun urang, sabab anjeunna nyarios, Abdi bakal nenangkeun beungeut anjeunna ku kado-kado anu bade sateuacanna, jeung sanggeus ieu abdi bakal ningali beungeut anjeunna, meureun sabab anjeunna bakal nampi abdi. Jeung hadiah-hadiah indit ka hareup sateuacanna, tapi anjeunna sorangan saré peuting éta di kemah. Geus bangun dina peuting éta, manéhna nyokot dua pamajikanana, jeung dua budak awéwéna, jeung sabelas budakna, sarta meuntas walungan Jabbok. Sareng anjeunna nyandak aranjeunna, teras nyebrang walungan deras, sareng nganteurkeun sadaya hartana.

Yakub ditinggalkeun nyalira, jeung aya lalaki nu gulat jeung anjeunna nepi ka isuk. Nempo tapi yén teu bisa ngéléhkeun

anjeunna, tuluy keuna kana rubak pingping anjeunna, sarta jadi baal rubak pingping Yakub nalika ngagulat jeung anjeunna. Jeung ceuk ka anjeunna, Kirim kuring, sabab geus subuh. Tapi anjeunna ceuk, Kuring moal ngirim anjeun, lamun anjeun henteu ngaberkahan kuring. Ceuk ka manéhna, Naon nami anjeun? Manéhna ngajawab, Yakub. Sareng anjeunna nyarios ka anjeunna, Nami anjeun moal deui disebat Yakub, tapi Israél bakal janten nami anjeun, sabab anjeun parantos unggul ngalawan Allah, sareng ngalawan manusa anjeun bakal kuat. Jacob nanya, sarta ngomong, Béjakeun ka abdi nami anjeun. Sarta anjeunna ngomong, Naha anjeun nanya nami abdi? Sarta anjeunna ngaberkahan anjeunna di dinya. Jeung Yakub nyebut ngaran tempat éta Bentuk Allah, sabab anjeunna ningali Allah beungeut ka beungeut, jeung jiwana disalametkeun. Panonpoé naék ka anjeunna nalika anjeunna kaliwat bentuk Allah, tapi anjeunna timpang dina pingpingna. Kusabab ieu, anak-anak Israil teu dahar urat anu geus kaku, anu aya dina lekukan pingping, nepi ka poé ieu, sabab geus nyabak lekukan pingping Yakub, urat anu geus kaku.

□□

Yakub ningali ka luhur ku panonna, sarta nempo Esau lanceukna datang jeung opat ratus lalaki, tuluy Yakub ngabagi barudak-barudak kana Lea, Rahel, jeung dua pembantu awéwé. Jeung anjeunna nempatkeun dua awéwé ngora jeung putra-putrana dina kahiji, jeung Leah jeung barudakna di tukang,

jeung Rachel jeung Joseph di panungtung. Anjeunna sorangan maju ka payuneun aranjeunna, sareng sujud kana taneuh tujuh kali, dugi ka ngadeukeutan ka lanceukna. Jeung Esau lumpat nepungan anjeunna, tuluy nangkeup anjeunna sarta murag kana beuheungna, dicium anjeunna, jeung duanana ceurik. Jeung sanggeus ningali ka luhur, Esau nempo eta istri-istri jeung eta barudak, terus cenah, Naon ieu-ieu ka anjeun téh? Tapi cenah, Eta barudak, nu ka maranéhna geus kaasih ku Allah ka abdi anjeun. Jeung para budak awéwé ngadeukeutan jeung barudak maranéhanana, sarta sujud. Jeung ngadeukeutan Leah jeung barudak-barudakna, sarta sujud, jeung sanggeus ieu ngadeukeutan Rachel jeung Joseph, sarta sujud. Jeung ceuk, Naon ieu kabéh ka anjeun téh, sakabéh éta kemah-kemah ieu, nu kuring geus papanggih? Tapi anjeunna ceuk, Sangkan abdi anjeun manggihan nimat samémeh anjeun, Gusti. Ceuk Esau, Abdi gaduh loba, lanceuk. Hayu nu milik anjeun tetep ka anjeun. Ceuk Yakub, Upami kuring mendakan kahadean di payuneun anjeun, tampa ieu hadiah tina panangan kuring, sabab kuring ningali beungeut anjeun sapertos jalma ningali beungeut Allah, sareng anjeun bakal resep ka kuring. Candak berkah abdi anu geus dibawa ka anjeun, sabab Allah geus welas asih ka abdi, jeung abdi boga sagala rupa, sarta anjeunna maksa manéhna, tuluy manéhna narima. Jeung ceuk, Sanggeus angkat, hayu urang leumpang kana jalan anu lempeng. Ceuk tapi ka anjeunna, Juragan abdi terang yén barudak masih lembut, jeung domba-domba jeung sapi-sapi keur nyusuan anu aya dina tanggung jawab abdi. Lamun abdi ngudag aranjeunna teuing sapoé, bakal maot sadaya ingon-ingon téh. Hayu maju gusti abdi

sateuacanna hamba anjeunna, abdi tapi bakal nguatkeun dina jalan nurutkeun santai tina lalampahan sateuacanna abdi, jeung nurutkeun suku budak-budak, nepi ka datang abdi ka gusti abdi ka Seir. Ceuk Esau, Abdi bakal ninggalkeun sababaraha jalma abdi pikeun ngiringan anjeun. Tapi anjeunna ceuk, Naha kudu kitu? Cukup yén abdi geus manggihan kahadean di payuneun anjeun, Gusti. Tapi Esau balik dina poé éta kana jalanna ka Seir. Jeung Yakub indit ka Sukot, sarta anjeunna ngawangun imah pikeun dirina sorangan di dinya, jeung pikeun sato-sato milikna anjeunna nyieun tenda-tenda, ku sabab éta anjeunna nyebut ngaran tempat éta Sukot.

Jeung sumping Yakub ka Salem, kota Sikhem, anu aya di tanah Kanaan, nalika anjeunna balik ti Mesopotamia Siria, sareng anjeunna kemah di payuneun kota. Anjeunna meuli sabagian sawah, tempat anjeunna ngadegkeun tendana, ti Hamor bapa Sikhem, kalawan harga saratus amnon. Jeung anjeunna ngadegkeun altar di dinya, sarta anjeunna nyauran ka Allah Israil.

□□

Dinah, putri Leah anu dilahirkeunana ka Yakub, kaluar pikeun ningali para putri pribumi. Sikém anak Emor urang Hiwi, pangawasa nagri éta, ningali manéhna. Tuluy manéhna nyokot jeung saré jeung manéhna, sarta ngahinakeun manéhna. Jeung anjeunna merhatikeun kana jiwa Dinah putri Yakub, jeung

anjeunna mikanyaah éta parawan, jeung anjeunna nyarios ka anjeunna nurutkeun pikiran parawan éta. Sikhem ceuk ka Emor bapana, Candak budak awéwé ieu jadi pamajikan kuring. Jacob ngadéngé yén anak lalaki Emmor geus najiskeun Dinah anak awéwéna, sedengkeun anak-anak lalatna aya jeung sato ternakna di dataran, sarta Jacob cicing waé nepi ka maranéhna datang. Tapi Emmor bapa Sikhem kaluar ka arah Yakub pikeun nyarita ka anjeunna. Para putra Yakub datang ti sawah, tapi nalika aranjeunna ngadéngé, para lalaki éta ngarasa sedih pisan, sabab anjeunna parantos ngalakukeun hal anu hina di Israil, nyaéta saré sareng putri Yakub, sareng éta moal kitu. Jeung Emmor nyarios ka aranjeunna, saurna, Shechem anak lalaki abdi milih ku haténa putri anjeun, ku kituna pasihkeun anjeunna ka manéhna jadi pamajikan, Jeung kawin campur sareng urang, anak awéwé anjeun pasihan ka urang, sareng anak awéwé urang candak pikeun anak lalaki anjeun. Jeung cicing di urang, sabab ieu tanah téh lega pisan di hareupeun anjeun, cicing, dagang di dinya, jeung meunang harta di dinya. Sikhem nyarios ka bapa sareng ka dulur-dulur lalaki awéwé éta, Mugi-mugi abdi mendakan kahadean di payuneun anjeun, sareng naon waé anu anjeun nyarioskeun, kami bakal masihan. Kalikeun maskawin pisan pisan, sareng abdi bakal masihan sakumaha anu anjeun nyarios ka abdi, sareng anjeun bakal masihan ka abdi budak awéwé ieu janten pamajikan.

Anak-anak Yakub ngajawab ka Sikhem jeung Hemor bapana kalayan tipu daya, sarta nyarios ka aranjeunna, sabab geus najiskeun Dinah adina maranéhna. Simeon jeung Lewi, dulur-

dulur Dinah, ngomong ka aranjeunna, Urang moal bisa ngalakukeun hal ieu, masihan adina urang ka lalaki anu teu disunat, sabab éta téh hinaan pikeun urang. Ngan dina ieu urang bakal dijieun saperti anjeun, jeung urang bakal cicing di antara anjeun, lamun anjeun jadi saperti urang, dina hal disunatna unggal lalaki ti anjeun. Jeung urang bakal masihan anak awéwé urang ka anjeun, jeung ti anak awéwé anjeun urang bakal nyokot jadi pamajikan, jeung urang bakal cicing di gigireun anjeun, jeung urang bakal jadi hiji bangsa. Upami tapi anjeun henteu ngadangukeun ka urang pikeun disunat, kami bakal nyandak putri kami sareng angkat. Éta kecap-kecap nyenangkeun ka Hemor jeung ka Syekhem putra Hemor. Jeung éta nonoman henteu nyanggakeun pikeun ngalakukeun hal ieu, sabab anjeunna dipencét kana putri Yakub, sareng anjeunna mangrupikeun jalma anu paling dihormat ti sadaya jalma di imah bapana. Emmor jeung Sikhem putrana datang ka gerbang kota maranéhna, sarta aranjeuna nyarios ka lalaki-lalaki kota maranéhna, nyebutkeun, Jalma-jalma ieu damai, hayu aranjeunna cicing di bumi urang jeung dagang di dinya, sabab bumi ieu lega pisan pikeun aranjeunna. Urang bakal nyandak putri-putri aranjeunna jadi pamajikan urang, jeung urang bakal masihan putri-putri urang ka aranjeunna. Ngan ku ieu cara jalma-jalma éta bakal jadi sarua jeung urang pikeun cicing babarengan jeung urang, supaya jadi hiji bangsa, nyaéta ku disunatna unggal lalaki urang, sakumaha aranjeunna ogé geus disunat. Jeung ingon-ingon maranéhna, jeung sato opat suku, jeung harta banda maranéhna, naha lain bakal jadi milik urang? Ngan dina ieu hayu urang dijieun sarua jeung maranéhna, sarta

maranéhna bakal cicing jeung urang. Jeung ngadangukeun ka Emmor jeung Shechem anak lalakina, sakabéh jalma nu dagang di gerbang kota maranéhna, sarta disunat daging kulup maranéhna, sakabéh lalaki.

Kajadian dina poé katilu, nalika maranéhna keur ngarasa nyeri, dua putra Yakub nyaéta Simeon jeung Lewi, dulur-dulur Dinah, masing-masing nyokot pedangna, tuluy asup ka jero kota kalayan aman, sarta maéhan sakabéh lalaki. Emmor jeung Shechem, anakna, dipaéhan ku pedang, sarta Dinah dicandak ti imah Shechem, tuluy aranjeunna kaluar. Tapi anak-anak lalaki Yakub asup ka tempat jalma-jalma anu tatu, sarta ngarampog kota anu geus najiskeun Dinah, adina aranjeunna. Jeung domba maranéhanana, sapi maranéhanana, kalde maranéhanana, saloba anu aya di kota jeung saloba anu aya di dataran, aranjeunna nyandak. Jeung sakabéh awak maranéhanana, jeung sakabéh barang bawaan maranéhanana, jeung istri-istri maranéhanana ditawan ku aranjeunna, sarta dirampog sagala anu aya di kota jeung sagala anu aya di imah-imah. Ceuk Yakub ka Simeon jeung Lewi, Anjeun geus nyieun kuring hate, sahingga kuring jadi jahat ka sakabeh nu nyicingan tanah, ka urang Kanaan jeung ka urang Feris. Kuring mah saeutik jumlahna, jeung lamun maranéhna ngumpul ngalawan kuring, bakal neunggeul kuring, jeung kuring bakal ancur, kuring jeung imah kuring. Tapi aranjeunna ceuk, Naha anjeunna bakal ngagunakeun adina urang siga palacuran?

□□

Ceuk Allah ka Yakub, Bangkit jeung naek ka tempat Betel, cicing di dinya, jeung jieun di dinya altar pikeun Allah anu geus nembongan ka anjeun, waktu anjeun kabur ti beungeut Esau lanceuk anjeun. Ceuk Yakub ka kulawargana, jeung ka sakabéh jalma anu aya jeung manéhna, Singkirkeun dewa-dewa asing anu aya di antara anjeun, beresihan diri anjeun, jeung ganti baju anjeun. Jeung sanggeus bangkit, hayu urang naék ka Betel, jeung hayu urang nyieun altar di dinya pikeun Allah anu ngadéngékeun abdi dina poé kasangsaraan, anu aya sareng abdi, jeung nyalametkeun abdi dina jalan anu abdi lalampahan. Jeung aranjeunna masihan ka Yakub dewa-dewa asing anu aya dina leungeun maranéhanana, jeung anting-anting anu aya dina ceuli maranéhanana, sarta Yakub nyumputkeun éta handapeun tangkal terebinth anu aya di Sikhem, jeung ngancurkeun éta nepi ka poé kiwari. Jeung Israél angkat ti Sikém, sarta kajadian kasieun ka Allah kana kota-kota nu aya di sabudeureunana, sarta maranéhna henteu ngudag turunan Israél. Yakub datang ka Luz nu aya di tanah Kanaan, nyaéta Betel, anjeunna jeung sakabéh jalma nu aya jeung anjeunna. Jeung anjeunna ngawangun altar di dinya, sarta anjeunna nyebut ngaran tempat éta Betel, sabab di dinya Allah muncul ka anjeunna, nalika anjeunna kabur ti beungeut Esau lanceukna.

Deborah, inawa Rebecca, maot sarta dikubur di handapeun Bethel deukeut tangkal ek, sarta Yakub nyebut ngaran eta

tempat Ek Duka. Allah katingali ku Yakub nalika anjeunna kéném di Luz, nalika anjeunna sumping ti Mesopotamia Siria, jeung Allah ngaberkahan anjeunna. Sareng Gusti Allah nyarios ka anjeunna, Nami anjeun moal deui disebat Yakub, tapi Israel bakal janten nami anjeun, sareng Anjeunna nyebat nami anjeunna Israel. Ceuk ka manéhna ku Gusti Allah, Abdi téh Gusti Allah anjeun, gedékeun jeung palobaan, bangsa-bangsa jeung kumpulan-kumpulan bangsa bakal aya ti anjeun, jeung raja-raja bakal kaluar ti cangkéng anjeun. Jeung éta taneuh anu kuring masihan ka Abraham jeung Isaac, ka anjeun kuring geus masihan éta, ka anjeun éta bakal jadi, jeung ka turunan anjeun sanggeus anjeun kuring bakal masihan taneuh ieu. Tapi Allah indit luhur ti anjeunna ti tempat dimana Anjeunna nyarios ka anjeunna. Jeung Yakub ngadegkeun tugu di tempat nu Allah geus nyarita jeung manehna, tugu tina batu, sarta manehna tuang kurban inuman kana eta, sarta tuang minyak kana eta. Jeung Yakub nyebut ngaran tempat, dimana Allah nyarios sareng anjeunna di dinya, Betel. Sanggeus indit ti Betel, Yakub ngadegkeun tendana saluareun munara Gader. Kajadian nalika anjeunna ngadeukeutan ka Chabratha pikeun datang ka Ephrathah, Rachel ngalahirkeun, sareng manéhna ngalaman kasusah dina ngalahirkeun. Kajadian dina waktu manéhna ngalahirkeun kalayan susah, ceuk bidan ka manéhna, Kudu wani, sabab ieu ogé putra pikeun anjeun. Kajadian dina waktu ngaleupaskeun jiwana, sabab manéhna keur maot, manéhna nyauran ngaranna Putra Nyeri Kuring, tapi bapana nyauran ngaranna Benyamin. Rachel maot, sarta dikubur di jalan ka hippodrome Ephrathah, nyaéta Bethlehem. Jeung Yakub

ngadegkeun tugu dina makam nya, ieu nyaéta tugu dina makam Rahel nepi ka poé ieu. Kajadian nalika Israél cicing di tanah éta, Rubén indit jeung saré kalawan Ballas, selir bapana Yakub, sarta Israél ngadéngé, jeung éta katingali jahat di hareupeunana. Putra-putra Yakub téh aya dua belas.

Putra-putra Leah, anak sulung Yakub, nyaéta Ruben, Simeon, Lewi, Yudah, Isakhar, Zebulon. Putra-putra Rachel nyaéta Joseph jeung Benjamin. Putra-putra Bilhah, budak awéwé Rachel, nyaéta Dan jeung Naftali. Putra-putra Zilpah budak awéwé Leah nyaéta Gad jeung Asher, ieu putra-putra Yakub nu dilahirkeun ka anjeunna di Mesopotamia Siria. Yakub datang ka Ishak bapana kana Mamre, kana kota di dataran, nyaéta Hebron di tanah Kanaan, tempat Abraham jeung Ishak kungsi cicing samentara. Poé-poé Ishak nu dijalankeun nyaéta saratus dalapan puluh taun. Jeung Ishak maot bari geus sepuh, sarta anjeunna ditambahkeun ka ras karuhunna, sepuh tur pinuh ku poé, sarta Esau jeung Yakub, putra-putrana, ngubur anjeunna.

□□

Ieu generasi-generasi Esau, anjeunna nyaéta Edom. Esau nyokot pamajikan-pamajikan keur dirina sorangan ti putri-putri urang Kanaan, nyaéta Ada putri Ailom urang Het, jeung Olibema putri Ana anak Sebegon urang Hewi. Sareng Basemath, putri Ismail, adina Nebayot. Adah ngalahirkeun Eliphaz ka anjeunna, sareng Basemath ngalahirkeun Raguel. Jeung Olibema ngalahirkeun

Ieous, Ieglom, jeung Kore. Ieu putra-putra Esau anu dilahirkeun ka anjeunna di tanah Kanaan. Esau nyokot pamajikan-pamajikanana, putra-putrana, putri-putrina, sakabéh anggota rumah tanggana, sakabéh hartana, sakabéh ingon-ingonna, jeung sakabéh anu geus kaala jeung dikumpulkeun di tanah Kanaan, tuluy Esau indit ti tanah Kanaan ninggalkeun Yakub lanceukna. Éta pikeun maranéhanana nu dipiboga loba, pikeun cicing babarengan, jeung taneuh tempat maranéhanana sojourning teu bisa nanggung aranjeunna, kusabab loba pisan harta banda maranéhanana. Esau cicing di Gunung Seir, Esau nyaéta Edom. Ieu generasi Esau, bapa urang Edom, di Gunung Seir. Jeung ieu ngaran putra-putra Esau, nyaéta Elipas putra Adah pamajikan Esau, jeung Raguel putra Basemat pamajikan Esau. Jadi anak-anak Elipas nyaéta Taiman, Omar, Sopar, Gotom, jeung Kénéz. Thamna éta selir Eliphaz putra Esau, sareng anjeunna ngalahirkeun Amalek ka Eliphaz. Ieu putra-putra Adah, pamajikan Esau. Ieu putra Raguel, nyaéta Nahath, Zare, Some, jeung Moze, maranéhna téh putra Basemath pamajikan Esau. Ieu putra-putra Olibemas, putri Ana putra Sebegon, pamajikan Esau. Manéhna ngalahirkeun ka Esau: Ieous, Ieglom, jeung Kore. Ieu para pamingpin putra-putra Esau, nyaéta putra-putra Elipas anak sulung Esau: pamingpin Teman, pamingpin Omar, pamingpin Sopar, pamingpin Kenes, Pamimpin Korah, pamimpin Gothom, pamimpin Amalek, ieu pamimpin-pamimpin Eliphaz di tanah Idumea, ieu putra-putra Adah. Jeung ieu putra-putra Raguel putra Esau, pamimpin Nahoth, pamimpin Zare, pamimpin Some, pamimpin Moze, ieu pamimpin-pamimpin Raguel di tanah Edom, ieu putra-putra

Basemath pamajikan Esau. Ieu putra-putra Olibemas pamajikan Esau, nyaéta pamimpin Ieous, pamimpin Ieglom, pamimpin Kore. Ieu pamimpin-pamimpin Olibemas putri Ana, pamajikan Esau. Ieu putra-putra Esau, sareng ieu pamimpin-pamimpinna, ieu nyaéta putra-putra Edom. Ieu putra-putra Seir urang Hori, anu nyicingan tanah éta: Lotan, Shobal, Zibeon, Ana, Jeung Dishon, jeung Asar, jeung Rison, ieu pamingpin-pamingpin urang Horite, putra Seir di tanah Edom. Putra Lotan nyaéta Chorri jeung Heman, sedengkeun adina Lotan nyaéta Thamna. Ieu putra Shobal, nyaéta Golam, Manahath, Gaibel, Zophar, jeung Omar. Jeung ieu putra-putra Sebegon, nyaéta Aiah jeung Ana. Ieu téh Ana anu kapanggih Jamin di gurun, waktu anjeunna ngangon sato-sato beban Sebegon bapana. Ieu putra Ana, nyaéta Deson, jeung Olibema putri Ana. Ieu tapi putra Deson: Amadah, Asban, Ithran, jeung Haran. Ieu putra Asar, nyaéta Balaam, Zoukam, jeung Ioukam. Ieu tapi putra Rison, nyaéta Sakumaha jeung Kutukan. Ieu tapi pamingpin Chorri, pamingpin Lotan, pamingpin Shobal, pamingpin Zibeon, pamingpin Ana, Pamimpin Dishon, pamimpin Asar, pamimpin Rison, ieu pamimpin-pamimpin Chorri dina kapamimpinan maranéhna di tanah Edom.

Jeung ieu raja-raja anu geus maréntah di Edom, samémeh aya raja anu maréntah di Israél. Jeung Balak putra Beor maréntah di Edom, jeung ngaran kotana nyaéta Dennaba. Balak maot, teras Jobab putra Zerah ti Bosorra paréntah ngagantikeun anjeunna. Jobab maot, teras Asom ti tanah Thaiman pamaréntahan ngagantikeun anjeunna. Asom maot, teras Adad putra Barad

paréntah gaganti anjeunna, anu ngancurkeun Midian di dataran Moab, sareng nami kotana nyaéta Gethaim. Hadad maot, teras Samlah ti Masrekah pamaréntahan ngagantikeun anjeunna. Samada maot, tuluy Saul ti Rooboth anu aya di sisi walungan diparéntah ngagantikeun anjeunna. Saul maot, jeung Ballenon putra Achobor diparéntah gaganti anjeunna. Ballenon putra Achobor maot, tuluy Arad putra Barad maréntah ngagantikeun anjeunna, jeung ngaran kotana nyaéta Peor, sedengkeun ngaran pamajikanna nyaéta Metebeel, putri Matraith putra Maizoob. Ieu ngaran-ngaran pamingpin Esau, dina suku-suku maranéhanana, nurutkeun tempat maranéhanana, dina wewengkon maranéhanana, jeung dina bangsa-bangsa maranéhanana: pamingpin Thamna, pamingpin Gola, pamingpin Jether, pamimpin Olibemas, pamimpin Helas, pamimpin Finon, Pamimpin Kenaz, pamimpin Teman, pamimpin Mazar, Pamimpin Magediel, pamimpin Zaphoin, ieu pamimpin-pamimpin Edom, dina tempat-tempat anu diwangun di tanah milikna, ieu Esau bapa Edom.

□□

Yakub cicing di taneuh tempat bapana kungsi sojourn di taneuh Kanaan, sareng ieu mangrupikeun turunan Yakub. Joseph umurna tujuh belas taun, ngangon domba bapana jeung dulur-dulurna, anjeunna masih ngora, jeung putra-putra Bilhah, sarta jeung putra-putra Zilpah, pamajikan-pamajikan bapana. Joseph mawa laporan goréng ngeunaan maranéhna ka Israél bapana.

Jacob dipikacinta Joseph ti sakabéh putra-putrana, sabab anjeunna putra sepuh, sarta dijieunkeun ka anjeunna jubah anu rupa-rupa. Saatos ningali yén bapana mikanyaah ka anjeunna tina sakabéh putra-putrana, dulur-dulurna hate ka anjeunna, jeung aranjeunna henteu sanggup nyarios nanaon anu damai ka anjeunna. Sanggeus ngimpi, Yusup ngalaporkeun impian éta ka dulur-dulurna. Sareng anjeunna nyarios ka aranjeunna, Dengekeun impian ieu anu kuring impian. Kuring mikir yén anjeun ngabeungkeut sakumpulan-sakumpulan di tengah dataran, teras bangkit sakumpulan kuring, sareng nangtung tegak, tapi saatos malik, sakumpulan-sakumpulan anjeun sujud ka sakumpulan kuring. Ceuk dulur-dulurna ka manéhna, Naha anjeun bakal maréntah ka urang, atawa naha anjeun bakal ngawasa urang? Jeung aranjeunna beuki ngabencian manéhna kusabab impian-impian jeung kecap-kecap manéhna. Anjeunna nempo impian séjén, tuluy dicaritakeun ka bapana jeung ka dulur-dulurna, sarta cenah, Tingali, kuring ngimpi impian séjén, saperti panonpoé, bulan, jeung sabelas béntang sujud ka kuring. Jeung bapana nyentak ka manéhna, sarta ceuk ka manéhna, Naon impian ieu nu geus anjeun impian? Naha memang urang bakal datang, kuring jeung indung anjeun jeung dulur-dulur anjeun, pikeun sujud ka anjeun kana bumi? Dulur-dulurna iri ka anjeunna, tapi bapana ngajaga éta kecap. Dulur-dulurna indit ngangon domba bapana ka Sikém. Jeung ceuk Israél ka Yusup, Lain dulur-dulur anjeun keur ngangon di Sikém? Hayu, kuring baris ngirim anjeun ka aranjeunna. Ceuk Yusup ka anjeunna, Ieu abdi. Israel nyarios ka anjeunna, Mangga indit tingali, naha dulur-dulur anjeun jeung domba-domba téh damang, terus

béjakeun ka abdi. Tuluy anjeunna ngirimkeun manéhna ti lebak Hebron, sarta manéhna sumping ka Sikhem. Jeung aya lalaki nu kapanggih manéhna keur ngumbara di dataran, tuluy lalaki éta nanya ka manéhna, Naon nu anjeun néangan? Anjeunna nyarios, Abdi milarian dulur-dulur abdi, punten wartosan ka abdi di mana aranjeunna nuju ngangon. Ceuk lalaki ka anjeunna, Aranjeunna geus indit ti dieu, kuring ngadéngé soalna aranjeunna nyarios, Hayu urang indit ka Dothaim. Jeung Yusup indit nuturkeun dulur-dulurna, sarta manggihan aranjeunna di Dothaim.

Aranjeunna geus ningali anjeunna ti jauh sateuacan anjeunna ngadeukeutan ka aranjeunna, sareng aranjeunna ngarencanakeun jahat pikeun maéhan anjeunna. Ceuk unggal ka lanceukna, Tingali, éta tukang ngimpi téh datang. Ayeuna ku kituna hayu urang maéhan manéhna, tuluy urang buang manéhna kana salah sahiji sumur, sarta urang bakal nyebutkeun yén sato galak jahat geus ngahakan manéhna, sarta urang bakal ningali naon anu bakal kajadian kana impian-impian manéhna. Sanggeus ngadéngé, Ruben nyalametkeun anjeunna tina leungeun maranéhna, jeung cenah, Ulah urang neunggeul anjeunna kana jiwa. Ceuk Ruben ka aranjeunna, Ulah tuang getih, buang anjeunna kana salah sahiji sumur ieu di gurun, tapi ulah teundeun leungeun ka anjeunna, supaya bisa nyalametkeun anjeunna tina leungeun aranjeunna, jeung mulangkeun anjeunna ka bapana. Kajadian nalika Yusup sumping ka dulur-dulurna, aranjeunna nyabut jubah Yusup anu rupa-rupa anu dipakéna. Saatos nyokot anjeunna, aranjeunna

ngalungkeun kana sumur éta, sumur éta kosong, teu aya cai. Aranjeunna diuk pikeun dahar roti, sarta sanggeus neuteup ka luhur aranjeunna nempo, sarta tingali, aya musafir urang Ismael datang ti Gilead, jeung onta-ontana pinuh ku menyan, résin, jeung mur. Aranjeunna nuju indit pikeun mawa eta turun ka Mesir.

Ceuk Yudah ka dulur-dulurna, Naon mangpaatna lamun urang maéhan dulur urang sorangan, terus nyumputkeun getihna? Hayu urang jual anjeunna ka urang Ismael ieu, leungeun urang ulah aya dina anjeunna, sabab anjeunna lanceuk urang jeung daging urang. Dulur-dulurna ngadéngé. Jeung ngaliwat jalma-jalma Midian anu sudagar, sarta maranéhna narik kaluar jeung ngangkat Yusup tina sumur, sarta dijual Yusup ka urang Ismael dua puluh emas. Sarta maranéhna mawa turun Yusup ka Mesir. Ruben balik deui ka liang éta, tapi anjeunna hent Jeung manéhna balik ka dulur-dulurna, jeung ceuk, Budak éta henteu aya, kuring mah kamana deui? Sanggeus nyokot tunik Joseph, maranéhna meuncit anak embé, tuluy najiskeun tunik éta ku getih. Jeung aranjeunna ngirim tunik nu rupa-rupa, sarta mawa ka bapana, terus nyarios, Ieu urang mendakan, mangga terang naha ieu tunik putra anjeun atawa henteu. Jeung anjeunna mikawanoh éta, sarta ceuk, Ieu mah baju anak lalaki abdi. Sato galak jahat geus ngahakan anjeunna, sato galak geus ngarebut si Yusup. Yakub nyobék baju-bajuna, tuluy maké karung dina cangkéngna, sarta ngalahir putrana salila sababaraha poé. Dikumpulkeun sadaya putra-putrina, sareng aranjeunna sumping pikeun ngahibur anjeunna, tapi anjeunna henteu

hoyong dihibur, nyarios, Kuring bakal turun ka alam baka dina duka pikeun anak lalaki kuring, sareng bapana ceurik pikeun anjeunna. Urang Midian ngajual Yusup ka Mesir ka Potifar, kasim Firaun anu kapala juru masak.

□□

Éta kajadian dina waktos éta, Yudah turun ti dulur-dulurna, jeung sumping ka hiji lalaki urang Adulam anu ngaranna Hira. Jeung Yuda ningali di dinya putri ti hiji lalaki Kanaan anu ngaranna Syua, tuluy manéhna nyokot manéhna jeung asup ka manéhna. Sanggeus reuneuh, manéhna ngalahirkeun putra sarta ngaranan anjeunna Er. Jeung sanggeus reuneuh, manéhna ngalahirkeun putra deui, sarta manéhna nyebut ngaranna Onan. Jeung sanggeus nambahan, manéhna ngalahirkeun putra, jeung manéhna nyebut ngaranna Silom. Ieu kajadian di Chasbi, nalika manéhna ngalahirkeun aranjeunna. Jeung Yudah nyokot pamajikan pikeun Er anak cikalna, anu ngaranna Tamar. Kajadian tapi Er putra cikal Yuda éta jahat di payuneun Gusti, sarta Allah maéhan anjeunna. Ceuk Yuda ka Onan, Asup ka pamajikan lanceuk anjeun, kawin jeung manehna, sarta ngadegkeun turunan pikeun lanceuk anjeun. Onan nyaho yén binih éta moal jadi milikna, ku kituna iraha waé anjeunna asup ka pamajikan lanceukna, anjeunna tuang kana bumi, supaya henteu masihan binih ka lanceukna. Jahat pisan éta hal dina payuneun Allah, sabab anjeunna ngalakukeun ieu, sareng Anjeunna ogé maéhan anjeunna.

Ceuk Yuda ka Tamar, mantu awéwéna, Cicing jadi randa di imah bapa anjeun, nepi ka Silom anak lalaki abdi geus gedé, sabab ceuk, Ulah nepi ka maot ogé ieu, kawas dulur-dulurna. Tuluy Tamar indit jeung cicing di imah bapana. Poé-poé geus lila, tuluy Shua pamajikan Yuda maot. Sanggeus Yuda dikonsol, manéhna naék ka tempat nu nyukur domba-dombana, manéhna jeung Hira angonna urang Adulam, ka Timna. Jeung dilaporkeun ka Tamar, minantu awéwéna, Tingali, bapa mertuamu naék ka Tamna pikeun nyukur domba-dombana. Sanggeus nyabut baju karandaan, manéhna maké baju usum panas, ngahias dirina, tuluy diuk di gerbang Ainan anu aya di jalan ka Tamna, sabab manéhna ningali yén Silom geus gedé, tapi manéhna henteu dipasihkeun ka manéhna jadi pamajikan. Saatos ningali manéhna, Yudas nyangka yén manéhna téh palacuran, sabab manéhna geus nutupan beungeut na jeung anjeunna henteu mikawanoh manéhna. Anjeunna ngalieuk ti jalan ka dirina, sareng nyarios ka dirina, Antepkeun abdi asup ka anjeun, sabab anjeunna henteu terang yén éta panganten awewe anjeunna. Tapi dirina nyarios, Naon anu bakal anjeun pasihan ka abdi, upami anjeun asup ka abdi? Tapi anjeunna nyarios, Abdi bakal ngirimkeun anak embe ti domba abdi ka anjeun, tapi manéhna nyarios, Upami anjeun masihan jaminan ka abdi, nepi ka anjeun ngirimkeunana. Tapi manéhna ceuk, Naon jaminan anu bakal kuring pasihan ka anjeun? Manéhna ceuk, Cingcin anjeun, jeung kalung anjeun, jeung iteuk anu aya dina leungeun anjeun. Manéhna masihan ka manéhna, tuluy asup ka manéhna, sarta manéhna kakandungan ti manéhna. Sarta sanggeus bangkit manéhna indit, tuluy nyabut pakéan usum panas tina awakna,

sarta maké deui papakéan karandaanana. Yuda ngirimkeun anak embe ngaliwatan gembala na urang Adulam, pikeun nyandak deui jaminan ti éta awéwé, tapi anjeunna henteu mendakan manéhna. Tapi manéhna nanya ka lalaki-lalaki ti tempat éta, Dimana éta palacur anu aya di Ainan dina jalan? Jeung maranéhna ceuk, Teu aya palacur di dieu. Tuluy manéhna balik deui ka Yuda, sarta ceuk, Teu kapanggih, jeung jalma-jalma ti tempat éta nyebutkeun yén teu aya palacuran di dieu. Ceuk Yuda, Hayu waé manéhna boga éta, tapi ulah nepi ka urang dipoyok. Abdi mah geus ngirim anak embé ieu, tapi anjeun henteu mendakan manéhna. Kajadian sanggeus tilu bulan, dilaporkeun ka Yudah, Tamar minantu anjeun geus ngalacurkeun, jeung tingali, manéhna keur ngandung tina cabul. Ceuk Yudah, Bawa kaluar manéhna, jeung hayu manéhna dibakar. Ieu tapi bari keur dipingpin, manéhna ngirimkeun ka bapa mertuana, nyebutkeun, Tina lalaki nu bogana barang-barang ieu, abdi hamil. Jeung manéhna ceuk, Terang saha nu bogana cingcin ieu, jeung kalung jeung iteuk ieu. Yudah ngakuan, sarta ceuk, Tamar leuwih bener tibatan kuring, sabab kuring henteu masihan manehna ka Silom putra abdi. Sarta anjeunna henteu deui tepung sareng manehna. Kajadian nalika manéhna keur ngalahirkeun, aya kembar dina rahimna. Kajadian nalika anjeunna ngalahirkeun, nu hiji ngaluarkeun leungeunna, teras bidan nyokot sarta ngabeungkeut benang beureum kana leungeunna, bari nyebutkeun, Ieu bakal kaluar heula. Tapi nalika leungeunna ditarik deui, langsung kaluar dulurna, tuluy ceuk, Naon anu dibeulah kusabab anjeun, pager? Jeung manéhna nyebut ngaranna Phares. Jeung sanggeus ieu

kaluar lanceukna, anu dina leungeunna aya benang beureum, jeung anjeunna disebut ngaranna Zara.

□□

Joseph dibawa ka handap ka Mesir, jeung Potiphar, kasim Firaun, juru masak kapala, lalaki Mesir, ngala anjeunna ti leungeun urang Ismael, anu geus mawa anjeunna ka dinya. Jeung Gusti aya jeung Yusup, sarta anjeunna jadi lalaki anu suksés, sarta anjeunna cicing di imah gustina anu urang Mesir. Juragan anjeunna terang yén Gusti aya jeung anjeunna, jeung naon waé anu dilakukeun ku anjeunna, Gusti ngajadikeun suksés dina leungeun-leungeunana. Jeung Yusup manggih kahadean di payuneun juragan-Na, sarta ngagemkeun haté-Na. Jeung diangkat anjeunna jadi pangurus imah-Na, sarta sagala rupa nu aya ka anjeunna, dipasrahkeun kana leungeun Yusup. Kajadian sanggeus anjeunna diangkat ngurus imah jeung sakabéh nu dipiboga ku anjeunna, Gusti ngaberkahan imah urang Mesir éta ngaliwatan Yusup, sarta berkah Gusti aya dina sakabéh nu dipiboga ku anjeunna di imah jeung di sawah. Jeung anjeunna dipercayakeun sadaya hartana ka leungeun Yusup, jeung anjeunna henteu terang nanaon ngeunaan urusan dirina sorangan, iwal roti anu didahar ku anjeunna. Jeung Yusup téh alus wangunna, jeung ganteng pisan penampilanana. Sanggeus kajadian-kajadian ieu, pamajikan pangéran anjeunna neuteup ka Yusup, sarta nyarios, Saré sareng abdi. Tapi anjeunna henteu daék, sarta anjeunna nyarios ka pamajikan juraganna, Upami

juragan abdi henteu terang nanaon di imahna kusabab abdi, jeung sadayana anu dipiboga ku anjeunna parantos dipasrahkeun ka leungeun abdi, Jeung teu aya nanaon di imah ieu anu ngaleuwihan kuring, atawa aya nanaon anu ditahan ti kuring, iwal anjeun, sabab anjeun pamajikanana, jeung kumaha kuring bakal ngalakukeun kalakuan jahat ieu, jeung dosa ka Allah? Nalika anjeunna nyarios ka Yusup unggal poé, tapi anjeunna henteu nurut ka anjeunna pikeun saré sareng anjeunna, atanapi pikeun sanggama sareng anjeunna. Kajadian dina hiji poé sapertos kitu, Yusup asup ka imah pikeun ngalakukeun pagawéanana, jeung teu aya saurang ogé ti nu aya di jero imah. Jeung manéhna nyekel anjeunna tina bajuna, nyebutkeun, Saré jeung kuring, jeung ninggalkeun bajuna dina leungeun manéhna, anjeunna kabur jeung kaluar ka luar. Jeung kajadian nalika manéhna nempo yén geus ninggalkeun baju-bajuna dina leungeunna, manéhna kabur jeung kaluar ka luar. Jeung manéhna nyauran jalma-jalma anu aya di jero imah, sarta manéhna ngomong ka maranéhna, Tingali, manéhna mawa ka urang budak Ibrani pikeun moyok ka urang. Manéhna asup ka kuring, nyebutkeun, Saré jeung kuring, sarta kuring ngagorowok kalayan sora nu gede. Tapi nalika anjeunna ngadéngé yén kuring ngangkat sora kuring jeung ngagorowok, anjeunna ninggalkeun baju-bajuna di kuring, kabur, jeung kaluar. Jeung ninggalkeun éta papakéan di gigireunana, nepi ka datangna juragan kana imahna. Jeung manéhna nyarios ka manéhna nurutkeun kecap-kecap ieu, nyebutkeun, Asup ka kuring éta budak Ibrani anu anjeun bawa ka urang pikeun moyok ka kuring, jeung ceuk ka kuring, Abdi bakal bobo sareng

anjeun. Tapi nalika anjeunna ngadéngé yén kuring ngangkat sora kuring jeung ngagorowok, ninggalkeun papakéanna di kuring, anjeunna kabur jeung kaluar ka luar. Kajadian tapi, sakumaha ngadéngé juragan kecap-kecap pamajikan manéhna, sabaraha loba anu nyarios ka manéhna, nyebutkeun, Kitu geus dipigawé ka kuring ku palayan anjeun, jeung manéhna ambek ku amarah.

Juragan Yusup tuluy dicandak, terus diasupkeun kana benteng, kana tempat dimana para tahanan raja ditahan di dinya dina benteng éta. Jeung Gusti aya jeung Yusup, sarta tuang ka manéhna rahmat, sarta masihan ka manéhna nimat di payuneun kapala panjara. Jeung kapala panjara masihan panjara kana panangan Yusup, jeung sakabéh tahanan anu aya di panjara, jeung sagala rupa anu dilakukeun di dinya, manéhna sorangan anu ngalakukeunana. Kapala panjara henteu nyaho nanaon ngaliwatan anjeunna, sabab sadayana éta ngaliwatan leungeun Yusup, kusabab Gusti jeung anjeunna, jeung naon waé anu anjeunna lakukeun, Gusti ngajadikeun makmur dina leungeun-leungeunana.

□□

Kajadian sanggeus kecap-kecap ieu, juru tuang anggur lulugu ti raja Mesir jeung juru tukang roti lulugu geus dosa ka gustina, raja Mesir. Jeung Firaun amarah ka dua punggawa-Na, ka kapala juru tuang anggur, jeung ka kapala tukang roti, Anjeunna

nempatkeun aranjeunna di panjara, di tempat dimana Yusup dikurung. Jeung kapala panjara nitipkeun aranjeunna ka Yusup, sarta anjeunna ngalayanan aranjeunna, sareng aranjeunna aya sababaraha poé di panjara. Duanana ningali impian dina hiji peuting, sedengkeun panempo impian ti lulugu juru tuang inuman jeung lulugu juru tukang roti, anu ngawula ka raja Mesir, anu aya dina panjara, éta kieu. Yusup asup ka arah maranéhna isuk-isuk, tuluy nempo maranéhna, sarta maranéhna keur kaganggu. Jeung anjeunna nanya ka para kasim Firaun, anu aya kalayan anjeunna dina panjara di gigireun pangéranna, nyarios, Naon sabab beungeut anjeun muram dinten ieu? Aranjeunna ceuk ka anjeunna, Urang ningali impian, jeung teu aya nu bisa nafsirkeunana. Yusup ceuk ka aranjeunna, Naha katerangan impian téh lain ti Allah? Ku kituna caritakeun ka abdi. Jeung kapala juru tuang anggur nyaritakeun impianna ka Yusup, sarta cenah, Dina saré kuring aya tangkal anggur di hareupeun kuring. Dina tangkal anggur aya tilu dahan, jeung éta keur mekar, geus ngaluarkeun pucuk, gugusan buah anggurna geus asak. Jeung cangkir Firaun aya dina leungeun kuring, sarta kuring nyokot buah anggur, tuluy kuring meres kana cangkir, sarta kuring masihan cangkir ka Firaun. Jeung ceuk ka anjeunna Yusup, Ieu tafsirna: éta tilu dahan téh tilu poé. Masih tilu poé deui, Firaun bakal nginget kana jabatan anjeun, sarta bakal mulangkeun anjeun kana kalungguhan kapala juru tuang anggur anjeun. Anjeun bakal masihan cangkir ka leungeun Firaun nurutkeun jabatan anjeun nu baheula, sakumaha anjeun kungsi jadi juru tuang anggur. Tapi inget ka kuring ku anjeun sorangan, lamun geus hade ka

anjeun, jeung anjeun bakal ngalakukeun welas asih ka kuring, jeung anjeun bakal ngingetkeun ngeunaan kuring ka Firaun, jeung anjeun bakal ngaluarkeun kuring tina panjara ieu. Éta maling kuring dipaling ti tanah urang Ibrani, sareng di dieu henteu kuring ngalakukeun nanaon, tapi aranjeunna ngalungkeun kuring kana sumur ieu. Kapala tukang roti ningali yén Yusup napsirkeun impian kalayan leres, sarta anjeunna nyarios ka Yusup, Abdi ogé ningali impian, sarta abdi ningali tilu karanjang roti alus anu diangkat dina sirah abdi. Dina karanjang anu di luhur aya sagala rupa tuangeun anu didahar ku Firaun, hasil gawé tukang roti, sareng manuk-manuk langit ngadahar éta tina karanjang anu aya di luhur sirah kuring. Ngajawab, tapi Yusup nyarios ka anjeunna, Ieu interpretasina: tilu baskets téh tilu poé. Dina tilu poé deui, Firaun bakal nyabut sirah anjeun tina anjeun, sarta bakal ngagantung anjeun dina tangkal, sarta manuk-manuk langit bakal ngadahar daging anjeun. Kajadian dina poé nu katilu, poé kalahiran Firaun, jeung manéhna nyieun pesta inuman pikeun sakabéh abdi-abdina, jeung manéhna inget ka kapala juru tuang anggur jeung kapala juru roti di tengah-tengah abdi-abdina. Jeung anjeunna malikkeun deui kapala juru tuang kana jabatanna, jeung masihan cangkir kana leungeun Firaun. Tapi kapala tukang roti digantung, sakumaha anu geus diinterpretasi ku Yusup ka aranjeunna. Jeung kapala juru tuang anggur henteu inget ka Yusup, tapi anjeunna hilap ka anjeunna.

□□

Kajadian sanggeus dua taun, Firaun nempo impian, manéhna mikir nangtung dina walungan. Jeung tingali, sapertos ti walungan naék tujuh sapi anu alus bentukna jeung pilihan dagingna, sarta aranjeunna ngangon di Achei. Tapi tujuh sapi séjén naék ti walungan sanggeus éta, awon rupana jeung kurus dagingna, tuluy ngangon gigireun sapi-sapi di tepi walungan. Jeung tujuh sapi anu awon jeung ipis dagingna ngahakan tujuh sapi anu alus wangunna jeung pilihan dagingna, teras Firaun hudang. Jeung anjeunna ngimpi anu kadua, jeung tingali, tujuh bulir gandum naék dina hiji batang, dipilih jeung alus. Jeung tingali, tujuh tangkal gandum anu ipis jeung dirusak ku angin keur tumuwuh babarengan jeung maranéhna. Jeung tujuh tangkal gandum nu ipis jeung dirusak ku angin ngelek tujuh tangkal gandum nu dipilih jeung nu pinuh, tapi Firaun hudang, jeung éta téh impian. Kajadian isuk-isuk, jiwa manéhna kaganggu, tuluy sanggeus ngirim utusan, manéhna nelepon sakabéh ahli tafsir Mesir jeung sakabéh jalma wijaksana di dinya. Firaun nyaritakeun impian manéhna ka maranéhna, tapi teu aya nu bisa ngajelaskeun éta ka Firaun. Jeung kapala juru tuang anggur nyarios ka Firaun, Abdi émut kana dosa abdi dinten ieu. Pharaoh amarah ka palayan-palayan anjeunna, sareng nempatkeun kami dina panjara, di imah juru masak kapala, kuring sareng tukang roti kapala. Jeung urang duanana nempo impian dina hiji peuting, kuring jeung anjeunna, masing-masing nempo nurutkeun impianna sorangan. Éta aya di dinya jeung urang hiji nonoman palayan urang Ibrani milik lulugu juru masak, sarta urang nyaritakeun ka manéhna, sarta manéhna napsirkeun ka urang. Kajadianana, sakumaha

anjeunna ngainterpretasikeun ka urang, kitu ogé kajadianana: kuring disimpen deui kana kalungguhan kuring, sedengkeun anjeunna digantung. Sanggeus ngirim utusan, Firaun ngagero Yusup, jeung aranjeunna mawa kaluar anjeunna ti panjara, jeung aranjeunna nyukur anjeunna, jeung ngaganti jubahna, sarta anjeunna sumping ka Firaun. Firaun nyarios ka Yusup, Abdi parantos ningali impian, tapi teu aya anu tiasa ngajabarkeunana. Abdi parantos ngadangu ngeunaan anjeun yén anjeun tiasa ngadangu impian sareng ngajabarkeunana. Ngajawab, Yusup nyarios ka Firaun, Tanpa Allah, moal aya jawaban ngeunaan kasalametan pikeun Firaun. Firaun nyarios ka Yusup, nyebutkeun, Dina impian kuring, kuring mikir kuring nangtung di gigireun walungan. Jeung sapertos ti walungan naék tujuh sapi anu alus wangunna jeung pilihan dagingna, sarta aranjeunna ngangon di Achei. Jeung tingali, tujuh sapi séjén naék ti walungan sanggeus maranéhna, jahat jeung awon rupana, ogé kurus dagingna, anu kuring henteu acan kantos ningali anu leuwih awon ti éta di sakuliah tanah Mesir. Jeung tujuh sapi anu awon jeung ipis ngahakan tujuh sapi anu mimiti, anu alus jeung anu pilihan. Jeung asup kana beuteung maranéhna, tapi henteu katingali jelas yén geus asup kana beuteung maranéhna, jeung panon maranéhna tetep awon, sakumaha ti mimiti, sanggeus hudang kuring saré deui. Sareng kuring ningali deui dina saré kuring, sareng sapertos tujuh tangkal gandum naék dina hiji batang, pinuh sareng alus, Tapi tujuh bulir gandum ipis anu dirusak ku angin tumuwuh gigireun maranéhanana. Jeung tujuh tangkal gandum nu ipis jeung dirusak ku angin ngelek tujuh tangkal gandum nu alus

jeung nu pinuh. Kuring nyarios ka para juru tafsir, tapi teu aya nu bisa ngajelaskeun ka kuring eta.

Jeung ceuk Yusup ka Firaun, Éta impian Firaun téh hiji; saloba nu Allah baris ngalakukeun, geus dipidangkeun ka Firaun. Éta tujuh sapi anu alus téh tujuh taun, jeung éta tujuh tangkal gandum anu alus téh tujuh taun. Impian Firaun téh hiji. Jeung éta tujuh sapi ipis anu naék sanggeus maranéhanana téh tujuh taun, jeung éta tujuh tangkal gandum anu ipis jeung dirusak angin téh tujuh taun, bakal aya tujuh taun kalaparan. Kecap anu kuring parantos nyarios ka Firaun téh, nyaéta sakabéh anu bakal dipigawé ku Allah, parantos ditembongkeun ka Firaun. Tingali, tujuh taun kamakmuran anu ageung bakal datang di sakumna tanah Mesir. Bakal datang tujuh taun kalaparan sanggeus ieu, jeung maranéhna bakal poho kana kapenuhan anu bakal aya di sakuliah Mesir, jeung kalaparan éta bakal ngahabiskeun tanah. Jeung kamakmuran moal bakal dipikawanoh deui di bumi kusabab kalaparan anu bakal datang sanggeus ieu, sabab éta bakal kacida parah pisan. Ngeunaan éta impian Firaun anu diulang dua kali, éta téh lantaran kecap ti Allah pasti leres kajadianna, jeung Allah baris gancang ngalaksanakeunana. Ayeuna ku kituna tingali hiji lalaki anu wijaksana jeung pinter, teras angkat anjeunna pikeun ngawasaan tanah Mesir. Jeung hayu Firaun ngalakukeun éta sareng nunjuk gubernur-gubernur di sakumna nagri, sareng hayu aranjeunna ngumpulkeun sadaya hasil bumi Mesir salami tujuh taun kamakmuran. Jeung hayu aranjeunna ngumpulkeun sadaya dahareun tina tujuh taun nu alus nu bakal datang ieu,

jeung hayu gandum dikumpulkeun handapeun kakawasaan Firaun, dahareun di kota-kota hayu disimpen. Jeung kadaharan anu geus disimpen di tanah éta bakal jadi pikeun tujuh taun kalaparan, anu bakal aya di tanah Mesir, jeung tanah moal bakal ancur ku kalaparan. Kecap éta nyenangkeun Firaun jeung sakabéh abdi-abdina.

Jeung ceuk Firaun ka sakabéh palayan-palayan anjeunna, Naha urang moal manggihan lalaki saperti kitu, anu boga sumanget Allah dina anjeunna? Firaun nyarios ka Yusup, Sabab Allah parantos nunjukkeun ka anjeun sadaya ieu, teu aya jalma anu langkung wijaksana sareng langkung pinter ti anjeun. Anjeun bakal jadi pangurus imah abdi, jeung kana paréntah anjeun bakal nurut sakabéh jalma abdi, ngan ukur dina tahta wungkul abdi bakal leuwih luhur ti anjeun. Firaun nyarios ka Yusup, Tingali, kuring nunjuk anjeun dinten ieu pikeun ngawasaan sakabéh tanah Mesir. Jeung sanggeus Firaun nyabut cingcin tina leungeunna, dipasangna kana leungeun Yusup, jeung dipakéanana jubah linen halus, sarta dipasangna kalung emas dina beuheungna. Jeung anjeunna dibawa naék kana kareta anu kadua tina milikna, sareng juru béja ngumumkeun sateuacanna, sareng anjeunna diangkat jadi pangawasa sakumna tanah Mesir. Ceuk Firaun ka Yusup, Abdi Firaun, tanpa anjeun moal aya saurang ogé anu ngangkat leungeunna di sakumna tanah Mesir. Jeung Firaun nyebat ngaran Yusup Psontomphanech, sarta masihan ka anjeunna Asenath putri Potiphera, imam Heliopolis, jadi pamajikanana. Joseph éta umurna tilu puluh taun, nalika anjeunna nangtung sateuacan Pharaoh raja Mesir,

teras Joseph kaluar ti payuneun Pharaoh, sareng ngaliwatan sakumna tanah Mesir. Jeung taneuh ngahasilkeun balukarna dina tujuh taun kamakmuran. Sareng anjeunna ngumpulkeun sakabéh kadaharan tina tujuh taun, nalika aya kasuburan di tanah Mesir, sareng anjeunna nempatkeun kadaharan di kota-kota, kadaharan ti dataran sabudeureun unggal kota anjeunna nempatkeun di dinya. Jeung Yusup ngumpulkeun gandum saperti keusik laut, loba pisan, nepi ka teu bisa diitung, sabab teu aya wilanganana.

Ka Yusup, jadi anak lalaki dua samémeh datangna tujuh taun kalaparan, saha anu ngalahirkeun ka anjeunna nyaéta Asenath, putri Potifera, imam Heliopolis. Yusup nyebut ngaran anak cikalna Manasseh, sabab Allah geus ngajadikeun kuring poho kana sagala kasusah kuring, jeung sagala kasusah bapa kuring. Tapi ngaran anu kadua anjeunna nyebat Ephraim, sabab Allah parantos ngaronjatkeun kuring di tanah kahinaan kuring. Tujuh taun kamakmuran nu aya di tanah Mesir geus kaliwat. Jeung mimiti tujuh taun kalaparan datang, sakumaha ceuk Yusup, jeung aya kalaparan di sakabéh tanah, tapi di sakabéh tanah Mesir aya roti. Jeung sakabéh tanah Mesir lapar, rahayat ceurik ka Firaun ngeunaan roti, tapi Firaun nyarios ka sakabéh urang Mesir, Indit ka Yusup, jeung naon waé anu anjeunna nyarios ka anjeun, pigawé éta. Jeung kalaparan éta aya dina beungeut sakabéh bumi, tapi Yusup muka sakabéh lumbung-lumbung, jeung ngajual ka sakabéh urang Mesir. Jeung sakabéh wewengkon sumping ka Mesir pikeun meuli ka Yusup, sabab kalaparan geus nyebar di sakumna taneuh.

□□□

□□

Saatos ningali yén aya penjualan di Mesir, Yakub nyarios ka putra-putrana, Naha anjeun nganggur waé? Tingali, kuring geus ngadéngé yén aya gandum di Mesir. Turun ka dinya jeung meuli kadaharan saeutik pikeun urang, supaya urang bisa hirup jeung ulah maot.

Dulur-dulur Yusup nu sapuluh turun ka Mesir pikeun meuli gandum. Tapi Benjamin, lanceukna Joseph, teu dikirim jeung dulur-dulurna, sabab ceuk, Ulah nepi ka aya kajadian nanaon ka anjeunna. Anak-anak Israél datang pikeun meuli babarengan jeung jalma-jalma séjén nu datang, sabab aya kalaparan di tanah Kanaan. Joseph téh pangawasa di bumi, manéhna ngajual ka sakabéh jalma di bumi, sanggeus datang, dulur-dulur Joseph sujud ka manéhna beungeut kana taneuh. Saatos ningali dulur-dulurna, Yusup mikawanoh aranjeunna, tapi ngajauhkeun dirina ti aranjeunna, sareng nyarios ka aranjeunna kalayan kasar, sareng ceuk ka aranjeunna, Ti mana anjeun datang? Aranjeunna ngajawab, Ti tanah Kanaan, kanggo meuli kadaharan. Yusup mikawanoh dulur-dulurna, tapi maranéhna henteu mikawanoh anjeunna. Sarta Yusup émut kana impian-impian anjeunna anu anjeunna tingali, sareng anjeunna nyarios ka aranjeunna, Anjeun téh mata-mata, anjeun geus datang pikeun nalungtik kaayaan nagara ieu. Tapi aranjeunna nyarios, Henteu, Juragan, abdi-abdi anjeun sumping kanggo mésér tuangeun. Sadayana urang téh putra hiji lalaki, urang téh damai,

budak anjeun sanés mata-mata. Ceuk ka aranjeunna, Henteu, tapi anjeun datang pikeun ningali tapak suku di bumi. Tapi aranjeunna nyarios, Kami dua belas abdi anjeun sadulur di tanah Kanaan, sareng tingali anu bungsu sareng bapa kami ayeuna, tapi anu sanés henteu aya. Yusup ceuk ka aranjeunna, Ieu téh nu geus kuring ceuk ka anjeun, yén anjeun téh mata-mata. Ku ieu anjeun bakal kabuktian, demi kaséhatan Firaun, anjeun moal kaluar ti dieu, iwal lanceuk anjeun nu bungsu datang ka dieu. Kirimkeun ti anjeun hiji jalma, sareng candak adi anjeun, sedengkeun anjeun dipingpin jauh nepi ka kecap-kecap anjeun janten jelas, naha anjeun nyarios kaleresan atanapi henteu. Lamun henteu, demi kaséhatan Firaun, anjeun leres-leres mata-mata. Jeung anjeunna nempatkeun aranjeunna dina panjara salila tilu poé. Ceuk anjeunna ka aranjeunna dina poé katilu, Lakukeun ieu, jeung anjeun bakal hirup, sabab kuring sieun ka Gusti Allah. Upami anjeun damai, salah sahiji lanceuk anjeun kedah ditahan di panjara, tapi anjeun leumpang, sareng bawa balik beuli gandum anjeun. Jeung bawa lanceuk anjeun anu ngora ka kuring, sangkan kecap-kecap anjeun bakal dipercaya, tapi lamun henteu, anjeun bakal maot. Maranéhna ngalakukeun kitu. Jeung ceuk unggal hiji ka lanceukna, Enya, urang memang aya dina dosa ngeunaan lanceuk urang, sabab urang teu malire kasangsaraan jiwana nalika anjeunna menta-menta ka urang, jeung urang henteu ngadéngékeun anjeunna. Kusabab ieu, kasangsaraan ieu datang ka urang. Ngajawab, Ruben ceuk ka aranjeunna, Naha kuring henteu nyarios ka anjeun, nyebutkeun, ulah ngarugikeun budak éta, jeung anjeun henteu ngadangukeun kuring? Jeung tingali, getih anjeunna

ayeuna diperyogikeun. Maranéhna tapi henteu terang yén Yusup ngadéngé, sabab juru basa aya di antara maranéhna. Sanggeus ngajauhan ti aranjeunna, Yusup ceurik, tuluy deui ngadeukeutan ka aranjeunna, sarta nyarios ka aranjeunna, tuluy nyandak Simeon ti aranjeunna, sarta ngabeungkeut anjeunna di hareupeun aranjeunna.

Yusup maréntahkeun pikeun ngeusian wadah-wadah maranéhna ku gandum, jeung mulangkeun pérak maranéhna masing-masing kana karungna, jeung masihan bekel ka maranéhna pikeun jalanna, sarta kitu kajadianana ka maranéhna. Jeung sanggeus nempatkeun gandum kana kalde-kaldena, maranéhna indit ti dinya. Sanggeus ngabuka karung, salah sahijina pikeun méré kadaharan ka kalde-kaldena di tempat aranjeunna cicing, manéhna nempo beungkeutan pérak anjeunna, jeung éta aya dina sungut karung. Anjeunna nyarios ka dulur-dulurna, Perak téh geus dibalikeun ka abdi, sareng tingali, ieu aya dina kantong abdi. Haténa maranéhanana reuwas, sareng maranéhanana kaganggu ka hiji sarua séjén bari nyebutkeun, Naon ieu anu dijieun ku Allah ka urang? Aranjeunna sumping ka Yakub bapana kana tanah Kanaan, sarta ngalaporkeun ka manéhna sadaya kajadian anu lumangsung ka maranéhanana, bari nyebutkeun, Lalaki nu jadi pangéran nagara geus nyarita kasar ka urang, sarta nempatkeun urang di panjara, saolah-olah urang keur nénjo nagara éta. Kami nyarios ka anjeunna, Kami damai, kami sanés mata-mata. Dua belas dulur urang, putra-putra ti bapa urang, nu hiji henteu aya, jeung nu bungsu ayeuna jeung bapa urang di

tanah Kanaan. Ceuk ka urang éta lalaki anu juragan tanah, Ku ieu kuring bakal nyaho yén anjeun jalma damai: tinggalkeun hiji lanceuk di dieu sareng abdi, teras nyandak beuli gandum pikeun kulawarga anjeun sareng angkat. Jeung bawa ka abdi adi lanceuk anjeun anu ngora, sangkan abdi bakal nyaho yén anjeun lain mata-mata, tapi anjeun jalma damai, jeung adi lanceuk anjeun badi abdi mulangkeun ka anjeun, jeung anjeun bakal dagang di bumi éta. Kajadian nalika maranéhna ngosongkeun karung-karungna, dina karung unggal jalma aya beungkeutan pérakna, jeung maranéhna ningali beungkeutan-beungkeutan pérak maranéhanana, ogé bapana, sarta maranéhna sieun. Ceuk Yakub, bapana maranéhanana, ka aranjeunna, Anjeun geus nyieun kuring leungit anak. Yusup henteu aya, Simeon henteu aya, jeung Benyamin anjeun badé nyandak. Sagala ieu kajadian ka kuring. Ruben nyarios ka bapana, Paéhan dua putra abdi lamun abdi henteu mawa anjeunna deui ka anjeun. Pasrahkeun anjeunna ka abdi, sarta abdi bakal mawa anjeunna deui ka anjeun. Tapi ceuk, Teu bakal turun anak lalaki kuring jeung anjeun, sabab lanceukna geus maot, jeung manéhna sorangan ngan geus ditinggalkeun. Bakal kajadian manéhna jadi lemah dina jalan nu lamun anjeun leumpang, jeung anjeun bakal mawa turun umur kolot kuring jeung duka kana alam baka.

□□

Tapi kalaparan beuki parah di bumi. Éta kajadian nalika

aranjeunna réngsé ngahakan sadaya gandum anu dibawa ti Mesir, sarta bapa maranéhanana nyarios ka maranéhanana, Indit deui meuli kadaharan saeutik pikeun urang. Ceuk Yuda ka anjeunna, Kalayan paréntah anu solemn, lalaki gusti ti bumi geus masihan kasaksian ka urang, nyarios, Anjeun moal ningali beungeut abdi, lamun lanceuk anjeun nu ngora henteu aya sareng anjeun. Upami memang kitu anjeun ngirimkeun lanceuk urang sareng urang, urang bakal turun sareng meuli kadaharan pikeun anjeun. Upami anjeun henteu ngirim adi urang kalayan urang, urang moal indit, sabab lalaki éta nyarios ka urang, Anjeun moal ningali beungeut abdi, upami adi anjeun nu ngora henteu aya kalayan anjeun. Ceuk Israil, Naha maneh ngarugikeun kuring ku cara ngabéjaan ka lalaki éta yén maneh masih boga lanceuk? Aranjeunna tapi nyarios, Lalaki éta naroskeun ka urang jeung katurunan urang, nyarios, Naha bapa anjeun masih hirup, jeung naha anjeun gaduh lanceuk? Urang ngalaporkeun ka manéhna nurutkeun pananya éta. Kumaha urang terang yén manéhna bakal nyarios ka urang, Bawa lanceuk anjeun? Ceuk Yudah ka Israél bapana, Kirimkeun budak téh jeung kuring, jeung sanggeus bangun urang bakal indit, supaya urang hirup jeung ulah urang maot, urang, anjeun, jeung barang-barang urang. Abdi bakal ngadagoan anjeunna, ti leungeun abdi milarian anjeunna, upami abdi henteu mawa anjeunna ka anjeun, sareng ngadegkeun anjeunna di hareupeun anjeun, abdi bakal janten jalma anu geus dosa ka anjeun sapanjang poé. Upami henteu sabab urang reureuh, geus bakal urang balik dua kali. Ceuk bapana Israél ka aranjeunna, Lamun kitu, ieu pigawé: candak tina buah-buahan bumi dina wadah

anjeun, jeung bawa turun ka lalaki éta hadiah tina résin, madu, menyan, stacte, terebinth, jeung kacang. Jeung pérak ganda candak dina leungeun anjeun, pérak nu geus dibalikeun dina karung anjeun balikkeun deui jeung anjeun, ulah nepi ka éta téh kasalahan. Jeung candak lanceuk anjeun, tuluy bangun jeung turun ka lalaki éta. Gusti Allah abdi mugi masihan ka anjeun kahadean di payuneun jalma éta sareng ngirimkeun lanceuk anjeun anu hiji sareng si Benyamin. Abdi mémang, sabab sapertos geus kaleungitan anak, geus kaleungitan anak.

Saatos nyandak éta hadiah-hadiah ieu sareng pérak dua kali lipet, para lalaki éta nyandak dina leungeun-leungeunana sareng Benyamin, teras bangun turun ka Mesir, sareng nangtung hareupeun Yusup. Yusup ningali aranjeunna, sareng Benyamin lanceukna anu saibu, teras nyarios ka anu ngurus imahna, Bawa asup jalma-jalma ieu kana imah, meuncit sato kurban, sareng siapkeun, sabab jalma-jalma ieu bakal tuang roti sareng abdi dina lohor. Dijieun ku éta lalaki sakumaha ceuk Yusup, jeung dibawa asup éta lalaki-lalaki kana imah Yusup. Sanggeus ningali, tapi lalaki-lalaki éta yén aranjeunna geus dipingpin ka jero imah Yusup ceuk, Kusabab pérak éta geus dipulangkeun dina karung-karung urang ti mimiti, urang keur dibawa asup pikeun nuduh palsu urang jeung nyerang ka urang, pikeun nyokot urang jadi budak-budak jeung kalde-kalde urang. Geus ngadeukeutan ka lalaki nu ngurus imah Yusup, aranjeunna nyarios ka anjeunna di gerbang imah, Nyarios, Urang peryogi, Gusti, turun dina mimiti pikeun mésér kadaharan. Kajadian nalika urang datang ka tempat eureun, urang muka kantong-

kantong urang, sarta mendakan pérak unggal jalma dina kantongna masing-masing, pérak urang kalayan timbangan anu sarua geus urang bawa balik ayeuna dina leungeun urang. Jeung pérak séjén urang mawa pikeun meuli kadaharan, urang henteu terang saha anu nempatkeun pérak kana karung urang. Ceuk tapi ka aranjeunna, Welas asih ka anjeun, ulah sieun. Allah anjeun jeung Allah ti bapa-bapa anjeun geus masihan ka anjeun harta-harta dina karung-karung anjeun, jeung pérak anjeun anu ditarima alus kuring geus narima. Sarta manéhna mawa kaluar ka aranjeunna si Simeon. Jeung mawa cai pikeun nyeuseuh suku-sukuna, jeung masihan fodder ka kalde-kaldena. Aranjeunna nyiapkeun hadiah dugi ka Yusup datang lohor, sabab aranjeunna ngadéngé yén anjeunna rék tuang di dinya. Yusup asup ka imah, jeung aranjeunna mawa ka manéhna hadiah-hadiah anu aya dina leungeun maranéhanana, jeung aranjeunna sujud ka manéhna nepi ka beungeut kana taneuh. Anjeunna nanya ka aranjeunna, Kumaha kaayaan anjeun? Sareng anjeunna nyarios ka aranjeunna, Naha bapa anjeun anu kolot, anu anjeun nyarioskeun, masih séhat? Naha anjeunna masih hirup? Aranjeunna nyarios, Abdi anjeun, bapa kami, séhat, masih hirup. Sareng anjeunna nyarios, Rahayu jalmi éta ku Gusti, sareng aranjeunna sujud nyembah ka anjeunna. Sanggeus ningali ka luhur, Yusup nempo Benyamin, lanceukna anu sarua indung, jeung ngomong, Ieu lanceuk anjeun anu ngora, anu anjeun carioskeun ka abdi pikeun dibawa? Jeung ngomong, Mugi-mugi Allah ngarahmatan anjeun, anak. Yusup kaganggu, sabab jero awakna kagolak kana lanceukna, jeung manéhna néangan ceurik, tapi sanggeus asup ka kamar,

manéhna ceurik di dinya.

Sanggeus nyeuseuh beungeut jeung kaluar, anjeunna ngadalikeun dirina, tuluy ngomong, Tepikeun roti-roti. Jeung aranjeunna nempatkeun ka anjeunna nyalira, jeung ka aranjeunna nurutkeun diri sorangan, jeung ka urang Mesir anu dahar babarengan jeung anjeunna nurutkeun diri sorangan, sabab urang Mesir henteu mampuh dahar babarengan jeung urang Ibrani roti, sabab éta kahinaan ka urang Mesir. Aranjeunna diuk di hareupeunana, anu cikalna nurutkeun hak-hakna, jeung anu ngora nurutkeun ngorana, jalma-jalma kaget masing-masing ka lanceukna. Aranjeunna ngangkat bagian ti anjeunna pikeun diri sorangan, tapi bagian Benyamin digedékeun lima kali lipat ti bagian-bagian sadayana anu séjén, sarta aranjeunna nginum jeung mabok babarengan jeung anjeunna.

□□

Jeung Yusup maréntahkeun ka nu aya dina imahna, nyebutkeun, Eusian karung-karung lalaki téh ku kadaharan, saloba anu bisa dibawa, jeung buang pérak unggal jalma kana sungut karungna. Jeung cangkir abdi anu pérak buang kana karung ti nu ngora, jeung kahargaan gandum anjeunna. Éta kajadian nurutkeun kecap Yusup, sakumaha anjeunna nyarios.

Isuk-isuk subuh, jalma-jalma dikirim jauh, maranéhna jeung

kalde maranéhna. Sanggeus maranéhna kaluar ti kota, can jauh, Yusup nyarios ka nu ngurus imahna, Bangkit, kejar jalma-jalma éta, jeung lamun geus nyusul, carios ka maranéhna: Naha anjeun males jahat gaganti kahadéan? Naha anjeun maling cangkir perak kuring? Ieu téh lain cangkir anu dipaké nginum ku juragan kuring? Anjeunna ogé ngalaksanakeun ramalan ku éta. Jahat pisan naon anu geus anjeun pigawé. Sanggeus manggihan aranjeunna, anjeunna nyarios ka aranjeunna nurutkeun kecap-kecap ieu. Aranjeunna nyarios ka anjeunna, Naha gusti nyarios numutkeun kecap-kecap ieu? Mugia henteu janten ka abdi-abdi anjeun ngalakukeun numutkeun kecap ieu. Upami pérak anu kami mendakan dina karung-karung kami parantos kami mulangkeun ka anjeun ti tanah Kanaan, kumaha kami bakal maok pérak atawa emas ti imah gusti anjeun? Ti saha anjeun mendakan cangkir tina budak anjeun, hayu anjeunna maot, sareng kami ogé bakal janten budak ka pangéran kami. Anjeunna nyarios, sareng ayeuna, sakumaha anjeun nyarios, kitu bakal kajadian, saha anu kapanggih cangkirna, bakal janten abdi kuring, anjeun tapi bakal bersih. Jeung aranjeunna buru-buru, tuluy turunkeun masing-masing karungna kana taneuh, sarta muka masing-masing karungna. Dipariksa mimiti ti nu sepuh, dugi ka datang kana nu ngora. Jeung kapanggih cangkir dina kantong Benyamin. Jeung aranjeunna nyobek bajuna, tuluy masing-masing nempatkeun karungna kana kaldena, sarta balik deui ka kota.

Yuda jeung dulur-dulurna asup ka tempat Yusup bari anjeunna masih aya di dinya, tuluy aranjeunna sujud ka anjeunna nepi ka

taneuh. Ceuk Yusup ka aranjeunna, Naon perkara ieu anu anjeun lakukeun? Naha anjeun henteu terang yén lalaki sapertos kuring bakal ngaramal ku ramalan? Ceuk Yuda, Naon anu bakal urang carioskeun ka juragan, atawa naon anu bakal urang omongkeun, atawa kumaha urang bakal dibenerkeun? Allah parantos mendakan kateuadilan abdi-abdi anjeun. Tingali, kami téh abdi ka juragan kami, boh kami, boh jalma anu kapanggih cangkirna. Ceuk Yusup, Ulah ka abdi janten ngalakukeun kecap ieu. Jelema anu kapanggih cangkirna, anjeunna bakal jadi hamba abdi. Anjeun mah balik kalawan kasalametan ka bapa anjeun. Geus ngadeukeutan ka anjeunna, Yuda nyarios, Abdi menta, Gusti, hayu hamba anjeun nyarios kecap sateuacan anjeun, sareng ulah ambek ka hamba anjeun, sabab anjeun aya sareng Firaun. Gusti, anjeun parantos naroskeun ka abdi-abdi anjeun, nyarios, Naha anjeun gaduh bapa atanapi lanceuk? Jeung urang nyarios ka juragan, Aya ka urang bapa anu geus sepuh, jeung budak ti umur sepuhna anu leuwih ngora, jeung lanceukna geus maot, anjeunna ngan saurang anu ditinggalkeun ka indungna, sarta bapana mikanyaah anjeunna. Anjeun nyarios ka para abdi anjeun, Bawa anjeunna ka abdi, sareng abdi bakal ngurus anjeunna. Jeung urang nyarios ka gusti, Budak téh moal tiasa ninggalkeun bapana, upami anjeunna ninggalkeun bapana, anjeunna bakal maot. Anjeun tapi anjeun nyarios ka abdi-abdi anjeun, Upami henteu turun adi anjeun anu ngora sareng anjeun, anjeun moal ningali deui beungeut abdi. Éta kajadian nalika urang naék ka abdi anjeun, bapa urang, urang ngalaporkeun ka anjeunna kecap-kecap pangéran urang. Ceuk bapa urang, Indit deui jeung

beuli kadaharan saeutik pikeun urang. Urang tapi ceuk, Urang moal bisa turun, tapi lamun lanceuk urang anu ngora turun jeung urang, urang bakal turun, sabab urang moal bisa ningali beungeut jalma éta, lamun lanceuk urang anu ngora henteu aya jeung urang. Ceuk bapa urang ka urang, aranjeun terang yén dua geus dilahirkeun ka abdi ku pamajikan, Jeung nu hiji indit kaluar ti kuring, jeung anjeun nyarios yén anjeunna geus didahar ku sato galak, jeung kuring henteu acan ningali anjeunna dugi ka ayeuna. Upami kituna anjeun nyandak ieu ti hareupeun kuring, sareng kajadian ka anjeunna kalemahan dina jalan, anjeun bakal nyababkeun sepuh kuring turun ka alam baka kalayan duka. Ayeuna ku kituna lamun kuring asup ka budak anjeun bapa urang, jeung budak leutik teu aya kalawan urang, sedengkeun jiwa anjeunna ngagantung tina jiwa ieu, Jeung bakal kajadian dina ningali anjeunna henteu aya budak éta jeung urang, anjeunna bakal maot, jeung budak-budak anjeun bakal mawa turun sepuh budak anjeun, bapa urang, kalayan duka ka alam baka. Abdi anjeun ti bapa parantos nampi budak éta, nyarios, Upami abdi henteu mawa anjeunna ka anjeun, sareng ngadegkeun anjeunna sateuacan anjeun, abdi bakal janten jalma anu dosa ka bapa salami-lamina. Ayeuna ku kituna abdi bakal tetep ka anjeun abdi gaganti budak, abdi rumah tangga gusti, tapi budak hayu anjeunna naek kalayan dulur-dulur anjeunna. Kumaha pikeun kuring bakal naék ka bapa, sedengkeun budak éta henteu aya sareng urang? Supados kuring henteu ningali kasangsaraan-kasangsaraan anu bakal mendakan bapa kuring.

□□

Jeung Yusup henteu sanggup nahan ayana sadaya jalma anu nangtung di sabudeureun anjeunna, tapi ceuk, Kirimkeun sadaya jalma ninggalkeun abdi, jeung teu aya saurang ogé anu nangtung di sabudeureun Yusup nalika anjeunna ngawanohkeun dirina ka dulur-dulurna. Jeung manéhna ngaluarkeun sora kalayan tangisan, sadaya urang Mesir ngadéngéna, jeung éta kadéngé nepi ka imah Firaun. Ceuk Yusup ka dulur-dulurna, Abdi téh Yusup. Naha bapa abdi masih hirup? Jeung dulur-dulurna teu bisa ngajawab ka anjeunna, sabab maranéhna kaganggu. Ceuk Yusup ka dulur-dulurna, Deukeut ka abdi, sarta aranjeunna ngadeukeutan. Terus cenah, Abdi téh Yusup, dulur aranjeun anu dijual ka Mesir. Ayeuna kituna ulah sedih, ogé ulah katémbong teuas ka anjeun, yén anjeun ngajual kuring ka dieu, sabab pikeun kahirupan Allah parantos ngirimkeun kuring sateuacan anjeun. Ieu taun kadua kalaparan di bumi, sareng masih aya lima taun deui, anu di jerona moal aya ngabajak atanapi panén. Sabab Allah geus ngirim kuring sateuacanna anjeun, pikeun ninggalkeun sésa-sésa anjeun di bumi, jeung pikeun ngagedékeun katuturunan anjeun nu badag. Ayeuna ku kituna lain anjeun anu ngutus kuring ka dieu, tapi Allah, sareng Anjeunna ngajantenkeun kuring sapertos bapa Firaun, sareng pangéran sakumna imahna, sareng pamaréntah sakumna tanah Mesir. Geus buru-buru, ku kituna naek ka bapa kuring, jeung nyebutkeun ka manéhna, Ieu hal-hal nyebutkeun anak anjeun Yusup: Allah

geus nyieun kuring gusti sakabéh bumi Mesir, turun ku kituna ka kuring, jeung ulah cicing. Jeung anjeun bakal cicing di taneuh Gesem Arabia, jeung anjeun bakal deukeut ka kuring, anjeun jeung putra-putra anjeun, jeung putra-putra ti putra-putra anjeun, domba-domba anjeun, jeung sapi-sapi anjeun, jeung sagala nu anjeun boga. Sareng abdi bakal ngasuh anjeun di dinya, sabab masih aya paceklik lima taun deui, supaya anjeun henteu binasa, anjeun sareng putra-putra anjeun, sareng sagala harta anjeun. Behold, panon anjeun ningali, jeung panon Benjamin adi kuring, yén sungut kuring nu nyarita ka anjeun. Laporkeun ku kituna ka bapa abdi sadaya kamulyaan abdi anu aya di Mesir, sareng sagala anu anjeun tingali, sareng gancang bawa bapa abdi ka dieu. Sarta sanggeus murag kana beuheung Benyamin, adi na, anjeunna ceurik. Benyamin ogé ceurik dina beuheung anjeunna. Sanggeus nyium sakabéh dulur-dulurna, manéhna ceurik kana maranéhna, sarta sanggeus éta dulur-dulurna nyarita ka manéhna.

Jeung diucapkeun sacara lega warta ka imah Firaun, nyebutkeun, Geus datang dulur-dulur Yusup. Bungah Firaun jeung para abdi-abdina. Ceuk Firaun ka Yusup, Carioskeun ka dulur-dulur anjeun, ieu pigawé: eusian karung-karung anjeun, jeung indit ka tanah Kanaan. Jeung sanggeus nyokot bapa anjeun jeung harta banda anjeun, datang ka abdi, sarta abdi bakal masihan ka anjeun sagala kahadéan Mesir, jeung anjeun bakal ngadahar sungsum bumi. And you, command these things: to take wagons from the land of Egypt for your children and for your wives, and having taken up your father, come.

Jeung ulah nyéépkeun panon kana barang-barang anjeun, sabab sagala kahadéan Mesir bakal jadi milik anjeun. Putra-putra Israél ngalakukeun kitu, sareng Yusup masihan ka maranéhna gerbong-gerbong nurutkeun nu diucapkeun ku Firaun raja, sareng masihan ka maranéhna bekel pikeun jalan, Jeung ka sakabéhna anjeunna masihan baju ganda, tapi ka Benyamin anjeunna masihan tilu ratus emas, jeung lima stel baju parobahan. Jeung ka bapana anjeunna ngirimkeun cara anu sarua, sapuluh kalde anu mawa tina sakabéh barang alus Mesir, jeung sapuluh bagal anu mawa roti pikeun bapana keur jalanna. Anjeunna ngintunkeun dulur-dulurna, teras aranjeunna angkat, sareng anjeunna nyarios ka aranjeunna, Ulah ambek di jalan. Jeung aranjeunna angkat ti Mesir, sarta sumping ka tanah Kanaan ka Yakub bapana. Tuluy dilaporkeun ka manéhna bari nyarios, Yusup anak anjeun masih hirup, jeung manéhna ngawasa sakumna tanah Mesir. Yakub kacida reuwasna, sabab manéhna henteu percaya ka aranjeunna. Aranjeunna nyarios ka anjeunna sadaya nu diucapkeun ku Yusup, saloba ceuk ka aranjeunna. Ningali kareta-kareta nu dikirim ku Yusup sangkan nyandak anjeunna, dihirupkeun deui sumanget Yakub bapa aranjeunna. Ceuk Israél, Hébat pisan pikeun kuring, lamun Yusup putra kuring masih hirup. Kuring bakal indit ningali manéhna saméméh kuring paéh.

□□

Israél geus angkat jeung sakabéh nu milikna, sumping ka sumur

sumpah, sarta ngahaturkeun kurban ka Allah bapana Ishak. Ceuk Allah ka Israil dina visi peuting, Yakub, Yakub, teras anjeunna ceuk, Naon eta? Tapi Anjeunna nyarios ka anjeunna, Abdi nyaéta Allah ti bapa-bapa anjeun, ulah sieun turun ka Mesir, sabab Abdi bakal ngajadikeun anjeun bangsa anu agung di dinya. Jeung Abdi bakal turun sareng anjeun ka Mesir, sareng Abdi bakal ngabawa anjeun naék dugi ka tungtung, sareng Yusup bakal nempatkeun leungeun-leungeunna kana panon anjeun. Yakub bangkit ti sumur sumpah, jeung putra-putra Israél nyandak bapa maranéhanana, barang-barang, jeung pamajikan maranéhanana, kana gerbong-gerbong nu dikirim ku Yusup pikeun ngangkat anjeunna. Jeung sanggeus nyokot nu kagungan maranéhna, jeung sakabéh nu milik nu geus kaala ku maranéhna ti tanah Kanaan, asup ka Mesir, Yakub jeung sakabéh turunan anjeunna. Anak lalaki, jeung anak lalaki tina anak lalaki-Na kalayan anjeunna, anak awéwé, jeung anak awéwé tina anak awéwé-Na, jeung sakabéh turunan-Na, anjeunna mawa ka Mesir. Ieu tapi ngaran-ngaran putra-putra Israél anu geus asup ka Mesir babarengan jeung Yakub bapa maranéhanana. Yakub jeung putra-putrana, cikal Yakub nyaéta Ruben. Putra-putra Reuben nyaéta Enoch, Pallu, Hezron, sareng Charmi. Anak-anak Simeon nyaéta Jemuel, jeung Jamin, jeung Ehud, jeung Jachin, jeung Zohar, jeung Saul anak awéwé Kanaan. Anak-anak Lewi nyaéta Gerson, Kahat, jeung Merari. Putra-putra Yuda nyaéta Er, jeung Onan, jeung Silom, jeung Peres, jeung Zara, tapi Er jeung Onan maot di tanah Kanaan, sarta putra-putra Peres nyaéta Hezron jeung Yemuel. Anak-anak Issachar nyaéta Tola, Phua, Hashum, jeung Shimron. Putra

Zebulun nyaéta Sered, Allon, jeung Achoel. Ieu putra-putra Leah, anu ngalahirkeun ka Yakub di Mesopotamia ti Siria, jeung Dinah putri anjeunna, sakabéh jiwa, putra jeung putri, tilu puluh tilu. Putra Gad nyaéta Saphon, Angis, Sannis, Thasoban, Aedeis, Aroedeis, jeung Areeleis. Putra-putra Asher nyaéta Jemna, Iessoua, Ieoul, Baria, jeung Sara adina aranjeunna. Putra-putra Baria nyaéta Chobor jeung Melchiil. Ieu putra-putra Zilpah, anu dipasihkeun Laban ka Leah putri na, anu ngalahirkeun aranjeunna ka Jakob, genep belas jiwa. Putra-putra Rachel, pamajikan Jacob, nyaéta Joseph jeung Benjamin. Jadi putra-putra Yusup di tanah Mesir, anu dilahirkeun ka anjeunna ku Asenat putri Potifera imam Heliopolis, nyaéta Manasseh jeung Efraim. Putra-putra Manasseh, anu dilahirkeun ka anjeunna ku gundikna urang Siria, nyaéta Makhir. Makhir ngalahirkeun Gilead. Putra-putra Efraim lanceuk Manasseh nyaéta Sutelah jeung Tahan. Putra-putra Sutelah nyaéta Edom. Putra-putra Benjamin nyaéta Bala jeung Bochor, jeung Asbel. Putra-putra Bala nyaéta Gera, jeung Noeman, jeung Anchis, jeung Ros, jeung Mampim. Gera ngalahirkeun Arad. Ieu putra-putra Rachel anu ngalahirkeun ka Jacob, sakabéh jiwana dalapan belas. Putra-putra Dan nyaéta Asom. Jeung putra-putra Naphtali: Asiel, jeung Guni, jeung Izhar, jeung Shillem. Ieu putra-putra Ballas, anu dipasihkeun ku Laban ka Rachel putrina, anu ngalahirkeun aranjeunna ka Yakub, sakabéh jiwana tujuh. Sadaya jiwa nu geus asup jeung Yakub ka Mesir, nu kaluar tina pingpingna, tanpa awéwé-awéwé putra-putra Yakub, sadayana genep puluh genep jiwa. Anak-anak lalaki Yusup anu dilahirkeun ka anjeunna di tanah Mesir, salapan jiwa. Sakabéh jiwa imah

Yakub anu asup jeung Yakub ka Mesir, tujuh puluh lima jiwa.

Tapi anjeunna ngutus Yuda sateuacanna ka Yusup, pikeun nepungan anjeunna di kota Pahlawan, ka tanah Rameses. Sanggeus nyambut kendaraanna, Yusup naék pikeun nepungan Israél bapana di kota Pahlawan, sarta sanggeus katémbong ku manéhna, manéhna murag kana beuheung bapana sarta ceurik kalayan tangis anu kacida. Jeung ceuk Israél ka Yusup, Abdi ayeuna baris maot, sabab geus ningali beungeut anjeun, kénéh anjeun hirup. Ceuk Yusup ka dulur-dulurna, Sanggeus naék kuring bakal ngabéjaan ka Firaun, jeung kuring bakal nyarios ka anjeunna, Dulur-dulur kuring jeung kulawarga bapa kuring, anu aya di tanah Kanaan, geus datang ka kuring. Lalaki-lalaki éta téh pangon domba, sabab maranéhna téh tukang miara ingon-ingon, jeung maranéhna geus mawa ingon-ingon, sapi, jeung sakabéh milik maranéhna. Upami kituna Firaun nyauran anjeun, sareng nyarios ka anjeun, Naon pagawean anjeun? Anjeun bakal nyarios, Kami lalaki peternak sato, abdi-abdi anjeun ti budak dugi ka ayeuna, kami sareng bapa-bapa kami, supados anjeun tiasa cicing di tanah Gesem Arabia, sabab unggal pangon domba mangrupikeun kahinaan ka urang Mesir.

□□

Sanggeus datang, Yusup ngalaporkeun ka Firaun, nyebutkeun, Bapa abdi, jeung dulur-dulur abdi, jeung ingon-ingon, jeung sapi-sapi maranéhna, jeung sakabéh milik maranéhna, geus

datang ti tanah Kanaan, jeung ayeuna aya di tanah Gosén. Ti dulur-dulurna, anjeunna nyandak lima lalaki, jeung ngadegkeun aranjeunna di hareupeun Firaun. Jeung ceuk Firaun ka dulur-dulur Yusup, Naon pagawean anjeun? Aranjeunna ceuk ka Firaun, Angon domba abdi-abdi anjeun, jeung urang jeung bapa-bapa urang. Maranéhna nyarios ka Firaun, Pikeun cicing di bumi kami geus datang, sabab henteu aya padang rumput hejo pikeun ingon-ingon abdi-abdi anjeun, sabab kalaparan geus nguatkeun di bumi Kanaan, ayeuna ku kituna urang bakal cicing di bumi Gesem. Nyarios Firaun ka Yusup, Hayu aranjeunna cicing di bumi Gesem, upami anjeun terang yén aya di antara aranjeunna lalaki-lalaki kuat, angkat aranjeunna jadi pamingpin ingon-ingon milik abdi. Datang ka Mesir ka Yusup Yakub jeung putra-putra anjeunna, jeung ngadéngé Firaun raja Mesir. Jeung ceuk Firaun ka Yusup, Bapa anjeun jeung dulur-dulur anjeun geus datang ka anjeun. Tingali, tanah Mesir aya di hareupeun anjeun, di tanah anu panghadéna tempatkeun bapa anjeun sareng dulur-dulur anjeun. Yusup mawa asup Yakub bapana, sarta ngadegkeun anjeunna di hareupeun Firaun, sarta Yakub ngaberkahan ka Firaun. Ceuk Firaun ka Yakub, Sabaraha taun umur anjeun? Jeung ceuk Yakub ka Firaun, Poé-poé taun hirup abdi, nu abdi ngumbara, nyaéta saratus tilu puluh taun. Saeutik jeung susah geus jadi poé-poé taun hirup abdi, teu dugi ka poé-poé taun hirup bapa-bapa abdi, nu poé-poé aranjeunna ngumbara. Jeung sanggeus ngaberkahan Firaun, Yakub kaluar ti hareupeunana.

Yusup netepkeun bapana jeung dulur-dulurna, sarta masihan ka

aranjeunna milik di tanah Mesir, di tanah anu panghadéna, nyaéta di tanah Rameses, sakumaha anu dititahkeun ku Firaun. Jeung Yusup ngukur kaluar gandum ka bapana, jeung ka dulur-dulurna, jeung ka sakabéh kulawarga bapana, gandum nurutkeun tiap jalma.

Gandum tapi henteu aya di sakumna bumi, sabab kalaparan geus kacida parahna, bumi Mesir jeung bumi Kanaan geus parah ku kalaparan éta. Yusup ngumpulkeun sakabéh pérak anu kapanggih di tanah Mesir jeung di tanah Kanaan tina gandum anu aranjeunna meuli, sarta manéhna ngukur kaluar gandum ka aranjeunna, sarta Yusup mawa asup sakabéh pérak kana imah Firaun. Jeung geus béak sakabéh pérak ti tanah Mesir jeung ti tanah Kanaan, tuluy sakabéh urang Mesir datang ka Yusup, nyebutkeun, Pasihan kami roti, naha kami kudu maot di hareupeun anjeun? Sabab pérak kami geus béak. Ceuk Yusup ka aranjeunna, Bawa ingon-ingon anjeun, jeung kuring bakal masihan roti ka anjeun, ganti ingon-ingon anjeun, lamun pérak anjeun geus béak. Aranjeunna mawa ingon-ingonna ka Yusup, sarta Yusup masihan roti ka aranjeunna pikeun gaganti kuda-kuda, domba-domba, sapi-sapi, jeung kalde-kalde, sarta anjeunna ngadahar aranjeunna ku roti pikeun gaganti sakabéh ingon-ingonna dina taun éta. Taun éta geus kaliwat, tuluy aranjeunna datang deui ka manéhna dina taun kadua, sarta nyarios ka manéhna, Ulah nepi ka urang binasa ti payuneun Gusti urang! Sabab pérak urang geus béak, harta-harta jeung ingon-ingon geus dipasrahkeun ka anjeun, Gusti, sarta teu aya deui anu tinggal pikeun urang di hareupeun Gusti urang, iwal

awak urang sorangan jeung taneuh urang. Sangkan kituna urang henteu maot di hareupeun anjeun, jeung taneuh jadi sepi, meunang urang jeung taneuh urang gaganti roti, jeung urang bakal jadi jeung taneuh urang budak ka Firaun, pasihan siki, sangkan urang melak, jeung urang hirup jeung henteu maot, jeung taneuh moal jadi sepi. Jeung Yusup kaala sakabéh tanah urang Mesir pikeun Firaun, sabab urang Mesir ngajual tanahna ka Firaun, lantaran kalaparan geus ngarérémèh aranjeunna, sarta tanah éta jadi milik Firaun. Jeung jalma-jalma diperbudak ku anjeunna jadi budak, ti tungtung wates Mesir nepi ka tungtung séjénna. Ngan tanpa tanah para imam, Yusup henteu kaala ieu, sabab Firaun masihan hadiah ka para imam, jeung maranéhna dahar méré anu dipasihan Firaun ka aranjeunna. Kusabab ieu, maranéhna henteu ngajual tanahna. Ceuk Yusup ka sakabéh urang Mesir, Tingali, kuring geus meunangkeun anjeun jeung taneuh anjeun dinten ieu pikeun Firaun. Candak siki pikeun diri anjeun, jeung sebar kana taneuh. Jeung hasil panénna bakal jadi, jeung anjeun kudu masihan bagian kalima ka Firaun, sedengkeun opat bagian séjénna bakal jadi milik anjeun sorangan pikeun siki di taneuh, jeung pikeun dahareun anjeun, jeung pikeun sakabéh jalma di imah-imah anjeun. Jeung ceuk maranéhna, Anjeun geus nyalametkeun kami, kami geus manggihan kahadean di payuneun gusti kami, jeung kami bakal jadi abdi ka Firaun. Jeung Yusup netepkeun paréntah ka aranjeunna dugi ka poé ieu, di tanah Mesir pikeun Firaun ngirimkeun jauh, iwal tanah para imam wungkul, éta henteu jadi milik Firaun.

Israél cicing di tanah Mesir, di tanah Gosén, sareng aranjeunna ngawaris éta, tumuwuh sareng ngalobaan pisan. Yakub hirup di tanah Mesir tujuh belas taun, jeung poé-poé hirup Yakub jadi saratus opat puluh tujuh taun. Geus deukeut poé-poé Israél pikeun maot, tuluy manéhna nelepon anakna Yusup, sarta nyarios ka manéhna, Lamun kuring geus manggihan kahadéan di hareupeun anjeun, simpen leungeun anjeun handapeun pingping kuring, jeung anjeun bakal ngalakukeun kahadéan jeung bebeneran ka kuring, sangkan ulah ngubur kuring di Mesir, Tapi kuring bakal saré jeung bapa-bapa kuring, jeung anjeun bakal nyokot kuring ti Mesir, jeung anjeun bakal ngubur kuring dina makam maranéhanana. Ceuk manéhna, Kuring bakal ngalakukeun nurutkeun kecap anjeun. Ceuk tapi sumpah ka kuring, jeung anjeunna sumpah ka anjeunna, jeung Israel sujud kana tungtung tongkat anjeunna.

□□

Éta kajadian sanggeus kecap-kecap ieu, tuluy dilaporkeun ka Yusup yén bapana gering, sarta sanggeus nyokot dua putrana Manasseh jeung Ephraim, manéhna sumping ka Yakub. Dilaporkeun ka Yakub, Tingali, putra anjeun Yusup datang ka anjeun, sarta sanggeus nguatkeun dirina, Israil diuk dina ranjangna. Jeung ceuk Yakub ka Yusup, Allah abdi parantos katingali ka abdi di Luz di tanah Kanaan, sareng ngaberkahan abdi. Jeung ceuk ka abdi, Tingali, Abdi kuring ngaronjatkeun anjeun, jeung ngalikeun anjeun, jeung ngajadikeun anjeun kana

pasamoan-pasamoan bangsa-bangsa, jeung masihan ka anjeun taneuh ieu, jeung ka binih anjeun sanggeus anjeun, kana milik langgeng. Ayeuna ku kituna dua anak lalaki anjeun, anu geus jadi ka anjeun di tanah Mesir samémèh kuring datang ka anjeun ka Mesir, éta milik kuring, Efraim jeung Manasseh, saperti Ruben jeung Simeon bakal jadi milik kuring. Tapi turunan anu anjeun lahirkeun sanggeus ieu, bakal jadi milik ngaran dulur-dulur maranéhanana, bakal disebut dumasar kana warisan maranéhna. Tapi nalika kuring angkat ti Mesopotamia di Siria, Rahel indung anjeun maot di tanah Kanaan, nalika kuring ngadeukeutan ka hippodrome Chabratha di tanah éta, pikeun sumping ka Ephrathah, sareng kuring ngubur anjeunna di jalan hippodrome, éta nyaéta Betlehem.

Ningali anak-anak lalaki Joseph, Israel ceuk, Saha ieu ka anjeun? Ceuk Yusup ka bapana, Ieu putra abdi, anu dipasihan ku Allah ka abdi di dieu. Jeung ceuk Yakub, Bawa ka abdi aranjeunna, supaya abdi ngaberkahan aranjeunna. Panon Israél geus beurat ku umur kolot, jeung anjeunna henteu tiasa ningali. Tuluy anjeunna ngadeukeutan aranjeunna ka dirina, dicium aranjeunna, jeung nangkeup aranjeunna. Jeung ceuk Israél ka Yusup, Tingali, tina beungeut anjeun henteu kuring dicabut, jeung tingali, Allah parantos nunjukkeun ka abdi ogé binih anjeun. Jeung Yusup mingpin aranjeunna kaluar ti tuurna, sarta aranjeunna sujud ka anjeunna kalayan beungeut kana bumi. Sanggeus Yusup nyokot dua putrana, nyaéta Efraim di sisi katuhuna, ti kénca Israél, sareng Manasé di sisi kéncana, ti katuhu Israél, anjeunna ngadeukeutan aranjeunna ka anjeunna.

Israél ngalegaan leungeun katuhuna, tuluy nempatkeun kana sirah Efraim, sanajan anjeunna nu ngora, jeung leungeun kéncana kana sirah Manasé, ku cara nyilangkeun leungeun-leungenna.

Jeung ngaberkahan aranjeunna, sareng nyarios, Nu Allah, anu geus pleased ku bapa-bapa abdi sateuacan Anjeunna, Abraham sareng Isaac, nu Allah anu ngasuh abdi ti nonoman nepi ka poé ieu, Malaikat anu ngabébaskeun kuring tina sagala kajahatan, mugia ngaberkahan barudak ieu, jeung ngaran kuring bakal disebut dina aranjeunna, ogé ngaran bapa-bapa kuring Abraham jeung Isaac, jeung muga-muga aranjeunna ngalobaan jadi karaméan anu ageung di bumi. Ningali Yusup yén bapana nempatkeun leungeun katuhuna kana sirah Efraim, éta katingali beurat ka anjeunna, sareng Yusup nyekel leungeun bapana pikeun nyabut éta tina sirah Efraim kana sirah Manasseh. Ceuk Yusup ka bapana, Henteu kitu, Bapa, ieu téh nu cikal, taruh leungeun katuhu anjeun kana sirah manéhna. Jeung anjeunna henteu daék, tapi ceuk, Abdi terang, anak, abdi terang, jeung ieu bakal jadi jalma, jeung ieu bakal diangkat, tapi lanceukna anu ngora bakal leuwih gede ti anjeunna, jeung sikina bakal jadi karaméan bangsa-bangsa. Jeung anjeunna ngaberkahan aranjeunna dina dinten éta, nyarios, Dina anjeun bakal diberkahan Israél, nyarios, Mugia Allah ngadamel anjeun sapertos Efraim jeung sapertos Manasé. Jeung anjeunna nempatkeun Efraim sateuacanna ti Manasé. Ceuk Israél ka Yusup, Tingali, kuring keur maot, tapi Gusti Allah bakal aya jeung anjeun sadaya, sarta bakal ngabalikeun anjeun ka tanah

karuhun anjeun. Kuring tapi masihan ka anjeun Sikima anu luar biasa pikeun dulur-dulur anjeun, anu kuring nyokot tina leungeun urang Amori ku pedang kuring jeung busur.

□□

Yakub nyauran putra-putrana, sarta ceuk ka aranjeunna, Kumpul, supaya abdi tiasa nyarioskeun ka anjeun naon anu bakal kajadian ka anjeun dina poé-poé ahir. Kumpul, jeung ngadéngékeun kuring, putra-putra Yakub, ngadéngékeun Israél, ngadéngékeun bapa anjeun. Reuben anak sulung abdi, anjeun kakuatan abdi, sareng mimiti barudak abdi, hésé dibawa, sareng hésé wawadian. Anjeun geus kalakuan sombong saperti cai, ulah ngagolak, sabab anjeun geus naek kana ranjang bapa anjeun, harita anjeun najiskeun kasur tempat anjeun naek. Simeon jeung Levi, dulur-dulur, parantos ngalaksanakeun kateuadilan tina pilihan maranéhanana. Kana naséhat maranéhna ulah asup jiwa kuring, jeung kana susunan maranéhna ulah pasea ati kuring, sabab dina amarah maranéhna, maranéhna maéhan jalma-jalma, jeung dina kahayang maranéhna, maranéhna motong urat sapi jalu. Dikutuk amarah maranéhna, sabab sombong, jeung murka maranéhna, sabab geus dikeras. Kuring bakal ngabagi maranéhna dina Yakub, jeung kuring bakal nyebarkeun maranéhna dina Israél. Judah, anjeun dipuji ku dulur-dulur anjeun, leungeun-leungeun anjeun aya dina tonggong musuh-musuh anjeun, anak-anak bapa anjeun bakal sujud ka anjeun.

Anak singa ti singa Yuda, ti pucuk, anak abdi, anjeun geus naék, sanggeus ngagolér anjeun saré saperti singa jeung saperti anak singa, saha anu bakal ngahudangkeun anjeunna? Pangawasa ti Yuda moal leungit, jeung pamingpin ti turunan anjeunna, nepi ka datangna nu geus disimpen pikeun anjeunna, jeung anjeunna téh harepan bangsa-bangsa. Ngabeungkeut anak kudana ka tangkal anggur, jeung anak kuldina ka sulur anggur, manéhna bakal nyeuseuh bajuna dina anggur, jeung papakéanna dina getih buah anggur. Panonna hérang siga anggur, jeung huntuna bodas siga susu. Zebulun di basisir bakal cicing, jeung manéhna deukeut palabuhan kapal-kapal, sarta bakal manjang nepi ka Sidon. Issachar ngaharepkeun nu alus, bari istirahat di antara bagian-bagian warisan. Saatos ningali yén istirahat téh alus, jeung yén taneuh téh subur, anjeunna nempatkeun taktakna pikeun digawé, sarta jadi tani. Dan bakal nangtoskeun rahayatna, sapertos ogé salah sahiji suku di Israél. Jeung hayu jadi Dan oray di jalan, linggih ngadagoan di jalur, ngegel keuneung kuda, jeung bakal ragrag nu tunggang kuda ka tukang. Ngantosan kasalametan ti Gusti. Gad, pasukan penyerang bakal nyerang anjeunna, tapi anjeunna sorangan bakal nyerang aranjeunna dugi ka suku-sukuna. Asher, rotina beunghar, jeung manéhna bakal masihan kamewahan ka para pangawasa. Naphtali batang anu nyebar, méré kaéndahan dina turunanna. Putra anu tumuwuh Yusup, putra abdi anu tumuwuh anu dipikanyaah, putra abdi anu bungsu, ka abdi balik. Kana saha musyawarah maranéhna nyaci, jeung nyimpen dendam ka manéhna para pangéran panah. Jeung dipecah kalayan kakuatan busur-busur maranéhanana, jeung

dikuciwakeun urat-urat leungeun panangan maranéhanana, ngaliwatan leungeun pangawasa Yakub, ti dinya nu Perkasa Israél ti Allah Bapa anjeun. Jeung geus mantuan ka anjeun nu Allah abdi, sarta geus ngaberkahan anjeun berkah langit ti luhur, jeung berkah bumi anu gaduh sadayana, kusabab berkah payudara jeung rahim. Berkah bapa anjeun jeung indung anjeun ngaleuwihan berkah gunung-gunung anu langgeng, jeung berkah pasir-pasir anu langgeng. Éta bakal aya dina sirah Yusup, jeung dina puncak sirah anjeunna anu dianggap ti antara dulur-dulurna. Benjamin srigala rakus, isuk-isuk bakal dahar kéném, jeung nepi ka soré méré dahareun. Sadaya ieu putra Yakub dua belas, jeung ieu hal anu dicarioskeun ka aranjeunna ku bapana, sarta anjeunna ngaberkahan aranjeunna, unggal jalma nurutkeun berkahna masing-masing anjeunna ngaberkahan aranjeunna. Jeung ceuk ka aranjeunna, Abdi baris ngahiji jeung urang abdi, kuburkeun abdi kalayan bapa-bapa abdi dina guha nu aya di sawah Efron urang Het. Dina guha nu ganda, nu aya di sabalikna Mamre, di tanah Kanaan, nu Abraham meunangkeun guha ti Efron urang Het salaku milik makam. Di dinya dikurebkeun Abraham jeung Sarah pamajikanana, di dinya dikurebkeun Isaac jeung Rebecca pamajikanana, di dinya dikurebkeun Leah, Dina akuisisi sawah jeung guha anu aya di jerona, ti putra-putra Heth. Yakub eureun maréntahkeun ka anak-anak lalaki na, tuluy ngangkat suku-sukuna kana ranjang, pupus, sarta ngahiji jeung umat na.

□□

Jeung Yusup murag kana beungeut bapana, ceurik kana anjeunna, jeung dicium anjeunna. Jeung Yusup maréntahkeun ka abdi-abdi anjeunna, nyaéta jalma-jalma anu ngalaksanakeun panguburan, pikeun ngubur bapana, jeung jalma-jalma anu ngalaksanakeun panguburan éta ngubur Israil. Jeung aranjeunna ngalengkepan opat puluh poé pikeun anjeunna, sabab kitu cara ngitung poé-poé astana, jeung Mesir milu sedih pikeun anjeunna salila tujuh puluh poé. Saprak kaliwat poé-poé duka, Yusup nyarios ka para pangawasa Firaun, nyarios, Lamun kuring kapanggih kahadean di payuneun anjeun, mangga nyarios ngeunaan kuring ka ceuli Firaun, nyarios, Bapa kuring parantos nyumpah kuring, nyarios, Dina makam anu kuring gali pikeun diri kuring sorangan di tanah Kanaan, di dinya anjeun kedah ngubur kuring. Ayeuna ku kituna, saatos naék, kuring badé ngubur bapa kuring, teras kuring badé uih deui. Jeung ceuk Firaun ka Yusup, Naék, kuburkeun bapa anjeun, sakumaha anjeunna geus nyumpah ka anjeun. Jeung Yusup indit ka luhur pikeun ngubur bapana, jeung indit ka luhur babarengan jeung anjeunna sadaya abdi-abdi Firaun, jeung para sesepuh imahna, jeung sadaya sesepuh tanah Mesir. Sareng sakabéh rumah tangga Yusup, sareng dulur-dulurna, sareng sakabéh kulawarga bapana, sareng baraya-barayana, sareng domba-domba jeung sapi-sapi ditinggalkeun di tanah Gosén. Jeung naék babarengan jeung anjeunna kareta perang sareng pasukan kuda, sareng janten camp anu gedé pisan. Jeung aranjeunna sumping ka tempat irik Atad, anu aya di sabeulah walungan Yordan, jeung aranjeunna ngadukacikeun anjeunna kalayan dukacita anu gedé jeung kuat pisan, sarta anjeunna ngalaksanakeun траур

pikeun bapana salila tujuh poé. Jeung ningali pangeusi tanah Kanaan kana duka cita di tempat irik Atad, tuluy maranéhna nyarios, Ieu téh duka cita anu gede pisan pikeun urang Mesir. Kusabab éta, tempat éta disebutna Duka Cita Mesir, anu aya di sabeulah Walungan Yordan. Jeung putra-putrana ngalakukeun kitu ka anjeunna. Jeung anak-anak lalaki anjeunna nyandak anjeunna kana taneuh Kanaan, sarta aranjeunna ngubur anjeunna dina guha ganda, nu Abraham kaala guha éta salaku milik makam ti Efron urang Hittite, sabalikna Mamre. Yusup balik deui ka Mesir, anjeunna jeung dulur-dulurna, sarta jalma-jalma nu geus indit babarengan pikeun ngubur bapana.

Saatos ningali yén bapa maranéhanana geus maot, dulur-dulur Yusup ceuk, Ulah kantos Yusup nyimpen dendam ka urang, jeung males ka urang sakabéh kajahatan nu urang geus lakukeun ka manéhna. Jeung sanggeus datang ka Yusup, maranéhna nyarios, Bapa anjeun geus nyumpah samémén anjeunna paéh, nyarios, Kitu ceuk anjeun ka Yusup, hampura ka aranjeunna kateuadilan jeung dosa maranéhanana, sabab aranjeunna geus némbongkeun kajahatan ka anjeun, jeung ayeuna tampa kateuadilan para abdi Allah bapa anjeun, sarta Yusup ceurik nalika maranéhanana nyarita ka anjeunna. Jeung sanggeus datang ka anjeunna, aranjeunna nyarios, Kami téh abdi-abdi rumah tangga anjeun. Jeung ceuk Yusup ka maranéhna, Ulah sieun, sabab kuring téh milik Allah. Anjeun geus ngarencanakeun ngeunaan kuring kana kajahatan, tapi Allah geus ngarencanakeun ngeunaan kuring kana kahadéan, supaya kajadian saperti kiwari, jeung jalma-jalma anu loba

dibikeun dahareun. Jeung ceuk ka aranjeunna, Ulah sieun, abdi bakal nyusugan anjeun jeung kulawarga anjeun, sarta anjeunna ngahibur aranjeunna, jeung nyarios kana haté maranéhanana. Jeung Yusup cicing di Mesir, anjeunna jeung dulur-dulurna, jeung sakabéh rumah tangga bapana, sarta Yusup hirup saratus sapuluh taun. Jeung Yusup nempo barudak Efraim nepi ka turunan katilu, sarta putra-putra Makir anak Manasseh dilahirkeun dina pangkonan Yusup. Jeung ceuk Yusup ka dulur-dulurna, Abdi nuju maot, tapi Allah pasti bakal nganjang ka anjeun, jeung bakal mawa anjeun kaluar tina tanah ieu ka tanah anu geus disumpah ku Allah ka karuhun urang Ibrahim, Ishak, jeung Yakub. Jeung Yusup nyumpahkeun putra-putra Israil, nyarios, Dina kadatangan nalika Allah bakal ngurus anjeun, anjeun kudu mawa naék tulang-tulang abdi ti dieu kalayan anjeun. Sareng Yusup maot dina yuswa saratus sapuluh taun, teras aranjeunna ngubur anjeunna, sareng nempatkeun anjeunna dina peti mati di Mesir.

Injil Matéus

Buku kalahiran Yesus Kristus, putra Daud, putra Abraham.
Abraham ngalahirkeun Ishak, Ishak ngalahirkeun Yakub, Yakub
ngalahirkeun Yudah jeung dulur-dulurna. Judah ngalahirkeun
Phares jeung Zerah ti Tamar, Phares ngalahirkeun Hezron,
Hezron ngalahirkeun Aram, Aram ngalahirkeun Aminadab,
Aminadab ngalahirkeun Nahshon, Nahshon ngalahirkeun
Salmon, Salmon ngalahirkeun Boaz tina Rahab, Boaz
ngalahirkeun Obed tina Ruth, Obed ngalahirkeun Isai, Jesse
ngalahirkeun David sang raja. David sang raja ngalahirkeun
Solomon ti pamajikan Uriah, Solomon ngalahirkeun Rehoboam,
Rehoboam ngalahirkeun Abijah, Abijah ngalahirkeun Asa, Asa
ngalahirkeun Yosafat, Yosafat ngalahirkeun Yoram, Yoram
ngalahirkeun Uzia, Uzziah ngalahirkeun Jotham, Jotham
ngalahirkeun Ahaz, Ahaz ngalahirkeun Hezekiah, Hezekiah
ngalahirkeun Manasseh, Manasseh ngalahirkeun Amon, Amon
ngalahirkeun Josiah, Josiah ngalahirkeun Jeconiah jeung dulur-
dulurna dina waktu pangbuangan ka Babilon.

□□□

Sanggeus pangbuangan ka Babilon, Yekonias ngalahirkeun Sealtiel, sareng Sealtiel ngalahirkeun Zerubabel, Zerubbabel ngalahirkeun Abiud, Abiud ngalahirkeun Eliakim, Eliakim ngalahirkeun Azor, Azor ngalahirkeun Zadok, Zadok ngalahirkeun Achim, Achim ngalahirkeun Eliud, Eliud ngalahirkeun Eleazar, Eleazar ngalahirkeun Matthan, Matthan ngalahirkeun Yakub, Jacob ngalahirkeun Joseph, salaki Mary, ti anjeunna dilahirkeun Jesus anu disebut Kristus. Jadi sadaya generasi ti Abraham nepi ka Daud téh opat welas generasi, jeung ti Daud nepi ka pangbuangan ka Babilon opat welas generasi, jeung ti pangbuangan ka Babilon nepi ka Kristus opat welas generasi.

Kalahiran Yesus Kristus éta kieu. Sabab geus dijodokeun indungna Maria ka Yusup, samémèh aranjeunna hirup babarengan, kapanggih yén manéhna keur ngandung tina Roh Suci. Joseph salakina, jalma anu adil jeung teu hayang ngahinakeun manéhna sacara umum, hayang cicingeun ceraikan manéhna. Sanggeus manéhna mikiran ieu hal, tingali, utusan Gusti némbongan ka manéhna dina impian, nyebutkeun, Yusup anak Daud, ulah sieun pikeun nampa Maryam salaku pamajikan anjeun, sabab nu dikandung dina manéhna téh asalna tina Roh Suci. Manéhna bakal ngalahirkeun putra, jeung anjeun kudu nyauran ngaranna Yesus, sabab manéhna bakal nyalametkeun umatna tina dosa-dosa maranéhna. Ieu sakabéhna geus kajadian sangkan kaeusian nu dicaritakeun ku Gusti ngaliwatan nabi anu nyarios, Tingali, budak awéwé parawan bakal ngandung jeung bakal ngalahirkeun putra, jeung

maranéhna bakal nyebut ngaranna Emmanuel, nu hartina Allah sareng urang.

Sanggeus dihudangkeun tina saré, Yusup ngalakukeun sakumaha anu dititahkeun ka anjeunna ku utusan Gusti, sarta anjeunna nyandak pamajikanana. Jeung anjeunna henteu terang dirina dugi ka ngalahirkeun putra cikal dirina, sarta anjeunna nyebat ngaranna Yesus.

Tapi Yesus geus dilahirkeun di Betlehem, Yudea, dina poé-poé Herodes raja, tingali, ahli nujum ti wétan sumping ka Yerusalem Nyarios, Dimana aya Raja urang Yahudi anu geus dilahirkeun? Sabab kami geus ningali béntang anjeunna di wetan jeung kami geus datang pikeun nyembah ka anjeunna. Sanggeus ngadéngé, Raja Herodes kaganggu, sareng sakabéh Yerusalem ogé kaganggu babarengan jeung anjeunna. Sanggeus ngumpulkeun sakabéh imam agung jeung juru tulis rahayat, anjeunna nanya ka aranjeunna dimana Al-Masih dilahirkeun. Tapi maranéhna ceuk ka anjeunna, Di Betlehem, Yudea, sabab kitu geus ditulis ku nabi. Jeung anjeun Betlehem, taneuh Yuda, henteu pisan pangleutikna anjeun di antara pamingpin Yuda, sabab ti anjeun bakal kaluar pamingpin, anu bakal ngangon urang kuring Israél.

Lajeng Herodes cicingeun geus nyauran para ahli nujum, terang

pasti ti aranjeunna waktos katémbongna béntang. Sanggeus ngirim aranjeunna ka Betlehem, cenah, Indit parios sacara akurat ngeunaan budak leutik éta, sareng lamun geus manggihan, laporkeun ka abdi, supaya abdi ogé tiasa datang nyembah ka anjeunna. Sanggeus ngadéngé ti raja, maranéhna indit, jeung tingali, béntang nu maranéhna nempo di wétan mawa maranéhna, nepi ka sanggeus datang nangtung di luhur tempat dimana aya budak éta. Sabot ningali éta béntang, maranéhna bungah pisan kalayan kabungahan anu gedé kacida. Jeung sanggeus datang ka imah, aranjeunna nempo budak eta jeung Maria indungna, sarta aranjeunna sujud nyembah ka anjeunna, sarta sanggeus muka harta karunna, aranjeunna mawa hadiah ka anjeunna, nyaeta emas jeung kemenyan jeung mur. Jeung sanggeus diwartosan dina impian sangkan ulah balik deui ka Herodes, maranéhna undur ngaliwatan jalan séjén ka tanah maranéhna.

Sanggeus maranéhna mundur, tingali, utusan Gusti némbongan dina impian ka Yusup, nyebutkeun, Hudang, bawa budak jeung indungna, kabur ka Mesir, jeung cicing di dinya nepi ka Abdi nyarios ka anjeun, sabab Herodes rék néangan budak téh pikeun ngancurkeun manéhna. Anjeunna bangun, nyandak budak éta jeung indungna peuting, terus angkat ka Mesir. Sareng anjeunna aya di dinya dugi ka pupusna Herodes, supados kacumponan anu diucapkeun ku Gusti ngalangkungan nabi anu nyarios, Ti Mesir Abdi nyauran Putra Abdi.

Harita Herodes ningali yén anjeunna dihina ku para ahli sihir,

ambek pisan, jeung sanggeus ngirim maéhan sadaya barudak anu di Betlehem jeung di sakabéh wates-watesna ti umur dua taun jeung ka handap, nurutkeun waktu anu anjeunna terang persis ti para ahli sihir. Harita dieusian nu diomongkeun ku nabi Yeremia anu nyarios, Sora di Ramah kadéngé, ratapan jeung ceurik jeung duka anu gedé, Rachel nangis keur barudak-barudakna, jeung manéhna henteu hayang dihibur, sabab maranéhna geus teu aya.

Sanggeus Herodes maot, tingali, utusan Gusti némbongan ka Yusup dina impian di Mesir Nyarios, Hudang, bawa budak jeung indungna, terus indit ka tanah Israél, sabab jalma-jalma anu néangan jiwa budak téh geus maot. Tapi sanggeus bangun, anjeunna nyokot budak jeung indungna, sarta datang ka tanah Israel.

Sanggeus ngadéngé yén Arkélaos pamaréntah di Yudéa gaganti Hérodus bapana, anjeunna sieun indit ka dinya, tapi sanggeus dibéré peringatan dina impian, anjeunna mundur ka wewengkon Galiléa. Sareng saatos sumping, anjeunna cicing di kota anu disebut Nazareth, supados kacumponan anu diucapkeun ku para nabi yén anjeunna bakal disebut urang Nazarene.

□

Dina poé-poé éta, datang Yohanes nu Baptis ngahutbahkeun di

gurun Yudea. jeung nyebutkeun, Tobat, sabab Karajaan Sawarga geus deukeut. Ieu téh anu diomongkeun ku nabi Yesaya, nyebutkeun: Sora nu ngagorowok di gurun, siapkeun jalan Gusti, luruskeun lampah-lampah-Na.

Anjeunna, nyaéta Yohanes, miboga pakéan tina bulu onta jeung sabuk kulit dina cangkéngna, sedengkeun kadaharanana nyaéta simeut jeung madu liar. Harita Yerusalem jeung sakabéh Yudea jeung sakabéh wewengkon sabudeureun Yordan kaluar ka anjeunna, Jeung maranéhna dibaptis dina Walungan Yordan ku anjeunna bari ngaku dosa-dosana.

Ningali loba urang Farisi jeung Saduki datang kana baptisan-Na, anjeunna nyarios ka aranjeunna, Turunan oray berbisa, saha anu nunjukkeun ka anjeun pikeun kabur tina murka anu bakal datang? Jieun buah anu pantes pikeun tobat, Jeung ulah pikir nyarios dina haté sorangan, Urang gaduh bapa Abraham. Sabab abdi nyarios ka anjeun yén Allah sanggup tina batu-batu ieu ngangkat anak-anak pikeun Abraham. Kampak geus diperenahkeun ka akar tangkal-tangkal, kituna unggal tangkal anu henteu ngahasilkeun buah anu alus bakal ditegor jeung dialungkeun ka seuneu.

Kuring memang ngabaptis anjeun dina cai kana tobat, tapi anu datang sanggeus kuring leuwih kuat ti kuring, anu kuring teu sanggup mawa sandal-Na, manehna bakal ngabaptis anjeun dina Roh Suci jeung seuneu. Nu nyisiranna aya dina leungeunna, anjeunna bakal meresihan tuntas tempat

ngirikanana, jeung bakal ngumpulkeun gandumna kana lumbung, tapi jaramina bakal diduruk ku seuneu anu teu bisa dipareuman.

Harita Yesus datang ti Galilea ka Walungan Yordan pikeun dibaptis ku Yohanes. Tapi Yohanes nyegah anjeunna bari nyarios, Abdi peryogi dibaptis ku anjeun, sareng anjeun datang ka abdi? Ngajawab, tapi Yesus nyarios ka anjeunna, Antepkeun ayeuna, sabab kitu pantes pikeun urang minuhan sadaya kabeneran. Lajeng anjeunna ngidinan anjeunna. Jeung sanggeus dibaptis, Yesus langsung naék ti cai, jeung tingali, langit dibuka pikeun anjeunna, jeung anjeunna nempo Roh Allah turun saperti japati jeung datang ka anjeunna, Jeung tingali, aya sora ti langit nyebutkeun, Ieu téh Putra Abdi anu dipikacinta, anu Abdi resep pisan ka Anjeunna.

□

Harita Yésus dipingpin ka gurun ku Roh pikeun digoda ku Iblis. Sareng sanggeus puasa opat puluh poé sareng opat puluh peuting, tungtungna anjeunna kalaparan. Jeung nu nguji geus ngadeukeutan ka anjeunna ceuk, Lamun anjeun anak Allah, ceuk supaya batu-batu ieu jadi roti. Tapi Anjeunna ngajawab sareng nyarios, Geus ditulis, lain ku roti wungkul hirup manusa, tapi ku unggal kecap anu kaluar tina sungut Allah. Lajeng sétan nyandak anjeunna ka kota suci, sareng netepkeun anjeunna dina puncak Bait Allah. Jeung anjeunna nyarios ka anjeunna,

Upami anjeun putra Allah, buang diri anjeun ka handap, sabab geus ditulis yén Anjeunna bakal maréntahkeun ka utusan-utusan-Na ngeunaan anjeun, jeung dina leungeun-leungeun maranéhna bakal ngangkat anjeun, supaya anjeun ulah nabrak suku anjeun kana batu.

Yesus nyarios ka anjeunna, Deui geus ditulis, Ulah nguji Gusti Allah anjeun.

Deui sétan nyokot anjeunna ka gunung anu luhur pisan, jeung némbongkeun ka anjeunna sakabéh karajaan di dunya jeung kamulyaanana. Jeung nyarios ka anjeunna, Ieu sadayana bakal dipasihkeun ka anjeun, upami anjeun sujud nyembah ka abdi. Lajeng Yesus nyarios ka anjeunna, Indit ti tukangeun abdi, setan, sabab geus ditulis: Anjeun bakal nyembah ka Gusti Allah anjeun, sareng ngan ka Anjeunna wungkul anjeun bakal ngalayanan. Harita sétan ngabebaskeun anjeunna, sareng tingali, para utusan datang sareng ngalayanan anjeunna.

Sanggeus ngadéngé yén Yohanes geus diserahkeun, Yésus mundur ka Galilea. Sareng saatos ninggalkeun Nasarét, anjeunna sumping sareng cicing di Kapernaum anu aya di sisi laut, dina wates Sebulun sareng Naftali. supaya tiasa digenepkeun anu diucapkeun ngaliwatan Nabi Yesaya anu nyarios, Tanah Zebulun jeung tanah Naftali, jalan ka laut, di sabeulah peuntas Yordan, Galilea tina bangsa-bangsa, Jalma-jalma anu linggih dina gelap geus ningali cahaya anu gedé, jeung ka jalma-jalma anu linggih di tanah kalangkang maot,

cahaya geus naék pikeun aranjeunna.

Ti harita mimiti Yesus ngawartakeun jeung nyarios, Tobat, sabab Karajaan Sawarga geus deukeut.

Bari leumpang di sisi laut Galilea, manéhna nempo dua dulur, nyaéta Simon nu disebut Petrus jeung Andreas dulurna, keur ngalungkeun jala ka laut, sabab maranéhna téh pamayang. Sareng anjeunna nyarios ka aranjeunna, Hayu tuturkeun abdi, sareng abdi bakal ngajantenkeun anjeun janten pamayang manusa. Tapi maranéhna langsung ninggalkeun jala-jalana sarta nuturkeun Anjeunna. Jeung sanggeus maju ti dinya, manéhna nempo dua dulur séjén, nyaéta Yakub putra Zebedeus jeung Yohanes dulurna, anu keur aya dina parahu jeung Zebedeus bapana, keur ngabenerna jala-jalana, tuluy manéhna ngagero maranéhna. Aranjeunna langsung ninggalkeun kapal jeung bapana, tuluy nuturkeun Anjeunna.

Jeung Yésus indit sabudeureun sakabéh Galilea, ngajar dina jamaah-jamaah maranéhna, ngahartoskeun warta alus ngeunaan karajaan, jeung ngalayanan sakabéh panyakit jeung sagala geringna dina rahayat. Jeung indit dédéngéan ngeunaan anjeunna ka sakuliah Siria, sareng aranjeunna mawa ka anjeunna sadaya jalmi anu gering ku rupa-rupa panyakit sareng kasangsaraan, sareng anu karasukan sétan sareng anu ayan sareng anu lumpuh, sareng anjeunna nyageurkeun aranjeunna. Jeung nurut ka anjeunna balaréa loba ti Galilea jeung Dekapolis jeung Yerusalem jeung Yudea jeung sabeulah Yordan.

□□□

Ningali balaréa, anjeunna indit ka luhur gunung, jeung sanggeus diuk, murid-muridna ngadeukeutan ka anjeunna. Jeung sanggeus muka sungutna, anjeunna ngajar aranjeunna, nyebutkeun, Rahayu jalma-jalma anu miskin dina sumanget, sabab karajaan sawarga téh milik maranéhna. Diberkahan nu duka, sabab maranéhna bakal dihibur. Rahayu jalma-jalma anu lemah lembut, sabab maranéhna bakal meunang warisan bumi. Diberkahan jalma-jalma anu lapar jeung haus kana kaadilan, sabab maranéhna bakal dicukupan. Rahayu jalma-jalma anu welas asih, sabab maranéhna bakal dipaparin welas asih. Rahayu jalma-jalma nu beresih haténa, sabab maranéhna bakal ningali ka Allah. Rahayu jalma-jalma anu nyieun karapihan, sabab maranéhna bakal disebut anak Allah. Diberkahan jalma-jalma anu dipikagaduh kusabab kaadilan, sabab milik maranéhna nyaéta Karajaan Sawarga. Rahayu anjeun nalika aranjeunna nyela anjeun sareng ngudag anjeun sareng nyarios sagala kecap jahat ngeunaan anjeun kalayan bohong kusabab abdi. Bungah jeung girang, sabab ganjaran anjeun anu ageung di sawarga, sabab kitu ogé aranjeuna ngudag para nabi anu samémèh anjeun.

Anjeun mangrupikeun uyah bumi, tapi upami uyah éta janten hambar, ku naon bakal diasinkeun deui? Éta henteu aya gunana deui iwal ti dibuang ka luar sareng ditincak ku jalma-jalma. Anjeun téh cahaya dunya. Henteu bisa disumputkeun hiji kota

anu aya di luhur gunung. Henteu ogé aranjeunna hurung lampu teras nempatkeun éta handapeun karanjang, tapi kana tempat lampu, sareng éta caang ka sadaya jalma anu aya di jero imah. Kitu hayu caang anjeun bersinar hareupeun jalma-jalma, supaya aranjeunna ningali gawé alus anjeun jeung muliakeun Bapa anjeun nu aya di sawarga.

Ulah anjeun nyangka yén abdi sumping pikeun ngancurkeun hukum atanapi para nabi, henteu abdi sumping pikeun ngancurkeun, tapi pikeun minuhan. Amen, sabab kuring nyebutkeun ka anjeun, dugi ka langit jeung bumi ngaliwat, hiji iota atawa hiji serif moal bakal ngaliwat ti hukum, dugi ka sakabéhna kajadian. Saha waé anu ngalanggar salah sahiji paréntah ieu anu pangleutikna sareng ngajarkeun kitu ka jalma-jalma, anjeunna bakal disebut anu pangleutikna dina Karajaan Sawarga, tapi saha anu ngalaksanakeun sareng ngajarkeun, anjeunna bakal disebut hébat dina Karajaan Sawarga. Kuring nyarios ka anjeun yén upami kaadilan anjeun henteu langkung seueur tibatan kaadilan para juru tulis sareng urang Parisi, anjeun moal asup ka karajaan sawarga. Anjeun geus ngadéngé yén geus disebutkeun ka urang baheula, Ulah maehan, sarta saha waé anu maehan, bakal kaliru dina pangadilan. Tapi Abdi nyebutkeun ka anjeun yén unggal jalma anu ambek ka dulurna sacara acak bakal bersalah dina pangadilan, saha waé anu nyebutkeun ka dulurna raka bakal bersalah dina déwan, sareng saha waé anu nyebutkeun bodo bakal bersalah kana gehenna seuneu. Upami kituna anjeun nawiskeun hadiah anjeun kana altar, jeung di dinya anjeun inget yén lanceuk anjeun boga hiji

hal ngalawan anjeun, Tinggalkeun di dinya pasihan anjeun di hareupeun altar, terus indit heula damaian jeung lanceuk anjeun, sarta sanggeus kitu balik persembahkeun pasihan anjeun. Jadi hade hate ka musuh anjeun gancang bari anjeun masih aya di jalan jeung manehna, ulah musuh nyerahkeun anjeun ka hakim jeung hakim nyerahkeun anjeun ka asisten, sarta anjeun dialungkeun ka panjara. Amen, kuring nyarios ka anjeun, anjeun moal kaluar ti dinya dugi ka anjeun mayar deui quadrans anu panungtung.

Anjeun geus ngadéngé yén geus disebutkeun ka nu baheula, Ulah ngalakukeun zinah. Tapi kuring nyarios ka anjeun yén unggal jalmi anu ningali awéwé pikeun hayang ka manéhna, geus zinah ka manéhna dina haténa. Upami panon katuhu anjeun ngabalukarkeun anjeun dosa, cabut éta jeung buang ti anjeun, sabab leuwih hade pikeun anjeun sangkan binasa salah sahiji anggota awak anjeun tibatan sakabéh awak anjeun dialungkeun kana naraka. Jeung upami leungeun katuhu anjeun ngabalukarkeun anjeun kana dosa, potong éta jeung buang ti anjeun, sabab leuwih hade pikeun anjeun supaya binasa salah sahiji anggota awak anjeun tibatan sakabéh awak anjeun dialungkeun kana naraka.

Geus disebutkeun, saha waé anu nyeraian pamajikanana, hayu anjeunna masihan ka dirina sertipikat cerai. Tapi kuring nyarios ka anjeun yén saha waé anu nyéraékeun pamajikanana, iwal kusabab zinah, ngajadikeun manéhna zinah, sareng saha waé anu nikah ka awéwé anu geus diceraékeun, manéhna zinah.

□□□

Deui anjeun ngadangu yén éta disebutkeun ka nu baheula, Ulah sumpah palsu, tapi tepikeun ka Gusti sumpah-sumpah anjeun. Tapi kuring nyebutkeun ka anjeun ulah sumpah pisan, atawa ku langit, sabab éta téh tahta Allah. Atawa dina ieu bumi, sabab éta téh alas suku tina suku-suku anjeunna, atawa kana Yerusalem, sabab éta téh kota ti raja anu agung. Ulah sumpah ku sirah anjeun, sabab anjeun teu bisa ngajadikeun hiji helai buuk bodas atawa hideung. Hayu ucapan anjeun enya enya, henteu henteu, sedengkeun anu kaleuleuwihan ti ieu asalna tina anu jahat.

Anjeun geus ngadéngé yén disebutkeun, Panon gaganti panon jeung huntu gaganti huntu, Tapi kuring nyebutkeun ka anjeun, ulah nolak ka nu jahat, tapi saha waé anu neunggeul anjeun kana pipi katuhu, balikkeun ka anjeunna ogé pipi nu séjén. Jeung ka nu hayang ngagugat anjeun jeung nyokot baju jero anjeun, antepkeun ka manéhna ogé baju luar. Jeung saha waé anu maksa anjeun hiji mil, indit jeung manéhna dua mil. Ka jalma anu ménta ka anjeun, bérékeun, jeung jalma anu hayang nginjeum ti anjeun ulah dipiceun.

Anjeun geus ngadéngé yén disebutkeun, Cintakeun tatangga anjeun jeung bencikeun musuh anjeun. Tapi kuring nyebutkeun ka anjeun, cintaan musuh-musuh anjeun, muji-muji ka nu ngalaknat anjeun, lampahkeun nu hadé ka nu hate ka anjeun, jeung ngadoakeun pikeun nu nyiksa anjeun jeung nu ngudag-ngudag anjeun. sangkan anjeun janten putra-putra Bapa anjeun anu di sawarga, sabab Anjeunna ngabitkeun panonpoé-Na kana jalma jahat jeung jalma alus, sarta ngahujanan kana jalma anu

bener jeung jalma anu teu adil. Lamun anjeun bogoh ka nu bogoh ka anjeun, naon ganjaran anu anjeun boga? Naha lain oge nu tukang pajeg ngalakukeun eta sorangan? Jeung upami anjeun ngan ukur ngasalam ka babaturan anjeun, naon anu istimewa tina eta? Naha tukang pajeg ogé henteu ngalakukeun kitu? Ku kituna, anjeun bakal sampurna, sapertos Bapa anjeun anu di sawarga téh sampurna.

□

Perhatikeun sedekah anjeun, ulah ngalakukeunana di hareupeun jalma-jalma sangkan katempo ku aranjeunna, lamun henteu kitu, anjeun moal nampi ganjaran ti Bapa anjeun nu aya di sawarga. Nalika anjeun ngalakukeun sedekah, ulah niup tarompét di hareupeun anjeun, sapertos nu munafik ngalakukeun di jamaah jeung di jalan-jalan, supaya aranjeunna dimulyakeun ku jalma-jalma. Saleresna kuring nyarios ka anjeun, aranjeunna geus narima upah aranjeunna. Tapi lamun anjeun masihan sedekah, ulah leungeun kénca anjeun terang naon anu dipigawé ku leungeun katuhu anjeun Sangkan amal anjeun aya dina rusiah, jeung Bapa anjeun anu ningali dina rusiah bakal males ka anjeun sacara terang.

Jeung iraha solat, ulah anjeun jadi kawas nu munafik, sabab maranéhna resep di jamaah-jamaah jeung di sudut-sudut jalan nangtung solat, sangkan katémbong ku jalma-jalma. Amin, kuring nyarios ka anjeun, maranéhna geus narima upah

maranéhna. Tapi anjeun, lamun solat, lebet ka kamar jero anjeun, tutup panto anjeun, teras solat ka Bapa anjeun nu aya di tempat rusiah, sarta Bapa anjeun nu ningali di tempat rusiah bakal ngaganjar anjeun sacara umum.

Nalika ngadoa, ulah babble sapertos urang kapir, sabab aranjeunna nganggap yén ku kecap-kecap anu seueur pisan maranéhanana bakal didangukeun. Ulah kituh jadi sami ka aranjeunna, sabab Bapa anjeun terang naon kabutuhan anjeun samémèh anjeun ménta ka Anjeunna. Kitu kituna neneda anjeun, Bapa urang nu aya di sawarga, mugia disucikeun nami anjeun, Mugia sumping karajaan Anjeun, mugia kalaksana karsa Anjeun, sakumaha di sawarga, kitu ogé di bumi. Béré ka urang roti sapopoé urang dinten ieu, Jeung hampura ka urang hutang-hutang urang, sakumaha urang ogé ngahampura ka nu ngahutang ka urang. Jeung ulah mawa urang kana godaan, tapi luputkeun urang tina nu jahat. Sabab milik Anjeun nyaéta karajaan jeung kakuatan jeung kamulyaan kana umur-umur, amin.

Upami anjeun ngahampura kasalahan jalma-jalma, Bapa anjeun nu di sawarga ogé bakal ngahampura ka anjeun. Upami anjeun henteu ngahampura kasalahan jalma-jalma, Bapa anjeun ogé moal ngahampura kasalahan anjeun.

Lamun anjeun puasa, ulah jadi kawas jalma-jalma munafik anu beungeut sedih, sabab aranjeunna ngaruksak beungeut maranéhanana sangkan katempo ku jalma-jalma yén

aranjeunna keur puasa, amin kuring nyebutkeun ka anjeun yén aranjeunna geus narima upah maranéhanana. Tapi anjeun nalika puasa, urutkeun sirah anjeun jeung nyeuseuh beungeut anjeun. Supaya anjeun henteu katingali ku jalma-jalma keur puasa, tapi ku Bapa anjeun anu aya dina rusiah, jeung Bapa anjeun anu ningali dina rusiah bakal ngabales ka anjeun sacara terang-terangan.

Ulah nyimpen harta-harta pikeun anjeun di bumi, dimana ngengat jeung karat ngaleungitkeun, jeung dimana maling-maling ngarobos jeung maok, Tapi simpen harta pikeun anjeun di sawarga, dimana henteu aya ngengat atawa karat anu ngancurkeun, jeung dimana maling henteu ngarobah atawa maok. Dimana aya harta anjeun, di dinya ogé bakal aya haté anjeun.

Lampu awakna nyaéta panon, upami kituna panon anjeun murni, sakabéh awak anjeun bakal pinuh ku cahaya. Tapi upami panon anjeun jahat, sakabéh awak anjeun bakal poék. Ku kituna, upami cahaya anu aya dina anjeun téh gelap, kumaha gedéna éta gelap!

Teu aya saurang ogé anu bisa ngawula ka dua juragan, sabab anjeunna bakal hate ka nu hiji jeung cinta ka nu séjén, atawa bakal satia ka nu hiji jeung ngahina ka nu séjén. Anjeun teu bisa ngawula ka Allah jeung ka harta.

Kusabab ieu, kuring nyarios ka anjeun, ulah hariwang kana jiwa

anjeun naon anu anjeun tuang jeung naon anu anjeun inuman, atawa kana awak anjeun naon anu anjeun anggo. Naha jiwa henteu leuwih penting tibatan dahareun, jeung awak tibatan papakéan? Tingali kana manuk-manuk di langit, sabab aranjeunna henteu melak, henteu metik, sareng henteu ngumpulkeun kana lumbung, tapi Bapa anjeun nu di sawarga mere dahareun ka aranjeunna. Naha anjeun henteu leuwih berharga tibatan aranjeunna? Saha ti anjeun anu hariwang sanggup nambahkeun hasta hiji kana umurna? Jeung ngeunaan pakean naon anjeun hariwang? Perhatikeun kembang bakung di sawah kumaha aranjeunna tumuwuh, aranjeunna henteu digawé atanapi dipintal. Kuring nyebutkeun ka anjeun yén malah Solomon dina sakabéh kamulyaanana henteu diasupkeun saperti salah sahiji ieu. Upami jukut di sawah anu dinten ieu aya sareng isukan dialungkeun kana hawu, Allah kitu ngagemkeunana, naha henteu langkung-langkung ka anjeun, wahai jalma-jalma anu saeutik iman? Ulah hariwang ku kituna bari nyebutkeun, Naon anu bakal urang dahar, atawa naon anu bakal urang inuman, atawa naon anu bakal urang pake? Sadaya ieu dipilarian ku bangsa-bangsa, sabab Rama anjeun nu di sawarga terang yén anjeun peryogi sadaya ieu. Tapi milarian heula Karajaan Allah jeung kaadilan-Na, sarta ieu sadayana bakal ditambahkeun ka anjeun. Ulah ku kituna hariwang kana énjing, sabab énjing bakal hariwang kana urusanna sorangan, cukup pikeun unggal poé kasusahna sorangan.

□

□□□

Ulah nangtoskeun, supaya anjeun henteu ditangtoskeun. Dina kaputusan naon anjeun nangtoskeun, anjeun bakal dihukum, jeung dina ukuran naon anjeun ngukur, eta bakal diukur ka anjeun. Naha anjeun ningali titik dina panon dulur anjeun, tapi balok dina panon anjeun sorangan henteu katingali? Atawa kumaha anjeun bakal nyarios ka dulur anjeun, Antep kuring ngaluarkeun serpihan tina panon anjeun, sedengkeun tingali, aya balok dina panon anjeun sorangan? Munafik, cabut heula balok tina panon anjeun, teras anjeun bakal ningali jelas pikeun nyabut sakumpulan tina panon lanceuk anjeun.

Ulah masihan nu suci ka anjing-anjing, atawa ulah buang mutiara-mutiara anjeun di hareupeun babi-babi, supaya ulah aranjeunna tapak eta ku suku-sukuna, tuluy malik nyobek anjeun.

Menta, sarta bakal dipasihan ka anjeun; néangan, sarta anjeun bakal manggihan; ngetrok, sarta bakal dibuka pikeun anjeun. Sabab unggal jalma anu ménta bakal narima, jeung jalma anu néangan bakal manggihan, jeung ka jalma anu ngetrok bakal dibuka. Atawa saha di antara anjeun anu lamun dipenta roti ku anakna lalaki, bakal masihan batu ka anjeunna? Jeung lamun lauk anjeunna menta, teu oray bakal dipasihan ka anjeunna? Upami kituna anjeun, sanajan jahat, terang masihan hadiah anu alus ka barudak anjeun, sabaraha leuwih deui Bapa anjeun anu di sawarga bakal masihan hal anu alus ka jalma-jalma anu menta ka Anjeunna?

Sadaya nu anjeun hoyong supados jalma-jalma ngalakukeunana ka anjeun, kitu ogé anjeun kudu ngalakukeunana ka maranéhna, sabab ieu mangrupikeun hukum jeung para nabi.

Asup ngaliwatan gerbang anu sempit, sabab gerbang anu lega jeung jalan anu lega ngarah ka karuksakan, jeung loba jalma anu asup ngaliwatan éta. Naon heureut panto jeung kasangsara jalan anu mingpin kana kahirupan, sareng saeutik anu manggihan éta.

Perhatikeun nabi-nabi palsu, anu datang ka anjeun maké baju domba, tapi ti jerona mah maranéhna téh ajag galak. Ti buah-buahanana anjeun bakal nyaho maranéhanana. Naha aranjeunna ngumpulkeun anggur ti cucuk atawa ngumpulkeun ara ti rumput cucuk? Kitu unggal tangkal anu hadé nyieun buah anu alus, tapi tangkal anu ruksak nyieun buah anu goréng. Tangkal anu alus henteu sanggup ngahasilkeun buah anu jahat, sareng tangkal anu buruk ogé henteu sanggup ngahasilkeun buah anu alus. Unggal tangkal anu henteu ngahasilkeun buah anu alus ditegor jeung dialungkeun kana seuneu. Ku kituna tina buah-buahna anjeun bakal nyaho maranéhanana.

Henteu sadayana jalma anu nyarios ka abdi Gusti, Gusti bakal asup ka karajaan sawarga, tapi ngan jalma anu ngalaksanakeun kahayang Bapa abdi anu aya di sawarga. Seueur bakal nyarios ka abdi dina éta poé, Gusti Gusti, naha henteu dina nami anjeun urang nubuat, sareng dina nami anjeun setan-setan urang usir, sareng dina nami anjeun kakuatan-kakuatan anu seueur urang

pigawé? Jeung lajeng abdi bakal ngaku ka aranjeunna yén henteu kantos abdi terang anjeun, angkat ti abdi, anjeun nu ngalakukeun kalakuan jahat.

Ku kituna, saha waé anu ngadangu kecap-kecap kuring ieu sareng ngalaksanakeunana, bakal kuring ibaratkeun anjeunna ka jalmi anu wijaksana, anu ngawangun imahna di luhur batu. Hujan turun, walungan-walungan datang, angin-angin niup, sareng nyerang ka imah éta, tapi henteu murag, sabab éta imah geus diadegkeun dina luhur batu. Jeung unggal jalma anu ngadéngé kecap-kecap kuring ieu tapi henteu ngalaksanakeunana, bakal disaruakeun jeung jalma bodo anu ngawangun imahna di luhur keusik, Hujan turun, walungan-walungan datang, angin-angin niup, jeung nabrak ka imah éta, tuluy murag, jeung runtuhna hébat pisan.

Jeung éta kajadian nalika Yésus réngsé kecap-kecap ieu, jalma-jalma loba kacida reuwaseun kana pangajaran anjeunna. Sabab Anjeunna ngajar aranjeunna saperti jalma anu gaduh wewenang, sareng henteu saperti para ahli Taurat.

□

Sanggeus anjeunna turun ti gunung, balaréa nu loba nuturkeun anjeunna. Jeung tingali, aya jelema kusta geus datang nyembah ka Anjeunna bari nyebutkeun, Gusti, lamun Anjeun daék, Anjeun bisa ngabersihan kuring. Jeung sanggeus ngacungkeun

leungeun-Na, Yésus nyabak anjeunna bari nyarios, Abdi daék, beresih! Sarta langsung beresih panyakit kusta-na. Jeung Yesus nyarios ka anjeunna, Tingali, ulah nyarios ka saha-saha, tapi indit témbongkeun diri anjeun ka imam jeung pasihan hadiah nu dititahkeun ku Musa pikeun kasaksian ka aranjeunna.

Nalika anjeunna asup ka Kapernaum, aya hiji perwira saratus anu ngadeukeutan ka anjeunna, nyuhunkeun ka anjeunna bari nyarios, Gusti, palayan abdi ngagolér di imah, lumpuh, disiksa pisan. Jeung Yesus nyarios ka anjeunna, Abdi badé sumping sareng nyageurkeun anjeunna. Jeung ngajawab nu centurion ceuk, Gusti, abdi teu cukup sangkan anjeun asup ka handapeun hateup abdi, tapi ngan ceuk kecap, jeung palayan abdi bakal diubaran. Jeung sabab kuring téh lalaki anu aya dina otoritas, gaduh prajurit di handapeun kuring, jeung kuring nyarios ka ieu, Indit, jeung manéhna indit, jeung ka séjén, Datang, jeung manéhna datang, jeung ka budak kuring, Pigawé ieu, jeung manéhna ngalakukeun. Sanggeus ngadéngé, Yésus kagum jeung nyarios ka nu nuturkeun, Amin, Kuring nyarios ka anjeun, malah di Israél iman anu kitu gedéna teu acan kapanggih. Abdi nyarios ka anjeun yén seueur jalmi ti wétan sareng kulon bakal sumping sareng bakal ngagolér sareng Abraham sareng Ishak sareng Yakub dina Karajaan Sawarga. Tapi anak-anak karajaan bakal dialungkeun ka nu poek pisan, di dinya bakal aya tangisan jeung keretak huntu. Jeung ceuk Yesus ka centurion, Indit, jeung sakumaha anjeun geus percaya, hayu jadi ka anjeun. Jeung cageur palayan anjeunna dina mangsa éta.

Jeung sanggeus datang, Yesus kana imah Petrus nempo ibu mertuana keur ngagolér jeung muriang. Jeung keuna kana leungeunna, sarta muriangna ninggalkeun manéhna, sarta manéhna bangun jeung ngalayanan anjeunna. Soré geus kajadian, aranjeunna mawa ka anjeunna loba jalma anu karasukan setan, jeung anjeunna ngusir kaluar roh-roh ku kecap, jeung nyageurkeun sakabéh jalma anu gering. Sangkan kaeusian nu dicaritakeun ngaliwatan nabi Yesaya anu nyarios, Anjeunna sorangan anu nyandak kalemahan urang jeung nanggung panyakit urang.

Ningali loba balaréa di sabudeureun anjeunna, Yésus maréntahkeun pikeun indit ka seberang. Jeung aya hiji juru tulis geus ngadeukeutan, nyarios ka anjeunna, Guru, abdi bakal nuturkeun anjeun ka mana waé anjeun angkat. Jeung Yesus ngomong ka anjeunna, Rubah-rubah boga sarang jeung manuk-manuk langit boga sayang, tapi Anak Manusa teu boga tempat pikeun ngagolékeun sirah. Séjén tina murid-muridna nyarios ka anjeunna, Gusti, ijinan ka abdi heula indit sareng ngubur bapa abdi. Tapi Yesus ceuk ka manéhna, Tuturkeun ka kuring, jeung antep nu maot ngubur nu maot sorangan maranéhanana.

Sareng saatos Anjeunna naék kana parahu, murid-murid-Na nuturkeun Anjeunna. Jeung tingali, aya lini gedé di laut, nepi ka parahu katutupan ku ombak, tapi anjeunna keur saré. Jeung murid-muridna geus ngadeukeutan, ngahudangkeun anjeunna bari nyarios, Gusti, selamatkeun urang, urang keur binasa. Jeung anjeunna nyarios ka aranjeunna, Naha anjeun sieun, hai

jalma-jalma anu saeutik iman? Lajeng sanggeus bangun, anjeunna nyegah angin jeung laut, sarta kajadian katenangan anu hébat. Tapi jalma-jalma éta kagum bari nyebutkeun, Naon jenis jalma ieu, sabab malah angin jeung laut nurut ka anjeunna?

Jeung sanggeus anjeunna datang ka sabeulah sisi ka tanah urang Gergesenes, papanggih ka anjeunna dua jalma karasukan setan anu kaluar tina kuburan, galak pisan, sahingga teu aya saurang ogé anu wani ngaliwat jalan éta. Jeung tingali, aranjeunna ngajerit bari nyarios, Naon urusan kami jeung anjeun, Yesus Putra Allah? Naha anjeun sumping ka dieu sateuacan waktuna pikeun nyiksa kami? Aya gerombolan babi anu loba keur ngangon jauh ti aranjeunna. Éta sétan-sétan ngadesek ka anjeunna bari nyarios, Upami anjeun ngusir kami, idinkeun kami indit kana gerombolan babi éta. Jeung ceuk ka aranjeunna, Indit. Aranjeunna tapi geus kaluar, tuluy indit ka jero gerombolan babi. Jeung tingali, sakabéh gerombolan babi buru-buru turun tina gawir ka jero laut jeung maot dina cai. Éta jalma-jalma anu ngangon sato geus kabur, jeung sanggeus indit ka kota, maranéhna geus ngalaporkeun sakabéh kajadian jeung hal-hal ngeunaan jalma-jalma anu karasukan sétan. Jeung tingali, sakabéh kota kaluar pikeun nepungan Yésus, jeung sanggeus ningali Anjeunna, aranjeunna ngadesek supaya Anjeunna angkat ti wates aranjeunna.

□

□□□

Sarta sanggeus asup kana parahu, anjeunna meuntas jeung sumping ka kota sorangan. Jeung tingali, aranjeunna mawa ka Anjeunna hiji jalma lumpuh anu ngagolér dina ranjang, jeung sanggeus ningali iman maranéhanana, Yesus nyarios ka jalma lumpuh éta, Tabah haté, anak, dosa-dosa anjeun geus dihampura. Jeung tingali, sababaraha ti para juru tulis ceuk dina haté sorangan, Ieu jalma ngahujat. Jeung ningali Yésus pikiran-pikiran maranéhna, ceuk, Naha maném mikiran kajahatan dina haté maném? Naon anu leuwih gampang, nyebutkeun, Dosa-dosa anjeun geus dihampura, atawa nyebutkeun, Bangun jeung leumpang? Sangkan anjeun tiasa terang yén Anak Manusa gaduh wewenang di bumi pikeun ngahampura dosa-dosa, teras Anjeunna nyarios ka jalma lumpuh, Bangun, angkat ranjang anjeun sareng balik ka imah anjeun. Sanggeus bangun, manéhna indit ka imahna. Geus ningali, balaréa kagum jeung mulyakeun Allah anu geus méré wewenang saperti kitu ka jalma-jalma.

Jeung nalika Yesus ngaliwat ti dinya, manéhna nempo hiji lalaki nu linggih dina stand pajeg, nu disebut Mateus, sarta manéhna nyebutkeun ka anjeunna, Tuturkeun Kami. Jeung sanggeus nangtung, manéhna nuturkeun Anjeunna. Jeung éta kajadian basa anjeunna keur ngagoléjah dina éta imah, tingali, loba tukang pajeg jeung jelema dosa geus datang sarta ngagoléjah babarengan jeung Yésus jeung murid-muridna. Jeung sanggeus ningali, urang Parisi nyarios ka murid-muridna, Naha guru anjeun dahar babarengan jeung tukang pajeg sareng jalma-jalma dosa? Tapi Yesus sanggeus ngadéngé nyarios ka

aranjeunna, Jalma-jalma nu kuat henteu peryogi dokter, tapi jalma-jalma nu gering. Tapi pék indit diajar naon hartina: Abdi hoyong welas asih, lain kurban. Sabab Abdi henteu sumping pikeun ngagero jalma-jalma soleh, tapi jalma-jalma dosa sangkan tobat.

Lajeng para murid Yohanes ngadeukeutan ka anjeunna bari nyarios, Naha kami jeung para Farisi puasa seueur, tapi para murid anjeun henteu puasa? Jeung ceuk ka aranjeunna nu Yesus, Naha teu sanggup putra-putra kamar panganten pikeun duka salila waktos nu panganten lalaki aya jeung aranjeunna? Bakal datang poé-poé iraha nu panganten lalaki dicabut ti aranjeunna, jeung lajeng aranjeunna bakal puasa. Teu aya saurang ogé anu nempatkeun tambal lawon anyar kana baju heubeul, sabab pinuhna bakal nyokot ti bajuna, jeung robékna jadi leuwih parah. Henteu ogé aranjeunna tuang anggur anyar kana kantong kulit heubeul, upami henteu kitu, peupeus kantong kulit éta, jeung anggur éta dituang kaluar jeung kantong kulit éta bakal binasa, tapi anggur anyar kana kantong kulit anyar aranjeunna tuang, jeung duanana dilestarikan.

Nalika anjeunna nyarios kieu ka aranjeunna, tingali, aya hiji pangawasa geus ngadeukeutan sarta nyembah ka anjeunna, nyebutkeun, Putri abdi nembé maot, tapi mangga datang jeung nempatkeun leungeun anjeun kana dirina, sarta manehna bakal hirup. Jeung sanggeus bangkit, Yesus nuturkeun anjeunna sareng murid-murid-Na. Jeung tingali, aya awéwé anu nalangsara tina getihan salila dua belas taun, geus

ngadeukeutan ti tukangeun sarta keuna rumbai bajuna. Anjeunna nyarios dina haténa, Upami ngan kuring nyabak bajuna, abdi bakal disalametkeun. Tapi Yesus malik jeung ningali manéhna, ceuk, Kudu wani, anak awéwé, iman anjeun geus nyalametkeun anjeun. Jeung awéwé éta disalametkeun ti jam éta. Jeung sanggeus datang Yesus kana imah pamingpin jeung ningali pamaén suling jeung balaréa anu ribut, anjeunna nyarios ka aranjeunna, Mundur, sabab budak awéwé téh henteu maot, tapi saré. Jeung aranjeunna seuri ka anjeunna. Tapi nalika balaréa geus diusir kaluar, manéhna asup jeung nyekel leungeun budak awéwé téa, sarta budak awéwé téa bangun. Jeung warta ieu sumebar ka sakumna tanah éta.

Jeung nalika Yesus ngaliwat ti dinya, dua jalma buta nuturkeun ka Anjeunna bari ceurik sarta nyebutkeun, Kaasihan kami, Putra Daud. Geus datang kana éta imah, ngadeukeutan ka anjeunna éta jalma buta, jeung Yesus nyebutkeun ka aranjeunna, Naha aranjeun percaya yén abdi tiasa ngalakukeun ieu? Aranjeunna nyebutkeun ka anjeunna, Enya, Gusti. Lajeng anjeunna nyabak panon maranéhanana bari ngomong, Nurutkeun iman anjeun, hayu kajadian ka anjeun. Jeung panon maranéhanana dibuka, sarta Yésus ngingetkeun pisan ka maranéhanana bari nyebutkeun, Tingali, ulah aya saurang ogé anu nyaho. Tapi sanggeus kaluar, maranéhna nyebarkeun béja ngeunaan anjeunna di sakumna taneuh éta.

Nalika maranéhna kaluar, tingali, aya jalma anu mawa ka anjeunna hiji lalaki pireu anu kasurupan sétan. Jeung sanggeus

sétanna diusir, nu bisu téh nyarita, sarta balaréa kagum bari nyebutkeun yén teu kungsi kantos aya kajadian saperti kieu di Israél. Tapi urang Farisi nyarios, Anjeunna ngusir sétan ku kakawasaan pangawasa sétan.

Jeung Yésus ngurilingan sakabéh kota jeung désa-désa, ngajar di tempat-tempat ibadah maranéhanana, ngahartoskeun Injil ngeunaan Karajaan, jeung ngalayanan sakabéh panyakit jeung sakabéh kasakit di antara rahayat.

Ningali balaréa, Anjeunna karunya ka maranéhanana, sabab maranéhanana capé jeung paburencay saperti domba anu teu boga angon. Harita anjeunna nyarios ka murid-muridna, Panénna memang loba, tapi pagawéna saeutik. Ku kituna, nenedakeun ka Gusti panén sangkan Anjeunna ngirimkeun pagawé kana panén-Na.

□□

Jeung sanggeus ngagero dua belas murid-Na, Anjeunna masihan ka aranjeunna wewenang pikeun ngusir roh-roh najis jeung ngubaran sakabéh panyakit jeung sakabéh kasakit. Tina dua belas rasul, nami-namina nyaéta ieu: anu kahiji Simon anu disebut Petrus jeung Andreas lanceukna, Yakub putrana Zebedeus jeung Yohanes lanceukna, Philip jeung Bartholomew, Thomas jeung Matthew anu tukang pajeg, James anu ti Alphaeus jeung Lebbaeus anu disebut Thaddaeus, Simon nu Kanaanit

jeung Yudah Iskariot anu geus nyerahkeun anjeunna.

Ieu dua belas jalma diutus ku Yésus sanggeus maréntahkeun ka maranéhna, nyebutkeun, Ulah indit ka jalan bangsa-bangsa, jeung ulah asup ka kota urang Samaria, Indit, tapi leuwih ka domba-domba anu leungit ti imah Israél. Bari leumpang, wartakeun bari nyebutkeun yén Karajaan Sawarga geus deukeut. Nyageurkeun jalma anu gering, bersihkeun jalma kusta, hudangkeun jalma paéh, usir sétan-sétan. Anjeun geus narima sacara gratis, pasihan sacara gratis. Ulah meunangkeun emas, pérak, atawa perunggu pikeun disimpen dina sabuk anjeun. Ulah mawa kantong kana jalan, atawa dua tunik, atawa sapatu, atawa iteuk, sabab nu pagawe pantes kana dahareunana. Kana naon waé kota atawa désa anu anjeun lebetkeun, pariksa saha di dinya anu pantes, sareng cicing di dinya dugi ka anjeun angkat. Asup kana éta imah, salam éta bari nyebutkeun, Katengtreman pikeun imah ieu. Jeung upami memang éta imah pantes, hayu katengtreman anjeun datang ka dinya, tapi upami henteu pantes, katengtreman anjeun balik deui ka anjeun. Jeung saha waé anu henteu narima anjeun atawa henteu ngadenge kecap-kecap anjeun, nalika kaluar ti imah atawa ti kota éta, goncangkeun lebu tina suku anjeun. Amin kuring nyarios ka anjeun, leuwih bisa ditanggung bakal aya pikeun taneuh Sodom jeung Gomorah dina poé pangadilan tibatan pikeun kota éta.

Tingali, abdi ngirimkeun anjeun sapertos domba di tengah-tengah ajag, janten ku kituna wijaksana sapertos oray sareng

polos sapertos japati. Nengetan tapi ti jalma-jalma, sabab maranéhna bakal nyerahkeun anjeun kana rapat-rapat jeung di pasamoan-pasamoan maranéhanana bakal mecut anjeun. Jeung ka pamingpin sareng ka raja-raja anjeun bakal dibawa kusabab kuring, pikeun kasaksian ka aranjeunna sareng ka bangsa-bangsa. Nalika aranjeunna nyerahkeun anjeun, ulah hariwang kumaha atawa naon anu bakal anjeun ucapkeun, sabab bakal dipasihkeun ka anjeun dina waktu éta naon anu kudu anjeun ucapkeun. Henteu, sabab lain anjeun anu nyarita, tapi Roh Bapa anjeun anu nyarita dina anjeun. Lanceuk bakal ngahianatkeun lanceukna kana maot, jeung bapa bakal ngahianatkeun anakna, jeung anak-anak bakal bangkit ngalawan kolotna sarta maéhan aranjeunna. Jeung anjeun bakal dibenci ku sadayana jalmi sabab ngaran abdi, tapi saha anu tahan nepi ka tungtung, anjeunna bakal disalametkeun. Lamun aranjeun dianiaya di kota ieu, calik ka kota séjén, sabab satemenna Abdi nyarios ka aranjeun, aranjeun moal réngsé ngalangkungan kota-kota Israél dugi ka datangna Putra Manusa. Murid téh henteu leuwih luhur ti guruna, sareng hamba ogé henteu leuwih luhur ti juragan-na. Cukup pikeun murid supaya jadi saperti guruna, jeung pikeun budak supaya jadi saperti juraganna. Lamun nu boga imah aranjeunna nyebut Beelzebul, sabaraha deui ka anggota kulawargana? Ku kituna ulah sieun ka aranjeunna, sabab euweuh anu katutupan nu moal diungkabkeun, jeung euweuh anu disumputkeun nu moal dipikanyaho. Naon anu kuring nyarios ka anjeun dina poék, ucapkeun dina caang, jeung naon anu anjeun kadéngé dina ceuli, wartoskeun di luhur hateup-hateup. Jeung ulah sieun ka jalma-jalma anu maéhan awak, tapi

jiwa henteu sanggup maéhan, tapi sieun leuwih ka jalma anu sanggup ngancurkeun jiwa jeung awak di naraka. Naha dua manuk pipit teu dijual ku hiji assarion? Sareng hiji ti antarana moal ragrag ka bumi tanpa idin ti Bapa anjeun. Tapi buuk sirah anjeun kabéh geus diitung. Ku kituna ulah sieun, anjeun leuwih berharga tibatan loba manuk pipit.

Saur kituna saha waé anu bakal ngaku ka kuring di hareupeun manusa, kuring ogé bakal ngaku ka anjeunna di hareupeun Bapa kuring anu aya di sawarga, Saha waé anu nolak kuring di hareupeun jalma-jalma, kuring ogé bakal nolak anjeunna di hareupeun Bapa kuring anu aya di sawarga.

Ulah nyangka yén Abdi sumping pikeun mawa katengtreman ka bumi. Henteu, Abdi sumping lain pikeun mawa katengtreman, tapi pedang. Abdi sumping pikeun ngabagi lalaki ngalawan bapana, sareng putri ngalawan indungna, sareng minantu awewe ngalawan ibu mertuana. Jeung musuh-musuh lalaki téh nyaéta rumah tanggana sorangan.

Jalma anu mikanyaah bapa atawa indung leuwih ti ka abdi, teu pantes jadi murid abdi, jeung jalma anu mikanyaah putra atawa putri leuwih ti ka abdi, teu pantes jadi murid abdi, Jeung saha anu teu nyokot salib anjeunna jeung nuturkeun abdi, teu pantes pikeun abdi. Nu manggihan jiwa manéhna bakal leungit éta, jeung nu leungit jiwa manéhna kusabab kuring bakal manggihan éta.

Nu narima anjeun, narima kuring, jeung nu narima kuring, narima nu geus ngirim kuring. Jalma anu narima nabi dina ngaran nabi bakal nampi ganjaran nabi, jeung jalma anu narima jalma adil dina ngaran jalma adil bakal nampi ganjaran jalma adil. Jeung saha waé anu masihan sacangkir cai tiis ka salah sahiji budak leutik ieu dina ngaran murid, amin Kami nyarios ka anjeun, anjeunna moal leungit ganjaranna.

□□

Jeung éta kajadian nalika Yésus réngsé ngalatih ka dua welas murid-Na, anjeunna indit ti dinya pikeun ngajar jeung ngumumkeun di kota-kota maranéhna.

Tapi Yohanes, sanggeus ngadéngé di panjara ngeunaan karya-karya Kristus, ngirim dua urang muridna Ceuk ka manéhna, Anjeun téh nu bakal datang, atawa urang kudu ngarep-arep ka nu séjén? Jeung Yesus ngajawab, nyarios ka aranjeunna, Sanggeus indit, laporkeun ka Yohanes naon anu anjeun kadangu jeung tingali. Jalma buta ningali deui jeung jalma lumpuh leumpang, jalma kusta diberesihan jeung jalma pireu ngadéngé, jalma maot dibangunkeun jeung jalma miskin dibéjakeun warta alus. Jeung rahayu jalma anu henteu gelo ka kuring.

Nalika ieu-ieu indit, mimiti Yesus nyarios ka gerombolan ngeunaan Yohanes, Naon anu anjeun kaluar ka gurun pikeun ningali? Awi anu keur digoyangkeun ku angin? Tapi naon anu

anjeun kaluar pikeun ningali? Jalma anu diasupkeun baju anu lemes? Tingali, jalma-jalma anu maké pakean lemes téh aya di imah-imah raja. Tapi naon anu anjeun kaluar pikeun ningali? Nabi? Enya, kuring nyarios ka anjeun, malah leuwih ti nabi. Ieu téh jalma anu geus ditulis ngeunaan anjeunna, Tingali, Abdi ngutus utusan Abdi sateuacan anjeun, anu bakal nyiapkeun jalan anjeun di payuneun anjeun.

Amin kuring nyarios ka anjeun, teu acan aya anu diangkat diantara jalma-jalma anu dilahirkeun ku awéwé anu leuwih gede ti Yohanes Baptis, tapi jalma anu pangleutikna dina Karajaan Sawarga leuwih gede ti anjeunna. Ti poé-poé Yohanes nu baptis nepi ka ayeuna, karajaan sawarga dipaksa, jeung jalma-jalma kasar ngarebut éta. Sabab sadaya nabi jeung hukum Taurat nepi ka jaman Yohanes parantos ngaramalkeun. Jeung lamun anjeun hayang nampi, anjeunna nyaéta Elias nu rék datang. Nu boga ceuli pikeun ngadéngé, hayu ngadéngé.

Tapi ku naon kuring bakal ngabandingkeun generasi ieu? Éta sami sareng barudak anu linggih di pasar-pasar, anu nelepon ka babaturanana nyebutkeun, Kami geus maénkeun suling pikeun anjeun, tapi anjeun henteu nari; kami geus nyanyi ratapan pikeun anjeun, tapi anjeun henteu duka. Sabab Yohanes datang henteu dahar sareng henteu nginum, jeung aranjeunna nyarios, Anjeunna kasurupan setan. Datang Putra Manusa dahar sareng nginum, teras aranjeunna nyarios, Tingali, lalaki rakus sareng tukang mabok anggur, sobat para tukang pajeg sareng jalma-jalma dosa. Sareng hikmah dibenerkeun ku anak-anak na.

□□□

Lajeng anjeunna mimiti nyiksa kota-kota di mana paling loba kakuatan-Na parantos dilakukeun, sabab aranjeunna henteu tobat. Cilaka ka anjeun, Chorazin, cilaka ka anjeun, Bethsaida, sabab lamun di Tirus jeung Sidon kajadian kakuatan-kakuatan anu geus kajadian di anjeun, geus lila maranéhna bakal linggih dina karung kabung jeung lebu bari tobat. Tapi kuring nyarios ka anjeun, Tirus jeung Sidon bakal leuwih bisa ditolerir dina poé pangadilan tibatan anjeun. Jeung anjeun Kapernaum, anu geus diangkat nepi ka langit, anjeun bakal diturunkeun nepi ka naraka, sabab lamun di Sodom aya mukjijat-mukjijat anu geus lumangsung di anjeun, maranéhna bakal tetep aya nepi ka poé ayeuna. Tapi kuring nyarios ka anjeun yén tanah Sodom bakal leuwih lumayan dina poé pangadilan tibatan anjeun.

Dina waktu éta, Yesus ngajawab sarta nyarios, Abdi muji ka Anjeun, Bapa, Gusti langit jeung bumi, sabab Anjeun geus nyumputkeun hal-hal ieu ti jalma-jalma wijaksana jeung pinter, sarta geus ngungkabkeun éta ka barudak leutik, Enya, Bapa, sabab kitu jadi karesep di hareupeun anjeun. Sadaya parantos dipasrahkeun ka abdi ku Bapa abdi, sareng teu aya saurang ogé anu terang Putra upami sanés Bapa, sareng ogé teu aya anu terang Bapa upami sanés Putra sareng saha waé anu dipikahoyong ku Putra pikeun ngungkabkeun. Sumping ka abdi sadayana anu nuju digawé sareng kabeunghar, sareng abdi bakal masihan istirahat ka anjeun. Angkat kuk abdi kana anjeun sareng diajar ti abdi, sabab abdi lemah lembut sareng hina dina haté, sareng anjeun bakal mendakan katenangan pikeun jiwa anjeun. Pikeun kuk abdi téh alus jeung beungbeurat abdi téh

enteng.

□□

Dina waktu éta, Yésus indit dina poé Sabat ngaliwatan sawah gandum, sedengkeun murid-muridna kalaparan, sarta mimiti metik bulir gandum jeung ngadahar. Tapi urang Farisi, sanggeus ningali, ceuk ka anjeunna, Tingali, murid-murid anjeun ngalakukeun naon anu teu diidinan pikeun dilakukeun dina poé Sabat. Tapi anjeunna nyarios ka aranjeunna, Naha anjeun henteu acan maca naon anu dilakukeun ku Daud nalika anjeunna lapar, anjeunna sareng jalma-jalma anu aya sareng anjeunna? Kumaha anjeunna asup ka imah Allah jeung tuang roti-roti persembahan, anu teu diidinan pikeun anjeunna tuang atawa pikeun nu bareng jeung anjeunna, iwal ngan ukur pikeun para imam? Atanapi anjeun henteu acan maca dina hukum yén dina poé Sabat para imam di Bait Allah ngalanggar Sabat, tapi aranjeunna henteu bersalah? Kuring nyarios ka anjeun yén di dieu aya anu leuwih gedé tibatan kuil. Upami anjeun geus terang naon hartina Kuring hayang karunya, lain kurban, anjeun moal ngahukum jalma-jalma nu teu boga salah. Sabab Putra Manusa téh Gusti ogé pikeun sabat.

Jeung sanggeus indit ti dinya, manéhna sumping ka jemaah maranéhanana. Jeung tingali, aya hiji lalaki di dinya anu leungeunna garing, sarta aranjeunna nanya ka anjeunna bari nyarios, Naha diidinan pikeun nyageurkeun dina poé Sabat? Ieu

sangkan aranjeunna bisa nuduh anjeunna. Tapi anjeunna ceuk ka aranjeunna, Saha di antara anjeun anu jadi lalaki anu boga domba hiji, jeung lamun domba eta ragrag kana liang dina poé Sabat, naha anjeunna moal nangkep eta jeung ngangkat? Sabaraha ku kituna bédana manusa jeung domba? Ku kituna diidinan dina poé Sabat pikeun ngalakukeun kahadéan. Lajeng anjeunna nyarios ka lalaki éta, Bentangkeun leungeun anjeun. Sareng anjeunna ngabentangkeunana, sareng dipulangkeun séhat sapertos anu séjén. Sanggeus kaluar, urang Farisi nyokot kaputusan ngalawan Anjeunna, sangkan bisa ngancurkeun Anjeunna. Tapi Yésus, sanggeus nyaho, mundur ti dinya, jeung jalma-jalma loba nuturkeun Anjeunna, sarta Anjeunna nyageurkeun maranéhanana kabéh. Sareng anjeunna nyaram ka aranjeunna supaya henteu ngajantenkeun anjeunna jelas. Supaya bisa dipinuhan nu diucapkeun ngaliwatan nabi Yesaya anu nyebutkeun, Tingali abdi kuring, anu kuring geus milih, abdi dipikacinta kuring, ka saha jiwa kuring geus pleased, kuring bakal nempatkeun roh kuring kana anjeunna, jeung anjeunna bakal ngumumkeun kaadilan ka bangsa-bangsa. Anjeunna moal pasea atawa ngagorowok, sarta moal aya saha anu ngadangu sorana di jalan-jalan. Awi nu geus remuk moal anjeunna pegat, jeung rami nu ngagebur moal anjeunna pareuman, nepi ka anjeunna kaluarkeun pangadilan kana meunangna. Jeung kana nami-Na bangsa-bangsa bakal miharep.

Harita aya nu dibawa ka anjeunna, jalma nu karasukan setan, buta jeung pireu, sarta anjeunna nyageurkeun jalma éta, sahingga nu buta jeung pireu téh bisa nyarita jeung bisa ningali.

Jeung sadayana balaréa kacida héranana, sarta aranjeunna nyarios, Naha ieu téh Kristus putra Daud? Tapi urang Parisi sanggeus ngadéngé ceuk, Ieu jalma henteu ngaluarkeun sétan-sétan iwal ku kakuatan Beelzebul, pangawasa sétan-sétan. Nyaho kana pikiran maranéhna, Yesus nyarios ka maranéhna, Sadaya karajaan anu dibagi ngalawan dirina sorangan bakal ancur, jeung sadaya kota atawa imah anu dibagi ngalawan dirina sorangan moal bisa nangtung. Jeung lamun Setan ngusir Setan, anjeunna geus kabagi ngalawan dirina sorangan, kumaha kituna karajaanana bakal tetep nangtung? Jeung upami abdi ngusir kaluar sétan-sétan ku Beelzebul, anak-anak anjeun ku saha bakal ngusir kaluar? Kusabab ieu, aranjeunna bakal jadi hakim anjeun. Upami kuring ngusir sétan-sétan ku Roh Allah, mangka Karajaan Allah geus datang ka anjeun. Atawa kumaha bisa aya nu asup kana imah jalma nu kuat jeung ngarampas barang-barangna, lamun teu ngabeungkeut heula jalma nu kuat téh? Sanggeus kitu, imahna bisa dirampok. Nu teu aya jeung kuring téh ngalawan kuring, jeung nu teu ngumpulkeun jeung kuring téh nyebarkeun.

Kusabab ieu, kuring nyarios ka anjeun, sadaya dosa jeung hujat bakal dihampura ka jalma-jalma, tapi hujat ka Roh moal dihampura ka jalma-jalma. Jeung saha waé anu nyebutkeun kecap ngalawan Putra Manusa, bakal dihampura ka manéhna, tapi saha waé anu nyebutkeun ngalawan Roh Suci, moal bakal dihampura ka manéhna, boh dina jaman ayeuna boh dina jaman nu bakal datang.

Atawa jieun tangkal éta alus jeung buahna alus, atawa jieun tangkal éta ruksak jeung buahna ruksak, sabab tina buahna tangkal téh dipikawanoh. Turunan oray berbisa, kumaha anjeun tiasa nyarios hal-hal alus bari jahat? Sabab tina kalebihan haté, sungut nyarios. Jalma anu hadé tina perbendaharaan anu hadé ngaluarkeun hal-hal anu hadé, sareng jalma anu jahat tina perbendaharaan anu jahat ngaluarkeun kajahatan. Kuring nyarios ka anjeun yén unggal kecap henteu mangpaat nu diucapkeun ku jalma-jalma, aranjeunna bakal masihan pertanggungjawaban ngeunaan eta dina poé pangadilan. Sabab tina kecap-kecap anjeun, anjeun bakal dibenerkeun, jeung tina kecap-kecap anjeun, anjeun bakal dihukum.

Lajeng sababaraha ti para juru tulis sareng urang Parisi ngawaler, nyarios, Guru, kami hoyong ningali tanda ti anjeun. Tapi anjeunna ngajawab sareng nyarios ka aranjeunna, Generasi anu jahat sareng zinah milarian tanda, sareng tanda moal dipasihkeun ka éta iwal tanda Jonah sang nabi. Sapertos sabab éta kajadian Yunus sang nabi dina beuteung lauk gedé salila tilu poé jeung tilu peuting, kitu ogé bakal kajadian Putra Manusa dina jero bumi salila tilu poé jeung tilu peuting. Lalaki-lalaki urang Niniwe bakal bangkit dina pangadilan jeung generasi ieu sareng bakal ngahukum éta, sabab aranjeunna tobat kana proklamasi Yunus, sareng tingali anu leuwih ti Yunus aya di dieu. Ratu ti kidul bakal bangkit dina pangadilan jeung generasi ieu sarta bakal ngahukum eta, sabab manehna datang ti tungtung-tungtung bumi pikeun ngadenge hikmah Solomon, sarta tingali aya nu leuwih ti Solomon di dieu.

□□□

Iraha waé sumanget najis kaluar ti manusa, éta ngaliwatan tempat-tempat anu garing bari néangan istirahat, tapi henteu manggihan. Lajeng nyarios, Kana bumi abdi badé wangsul ti mana kaluar, sareng parantos sumping, mendakan éta kosong, parantos disapu sareng dihias. Lajeng manéhna indit sarta mawa tujuh roh séjén anu leuwih jahat ti dirina sorangan, tuluy asup sarta cicing di dinya, sahingga kaayaan ahir jelema éta jadi leuwih parah tibatan kaayaan mimiti. Kitu ogé bakal kajadian ka generasi jahat ieu.

Bari anjeunna kéném nyarios ka balaréa, éta indungna jeung dulur-dulurna geus nangtung di luar, hayang nyarios ka anjeunna. Tapi aya saha waé anu nyarios ka anjeunna, Tingali, indung anjeun jeung dulur-dulur anjeun nangtung di luar, hayang nepungan anjeun. Tapi ngajawab ceuk ka nu nyarios ka anjeunna, Saha indung abdi sareng saha dulur-dulur abdi? Jeung sanggeus ngacungkeun leungeunna ka murid-muridna, anjeunna nyarios, Tingali indung abdi jeung dulur-dulur abdi, Saha waé anu ngalakukeun kahayang Bapa abdi anu di sawarga, anjeunna téh lanceuk abdi, adina abdi, jeung indung abdi.

□□

Dina poé éta, Yésus kaluar ti imah teras diuk gigireun laut. Jeung dikumpulkeun ka anjeunna balaréa anu loba, sahingga anjeunna asup kana parahu pikeun diuk, jeung sakabéh balaréa nangtung di basisir. Jeung anjeunna nyarios ka aranjeunna loba

perkara dina parabola, nyebutkeun, Tingali, aya nu nyebarkeun kaluar pikeun nyebarkeun. Jeung nalika anjeunna nyebarkeun siki, anu sababaraha murag di sisi jalan, jeung manuk-manuk datang ngahakan éta Tapi aya anu murag kana tempat-tempat batu, dimana teu aya taneuh anu loba, jeung langsung tumuwuh sabab teu miboga jero taneuh. Panonpoé sanggeus naék, éta dikaduruk, jeung kusabab teu gaduh akar, éta garing. Tapi aya anu murag kana cucuk, jeung cucuk-cucuk téh naék sarta nyekek aranjeunna. Tapi aya anu murag kana taneuh anu alus tur masihan buah, anu hiji saratus, anu hiji genep puluh, anu hiji tilu puluh. Nu boga ceuli pikeun ngadéngé, hayu ngadéngé.

Jeung murid-murid nu geus ngadeukeutan ngomong ka Anjeunna, Naha Anjeun nyarios ka aranjeunna nganggo pasemon? Anjeunna ngajawab ka aranjeunna, Ka anjeun geus dipasihan pikeun uninga misteri karajaan sawarga, tapi ka eta jalma henteu dipasihan. Saha waé anu boga, bakal dibikeun ka manéhna jeung bakal ngabeungharan, tapi saha waé anu henteu boga, sanajan nu aya ka manéhna bakal dicabut ti manéhna. Kusabab ieu, kuring nyarios ka aranjeunna dina parabola, supados bari ningali aranjeunna henteu ningali, jeung bari ngadéngé aranjeunna henteu ngadéngé, atawa henteu ngartos. ulah aranjeunna balik, jeung lajeng bakal dieusian ka aranjeunna nubuat Yesaya anu nyebutkeun, Ku dédéngéan anjeun bakal ngadéngé, tapi henteu ngarti, jeung bari ningali anjeun bakal ningali, tapi henteu ningali. Geus jadi kandel sabab haté rahayat ieu, jeung ku ceuli beurat maranéhna ngadéngé, jeung panon maranéhna nutup, sangkan ulah maranéhna

ningali ku panon jeung ku ceuli ngadéngé jeung ku haté ngarti jeung balik, sarta abdi bakal nyageurkeun maranéhna.

Tapi panon anjeun rahayu, sabab ningali, sareng ceuli anjeun, sabab ngadangu. Amin, sabab kuring nyarios ka anjeun yén seueur nabi jeung jalma soleh hayang ningali naon anu anjeun tingali, tapi henteu ningali, sareng hayang ngadangu naon anu anjeun ngadangu, tapi henteu ngadangu.

Ku kituna anjeun kudu ngadéngékeun parabola ngeunaan nu nyebarkeun siki. Unggal jalma anu ngadéngé kecap ngeunaan karajaan tapi henteu ngartos, datang nu jahat jeung nyokot naon anu geus dipelak dina haténa. Ieu téh nu dipelak di gigireun jalan. Nu ditabur kana tempat taringgul, ieu nyaeta jalma nu ngadenge kecap jeung langsung narima eta kalawan kabagjaan. Tapi manéhna teu boga akar dina dirina sorangan, ngan samentara wungkul. Lamun aya kasangsaraan atawa panganiayaan kusabab eta kecap, langsung manéhna titajong. Nu disebar kana cucuk duri téh nyaéta jalma nu ngadéngé kecap, tapi kahariwang ngeunaan jaman ieu jeung tipu daya kabeungharan nyekek kecap éta, nepi ka anjeunna jadi teu mawa buah. Nu dihakan kana taneuh nu alus, ieu nyaeta jalma nu ngadenge kecap jeung ngarti, nu memang ngahasilkeun buah jeung nyieun: nu hiji saratus, nu hiji genep puluh, jeung nu hiji tilu puluh.

Parabola séjén anjeunna nempatkeun sateuacanna ka aranjeunna, nyarios, Karajaan sawarga disamaruakeun ka lalaki

anu geus nyebarkeun siki alus dina widangna, Tapi basa jalma-jalma keur saré, datang musuhna jeung melak jukut-jukut jahat di tengah-tengah gandum, tuluy indit. Nalika jukut tumuwuh jeung ngahasilkeun buah, lajeng jukut rinyuh ogé némbongan. Budak-budak juragan imah geus ngadeukeutan teras ceuk ka anjeunna, Juragan, naha lain siki nu alus nu anjeun sebar di sawah anjeun? Ti mana nya aya jukut tatarucingan? Tapi anjeunna nyarios ka aranjeunna, Musuh manusa anu ngalakukeun ieu. Budak-budak nyarios ka anjeunna, Naha anjeun hoyong urang angkat sareng ngumpulkeun éta? Tapi anjeunna nyarios, Henteu, ulah ngumpulkeun jukut-jukut jahat téh, sabab bisi bari ngumpulkeun éta jukut jahat, anjeun ogé cabut gandum téh. Antep tumuwuh babarengan duanana nepi ka panén, jeung dina waktu panén kuring bakal nyebutkeun ka nu panén, Kumpulkeun heula eta jukut jeung beungkeut eta kana bungkusan pikeun ngaduruk eta, tapi gandum kumpulkeun kana gudang abdi.

Parabola séjén anjeunna nempatkeun sateuacanna ka aranjeunna, nyarios, Karajaan sawarga sami sareng hiji sisikian mustard, anu sanggeus dicandak ku saurang lalaki, anjeunna sowed dina widangna. Éta téh leuwih leutik ti sakabéh siki, tapi lamun geus tumuwuh, éta jadi leuwih gedé ti sakabéh pepelakan kebon jeung jadi tangkal, sahingga manuk-manuk langit datang jeung nyarang dina dahan-dahanna.

Anjeunna nyarioskeun pasemon séjén ka aranjeunna, Karajaan sawarga sami sareng ragi, anu dicandak ku awéwé teras

disumputkeun kana tilu ukuran tipung, dugi ka sadayana diragi.

Ieu hal sadaya dicarioskeun ku Yésus dina pasemon ka balaréa, jeung tanpa pasemon teu aya nanaon anu dicarioskeun ka aranjeunna, Supaya kaeusian nu dicaritakeun ngaliwatan nabi anu nyarios, Abdi bakal muka sungut abdi dina pasemon, abdi bakal ngucapkeun hal-hal anu disumputkeun ti mimiti dunya.

Teras ninggalkeun balaréa, anjeunna sumping ka imahna. Jeung murid-muridna ngadeukeutan ka anjeunna bari nyarios, Terangkeun ka urang parabola ngeunaan jukut-jukut di sawah. Tapi Anjeunna ngajawab sareng nyarios ka aranjeunna, Nu nyebarkeun siki nu hade nyaeta Putra Manusa. Sawah téh nyaéta dunya, siki anu hadé téh nyaéta putra-putra karajaan, sedengkeun jukut tatarucingan téh nyaéta putra-putra nu jahat, Musuh anu geus nyebarkeun éta téh nyaéta sétan, jeung panén téh parantosan jaman, jeung tukang panén téh utusan. Sapertos jukut jahat dikumpulkeun jeung diduruk ku seuneu, kitu ogé bakal kajadian dina ahir jaman ieu. Anak Manusa bakal ngirimkeun para utusan-Na, jeung maranéhna bakal ngumpulkeun ti karajaan-Na sakabéh anu ngahalangan jeung jalma-jalma anu ngalakukeun kajahatan, Jeung bakal ngalungkeun aranjeunna kana tungku seuneu, di dinya bakal aya tangisan jeung keretak huntu. Harita jalma-jalma anu adil bakal caang sakumaha panonpoé dina karajaan Bapana maranéhanana. Saha anu gaduh ceuli pikeun ngadéngé, hayu ngadéngé.

Deui, Karajaan Sawarga téh sarua jeung harta karun nu disumputkeun dina sawah, nu sanggeus kapanggih ku hiji jalma tuluy disumputkeun deui, sarta kusabab kabungahna manéhna indit ngajual sakabéh nu dipibogana tuluy meuli sawah éta.

Deui, karajaan sawarga téh sarua jeung jalma sudagar anu néangan mutiara anu alus, Anu geus manggihan hiji mutiara anu berharga, geus indit, geus ngajual sakabéh nu anjeunna kagungan, jeung meuli éta.

Deui, Karajaan Sawarga téh sarua jeung jala anu geus dialungkeun ka laut sarta geus ngumpulkeun tina sagala rupa. Éta, nalika geus pinuh, sanggeus mawa naékna ka basisir jeung sanggeus diuk, aranjeunna ngumpulkeun nu alus kana wadah-wadah, tapi nu busuk dibuang ka luar. Kitu bakal kajadian dina tungtung jaman. Para utusan bakal kaluar jeung misahkeun jalma-jalma jahat tina tengah-tengah jalma-jalma anu adil. Jeung bakal ngalungkeun aranjeunna kana tungku seuneu, di dinya bakal aya tangisan jeung keretak huntu. Yesus nyarios ka aranjeunna, Naha aranjeunna ngartos sadaya ieu? Aranjeunna ngawaler ka anjeunna, Enya, Gusti. Tapi anjeunna ceuk ka aranjeunna, Kusabab ieu, unggal juru tulis anu geus dilatih kana Karajaan Sawarga sarua jeung lalaki boga imah, anu ngaluarkeun tina harta karunna barang anyar jeung barang heubeul.

Jeung éta kajadian nalika Yésus réngsé parabola-parabola ieu, anjeunna angkat ti dinya. Jeung sanggeus datang ka tanah air

na, anjeunna ngajar aranjeunna dina jemaah maranéhanana, nepi ka maranéhanana katarajang ku kaheranan sarta nyarios, Ti mana ka jalma ieu hikmah ieu jeung kakuatan-kakuatan ieu? Naha ieu lain putra tukang kayu téh? Naha indungna disebutna Maryam, jeung dulur-dulurna Yakub jeung Yoses jeung Simon jeung Yudas? Jeung sadaya sadérék awéwéna, naha henteu sadayana aya di dieu sareng urang? Ti mana ku kituna anjeunna meunang sagala ieu? Jeung maranéhna karasa gelo ku manéhna. Tapi Yésus nyarios ka maranéhna, Henteu aya nabi anu teu dihargaan, iwal di nagara sorangan jeung di imah sorangan. Jeung anjeunna henteu ngalakukeun seueur kakuatan di dinya sabab teu percaya maranéhanana.

□□

Dina waktu éta, Herodes sang tetrarch ngadéngé warta ngeunaan Yesus. Jeung ceuk ka abdi-abdina, Ieu téh Yohanes nu Baptis, manéhna geus dibangunkeun tina nu maot, jeung kusabab ieu kakuatan-kakuatan keur digawé dina manéhna. Éta téh kusabab Herodes geus nyekel Yohanes, ngabeungkeut anjeunna jeung nempatkeun anjeunna dina panjara kusabab Herodias, pamajikan Pilipus lanceukna. Yohanes nyarios ka anjeunna, Henteu diidinan ka anjeun boga eta. Jeung hayang maéhan anjeunna, anjeunna sieun ka balaréa, sabab maranéhna nganggap anjeunna salaku nabi. Nalika ulang taun Herodes keur dilaksanakeun, putri Herodias nari di tengah-tengah jeung nyenangkeun ka Herodes, Ti dinya kalayan

sumpah anjeunna jangji ka manéhna bakal masihan naon waé anu dipénta ku manéhna. Nya tapi, sanggeus didorong ku indungna, Pasihan ka abdi, cenah, dieu dina piring sirah Yohanes Baptis. Jeung raja sedih, tapi kusabab sumpah-sumpah jeung para tamu anu babarengan, anjeunna maréntahkeun pikeun dibikeun. Jeung sanggeus ngirim, anjeunna pancung Yohanes dina panjara. Jeung sirahna dibawa dina piring, dipasihan ka budak awéwé éta, sarta anjeunna mawa ka indungna. Murid-muridna geus ngadeukeutan, ngangkat awakna jeung ngubur eta, tuluy datang ngalaporkeun ka Yesus.

Sanggeus ngadéngé, Yésus mundur ti dinya naék parahu ka tempat gurun nyalira, jeung sanggeus ngadéngé, balaréa nuturkeun anjeunna leumpang ti kota-kota. Jeung sanggeus kaluar, Yésus nempo balaréa nu loba, sarta karunya ka maranéhna, tuluy nyageurkeun jalma-jalma nu gering di antara maranéhna. Soré, murid-muridna ngadeukeutan ka anjeunna bari nyarios, Ieu tempat sepi jeung waktuna geus kaliwat, usir balaréa, supaya maranéhna indit ka kampung-kampung meuli kadaharan keur dirina sorangan. Tapi Yesus nyarios ka aranjeunna, Aranjeunna henteu kedah indit, anjeun waé anu masihan aranjeunna tuang. Tapi aranjeunna nyarios ka anjeunna, Kami teu gaduh di dieu iwal lima roti jeung dua lauk. Nu tapi ceuk, Bawa aranjeunna ka abdi ka dieu. Sanggeus maréntahkeun ka balaréa pikeun ngagolér dina jukut, Anjeunna nyokot lima roti jeung dua lauk, neuteup ka langit sarta ngaberkahan, tuluy megatkeun roti-roti téa sarta méré ka murid-murid, jeung murid-murid méré ka balaréa. Jeung

maranéhna sadayana tuang sarta wareg, tuluy ngumpulkeun sésa-sésa potongan dua belas karanjang pinuh. Nu dahar téh lalaki kira-kira lima rébu, tanpa awéwé jeung barudak.

Jeung langsung Yesus maksa murid-muridna naék kana parahu jeung indit ka saberang heula, nepi ka anjeunna bubarkeun balaréa. Saatos ngabubarkeun balaréa, anjeunna naék ka gunung nyalira pikeun ngadoa. Nalika sonten parantos sumping, anjeunna nyalira aya di dinya. Éta parahu geus aya di tengah laut, keur disiksa ku ombak, sabab angin sabalikna. Dina jaga kaopat peuting, Yesus indit ka aranjeunna bari leumpang di luhur laut. Jeung sanggeus ningali anjeunna leumpang dina laut, para murid kaganggu bari nyebutkeun yén éta hantu, jeung kusabab sieun aranjeunna ngajerit. Tapi langsung Yesus nyarios ka aranjeunna, Kuatkeun haté, Abdi ieu, ulah sieun. Ngajawab ka anjeunna, Petrus nyarios, Gusti, lamun éta anjeun, paréntah abdi sangkan datang ka anjeun di luhur cai. Tapi Anjeunna nyarios, Hayu. Sareng saatos turun tina parahu, Petrus leumpang dina cai pikeun datang ka Yesus. Ningali angin anu kuat, manéhna sieun, jeung mimiti tilelep, manéhna ngajerit nyarios, Gusti, salametkeun abdi. Langsung Yesus ngacungkeun leungeun-Na nyekel anjeunna sareng nyarios ka anjeunna, Hai jalma anu saeutik iman, naha anjeun ragu? Jeung nalika maranéhna naék kana parahu, angin eureun. Nu aya dina kapal geus datang nyembah ka Anjeunna bari nyebutkeun, Sabenerna Anjeun Putra Allah.

Jeung sanggeus meuntas, aranjeunna sumping ka tanah

Genesaret. Jeung sanggeus mikawanoh anjeunna, lalaki-lalaki ti tempat éta ngirimkeun utusan ka sakabéh wewengkon sabudeureun éta, jeung aranjeunna mawa ka anjeunna sakabéh jalma anu gering. Jeung aranjeunna ngadesek anjeunna sangkan sanajan ngan ukur tiasa nyabak pinggir pakean anjeunna, jeung sakabéh jalma anu nyabak disalametkeun.

□□

Lajeng para juru tulis jeung urang Parisi ti Yerusalem ngadeukeutan ka Yesus, nyarios, Naha murid-murid anjeun ngalanggar tradisi para sepuh? Sabab maranéhna henteu ngumbah leungeunna lamun dahar roti. Tapi Anjeunna ngajawab ka aranjeunna, Naha anjeun ogé ngalanggar paréntah Allah kusabab tradisi anjeun? Sabab Gusti Allah parantos maréntahkeun: Hormati bapa jeung indung anjeun, sareng Saha waé anu ngahina bapa atawa indung kudu dipaéhan. Tapi anjeun nyebutkeun, Saha waé anu nyebutkeun ka bapana atawa indungna, Éta mangrupa hadiah, naon waé anu ti abdi anjeun bisa kauntungan, jeung anjeunna moal ngahargaan bapana atawa indungna, Sareng anjeun ngabatalkeun paréntah Allah kusabab tradisi anjeun. Munafik, Yesaya geus nubuat kalayan alus ngeunaan anjeun, nyebutkeun, Jalma ieu ngadeukeutan ka abdi ku sungut maranéhna jeung ngahormatan abdi ku biwir maranéhna, tapi haté maranéhna jauh pisan ti abdi. Sia-sia aranjeunna nyembah ka Abdi, bari ngajarkeun ajaran-ajaran anu mangrupa paréntah manusa.

Jeung sanggeus ngagero balaréa, ceuk ka maranéhna, Dengékeun jeung ngarti, Lain nu asup kana sungut téh anu ngajiskeun manusa, tapi nu kaluar tina sungut, éta anu ngajiskeun manusa. Harita, murid-murid-Na ngadeukeutan ka Anjeunna sarta nyarios, Naha Anjeun terang yén urang Parisi geus kasalempang sanggeus ngadéngé kecap éta? Tapi ngajawab ceuk, Sakabéh tatangkalan anu teu dipelak ku Bapa abdi anu di sawarga bakal dicabut. Antep aranjeunna, aranjeunna téh pituduh buta pikeun jalma buta. Lamun jelema buta nungtun jelema buta, duanana bakal ragrag kana liang. Ngajawab, Petrus nyarios ka anjeunna, Terangkeun ka urang parabola ieu. Tapi Yesus nyarios, Naha dugi ka ayeuna anjeun masih teu ngartos? Naha anjeun teu acan ngartos yén sagala anu asup kana sungut miang kana beuteung jeung dibuang kana jamban? Tapi nu kaluar tina sungut asalna tina haté, jeung éta najiskeun manusa. Sabab tina haté kaluar pikiran-pikiran jahat, rajapati, zinah, cabul, maling, kasaksian palsu, sareng hujat. Ieu mangrupikeun hal-hal anu najiskeun jalma, tapi dahar kalayan leungeun anu teu dikumbah henteu najiskeun jalma.

Jeung Yesus geus kaluar ti dinya, mundur ka wewengkon Tirus jeung Sidon. Jeung tingali, aya awéwé Kanaan ti wates-wates éta geus kaluar ngagorowok ka Anjeunna, nyebutkeun, Kasihanana abdi, Gusti, Putra Daud, putri abdi parah dikawasaan ku sétan. Tapi Anjeunna henteu ngajawab kecap ka manehna. Jeung para murid-Na geus ngadeukeutan, nanya ka Anjeunna bari nyebutkeun, Usir manehna, sabab manehna ceurik di tukangeun urang. Tapi anjeunna ngajawab, Kuring teu dikirim

iwal ngan ka domba-domba anu leungit ti imah Israel. Tapi manéhna datang sarta sujud ka anjeunna bari nyarios, Gusti, tulung abdi. Tapi Anjeunna ngajawab, Henteu hade nyandak roti barudak terus ngalungkeun ka anjing-anjing leutik. Éta tapi ceuk, Enya, Gusti, sabab anjing-anjing leutik ogé dahar tina remah-remah anu ragrag tina méja juragan maranéhanana. Lajeng Yésus ngajawab sarta nyarios ka anjeunna, O awéwé, agung pisan iman anjeun! Hayu kajadian ka anjeun sakumaha anu anjeun hoyongkeun. Sareng putri anjeunna cageur ti jam éta.

Sarta sanggeus pindah ti dinya, Yesus datang ka gigireun Laut Galilea, tuluy naek ka gunung jeung diuk di dinya. Sareng sumping ka Anjeunna rombongan jalmi seueur mawa babarengan jalmi-jalmi anu lumpuh, buta, pireu, cacad, sareng seueur deui anu sanés, teras aranjeunna nempatkeun éta jalmi-jalmi di suku Yesus, sareng Anjeunna nyageurkeun aranjeunna. Sangkan balaréa kagét ningali nu pireu ngadéngé, nu bisu nyarita, nu cacad jadi séhat, nu lumpuh leumpang jeung nu buta ningali, sarta maranéhna ngagungkeun Allah Israil.

Tapi Yesus nyauran murid-murid-Na, ceuk, Abdi karunya ka balaréa, sabab geus tilu poé aranjeunna cicing sareng Abdi jeung teu gaduh naon-naon pikeun didahar, sareng ngantunkeun aranjeunna dina kaayaan lapar Abdi henteu hoyong, ulah dugi aranjeunna pingsan di jalan. Jeung murid-muridna nyarios ka anjeunna, Ti mana urang meunang roti nu seueur pisan di tempat sepi ieu sangkan bisa nyugemakeun

balaréa nu seueur pisan? Jeung Yésus nyarios ka aranjeunna, Sabaraha roti anu anjeun gaduh? Aranjeunna ngawaler, Tujuh, sareng sababaraha lauk leutik. Jeung anjeunna maréntahkeun ka nu réa jalma pikeun ngagolér dina taneuh. Sanggeus nyokot tujuh roti jeung lauk, tuluy sukur, Anjeunna megatkeun jeung masihan ka murid-murid-Na, sarta murid-murid masihan ka balaréa. Jeung aranjeunna sadayana tuang sareng wareg, sareng aranjeunna ngumpulkeun sésa-sésa potongan tujuh karanjang anu pinuh. Jalma-jalma anu dahar éta aya opat rébu lalaki, tanpa awéwé jeung barudak. Saatos ngabubarkeun balaréa, anjeunna naék kana parahu sareng sumping ka wates Magdala.

□□

Jeung geus ngadeukeutan nu Farisi jeung Saduki, bari nguji, nanya ka anjeunna pikeun némbongkeun tanda ti langit ka aranjeunna. Nu tapi ngajawab, anjeunna nyarios ka aranjeunna, Lamun geus soré, anjeun nyarios, Cuaca alus, sabab langit beureum. Jeung isuk-isuk, Dinten ieu badé aya badai, sabab langit beureum sareng surem. Munafik, anjeun memang terang ngabédakeun rupa langit, tapi tanda-tanda jaman anjeun henteu sanggup terang? Generasi anu jahat jeung zinah néangan tanda, tapi tanda moal dipasihkeun ka aranjeunna iwal tanda Nabi Yunus. Sarta sanggeus ninggalkeun aranjeunna, anjeunna indit.

Jeung nalika para muridna geus datang ka sabeulah sono, aranjeunna poho nyandak roti. Tapi Yesus nyarios ka

aranjeunna, Tingali jeung merhatoskeun tina ragi nu Farisi jeung Saduki. Aranjeunna keur mikir sorangan bari nyebutkeun yén roti henteu aranjeunna candak. Tapi Yésus terang, ceuk manéhna ka maranéhna, Naha manéh ngobrolkeun dina haté, hey jalma-jalma anu saeutik iman, ngeunaan teu mawa roti? Naha anjeun teu acan ngartos, atawa teu inget lima roti pikeun lima rébu jalma jeung sabaraha karanjang anu anjeun kumpulkeun? Atanapi anjeun henteu émut kana tujuh roti pikeun opat rébu jalmi, sareng sabaraha karanjang anu anjeun kumpulkeun? Kumaha anjeun teu ngartos yén lain ngeunaan roti kuring nyarios ka anjeun sangkan waspada tina ragi ti urang Farisi jeung Saduki? Harita aranjeunna ngartos yén Anjeunna henteu nyarios pikeun nengetan ragi roti, tapi pikeun nengetan ajaran urang Parisi jeung urang Saduki.

Geus datang tapi Yesus ka bagian Kaisarea Pilipus, nanya ka murid-murid-Na bari nyebutkeun, Saha ceuk jalma-jalma téh Anak Manusa? Aranjeunna ngajawab, Aya nu nyebutkeun Yohanes nu Baptis, aya deui nu nyebutkeun Elia, aya deui nu nyebutkeun Yeremia atawa salah sahiji tina para nabi. Anjeunna nyarios ka aranjeunna, Tapi anjeun nyarios yén abdi téh saha? Ngajawab, Simon Peter ceuk, Anjeun téh nu Kristus, Putra Allah nu hirup. Jeung ngajawab, Yesus nyarios ka anjeunna, Rahayu anjeun, Simun Baryona, sabab daging jeung getih henteu ngungkabkeun ka anjeun, tapi Bapa abdi anu aya di sawarga. Jeung kuring ogé nyarios ka anjeun yén anjeun nyaéta Petrus, sareng dina batu ieu kuring bakal ngawangun pasamoan kuring, sareng gerbang naraka moal ngawasa éta. Jeung abdi

bakal masihan ka anjeun konci-konci karajaan sawarga, jeung naon waé anu anjeun beungkeut di bumi, bakal kabeungkeut di sawarga, jeung naon waé anu anjeun bébaskeun di bumi, bakal dibébaskeun di sawarga. Harita anjeunna maréntahkeun ka murid-muridna sangkan ulah nyarios ka saha waé yén anjeunna téh Yésus Al-Masih.

Ti harita mimiti Yesus némbongkeun ka murid-murid-Na yén Anjeunna kudu indit ka Yerusalem jeung sangsara pisan ti para sepuh, imam agung, jeung ahli Taurat, sarta dibunuh, tapi dina poé katilu dibangkitkeun deui. Petrus nyandak Anjeunna ka sisi, tuluy mimiti nyecél ka Anjeunna, nyarios, Welas asih ka Gusti, ieu moal kajadian ka Gusti. Tapi sanggeus malik, anjeunna nyarios ka Petrus, Indit ka tukangeun abdi, setan! Anjeun mangrupikeun halangan pikeun abdi, sabab anjeun henteu mikirkeun perkawis Allah, tapi perkawis manusa.

Harita Yesus nyarios ka murid-murid-Na, Upami aya nu hoyong nuturkeun Kami, anjeunna kedah nolak dirina sorangan sareng ngangkat salib-na sareng nuturkeun Kami. Saha anu hayang nyalametkeun jiwana, bakal leungit eta, tapi saha anu leungit jiwana kusabab kuring, bakal manggihan eta. Naon gunana pikeun lalaki lamun anjeunna meunangkeun dunya sakabéhna, tapi jiwa anjeunna leungit? Atawa naon anu bakal dipasihkeun ku lalaki pikeun tukeran jiwa anjeunna? Sabab Putra Manusa baris datang dina kamulyaan Bapana kalayan para malaikat-Na, sareng harita Anjeunna bakal ngabales ka unggal jalma nurutkeun lampahna. Amin kuring nyarios ka anjeun, aya

sababaraha jalmi anu nangtung di dieu, anu moal ngaraos maot dugi aranjeunna ningali Putra Manusa datang dina karajaan-Na.

□□

Sanggeus genep poé, Yésus nyandak Petrus jeung Yakub jeung Yohanes lanceukna, tuluy mawa aranjeunna naék ka hiji gunung anu luhur, ngan maranéhna sorangan. Jeung anjeunna robah wujud di hareupeun aranjeunna, jeung beungeut anjeunna caang sakumaha panonpoé, sedengkeun baju-bajuna janten bodas sakumaha cahaya. Jeung tingali, katingali ka aranjeunna Musa jeung Elia keur ngobrol jeung anjeunna. Ngajawab, tapi Petrus nyarios ka Yesus, Gusti, alus pisan urang aya di dieu. Lamun Gusti rék, hayu urang nyieun tilu tenda di dieu: hiji pikeun Gusti, hiji pikeun Musa, jeung hiji pikeun Elia. Bari anjeunna kéném nyarita, tingali, awan caang naungan aranjeunna, jeung tingali, sora ti jero awan nyebutkeun, Ieu téh Putra Abdi nu dipikacinta, anu Abdi resep pisan. Dengekeun Anjeunna. Jeung sanggeus ngadéngé éta, murid-murid ragrag kana beungeut maranéhanana jeung sieun pisan. Jeung Yesus geus ngadeukeutan, keuna ka aranjeunna, sarta ceuk, Bangkit jeung ulah sieun. Sanggeus ngangkat panon maranéhanana, teu aya saurang ogé aranjeunna tingali iwal ti Yésus waé. Sareng nalika aranjeunna turun ti gunung, Yesus maréntahkeun ka aranjeunna, nyarios, Ulah nyarioskeun visi éta ka saha waé dugi ka Putra Manusa bangkit tina nu maot. Jeung murid-muridna nanya ka anjeunna bari nyebutkeun, Naha kituna ahli-ahli

Taurat nyebutkeun yén Elias kudu datang heula? Tapi Yésus ngajawab ka aranjeunna, Elias memang datang heula jeung bakal mulangkeun sadaya, Kuring nyarios ka anjeun yén Elias geus datang, jeung aranjeunna henteu mikawanoh anjeunna, tapi aranjeunna ngalakukeun ka anjeunna naon waé anu aranjeunna hayang. Kitu ogé Putra Manusa rék sangsara ku aranjeunna. Harita para murid ngartos yén anjeunna nyarios ka aranjeunna ngeunaan Yohanes nu Baptis.

Jeung sanggeus datangna maranéhanana ka rombongan jalma-jalma, aya hiji lalaki ngadeukeutan ka anjeunna bari tungkul tuur jeung nyarios, Gusti, kaasih welas ka anak lalaki abdi, sabab anjeunna katarajang panyakit bulan sareng sangsara pisan, margi sering ragrag kana seuneu sareng sering kana cai. Jeung kuring mawa anjeunna ka murid-murid anjeun, tapi aranjeunna henteu sanggup nyageurkeun anjeunna. Ngajawab, tapi Yesus nyarios, O generasi anu teu percaya jeung diselewengkeun, dugi iraha abdi bakal aya jeung anjeun? Dugi iraha abdi bakal sabar ka anjeun? Bawa anjeunna ka dieu ka abdi. Jeung Yesus rebuked ka anjeunna, jeung sétan kaluar ti anjeunna, jeung palayan ieu healed ti jam éta. Lajeng para murid ngadeukeutan ka Yesus nyalira ceuk, Naha kami henteu tiasa ngusir eta? Tapi Yesus ceuk ka aranjeunna, Kusabab teu percaya anjeun. Amin, kuring nyebutkeun ka anjeun, lamun anjeun boga iman sakumaha hiji siki mustard, anjeun bakal nyebutkeun ka gunung ieu, Pindah ti dieu ka dinya, jeung eta bakal pindah, jeung euweuh bakal jadi teu mungkin pikeun anjeun. Tapi jenis ieu henteu kaluar iwal ku doa jeung puasa.

□□□

Nalika aranjeunna ngumbara di Galilea, Yesus nyarios ka aranjeunna, Putra Manusa bade diserahkeun kana leungeun manusa. Jeung maranéhna bakal maéhan anjeunna, jeung dina poé katilu anjeunna bakal dibangkitkeun. Jeung maranéhna sedih pisan.

Sanggeus maranéhanana datang ka Kapernaum, nu narima didrachma ngadeukeutan ka Petrus jeung ceuk, Naha guru anjeun henteu mayar didrachma? Anjeunna nyarios, Enya. Sareng nalika anjeunna lebet ka bumi, Yesus sateuacanna anjeunna ku nyarios, Kumaha pamendak anjeun, Simon? Éta raja-raja di bumi ti saha aranjeunna nyandak pajeg atanapi upeti? Ti anak-anak aranjeunna atanapi ti urang asing? Petrus nyarios ka Anjeunna, Ti nu batur. Yesus ceuk ka anjeunna, Kituna putra-putra téh bébas. Tapi supaya urang henteu nyinggung aranjeunna, indit ka laut, buang kail, jeung lauk nu munggaran naek angkat, tuluy buka sungutna, anjeun bakal manggihan stater, éta cokot jeung pasihan ka aranjeunna pikeun gaganti abdi jeung anjeun.

□□

Dina éta jam, murid-murid datang ka Yésus bari nyarios, Saha anu leuwih gede dina Karajaan Sawarga? Jeung sanggeus ngagero budak leutik, Yésus ngadegkeun eta di tengah-tengah maranéhna, sarta ngomong, Amen, kuring nyarios ka anjeun, upami anjeun henteu malik sareng janten sapertos budak-

budak, anjeun moal asup kana Karajaan Sawarga. Saha waé anu ngahinakeun dirina saperti budak leutik ieu, anjeunna téh anu panggedéna dina Karajaan Sawarga. Jeung saha waé anu narima budak sapertos kieu dina nami abdi, anjeunna narima abdi, Saha waé anu ngabalukarkeun salah sahiji budak leutik ieu anu percaya ka Kami kasandung, leuwih hade pikeun manéhna lamun batu giling kalde digantungkeun kana beuheungna sarta ditenggelamkeun ka jero laut. Cilaka ka dunya tina halangan-halangan, sabab memang kudu datang eta halangan-halangan, tapi cilaka ka jalma eta anu ngaliwatan manehna eta halangan teh datang. Lamun leungeun anjeun atawa suku anjeun ngabalukarkeun anjeun kasandung, potong eta jeung buang ti anjeun, sabab leuwih hade pikeun anjeun asup kana kahirupan dina kaayaan timpang atawa cacad, tibatan boga dua leungeun atawa dua suku tapi dialungkeun kana seuneu nu langgeng. Jeung upami panon anjeun ngabalukarkeun anjeun dosa, cabut éta jeung buang ti anjeun. Leuwih hade pikeun anjeun asup kana kahirupan kalayan hiji panon, tibatan gaduh dua panon tapi dibuang kana naraka seuneu. Tingali, ulah ngaremehkeun salah sahiji ti ieu budak leutik, sabab kuring nyarios ka anjeun yén malaikat-malaikat maranéhanana di sawarga salawasna ningali beungeut Bapa kuring anu aya di sawarga. Sabab Putra Manusa geus datang pikeun nyalametkeun nu leungit.

Naon saur anjeun? Upami aya saurang lalaki gaduh saratus domba sareng anu hiji sesat tina aranjeunna, naha anjeunna moal ninggalkeun anu salapan puluh salapan di gunung-

gunung, tuluy indit milarian anu keur nyasar? Jeung lamun jadi manggihan éta, amin kuring nyarios ka anjeun yén bungah kana éta leuwih ti batan kana nu salapan puluh salapan nu teu kasasar. Kitu teu aya kahayang ti Rama anjeun anu di sawarga sangkan binasa salah sahiji ti nu leutik ieu.

Upami lanceuk anjeun dosa ka anjeun, pék indit jeung tegur manéhna antara anjeun jeung manéhna waé. Upami manéhna ngadéngékeun anjeun, anjeun geus meunangkeun lanceuk anjeun. Upami tapi anjeunna henteu ngadangu, bawa sareng anjeun deui hiji atanapi dua jalma, supados kana kasaksian dua atanapi tilu saksi ditetepkeun unggal perkara. Lamun tapi teu malire ka maranéhna, ceuk ka pasamoan. Lamun tapi malah ka pasamoan ogé teu malire, hayu jadi ka anjeun kawas bangsa séjén jeung tukang pajeg. Amin, kuring nyarios ka anjeun, saloba-lobana anu anjeun beungkeut di bumi, bakal kabeungkeut di surga, jeung saloba-lobana anu anjeun bébaskeun di bumi, bakal dibébaskeun di surga. Deui amen, kuring nyarios ka anjeun yén upami dua ti anjeun satuju di bumi ngeunaan naon waé perkara anu aranjeunna ménta, éta bakal dipasihkeun ka aranjeunna ku Bapa kuring anu aya di sawarga. Sabab dimana aya dua atawa tilu ngumpul dina ngaran abdi, di dinya abdi aya di tengah-tengah maranéhanana.

Lajeng Petrus ngadeukeutan ka Anjeunna sareng nyarios, Gusti, sabaraha kali lanceuk abdi bakal dosa ka abdi sareng abdi kedah ngahampura ka anjeunna? Dugi ka tujuh kali? Yesus ngomong ka anjeunna, Henteu kuring ngomong ka anjeun nepi

ka tujuh kali, tapi nepi ka tujuh puluh kali tujuh.

Kusabab ieu, Karajaan Sawarga diibaratkeun ka hiji raja, anu hayang netepkeun rekening jeung budak-budakna. Sanggeus anjeunna mimiti ngitung hutang, dibawa ka anjeunna hiji jalma anu ngahutang sapuluh rébu talén. Tapi kusabab anjeunna henteu gaduh naon-naon pikeun mayar deui, juraganna maréntahkeun sangkan anjeunna dijual, sareng pamajikanana, sareng barudakna, sareng sakabéh naon anu anjeunna gaduh, sangkan hutangna dibayar. Ku kituna, budak éta ragrag sarta nyembah ka anjeunna, nyarios, Gusti, sabar ka abdi, sareng abdi bakal mayar sadayana ka anjeun. Ngarasa karunya, juragan budak éta ngabébaskeun anjeunna jeung ngahampura hutangna. Sanggeus kaluar, éta budak manggihan salah sahiji sasama budakna, anu ngahutang ka manéhna saratus denarii, sarta sanggeus nyekel manéhna, dicekekanana bari nyebutkeun, Mayar deui ka abdi lamun aya hutang! Ku kituna, sasama budak anjeunna ragrag kana suku-sukuna, ngadesek anjeunna bari nyarios, Sabar ka abdi, sareng abdi bakal mayar ka anjeun. Tapi anjeunna henteu daék, malah sanggeus indit anjeunna ngalungkeun manéhna kana panjara dugi mayar deui hutangna.

Sanggeus ningali kajadian éta, réncang-réncang budak anjeunna kasedih pisan, tuluy datang ngajelaskeun sacara jelas ka juraganna sadaya nu geus kajadian. Harita sanggeus ngagero anjeunna, juraganna nyarios ka anjeunna, Budak jahat, sakabéh hutang éta geus kuring antepkeun ka anjeun, sabab anjeun geus ngadesek ka kuring. Naha henteu perlu oge anjeun kaasih ka

sasama budak anjeun, sakumaha oge abdi geus kaasih ka anjeun? Jeung jadi ambek, juragan anjeunna nyerahkeun anjeunna ka para panyiksa nepi ka anjeunna mayar deui sakabéh hutangna. Kitu ogé Bapa abdi nu di sawarga bakal ngalakukeun ka anjeun, lamun anjeun henteu ngahampura, tiap jalmi ka lanceukna tina haté anjeun, kasalahan-kasalahan aranjeunna.

□□

Jeung éta kajadian nalika Yésus parantos réngsé kecap-kecap ieu, anjeunna indit ti Galilea jeung sumping ka wates Yudea saluareun Yordan. Jeung balaréa loba nurut ka anjeunna, jeung anjeunna nyageurkeun aranjeunna di dinya. Jeung ngadeukeutan ka anjeunna urang Farisi bari nguji anjeunna sarta nyarios ka anjeunna, Naha diidinan pikeun lalaki cerai pamajikanana kusabab sagala alesan? Tapi anjeunna ngajawab ceuk ka aranjeunna, Naha anjeun teu acan maca yén Anu Nyiptakeun ti mimiti geus nyieun aranjeunna jalu jeung bikang, sarta ceuk, Kusabab ieu, lalaki bakal ninggalkeun bapana jeung indungna sarta bakal ngahiji jeung pamajikanana, jeung maranéhna dua jalma bakal jadi hiji daging. Sangkan henteu deui aranjeunna dua, tapi daging hiji. Nu geus dihijikeun ku Allah, ulah dipisahkeun ku manusa. Aranjeunna nyarios ka anjeunna, Naha ku kituna Musa maréntahkeun méré surat cerai jeung ngaceraian dirina? Anjeunna nyarios ka aranjeunna, Musa ngijinkeun anjeun pikeun miceraian pamajikan anjeun

kusabab karasa haté anjeun, tapi ti mimiti mimitina henteu kitu. Kuring nyebutkeun ka anjeun yén saha waé anu nyeraian pamajikanana sanés kusabab cabul, teras kawin deui ka awéwé séjén, anjeunna ngalakukeun zinah, sareng saha anu kawin ka awéwé anu geus diceraian ogé ngalakukeun zinah. Murid-muridna nyarios ka anjeunna, Upami kitu sabab lalaki sareng pamajikanana, teu mangpaat kawin. Tapi ceuk manéhna ka maranéhna, Henteu sadaya narima kecap ieu, tapi ngan nu geus dibéré. Aya sabab eunuch anu ti beuteung indungna dilahirkeun kitu. Jeung aya eunuch anu dijieun eunuch ku manusa, jeung aya eunuch anu ngajieun eunuch diri sorangan kusabab karajaan sawarga. Nu bisa narima hayu anjeunna narima.

Harita dibawa ka anjeunna barudak, supaya anjeunna nempatkeun leungeun-Na ka aranjeunna jeung ngadoa, tapi murid-murid nyentak ka aranjeunna. Tapi Yesus nyarios, Antepkeun barudak sareng ulah ngahalangan aranjeunna sumping ka abdi, sabab milik jalma-jalma sapertos kitu karajaan sawarga. Jeung sanggeus nempatkeun leungeun ka aranjeunna, anjeunna indit ti dinya.

Jeung tingali, aya hiji jalma geus ngadeukeutan ka anjeunna sarta nyarios, Guru anu alus, naon anu alus anu kedah abdi lakukeun sangkan abdi gaduh hirup anu langgeng? Tapi Anjeunna nyarios ka anjeunna, Naha anjeun nyebat Abdi alus? Teu aya anu alus iwal ti hiji, nyaéta Allah. Tapi upami anjeun hoyong asup kana kahirupan, teduhankeun paréntah-paréntah. Anjeunna nyarios ka anjeunna, Anu mana? Tapi Yesus nyarios,

Ulah maehan, ulah zinah, ulah maok, ulah mere kasaksian palsu, Hormatan ka bapa jeung indung, sarta anjeun kudu mikacinta ka tatangga anjeun sakumaha ka diri anjeun sorangan. Nonoman éta nyarios ka anjeunna, Sadaya ieu parantos kuring jaga ti saprak nonoman kuring, naon deui anu masih kurang? Yesus nyarios ka anjeunna, Upami anjeun hoyong sampurna, indit jual kabeungharan anjeun sareng pasihan ka nu miskin, sareng anjeun bakal gaduh harta di sawarga, teras kadieu tuturkeun abdi. Sanggeus ngadéngé éta kecap, éta nonoman indit kalayan sedih, sabab manéhna boga harta anu loba. Tapi Yesus nyarios ka murid-murid-Na, Satemenna Kami nyarios ka anjeun yén jalma beunghar bakal hésé asup kana Karajaan Sawarga. Deui tapi kuring nyarios ka anjeun, leuwih gampang onta ngaliwatan liang jarum tibatan jalma beunghar asup kana Karajaan Allah. Sanggeus ngadéngé, murid-murid anjeunna kagét pisan bari nyarios, Saha teras anu bisa disalametkeun? Sanggeus neuteup, Yesus nyarios ka aranjeunna, Ti jalma, ieu teu mungkin, tapi ti Allah sadaya mungkin. Lajeng Petrus ngajawab ka anjeunna, Tingali, urang geus ninggalkeun sadayana jeung geus nuturkeun ka anjeun, naon anu bakal jadi ka urang? Tapi Yesus ceuk ka aranjeunna, Amin, kuring nyarios ka anjeun yén anjeun anu geus nuturkeun ka kuring, dina regenerasi, nalika Putra Manusa linggih dina tahta kamulyaan-Na, anjeun oge bakal linggih dina dua belas tahta, nanghukum dua belas suku Israel. Jeung sakabéh jalma anu ninggalkeun imah atawa dulur lalaki atawa dulur awéwé atawa bapa atawa indung atawa pamajikan atawa barudak atawa sawah kusabab ngaran abdi, bakal nampi saratus kali

lipat jeung bakal meunang warisan hirup langgeng. Loba jalma anu kahiji bakal jadi panungtung, jeung anu panungtung bakal jadi kahiji.

□□

Sarua sabab karajaan sawarga téh siga lalaki juragan imah, anu kaluar isuk-isuk pikeun nyéwa pagawé ka kebon anggur manéhna. Sanggeus sapuk jeung para pagawé tina dénarius pikeun sapoe, anjeunna ngirim aranjeunna ka kebon anggur anjeunna. Jeung sanggeus kaluar kira-kira jam katilu, manéhna nempo jalma-jalma séjén nangtung nganggur di pasar. Jeung ka eta jalma-jalma cenah, Indit oge maneh ka kebon anggur, jeung naon anu adil bakal dipasihan ka maneh. Aranjeunna teras angkat. Deui, saatos kaluar sakitar jam kagenep sareng kasalapan, anjeunna ngalakukeun saperti kitu. Ngeunaan jam kasabelas, sanggeus kaluar manggihan batur-batur anu nangtung teu aktip, jeung nyebutkeun ka aranjeunna, Naha di dieu anjeun geus nangtung sapopoe teu aktip? Maranéhna nyarios ka anjeunna, yén teu aya saurang ogé anu nyéwa urang. Anjeunna nyarios ka maranéhna, Indit ogé anjeun ka kebon anggur, jeung naon anu adil bakal anjeun tampa. Soré geus kajadian, juragan kebon anggur nyebutkeun ka pangurus na, Panggil para pagawé jeung balikkeun upah ka aranjeunna, dimimitian ti nu panungtung nepi ka nu mimiti. Jeung sanggeus datang, nu ngeunaan jam kasabelas narima masing-masing hiji denarius. Sanggeus datang, anu mimiti nyangka yén maranéhna

bakal nampi leuwih loba, tapi maranéhna ogé ngan narima hiji denarius unggal jalma. Sanggeus narima, aranjeunna ngagerendeng ka juragan imah. Nyebutkeun yén ieu-ieu jalma nu panungtung ngan hiji jam gawéna, jeung anjeun ngajadikeun maranéhna sarua jeung urang nu geus nanggung beungbeurat sapopoe jeung panasna. Tapi nu ngajawab nyarios ka salah sahiji ti aranjeunna, Sobat, abdi henteu nganiaya anjeun. Naha anjeun henteu sapuk ka abdi pikeun hiji dénarius? Angkat nu milik anjeun jeung indit, tapi abdi hoyong masihan ka ieu nu panungtung sakumaha ka anjeun oge. Atawa henteu diidinan ka abdi ngalakukeun naon anu abdi hoyong dina milik abdi? Upami panon anjeun jahat sabab abdi alus? Kitu bakal jadi nu panungtung heula jeung nu heula panungtung, sabab loba nu diondang, tapi saeutik nu dipilih.

Jeung bari naék ka Yerusalem, Yésus nyandak dua welas murid nyalira dina jalan, sarta ngomong ka aranjeunna, Tingali, urang naék ka Yerusalem, jeung Anak Manusa bakal diserahkeun ka para imam luhur jeung para ahli Taurat, sarta maranéhna bakal ngahukum anjeunna maot. Jeung aranjeunna bakal nyerahkeun anjeunna ka bangsa-bangsa pikeun dihina, dicambuk jeung disalib, sarta dina poé katilu anjeunna bakal bangkit.

Harita indung putra-putra Zebedeus ngadeukeutan ka anjeunna jeung putra-putrana, bari nyembah jeung ménta hiji hal ti anjeunna. Tapi anjeunna nyarios ka dirina, Naon anu anjeun hoyongkeun? Manéhna nyarios ka anjeunna, Ucapkeun supados dua putra abdi ieu tiasa calik, hiji di beulah katuhu anjeun

sareng hiji di beulah kénca anjeun dina karajaan anjeun. Ngajawab, tapi Yésus ceuk, Aranjeun teu terang naon anu aranjeun ménta. Naha aranjeun sanggup nginum cangkir anu kuring rék nginum, atawa dibaptis ku baptisan anu kuring dibaptis? Aranjeunna nyarios ka anjeunna, Urang sanggup. Jeung Anjeunna nyarios ka aranjeunna, Cangkir Abdi memang bakal anjeun inuman, jeung baptisan nu Abdi dibaptis bakal anjeun dibaptis, tapi linggih di katuhu Abdi jeung di kénca Abdi lain hak Abdi pikeun masihan, tapi pikeun jalma-jalma nu geus disiapkeun ku Bapa Abdi. Jeung sanggeus ngadéngé, éta sapuluh maranéhna ambek ngeunaan dua dulur. Tapi Yésus nyauran aranjeunna sarta ngomong, Aranjeun terang yén para pangawasa bangsa-bangsa ngawasa aranjeunna, jeung jalma-jalma gedé ngalaksanakeun kakawasaan ka aranjeunna. Henteu kitu bakal aya di antara anjeun, tapi saha waé anu hayang jadi agung di antara anjeun, bakal jadi palayan anjeun, Jeung saha waé anu hayang jadi anu pangheulana di antara anjeun, bakal jadi budak anjeun, Sapertos Anak Lalaki tina Manusa henteu sumping pikeun dilayanan, tapi pikeun ngalayanan sareng masihan jiwa-Na janten tebusan gaganti jalmi loba.

Jeung nalika maranéhna bade kaluar ti Jericho, aya balaréa anu loba nuturkeun ka anjeunna. Sareng tingali dua jalmi buta linggih di sisi jalan, sanggeus ngadangu yén Yesus nuju ngaliwat, aranjeunna ngajerit nyarios, kasihanana kami, Gusti, putra Daud. Tapi jalma-jalma ngahardik ka aranjeunna sangkan jempé, tapi aranjeunna beuki nyaring ngagorowok nyebutkeun, Kaasih kami, Gusti, Putra Daud. Sarta nangtung, Yesus nyauran

aranjeunna sarta ceuk, Naon anu ku Abdi badé dilakukeun ka anjeun? Aranjeunna nyarios ka anjeunna, Gusti, supados panon urang dibuka. Ngabogaan karep welas asih, tapi Yesus keuna kana panon maranéhna, jeung geuwat panon maranéhna bisa ningali deui, jeung maranéhna nuturkeun ka manéhna.

□□

Jeung nalika aranjeunna ngadeukeutan ka Yerusalem sarta sumping ka Betfage, di Gunung Zaitun, mangka Yesus ngirimkeun dua murid Nyarios ka aranjeunna, Indit ka kampung anu aya di hareupeun anjeun, sareng langsung anjeun bakal mendakan kalde anu kabeungkeut sareng anak kalde sareng anjeunna, sanggeus ngabongkar, bawa ka abdi. Jeung upami aya nu nyarios ka anjeun, anjeun bakal nyarios yén Gusti peryogi éta, teras anjeunna bakal langsung ngirimkeunana deui. Ieu sakabéhna kajantenan sangkan kaeusian naon anu dicaritakeun ku nabi, Nyarios ka putri Sion, Tingali, raja anjeun datang ka anjeun kalayan lemah lembut, naék kana kalde sareng anak kalde, anak sato beban.

Murid-murid geus indit jeung ngalakukeun sakumaha anu diparéntahkeun ku Yesus ka aranjeunna. Aranjeunna mawa kalde jeung anak kalde, terus nempatkeun baju-bajuna di luhur éta sato, sarta anjeunna diuk di luhurna. Tapi rombongan anu paling ageung nyebarkeun baju-bajuna sorangan di jalan, sedengkeun anu séjén motong dahan-dahan tina tangkal-tangkal

sareng nyebarkeunana di jalan. Éta balaréa anu maju ka hareup jeung anu nuturkeun, maranéhna ngagorowok bari nyebutkeun, Hosana ka putra Daud, rahayu anu datang dina ngaran Gusti, hosana di tempat anu pangluhurna.

Sareng nalika anjeunna asup ka Yerusalem, sakumna kota digoncangkeun, nyarios, Saha ieu? Tapi jalma-jalma réa nyebutkeun, Ieu téh Yésus sang nabi ti Nasarét, Galilea.

Sareng asup Yésus ka tempat suci Allah, sareng ngusir sadaya anu dagang sareng anu meuli di tempat suci, sareng ngagulingkeun méja-méja para tukang tukar duit sareng korsi-korsi para padagang japati, Jeung anjeunna nyarios ka aranjeunna, Geus ditulis, imah Kami téh imah doa bakal disebut, tapi anjeun geus ngajadikeun éta guha garong.

Jeung jalma-jalma anu lumpuh jeung buta datang ka anjeunna di Bait Allah, sarta anjeunna nyageurkeun aranjeunna. Sanggeus ningali, para imam agung jeung para juru tulis ningali eta kaheranan nu anjeunna lakukeun jeung para budak ngagorowok di kuil jeung nyebutkeun, Hosana ka Putra Daud, aranjeunna ambek. Jeung ceuk ka anjeunna, Naha anjeun ngadéngé naon anu maranéhna nyebutkeun? Tapi Yésus nyebutkeun ka maranéhna, Enya, naha anjeun teu pernah maca yén ti sungut barudak leutik jeung anu keur nyusu Anjeun geus nyiapkeun pujian? Jeung ninggalkeun aranjeunna, anjeunna kaluar ti kota ka Betania jeung cicing di dinya.

□□□

Isuk-isuk, basa balik ka kota, anjeunna ngarasa lapar. Saatos ningali tangkal anjir hiji di sisi jalan, anjeunna ngadeukeutan éta, tapi teu mendakan nanaon di dinya iwal daun wungkul. Anjeunna nyarios ka éta, Moal aya deui buah ti anjeun salamina. Tangkal anjir éta langsung garing. Jeung sanggeus ningali, murid-murid téh reuwas bari nyarios, Kumaha tangkal anjir téh gancang pisan garing? Ngajawab, tapi Yesus nyarios ka aranjeunna, Amin, kuring nyarios ka anjeun, lamun anjeun boga iman jeung teu ragu, anjeun moal ngan ukur ngalakukeun naon anu karandapan tangkal anjir, tapi sanajan ka gunung ieu anjeun nyarios, Diangkat jeung dialungkeun ka laut, eta bakal kajadian. Jeung sakabéh naon waé anu anjeun ménta dina doa bari percaya, anjeun bakal nampa.

Jeung sanggeus anjeunna datang ka jero kuil suci, para imam agung jeung para kokolot rahayat ngadeukeutan ka anjeunna bari anjeunna keur ngajar, sarta nyarios, Dina wewenang naon anjeun ngalakukeun hal-hal ieu, jeung saha anu masihan wewenang ieu ka anjeun? Ngajawab, tapi Yesus nyarios ka aranjeunna, Kuring ogé bakal naros ka anjeun hiji patarosan, nu lamun anjeun ngajawab ka kuring, kuring ogé bakal nyarios ka anjeun dina wewenang naon Kuring ngalakukeun hal-hal ieu. Baptisan Yohanes asalna ti mana, ti sawarga atawa ti manusa? Aranjeunna tapi mikir dina diri sorangan bari nyebutkeun, lamun urang nyebutkeun ti sawarga, anjeunna bakal nyebutkeun ka urang, naha ku kituna teu percaya ka anjeunna, Upami tapi urang nyarios, Ti manusa, urang sieun ka balaréa, sabab sadayana nganggap Yohanes salaku nabi. Jeung ngajawab

ka Yesus, maranéhna nyarios, Kami henteu terang. Cenah ka maranéhna ogé, Abdi ogé henteu nyarios ka anjeun dina wewenang naon abdi ngalakukeun ieu hal.

Naon saur anjeun? Aya hiji lalaki anu miboga dua anak, sarta sanggeus ngadeukeutan ka anak nu kahiji, manéhna nyarios, Anak, indit dinten ieu damel di kebon anggur abdi. Tapi anjeunna ngajawab, Teu hayang kuring. Engké, sanggeus kaduhung, anjeunna indit. Sarta sanggeus ngadeukeutan ka nu kadua, cenah kitu deui. Tapi manéhna ngajawab, Abdi, Gusti, tapi henteu indit. Saha ti dua éta anu ngalaksanakeun kahayang bapana? Aranjeunna ngajawab ka anjeunna, Anu kahiji. Yésus nyarios ka aranjeunna, Amin, kuring nyarios ka anjeun yén para tukang pajeg jeung para palacur leuwih heula ti anjeun asup ka Karajaan Allah. Sabab Yohanes geus datang ka anjeun dina jalan kaadilan, tapi anjeun henteu percaya ka anjeunna, sedengkeun nu tukang pajeg jeung nu palacuran percaya ka anjeunna, sanajan anjeun geus ningali eta, anjeun tetep henteu tobat sangkan percaya ka anjeunna.

Dangukeun parabola séjén. Aya hiji jalma anu juragan imah, anu geus melak kebon anggur jeung geus dipasang pager ka dinya, jeung geus ngali di dinya tempat pemerasan anggur, jeung geus ngawangun munara, jeung geus nyéwakeun éta ka patani, jeung geus indit ka luar nagri. Nalika waktos panén buah-buahan geus ngadeukeutan, anjeunna ngirimkeun budak-budakna ka para patani pikeun nyokot buah-buahanna. Jeung para patani nyokot budak-budakna, anu hiji diteunggeul, anu

hiji deui dipaehan, jeung anu hiji deui dilunggukeun batu. Deui anjeunna ngirim budak-budak séjén anu leuwih loba tibatan anu mimiti, jeung maranéhna ngalakukeun ka aranjeunna kitu deui. Engké tapi anjeunna ngirim putrana ka aranjeunna bari nyarios, Aranjeunna bakal hormat ka putra abdi. Tapi para patani sanggeus ningali putrana nyarios dina haté sorangan, Ieu téh ahli waris, hayu urang paéhan manéhna jeung urang ngarebut warisan manéhna. Jeung sanggeus nyokot anjeunna, aranjeunna ngusir ka luar kebon anggur, tuluy maéhan. Nalika juragan kebon anggur datang, naon anu bakal dilakukeun ka para patani éta? Maranéhna nyarios ka anjeunna, Jalma-jalma jahat éta bakal diancurkeun sacara parah, sareng kebon anggur éta bakal disewakeun ka patani-patani séjén anu bakal masihan buah-buahan ka anjeunna dina waktosna. Yesus nyebutkeun ka aranjeunna, Naha aranjeun teu pernah maca dina tulisan-tulisan, Batu anu ditolak ku tukang-tukang wangunan, éta geus jadi sirah sudut, ti Gusti ieu kajadian, jeung éta endah dina panon urang?

Kusabab ieu kuring nyarios ka anjeun yén karajaan Allah bakal dicabut ti anjeun sareng bakal dipasihkeun ka bangsa anu ngalakukeun buah-buahna. Jeung nu ragrag kana batu ieu bakal diremukkeun, tapi kana saha waé éta ragrag, bakal ngancurkeun anjeunna. Jeung sanggeus ngadéngé pasemon-pasemon-Na, para imam agung jeung urang Parisi terang yén Anjeunna nyarios ngeunaan aranjeunna. Jeung nalika néangan pikeun nangkep anjeunna, aranjeunna sieun ka balaréa, sabab aranjeunna nganggap anjeunna salaku nabi.

□□□

□□

Jeung ngajawab, si Yesus deui nyarios ka aranjeunna dina pasemon, nyebutkeun, Karajaan sawarga diwangunkeun sarua jeung hiji raja, anu ngayakeun kawinan pikeun putrana. Anjeunna ngutus budak-budakna pikeun nelepon jalma-jalma anu geus diondang ka kawinan, tapi maranehna henteu daek datang. Deui anjeunna ngirim budak-budak séjén bari nyebutkeun, Caritakeun ka nu geus diondang, tingali perjamuan abdi geus siap, sapi jalu abdi jeung ingon-ingon nu geus digemukkeun geus dibantai, jeung sakabéh geus siap, hayu datang ka kawinan. Tapi aranjeunna teu malire tur indit, anu hiji ka sawah sorangan, anu séjén ka dagang-daganganna. Tapi anu sésana, sanggeus nangkep budak-budakna, ngahina jeung maéhan aranjeunna. Sanggeus ngadéngé, éta raja ambek, sarta sanggeus ngirim tentarana, manéhna ngancurkeun éta pembunuh-pembunuh téa, jeung ngaduruk kota maranéhna. Harita anjeunna nyarios ka budak-budakna, Kawinan téh geus siap, tapi jalma-jalma anu geus diondang téh henteu pantes. Indit ku kituna ka pasisian jalan, jeung saloba-lobana jalma anu anjeun tepungan, uleman kana kawinan. Jeung sanggeus kaluar, budak-budak éta ka jalan-jalan ngumpulkeun sakabéh jalma anu kapanggih, boh anu jahat boh anu hadé, sarta pinuh ku tamu kawinan anu ngadon. Geus asup, tapi raja pikeun ningali jalma-jalma nu ngagoler, nempo di dinya aya lalaki nu teu maké baju kawinan. Jeung nyarios ka anjeunna, Sobat, kumaha anjeun asup ka dieu henteu gaduh baju kawinan? Tapi

anjeunna dibéréhan jempé. Lajeng raja nyarios ka para abdi, Beungkeut suku jeung leungeun-Na, angkat anjeunna jeung buang ka nu gelap nu luar, di dinya bakal aya nu ceurik jeung nu ngageretak huntu. Loba anu diondang, tapi saeutik anu dipilih.

Lajeng sanggeus indit, para Farisi nyandak déwan supados bisa bubu anjeunna dina kecap. Jeung aranjeunna ngirim ka anjeunna murid-murid maranéhanana kalayan urang Herodian, nyebutkeun, Guru, kami terang yén anjeun leres jeung ngajarkeun jalan Allah dina bebeneran, jeung anjeun henteu paduli ka saha waé, sabab anjeun henteu ningali kana beungeut manusa, Ceuk ku kituna ka urang, naon ka anjeun sigana? Diidinan masihan upeti ka Kaisar atawa henteu? Tapi Yesus nyaho kajahatanana maranéhna, ceuk, Naon maksud anjeun nguji kuring, munafik? Témbongkeun ka abdi mata uang pajeg. Aranjeunna tapi mawa ka anjeunna denarius. Jeung nyarios ka aranjeunna, Saha anu gambar ieu jeung tulisanna? Aranjeunna nyarios ka anjeunna, Kaisar. Lajeng anjeunna nyarios ka aranjeunna, Pasihan deui ku kituna nu Kaisar ka Kaisar sareng nu ti Gusti ka Gusti. Jeung sanggeus ngadéngé, aranjeunna heran, jeung sanggeus ninggalkeun anjeunna, aranjeunna indit.

Dina poé éta, urang Sadukéi anu nyebutkeun yén teu aya kabangkitan datang ka anjeunna jeung nanya ka anjeunna. Nyarios, Guru, Musa ceuk, lamun aya saha anu maot teu boga barudak, lanceukna kudu kawin jeung pamajikanana sarta ngangkat turunan pikeun lanceukna. Aya tapi di urang tujuh

dulur, jeung nu kahiji sanggeus kawin maot, jeung teu boga turunan ninggalkeun pamajikanana ka dulurna. Sami-sami jeung nu kadua jeung nu katilu, nepi ka nu tujuh. Engké tapi ti sadayana, maot ogé éta awéwé. Dina kabangkitan kituna, awéwé téh bakal jadi milik saha tina nu tujuh? Sabab sakabéhna geus kungsi boga manéhna. Ngajawab, tapi Yesus nyarios ka aranjeunna, Aranjeun kasilep sabab teu terang kana tulisan-tulisan suci sareng ogé kakuatan Allah. Dina kabangkitan, aranjeunna henteu kawin sareng henteu dikawinkeun, tapi sapertos utusan Allah anu aya di sawarga. Ngeunaan kabangkitan jalma-jalma nu maot, naha anjeun henteu acan maca nu diucapkeun ka anjeun ku Allah? Abdi mangrupikeun Gusti Abraham sareng Gusti Isak sareng Gusti Yakub; Gusti sanés Gustina jalma nu maot, tapi Gustina jalma nu hirup. Jeung sanggeus ngadéngé, balaréa éta kagét kana pangajaran anjeunna.

Para Farisi, sanggeus ngadéngé yén anjeunna geus ngajempékeun urang Saduki, ngumpul babarengan. Jeung salah sahiji ti aranjeunna, saurang ahli hukum, nanya ka anjeunna pikeun nguji anjeunna, sarta nyarios, Guru, naon paréntah anu agung dina hukum éta? Tapi Yesus ceuk ka anjeunna, Anjeun kudu bogoh ka Gusti Allah anjeun kalayan sakabéh haté anjeun, jeung kalayan sakabéh jiwa anjeun, jeung kalayan sakabéh pikiran anjeun. Ieu mangrupikeun paréntah anu kahiji sareng agung. Anu kadua sarua jeung ieu, anjeun kudu mikacinta tatangga anjeun sakumaha mikacinta diri anjeun sorangan. Dina ieu dua paréntah, sakabéh hukum jeung para nabi

gantung.

Sanggeus urang Parisi dikumpulkeun, Yesus nanya ka aranjeunna Nyebutkeun, Naon anu sigana ka anjeun ngeunaan Kristus? Anjeunna anak saha? Aranjeunna nyebutkeun ka anjeunna, Anak Daud. Anjeunna nyarios ka aranjeunna, Kumaha teras Daud dina Roh nyauran anjeunna Gusti, bari nyarios, Gusti nyarios ka Gusti abdi, Calik di beulah katuhu abdi dugi ka abdi ngajadikeun musuh-musuh anjeun jadi alas suku anjeun.

Upami kituna David nyauran anjeunna Gusti, kumaha anjeunna putra-Na?

Jeung teu aya saurang ogé anu sanggup ngajawab ka anjeunna, atawa wani naroskeun deui ka anjeunna ti saprak poé éta.

□□

Teras Yesus nyarios ka balaréa jeung ka murid-murid-Na. Nyarios, Para juru tulis jeung para Farisi geus diuk dina korsi Musa. Sadaya nu ku kituna saloba upami aranjeunna nyarios ka anjeun pikeun ngajaga, jaga jeung pigawé, tapi numutkeun karya-karya maranéhanana ulah pigawé, sabab aranjeunna nyarios, jeung henteu ngalakukeun. Maranéhna ngabeungkeut beban anu beurat jeung hésé ditanggung, tuluy nempatkeun kana taktak jalma-jalma, tapi ku ramo sorangan maranéhna

henteu daék mindahkeun éta. Sadaya pagawéan maranéhna dilakukeun sangkan katempo ku jalma-jalma. Maranéhna ngalegaan jimat-jimatna jeung ngagedékeun rumbai-rumbai bajuna, Aranjeunna resep kana tempat kahormatan dina pesta-pesta jeung korsi-korsi utama dina jamaah-jamaah. jeung salam-salam di pasar-pasar, jeung disebut ku jalma-jalma Rabi, Rabi. Tapi anjeun ulah disebut rabi, sabab guru anjeun ngan hiji, nyaéta Kristus, sareng anjeun sadayana téh dulur. Jeung ulah nyebut bapa anjeun di bumi, sabab ngan hiji Bapa anjeun, anu aya di sawarga. Ulah ogé disebut pamingpin, sabab ngan hiji pamingpin anjeun, nyaéta Al-Masih. Nu leuwih gede di antara anjeun bakal jadi palayan anjeun. Saha waé anu ngaluhungkeun dirina bakal direndahkeun, jeung saha waé anu ngahinakeun dirina bakal diluhungkeun.

Cilaka ka anjeun, para ahli Taurat jeung urang Parisi munafik, sabab anjeun ngahakan harta-harta randa-randa jeung ku dalih solat anu panjang, ku sabab ieu anjeun bakal nampi hukuman anu leuwih beurat. Cilaka ka anjeun, ahli Taurat jeung urang Farisi munafik, sabab anjeun nutup Karajaan Sawarga di hareupeun manusa, anjeun sorangan henteu asup, jeung jalma-jalma anu rék asup ogé teu diantep asup ku anjeun. Cilaka ka anjeun, ahli Taurat jeung urang Parisi munafik, sabab anjeun ngumbara ka laut jeung ka darat pikeun nyieun hiji jalma nu asup agama, jeung lamun manéhna geus jadi, anjeun nyieun manéhna jadi anak naraka dua kali leuwih parah ti batan anjeun. Cilaka ka anjeun, pituduh buta, anu nyebutkeun, Saha waé anu sumpah dina kuil, éta lain nanaon, tapi saha waé anu

sumpah dina emas kuil, anjeunna wajib. Jalma bodo jeung buta! Saha nu leuwih gede, emas atawa kuil nu nyucian emas? Jeung, saha waé anu sumpah dina altar téh, lain nanaon, tapi saha waé anu sumpah dina hadiah anu aya di luhurna, anjeunna wajib. Jalma bodo jeung buta! Naon anu leuwih gede, eta hadiah atawa eta altar anu nyucian eta hadiah? Nu kituna anu geus sumpah dina altar, sumpah dina eta jeung dina sakabéh nu aya di luhureun eta. Jeung nu geus sumpah dina kuil téh sumpah dina éta jeung dina Nu geus cicing di dinya. Jeung nu geus sumpah dina ngaran langit, sumpah dina tahta Allah jeung dina Nu linggih di luhureunana. Cilaka ka anjeun, para juru tulis jeung urang Parisi anu munafik, sabab anjeun nyepuluh sapuluh tina mint jeung dill jeung jinten, tapi geus ngalalaworakeun perkara-perkara anu leuwih beurat dina hukum, nyaéta kaadilan, karep, jeung iman. Ieu kudu dipigawé, tapi éta ogé teu meunang ditinggalkeun. Pituduh buta, nu nyaring kaluar reungit, tapi onta ditelan. Cilaka ka anjeun, ahli Taurat jeung urang Parisi munafik, sabab anjeun ngabersihkeun luarna cangkir jeung piring, tapi jerona pinuh ku rampog jeung kateuadilan. Pharisee buta, bersihkeun heula nu jero cangkir jeung piring, supaya nu luarna oge jadi beresih. Cilaka ka anjeun, para ahli Taurat jeung urang Parisi munafik, sabab anjeun saperti kuburan anu dikapur bodas, anu ti luar memang katingali geulis, tapi ti jerona pinuh ku tulang-tulang mayit jeung sagala rupa najis. Kitu ogé anjeun, ti luar memang katingali bener ka jalma-jalma, tapi ti jero pinuh ku munafik jeung kajahatan. Cilaka ka anjeun, para juru tulis jeung urang Parisi anu munafik, sabab anjeun ngawangun kuburan para nabi jeung ngahias makam jalma-

jalma soleh, Jeung anjeun nyarios, Upami urang aya dina jaman bapa-bapa urang, urang moal janten batur dina getih para nabi. Ku kituna anjeun mere kasaksian ka diri anjeun sorangan yén anjeun téh putra-putra ti jalma-jalma anu geus maehan para nabi. Jeung anjeun eusian ukuran tina bapa-bapa anjeun. Oray, turunan oray berbisa, kumaha anjeun kabur tina pangadilan naraka? Kusabab ieu, tingali, abdi ngirim ka anjeun para nabi jeung jalma wijaksana jeung para juru tulis, jeung ti antara aranjeunna anjeun bakal maéhan jeung nyalib, jeung ti antara aranjeunna anjeun bakal mecut dina pasamoan-pasamoan anjeun jeung nganiaya ti kota ka kota. Sangkan datang ka anjeun unggal getih jalma adil anu dituang kaluar di bumi, ti getih Abel anu adil nepi ka getih Zakaria putra Barachia, anu anjeun maehan di antara kuil jeung altar. Amen, kuring nyarios ka anjeun yén sadaya ieu bakal datang kana generasi ieu. Yerusalem Yerusalem, nu maéhan para nabi jeung ngalemparan batu ka jalma-jalma nu dikirim ka anjeunna, sabaraha kali Kami hayang ngumpulkeun barudak anjeun siga manuk ngumpulkeun anak-anakna sorangan handapeun jangjangna, tapi anjeun henteu daék. Tingali, imah anjeun ditinggalkeun jadi sepi. Kuring nyarios ka anjeun, anjeun moal ningali kuring ti ayeuna dugi ka anjeun nyarios, Rahayu anu datang dina nami Gusti.

□□

Jeung sanggeus kaluar, Yésus indit ti kuil, sarta murid-murid na

ngadeukeutan pikeun némbongkeun ka anjeunna gedong-gedong kuil. Tapi Yesus nyarios ka maranehna, Naha anjeun teu ningali ieu sadayana? Amin, Abdi nyarios ka anjeun, moal aya batu dina luhur batu di dieu anu moal dirobohkeun. Nalika anjeunna linggih di luhur Gunung Zaitun, para murid ngadeukeutan ka anjeunna nyalira, nyarios, Béjakeun ka urang iraha ieu bakal kajadian, jeung naon tanda kadatangan anjeun jeung parantosan jaman? Jeung ngajawab, Yésus nyarios ka aranjeunna, Tingali, ulah aya nu nyasabkeun anjeun. Sabab loba jalma bakal datang dina ngaran kuring, nyebutkeun, Kuring téh Kristus, jeung maranéhna bakal nipu loba jalma. Anjeun bakal rék ngadéngé perang jeung béja ngeunaan perang, tingali ulah kaganggu, sabab perlu sakabéh kajadian, tapi tungtungna can acan datang. Bakal diangkat pikeun bangsa ngalawan bangsa jeung karajaan ngalawan karajaan, jeung bakal aya kalaparan jeung pageblug jeung lini di sagala rupa tempat. Tapi sadaya ieu téh mimiti tina nyeri ngalahirkeun. Harita aranjeunna bakal nyerahkeun anjeun kana kasangsaraan sareng maéhan anjeun, sareng anjeun bakal dibenci ku sadaya bangsa kusabab ngaran abdi. Sareng teras loba jalma bakal kaganggu, silih nyerahkeun, sareng silih hate. Sareng seueur nabi palsu bakal timbul, sareng aranjeunna bakal nipu seueur jalma. Jeung kusabab dikalikeunana kalangkangan hukum, cinta jalma-jalma loba bakal tiis. Nu sabar nepi ka ahir, éta bakal disalametkeun. Jeung ieu warta alus ngeunaan karajaan bakal diproklamasikeun di sakuliah dunya pikeun kasaksian ka sakabéh bangsa, sarta lajeng tungtung bakal datang. Nalika kituna anjeun ningali kahinaan karuksakan anu diucapkeun ngaliwatan nabi Daniel

nangtung di tempat suci, anu maca hayu anjeunna ngartos. Harita jalma-jalma anu aya di Yudea kudu ngungsi ka pagunungan. Nu aya di luhur hateup ulah turun pikeun nyokot barang-barang ti imahna, Jeung nu aya di sawah ulah balik deui pikeun nyokot baju-bajuna. Cilaka pikeun anu gaduh di rahim jeung anu nyusuan di eta poé. Tapi ngadoakeun supados kabur anjeun henteu kajadian dina usum tiis atanapi dina poé Sabat. Bakal aya kasangsaraan gedé harita, saperti anu teu acan kantos aya ti mimiti dunya nepi ka ayeuna, sareng moal kantos aya deui. Jeung upami henteu dipondokkeun poé-poé éta, moal aya daging anu salamet, tapi kusabab nu dipilih, poé-poé éta bakal dipondokkeun. Harita lamun aya nu nyarios ka anjeun, Tingali, di dieu aya Kristus, atawa Di dieu, ulah percaya. Sabab bakal timbul kristus-kristus palsu jeung nabi-nabi palsu, sarta maranéhna bakal méré tanda-tanda gede jeung kaajaiban-kaajaiban, sangkan nyasabkeun, lamun mungkin, malah jalma-jalma nu dipilih. Tingali, abdi parantos nyarios ka anjeun sateuacanna. Upami kituna aranjeunna nyarios ka anjeun, Tingali, di gurun aya, ulah kaluar. Tingali, di kamar-kamar jero, ulah percaya. Sapertos kilat kaluar ti wétan jeung némbongan nepi ka kulon, kitu oge bakal jadi penampilan Putra Manusa, Dimana waé aya bangkai, di dinya bakal ngumpul garuda-garuda.

Langsung saatos kasangsaraan poé-poé éta, panonpoé bakal poék sareng bulan moal masihan cahayana, sareng béntang-béntang bakal ragrag ti langit, sareng kakuatan-kakuatan langit bakal digoncangkeun.

□□□

Jeung teras bakal némbongan tanda Putra Manusa di langit, jeung teras sadaya suku-suku di bumi bakal duka, sarta bakal ningali Putra Manusa datang dina méga-méga langit kalayan kakuatan jeung kamulyaan anu gedé. Jeung anjeunna bakal ngirim para utusan-Na kalayan sora tarompét anu gede, jeung maranéhna bakal ngumpulkeun jalma-jalma anu dipilih-Na tina opat angin, ti tungtung langit nepi ka tungtung-tungtungna. Ti tangkal anjir diajar paumpama. Iraha geus dahanna jadi lemes jeung daun-daunna tumuwuh, anjeun terang yén usum panas geus deukeut. Kitu ogé anjeun, lamun ningali ieu kabéh, terang yén éta geus deukeut di panto. Amen, kuring nyarios ka anjeun, generasi ieu moal ngaliwat dugi sadaya ieu kajadian. Langit jeung bumi bakal kaliwat, tapi kecap-kecap abdi moal bakal kaliwat. Ngeunaan poé éta jeung jamna, teu aya saurang ogé anu terang, malah para utusan ti sawarga ogé henteu, ngan ukur Bapa abdi nyalira. Sapertos poé-poé jaman Nuh, kitu ogé bakal jadi katembongna Putra Manusa. Sapertos sabab maranéhna dina poé-poé samémeh banjir dahar jeung nginum, kawin jeung méré dina kawinan, nepi ka poé asupna Nuh kana bahtera, Jeung aranjeunna henteu terang dugi ka datangna banjir bandang anu ngaleungitkeun sadayana, kitu ogé bakal kajadian dina kadatangan Putra Manusa. harita dua jalma bakal aya di sawah, nu hiji dicandak jeung nu hiji ditinggalkeun, Dua awéwé nu keur ngagiling dina gilinding, hiji dicandak jeung hiji ditinggalkeun. Jaga lalaki, sabab anjeun henteu terang jam sabaraha Gusti anjeun datang. Tapi anjeun terang yén lamun juragan imah terang dina jaga naon maling datang, anjeunna bakal geus ngajaga jeung henteu bakal ngantep imahna dibobol.

Kusabab ieu, anjeun ogé kudu siap, sabab dina jam anu teu disangka, Anak Manusa datang.

Saha lajeng anu nyaéta budak anu satia jeung wijaksana, anu geus diangkat ku juraganna kana palayanan-Na pikeun méré kadaharan ka maranéhna dina waktuna? Rahayu éta budak anu juragan na bakal manggihan keur ngalakukeun kitu sanggeus datang. Saenyana kuring nyarios ka anjeun yén anjeunna bakal nunjuk anjeunna kana sakabéh milikna. Lamun éta budak goréng nyebutkeun dina haténa, Juragan abdi reureuh datang, jeung mimiti neunggeul budak-budak baturna, dahar jeung inuman jeung jalma-jalma nu mabok, Juragan budak éta bakal datang dina poé nu teu dianyana jeung dina jam nu teu dipikanyaho. Jeung anjeunna bakal dipotong dua, jeung bagianna bakal ditempatkeun babarengan jeung para munafik, di dinya bakal aya tangisan jeung gereketan huntu.

□□

Harita Karajaan Sawarga bakal disamaruakeun jeung sapuluh parawan, anu sanggeus nyokot obor-oborna kaluar pikeun nepungan pangantén lalaki. Lima di antarana wijaksana, sareng lima deui bodo. anu bodo, sanggeus nyokot obor sorangan, henteu nyokot minyak jeung maranéhna Tapi anu wijaksana nyokot minyak dina wadahna babarengan jeung lampuna. Nalika pangantén lalaki reureuh, maranéhna kabéh ngantuk jeung saré. Tapi di tengah peuting aya sora ngagorowok, Tingali,

pangantén lalaki datang, kaluar pikeun nepungan anjeunna. Harita bangun sadayana éta parawan, sarta ngahias obor-oborna. Nu bodo tapi ka nu wijaksana ceuk, Pasihan kami tina minyak anjeun, sabab obor kami pareum. Nu bijaksana ngajawab, Ulah nepi ka teu cukup pikeun urang jeung pikeun anjeun, leuwih hade mah indit ka nu ngajual jeung meuli pikeun diri anjeun sorangan. Nalika aranjeunna indit meuli, pangantén lalaki datang jeung nu geus siap asup jeung manéhna kana pésta kawinan, sarta panto ditutup. Engké tapi aranjeunna datang jeung para parawan séjénna bari nyebutkeun, Gusti, Gusti, buka ka kami. Tapi anjeunna ngajawab, Amin, kuring nyarios ka anjeun, kuring henteu terang anjeun. Jaga lalajo ku kituna, sabab anjeun henteu terang poé atawa jam nalika Anak Manusa datang.

Sapertos oge lalaki anu keur indit jauh ti imah, anjeunna nyauran budak-budak sorangan jeung masrahkeun ka aranjeunna harta milikna, Jeung ka saha manéhna masihan lima talenta, ka saha dua, ka saha hiji, ka unggal jalma nurutkeun kakuatan soranganna, sarta manéhna langsung indit ka luar nagri. Sanggeus indit, nu geus narima lima talén téh digawékeun jeung ngahasilkeun lima talén séjén. Kitu ogé nu narima dua, manéhna meunang dua deui. Tapi nu narima hiji geus indit ngali taneuh jeung nyumputkeun pérak juraganna. Sanggeus waktu anu lila, juragan ti budak-budak éta datang jeung ngitung rekening jeung maranéhna. Jeung nu geus narima lima talén téh ngadeukeutan, mawa lima talén séjénna, sarta nyebutkeun, Juragan, lima talén geus dipasrahkeun ka abdi.

□□□

Tingali, abdi geus meunang lima talén séjénna tina éta. Ceuk ka anjeunna juraganna, Hadé, budak anu alus tur satia! Dina saeutik anjeun satia, dina loba anjeun bakal kuring angkat. Lebet kana kabagjaan juragan anjeun. Geus ngadeukeutan ogé nu geus narima dua talén, ceuk, Gusti, dua talén anjeun geus pasrahkeun ka abdi, tingali, dua talén séjén geus abdi meunangkeun tina eta. Ceuk ka anjeunna juraganna, Hadé, budak anu alus jeung satia! Kana saeutik anjeun geus satia, kana loba anjeun bakal kuring angkat. Lebet kana kabagjaan juragan anjeun. Geus ngadeukeutan ogé nu geus narima hiji talén, ceuk, Gusti, abdi terang yén anjeun téh jalma anu keras, metik di tempat anu anjeun henteu melak jeung ngumpulkeun ti tempat anu anjeun henteu paburencay, Jeung sieun, geus indit kuring nyumputkeun talén anjeun dina taneuh. Tingali, anjeun gaduh milik anjeun. Tapi juraganna ngajawab ka anjeunna, Budak jahat jeung puguh, anjeun terang yén kuring panén di tempat anu henteu kuring sebar siki, jeung kuring kumpulkeun ti tempat anu henteu kuring paburencay. Éta diperlukeun ku kituna anjeun kudu maledog pérak kuring ka para bankir, jeung nalika datang, kuring bakal geus narima éta milik kuring kalawan bunga. Ku kituna, cabut ti anjeunna éta talén jeung pasihan ka nu gaduh sapuluh talén. Ka nu boga unggal bakal dibéré jeung bakal kabeungharan, tapi ti nu teu boga, sanajan nu aya ka manéhna oge bakal dicabut. Jeung budak anu teu aya gunana téh buang ka luar kana poék nu di luar, di dinya bakal aya ceurik jeung geretuk huntu.

Nalika Putra Manusa datang dina kamulyaan-Na jeung sakabéh

utusan suci jeung Anjeunna, mangka Anjeunna bakal linggih dina tahta kamulyaan-Na, Jeung sakabéh bangsa bakal dikumpulkeun di hareupeunana, sarta anjeunna bakal misahkeun aranjeunna ti hiji sarua séjén, sapertos angon anu misahkeun domba ti embé. Jeung anjeunna bakal ngadegkeun domba-domba di beulah katuhu-Na, sedengkeun embé-embé di beulah kénca-Na. Lajeng raja bakal nyarios ka jalma-jalma di beulah katuhu anjeunna, Sumping, jalma-jalma anu diberkahan ku Bapa abdi, wariskeun karajaan anu parantos disiapkeun pikeun anjeun ti mimiti pondasi dunya. Sabab abdi lapar, sareng anjeun masihan tuang ka abdi, abdi haus, sareng anjeun masihan inuman ka abdi, abdi éta urang asing, sareng anjeun nampi abdi, Taranjang, jeung anjeun ngagemkeun kuring; gering, jeung anjeun nganjang ka kuring; di panjara kuring, jeung anjeun datang ka kuring. Lajeng jalma-jalma anu bener bakal ngajawab ka Anjeunna, Gusti, iraha kami ningali Anjeun lapar sareng kami tuang, atanapi haus sareng kami masihan inuman? Iraha tapi urang ningali anjeun muhajir jeung urang kumpulkeun, atawa taranjang jeung urang pakéan? Iraha urang ningali anjeun lemah atawa dina panjara, jeung urang datang ka anjeun? Jeung ngajawab, raja bakal nyebutkeun ka aranjeunna, Amin, kuring nyebutkeun ka anjeun, saloba anjeun ngalakukeun ka salah sahiji ieu dulur-dulur kuring nu pangleutikna, ka kuring anjeun geus ngalakukeunana. Lajeng anjeunna bakal nyarios ogé ka jalma-jalma di kénca, Indit ti abdi, jalma-jalma anu dikutuk, kana seuneu anu langgeng anu geus disiapkeun pikeun sétan jeung utusan-utusanna. Sabab abdi lapar, sareng anjeun henteu masihan tuang ka abdi, abdi

haus, sareng anjeun henteu masihan nginum ka abdi. Abdi éta urang asing, tapi anjeun henteu ngumpulkeun abdi, abdi taranjang, tapi anjeun henteu ngagemkeun abdi, abdi lemah jeung aya dina panjara, tapi anjeun henteu ngadatangan abdi. Harita maranéhna bakal ngajawab ka Anjeunna, Gusti, iraha urang ningali Anjeun lapar atawa haus atawa jadi urang asing atawa taranjang atawa lemah atawa dina panjara, tapi henteu ngalayanan ka Anjeun? Harita anjeunna bakal ngajawab ka aranjeunna, Amin, Abdi nyarios ka anjeun, sabab anjeun henteu ngalakukeun ka salah sahiji ieu anu pangleutikna, ka Abdi oge anjeun henteu ngalakukeun. Jeung ieu bakal indit kana hukuman anu langgeng, tapi jalma-jalma anu bener kana kahirupan anu langgeng.

□□

Jeung éta kajadian nalika Yésus geus réngsé sadaya kecap-kecap ieu, anjeunna nyarios ka murid-murid na, Anjeun terang yén sanggeus dua poé Paskah bakal datang, jeung Putra Manusa bakal diserahkeun pikeun disalib. Harita dikumpulkeun para imam luhur jeung para juru tulis jeung para kokolot rahayat kana pangadilan imam luhur anu disebutkeun Kayafas. Jeung aranjeunna musyawarah sangkan bisa nangkep Yésus ku tipu daya jeung maéhan Anjeunna. Maranéhna nyarios, Ulah dina pésta éta, supaya ulah aya kaributan di antara rahayat.

Sedengkeun Yesus geus aya di Betania di imah Simon nu kusta,

Hiji awéwé ngadeukeutan ka anjeunna mawa toples alabaster tina minyak wangi anu pohara berharga, sarta tuang kana sirah anjeunna bari ngagolér. Sanggeus ningali, murid-muridna ambek bari nyarios, Kana naon karuksakan ieu? Bisa sabab minyak wangi ieu dijual mahal jeung dibikeun ka nu miskin. Tapi Yesus anu geus nyaho, nyarios ka aranjeunna, Naha anjeun ngabalukarkeun kasusah ka awéwé éta? Sabab manéhna geus ngalakukeun pagawéan anu alus ka abdi. Nu miskin mah salawasna aya sareng anjeun, tapi kuring henteu salawasna aya sareng anjeun. Sabab ieu geus tuang minyak wangi ieu kana awak kuring, manéhna ngalakukeun éta pikeun ngubur kuring. Amen kuring nyarios ka anjeun, dimana waé dibéjakeun warta gumbira ieu di sakuliah dunya, bakal dicaritakeun ogé naon anu geus dipigawé ku manéhna pikeun pangéling-éling ka manéhna.

Lajeng sasampunipun angkat, salah sahiji tina dua welas, anu disebat Yudas Iskariot, ka para imam agung nyarios, Naon anu rék anjeun pasihkeun ka abdi, sareng abdi bakal nyerahkeun anjeunna ka anjeun? Aranjeunna teras masihan ka anjeunna tilu puluh pérak. Jeung ti harita, anjeunna néangan kasempetan sangkan bisa nyerahkeun manéhna.

Dina poé kahiji roti teu diragian, murid-murid datang ka Yesus sarta nyarios ka Anjeunna, Dimana Gusti hoyong kami nyiapkeun pikeun Gusti tuang Paskah? Tapi Anjeunna nyarios, Indit ka kota ka si anu, terus nyarioskeun ka anjeunna, Guru nyarios, waktos abdi geus deukeut, di tempat anjeun abdi badé ngalaksanakeun Paskah sareng murid-murid abdi. Jeung murid-

murid ngalakukeun sakumaha anu diparéntahkeun ka aranjeunna ku Yesus, jeung aranjeunna nyiapkeun Paskah. Sore geus kajadian, anjeunna ngagolér jeung dua belas urang. Jeung basa maranéhanana keur dahar, Anjeunna nyarios, Amin, Abdi nyarios ka anjeun yén salah sahiji ti anjeun bakal ngahianatkeun Abdi. Jeung sedih pisan aranjeunna mimiti nyarios ka Anjeunna, masing-masing ti aranjeunna, Sanés abdi, Gusti? Tapi nu ngajawab nyarios, Nu geus nyocokan leungeunna jeung kuring dina mangkok, ieu bakal ngahianatkeun kuring. Éta saleresna Putra Manusa indit sakumaha geus ditulis ngeunaan Anjeunna, tapi cilaka ka éta jalma anu ngaliwatan anjeunna Putra Manusa diserahkeun. Hadé pikeun anjeunna lamun anjeunna henteu dilahirkeun, éta jalma téa. Ngajawab, tapi Yudah anu ngahaturkeun anjeunna nyarios, Sanés abdi, Rabi? Anjeunna nyarios ka anjeunna, Anjeun anu nyarios éta. Nalika maranéhna keur dahar, Yésus nyokot roti, sanggeus sukur, pegatkeun jeung masihan ka murid-murid, sarta ceuk, Cokot jeung dahar, ieu téh awak abdi. Jeung sanggeus nyokot cangkir éta sarta sanggeus masihan sukur, Manéhna masihan ka maranéhna bari nyebutkeun, Inuman tina ieu sakabéh, Ieu pikeun nyaéta getih abdi tina perjangjian anyar anu keur dituang kaluar pikeun loba jalma kana pangampunan dosa-dosa. Kuring nyarios ka anjeun yén kuring moal deui nginum tina buah anggur ieu ti ayeuna dugi ka dinten éta nalika kuring nginum deui sareng anjeun anu énggal dina karajaan Bapa kuring.

Sanggeus nyanyi hymn, maranéhna indit kaluar ka Gunung

Olives. Lajeng Yesus nyarios ka aranjeunna, Kabéh anjeun bakal kaganggu ku kuring dina peuting ieu, sabab geus ditulis, Abdi bakal neunggeul angon, jeung domba-domba tina barung bakal sumebar.

Tapi sanggeus kuring dibangkitkeun, kuring bakal mingpin anjeun ka Galilea. Ngajawab, tapi Petrus nyarios ka anjeunna, Upami sadayana bakal kaganggu ku anjeun, abdi mah moal pernah kaganggu. Ceuk ka anjeunna nu Yesus, Amin, kuring nyarios ka anjeun yén dina peuting ieu, sateuacan hayam jago sora tilu kali, anjeun bakal mungkir kuring. Petrus ngomong ka anjeunna, Sanajan perlu kuring maot kalawan anjeun, kuring moal bakal mungkir ka anjeun. Kitu ogé sakabéh murid-murid ceuk.

Teras Yesus datang sareng aranjeunna ka hiji tempat anu disebut Getsemani, sareng nyarios ka murid-murid, Calik di dieu dugi abdi indit ngadoa ka dinya. Jeung sanggeus nyandak Petrus jeung dua putra Zebedeus, mimiti ngarasa sedih jeung hariwang. Lajeng Yesus nyarios ka aranjeunna, Jiwa abdi sedih pisan dugi ka maot. Cicing di dieu sareng waspada sareng abdi. Jeung sanggeus maju saeutik, anjeunna murag kana beungeut-Na, ngadoa jeung nyarios, Bapa abdi, upami mungkin, hayu cangkir ieu ngaliwat ti abdi, tapi lain sakumaha abdi hoyong, melainkan sakumaha Anjeun. Sarta anjeunna datang ka murid-murid sarta manggihan aranjeunna saré, sarta anjeunna nyarios ka Petrus, Kitu anjeun teu tiasa kuat hiji jam pikeun tetep ngawaskeun sareng abdi? Jaga sareng ngadoa, supados

anjeun henteu asup kana godaan; sumanget memang daék, tapi daging lemah. Deui ti kadua kalina, sanggeus indit jauh, anjeunna ngadoa nyebutkeun, Bapa abdi, lamun henteu sanggup ieu cangkir ngaliwat ti abdi lamun henteu eta abdi nginum, hayu jadi kahayang anjeun. Jeung sanggeus datang, manggihan aranjeunna deui keur saré, sabab panon maranéhna beurat. Jeung ninggalkeun aranjeunna, Anjeunna indit deui ngadoa pikeun katilu kalina, nyarios kecap anu sarua. Lajeng anjeunna sumping ka para muridna sareng nyarios ka aranjeunna, Naha anjeun saré sareng istirahat ayeuna? Tingali, waktuna geus deukeut sareng Putra Manusa diserahkeun kana leungeun jalma-jalma dosa. Bangkit, hayu urang indit! Tingali, geus deukeut nu ngahaturkeun kuring.

Bari anjeunna kéném nyarios, tingali, Yudas salah sahiji tina dua belas sumping, jeung babarengan anjeunna aya balaréa gedé mawa pedang jeung pentung ti para imam agung jeung para sepuh umat. Nu ngahianatkeun anjeunna parantos masihan tanda ka aranjeunna, nyebutkeun, Saha anu bakal kuring cium, anjeunna téh orangna, rebut anjeunna. Jeung langsung saatos ngadeukeutan ka Yésus, anjeunna nyarios, Salam, Rabi, jeung dicium Anjeunna. Tapi Yesus nyarios ka anjeunna, Sobat, pikeun naon anjeun ka dieu? Teras saatos ngadeukeutan, aranjeunna nempatkeun leungeun-leungenna kana Yesus sareng nangkep Anjeunna. Jeung tingali, salah sahiji jalma anu bareng jeung Yesus manjangkeun leungeunna, nyabut pedangna, terus neunggeul budak imam agung sarta motong ceulina. Harita Yesus nyarios ka anjeunna, Balikkeun pedang anjeun kana

tempatna, sabab sakabéh jalma anu nyokot pedang bakal maot ku pedang. Atawa anjeun nyangka yén kuring henteu tiasa ayeuna nyauran bapa kuring, sareng anjeunna bakal nyayogikeun ka kuring langkung ti dua belas legiun utusan? Kumaha kituna dieusian tulisan-tulisan éta yén kitu kudu jadi? Dina éta jam, Yesus nyarios ka balaréa, Saperti kana garong anjeun kaluar mawa pedang jeung kai pikeun nangkep kuring. Unggal poé kuring diuk ngajar ka anjeun dina kuil, tapi anjeun henteu nangkep kuring. Ieu tapi sakabéh geus kajadian sangkan dipikaeusieun tulisan-tulisan ti para nabi. Lajeng murid-murid sakabéh sanggeus ninggalkeun anjeunna kabur.

Jalma-jalma anu geus nangkep Yesus dipingpin ka Kayafas, Imam Agung, dimana para juru tulis jeung para kokolot geus ngumpul. Tapi Petrus nuturkeun ka anjeunna ti jauh nepi ka palataran imam agung, jeung sanggeus asup ka jero, diuk jeung para asisten pikeun ningali tungtungna. Para imam agung jeung para kokolot jeung sakabéh déwan téh néangan kasaksian palsu ngalawan Yésus sangkan maranéhna bisa maéhan Anjeunna Jeung teu kapanggih, sanajan loba saksi palsu geus maju ka hareup, teu kapanggih. Tapi engké aya dua saksi palsu maju ka hareup. Kuring ceuk, ieu cenah, Kuring bisa ngaruksak Bait Allah jeung dina tilu poé ngawangun deui éta. Jeung sanggeus nangtung, nu imam agung nyarios ka anjeunna, Naha anjeun teu ngajawab nanaon? Naon anu disaksikeun ku jalma-jalma ieu ngalawan anjeun? Tapi Yesus geus jempé. Tuluy nu imam agung ngajawab sarta nyarios ka anjeunna, Abdi sumpah ka anjeun ku ngaran Allah nu hirup sangkan anjeun nyarios ka urang naha

anjeun téh Kristus, Putra Allah. Yesus ngomong ka anjeunna, Anjeun geus nyebutkeun kitu, tapi kuring ngomong ka anjeun, ti ayeuna anjeun bakal ningali Putra Manusa linggih di beulah katuhu kakuatan jeung datang dina méga-méga sawarga. Lajeng imam agung nyobek bajuna bari nyarios, Anjeunna geus ngahujat, naon deui kabutuh urang kana saksi? Tingali, ayeuna anjeun geus ngadangu hujatna, Kumaha saur anjeun? Tapi aranjeunna ngajawab, Anjeunna kaliru pati. Harita aranjeunna nyiduh kana beungeut anjeunna jeung neunggeul anjeunna, sedengkeun nu séjénna nyabok anjeunna. Aranjeunna nyarios, Nubuat ka kami, Kristus, saha anu geus neunggeul anjeun?

Petrus diuk di luar palataran, tuluy aya hiji palayan awéwé ngadeukeutan ka anjeunna bari ngomong, Anjeun ogé kungsi bareng jeung Yesus ti Galilea. Tapi anjeunna nampik di hareupeun maranéhanana sadayana, nyarios, Abdi henteu terang naon anu anjeun carioskeun. Sanggeus anjeunna kaluar ka gerbang, awéwé séjén nempo anjeunna jeung nyebutkeun ka jalma-jalma di dinya, Jeung ieu ogé éta jeung Yésus ti Nasaret. Sareng deui anjeunna nampik kalayan sumpah yén anjeunna henteu terang éta lalaki. Saatos saeutik, jalma-jalma nu nangtung ngadeukeutan sarta ceuk ka Petrus, Sabenerna anjeun ogé tina aranjeunna, sabab ucapan anjeun ngajadikeun anjeun katingali jelas. Lajeng anjeunna mimiti ngutuk sareng sumpah yén anjeunna henteu terang lalaki éta. Sareng langsung hayam jago ngagorowok. Petrus inget kana kecap Yesus anu geus nyarios ka manéhna yén samémén hayam jago sora tilu kali anjeun bakal mungkir Kami, sarta sanggeus kaluar ka luar,

manéhna ceurik pait pisan.

□□

Isuk-isuk, sadaya imam luhur jeung kokolot rahayat ngayakeun rapat ngalawan Yesus sangkan maéhan anjeunna. Jeung sanggeus ngabeungkeut anjeunna, aranjeunna mingpin anjeunna jauh jeung nyerahkeun anjeunna ka Pontius Pilatus, nu pamingpin.

Harita Yudas anu nyerahkeun anjeunna, ningali yén anjeunna geus dihukum, sanggeus kaduhung, ngabalikeun tilu puluh pérak ka para imam agung jeung para kokolot. Nyarios, Abdi parantos dosa nyerahkeun getih anu teu salah. Tapi aranjeunna nyarios, Naon ka urang? Anjeun sorangan bakal ningali. Jeung sanggeus ngalungkeun éta pérak-pérak di jero kuil, anjeunna mundur, jeung sanggeus indit, anjeunna gantung diri. Para imam agung geus nyokot pérak téa ceuk, Teu diidinan maledog éta kana perbendaharaan, sabab éta téh harga getih. Sanggeus narima naséhat, aranjeunna meuli sawah tukang keramik tina éta duit pikeun tempat dikurebkeun urang asing. Ku kituna éta sawah disebut sawah getih nepi ka poé ayeuna. Harita dieusian nu diucapkeun ngaliwatan Nabi Yeremia, nyebutkeun, Jeung aranjeunna nyokot tilu puluh pérak, harga tina jalma nu geus dihargaan, anu dihargaan ku urang Israél, Jeung aranjeunna masihan éta kana sawah tukang keramik, sakumaha anu diparéntahkeun ka abdi ku Gusti.

□□□

Tapi Yésus nangtung hareupeun pamimpin, sarta pamimpin nanya ka anjeunna, Naha anjeun raja urang Yahudi? Yésus ngawaler ka anjeunna, Anjeun anu nyarios kitu. Jeung nalika anjeunna dituduh ku para imam luhur jeung para kokolot, anjeunna henteu ngajawab nanaon. Teras Pilatus nyarios ka anjeunna, Naha anjeun henteu ngadangu sabaraha perkara anu aranjeunna kasaksian ngalawan anjeun? Jeung anjeunna henteu ngajawab ka anjeunna nanaon, sahingga pamimpinna heran pisan. Numutkeun kabiasaan dina mangsa festival, pamingpin biasa ngabebaskeun hiji tahanan ka balaréa, saha waé anu aranjeunna hayang. Aranjeunna miboga tahanan anu kasohor anu disebut Barabbas dina waktu éta. Kusabab geus dikumpulkeun, ceuk Pilatus ka maranéhna, Saha anu anjeun hoyong kuring bebaskeun pikeun anjeun? Barabbas atawa Yesus anu disebut Kristus? Anjeunna terang yén kusabab sirik aranjeunna nyerahkeun anjeunna. Nalika anjeunna linggih dina platform, pamajikanana ngirim pesen ka anjeunna, nyarios, Ulah aya hubunganana jeung jalma adil éta, sabab kuring geus loba sangsara dinten ieu dina impian ngeunaan anjeunna. Para imam kapala jeung para sesepuh ngabujuk balaréa sangkan ménta Barabbas, tapi sangkan ngancurkeun Yésus. Ngajawab, tapi pamimpin ceuk ka aranjeunna, Saha anu anjeun hoyong ti dua jalma ieu kuring bakal ngabebaskeun ka anjeun? Aranjeunna ceuk, Barabbas. Pilatus nyarios ka aranjeunna, Naon anu ku kituna bakal kuring lakukeun ka Yesus anu disebutkeun Kristus? Sadayana nyarios ka anjeunna, Hayu anjeunna disalib. Tapi pamimpin ceuk, Naon kajahatan anu anjeunna lakukeun? Tapi aranjeunna beuki kencang

ngagorowok, nyebutkeun, Hayu anjeunna disalib! Ningali tapi Pilatus yén euweuh mangpaatna, malah leuwih aya karusuhan, sanggeus nyokot cai anjeunna nyeuseuh leungeunna di hareupeun balaréa bari nyebutkeun, Abdi teu salah tina getih jalma adil ieu, anjeun bakal ningali. Jeung ngajawab, sakabéh rahayat nyarios, Getih anjeunna kana kami jeung kana barudak kami. Harita anjeunna ngabebaskeun Barabbas ka aranjeunna, tapi Yesus, sanggeus dicambuk, diserahkeun supaya disalib.

Lajeng para prajurit pamimpin sanggeus narima Yesus kana praetorium, ngumpulkeun ka anjeunna sakabéh kohort. Jeung sanggeus nyabut baju anjeunna, aranjeunna nempatkeun jubah beureum saulas ka anjeunna, Jeung sanggeus nganyam makuta tina cucuk, aranjeunna nempatkeun kana sirah anjeunna jeung awi kana leungeun katuhu anjeunna, sarta sanggeus tuur hareupeun anjeunna, aranjeunna ngahina ka anjeunna bari nyebutkeun, Salam, Raja urang Yahudi. Jeung sanggeus nyiduh ka anjeunna, aranjeunna nyokot awi éta jeung neunggeul kana sirahna. Sareng nalika aranjeunna ngahina ka anjeunna, aranjeunna nyabut jubah tina anjeunna sareng ngagemkeun deui baju-bajuna ka anjeunna, sareng aranjeunna mawa anjeunna pikeun disalib.

Basa kaluar, aranjeunna kapanggih hiji lalaki ti Kirene anu ngaranna Simon, ieu lalaki dipaksa sangkan anjeunna mawa salib-Na. Jeung geus datang ka hiji tempat anu disebut Golgotha, nyaéta tempat anu disebut Tempat Tangkorak. Maranéhna masihan ka anjeunna inuman cuka anu dicampurkeun jeung

hampru, sarta sanggeus ngaraosna, anjeunna henteu hoyong nginum. Sanggeus nyalib Anjeunna, aranjeunna ngabagi baju-Na ku cara ngalungkeun undi. Jeung linggih, maranéhna ngajaga anjeunna di dinya. Jeung aranjeunna nempatkeun di luhur sirah anjeunna tuduhan anu geus ditulis, Ieu téh Yesus, Raja urang Yahudi. Harita disalib sareng anjeunna dua garong, hiji di beulah katuhu sareng hiji di beulah kénca. Jalma-jalma anu ngaliwat éta keur ngahina anjeunna bari ngagoyangkeun sirahna Jeung nyebutkeun, Nu ngancurkeun kuil jeung dina tilu poé ngawangun deui, salametkeun diri anjeun! Lamun anjeun anak Allah, turun ti salib. Kitu deui, para kapala imam ngejek-ngejek babarengan jeung para juru tulis, para sepuh, jeung urang Parisi, nyarios, Batur anjeunna geus nyalametkeun, tapi dirina sorangan teu bisa nyalametkeun. Upami anjeunna raja Israél, hayu turun ayeuna tina salib, sangkan urang percaya ka anjeunna. Anjeunna geus percaya kana Gusti Allah, hayu Anjeunna nyalametkeun anjeunna ayeuna, upami Anjeunna hoyong anjeunna, sabab anjeunna nyarios yén anjeunna putra Gusti Allah. Kitu deui, éta garong anu geus disalib jeung anjeunna ogé nyéla anjeunna.

Ti tapi jam kagenep poék jadi kana sakabéh bumi nepi ka jam kasalapan. Ngeunaan jam kasalapan, Yésus ngagorowok kalayan sora nu gede, nyebutkeun, Eli, Eli, lama sabachthani? Ieu hartina, Gusti abdi, Gusti abdi, naha Anjeun ninggalkeun abdi? Sababaraha jalma anu nangtung di dinya, sanggeus ngadéngé, nyarios yén manéhna nelepon Elias. Jeung langsung hiji ti aranjeunna lumpat, nyokot bolu, ngeusian ku cuka, nempatkeun

kana awi, terus masihan inuman ka anjeunna. Nu séjénna mah nyarios, Antep, hayu urang tingali naha Elias datang pikeun nyalametkeun anjeunna. Tapi Yésus deui sanggeus ngagorowok kalayan sora nu gede ngaluarkeun sumangetna. Jeung tingali, tirai kuil robek jadi dua ti luhur nepi ka handap, jeung bumi ngageter sarta batu-batu beulah. Jeung éta kuburan dibuka, jeung loba awakna jalma-jalma suci anu geus saré dibangkitkeun. Sareng saatos kaluar tina kuburan, saatos kabangkitan-Na aranjeunna lebet ka kota suci sareng nampak ka seueur jalmi. Centurion jeung jalma-jalma anu ngajaga Yesus, sanggeus ningali lini jeung kajadian-kajadian anu lumangsung, sieun pisan bari nyarios, Sabenerna ieu téh Putra Allah. Aya ogé di dinya awéwé-awéwé loba anu ningali ti jauh, anu geus nuturkeun Yésus ti Galilea pikeun ngalayanan anjeunna. Dina éta aya Maria Magdalena, jeung Maria indung Yakub jeung Yoses, jeung indung putra-putra Zebedeus.

Soré geus kajadian, datang hiji lalaki beunghar ti Arimatea, ngaranna Yusup, anu manéhna sorangan geus jadi murid ka Yesus. Ieu sanggeus ngadeukeutan ka Pilatus, anjeunna ménta awak Yésus. Lajeng Pilatus maréntahkeun sangkan awak téh dipasrahkeun. Jeung sanggeus nyokot awakna, si Yusup ngabungkus éta ku lawon linen anu beresih. Anjeunna nempatkeun éta dina makam anyarna anu geus dipotong dina batu, sarta sanggeus ngagulingkeun batu gedé kana panto makam, manéhna indit. Aya ogé di dinya Maria Magdalena jeung Maria anu séjén, linggih di hareupeun makam.

Dina poé saterusna, nyaéta sanggeus poé persiapan, para imam agung jeung urang Parisi ngumpul ka Pilatus. Nyarios, Gusti, urang émut yén éta jalma panyasar nyarios nalika masih hirup, Sanggeus tilu poé abdi bakal dibangkitkeun. Paréntahkeun ku kituna sangkan dijieun aman éta makam nepi ka poé katilu, ulah datang murid-murid anjeunna peuting maok anjeunna jeung nyarios ka jalma-jalma, anjeunna dibangkitkeun tina nu maot, jeung bakal jadi kasalahan panungtung leuwih goréng tibatan anu kahiji. Pilatus nyarios ka aranjeunna, Anjeun gaduh penjaga, angkat sareng amankeun sakumaha anjeun terang. Éta, tapi sanggeus indit, aranjeunna ngamankeun éta astana ku cara nyegel éta batu jeung penjaga.

□□

Telat peuting Sabat, nalika subuh kana poé kahiji minggu, Maria Magdalena jeung Maria séjénna datang pikeun ningali makam. Sareng tingali, aya lini-bumi anu hébat, sabab utusan Gusti parantos turun ti sawarga, ngadeukeutan, ngagulingkeun batu tina panto, sareng calik di luhurna. Éta tapi bentukna siga kilat jeung papakéanna bodas siga salju. Ti tina sieun ka anjeunna, para penjaga digoncang jeung jadi siga jelema maot. Ngajawab, éta utusan nyarios ka éta awéwé, Ulah sieun. Abdi terang yén anjeun milarian Yesus anu geus disalib. Anjeunna henteu aya di dieu, sabab geus dibangunkeun sakumaha anu ceuk. Hayu tingali tempat dimana Gusti ngagolér. Jeung gancang indit, nyarioskeun ka murid-murid anjeunna yén anjeunna geus

dibangkitkeun tina nu maot, jeung tingali, anjeunna maju ka payun anjeun ka Galilea, di dinya anjeun bakal ningali anjeunna, tingali, kuring geus nyarios ka anjeun. Jeung sanggeus kaluar gancang tina kuburan kalayan sieun jeung kabungahan anu gedé, aranjeunna lumpat pikeun ngalaporkeun ka murid-murid-Na. Sakumaha aranjeunna indit pikeun ngalaporkeun ka murid-murid-Na, tingali, Yesus papanggih sareng aranjeunna, nyarios, Bungah! Aranjeunna teras ngadeukeutan, nyekel suku-Na, sareng sujud ka Anjeunna. Lajeng Yesus nyarios ka aranjeunna, Ulah sieun, indit béjakeun ka dulur-dulur abdi sangkan aranjeunna angkat ka Galilea, sareng di dinya aranjeunna bakal ningali abdi.

Bari aranjeunna nuju lalajo, tingali, sababaraha ti nu jaga geus datang ka kota jeung ngalaporkeun ka para imam luhur sadaya kajadian anu geus lumangsung. Sanggeus ngumpul babarengan jeung para sepuh sarta geus nyokot naséhat, maranéhna méré pérak anu cukup ka para prajurit bari nyebutkeun, Nyarios yén murid-muridna datang peuting jeung maling anjeunna basa urang keur saré. Jeung lamun ieu kadéngé ku pamingpin, kami bakal ngayakinkeun anjeunna jeung ngajadikeun anjeun bébas tina kahariwang. Tapi sanggeus nyokot pérak potongan éta, maranéhna ngalakukeun sakumaha anu geus diajarkeun ka maranéhna. Jeung kecap ieu disebarkeun di antara urang Yahudi nepi ka dinten ayeuna.

Sabelas murid indit ka Galilea, ka gunung anu geus ditangtukeun ku Yesus pikeun aranjeunna. Jeung sanggeus

ningali anjeunna, aranjeunna nyembah ka anjeunna, tapi aya anu ragu. Jeung Yésus geus ngadeukeutan, nyarita ka aranjeunna, nyebutkeun, Geus dibikeun ka abdi sadaya wewenang di sawarga jeung di bumi. Geus indit, jieun murid sadaya bangsa-bangsa, ngabaptis aranjeunna kana ngaran Rama jeung Putra jeung Roh Suci, Ngajarkeun aranjeunna pikeun ngajaga sadaya perkara anu kuring parantos maréntahkeun ka anjeun, sareng tingali, Abdi sareng anjeun salami sadaya poé dugi ka ahir jaman. Amin.

Kaluarna

Ieu ngaran-ngaran putra-putra Israél anu geus asup ka Mesir babarengan jeung Yakub bapa maranéhanana, masing-masing kalayan sakabéh kulawargana aranjeunna asup. Reuben, Simeon, Levi, Judah, Issachar, Zebulun, Benjamin, Dan, jeung Naphtali, Gad, jeung Asher. Joseph geus aya di Mesir, sedengkeun sakabéh jiwa ti Jacob téh tujuh puluh lima. Joseph maot, jeung sakabéh dulur-dulurna, jeung sakabéh generasi éta. Putra-putra Israél tumuwuh, dikalikeun, jadi loba, jeung kuat pisan pisan, sarta taneuh ngalikeun aranjeunna. Tapi aya raja séjén anu bangkit di Mesir, anu henteu terang ka Yusup. Anjeunna nyarios ka bangsana, Tingali, bangsa Israél geus jadi rombongan anu gedé pisan, jeung leuwih kuat ti batan urang. Hayu ku kituna urang ngarawat aranjeunna kalayan licik, ulah nepi ka aranjeunna bakal nambahan jumlahna, jeung lamun kajadian perang ka urang, aranjeunna oge bakal ngagabung ka musuh-musuh, jeung sanggeus nyerang urang, aranjeunna bakal kaluar ti nagara ieu. Anjeunna nunjuk pangawas-

pangawas karya pikeun ngawasaan aranjeunna, supaya maranéhna nyiksa aranjeunna dina karya-karya éta. Aranjeunna ngawangun kota-kota anu dikuatkeun pikeun Firaun, nyaéta Peiton, Rameses, jeung On, anu nyaéta kota Panonpoé. Tapi sakumaha aranjeunna ngahinakeun, ku jadi loba leuwih jadi, jeung kuat pisan pisan, jeung urang Mesir ngajijik ti anak-anak Israil. Jeung urang Mesir nindas putra-putra Israél ku kakuatan. Jeung nyiksa kahirupan maranéhna dina pagawéan-pagawéan nu teuas, ku leutak jeung nyieun bata, jeung sakabéh pagawéan nu di sawah-sawah, nurutkeun sakabéh pagawéan nu aranjeunna ngabudak maranéhna ku kakuatan.

Jeung ceuk raja Mesir ka bidan-bidan urang Ibrani, anu hiji ngaranna Sefora, jeung anu kadua ngaranna Pua, Jeung ceuk, Iraha ngabantuan ngalahirkeun urang Ibrani, lamun lalaki, bunuh eta, tapi lamun awéwé, jaga eta. Para bidan sieun ka Allah, jeung henteu ngalakukeun sakumaha anu diparéntahkeun ku raja Mesir ka maranéhna, sarta ngahirupkeun barudak lalaki. Raja Mesir nyauran para bidan, sarta ceuk ka aranjeunna, Naon sababna anjeun ngalakukeun hal ieu, jeung ngajaga hirup barudak lalaki téh? Ceuk bidan-bidan ka Firaun, Henteu saperti awéwé-awéwé Mesir, urang Ibrani téh, margi melahirkeun sateuacan bidan-bidan asup ka aranjeunna, sareng aranjeunna geus melahirkeun. Gusti ngalakukeun alus ka bidan-bidan, jeung rahayat beuki loba, jeung beuki kuat pisan. Saprak bidan-bidan éta sieun ka Allah, maranéhna nyieun imah pikeun dirina sorangan. Firaun

maréntahkeun ka sakumna rahayatna, nyarios, Unggal orok lalaki nu dilahirkeun ku urang Ibrani, buang kana walungan, jeung unggal orok awéwé, hirupkeun.

Aya saurang lalaki ti suku Lewi, anu nyokot salah saurang putri Lewi. Jeung dina rahim geus kakandungan, sarta ngalahirkeun budak lalaki, sanggeus ningali yén anjeunna alus rupana, aranjeunna nyumputkeun anjeunna salila tilu bulan. Saprak aranjeunna henteu sanggup nyumputkeun eta deui, indungna nyokot karanjang, ngolesan eta ku aspal tar, nempatkeun budakna kana eta, jeung nempatkeun eta kana rawa gigireun walungan. Jeung adina ngawaskeun anjeunna ti jauh, pikeun nyaho naon anu bakal kajadian ka anjeunna.

Putri Firaun turun ka walungan pikeun mandi, jeung abdi-abdi awéwéna ngaliwat gigireun walungan. Sanggeus ningali karanjang dina rawa, manéhna ngirim abdi awéwéna, tuluy nyokot éta. Sanggeus muka, manéhna ningali budak keur ceurik dina karanjang, jeung putri Firaun nyéépkeun manéhna, sarta ceuk, Ieu téh ti barudak urang Ibrani. Jeung ceuk adina lalaki anjeunna ka putri Firaun, Naha anjeun hoyong abdi nelepon ka anjeun awéwé nyusuan ti urang Ibrani, sangkan manehna bakal nyusuan budak ieu ka anjeun? Putri Firaun ceuk, Indit. Sanggeus datang, awéwé ngora éta ngagero indung budak éta. Ceuk putri Firaun ka dirina, Jaga pikeun kuring budak ieu, jeung

susuan pikeun kuring, kuring bakal masihan upah ka anjeun. Awéwé éta nyokot budak téa, jeung nyusukeun eta. Sanggeus budakna geus tumuwuh, manehna dibawa ka putri Firaun, jeung jadi putra pikeun manehna. Manehna dingaranan Musa, bari nyebutkeun, Tina cai kuring ngangkat manehna.

Kajadian dina poé-poé nu loba éta, sanggeus geus jadi gedé, Musa kaluar ka dulur-dulurna, nyaéta putra-putra Israél. Sanggeus ngarti kuli maranéhanana, manéhna ningali hiji lalaki Mesir keur neunggeul saurang Ibrani, tina dulur-dulurna sorangan, nyaéta putra-putra Israél. Sanggeus ningali ka sabudeureun, ka dieu jeung ka ditu, teu aya saha-saha, tuluy neunggeul urang Mesir téa, sarta nyumputkeun manéhna dina pasir. Geus kaluar dina poé nu kadua, manéhna ningali dua lalaki urang Ibrani keur gelut, tuluy manéhna nyarios ka nu ngalakukeun salah, Naha anjeun neunggeul tatangga anjeun? Tapi anjeunna nyarios, Saha anu ngangkat anjeun janten pangawasa sareng hakim pikeun urang? Naha anjeun hoyong maéhan kuring, sapertos cara anjeun maéhan urang Mesir kamari? Musa sieun, sareng anjeunna nyarios, Upami kitu, perkara ieu parantos terang. Firaun ngadéngé kecap ieu, sarta néangan pikeun maéhan Musa. Musa mundur ti payuneun Firaun, sarta cicing di tanah Midian. Sanggeus datang ka tanah Midian, manéhna diuk di sisi sumur. Ka imam Midian aya tujuh putri, ngangon domba bapana maranéhanana Yothor. Sanggeus datang, maranéhna ngala cai nepi ka ngeusian wadah-wadah pikeun nginum domba bapana maranéhanana Yothor. Geus datang tapi para angon domba ngusir aranjeunna. Geus

nangtung tapi Musa nyalametkeun aranjeunna, jeung ngala cai pikeun aranjeunna, jeung mere nginum domba-domba maranéhanana. Aranjeunna sumping ka Raguel bapa maranéhanana, tapi anjeunna nyarios ka aranjeunna, Naha anjeun gancang datang dinten ieu? Aranjeunna nyarios, Aya lalaki Mesir anu ngabantosan kami tina para angon, sareng anjeunna ngagaleuh cai kanggo kami, sareng anjeunna nginum domba-domba kami. Tapi anjeunna ceuk ka putri-putrina, Dimana anjeunna? Naha anjeun geus ninggalkeun lalaki éta? Panggil anjeunna, supaya anjeunna dahar roti. Musa cicing di tempat lalaki éta, jeung anjeunna nikah ka Ziporah, putri lalaki éta. Sanggeus ngandung, éta awéwé ngalahirkeun putra, jeung Musa ngaranan anjeunna Gersom, bari nyebutkeun, Sabab abdi téh musafir di tanah asing. Saatos poé-poé anu loba éta, maot raja Mesir, jeung anak-anak Israél ngahuleng kusabab pagawéan-pagawéan, sarta ngajerit, jeung jeritan maranéhanana naék ka Allah kusabab pagawéan-pagawéan. Gusti Allah ngadéngé kareueus maranéhanana, sarta Gusti Allah émut kana perjanjian-Na jeung Abraham, Ishak, jeung Yakub. Jeung Allah nempo ka putra-putra Israil, sarta Anjeunna dipikawanoh ku aranjeunna.

Musa keur ngangon domba-domba Yothor, bapa mertuana, imam Midian, sarta anjeunna mingpin domba-domba ka gurun, terus sumping ka Gunung Horeb. Katingali ku anjeunna Utusan

Gusti dina seuneu tina rungkun, sareng anjeunna ningali yén rungkun éta kaduruk ku seuneu, tapi rungkun éta henteu kaduruk nepi ka musnah. Ceuk Musa, Kuring bakal ngadeukeutan pikeun ningali panglihatan hébat ieu, naha rungkun téh henteu kaduruk. Sakumaha Gusti ningali yén manéhna ngadeukeutan pikeun ningali, Gusti nyauran manéhna ti rungkun, nyarios, Musa, Musa, sarta manéhna ceuk, Naon éta? Tapi anjeunna nyarios, Ulah ngadeukeutan ka dieu, copot sapatu tina suku anjeun, sabab tempat dimana anjeun nangtung téh tanah suci. Jeung ceuk, Abdi ieu Gusti ti bapa anjeun, Gusti Abraham, jeung Gusti Ishak, jeung Gusti Yakub. Tapi Musa malik beungeut anjeunna, sabab sieun neuteup ka hareupeun Gusti. Ceuk Gusti ka Musa, Kuring geus ningali kasangsaraan urang Kuring di Mesir, jeung Kuring geus ngadéngé ceurik maranéhna ti para mandor, sabab Kuring terang kasangsaraan maranéhna, Jeung kuring turun pikeun nyalametkeun aranjeunna tina panangan urang Mesir, jeung pikeun mingpin aranjeunna kaluar tina bumi éta, jeung pikeun mawa aranjeunna asup kana bumi anu alus jeung lega, kana bumi anu ngalir susu jeung madu, kana tempat urang Kanaan, jeung urang Het, jeung urang Amori, jeung urang Feris, jeung urang Girgasi, jeung urang Hewi, jeung urang Yebus. Jeung ayeuna tingali, ceurik putra-putra Israél geus datang ka abdi, jeung abdi geus ningali penindasan anu dilakukeun ku urang Mesir ka aranjeunna. Jeung ayeuna kadieu, Abdi bakal ngirim anjeun ka Firaun raja Mesir, sareng anjeun bakal mawa kaluar umat Abdi, anak-anak Israil, ti tanah Mesir.

Musa ceuk ka Allah, Saha atuh kuring, yén kuring kudu indit ka Firaun raja Mesir, jeung kudu mawa kaluar anak-anak Israil ti tanah Mesir? Ceuk Allah ka Musa, Kuring bakal aya jeung anjeun, jeung ieu mangrupa tanda pikeun anjeun yén Kuring anu bakal ngirim anjeun: dina waktu anjeun ngalungkeun kaluar urang Kuring ti Mesir, anjeun bakal ngawula ka Allah dina gunung ieu. Jeung ceuk Musa ka Allah, Tingali, abdi bakal angkat ka putra-putra Israil, jeung bakal nyarios ka aranjeunna, Allah ti bapa-bapa urang geus ngirim abdi ka anjeun. Aranjeunna bakal nanya ka abdi, Naon ngaranna? Naon anu kudu abdi carioskeun ka aranjeunna? Sareng Gusti Allah nyarios ka Musa, Abdi mangrupikeun Anu Aya, sareng nyarios, Kitu anjeun badé nyarios ka putra-putra Israil: Anu Aya parantos ngutus abdi ka anjeun. Jeung ceuk Allah deui ka Musa, Kitu anjeun bakal nyebutkeun ka putra-putra Israél: Gusti, Allah ti bapa-bapa urang, Allah Abraham, jeung Allah Isak, jeung Allah Yakub, geus ngirim kuring ka anjeun. Ieu ngaran kuring anu langgeng, jeung pangéling-éling pikeun generasi ka generasi. Sanggeus datang, ku kituna kumpulkeun déwan sepuh ti putra-putra Israél, jeung anjeun bakal nyarios ka aranjeunna, Gusti Allah ti bapa-bapa urang geus katémbong ka abdi, Allah Abraham, jeung Allah Ishak, jeung Allah Yakub, nyarios, Kalayan kadatangan Kami geus ngadatangan anjeun, jeung sagala naon geus kajadian ka anjeun di Mesir. Jeung ceuk, Abdi bakal mawa anjeun kaluar tina kasangsaraan di Mesir, ka tanah urang Kanaan, urang Het, urang Amori, urang Feris, urang Girgasi, urang Hewi, jeung urang Yebus, ka tanah anu ngalir susu jeung madu. Jeung maranéhna bakal ngadéngékeun sora

anjeun, jeung anjeun bakal asup, jeung déwan sepuh Israél, ka Firaun raja Mesir, jeung anjeun bakal nyarios ka anjeunna, Allah urang Ibrani geus ngagero kami, ku kituna kami bakal indit jalan tilu poé ka gurun, supaya kami kurban ka Allah kami. Abdi terang yén Firaun raja Mesir moal ngantunkeun anjeun indit, upami henteu ku leungeun anu kuat. Jeung sanggeus ngalegaan leungeun, Abdi bakal neunggeul urang Mesir ku sakabéh kaajaiban Abdi, anu bakal Abdi pigawé ka aranjeunna, sarta sanggeus éta anjeunna bakal ngirimkeun anjeun. Jeung abdi bakal masihan kahadean ka jalma ieu di payuneun urang Mesir, sareng nalika anjeun angkat, anjeun moal angkat kalayan leungeun kosong, Tapi unggal awéwé bakal ménta ti tatanggana jeung batur saimbahna wadah pérak jeung emas, sarta papakéan, terus anjeun kudu nempatkeun éta kana putra-putra anjeun jeung putri-putri anjeun, sarta anjeun bakal ngarampog urang Mesir.

Musa ngajawab, Lamun maranéhna teu percaya ka abdi, atawa teu ngadangukeun sora abdi, maranéhna bakal nyebutkeun, Allah teu némbongan ka anjeun. Naon anu kudu abdi carioskeun ka maranéhna? Gusti ceuk ka anjeunna, Naon ieu nu aya di leungeun anjeun? Anjeunna ngajawab, Iteuk. Jeung ceuk, Buang éta kana taneuh, jeung anjeunna buang éta kana taneuh, jeung jadi oray, jeung Musa kabur ti dinya. Gusti nyarios ka Musa, Ulurkeun leungeun anjeun, sareng cekelan buntutna.

Saatos ngulurkeun leungeunna, anjeunna nyekel buntutna, sareng éta janten iteuk dina leungeunna. Sangkan aranjeunna percaya ka anjeun, yén Allah ti bapa-bapa karuhunna geus nampak ka anjeun, nyaéta Allah Ibrahim, jeung Allah Ishak, jeung Allah Yakub. Ceuk Gusti deui ka anjeunna, Lebetkeun leungeun anjeun kana dada anjeun, jeung anjeunna lebetkeun leungeun na kana dada na, jeung anjeunna ngaluarkeun leungeun na tina dada na, jeung leungeun na jadi siga salju. Jeung ceuk deui, Lebetkeun leungeun anjeun kana dada anjeun, jeung manéhna lebetkeun leungeun kana dadana, jeung ngaluarkeun éta tina dadana, jeung deui balik kana warna daging éta. Upami tapi aranjeunna henteu percaya ka anjeun, sareng henteu ngadangukeun sora tanda anu kahiji, aranjeunna bakal percaya ka anjeun kana sora tanda anu kadua. Jeung bakal kajadian lamun aranjeunna henteu percaya ka anjeun kana dua tanda ieu, atawa henteu ngadangukeun sora anjeun, anjeun bakal nyokot cai tina walungan, jeung anjeun bakal tuang kana tempat garing, jeung cai nu anjeun nyokot tina walungan bakal jadi getih kana tempat garing. Ceuk Musa ka Gusti, Abdi menta, Gusti, abdi henteu mampuh sateuacan kamari atawa sateuacan poé katilu, atawa ti saprak Anjeun mimiti nyarios ka palayan Anjeun. Abdi lemah sora jeung gagap. Ceuk Gusti ka Musa, Saha anu masihan sungut ka manusa? Jeung saha anu nyieun jalma hésé dédéngé jeung pireu, ningali jeung buta? Lain Abdi, nu Gusti Allah? Jeung ayeuna indit, sareng abdi bakal muka sungut anjeun, sareng bakal ngalatih anjeun naon anu badé anjeun carioskeun. Jeung ceuk Musa, Abdi peryogi, Gusti, angkat batur séjén anu sanggup, saha anu

anjeun badé ngirim. Jeung Gusti ambek pisan ka Musa, ceuk, Naha teu aya Harun dulur anjeun nu urang Lewi? Abdi terang yén anjeunna bakal nyarita ka anjeun, jeung tingali, anjeunna bakal kaluar pikeun nepungan anjeun, jeung ningali anjeun, anjeunna bakal bungah dina haténa. Jeung anjeun bakal nyarios ka anjeunna, sareng anjeun bakal masihan kecap-kecap abdi kana sungutna, sareng abdi bakal muka sungut anjeun sareng sungutna, sareng bakal ngajar anjeun naon anu kudu anjeun laksanakeun. Jeung anjeunna bakal nyarios ka anjeun ka jalma-jalma, jeung anjeunna bakal jadi sungut anjeun, tapi anjeun bakal jadi perantara ka anjeunna ka Allah. Jeung tongkat ieu, anu geus robah jadi oray, anjeun bakal nyokot dina leungeun anjeun, anu ku eta anjeun bakal ngalakukeun tanda-tanda.

Musa indit, tuluy balik deui ka Yitro minantu lalakina, sarta nyebutkeun, Abdi badé indit jeung balik deui ka dulur-dulur abdi nu aya di Mesir, jeung abdi badé ningali naha aranjeunna masih hirup. Yitro nyarios ka Musa, Indit kalayan wilujeng. Sanggeus poé-poé nu loba éta, raja Mesir maot. Ceuk Gusti ka Musa di Midian, Indit, angkat ka Mesir, sabab geus maot sakabéh jalma nu néangan jiwa anjeun. Saatos nyandak pamajikanana sareng barudak-barudakna, Musa ngangkatkeun aranjeunna kana sato angkutan, teras uih deui ka Mesir. Musa ogé nyandak tongkat ti Allah dina pananganana. Ceuk Gusti ka Musa, Nalika anjeun bade balik ka Mesir, tingali sakabéh kaajaiban anu geus Kuring pasihan dina leungeun anjeun, anjeun bakal ngalakukeun éta di hareupeun Firaun, tapi Kuring bakal ngeraskeun haténa, jeung manéhna moal ngirimkeun

rahayat. Anjeun bakal nyarios ka Firaun, Ieu perkawis anu diomongkeun ku Gusti: Israil téh putra sulung Abdi. Kuring geus nyarios ka anjeun, kirimkeun urang Kuring, supaya aranjeunna bisa ngawula ka Kuring. Lamun anjeun memang henteu hoyong ngirimkeun aranjeunna, tingali, Kuring bakal maéhan putra anjeun anu cikal. Kajadian dina jalan di panginepan, Utusan Gusti papanggih ka anjeunna jeung nyobian maéhan anjeunna. Sépfora nyokot batu leutik, tuluy nyunat kulit paburitan anakna lalaki, tuluy sujud ka suku manéhna, sarta ngomong, Geus eureun getih sunat anak kuring. Jeung manéhna indit ti anjeunna, sabab ceuk, Eureun getih sunat budak kuring. Ceuk Gusti ka Harun, Indit papanggih jeung Musa ka gurun, jeung manéhna indit, tuluy papanggih jeung manéhna di Gunung Allah, sarta maranéhna silih cium. Jeung Musa ngalaporkeun ka Harun sadaya kecap-kecap Gusti anu dikirimkeun, jeung sadaya paréntah anu diparéntahkeun ka anjeunna. Musa jeung Harun indit, tuluy ngumpulkeun déwan sesepuh ti putra-putra Israél. Jeung Harun nyarios sadaya kecap ieu, anu dicarioskeun ku Allah ka Musa, sareng anjeunna ngalaksanakeun tanda-tanda sateuacan jalma-jalma. Jeung jalma-jalma percaya sarta bungah, sabab Allah geus ngadatangan putra-putra Israil, sarta sabab Anjeunna geus ningali kasangsaraan maranéhanana, tuluy jalma-jalma sujud nyembah.

Sanggeus ieu hal, Musa jeung Harun asup ka Firaun, sarta ceuk

maranéhna ka anjeunna, Kieu ceuk Gusti Allah Israél: Kirimkeun kaluar umat Abdi, sangkan maranéhna merayakeun ka Abdi di gurun. Jeung ceuk Firaun, Saha éta anu kuring kudu ngadangukeun sorana, sangkan kuring ngantunkeun anak-anak Israil? Kuring henteu terang ka Gusti, jeung kuring moal ngantunkeun Israil. Jeung aranjeunna nyarios ka anjeunna, Allah urang Ibrani geus nyauran urang, ku kituna urang bakal indit jalan tilu poé ka gurun, supados urang kurban ka Gusti Allah urang, ulah nepi ka urang ditimpa maot atawa rajapati. Jeung ceuk raja Mesir ka aranjeunna, Naha Musa jeung Harun ngaganggu rahayat tina pagawéanana? Indit, unggal sahiji anjeun ka pagawéan masing-masing. Jeung ceuk Firaun, Tingali ayeuna geus loba pisan rahayat, ulah kituna urang ngeureunkeun aranjeunna tina pagawean-pagawean. Firaun paréntah ka para taskmasters jeung para scribes tina jalma, nyebutkeun, Teu deui anjeun bakal masihan jarami ka jalma pikeun nyieun bata, sapertos kamari jeung poé katilu, tapi hayu aranjeunna sorangan indit jeung ngumpulkeun jarami pikeun dirina sorangan. Jeung susunan nyieun bata, anu aranjeunna sorangan ngalakukeun unggal poé, anjeun kudu tetep maksakeun ka aranjeunna, ulah ngurangan nanaon, sabab aranjeunna dianggur, ku sabab éta aranjeunna geus ngagorowok, nyebutkeun, Hayu urang bangkit jeung kurban ka Allah urang. Hayu dibeuratkeun pagawéan ti jalma-jalma ieu, jeung hayu maranéhna hariwang ngeunaan ieu, jeung ulah hayu maranéhna hariwang dina kecap-kecap kosong.

Mandor jeung juru tulis ngadesek aranjeunna, sarta nyarios ka

rahayat, Ieu ceuk Firaun: Abdi henteu deui masihan jarami ka anjeun. Maranéhna sorangan anjeun leumpang ngumpulkeun jarami keur sorangan, ti mana waé lamun anjeun manggihan, sabab teu aya nanaon anu dicabut tina susunan anjeun. Jeung jalma-jalma sumebar ka sakuliah tanah Mesir pikeun ngumpulkeun jarami jadi jarami. Éta tapi mandor-mandor ngadesek aranjeunna, nyarios, Réngsekeun éta pagawéan-pagawéan anu jadi kawajiban unggal poé, sapertos ogé waktu éta jarami dipasihan ka anjeun. Jeung para juru tulis bangsa putra-putra Israél anu diangkat pikeun ngawaskeun maranéhna dicambuk ku para pangawas Firaun, bari nyarios, Naha anjeun henteu ngaréngsékeun kuota nyieun bata anjeun sapertos kamari jeung poé saméméhna, ogé dinten ieu? Sanggeus asup, para juru tulis ti putra-putra Israél ngagorowok ka Firaun, nyarios, Naha anjeun ngalakukeun kitu ka para abdi anjeun? Jarami henteu dipasihkeun ka abdi-abdi anjeun, sareng bata ka urang aranjeunna nyarios ngadamel, sareng tingali abdi-abdi anjeun geus dicambuk, anjeun bakal ngalakukeun salah ku kituna ka urang anjeun. Jeung ceuk ka aranjeunna, Anjeun leuleus, anjeun mah leuleus, sabab kitu anjeun nyebutkeun, Hayu urang indit kurban ka Allah urang. Ayeuna kituna sanggeus indit, gawe, sabab jarami moal dibikeun ka anjeun, jeung jumlah bata anu tangtu anjeun kudu tetep masrahkeun. Juru tulis ti putra-putra Israél nempo yén maranéhna sorangan aya dina kasusah, bari nyebutkeun, Anjeun moal ninggalkeun jumlah bata anu geus ditangtukeun pikeun unggal poé. Aranjeunna papanggih jeung Musa sareng Harun anu datang pikeun nepungan aranjeunna, nalika aranjeunna kaluar ti

Firaun. Sareng aranjeunna nyarios ka aranjeunna, Muga-muga Allah ningali anjeun sareng nangtoskeun, sabab anjeun parantos ngajantenkeun bau kami janten pikasieuneun di payuneun Firaun, sareng di payuneun para abdi-abdina, pikeun masihan pedang kana panangan-Na, pikeun maéhan kami. Musa balik deui ka Gusti, sarta ngomong, Abdi menta, Gusti, naha Anjeun nyiksa rahayat ieu? Jeung naha Anjeun parantos ngirim abdi? Jeung ti saprak kuring indit ka Firaun pikeun nyarita dina ngaran Anjeun, anjeunna geus nyiksa jalma ieu, jeung Anjeun henteu nyalametkeun umat Anjeun.

□

Jeung ceuk Gusti ka Musa, Ayeuna anjeun bakal ningali naon anu bakal Kuring lakukeun ka Firaun, sabab ku leungeun anu kuat anjeunna bakal ngirimkeun aranjeunna, jeung ku panangan anu luhur anjeunna bakal ngusir aranjeunna tina bumina. Gusti Allah nyarios ka Musa, sareng ngandika ka anjeunna, Abdi Gusti. Jeung Kuring némbongan ka Abraham, Isaac, jeung Jacob salaku Allah maranéhanana, tapi ngaran Kuring nyaéta Gusti henteu Kuring terangkeun ka maranéhanana. Jeung Kuring ngadegkeun perjanjian Kuring ka aranjeunna, supados masihan ka aranjeunna tanah urang Kanaan, tanah anu aranjeunna geus cicing sementara di dinya, jeung aranjeunna cicing sementara di luhurna. Jeung Abdi parantos ngadangu kasedih putra-putra Israél, anu ku urang Mesir diperbudak, sareng Abdi parantos émut kana perjanjian

anjeun. Indit, kuring nyarios ka anak-anak Israél, nyebutkeun, Abdi Gusti, sareng Abdi bakal ngaluarkeun anjeun tina kakawasaan urang Mesir, sareng Abdi bakal ngabébaskeun anjeun tina perbudakan, sareng Abdi bakal nebus anjeun ku panangan anu luhur sareng kaadilan anu agung, Jeung Abdi bakal nyandak anjeun jadi umat Abdi, sareng Abdi bakal janten Allah anjeun, sareng anjeun bakal terang yén Abdi nyaéta Gusti Allah anjeun, anu parantos ngaluarkeun anjeun tina penindasan urang Mesir. Jeung Abdi bakal mawa anjeun kana tanah anu Abdi parantos ngacungkeun panangan Abdi pikeun masihan éta ka Abraham, jeung Isaac, jeung Jacob, sareng Abdi bakal masihan éta ka anjeun salaku warisan, Abdi Gusti. Musa nyarios kitu ka anak-anak Israil, tapi aranjeunna henteu ngadangukeun Musa kusabab putus asa, sareng kusabab pagawéan-pagawéan anu keras. Ceuk Gusti ka Musa, Lebet, nyarios ka Firaun raja Mesir, supaya anjeunna ngantunkeun bangsa Israél ti bumina. Nyarios tapi Musa sateuacanna Gusti, nyebutkeun, Tingali, anak-anak Israél teu ngadangukeun abdi, jeung kumaha Firaun bakal ngadangukeun abdi? Abdi ogé teu bisa nyarios. Ceuk Gusti ka Musa jeung Harun, sarta maréntahkeun ka maranéhna pikeun ka Firaun raja Mesir, sangkan ngantunkeun anak-anak Israél ti tanah Mesir.

Jeung ieu pamingpin imah-imah karuhun maranéhanana, putra-putra Ruben, cikal bakal Israél, nyaéta Enokh, jeung Palu, Asron, jeung Karmi. Ieu katurunan Ruben. Jeung putra-putra Simeon, nyaéta Jemuel, Jamin, Ehud, Jachin, Zohar, jeung Saul anu ti awéwé Kanaan. Ieu téh kulawarga-kulawarga ti putra-putra

Simeon. Jeung ieu ngaran putra-putra Lewi nurutkeun katurunanana: Gerson, Kohat, jeung Merari. Umur Lewi nyaéta saratus tilu puluh tujuh taun. Jeung ieu putra Gershon, Libni, jeung Shimei, di imah kulawarga maranéhanana. Jeung putra-putra Kaath nyaéta Amram, Isaar, Hebron, jeung Ozeiel, sarta umur Kaath nyaéta saratus tilu puluh tilu taun. Jeung putra-putra Merari, Mahli, jeung Mushi. Ieu-ieu kulawarga karuhun Lewi nurutkeun katurunan maranéhanana. Jeung Amram nyokot Jokébed, putri lanceuk bapana, pikeun dirina jadi pamajikan, sarta ngalahirkeun ka anjeunna Harun jeung Musa, sarta Miriam anu jadi sadulur maranéhna. Adapun taun hirup Amram, saratus tilu puluh dua taun. Jeung putra-putra Issachar, nyaéta Korah, Naphek, jeung Zechri. Jeung putra-putra Uzziel, Mishael, jeung Elizaphan, jeung Segrei. Harun nyokot Elizabeth putri Aminadab, sadulur Nahshon, jadi pamajikanana, jeung manéhna ngalahirkeun ka anjeunna Nadab, Abihu, Eleazar, jeung Ithamar. Anak-anak lalaki Korah nyaéta Asir, Elkanah, jeung Abiasar; ieu mangrupikeun turunan Korah. Jeung Eleazar putra Aaron nyandak salah sahiji putri Phutiel jadi pamajikanana, sarta manéhna ngalahirkeun Phinehas ka anjeunna. Ieu téh kapala-kapala kulawarga urang Lewi nurutkeun generasi maranéhanana. Ieu Harun jeung Musa, ka saha Allah nitah pikeun mawa kaluar putra-putra Israil ti tanah Mesir jeung kakuatan maranéhanana. Ieu-ieu nyaéta jalma-jalma anu ngobrol ka Firaun raja Mesir, jeung aranjeunna mawa kaluar anak-anak Israél ti tanah Mesir, nyaéta Harun jeung Musa. Dina poé nalika Gusti nyarios ka Musa di tanah Mesir. Jeung Gusti nyarios ka Musa, Abdi Gusti, nyarita ka Firaun raja

Mesir sakumaha loba anu abdi nyebutkeun ka anjeun. Jeung ceuk Musa di payuneun Gusti, Tingali, abdi lemah dina nyarios, jeung kumaha Firaun bakal ngadangukeun abdi?

Jeung ceuk Gusti ka Musa, Tingali, Abdi parantos ngajantenkeun anjeun dewa pikeun Firaun, sareng Harun lanceuk anjeun bakal janten nabi anjeun. Anjeun bakal nyarios ka anjeunna sadaya anu kuring paréntahkeun ka anjeun, tapi Harun lanceuk anjeun bakal nyarios ka Firaun, supados anjeunna ngirimkeun putra-putra Israél ti bumina. Abdi tapi bakal ngakeraskeun haté Firaun, sareng bakal ngalikeun tanda-tanda abdi sareng kaajaiban-kaajaiban di tanah Mesir. Jeung Firaun moal ngadangukeun anjeun, sarta abdi bakal nempatkeun leungeun abdi kana Mesir, sarta abdi bakal mawa kaluar umat abdi, anak-anak Israil, ti tanah Mesir kalawan kakuatan abdi jeung pamales kanyeri anu agung. Jeung sadaya urang Mesir bakal nyaho yén Abdi nyaéta Gusti, nalika Abdi manjangkeun leungeun Abdi ka Mesir, sareng Abdi bakal mawa kaluar anak-anak Israél ti tengah-tengah maranéhna. Musa jeung Harun ngalakukeun sakumaha anu diparéntahkeun ku Gusti ka aranjeunna, kitu aranjeunna ngalakukeunana. Musa umurna dalapan puluh taun, jeung Harun lanceukna umurna dalapan puluh tilu taun, nalika anjeunna nyarios ka Firaun. Jeung ceuk Gusti ka Musa jeung Harun, nyarios, Jeung lamun Firaun nyarita ka anjeun, nyebutkeun, Pasihan ka urang tanda atawa

kaajaiban, anjeun kudu nyebutkeun ka Harun dulur anjeun, Candak iteuk, jeung buang kana taneuh di hareupeun Firaun jeung di hareupeun para abdina, sarta éta bakal jadi naga. Musa jeung Harun asup ka payuneun Firaun jeung para abdina, tuluy maranéhna ngalakukeun sakumaha anu diparéntahkeun ku Gusti ka maranéhna, sarta Harun ngalungkeun tongkatna di payuneun Firaun jeung para abdina, tuluy éta tongkat jadi naga. Firaun ngumpulkeun ahli-ahli hikmat Mesir jeung tukang-tukang sihir, sarta tukang-tukang mantra urang Mesir ogé ngalakukeun siga kitu ku sihir-sihir maranéhna. Jeung aranjeunna masing-masing ngalungkeun tongkatna, sarta jadi naga-naga, sarta tongkat Harun ngelek tongkat-tongkat maranéhanana. Jeung haté Firaun tetep kuat, sarta anjeunna henteu ngadangukeun ka maranéhanana, sakumaha anu geus diparéntahkeun ku Gusti ka maranéhanana.

Ceuk Gusti ka Musa, geus dikareraskeun haté Firaun, sangkan henteu ngantunkeun jalma-jalma. Indit ka Firaun isuk-isuk, tingali anjeunna kaluar ka cai, jeung anjeun bakal papanggih anjeunna di sisi walungan, jeung tongkat anu geus robah jadi oray kudu dibawa dina leungeun anjeun. Sareng anjeun bakal nyarios ka anjeunna, Gusti Allah urang Ibrani parantos ngirim abdi ka anjeun, nyarios, Kirimkeun kaluar urang rahayat abdi, supados aranjeunna tiasa ngalayanan ka abdi di gurun, sareng tingali, anjeun teu acan ngadangukeun dugi ka ayeuna. Ieu perkara anu diomongkeun ku Gusti: ku ieu anjeun bakal terang yén Abdi Gusti. Tingali, Abdi neunggeul ku iteuk anu aya dina panangan Abdi kana cai anu aya dina walungan, sareng éta

bakal robih janten getih. Jeung lauk-lauk nu aya di walungan bakal paéh, sarta walungan bakal bau busuk, sarta urang Mesir moal bisa nginum cai tina walungan éta. Ceuk Gusti ka Musa, Ceuk ka Harun lanceuk anjeun, candak iteuk anjeun dina leungeun anjeun, jeung bentangkeun leungeun anjeun kana cai Mesir, kana walungan maranéhanana, kana saluran maranéhanana, kana rawa maranéhanana, jeung kana unggal cai anu ngumpul maranéhanana, sarta éta bakal jadi getih. Sarta jadi getih dina sakabéh tanah Mesir, dina kai jeung dina batu. Jeung aranjeunna ngalakukeun kitu, Musa jeung Harun, sakumaha Gusti paréntah ka aranjeunna, jeung sanggeus ngangkat iteuk-Na, anjeunna neunggeul cai nu aya di walungan di hareupeun Firaun, jeung di hareupeun para abdi-abdina, jeung ngarobah sakabéh cai nu aya di walungan jadi getih. Jeung lauk-lauk nu aya di walungan paéh, sarta walungan jadi bau, sarta urang Mesir teu bisa nginum cai tina walungan, sarta aya getih di sakuliah tanah Mesir. Maranéhna ngalakukeun tapi siga kitu ogé jeung para tukang sihir urang Mesir ku elmu sihir maranéhna, jeung dikeuheulkeun haté Firaun, jeung anjeunna henteu ngadéngékeun ka maranéhna, sakumaha ceuk Gusti. Sanggeus malik, Firaun asup kana imahna, jeung anjeunna henteu merhatikeun ieu ogé. Ngali tapi sadaya urang Mesir di sabudeureun walungan supaya bisa nginum cai, sabab teu bisa nginum cai tina walungan. Jeung réngsé tujuh poé, sanggeus Gusti nyerang walungan.

Ceuk Gusti ka Musa, Lebet ka Firaun, jeung anjeun kudu nyarios ka anjeunna, Ieu perkawis anu diomongkeun ku Gusti:

Kirimkeun urang abdi, supados aranjeunna tiasa ngalayanan ka abdi. Upami anjeun henteu daék ngirimkeun, tingali, kuring bakal neunggeul sadaya wates anjeun ku bangkong. Walungan bakal nyembur bangkong-bangkong, sanggeus naék maranéhna bakal asup kana imah-imah anjeun, kana gudang kamar sare anjeun, kana ranjang-ranjang anjeun, kana imah-imah palayan anjeun jeung rahayat anjeun, kana palebah anjeun, jeung kana hawu anjeun. Jeung kana anjeun, kana para palayan anjeun, jeung kana rahayat anjeun, bakal naék bangkong-bangkong.

□

Ceuk Gusti ka Musa, Carios ka Harun dulur anjeun, bentangkeun iteuk anjeun ku leungeun kana walungan-walungan, kana saluran-saluran, kana rawa-rawa, jeung kaluarkeun bangkong-bangkong. Harun manjangkeun leungeunna kana cai-cai Mesir, tuluy ngabawa kaluar bangkong-bangkong, sarta bangkong naék ka luhur jeung nutupan tanah Mesir. Maranéhna ngalakukeun siga kitu ogé, jeung para tukang sihir Mesir ku élmu sihir maranéhna, sarta ngabawa kaluar bangkong-bangkong ka darat Mesir. Firaun ngagero Musa jeung Harun, tuluy ceuk, Ngadoa pikeun kuring ka Gusti, sangkan Anjeunna ngaleungitkeun bangkong ti kuring jeung ti rahayat kuring, sarta kuring bakal ngantepkeun aranjeunna indit, supaya aranjeunna kurban ka Gusti. Ceuk Musa ka Firaun, Atur ka kuring iraha kuring kudu ngadoa pikeun anjeun, pikeun para palayan anjeun, jeung pikeun rahayat anjeun, sangkan

bangkong-bangkong teh musnah ti anjeun, ti rahayat anjeun, jeung ti imah-imah anjeun, iwal nu aya di walungan bakal ditinggalkeun. Tapi anjeunna nyarios, Isukan. Ku kituna anjeunna nyarios, Sapertos anu anjeun ucapkeun, supados anjeun terang yén teu aya anu sanés iwal ti Gusti. Jeung bangkong-bangkong bakal dipiceun ti anjeun, jeung ti imah-imah anjeun sadaya, jeung ti palataran-palataran, jeung ti abdi-abdi anjeun, jeung ti rahayat anjeun, iwal dina walungan maranéhna bakal ditinggalkeun. Musa jeung Harun kaluar ti Firaun, sarta Musa ceurik ka Gusti ngeunaan perjanjian ngeunaan bangkong-bangkong, sakumaha anu geus ditetepkeun ku Firaun. Gusti ngalakukeun sakumaha anu dicarioskeun ku Musa, sareng maot éta bangkong-bangkong tina imah-imah, sareng tina palataran-palataran, sareng tina sawah-sawah. Jeung maranéhna ngumpulkeun aranjeunna jadi tumpukan-tumpukan, sarta taneuh jadi bau. Ningali yén geus aya relief, haté Firaun jadi beurat, jeung manéhna henteu ngadéngé ka maranéhanana, sakumaha anu geus diomongkeun ku Gusti. Ceuk Gusti ka Musa, Carios ka Harun, Acungkeun leungeun anjeun jeung iteuk anjeun, terus gebug lebu bumi, sarta bakal aya reungit dina jalma-jalma, dina sato opat suku, jeung dina sakumna tanah Mesir. Ku kituna Harun ngacungkeun leungeunna jeung tongkatna, tuluy neunggeul kana taneuh, sarta jadi reungit dina jalma-jalma, dina sato opat suku, jeung dina sakabéh lebu taneuh jadi reungit. Para tukang sihir ogé ngalakukeun sapertos kitu ku sihir-sihir maranéhanana pikeun ngaluarkeun reungit, tapi aranjeunna henteu sanggup, sareng reungit-reungit tetep aya dina manusa jeung dina sato-sato opat

suku. Para tukang sihir ceuk ka Firaun, Ieu téh ramo Allah, tapi haté Firaun tetep dikeras-keraskeun, sarta anjeunna henteu ngadéngékeun maranéhna, sakumaha anu geus diomongkeun ku Gusti. Ceuk Gusti ka Musa, Hudang isuk-isuk, terus nangtung samémén Firaun, sabab manéhna bakal kaluar ka cai. Anjeun kudu nyarios ka manéhna, Ieu ceuk Gusti: Kirimkeun urang Abdi, supaya maranéhna bisa ngalayanan Abdi di gurun. Upami tapi anjeun henteu hoyong ngirimkeun urang kuring, tingali, kuring ngirimkeun kana anjeun, jeung kana palayan anjeun, jeung kana urang anjeun, jeung kana imah anjeun, laleur anjing, jeung imah-imah urang Mesir bakal dieusian ku laleur anjing, jeung kana taneuh tempat aranjeunna aya di dinya. Jeung Abdi bakal ngamulyakeun dina poé éta tanah Gesem, tempat urang Abdi cicing, anu di dinya moal aya laleur anjing, supaya anjeun terang yén Abdi nyaéta Gusti, Allah sadaya bumi. Jeung abdi bakal masihan bédana antara urang abdi jeung urang anjeun, isukan ieu bakal kajadian di bumi. Gusti ngalakukeun kitu, sarta datang gerombolan laleur anjing kana imah-imah Firaun, kana imah-imah para abdi-abdina, jeung kana sakumna tanah Mesir, sarta tanah dirusak ku laleur anjing.

Firaun nyauran Musa jeung Harun, nyebutkeun, Datang jeung kurban ka Gusti Allah anjeun di tanah ieu. Jeung ceuk Musa, Teu mungkin jadi kitu, sabab abominations urang Mesir bakal urang kurbankeun ka Gusti Allah urang. Lamun urang kurbankeun abominations urang Mesir di hareupeun maranehna, urang bakal dibatu. Urang bakal indit jalan tilu poé ka gurun, jeung urang bakal kurban ka Allah urang, sakumaha ceuk Gusti ka

urang. Jeung ceuk Firaun, Abdi ngirimkeun anjeun, jeung kurban ka Allah anjeun di gurun, tapi ulah jauh teuing indit. Neneda kituna pikeun abdi ka Gusti. Ceuk Musa, Abdi badé kaluar ti anjeun, sareng badé ngadoa ka Allah, sareng laleur anjing badé angkat ti para abdi anjeun sareng ti rahayat anjeun isukan. Ulah deui Firaun nipu, sangkan henteu ngirimkeun rahayat pikeun kurban ka Gusti. Musa kaluar ti Firaun, teras anjeunna ngadoa ka Allah. Gusti ngalakukeun sakumaha ceuk Musa, sarta ngaleungitkeun eta laleur ti Firaun, ti abdi-abdina, jeung ti rahayatna, nepi ka teu aya nu tinggaleun saeutik-eutik ogé. Jeung Firaun ngabeurat-beurat haténa dina waktu ieu, sarta henteu daék ngantunkeun bangsa Israil.

□

Ceuk Gusti ka Musa, Lebet ka Firaun, jeung nyarios ka anjeunna, Kieu pokna Gusti, Allah urang Ibrani: Kirimkeun umat Kami, supados aranjeunna ngabdi ka Kami. Upami memang anjeun henteu hoyong ngantunkeun umat abdi, tapi masih nahan aranjeunna Tingali, panangan Gusti bakal aya dina ingon-ingon anjeun anu aya di sawah, dina kuda, jeung dina sato beban, jeung onta, jeung sapi, jeung domba—maot anu gedé pisan. Jeung Abdi bakal ngalakukeun kaajaiban dina waktos éta antara ingon-ingon urang Mesir jeung ingon-ingon putra-putra Israil, moal maot tina sakabéh milik putra-putra Israil hiji kecap ogé. Jeung Allah masihan wates, nyebutkeun, Dina énjing Gusti bakal ngalakukeun kecap ieu kana bumi. Jeung Gusti ngalaksanakeun

éta kecap dina dinten salajengna, sarta sakabéh ingon-ingon urang Mesir maot, tapi tina ingon-ingon putra-putra Israél henteu aya anu maot. Ningali yén tina sakabéh ingon-ingon putra-putra Israél teu aya nu maot, haté Firaun jadi keras, jeung anjeunna henteu ngantepkeun rahayat éta. Ceuk Gusti ka Musa jeung Harun, Candak ku anjeun leungeun pinuh ku jelaga tungku, terus paburkeun ku Musa ka langit hareupeun Firaun jeung hareupeun para abdina. Jeung hayu aya lebu kana sakabéh tanah Mesir, sarta éta bakal aya kana jalma-jalma jeung kana sato opat suku, nyaéta borok jeung bisul anu peledak kaluar dina jalma-jalma jeung dina sato opat suku, di sakabéh tanah Mesir. Sareng nyandak lebu tina hawu di hareupeun Firaun, sareng Musa nyebarkeun éta ka langit, sareng kajantenan borok, bisul-bisul anu peupeus, dina jalma-jalma sareng dina sato-sato opat suku. Jeung para tukang sihir henteu sanggup nangtung di hareupeun Musa kusabab borok-borok éta, sabab borok-borok geus aya dina awak para tukang sihir jeung di sakuliah tanah Mesir. Gusti ngakeraskeun haté Firaun, jeung manéhna henteu ngadangukeun ka aranjeunna, sakumaha anu geus diparéntahkeun ku Gusti. Ceuk Gusti ka Musa, Hudang isuk-isuk pisan, terus nangtung di hareupeun Firaun, tuluy nyarios ka anjeunna, Ieu perkawis anu diomongkeun ku Gusti, Allah urang Ibrani: Kirimkeun urang Kami, supaya aranjeunna bisa ngawula ka Kami. Dina waktu ayeuna ieu abdi ngirimkeun sadaya pageblug abdi kana haté anjeun, jeung kana palayan-palayan anjeun, jeung kana rahayat anjeun, supaya anjeun terang yén teu aya anu sanés saperti abdi dina sakuliah bumi. Ayeuna, sabab geus ngirimkeun leungeun, Abdi bakal

neunggeul anjeun jeung rahayat anjeun bakal dipaéhan, sareng anjeun bakal ancur ti bumi. Jeung kusabab ieu anjeun dilestarikan, supados Abdi tiasa nunjukkeun ka anjeun kakuatan Abdi, jeung supados nami Abdi diproklamasikeun di sakumna bumi. Naha anjeun masih ngahalangan urang abdi pikeun henteu ngantepkeun aranjeunna indit? Tingali, abdi bakal ngahujanan és ieu jam isukan pisan seueur pisan, anu sapertos kitu teu acan kantos aya di Mesir, ti poé dijieunna nepi ka poé ieu. Ayeuna ku kituna buru-buru kumpulkeun ingon-ingon anjeun jeung sagala nu aya ka anjeun di sawah, sabab sakabéh jalma jeung ingon-ingon nu aya ka anjeun di sawah, sabab sakabéh jalma jeung ingon-ingon nu kapanggih di sawah-sawah jeung henteu asup ka imah, lamun hujan és ragrag kana maranéhna, bakal maot. Anu sieun kana firman Gusti ti antara abdi-abdi Firaun, ngumpulkeun ingon-ingonna kana imah-imah. Saha anu henteu merhatikeun kana firman Gusti, anjeunna ninggalkeun ternakna di sawah.

Ceuk Gusti ka Musa, Bentangkeun leungeun anjeun ka langit, sarta bakal aya hujan és kana sakabéh tanah Mesir, kana jalma-jalma, kana sato-sato, jeung kana sakabéh tatangkalan nu aya di bumi. Musa ngacungkeun leungeunna ka langit, jeung Gusti masihan sora-sora jeung hujan es, jeung seuneu ngajalankeun di bumi, jeung Gusti ngahujanan hujan es ka sakuliah tanah Mesir. Aya hujan és jeung seuneu nu nyala dina hujan és éta, sarta hujan és éta kacida lobana pisan, nu saperti kitu can kungsi kajadian di Mesir, ti saprak poé nagara éta diadegkeun. Hujan és nabrak di sakumna tanah Mesir, ti manusa nepi ka sato, jeung

hujan és nabrak sakabéh jukut di dataran, sarta hujan és ngaremukkeun sakabéh tangkal di sawah-sawah. Iwal di taneuh Gesem, dimana aya anak-anak Israél, henteu aya hujan és. Sanggeus ngirim utusan, Firaun ngagero Musa jeung Harun, tuluy ngomong ka aranjeunna, Kuring geus dosa ayeuna. Gusti téh adil, tapi kuring jeung urang kuring téh teu soleh. Mangga ngadoa pikeun kuring ka Gusti, supaya eureun sora-sora Allah, hujan es, jeung seuneu, tuluy kuring bakal ngantepkeun anjeun indit, jeung anjeun moal deui kudu cicing. Musa nyarios ka anjeunna, Nalika kuring kaluar ti kota, kuring bakal ngalegaan leungeun kuring ka arah Gusti, sareng sora-sora bakal eureun, sareng hujan es sareng hujan moal aya deui, supaya anjeun terang yén bumi téh milik Gusti. Jeung anjeun sareng para palayan anjeun, abdi terang yén aranjeun teu acan sieun ka Gusti. Tapi rami jeung sair ditumbuk, sabab sair geus nangtung, sedengkeun rami keur ngabuahan. Tapi gandum jeung spelt henteu katandangan, sabab éta telat. Musa kaluar ti Firaun ka luar kota, tuluy manjangkeun leungeun-leungenna ka Gusti, sora-sora eureun, hujan es jeung hujan ogé teu ngeclak deui kana bumi. Ningali yén hujan, hujan és, jeung guludug geus eureun, Firaun nuluykeun dosana, jeung ngabeuratkeun haténa, kitu ogé haté para abdina. Jeung haté Firaun dikuatkeun, sarta anjeunna henteu ngirimkeun anak-anak Israil, sakumaha anu diomongkeun ku Gusti ka Musa.

□□

Ceuk Gusti ka Musa, Lebet ka Firaun, sabab Abdi parantos ngakeraskeun haténa sareng haté para abdi-abdina, supados tanda-tanda ieu salajengna datang ka aranjeunna, Supados anjeun tiasa nyaritakeun kana ceuli barudak anjeun, sareng ka barudak tina barudak anjeun, sabaraha seueur kuring parantos ngahina ka urang Mesir, sareng tanda-tanda kuring, anu kuring parantos pigawé di aranjeunna, sareng anjeun bakal terang yén kuring Gusti. Musa jeung Harun asup ka payuneun Firaun, tuluy ceuk ka manéhna, Ieu perkawis anu diomongkeun ku Gusti Allah urang Ibrani: Nepi ka iraha anjeun henteu daék isin ka Kami? Kirimkeun umat Kami, supaya maranéhna bisa ngawula ka Kami. Upami anjeun henteu daék ngirimkeun urang kuring, tingali, kuring bakal ngadatangkeun isukan dina waktos ieu simeut anu seueur kana sakumna wates anjeun. Jeung bakal nutupan panempo bumi, sarta anjeun moal bisa ningali bumi, sarta bakal ngahakan sagala nu kaleuleuwihan tina bumi nu sésana, nu ditinggalkeun ku hujan és ka anjeun, sarta bakal ngahakan sagala tangkal nu tumuwuh ka anjeun di bumi. Jeung bakal dieusian imah-imah anjeun, jeung imah-imah palayan-palayan anjeun, jeung sakabéh imah-imah di sakuliah tanah urang Mesir, anu teu kungsi katempo ku bapa-bapa anjeun, atawa ku buyut-buyut maranéhna, ti poé maranéhna aya di bumi, nepi ka poé ieu, sarta Musa nyingkir kaluar ti Firaun. Jeung para abdi Firaun nyarios ka anjeunna, Dugi ka iraha ieu bakal janten halangan pikeun urang? Kirimkeun jalma-jalma éta, supados aranjeunna tiasa ngalayanan ka Gusti Allah maranéhanana, atanapi anjeun hoyong terang yén Mesir geus binasa? Jeung aranjeunna ngabalikeun Moses jeung Harun ka

Firaun, sarta manéhna nyarios ka maranéhna, Indit jeung ngawula ka Gusti Allah anjeun, tapi saha waé anu baris indit? Jeung Musa nyebutkeun, Urang bakal indit kalawan nu nonoman jeung sepuh, kalawan putra jeung putri urang, jeung domba jeung sapi urang, sabab aya pesta Gusti. Jeung ceuk ka maranéhna, Hayu jadi kitu Gusti jeung anjeun, sakumaha kuring ngirim anjeun, ulah jeung barang-barang anjeun! Tingali yén kajahatan geus ditambahkeun ka anjeun. Henteu kitu, tapi hayu lalaki-lalaki indit, jeung hayu aranjeunna ngalayanan ka Gusti, sabab ieu nu anjeun sorangan neangan. Tapi aranjeunna ngusir maranéhna ti payuneun Firaun. Ceuk Gusti ka Musa, Acungkeun leungeun anjeun ka tanah Mesir, sangkan belalang naék ka éta tanah, sarta baris ngahakan sagala jukut di bumi, jeung sagala buah tangkal anu ditinggalkeun ku hujan és. Jeung Musa ngangkat tongkatna ka langit, sarta Gusti mawa angin kidul ka bumi sapopoe poe eta sarta sapeuting peuting. Isuk-isukna kajadian, sarta angin kidul nyokot simeut. Jeung mawa naékna éta kana sakabéh taneuh Mesir, sarta eureun dina sakabéh wates Mesir, loba pisan. Saméméhna éta teu acan aya simeut saperti kitu, jeung sanggeus ieu moal aya deui saperti kitu. Jeung nutupan panampilan bumi, sarta bumi dirusak, sarta ngahakan sagala jukut di bumi, jeung sagala buah tangkal-tangkal anu ditinggalkeun tina hujan es, teu aya nanaon anu héjo ditinggalkeun dina tangkal-tangkal, jeung dina sagala jukut di dataran, di sakuliah tanah Mesir.

Firaun gancang pisan nelepon Musa jeung Harun, nyebutkeun, Kuring geus dosa ka Gusti Allah anjeun, jeung ka anjeun. Tarima

ku kituna dosa abdi masih ayeuna, sareng neneda ka Gusti Allah anjeun, supados Anjeunna miceun ti abdi maot ieu. Musa kaluar ti Firaun, teras anjeunna ngadoa ka Allah. Jeung Gusti ngarobah angin ti laut anu kuat, tuluy ngangkat éta simeut, jeung ngalungkeun eta kana Laut Beureum, jeung henteu aya simeut saeutik ogé anu ditinggalkeun di sakumna tanah Mesir. Jeung Gusti ngakeraskeun haté Firaun, sarta anjeunna henteu ngantunkeun anak-anak Israil. Ceuk Gusti ka Musa, Bentangkeun leungeun anjeun ka langit, sangkan aya poek di tanah Mesir, poek anu bisa diraba. Musa ngalegaan leungeunna ka langit, jeung kajadian poek gulita anu aya angin ribut di sakumna tanah Mesir salila tilu poé, Jeung teu aya saurang ogé anu ningali lanceukna salila tilu poé, jeung teu aya saurang ogé anu bangkit tina ranjangna salila tilu poé, tapi pikeun sakumna putra-putra Israél aya cahaya di sakumna tempat dimana maranéhna cicing. Sarta Firaun nyauran Musa jeung Harun, nyebutkeun, Indit, ngalayanan ka Gusti Allah anjeun, iwal domba jeung sapi kudu ditinggalkeun, jeung barang-barang anjeun hayu indit jeung anjeun. Jeung ceuk Musa, Tapi anjeun ogé kudu masihan ka urang kurban bakaran jeung kurban, nu urang bakal ngalakukeun ka Gusti Allah urang. Jeung ingon-ingon urang bakal indit kalayan urang, jeung urang moal ninggalkeun kuku, sabab ti aranjeunna urang bakal nyandak pikeun ngabdi ka Gusti Allah urang. Urang tapi henteu terang naon anu bakal urang anggo pikeun ngabdi ka Gusti Allah urang, nepi ka urang datang ka dinya. Gusti ngakeraskeun haté Firaun, sarta anjeunna henteu daék ngantunkeun aranjeunna. Jeung nyarios Firaun, Indit jauh ti abdi, jaga diri anjeun

sorangan, ulah wani deui ningali raray abdi, sabab dina poé naon waé anjeun katempo ku abdi, anjeun bakal maot. Tapi Musa nyarios, Anjeun geus nyarios, Moal deui kuring bakal némbongan ka anjeun raray ka raray.

□□

Ceuk Gusti ka Musa, Kuring masih bakal mawa hiji paukul deui kana Firaun jeung kana Mesir, sanggeus éta anjeunna bakal ngirimkeun anjeun ti dieu. Iraha anjeunna ngirimkeun anjeun kalawan sakabéhna, anjeunna bakal ngusir anjeun kalawan ngusir. Nyarita ku kituna sacara rusiah kana ceuli rahayat, jeung hayu unggal jalma menta ti tatanggana barang-barang pérak jeung emas jeung pakéan. Gusti masihan kahadean ka umat-Na di payuneun urang Mesir, sareng aranjeunna nginjeum ka aranjeunna, sareng Musa janten jalmi anu kacida gedéna di payuneun urang Mesir, sareng di payuneun Firaun, sareng di payuneun abdi-abdina. Jeung ceuk Musa, Ieu perkara anu diomongkeun ku Gusti: Kira-kira tengah peuting Kami bakal asup ka tengah Mesir, Jeung bakal maot unggal cikal bakal di tanah Mesir, ti cikal bakal Firaun anu linggih dina tahta, nepi ka cikal bakal palayan awéwé anu aya di gigireun batu giling, nepi ka cikal bakal sadaya sato. Jeung bakal aya ceurik gedé di sakuliah tanah Mesir, anu saperti kitu can kantos kajadian, jeung anu saperti kitu moal kajadian deui. Jeung dina sakabéh anak-anak Israél, anjing moal ngagerem ku létahna, ti manusa nepi ka sato, supaya anjeun terang sabaraha Gusti bakal

ngabédakeun antara urang Mesir jeung Israél. Jeung bakal turun kabéh para abdi anjeun ieu ka kuring, jeung bakal sujud ka kuring, nyebutkeun, Kaluar anjeun, jeung sakabéh rahayat anjeun, nu anjeun mingpin, jeung sanggeus ieu kuring bakal kaluar. Kaluar, tapi, Musa ti Firaun sanggeus amarah. Ceuk Gusti ka Musa, Firaun moal ngadangukeun maneh, supaya Kami ngalipatkeun tanda-tanda jeung kaajaiban Kami di tanah Mesir. Moses jeung Harun ngalaksanakeun sadaya tanda-tanda jeung kaheranan ieu di tanah Mesir sateuacan Firaun, tapi Gusti ngakeraskeun haté Firaun, jeung anjeunna henteu ngadangukeun pikeun ngantunkeun putra-putra Israél ti tanah Mesir.

□□

Gusti nyarios ka Musa jeung Harun di tanah Mesir, nyebutkeun, Bulan ieu memang mangrupikeun awal bulan-bulan pikeun anjeun, éta anu kahiji pikeun anjeun dina bulan-bulan taun. Nyarita ka sakabéh pasamoan anak-anak Israél, nyebutkeun, Dina tanggal kasapuluh bulan ieu, hayu unggal jalma nyokot domba nurutkeun kulawarga karuhunna, unggal jalma hiji domba pikeun unggal imah. Upami tapi saeutik jalma aya di imah éta, sahingga henteu cukup pikeun domba, anjeunna bakal ngajak tatanggana anu deukeut, nurutkeun jumlah jiwa, tiap jalma bakal diitung saluyu jeung kabutuhna pikeun domba. Domba anu sampurna, jalu, umur sataun bakal jadi pikeun anjeun, ti domba ngora jeung embé ngora anjeun kudu nyokot.

Jeung éta bakal dijaga ku anjeun nepi ka poé anu ka opat welas tina bulan ieu, sarta sakabéh jamaah umat anak-anak Israél bakal meuncit eta dina waktu soré. Jeung aranjeunna bakal nyokot tina getih, jeung aranjeunna bakal nempatkeun kana dua tihang panto jeung kana ambang panto luhur, dina imah-imah tempat aranjeunna dahar eta. Jeung aranjeunna bakal dahar daging dina peuting ieu anu dipanggang ku seuneu, jeung roti teu diragian sareng bumbu pait. Ulah tuang tina eta daging bari mentah, atawa dipanggang dina cai, tapi kudu dipanggang ku seuneu, sirahna jeung sukuna jeung jeroanna. Moal aya anu ditinggalkeun ti dinya nepi ka isuk, sareng tulang moal anjeun recah ti dinya, tapi naon anu kari ti dinya nepi ka isuk kudu diduruk ku seuneu. Kitu tapi anjeun kudu dahar eta, pinggang anjeun dikaitkeun, jeung sendal dina suku anjeun, jeung tongkat dina leungeun anjeun, jeung anjeun kudu dahar eta kalawan rurusuhan, éta téh Paskah pikeun Gusti. Jeung Abdi bakal ngaliwat di tanah Mesir dina peuting ieu, sarta Abdi bakal nyerang unggal anak cicing di tanah Mesir ti manusa nepi ka sato, sarta ka sakabéh déwa-déwa urang Mesir Abdi bakal ngalaksanakeun pamales kanyeri, Abdi Gusti. Jeung getih téh bakal jadi tanda pikeun anjeun dina imah-imah, nu anjeun aya di dinya, jeung kuring bakal ningali getih éta, jeung kuring bakal ngalindungan anjeun, jeung moal aya wabah pikeun ngancurkeun anjeun iraha kuring nyerang tanah Mesir.

Jeung poé ieu bakal jadi pangéling-éling pikeun anjeun, jeung anjeun kudu ngagungkeun éta salaku pesta pikeun Gusti kana sakabéh generasi anjeun, salaku hukum anu langgeng anjeun

kudu ngagungkeun éta. Tujuh poé anjeun kudu dahar roti teu diragian, tapi ti poé kahiji, anjeun kudu ngaleungitkeun ragi ti imah-imah anjeun, sakabéh saha anu dahar ragi, jiwa éta bakal dipupus ti Israél, ti poé kahiji nepi ka poé katujuh. Jeung poé anu kahiji bakal disebut suci, sareng poé anu katujuh disebut suci bakal janten pikeun anjeun, sagala pagawéan budak teu meunang anjeun pigawé dina éta poé, iwal naon anu kudu dijieun pikeun unggal jiwa, ieu wungkul anu meunang dijieun pikeun anjeun. Jeung anjeun kudu ngajaga paréntah ieu, sabab dina poé ieu Abdi bakal mawa kaluar kakuatan anjeun tina tanah Mesir, jeung anjeun kudu ngalaksanakeun poé ieu pikeun generasi anjeun salaku hukum anu langgeng. Dimimitian dina poé kaopat belas tina bulan kahiji, ti soré anjeun kudu dahar roti teu diragian, nepi ka poé kadua puluh hiji tina bulan, nepi ka soré. Tujuh poé ragi moal kapanggih di imah-imah anjeun. Saha waé anu ngadahar roti anu diragi, jiwa éta bakal dipupus tina jamaah Israél, boh jalma asing boh pribumi di bumi. Unggal roti anu diragian ulah didahar, tapi dina unggal tempat cicing anjeun kedah dahar roti anu teu diragian.

Musa nyauran sakabéh déwan sepuh putra-putra Israél, sarta ceuk ka aranjeunna, Indit jeung nyokot domba pikeun anjeun sorangan nurutkeun kulawarga anjeun, sarta kurbankeun Paskah. Anjeun bakal nampi kebat hisop, tuluy sanggeus dicelupkeun kana getih nu aya gigireun panto, anjeun kudu nerapkeun kana ambang panto jeung kana duanana tihang panto tina getih nu aya gigireun panto, tapi anjeun moal kaluar, tiap jalma ti panto imahna dugi ka isuk-isuk. Jeung Gusti bakal

ngaliwat pikeun nyerang urang Mesir, jeung bakal ningali getih dina palang panto, jeung dina duanana palang panto, jeung Gusti bakal ngaliwat panto, jeung moal ngantep nu ngancurkeun asup ka imah-imah anjeun pikeun nyerang. Jeung jaga kecap ieu salaku hukum pikeun diri anjeun sorangan jeung pikeun anak-anak lalaki anjeun, nepi ka salamina. Upami anjeun asup ka tanah anu bakal dipasihkeun ku Gusti ka anjeun, sakumaha anu parantos diomongkeun-Na, pelihara palayanan ieu. Jeung bakal kajadian lamun anak-anak anjeun nanya ka anjeun, Naon hartina ibadah ieu? Jeung anjeun bakal nyarios ka aranjeunna, Ieu téh kurban Paskah pikeun Gusti, sabab Anjeunna nutupan imah-imah putra Israil di Mesir, nalika Anjeunna neunggeul urang Mesir, tapi imah-imah urang Anjeunna nyalametkeun. Tuluy rahayat sujud jeung muja. Jeung sanggeus indit, anak-anak Israél ngalakukeun sakumaha paréntah Gusti ka Musa jeung Harun, kitu aranjeunna ngalakukeun.

Kajadian dina tengah peuting, jeung Gusti geus neunggeul unggal cikal bakal di tanah Mesir, ti cikal bakal Firaun anu linggih dina tahta, nepi ka cikal bakal awéwé tawanan anu aya di liang, jeung nepi ka cikal bakal sakabéh sato. Firaun bangun peuting, kitu deui para abdi-abdina jeung sakabéh urang Mesir, sarta aya tangisan gedé di sakuliah tanah Mesir, sabab teu aya imah anu teu aya mayit di jerona. Jeung Firaun nyauran Musa jeung Harun peuting, sarta anjeunna nyarios ka aranjeunna, Bangun, jeung kaluar tina urang abdi, boh anjeun boh putra-putra Israél, indit jeung ngawula ka Gusti Allah anjeun,

sakumaha anu anjeun nyebutkeun. Jeung domba-domba jeung sapi-sapi anjeun geus dibawa, mangkat, mugi masihan berkah ka kuring ogé. Jeung urang Mesir ngadorong jalma-jalma éta kalayan sumanget pikeun ngusir aranjeunna tina tanah éta, sabab ceuk maranéhna, Urang sadayana baris maot. Jalma-jalma nyokot adonan maranéhanana samémèh diasamkeun, dibungkus dina baju maranéhanana, dipanggul dina taktak. Anak-anak Israél ngalakukeun sakumaha anu dititahkeun ku Musa ka aranjeunna, sareng aranjeunna ménta ti urang Mesir barang-barang pérak sareng emas sareng pakéan. Jeung Gusti masihan kahadean ka umat-Na di payuneun urang Mesir, sarta aranjeunna nginjeumkeun ka maranehna, sarta aranjeunna ngarampog urang Mesir.

Putra-putra Israél geus angkat ti Ramésés ka Sukot, genep ratus rébu lalaki prajurit leumpang, iwal barang-barangna. Jeung jalma-jalma campuran anu loba naék babarengan ka aranjeunna, jeung domba, jeung sapi, jeung ingon-ingon anu loba pisan. Jeung aranjeunna ngadamel adonan anu dibawa kaluar ti Mesir janten roti anu dipanggang dina lebu teu diragian, sabab teu diragian, margi urang Mesir ngusir aranjeunna, jeung aranjeunna henteu tiasa cicing, atawa nyieun bekel pikeun dirina sorangan kana jalan. Pamondokan anak-anak Israél anu maranéhna netep di tanah Mesir jeung di tanah Kanaan téh opat ratus tilu puluh taun. Jeung éta kajadian sanggeus opat ratus tilu puluh taun, sakabéh kakuatan Gusti kaluar ti tanah Mesir peuting. Penjagaan nyaéta ka Gusti, supaya mawa kaluar maranéhna ti tanah Mesir. Éta peuting ieu,

penjagaan ka Gusti, supaya sakabéh anak-anak Israél jadi kana turunan-turunan maranéhna. Ceuk Gusti ka Musa jeung Harun, Ieu hukum ngeunaan Paskah: unggal urang asing teu meunang dahar ti eta. Jeung sakabéh palayan anu dibeuli ku pérak kudu disunat heula, teras anjeunna tiasa tuang tina éta. Sojourner atawa pagawé upahan teu meunang dahar tina éta. Dina hiji imah bakal didahar, jeung anjeun moal mawa kaluar daging tina imah ka luar, jeung anjeun moal megatkeun tulang tina eta. Sadaya jamaah putra Israél bakal ngalakukeun éta. Upami aya urang asing anu ngadeukeutan ka anjeun pikeun ngalaksanakeun Paskah ka Gusti, sunat heula sakabéh lalaki anjeunna, teras anjeunna tiasa ngadeukeutan pikeun ngalaksanakeunana, sareng anjeunna bakal sapertos pribumi di bumi, sabab sakabéh anu teu disunat moal meunang dahar tina éta. Hukum hiji bakal aya pikeun nu pribumi, jeung pikeun nu geus datang muhajir di antara anjeun. Jeung putra-putra Israél ngalakukeun sakumaha anu diparéntahkeun ku Gusti ka Musa jeung Harun ka aranjeunna, kitu aranjeunna ngalakukeun. Jeung éta kajadian dina poé éta, Gusti mingpin kaluar putra-putra Israél ti bumi Mesir jeung kakuatan maranéhanana.

□□

Ceuk Gusti ka Musa, nyarios, Suciankeun ka Abdi unggal anak cicing anu mimiti dilahirkeun, anu muka unggal rahim dina para putra Israil, ti manusa dugi ka sato, éta milik Abdi. Ceuk Musa ka rahayat, Inget kana poé ieu, nalika anjeun kaluar ti

tanah Mesir, ti imah perbudakan, sabab ku leungeun anu kuat Gusti geus mingpin anjeun kaluar ti ditu, jeung ragi moal meunang didahar. Dina poé ieu anjeun kaluar dina bulan Abib. Jeung bakal kajadian iraha lamun Gusti Allah anjeun mawa anjeun asup kana tanah urang Kanaan, jeung urang Hittites, jeung urang Amorites, jeung urang Hivites, jeung urang Jebusites, jeung urang Girgashites, jeung urang Perizzites, nu geus disumpah ka bapa-bapa anjeun, pikeun méré ka anjeun tanah nu ngocor susu jeung madu, maka anjeun bakal ngalaksanakeun pangabakti ieu dina bulan ieu. Genep poé anjeun kudu dahar roti teu diragian, tapi dina poé katujuh aya pesta Gusti. Roti anu teu diragi kudu anjeun dahar salila tujuh poé, moal katingali ka anjeun roti anu diragi, atawa moal aya ka anjeun ragi dina sakabéh wates anjeun. Jeung anjeun kedah ngumumkeun ka putra anjeun dina dinten éta, bari nyarios, Kusabab ieu, Gusti Allah parantos ngalakukeun ieu ka abdi, nalika abdi kaluar ti Mesir. Jeung éta bakal jadi tanda pikeun anjeun dina leungeun anjeun, jeung pangéling-éling di hareupeun panon anjeun, supaya hukum Gusti aya dina sungut anjeun, sabab ku leungeun anu kuat Gusti Allah geus ngaluarkeun anjeun ti Mesir. Jeung jaga hukum ieu nurutkeun waktu-waktuna, ti poé ka poé.

Jeung bakal kajadian nalika Gusti Allah anjeun mawa anjeun asup ka tanah urang Kanaan, sakumaha anu geus disumpahkeun ka bapa-bapa anjeun, sarta bakal masihan eta ka anjeun. Jeung anjeun kudu misahkeun unggal anu muka rahim, anu jalu pikeun Gusti, unggal anu muka rahim tina gerombolan

atawa tina ingon-ingon anjeun, sabaraha waé anu aya ka anjeun, anu jalu kudu anjeun kuduskeun pikeun Gusti. Unggal anu muka rahim kalde, anjeun kudu tukeur ku domba, lamun tapi henteu tukeur, tebus éta. Unggal cikal bakal manusa tina putra-putra anjeun kudu ditebus. Upami anak lalaki anjeun nanya ka anjeun sanggeus ieu, nyebutkeun, Naon ieu? jeung anjeun bakal nyebutkeun ka anjeunna, Yén ku leungeun anu kuat Gusti mingpin urang kaluar tina taneuh Mesir, tina imah perbudakan. Nalika Firaun ngakeraskeun haténa pikeun ngirim urang, anjeunna maéhan unggal cikal bakal di tanah Mesir, ti cikal bakal manusa nepi ka cikal bakal ingon-ingon. Kusabab ieu, kuring kurban unggal anu muka rahim, anu jalu, ka Gusti, jeung unggal cikal bakal tina putra-putra kuring bakal kuring tebus. Jeung éta bakal jadi tanda dina leungeun anjeun, jeung teu kagoyangkeun di hareupeun panon anjeun, sabab ku leungeun anu kuat Gusti geus ngaluarkeun anjeun ti Mesir.

Nalika Firaun ngusir jalma-jalma, Allah henteu mingpin aranjeunna ngaliwatan jalan tanah Filistin, sabab éta deukeut, sabab Allah nyarios, Supaya jalma-jalma ulah tobat nalika ningali perang, jeung balik deui ka Mesir. Jeung Gusti Allah ngurilingan jalma-jalma kana jalan ka gurun, ka Laut Beureum, tapi dina generasi kalima anak-anak Israél naek ti tanah Mesir. Jeung Musa nyokot tulang-tulang Yusup mawa sorangan, sabab ku sumpah anjeunna geus nyumpah ka anak-anak Israil, nyebutkeun, Gusti pasti bakal ngadatangan anjeun, jeung anjeun kudu mawa naek tulang-tulang kuring ti dieu kalawan anjeun.

□□□

Saatos angkat ti Sokot, anak-anak Israél camped di Otom gigireun gurun. Tapi Gusti Allah mingpin aranjeunna, beurang dina tihang méga, pikeun nunjukkeun ka aranjeunna jalan, sedengkeun peuting dina tihang seuneu. Tiang méga beurang jeung tiang seuneu peuting henteu pernah leungit ti payuneun sakumna jalma.

□□

Jeung Gusti nyarios ka Musa, nyebutkeun, Nyarita ka anak-anak Israél, sanggeus balik deui hayu aranjeunna campa di hareupeun pamukiman, di antara Magdolou jeung laut, sabalikna Beelsephon, di hareupeun éta anjeun kudu campa di sisi laut. Jeung Firaun bakal nyarios ka jalma-jalma anjeunna, Anak-anak Israil ieu ngumbara di taneuh, sabab gurun geus nutup aranjeunna. Abdi tapi bakal ngakeraskeun haté Firaun, jeung anjeunna bakal ngudag aranjeunna, jeung Abdi bakal dimulyakeun dina Firaun jeung dina sakabéh tentarana, jeung sakabéh urang Mesir bakal nyaho yén Abdi nyaéta Gusti, jeung maranéhna ngalakukeun kitu. Dilaporkeun ka raja Mesir yén rahayat geus kabur, sarta haté Firaun jeung para abdina robah kana rahayat éta, sarta maranéhna nyarios, Naon ieu anu geus urang pigawé, ngirimkeun jauh putra-putra Israél sangkan maranéhna henteu ngawula ka urang? Firaun ku kituna ngaitkeun kareta perangna, jeung mingpin sakabéh rahayatna babarengan jeung manéhna, Jeung sanggeus nyokot genep ratus kareta pilihan, jeung sakabéh kuda ti urang Mesir, jeung

perwira pangkat katilu pikeun sakabéhna. Jeung Gusti ngeraskeun haté Firaun raja Mesir, jeung haté para palayan-Na, sarta manéhna ngudag-ngudag putra-putra Israil, tapi putra-putra Israil kaluar kalawan leungeun anu luhur. Jeung urang Mesir ngudag-ngudag aranjeunna, sarta manggihan aranjeunna geus campa di gigireun laut, jeung sakabéh kuda jeung kareta Firaun, jeung pasukan tunggang kuda, jeung tentara anjeunna aya di sabalikna pamukiman, sabalikna Beelsephon. Jeung Firaun ngadeukeutan, sarta sanggeus neuteup ka luhur, anak-anak Israél ku panonna ningali, sarta urang Mesir geus campa di tukangeun maranéhna, sarta maranéhna sieun pisan. Tapi anak-anak Israél ceurik ka Gusti. Jeung ceuk ka Musa, Naha lantaran teu aya kuburan di tanah Mesir, anjeun mawa kaluar kami pikeun maéhan di gurun? Naon ieu anu anjeun geus dipigawé ka kami, mawa kaluar kami ti Mesir? Naha ieu lain kecap nu urang nyarios ka anjeun di Mesir, nyebutkeun, Antep urang, supaya urang ngawula ka urang Mesir? Hadé pikeun urang ngawula ka urang Mesir, tibatan maot di gurun ieu.

Ceuk Musa ka rahayat, Wani haté, nangtung jeung tingali kasalametan ti Gusti, anu bakal dipilampahkeun ka urang dinten ieu. Sabab cara anjeun geus ningali urang Mesir dinten ieu, anjeun moal bakal deui ningali maranéhna salila-lamina. Gusti bakal tarung pikeun anjeun, jeung anjeun bakal jempé. Ceuk Gusti ka Musa, Naha anjeun ngagorowok ka Abdi? Nyarita ka urang Israil, sangkan aranjeunna angkat. Jeung anjeun angkat iteuk anjeun, manjangkeun leungeun anjeun kana laut, beulah eta, sangkan anak-anak Israil asup ka tengah laut dina

tempat anu garing. Jeung tingali, Abdi bakal ngakeraskeun haté Firaun jeung sakabéh urang Mesir, sarta maranéhna bakal asup nuturkeun aranjeunna, sarta Abdi bakal dimulyakeun dina Firaun, dina sakabéh tentara anjeunna, dina kareta perang, jeung dina kuda-kuda anjeunna. Jeung bakal nyaho sadaya urang Mesir yén abdi nyaéta Gusti, nalika abdi dimulyakeun dina Firaun, jeung dina kareta-kareta jeung kuda-kuda anjeunna. Dipindahkeun ku Utusan Allah anu maju di hareupeun kemah putra-putra Israil, tuluy indit ka tukangeun. Dipindahkeun ogé tihang méga ti hareupeun maranéhanana, tuluy nangtung di tukangeun maranéhanana. Sarta asup ka antara kemah urang Mesir jeung kemah Israil, tuluy nangtung, sarta jadi poék pisan jeung surem, sarta peuting ngaliwat, tapi maranéhna henteu campur babarengan sapeuting. Musa ngalegaan leungeunna kana laut, jeung Gusti ngadorong deui laut ku angin kidul anu kuat sapanjang peuting, jeung ngajadikeun laut garing, sarta cai dibeulah. Jeung anak-anak Israil asup ka tengah laut dina tempat anu garing, sedengkeun cai eta jadi tembok di beulah katuhu jeung tembok di beulah kénca.

Jeung urang Mesir ngudag, sarta asup sanggeus maranéhanana, jeung sakabéh kuda Firaun, jeung kareta-kareta, jeung para tunggang, kana tengah laut. Kajadian dina jaga isuk-isuk, Gusti nempo ka handap kana camp urang Mesir dina tihang seuneu jeung awan, sarta ngalungkeun camp urang Mesir kana kabingungan. Jeung ngabeungkeut as-as kareta perang maranéhanana, jeung mingpin aranjeunna kalayan kakuatan,

jeung ceuk urang Mesir, Hayu urang kabur ti payuneun Israél, sabab Gusti perang pikeun maranéhanana ngalawan urang Mesir. Ceuk Gusti ka Musa, Acungkeun leungeun anjeun ka laut, sangkan cai balik deui jeung nutupan urang Mesir, kareta perang jeung nu nunggang kuda. Musa ngalegaan leungeunna kana laut, jeung cai balik deui ka poé kana taneuh, sedengkeun urang Mesir kabur tina cai, jeung Gusti ngoyagkeun urang Mesir di tengah laut. Jeung cai anu geus balik deui nutupan kareta-kareta jeung para panunggang, ogé sakabéh pasukan Firaun anu geus asup sanggeus maranéhna kana laut, sarta teu aya nu ditinggalkeun ti maranéhna sanajan hiji. Anak-anak Israél indit ngaliwatan tempat garing di tengah laut, sedengkeun cai jadi témbok pikeun maranéhna di beulah katuhu jeung di beulah kénca. Jeung Gusti ngalampahkeun Israél dina poé éta tina panangan urang Mesir, jeung Israél ningali urang Mesir paéh di sisi basisir laut. Israél ningali leungeun anu agung, anu dipigawé ku Gusti ka urang Mesir, sarta jalma-jalma sieun ka Gusti, jeung percaya ka Allah, jeung ka Musa abdi-Na.

□□

Harita Musa jeung putra-putra Israél nyanyi lagu ieu ka Allah, sarta maranéhna nyarios, Hayu urang nyanyi ka Gusti, sabab Anjeunna geus dimulyakeun kalayan mulya, kuda jeung nu tunggang geus dialungkeun-Na ka jero laut. Mantuan jeung palindung geus jadi ka abdi pikeun kasalametan, ieu téh Gusti abdi, jeung abdi bakal mulyakeun Anjeunna, Gusti ti bapa abdi,

jeung abdi bakal ngaluhurkeun Anjeunna. Gusti anu ngaremukkeun perang-perang, Gusti ngaranna. Kareta perang Firaun jeung kakuatanana, ngalungkeun kana laut, para pengendara perwira pangkat katilu anu dipilih, ditelan di Laut Beureum. Laut nutupan aranjeunna, aranjeunna tilelep kana jero siga batu. Leungeun katuhu Anjeun, Gusti, geus dimulyakeun dina kakuatan; leungeun katuhu Anjeun, Gusti, geus ngaremukkeun musuh-musuh. Jeung ku kalobaan kamulyaan anjeun, anjeun ngaremukkeun musuh-musuh, anjeun ngirimkeun amarah anjeun anu ngahakan aranjeunna siga jarami. Jeung ngaliwatan sumanget amarah anjeun, cai dipisahkeun, cai-cai ngabeku saperti témbok, ombak ngabeku di tengah laut. Ceuk musuh, Kuring baris ngudag jeung nyekel, kuring baris ngabagi rampasan, kuring baris ngeusian jiwa kuring, kuring baris maéhan ku pedang kuring, leungeun kuring baris ngawasa. Anjeun ngirimkeun roh Anjeun, laut nutupan aranjeunna, aranjeunna tilelep sapertos timah dina cai anu kuat. Saha anu sami sareng anjeun diantara para dewa, Gusti? Saha anu sami sareng anjeun? Dimulyakeun dina kasucian, endah dina kamulyaan, ngalaksanakeun kaajaiban-kaajaiban. Anjeun ngalungkeun leungeun katuhu Anjeun, taneuh ngelek aranjeunna. Anjeun geus nungtun ku kaadilan Anjeun urang Anjeun ieu anu geus Anjeun tebus, Anjeun geus ngahibur ku kakuatan Anjeun kana tempat suci Anjeun. Bangsa-bangsa ngadéngé, jeung maranéhna ambek; nyeri-nyeri ngarérét pangeusi Filistin. Lajeng buru-buru pamingpin Edom, jeung pangawasa Moabites, nyokot aranjeunna ngageter, lebur sadaya nu nyicingan Kanaan. Mugia ragrag jeung sieun ragrag

kana aranjeunna, ku gedéna panangan anjeun mugia aranjeunna jadi batu, nepi ka ngaliwat umat anjeun, Gusti, nepi ka ngaliwat umat anjeun ieu, nu anjeun kagungan. Sanggeus ngabawa aranjeunna asup, melak aranjeunna di gunung warisan anjeun, di tempat cicing anjeun anu geus siap, nu geus anjeun siapkeun, Gusti, tempat suci, Gusti, nu geus disiapkeun ku leungeun anjeun. Gusti anu maréntah salami-lamina, sareng salawasna, sareng salamina. Sabab kuda Firaun asup sareng kareta jeung nu tunggang kana laut, jeung Gusti mawa cai laut kana aranjeunna, tapi anak-anak Israil indit ngaliwatan tempat garing di tengah laut.

Miriam nu nabi, sadulur Harun, nyokot kendang dina leungeunna, sarta sakabéh awéwé kaluar nuturkeun manéhna mawa kendang-kendang jeung nari-nari. Miriam mimiti mingpin maranéhanana, nyebutkeun, Hayu urang nyanyi ka Gusti, sabab Anjeunna geus dimulyakeun kalayan mulya, kuda jeung nu tunggang geus dialungkeun-Na kana laut. Musa ngaluarkeun putra-putra Israil ti Laut Beureum, jeung mingpin aranjeunna ka Gurun Syur, jeung maranéhna indit tilu poé di gurun, jeung henteu manggihan cai pikeun nginum. Aranjeunna sumping ka Marah, tapi teu bisa nginum tina cai Marah, sabab caina pait. Ku sabab éta, tempat éta dingaranan Pait. Jeung jalma-jalma ngagerendeng ka Musa, nyarios, Naon anu bakal urang inum? Musa ceurik ka Gusti, sarta Gusti nunjukkeun kai ka anjeunna, sarta anjeunna ngalungkeun eta kana cai, sarta cai jadi amis. Di dinya Gusti netepkeun katetepan jeung kaputusan ka anjeunna, sarta di dinya Gusti nguji anjeunna. Jeung ceuk,

Lamun anjeun leres-leres ngadéngékeun sora Gusti Allah anjeun, jeung ngalakukeun naon nu pikaresepeun di payuneun Anjeunna, jeung ngupingkeun kana paréntah-paréntah-Na, jeung ngajaga sakabéh katetepan-Na, maka sakabéh panyakit nu Kuring turunkeun ka urang Mesir moal Kuring turunkeun ka anjeun, sabab Kuring nyaéta Gusti Allah anjeun nu nyageurkeun anjeun. Jeung aranjeunna sumping ka Elim, jeung aya di dinya dua belas sumber cai, jeung tujuh puluh batang tangkal korma, sarta aranjeunna kemah di dinya deukeut cai.

□□

Maranéhna indit ti Elim, jeung sakabéh jamaah putra-putra Israél datang ka gurun Sin, nu aya di antara Elim jeung Sinai. Dina poé anu ka lima belas, dina bulan kadua sanggeus maranéhna kaluar ti tanah Mesir, Sakabéh jamaah urang Israil ngadumel ka Moses jeung Harun. Jeung ceuk anak-anak Israél ka aranjeunna, Hayang urang geus maot ditarajang ku Gusti di tanah Mesir, nalika urang calik dina pot-pot daging, jeung urang dahar roti nepi ka wareg, sabab anjeun mawa urang kana gurun ieu pikeun maéhan sakabéh jamaah ieu ku kalaparan. Ceuk Gusti ka Musa, Tingali, Abdi bakal ngahujanan roti ti langit pikeun anjeun, jeung jalma-jalma bakal kaluar, jeung maranéhna bakal ngumpulkeun nu sapopoé, sangkan Abdi nguji maranéhna naha maranéhna bakal nuturkeun hukum Abdi, atawa henteu, Jeung dina poé nu kagenep, maranéhna bakal nyiapkeun naon anu dibawa asup, sarta éta bakal jadi dua kali

lipet tina naon anu biasa dikumpulkeun unggal poé. Jeung ceuk Musa jeung Harun ka sakabéh jamaah anak-anak Israél, Soré anjeun bakal nyaho yén Gusti geus mingpin anjeun kaluar tina tanah Mesir, Jeung isuk-isuk anjeun bakal ningali kamulyaan Gusti dina ngadéngékeun keluhan anjeun ka Allah, tapi kami téh naon, sabab anjeun ngadumel ka kami? Jeung ceuk Musa, Dina waktu Gusti méré ka anjeun daging pikeun didahar soré, jeung roti isuk-isuk pikeun kabeungharan, sabab Gusti ngadéngé gerendeng anjeun, nu anjeun ngagerendeng ka urang, tapi urang téh naon? Sabab gerendeng anjeun téh lain ka urang, tapi ka Allah.

Ceuk Musa ka Harun, Carios ka sakabéh jamaah anak-anak Israél, deukeut ka payuneun Allah, sabab Anjeunna geus ngadéngé sungut-sungut aranjeun. Nalika Harun nyarios ka sadaya jamaah putra-putra Israil, aranjeunna balik deui ka gurun, sareng kamulyaan Gusti katémbong dina méga. Sareng Gusti nyarios ka Musa, saurna, Kuring geus ngadéngé keluhan ti putra-putra Israél, nyarita ka aranjeunna, nyebutkeun, Dina soré anjeun bakal dahar daging, jeung dina isuk anjeun bakal dieusian ku roti, jeung anjeun bakal nyaho yén Kuring téh Gusti, Allah anjeun. Kajadian dina soré, puyuh naék jeung nutupan camp, isuk-isuk sanggeus embun eureun sabudeureun camp. Jeung tingali, di beungeut gurun aya anu ipis saperti siki ketumbar bodas, saperti ibun di bumi. Sanggeus ningali éta, anak-anak Israél ceuk hiji ka nu séjén, Naon ieu? Sabab aranjeunna henteu terang naon éta. Ceuk Musa ka aranjeunna, Ieu téh roti anu dipasihan ku Gusti ka anjeun pikeun tuang. Ieu

paréntah nu dititah ku Gusti: kumpulkeun ti dinya, unggal jalma samémèh nu pantes pikeun anjeunna, saomer, nurutkeun jumlah jiwa anjeun, unggal jalma jeung batur saungna, kumpulkeun. Putra-putra Israél ngalakukeun kitu, jeung maranéhna ngumpulkeun nu loba jeung nu saeutik. Jeung sanggeus diukur ku homer, anu ngumpulkeun loba teu kaleuwihan, jeung anu ngumpulkeun saeutik teu kakurangan, masing-masing geus ngumpulkeun luyu jeung kaperluanana sorangan. Ceuk Musa ka aranjeunna, Ulah aya nu nyésakeun tina éta nepi ka isuk-isuk.

Jeung henteu aranjeunna ngadangukeun ka Musa, tapi sababaraha urang ninggalkeun eta nepi ka isuk-isuk, jeung eta ngaluarkeun cacing, jeung eta bau, jeung Musa ambek ka aranjeunna. Jeung aranjeunna ngumpulkeun éta unggal isuk, masing-masing saluyu jeung jumlah nu ditetepkeun pikeun manéhna, tapi lamun panonpoé mimiti panas, éta lebur. Kajadian dina poé nu kagenep, maranéhna ngumpulkeun nu perlu dua kali lipet, dua homer pikeun hiji jalma. Tuluy sakabéh pamingpin jamaah asup, sarta ngalaporkeun ka Musa. Ceuk Musa ka aranjeunna, Naha ieu lain kecap anu diucapkeun ku Gusti? Sabat téh istirahat suci pikeun Gusti. Isukan, sabaraha waé anu rék anjeun bakar, bakar, jeung sabaraha waé anu rék anjeun masak, masak, jeung sakabéh anu kaleuwihan, simpen éta kana gudang pikeun isuk-isuk. Jeung aranjeunna ninggalkeun éta ti anjeunna dugi ka isuk, sakumaha Musa maréntahkeun ka aranjeunna, jeung éta henteu bau, atawa aya cacing dina éta. Ceuk Musa, Dahar dinten ieu, sabab dinten ieu

sabat pikeun Gusti, moal kapanggih di dataran. Genep poé anjeun bakal ngumpulkeun, tapi dina poé katujuh nyaéta sabat, sabab moal aya dina éta. Kajadian dina poé katujuh, sababaraha ti jalma kaluar pikeun ngumpulkeun, tapi henteu manggihan nanaon. Ceuk Gusti ka Musa, Nepi ka iraha aranjeun henteu daék ngadangukeun paréntah-paréntah Abdi jeung hukum Abdi? Tingali, sabab Gusti parantos masihan ka anjeun sabat dina dinten ieu, kusabab éta anjeunna parantos masihan ka anjeun dina poé kagenep roti pikeun dua poé, cicing masing-masing di imah anjeun, ulah aya saurang ogé kaluar tina tempatna dina poé katujuh. Jeung urang-urang istirahat dina dinten katujuh. Jeung anak-anak Israél ngaranan éta Manna, éta téh saperti siki ketumbar bodas, jeung rasana saperti kuéh madu. Ceuk Musa, Ieu kecap anu dititah ku Gusti: Eusian hiji homer tina manna kana gudang pikeun generasi-generasi anjeun, sangkan aranjeunna ningali roti anu anjeun dahar di gurun, nalika Gusti ngaluarkeun anjeun ti tanah Mesir. Jeung ceuk Musa ka Harun, Candak toples emas hiji, terus eusian ku manna pinuh sagomor, jeung simpen eta di hareupeun Allah, pikeun dijaga keur turunan-turunan anjeun. Cara nu dititah ku Gusti ka Musa, sarta Harun nempatkeun éta di hareupeun kasaksian pikeun dijaga. Putra-putra Israél dahar manna salila opat puluh taun, nepi ka maranéhna sumping ka tanah anu dicicingan. Maranéhna dahar manna nepi ka maranéhna dugi ka bagian Fénisia. Homer téh nyaéta kasapuluh tina tilu ukuran.

□□

Jeung sadaya jamaah putra-putra Israél indit ti gurun Sin nurutkeun kemah-kemah maranéhna, sabab kecap Gusti, jeung aranjeunna nyanghareupan di Rafidin, tapi henteu aya cai pikeun rahayat nginum. Jeung jalma-jalma ngadumel ka Musa, nyarios, Pasihan kami cai, supados kami tiasa nginum. Musa nyarios ka aranjeunna, Naha anjeun ngadumel ka abdi, jeung naha anjeun nguji Gusti? Jalma-jalma haus ku cai di dinya, sarta jalma-jalma ngagerendeng ka Musa di dinya, nyarios, Naha ieu? Naha anjeun mawa urang kaluar ti Mesir pikeun maéhan urang jeung barudak urang jeung ingon-ingon urang ku haus? Musa ngajerit ka Gusti, nyarios, Naon anu bakal kuring lakukeun ka jalma-jalma ieu? Sakedap deui, aranjeunna bakal ngalemparan kuring ku batu. Jeung ceuk Gusti ka Musa, Maju ka hareup rahayat ieu, candak keur diri anjeun ti para sepuh rahayat, jeung iteuk anu anjeun neunggeul walungan téh, candak dina leungeun anjeun, terus indit. Ieu Kami nangtung di dinya di hareupeun anjeun dina batu di Horeb, jeung anjeun bakal neunggeul éta batu, sarta cai bakal kaluar tina éta, jeung urang bakal nginum. Musa ngalakukeun kitu di hareupeun putra-putra Israél. Jeung anjeunna ngaranan tempat éta Ujian jeung Hinaan, kusabab hinaan ti putra-putra Israél, jeung kusabab nguji Gusti, bari nyebutkeun, Naha Gusti aya di antara urang, atawa henteu?

Amalek datang jeung perang ngalawan Israél di Rafidein. Ceuk Musa ka Yosua, Pilih pikeun diri anjeun lalaki-lalaki anu kuat, jeung sanggeus kaluar tarung ngalawan Amalek isukan, jeung tingali, kuring bakal nangtung dina puncak bukit, jeung rod

Allah dina leungeun kuring. Jeung Yosua ngalakukeun sakumaha ceuk Musa ka anjeunna, jeung sanggeus kaluar anjeunna nyusun pasukan pikeun perang ngalawan Amalek, jeung Musa jeung Harun jeung Hur naek ka puncak pasir. Jeung kajadian iraha Musa ngangkat leungeun-leungenna, Israél meunang, tapi iraha anjeunna nurunkeun leungeun-leungenna, Amalék meunang. Leungeun Musa beurat, tuluy sanggeus nyokot batu aranjeunna nempatkeun handapeun anjeunna, sarta anjeunna diuk dina éta. Harun jeung Hur ngarojong leungeun-Na ti dieu hiji jeung ti dieu hiji, sarta leungeun Musa jadi mantep nepi ka panonpoé surup. Jeung Yosua ngéléhkeun Amalek, sareng sakabéh jalma-jalma anjeunna ku pedang. Ceuk Gusti ka Musa, Tulis ieu kana buku pikeun pangéling-éling, jeung béjakeun ka Yosua, yén Abdi bakal mupus pangéling-éling ka Amalek ti handapeun langit. Jeung Musa ngawangun hiji altar pikeun Gusti, sarta anjeunna ngaranan éta, Gusti panyumputan abdi. Éta dina leungeun rusiah, Gusti perang ngalawan Amalek ti generasi ka generasi.

□□

Yothor, imam Midian anu mitoha Musa, ngadéngé sadaya anu dilakukeun ku Gusti pikeun Israél, umat-Na sorangan, sabab Gusti geus mawa Israél kaluar ti Mesir. Jethro, bapa mertua Musa, nyokot Zipporah, pamajikan Musa, sanggeus dirina dileupaskeun. jeung dua putrana, ngaran ka hiji ti maranéhanana Gershom, nyebutkeun, Urang asing éta kuring di

tanah asing, Jeung ngaran nu kadua nyaéta Eliezer, nyebutkeun, Sabab Allah ti bapa kuring téh penolong kuring, jeung geus ngalampaskeun kuring tina leungeun Firaun. Jeung Jethro mertua Moses indit kaluar jeung putra-putrana jeung pamajikanana ka arah Moses ka gurun, dimana anjeunna geus kemah di gunung Allah. Ieu dilaporkeun ka Musa, nyebutkeun, Tingali, bapa mertua anjeun Yitro datang ka anjeun, jeung pamajikan anjeun jeung dua putra anjeun kalawan anjeunna. Musa kaluar pikeun nepungan bapa mertuana, tuluy sujud ka anjeunna, dicium anjeunna, aranjeunna silih salam, tuluy dibawa aranjeunna asup ka jero tenda. Jeung dicaritakeun ku Musa ka bapa mertuana sadaya perkara anu dipigawé ku Gusti ka Firaun jeung ka sadaya urang Mesir kusabab Israél, jeung sadaya kasusah anu dialaman ku aranjeunna dina jalan, jeung yén Gusti geus ngabébaskeun aranjeunna tina kakawasaan Firaun jeung tina kakawasaan urang Mesir. Yothor kagét pisan kana sakabéh kahadéan anu dipidamel ku Gusti ka maranéhna, sabab Anjeunna geus ngabébaskeun maranéhna tina kakawasaan urang Mesir jeung tina kakawasaan Firaun. Jeung ceuk Yitro, Dimulyakeun Gusti, sabab Anjeunna geus nyalametkeun aranjeunna tina kakawasaan urang Mesir jeung tina kakawasaan Firaun. Ayeuna kuring terang yén Gusti téh hébat ti batan sadaya dewa-dewa, kusabab ieu, yén aranjeunna geus nyerang ka aranjeunna. Jeung Yothor, bapa mertua Musa, nyokot kurban bakaran jeung kurban-kurban pikeun Allah, sarta Harun jeung sakabeh sepuh Israil datang pikeun dahar roti jeung bapa mertua Musa di hareupeun Allah.

Jeung éta kajadian sanggeus poé saterusna, Musa calik pikeun ngahukum jalma-jalma, tapi sakabéh jalma nangtung di hareupeun Musa ti isuk-isuk nepi ka soré. Jeung ningali Yothor sadaya nu anjeunna lakukeun ka jalma, nyarios, Naon ieu nu anjeun lakukeun ka jalma? Naha anjeun calik nyalira, sedengkeun sadaya jalma geus nangtung ka anjeun ti isuk nepi ka soré? Jeung Musa nyarios ka bapa mertuana, Yén rahayat datang ka abdi pikeun milarian kaadilan ti Allah. Iraha aya sengketa di antara aranjeunna jeung aranjeunna datang ka kuring, kuring ngahukum unggal perkara, jeung kuring ngajarkeun ka aranjeunna paréntah-paréntah Allah jeung hukum-Na. Ceuk bapa mertua Musa ka anjeunna, Anjeun henteu leres ngalakukeun hal ieu. Ku karuksakan anjeun bakal ancur teu sabar, anjeun jeung sakabéh jalma ieu anu aya jeung anjeun. Beurat teuing ka anjeun urusan ieu, anjeun moal bisa ngalakukeun eta sorangan. Ayeuna ku kituna ngadangukeun abdi, sareng abdi bakal masihan naséhat ka anjeun, sareng Allah bakal aya sareng anjeun. Janten anjeun pikeun rahayat dina urusan ka Allah, sareng anjeun bakal ngalaporkeun kecap-kecap maranéhanana ka Allah. Jeung anjeun kedah masihan kasaksian ka aranjeunna ngeunaan paréntah-paréntah Allah sareng hukum-Na, sareng anjeun kedah nunjukkeun ka aranjeunna jalan-jalan anu kedah aranjeunna lakukeun, sareng pagawéan-pagawéan anu kedah aranjeunna pigawé. Jeung anjeun kudu milih ti sakabéh rahayat lalaki-lalaki anu kuat, sieun ka Allah, adil, hate kaangkuhan, tuluy anjeun bakal nunjuk ka maranéhna komandan rébu, komandan saratus, komandan lima puluh, jeung komandan sapuluh. Sareng

aranjeunna bakal nangtoskeun jalma-jalma unggal waktos, tapi perkara anu hésé aranjeunna bakal bawa ka anjeun, sedengkeun perkara-perkara leutik tina kaputusan aranjeunna bakal nangtoskeun sorangan, sareng aranjeunna bakal ngagentos ti anjeun, sareng aranjeunna bakal ngabantosan anjeun. Upami anjeun ngalakukeun kecap ieu, Allah bakal nguatkeun anjeun, jeung anjeun bakal bisa nangtung, jeung sakabéh jalma ieu bakal datang ka tempatna sorangan kalayan karapihan. Musa ngadéngé kana sora mertuana, sarta ngalaksanakeun sagala anu dicarioskeun ka anjeunna. Jeung Musa milih lalaki-lalaki anu kuat ti sakabéh Israél, sarta ngajadikeun maranéhna jadi komandan réwuan, komandan ratusan, komandan lima puluhan, jeung komandan puluhan. Jeung aranjeunna ngahukum jalma-jalma unggal waktu, tapi unggal perkara anu beurat aranjeunna bawa ka Musa, jeung unggal perkara anu enteng aranjeunna sorangan anu ngahukum. Musa ngirimkeun mitoha sorangan, sarta manéhna indit ka tanah sorangan.

□□

Dina bulan katilu ti saprak kaluarna putra-putra Israél ti bumi Mesir, dina poé éta, aranjeunna sumping ka gurun Sinai. Jeung aranjeunna indit ti Raphidein, jeung aranjeunna sumping ka gurun Sinai, jeung Israél ngadamel kemah di dinya sabalikna gunung. Jeung Musa naék ka gunung Allah, sarta Allah nyauran anjeunna ti gunung, nyebutkeun, Ieu hal anjeun bakal

nyebutkeun ka imah Yakub, jeung anjeun bakal ngabéjakeun ka putra-putra Israél. Maranéhna sorangan geus ningali sabaraha loba anu kuring pigawé ka urang Mesir, sareng ngangkat anjeun saperti dina jangjang elang, sareng mawa anjeun ka diri kuring sorangan. Jeung ayeuna lamun anjeun leres-leres ngadéngé sora kuring, jeung ngajaga perjanjian kuring, anjeun bakal jadi umat husus pikeun kuring ti sakabéh bangsa, sabab sakabéh bumi téh milik kuring. Anjeun bakal jadi karajaan imamat jeung bangsa suci pikeun abdi, ieu kecap-kecap anjeun kudu nyarioskeun ka putra-putra Israél. Datang tapi Musa, jeung anjeunna nyauran para sepuh rahayat, jeung anjeunna nempatkeun ka aranjeunna sadaya kecap ieu, nu dititahkeun ka aranjeunna ku Allah. Dijawab ku sakabéh jalma kalayan saréréa, jeung maranéhna ngomong, Sakabéh naon anu ceuk Allah, urang bakal ngalakukeun jeung urang bakal ngadéngé. Musa teras ngaturkeun kecap-kecap ieu ka Allah. Ceuk Gusti ka Musa, Tingali, Abdi datang ka anjeun dina tihang méga, supaya urang ngadangu Abdi nyarios ka anjeun, jeung ka anjeun maranéhna percaya salawasna. Musa ngalaporkeun kecap-kecap urang ka Gusti. Ceuk Gusti ka Musa, Turun ngingetkeun ka rahayat, jeung sucian aranjeunna dinten ieu jeung isukan, sarta hayu aranjeunna nyeuseuh bajuna. Jeung hayu aranjeunna siap pikeun poé katilu, sabab dina poé katilu Gusti bakal turun ka Gunung Sinai, di hareupeun sakumna umat. Jeung anjeun kudu misahkeun jalma-jalma di sabudeureun, bari nyebutkeun, Awas pikeun diri anjeun sorangan ulah naek kana gunung jeung ulah nyabak nanaon ti dinya. Saha waé anu nyabak gunung éta, bakal maot. Henteu bakal aya leungeun anu nyabak anjeunna,

sabab ku batu-batu bakal dirajam, atawa ku anak panah bakal ditembak, boh sato boh manusa, moal hirup. Lamun sora-sora jeung tarompét-tarompét jeung méga geus indit ti gunung, maranéhna bakal naék kana gunung.

Musa turun ti gunung ka rahayat, tuluy nyucian aranjeunna, sarta aranjeunna nyeuseuh baju-bajuna. Jeung ceuk ka rahayat, Jadi siap, tilu poé ulah ngadeukeutan awéwé. Kajadian dina poé katilu nalika subuh, aya sora-sora jeung kilat-kilat jeung awan poék dina Gunung Sinai, sora tarompét disada kuat pisan, jeung sakabéh umat nu aya di kemah jadi sieun. Jeung Musa mingpin kaluar jalma-jalma kana pasamoan jeung Allah tina camp, jeung aranjeunna nangtung di handapeun gunung. Gunung Sinai téh ngaroko sakabéhna, sabab Allah geus turun ka dinya dina seuneu, jeung haseupna naék, siga haseup hawu, jeung sakabéh rahayat kagét pisan. Sora tarompét beuki kuat pisan. Musa nyarita, sareng Allah ngajawab ka anjeunna ku sora. Gusti turun ka Gunung Sinai, ka puncak gunung, sarta Gusti nyauran Musa ka puncak gunung, tuluy Musa naek. Jeung ceuk Allah ka Musa, Turun ngingetkeun ka urang, sangkan aranjeunna ulah wani ngadeukeutan ka Allah pikeun ngarti, supaya loba ti aranjeunna ulah ragrag. Jeung para imam anu ngadeukeutan ka Gusti Allah hayu disucian, sangkan Gusti ulah ngancurkeun aranjeunna.

Jeung ceuk Musa ka Allah, Rahayat moal bisa naek ka Gunung Sinai, sabab anjeun geus mere kasaksian ka urang, nyebutkeun, Pisahkeun gunung éta, jeung sucian éta. Ceuk Gusti ka anjeunna, Indit, turun ka handap, tuluy naek deui anjeun jeung Harun.

□□□

Tapi para imam jeung umat ulah maksa naek ka luhur ka Allah, sangkan Gusti ulah ngancurkeun aranjeunna. Musa turun ka jalma-jalma, tuluy nyarios ka aranjeunna.

□□

Jeung Gusti nyarios sadaya kecap-kecap ieu, nyebutkeun, Abdi mangrupikeun Gusti Allah anjeun, anu ngaluarkeun anjeun ti tanah Mesir, ti imah perbudakan. Moal aya dewa-dewa séjén pikeun anjeun salian ti Abdi. Ulah nyieun pikeun diri anjeun sorangan gambar, atawa sasaruaan tina naon waé anu aya di langit luhur, jeung naon waé anu aya di bumi handap, jeung naon waé anu aya di jero cai handapeun bumi. Anjeun teu meunang nyembah ka aranjeunna, atawa ngalayanan ka aranjeunna, sabab Abdi nyaéta Gusti Allah anjeun, Allah anu timburu, anu ngabaléskeun dosa-dosa bapa-bapa kana anak-anak, nepi ka turunan katilu jeung kaopat pikeun jalma-jalma anu hate ka Abdi. jeung ngalakukeun welas asih ka rébuan jalma anu mikanyaah ka Abdi, sareng ka jalma anu ngajaga paréntah-paréntah Abdi. Ulah nyandak nami Gusti Allah anjeun sacara sia-sia, sabab Gusti Allah anjeun moal ngabébaskeun tina kasalahan jalma anu nyandak nami-Na sacara sia-sia. Inget kana dinten Sabat pikeun nyucian éta. Genep poé gawé, jeung anjeun kudu ngalaksanakeun sakabéh pagawéan anjeun. Tapi dina poé katujuh, sabat Gusti Allah anjeun, ulah anjeun ngalakukeun sagala pagawéan dina éta: anjeun, jeung putra anjeun, jeung putri anjeun, abdi anjeun, jeung budak awéwé anjeun, sapi

anjeun, jeung sato beban anjeun, jeung sagala ingon-ingon anjeun, jeung urang asing anu cicing dina anjeun. Dina genep poé, Gusti ngadamel langit jeung bumi jeung laut jeung sakabéh anu aya di jerona, sarta eureun dina poé katujuh. Ku sabab éta, Gusti ngaberkahan poé katujuh, sarta nyucian éta. Hormatan bapa anjeun jeung indung anjeun, supaya alus ka anjeun, jeung supaya panjang umur anjeun di bumi anu alus, nu Gusti Allah anjeun masihan ka anjeun. Ulah zinah. Ulah maok. Ulah maehan. Ulah mere kasaksian palsu ngalawan tatangga anjeun. Ulah anjeun hayang pamajikan tatangga anjeun, ulah anjeun hayang imah tatangga anjeun, atawa sawah anjeunna, atawa palayan anjeunna, atawa palayan awéwé anjeunna, atawa sapi anjeunna, atawa sato beban anjeunna, atawa sakabéh ingon anjeunna, atawa sagala anu tatangga anjeun boga.

Jeung sakabéh jalma nempo sora, obor-obor, sora tarompét, jeung gunung nu ngebul. Sanggeus sieun, sakabéh jalma nangtung ti jauh. Jeung ceuk ka Musa, Nyarita anjeun ka urang, jeung ulah hayu Allah nyarita ka urang, sangkan urang ulah maot. Jeung Musa nyarios ka aranjeunna, Wani, sabab pikeun nguji anjeun Allah sumping ka anjeun, supados kasieun ka Anjeunna aya dina anjeun, supados anjeun ulah dosa. Jalma-jalma nangtung ti jauh, tapi Musa asup kana poék tempat Allah aya. Ceuk Gusti ka Musa, Ieu hal anjeun bakal nyebutkeun ka imah Yakub, jeung anjeun bakal ngumumkeun ka putra-putra Israél: Anjeun geus ningali yén ti langit Kuring geus nyarita ka anjeun. Anjeun moal nyieun pikeun diri anjeun sorangan dewa-dewa tina pérak, sareng dewa-dewa tina emas anjeun moal

nyieun pikeun diri anjeun sorangan. Altar tina bumi anjeun bakal ngadamel ka abdi, jeung anjeun bakal kurban kana éta kurban-kurban kaduruk anjeun, jeung kurban kasalametan anjeun, jeung domba-domba, jeung anak sapi anjeun dina unggal tempat dimana abdi bakal ngabalukarkeun dingaranan ngaran abdi di dinya, jeung abdi bakal datang ka anjeun, jeung abdi bakal ngaberkahan anjeun. Upami anjeun ngadamel altar tina batu pikeun abdi, ulah ngawangun éta tina batu anu dipahat, sabab pedang anjeun parantos ngayunkeun kana éta, sareng éta parantos najis. Ulah naék kana altar abdi nganggo tangga, supaya kabugiluan anjeun henteu katingali di dinya.

□□

Jeung ieu mangrupikeun katetepan-katetepan anu anjeun kedah nempatkeun sateuacan aranjeunna. Upami anjeun meunangkeun hamba Ibrani, genep taun anjeunna bakal ngawula ka anjeun, tapi dina taun katujuh anjeunna bakal indit bébas tanpa bayaran. Upami anjeunna nyalira asup, anjeunna ogé bakal kaluar nyalira. Tapi upami aya awéwé asup sareng anjeunna, awéwéna ogé bakal kaluar. Upami juragan masihan pamajikan ka anjeunna, jeung pamajikan éta ngalahirkeun putra atawa putri, pamajikan jeung barudak téh bakal jadi milik juraganna, tapi anjeunna sorangan bakal kaluar nyalira. Upami tapi ngajawab nyarios éta palayan, Abdi parantos mikacinta juragan abdi, sareng éta pamajikan, sareng éta barudak, henteu abdi kabur bébas. Juraganna bakal mawa anjeunna ka

kritérium Allah, teras juraganna bakal mawa anjeunna ka panto kana ambang, teras juraganna bakal nusuk ceulina ku alat nusuk, sareng anjeunna bakal ngawula ka juraganna salamina.

Upami aya jelema anu ngajual anak awéwéna sorangan jadi palayan rumah tangga, manéhna moal indit sapertos budak awéwé anu kabur. Upami anjeunna henteu nyenangkeun ka juragan dirina, anu geus sapuk ka anjeunna, anjeunna kudu nebus dirina, tapi ka bangsa asing anjeunna henteu boga kakawasaan pikeun ngajual dirina, sabab anjeunna geus nolak dirina. Upami anjeunna ngajodokeun dirina ka anak lalaki, anjeunna kudu ngalakukeun ka dirina nurutkeun hak putri-putri. Upami anjeunna nyandak awéwé séjén pikeun dirina, hal-hal anu diperlukeun, papakéan, jeung pergaulan dirina moal anjeunna cabut. Upami tapi anjeunna henteu ngalakukeun tilu hal ieu ka anjeunna, manehna bakal kaluar kalayan bébas tanpa pérak. Upami aya jalma neunggeul batur sarta maotna, kudu dipaehan. Tapi henteu daék, tapi Allah anu nyerahkeun kana leungeunna, Abdi bakal masihan ka anjeun tempat dimana jalma anu maehan éta bakal kabur ka dinya. Upami aya jalma nyerang tatanggana pikeun maéhan anjeunna ku tipu daya, sarta anjeunna ngungsi, ti altar abdi anjeun kudu nyandak anjeunna pikeun dipaehan. Saha anu neunggeul bapana atawa indungna, kudu dipaehan. Jalma anu nyarita goréng ka bapana atawa indungna bakal maot. Saha waé anu maling salah sahiji putra Israil, tuluy nindes anjeunna terus ngajual, lamun kapanggih dina anjeunna, kudu dipaehan. Upami aya dua lalaki silih ngahina, terus neunggeul tatanggana ku batu atawa tinju,

tapi tatanggana teu nepi ka maot, ngan ukur ngagolér dina ranjang, Lamun lalaki nu geus bangkit leumpang di luar maké tongkat, moal boga kasalahan nu geus neunggeul, iwal kamalasan anjeunna kudu mayar, jeung biaya penyembuhan. Upami aya jalma anu neunggeul budak lalaki atawa budak awéwé ngora na ku iteuk, jeung maot ku leungeun na, kudu dihukum ku kaadilan. Upami anjeunna salamet sadinten atawa dua dinten, ulah anjeunna dihukum, sabab éta pérakna sorangan. Upami aya dua lalaki gelut, terus neunggeul awéwé anu keur reuneuh, sarta kaluar budakna teu acan kabentuk, kudu didenda, sakumaha anu bakal ditangtukeun ku salaki ti awéwé éta, manéhna kudu mayar luyu jeung pangajen. Upami tapi geus kabentuk, anjeunna bakal masihan jiwa gaganti jiwa, Panon gaganti panon, huntu gaganti huntu, leungeun gaganti leungeun, suku gaganti suku. Kaduruk gantina kaduruk, tatu gantina tatu, lebam gantina lebam. Upami aya jalma anu neunggeul panon palayan lalaki atanapi palayan awéwé anjeunna dugi ka buta, anjeunna kedah ngabebaskeun aranjeunna salaku ganti rugi pikeun panon aranjeunna. Upami anjeunna pencét kaluar huntu palayan lalaki atawa huntu palayan awéwé na, anjeunna kudu ngabebaskeun aranjeunna gaganti huntu aranjeunna. Upami aya banteng nanduk lalaki atawa awéwé jeung maot, banteng téh bakal dirajam ku batu, jeung dagingna henteu meunang didahar, tapi juragan banteng téh bakal polos. Upami sapi jalu geus biasa nanduk ti samémén kamari jeung samémén poé katilu, sarta geus dikasaksian ka juraganna, tapi juraganna henteu ngurung éta sapi, tuluy sapi téh maéhan lalaki atawa awéwé, maka sapi jalu kudu dirajam

batu, sarta juraganna ogé kudu dipaehan. Upami tapi tebusan dipaksakeun ka anjeunna, anjeunna bakal masihan tebusan pikeun jiwana saloba anu dipaksakeun ka anjeunna. Upami tapi anak lalaki atawa anak awéwé ditanduk, nurutkeun katetepan ieu, maranéhna kudu ngalakukeun ka anjeunna. Upami tapi budak ditanduk ku banteng atawa budak awéwé, pérak tilu puluh didrachma bakal dipasihkeun ka juragan maranéhanana, jeung banteng bakal dirajam. Upami aya jalma anu muka liang atawa ngagali liang, tapi teu nutupan éta, terus aya anak sapi atawa kalde ragrag ka dinya, Nu juragan liang kudu mayar, pérak bakal dipasihkeun ka nu juragan maranéhanana, tapi nu geus maot bakal jadi milikna. Upami tapi banteng batur nanduk banteng tatangga, jeung maot, maranéhna kudu ngajual banteng nu hirup, jeung ngabagi duit tina éta, jeung banteng nu geus maot ogé kudu dibagi. Upami dipikanyaho yén sapi jalu éta suka nanduk ti samémeh kamari jeung samémeh poé katilu, jeung geus dikasaksian ka juraganna, tapi anjeunna henteu ngaleungitkeun sapi jalu éta, anjeunna kudu mayar sapi jalu pikeun ngaganti sapi jalu, sedengkeun anu geus maot bakal jadi milikna.

Upami aya saha anu maling anak sapi atawa domba, terus meuncit atawa ngajual, anjeunna kudu mayar lima anak sapi gaganti anak sapi, jeung opat domba gaganti domba.

□□

Upami maling kapanggih dina liang, jeung dipaehan nepi ka maot, éta lain rajapati pikeun anjeunna. Upami panonpoé geus naék kana anjeunna, anjeunna kaliru tur kudu dipaehan. Tapi upami anjeunna teu boga nanaon, anjeunna kudu dijual pikeun ngaganti malingna. Upami barang anu dipaling ti kalde nepi ka domba kapanggih masih hirup dina leungeunna, anjeunna kudu mayar dua kali lipat. Upami aya jalma anu ngangon sato di sawah atanapi kebon anggur, sareng ngantepkeun sato ingon-ingonna ngangon di sawah batur, anjeunna kedah mayar tina hasil sawahna sorangan. Upami sato éta ngangon sakabéh sawah, anjeunna kedah mayar anu pangsaéna tina sawahna sareng anu pangsaéna tina kebon anggurna. Upami seuneu kaluar sarta manggihan cucuk, terus ngaduruk tempat irik atawa tangkal gandum atawa dataran, jalma nu ngahurungkeun seuneu kudu mayar.

Upami aya jalma anu masihan pérak atawa barang-barang ka tatanggana pikeun dijaga, teras dipaling ti imah jalma éta, upami malingna kapanggih, anjeunna kedah mayar dua kali lipat. Upami tapi henteu kapanggih nu malingna, juragan imah bakal ngadeukeutan ka payuneun Allah, sareng bakal sumpah yén anjeunna henteu acan lampah jahat kana sakabéh titipan tatanggana. Nurutkeun unggal kasalahan anu dinyatakeun, ngeunaan anak sapi, sato beban, domba, pakean, jeung sakabéh karuksakan anu diklaim, naon waé éta, pangadilan duanana bakal datang ka payuneun Allah, jeung nu dihukum ku Allah, bakal mayar ganda ka tatanggana. Upami aya jalma anu masihan ka tatanggana sato pikeun dipikul atawa anak sapi

atawa domba atawa sato naon waé pikeun dijaga, teras éta sato ancur atawa maot atawa jadi tawanan, jeung teu aya anu terang, Sumpah ti Allah bakal aya di antara duanana, yén anjeunna henteu acan ngalakukeun kajahatan naon-naon kana titipan tatanggana, sareng ku kituna juraganna bakal nampi éta, sareng anjeunna henteu kedah mayar. Upami tapi dipaling ti anjeunna, anjeunna kedah mayar ka juragan. Upami tapi dirobek ku sato galak, anjeunna bakal mawa bukti tina mangsa, jeung henteu kudu mayar. Upami aya saha anu menta ti tatanggana, terus naksir atawa maot atawa jadi tawanan, sedengkeun juraganna henteu aya kalawan anjeunna, anjeunna kudu mayar. Upami tapi juraganna aya kalayan anjeunna, moal mayar, upami tapi pagawe sewaan, éta bakal jadi gaganti upahna.

Upami aya anu nipu parawan anu teu acan katunangankeun, jeung saré sareng anjeunna, anjeunna kudu masihan mas kawin pikeun ngajadikeun anjeunna pamajikanana. Upami tapi bapana nolak pisan jeung henteu daék méré putrina ka anjeunna jadi pamajikan, lalaki éta kudu mayar pérak ka bapana saluyu jeung jumlah mas kawin pikeun parawan. Tukang sihir teu meunang dihirupkeun. Unggal jalma anu saré jeung sato kudu dipaéhan. Saha waé anu kurban ka dewa-dewa bakal dibasmi ku maot, iwal ka Gusti wungkul.

Jeung jalma asing ulah anjeun nyiksa, atawa ulah anjeun nindes anjeunna, sabab anjeun kungsi jadi jalma asing di tanah Mesir. Anjeun moal meunang nyiksa sadaya randa jeung yatim. Upami

anjeun nyiksa aranjeunna ku kajahatan, sareng aranjeunna ceurik ka kuring, kuring pasti bakal ngadéngékeun sora aranjeunna. Jeung Abdi bakal ambek dina amarah, jeung Abdi bakal maéhan anjeun ku pedang, jeung pamajikan anjeun bakal jadi randa, jeung barudak anjeun bakal jadi yatim. Upami anjeun nginjeumkeun pérak ka dulur anjeun anu miskin, ulah janten jalma anu mencét anjeunna, jeung ulah nempatkeun bunga ka anjeunna. Upami anjeun nyandak baju tatangga salaku jaminan, anjeun kedah ngabalikeunana ka anjeunna sateuacan panonpoé surup, Ieu téh panutup anjeunna, ngan ieu hungkul papakéan pikeun nutupan kaganjilan awakna, dina naon anjeunna bakal saré? Upami kituna anjeunna ceurik ka abdi, abdi bakal ngadangukeun anjeunna, sabab abdi téh welas asih. Anjeun teu meunang nyarios jahat ngeunaan dewa-dewa, jeung anjeun teu meunang nyarios goreng ngeunaan pamingpin jalma anjeun. Buah mimiti tina tempat irik jeung tempat peres anggur anjeun moal anjeun tunda, anu cikal bakal tina anak-anak anjeun bakal anjeun pasrahkeun ka abdi. Kitu anjeun kudu ngalakukeun ka anak sapi anjeun jeung domba anjeun jeung sato beban anjeun, tujuh poé bakal aya di indungna, tapi dina poé kadalapan anjeun kudu masihan deui ka abdi eta. Jeung anjeun bakal jadi lalaki suci ka abdi, jeung daging anu diterkam sato galak ulah didahar, buang wae ka anjing.

□□

Ulah nampi dédéngéan anu sia-sia, ulah satuju jeung nu teu adil

pikeun jadi saksi anu teu adil. Ulah anjeun janten kalayan jalma loba dina kajahatan, ulah anjeun ngagabung kalayan balaréa pikeun nyimpang kalayan jalma loba, sangkan nyimpangkeun kaadilan. Jeung ka jalma miskin anjeun moal mere welas asih dina kaadilan. Upami anjeun pendak jeung sapi musuh anjeun, atawa sato beban anjeunna anu ngumbara, anjeun kudu mulangkeun ka anjeunna. Upami anjeun ningali sato beban musuh anjeun geus ragrag ku bebanna, ulah anjeun ngaliwat wae, tapi kudu mantuan ngangkat eta babarengan jeung manehna.

Anjeun moal menyimpangkeun kaadilan jalma miskin dina pangadilanana. Ti unggal kecap anu teu adil anjeun kudu ngajauhan, jalma polos jeung adil ulah dibunuh, jeung ulah menerkeun jalma anu teu soleh kusabab hadiah. Jeung hadiah ulah ditampa, sabab hadiah ngabutakeun panon jalma anu ningali, sarta ngaruksak kecap-kecap anu adil. Jeung jalma asing ulah anjeun nindes, sabab anjeun terang jiwa jalma asing, sabab anjeun sorangan kungsi jadi jalma asing di tanah Mesir. Salila genep taun anjeun kudu nyebarkeun siki di bumi anjeun, jeung ngumpulkeun hasilna. Dina taun katujuh anjeun kudu ngadamel pelepasan, jeung ngaleupaskeun eta, sangkan nu miskin ti bangsa anjeun bisa dahar, jeung sésana bakal didahar ku sato liar. Kitu deui anjeun kudu ngalakukeun kana kebon anggur anjeun jeung kebon zaitun anjeun. Genep poé anjeun kudu ngalaksanakeun pagawéan anjeun, tapi dina poé katujuh, éta istirahat, supaya sapi anjeun jeung sato beban anjeun bisa istirahat, sarta supaya anak palayan awéwé anjeun jeung nu

ngumbara bisa seger deui. Sadaya anu kuring parantos nyarios ka anjeun, jaga, sareng ngaran dewa-dewa séjén ulah anjeun émut, atanapi ulah kadéngé tina sungut anjeun.

Tilu kali dina sataun anjeun kudu ngagungkeun ka abdi. Jaga pesta roti anu teu diragian pikeun ngalakukeunana. Tujuh poé anjeun kudu dahar roti anu teu diragian, sakumaha Abdi parantos paréntahkeun ka anjeun nurutkeun waktu bulan anyar, sabab dina waktu éta anjeun kaluar ti Mesir. Anjeun moal némbongan sateuacan Abdi kalayan leungeun kosong. Jeung pésta panén hasil kahiji anjeun kudu ngayakeun tina hasil pagawéan anjeun, anu lamun anjeun sebar dina sawah anjeun, jeung pésta parantosan dina ahir taun dina ngumpulkeun hasil pagawéan anjeun ti sawah anjeun. Tilu kali dina sataun, unggal lalaki ti kaum anjeun kudu katingali di payuneun Gusti Allah anjeun. Lamun kuring ngusir kaluar bangsa-bangsa ti payuneun anjeun, jeung ngalegaan wates-wates anjeun, ulah anjeun kurban kana ragi getih menyan kuring, atawa ulah saré gajih tina festival kuring nepi ka isuk-isuk. Hasil mimiti tina paneuwas mimiti tina taneuh anjeun kudu dibawa asup kana imah Gusti Allah anjeun, ulah kulub anak domba dina susu indungna. Jeung tingali, Abdi ngirim utusan Abdi sateuacan raray anjeun, supados ngajaga anjeun dina jalan, supados anjeunna mawa anjeun kana tanah anu parantos Abdi siapkeun pikeun anjeun. Perhatikeun pikeun diri anjeun, jeung dengekeun anjeunna, ulah henteu nurut ka anjeunna, sabab anjeunna moal nahan anjeun, margi ngaran abdi aya dina anjeunna. Upami anjeun leres-leres ngadéngékeun sora kuring,

jeung ngalaksanakeun sagala anu kuring paréntahkeun ka anjeun, jeung ngajaga perjangjian kuring, anjeun bakal jadi urang anu husus pikeun kuring ti sakabéh bangsa, sabab sakabéh bumi téh milik kuring, jeung anjeun bakal jadi karajaan imamat pikeun kuring, jeung bangsa anu suci, ieu kecap-kecap anu kudu anjeun ucapkeun ka putra-putra Israél, upami anjeun leres-leres ngadéngékeun sora kuring, jeung ngalaksanakeun sagala anu kuring nyarioskeun ka anjeun, kuring bakal jadi musuh ka musuh-musuh anjeun, jeung kuring bakal nentang ka lawan-lawan anjeun. Sabab utusan Abdi bakal indit minangka pamingpin anjeun, sareng anjeunna bakal mawa anjeun ka urang Amori, sareng urang Hiti, sareng urang Perizi, sareng urang Kanaan, sareng urang Girgasi, sareng urang Hiwi, sareng urang Yebus, sareng Abdi bakal ngancurkeun aranjeunna. Ulah nyembah ka dewa-dewa maranéhanana, atawa ngalayanan ka aranjeunna, ulah ngalakukeun numutkeun kana pagawéan maranéhanana, tapi anjeun kudu ngaruksak jeung ngaremukkeun tiang-tiang maranéhanana. Jeung anjeun kudu ngalayanan ka Gusti Allah anjeun, sarta Abdi bakal ngaberkahan roti anjeun, anggur anjeun, jeung cai anjeun, sarta Abdi bakal ngajauhkeun panyakit ti anjeun. Moal aya anu mandul, atawa mandul bikang di bumi anjeun, jumlah poé anjeun ngeusian, abdi bakal ngeusian. Jeung kasieun kuring bakal ngirim sateuacanna anjeun, sareng kuring bakal nyababkeun panik ka sakabéh bangsa-bangsa anu anjeun lebet ka aranjeunna, sareng kuring bakal ngajadikeun sakabéh musuh anjeun kabur. Jeung Abdi bakal ngirimkeun lebah tanduk sateuacan anjeun, sareng anjeun bakal ngusir urang

Amori, urang Hiwi, urang Kanaan, sareng urang Het ti anjeun. Kuring moal ngusir aranjeunna dina sataun, supaya taneuh henteu janten sepi, jeung sato galak teu jadi loba ka anjeun. Numutkeun saeutik-saeutik kuring bakal ngusir aranjeunna ti anjeun, dugi ka anjeun nambahan tur ngawaris tanah éta. Jeung Abdi bakal nempatkeun wates-wates anjeun ti Laut Beureum nepi ka Laut urang Filistin, jeung ti gurun nepi ka Walungan Gedé Euphrates, jeung Abdi bakal nyerahkeun kana leungeun anjeun urang pangeusi di bumi, jeung Abdi bakal ngusir aranjeunna ti anjeun. Anjeun moal nyieun perjanjian sareng aranjeunna jeung sareng dewa-dewa aranjeunna. Jeung moal aranjeunna netep di tanah anjeun, supaya aranjeunna henteu ngajadikeun anjeun dosa ka Kami, sabab lamun anjeun ngabdi ka dewa-dewa maranéhanana, ieu bakal jadi batu sandungan pikeun anjeun.

□□

Jeung ka Musa ceuk, Naék ka arah Gusti anjeun jeung Harun, jeung Nadab, jeung Abiud, jeung tujuh puluh ti nu kokolot Israél, jeung aranjeunna bakal nyembah ti jauh ka Gusti. Jeung Musa nyalira bakal ngadeukeutan ka Allah, tapi aranjeunna moal ngadeukeutan, sarta rahayat moal naek babarengan jeung maranéhanana. Musa asup, tuluy nyaritakeun ka rahayat sakabéh kecap Allah jeung katetepan-katetepan-Na. Sakabéh rahayat ngajawab ku sora nu sarua, nyebutkeun, Sakabéh kecap nu diucapkeun ku Gusti, urang bakal ngalaksanakeunana jeung

urang bakal nurut. Jeung Musa nulis sadaya kecap Gusti, sanggeus hudang isuk-isuk Musa ngawangun altar di handapeun gunung, jeung dua belas batu pikeun dua belas suku Israél. Jeung anjeunna ngirimkeun para nonoman ti putra-putra Israél, sarta aranjeunna nawarkeun kurban bakaran, sarta aranjeunna ngurbankeun kurban kasalametan ka Allah, nyaéta anak sapi. Sanggeus nyokot satengah tina getih, Musa tuang kana mangkok-mangkok, sedengkeun satengah tina getih séjénna anjeunna tuang ka altar. Jeung sanggeus nyokot kitab perjangjian, manéhna maca kana ceuli rahayat, jeung maranéhna nyarios, Sakabéh nu diomongkeun ku Gusti, urang bakal ngalakukeun jeung urang bakal ngadéngé. Sanggeus nyokot getih, Musa nyipratkeun kana rahayat, sarta cenah, Tingali, ieu getih perjangjian anu dijieun ku Gusti ka anjeun ngeunaan sakabéh kecap ieu.

Jeung Musa indit ka luhur, sareng Harun, Nadab, Abihu, jeung tujuh puluh ti déwan sepuh Israél. Jeung aranjeunna ningali tempat dimana nangtung Gusti Allah urang Israel, jeung nu aya di handapeun suku-Na siga gawéan bata safir, sarta siga wangun cakrawala langit dina kabersihanna. Jeung tina jalma-jalma pilihan Israél, teu aya nu binasa sanajan hiji, sarta aranjeunna katingali di tempat Allah, sarta aranjeunna tuang jeung nginum. Jeung ceuk Gusti ka Musa, Naék ka abdi kana gunung, jeung cicing di dinya, sarta abdi bakal masihan ka anjeun papan-papan batu, hukum jeung paréntah-paréntah, anu geus abdi tulis pikeun ngajadikeun hukum ka maranéhna. Sarta geus bangun Musa jeung Yosua anu nangtung di gigireunana,

aranjeunna naék ka gunung Allah. Jeung ka para sepuh maranéhna nyarios, Janten tiiseun di dieu, dugi ka urang balik ka anjeun, jeung tingali Harun jeung Hur aya sareng anjeun. Upami ka saha waé aya perkara pangadilan, hayu aranjeunna ngadeukeutan ka maranéhna. Jeung Musa jeung Yosua indit ka luhur kana gunung, sarta méga nutupan gunung éta. Jeung turunna kamulyaan Allah kana Gunung Sinai, sarta méga nutupan éta salila genep poé, tuluy Gusti nyauran Musa dina poé katujuh ti tengah méga. Bentuk kamulyaan Gusti siga seuneu ngaduruk di luhur puncak gunung di hareupeun urang Israil. Musa asup kana tengah méga, tuluy naék kana gunung, sarta cicing di dinya salila opat puluh poé opat puluh peuting.

□□

Jeung Gusti nyarios ka Musa, nyebutkeun, Kuring nyarios ka anak-anak Israél, sareng candak buah kahiji ti sakabéh jalma, ka saha waé anu haténa rela, sareng anjeun bakal nampi buah kahiji kuring. Jeung ieu téh hasil kahiji anu bakal ditampi ti aranjeunna, emas, pérak, jeung tambaga. jeung hyacinth, jeung ungu, jeung beureum saulas ganda, jeung linen halus anu dipintal, jeung bulu embé, Jeung kulit domba jalu anu dicelup beureum, jeung kulit warna biru, jeung kai anu teu buruk. jeung batu-batu Sardius, jeung batu-batu pikeun ukiran pikeun potongan taktak, jeung jubah panjang. Jeung anjeun bakal nyieun tempat suci pikeun abdi, sarta abdi bakal némbongan ka anjeun. Jeung anjeun kudu nyieun pikeun abdi nurutkeun

sakabéh nu abdi témbongkeun ka anjeun di gunung, conto tina kemah, jeung conto sakabéh parabot-parabotna, kitu anjeun kudu nyieunana. Jeung anjeun bakal nyieun peti kasaksian tina kai-kai Jeung anjeun kudu nutupan éta ku emas murni, ti jero jeung ti luar anjeun kudu nutupan éta ku emas, sarta anjeun kudu nyieun pikeun éta moldings emas anu dipulas sabudeureun. Jeung anjeun kudu nyieun opat cingcin emas pikeun ieu, jeung anjeun kudu nempatkeun kana opat sisina, dua cingcin dina hiji sisi, jeung dua cingcin dina sisi nu kadua. Anjeun bakal nyieun kutub tina kai anu teu bisa ruksak, jeung nutupan aranjeunna ku emas. Jeung anjeun bakal nyalebetkeun tiang-tiang kana gelang-gelang anu aya dina sisi-sisi peti, pikeun ngangkat peti ku eta. Galah-galah téh kudu tetep aya dina cingcin-cingcin tina peti éta, teu meunang dipiceun. Jeung anjeun kudu nempatkeun kana peti éta kasaksian-kasaksian anu bakal dipasihkeun ka anjeun. Jeung anjeun bakal nyieun korsi rahmat panutup tina emas murni, dua hasta satengah panjangna, jeung hiji hasta satengah rubakna. Jeung anjeun bakal nyieun dua kerubin tina emas dipalu, sarta anjeun bakal nempatkeun aranjeunna dina dua sisi panutup pangampura. Bakal dijieun kerub hiji tina sisi ieu, jeung kerub hiji tina sisi nu kadua tina tempat pangampura, jeung anjeun bakal nyieun dua kerubin dina dua sisi. Bakal aya para cherubim ngalegaan jangjangna ti luhur, nyanghareupan ku jangjangna sorangan kana tempat panghampura, jeung beungeut maranéhanana silih nyanghareup, kana tempat panghampura bakal nyanghareup beungeut para cherubim. Jeung anjeun kudu nempatkeun korsi rahmat kana peti ti luhur, sarta kana peti éta anjeun kudu

nempatkeun kasaksian-kasaksian anu bakal dipasihkeun ka anjeun. Jeung Kami bakal ngawanohkeun diri ka anjeun ti dinya, jeung bakal nyarita ka anjeun ti luhur panutup pangampura di antara dua kerubim anu aya dina peti kasaksian, jeung nurutkeun sakabéh anu bakal Kami paréntahkeun ka anjeun pikeun anak-anak Israél. Jeung anjeun bakal nyieun méja tina emas murni, panjangna dua hasta, rubakna hiji hasta, jeung jangkungna hiji hasta satengah. Jeung anjeun bakal nyieun moldings emas anu dipintal sabudeureunana, sareng anjeun bakal nyieun bingkai salegbar dampal leungeun sabudeureunana,

Jeung anjeun bakal ngadamel molding dipulas pikeun mahkota sabudeureun. Jeung anjeun kudu nyieun opat cingcin emas, sarta anjeun kudu nempatkeun opat cingcin éta kana opat bagian tina suku-sukuna di handapeun mahkota. Jeung cingcin-cingcin téh bakal jadi tempat pikeun kutub-kutub pangangkut, supaya méja téh bisa diangkat ku éta kutub. Jeung anjeun kudu nyieun galah-galah tina kai anu teu buruk, terus nyaluyuban éta galah-galah ku emas murni, sangkan méja téh bisa diangkat ku éta galah-galah. Jeung anjeun kudu nyieun mangkok-mangkokna, parobaan-parobaanna, mangkok-mangkok pikeun tuang kurban inuman, jeung cangkir-cangkirna, anu anjeun bakal tuang kurban inuman di jerona, tina emas murni anjeun kudu nyieunana. Jeung anjeun kedah nempatkeun roti kasaksén kana méja di payuneun abdi salawasna.

Jeung anjeun kudu nyieun lampstand tina emas murni, dipalu

anjeun kudu nyieun éta lampstand, aci na, jeung dahan-dahanna, jeung mangkok-mangkokna, jeung tombol-tombolna, jeung kembang bakung na bakal jadi tina éta. Genep dahan kaluar tina sisi-sisina, tilu dahan tina kandil ti sisi anu kahiji, jeung tilu dahan tina kandil ti sisi anu kadua. Jeung tilu mangkok diukir bentuk almond dina hiji dahan, aya mangkok jeung kembang bakung, kitu ogé pikeun genep dahan anu kaluar tina tangkal lampu. Jeung dina tihang lampu aya opat mangkok anu diukir bentuk almond, dina hiji dahan aya tonjolan buleud, jeung kembang bakung na. Aya mangkok handapeun dua batang tina eta, jeung mangkok handapeun opat batang tina eta, kitu pikeun genep batang anu kaluar tina panarangan, jeung dina panarangan aya opat mangkok anu diukir bentuk badam. Buluh-buluh jeung dahan-dahan tina eta hayu aranjeunna jadi, sakabéhna ukiran tina hiji emas murni. Jeung anjeun kudu nyieun tujuh lampuna, sarta anjeun kudu masang lampu-lampuna, sangkan maranéhna caang tina hiji beungeut. Jeung pedupaan eta, jeung alas-alas eta tina emas murni anjeun bakal nyieun. Sadaya wadah ieu hiji talén tina emas murni. Tingali, anjeun kedah ngadamel nurutkeun pola anu parantos dipidangkeun ka anjeun di gunung.

□□

Jeung anjeun kudu nyieun tenda éta tina sapuluh curtains tina linen halus anu dipintal, jeung benang biru, jeung ungu, jeung beureum anu dipintal, kalayan cherubim, karya anyaman

anjeun kudu nyieun éta. Panjangna tirai anu hiji dalapan puluh dalapan hasta, jeung rubakna opat hasta, tirai anu hiji bakal jadi, ukuran anu sarua bakal jadi pikeun sakabéh tirai. Lima tirai bakal disambungkeun hiji ka hiji séjénna, jeung lima tirai séjénna ogé bakal disambungkeun hiji ka hiji séjénna. Jeung anjeun kudu nyieun puteran-puteran biru pikeun éta dina sisi tirai anu hiji, ti hiji bagian kana tempat ngahijikeun, jeung kitu ogé anjeun kudu nyieun dina sisi tirai anu luar pikeun ngahijikeun anu kadua. Lima puluh kait anjeun bakal nyieun pikeun tirai anu kahiji, jeung lima puluh kait anjeun bakal nyieun tina bagian tina tirai nurutkeun panyambungan anu kadua, sabalikna ragrag ngalawan ka silih kana unggal hiji. Jeung anjeun kudu nyieun lima puluh cingcin emas, sarta ngagabungkeun curtains-curtains éta, hiji ka nu séjénna ku cingcin-cingcin éta, sangkan tendana jadi hiji. Jeung anjeun kudu nyieun kulit-kulit buluan jadi panutup pikeun tenda, sabelas kulit kudu anjeun jieun. Panjangna hiji kulit téh tilu puluh hasta, jeung rubakna hiji kulit téh opat hasta, ukuran anu sarua bakal dilarapkeun ka sabelas kulit. Jeung anjeun kudu ngagabungkeun lima kulit jadi hiji, jeung genep kulit jadi hiji, sarta anjeun kudu ngalipetkeun dua kali kulit nu kagenep di hareupeun kemah. Jeung anjeun bakal nyieun lima puluh gelung dina sisi kulit anu kahiji, anu aya di tengah nurutkeun gabungan, jeung lima puluh gelung anjeun bakal nyieun dina sisi kulit anu ngagabung anu kadua.

Jeung anjeun kudu nyieun lima puluh cingcin parunggu, terus ngagabungkeun cingcin-cingcin éta kana puteran-puteran, sarta

ngagabungkeun kulit-kulit éta, sangkan jadi hiji. Jeung anjeun bakal nempatkeun di handapeun bagian anu kaleuwihan tina kulit-kulit kemah, satengah tina kulit anu sésana anjeun bakal nutupan kana bagian anu kaleuwihan tina kulit-kulit kemah, anjeun bakal nutupan di tukangeun kemah. Sahastu tina ieu, jeung sahastu tina ieu, tina nu ngaleuwihan tina curtains, tina panjangna curtains tabernacle, bakal nutupan sisi-sisi tabernacle ti ditu jeung ti ditu, supaya nutupan. Jeung anjeun kudu nyieun panutup pikeun tenda tina kulit domba jalu anu dicelup beureum, jeung panutup tina kulit biru hyacinth di luhurna.

Jeung anjeun bakal nyieun tihang-tihang tenda tina kai anu teu buruk. Anjeun bakal ngadamel hiji tiang sapuluh hasta, sareng lebarna hiji tiang éta hiji hasta satengah. Dua tenon kana unggal tihang, pakait hiji jeung séjénna, kitu anjeun kudu nyieun pikeun sakabéh tihang tina kemah. Jeung anjeun bakal nyieun pilar-pilar pikeun tenda éta, dua puluh pilar ti sisi anu nuju ka Kalér. Jeung opat puluh dasar pérak anjeun bakal nyieun pikeun dua puluh tihang, dua dasar pikeun unggal tihang kana duanana bagianana, jeung dua dasar pikeun unggal tihang kana duanana bagianana. Jeung sisi anu kadua anu ka arah Kidul, dua puluh tihang, Jeung opat puluh dasar pérak maranéhanana, dua dasar pikeun hiji tihang kana duanana bagian na, jeung dua dasar pikeun hiji tihang kana duanana bagian na. Jeung di tukangeun tenda, dina bagian nu nyanghareup ka laut, anjeun kudu nyieun genep tihang. Jeung dua tihang anjeun kudu nyieun dina sudut-sudut kemah di bagian pungkur. Jeung bakal

jadi sarua ti handap, nurutkeun éta sorangan maranéhna bakal sarua ti kapala-kapala kana pasamoan hiji, kitu anjeun bakal nyieun pikeun duanana dua juru, hayu aranjeunna sarua. Jeung bakal aya dalapan tihang, sarta alas-alasna tina pérak genep belas, dua alas pikeun hiji tihang kana duanana bagianna, sarta dua alas pikeun tihang anu hiji. Jeung anjeun bakal nyieun palang-palang tina kai nu teu buruk, lima kana hiji tihang tina hiji bagian tina kemah, Jeung lima palang pikeun tihang dina sisi kadua tina kemah, jeung lima palang pikeun tihang dina sisi tukang tina kemah anu nuju ka laut. Jeung palang tengah di antara tihang-tihang hayu ngalegaan ti hiji sisi ka sisi séjén. Jeung anjeun kudu nyaluyuan tiang-tiang ku emas, jeung anjeun kudu nyieun cingcin-cingcin tina emas, tempat anjeun bakal nyelapkeun palang-palang, jeung anjeun kudu nyaluyuan palang-palang ku emas. Jeung anjeun kudu ngadegkeun tendana nurutkeun bentuk anu geus dipidangkeun ka anjeun di gunung.

Jeung anjeun bakal nyieun tirai tina benang biru, wungu, jeung beureum skarlet anu dipintal, sarta linen halus anu dijalin, karya tenunan; anjeun bakal nyieunana kalayan gambar kerubim. Jeung anjeun bakal nempatkeun éta kana opat pilar anu teu bisa ruksak anu dilapis ku emas, jeung ibukota maranéhanana tina emas, jeung dasar maranéhanana opat tina pérak. Jeung anjeun bakal nempatkeun tirai dina tihang-tihang, jeung anjeun bakal mawa asup ka dinya, di jero tirai, peti kasaksian, jeung tirai bakal misahkeun pikeun anjeun antara tempat suci jeung tempat anu paling suci. Jeung anjeun bakal nutupan peti kasaksian ku tirai di tempat anu paling suci. Jeung

anjeun bakal nempatkeun méja di luar tirai, jeung kandil sabalikna méja dina bagian tenda nu ka arah Kidul, jeung méja anjeun bakal nempatkeun dina bagian tenda nu ka arah Kalér. Jeung anjeun bakal nyieun panutup pikeun panto tenda tina benang biru, wungu, jeung beureum skarlet anu dipintal, sarta linen halus anu dipintal, karya sulaman. Jeung anjeun bakal nyieun pikeun tirai lima tihang, jeung anjeun bakal nyaluyuan aranjeunna ku emas, jeung ibukota-ibukotana tina emas, jeung anjeun bakal tuang pikeun aranjeunna lima dasar tina parunggu.

□□

Jeung anjeun kudu nyieun hiji altar tina kai anu teu buruk, lima cubits panjangna, jeung lima cubits rubakna, altar téh bakal pasagi, jeung jangkungna tilu cubits. Jeung anjeun kudu nyieun tanduk-tanduk dina opat sudutna, tina eta sorangan bakal aya tanduk-tandukna, jeung anjeun kudu nutupan eta-eta ku parunggu. Jeung anjeun kudu nyieun makuta pikeun altar, jeung panutupna, jeung mangkok-mangkokna, jeung kait-kait dagingna, jeung parobaanna, jeung sakabéh wadah-wadahna anjeun kudu nyieun tina perunggu. Jeung anjeun kudu nyieun kisi tina jaring parunggu pikeun éta, sarta nyieun opat cingcin parunggu dina opat sisi kisi éta. Jeung anjeun bakal nempatkeun aranjeunna handapeun saringan altar ti handap, sareng saringan éta bakal dugi ka satengah altar. Jeung anjeun kudu nyieun galah-galah pikeun altar tina kai anu teu buruk, sarta

ngalapis éta galah-galah ku perunggu. Jeung anjeun kudu nyorongkeun anu kutub kana cingcin-cingcin, sarta hayu anu kutub téh aya di sisi-sisi altar pikeun ngangkat éta. Kerung teu aya jahitanana anjeun bakal ngadamelna, nurutkeun anu parantos dipidangkeun ka anjeun di gunung, kitu anjeun bakal ngadamelna. Jeung anjeun bakal nyieun palataran pikeun tenda, kana sisi anu nuju ka Kidul, layar palataran tina linen halus anu dipintal, panjangna saratus cubit pikeun hiji sisi. Jeung tiang-tiangna dua puluh, sareng dasar-dasarna dua puluh tina parunggu, sareng cingcin-cingcinna sareng panyekel-panyekelna tina pérak. Kitu di sisi ka arah wétan, layar saratus hasta panjangna, tihangna dua puluh, alasna dua puluh tina parunggu, cingcin jeung pananggap tina tihang, sarta alasna dilapis ku pérak. Tapi lebar palataran anu nuju ka laut téh lima puluh hasta layarna, tihangna sapuluh, jeung alasna sapuluh. Jeung rubak palataran ka arah Kidul layar lima puluh hasta, tihangna sapuluh, jeung alasna sapuluh. Jeung lima belas cubit jangkungna layar di hiji sisi, tihangna tilu, jeung alasna tilu. Jeung sisi nu kadua lima belas hasta jangkungna tina layar, tihangna tilu, jeung dasarna tilu. Jeung di gerbang palataran aya panutup, jangkungna dua puluh cubits tina benang biru, wungu, jeung beureum sarang anu dipintal, sarta linen halus anu dipintal ku rupa-rupa sulaman tukang sulam, tihangna opat, jeung dasarna opat. Sadaya tiang palataran sabudeureun dilapis ku pérak, kapitalna pérak, jeung dasarna parunggu. Panjangna palataran saratus kali saratus, rubakna lima puluh kali lima puluh, jangkungna lima hasta tina linen halus anu dipintal, sareng alas-alasna tina parunggu. Jeung sakabéh konstruksi

jeung sakabéh parabot jeung patok palataran téh tina perunggu.

Jeung anjeun paréntah ka anak-anak Israél, jeung hayu aranjeunna nyandak ka anjeun minyak tina olives anu teu diperes, beresih, ditumbuk pikeun cahaya ngaduruk, supaya lampu téh hurung terus-terusan. Dina tenda kasaksian, di luar tirai anu aya dina perjanjian, Harun jeung putra-putrana bakal ngaduruk éta ti soré nepi ka isuk-isuk di hareupeun Gusti, hukum anu langgeng pikeun generasi-generasi anjeun ti putra-putra Israil.

□□

Jeung anjeun bawa deukeut ka diri anjeun sorangan si Aaron lanceuk anjeun, jeung putra-putrana, ti antara putra-putra Israel, pikeun ngalayanan salaku imam ka abdi: Aaron, jeung Nadab, jeung Abiud, jeung Eleazar, jeung Ithamar, putra-putra Aaron. Jeung anjeun bakal nyieun jubah suci pikeun Aaron, lanceuk anjeun, pikeun kahormatan jeung kamulyaan. Jeung anjeun nyarios ka sadaya jalmi anu wijaksana dina pikiran, anu kuring eusian ku roh kawijaksanaan sareng persepsi, sareng aranjeunna bakal ngadamel jubah suci Aaron pikeun anu suci, dimana anjeunna bakal ngalayanan salaku imam ka abdi. Jeung ieu téh baju-baju nu maranéhna bakal nyieun: perisai dada, papakéan taktak, jubah panjang, tunik anyaman, sorban, jeung sabuk. Maranéhna bakal nyieun baju-baju suci pikeun Harun jeung putra-putrana pikeun ngalayanan salaku imam ka Abdi.

□□□

Jeung aranjeunna bakal nyandak emas, hyacinth, ungu, beureum saulas, jeung linen halus. Jeung aranjeunna bakal nyieun éfod tina linen halus anu dipintal, karya tenunan anu dijalin. Dua potongan taktak anu nyambungkeun bakal aya pikeun anjeunna, hiji ka nu séjén, dipasang dina dua bagian éta. Jeung lawon tina potongan taktak anu aya dina éta, nurutkeun cara nyieunna tina éta bakal jadi tina emas murni, jeung biru, jeung ungu, jeung beureum dijalin, jeung linen halus dipintal. Jeung anjeun bakal nyandak éta dua batu zamrud, sarta anjeun bakal ngukir ngaran-ngaran putra Israél dina éta batu. Genep ngaran dina batu nu kahiji, jeung genep ngaran nu sésana dina batu nu kadua nurutkeun generasi maranéhanana. Karya tina seni garapan batu, ukiran segel, anjeun bakal ngukir dua batu éta kana ngaran-ngaran putra-putra Israel. Jeung anjeun bakal nempatkeun dua batu éta dina taktak éfod, batu-batu pangéling-éling pikeun putra-putra Israél, jeung Harun bakal ngangkat ngaran-ngaran putra-putra Israél di hareupeun Gusti dina dua taktakna, minangka pangéling-éling ngeunaan maranéhanana. Jeung anjeun bakal nyieun potongan taktak tina emas murni. Jeung anjeun kudu nyieun dua ranté pinggiran tina emas murni, dijalin kalayan motif kembang, hasil karya anyaman, sarta anjeun kudu nempatkeun ranté pinggiran nu geus dijalin kana potongan taktak, nurutkeun potongan taktak maranéhanana ti sisi hareup.

Jeung anjeun kudu nyieun breastpiece kaputusan, karya bordir, nurutkeun wirahma ephod anjeun kudu nyieunana tina emas, jeung benang biru, jeung benang ungu, jeung benang beureum

saulas anu dipintal, jeung linen halus anu dipintal. Anjeun kudu nyieun éta pasagi, bakal jadi ganda, panjangna hiji jengkal, jeung rubakna hiji jengkal. Jeung anjeun bakal ninun dina éta lawon anu diatur ku batu opat jajar, jajar batu bakal aya, sardius, topaz, jeung zamrud, éta jajar anu kahiji. Jeung jajar anu kadua, batu delima, jeung batu nilam, jeung batu jasper. Jeung jajar anu katilu, ligurium, agate, amethyst. Jeung jajar nu kaopat krisolit, jeung beril, jeung oniks, dibungkus ku emas, dihijikeun dina emas, hayu aranjeunna janten numutkeun jajar maranéhanana. Jeung éta batu-batu hayu jadi tina ngaran-ngaran putra-putra Israél dua belas, nurutkeun ngaran-ngaranana, ukiran-ukiran segel, unggal hiji nurutkeun ngaranna, hayu jadi kana dua belas suku. Jeung anjeun kudu nyieun kana éta oracle rantai-rantai anu dijalin, karya saperti ranté tina emas murni. Jeung Harun bakal mawa ngaran-ngaran anak-anak Israil dina papan dada kaadilan di dadana, nalika asup ka tempat suci, minangka peringatan sateuacan Allah. Jeung anjeun bakal nempatkeun kana breastplate kaadilan éta manifestasi jeung bebeneran, sarta éta bakal aya dina dada Aaron, iraha anjeunna asup kana tempat suci di hareupeun Gusti, sarta Aaron bakal mawa kaadilan-kaadilan putra-putra Israél dina dadana di hareupeun Gusti terus-terusan. Jeung anjeun bakal nyieun pakéan jero anu jubah panjang, sakabéhna biru. Jeung bakal aya bukaan di tengahna, gaduh wates sabudeureun bukaanana, hasil tina anyaman, jahitanana dijalin babarengan, supaya henteu robek. Jeung anjeun bakal nyieun di handapeun wates jubah ti handap, saperti delima mekar, delima-delima leutik tina benang biru,

wungu, jeung beureum saulas anu dipintal, jeung linen halus anu dipulas, di handapeun wates jubah sabudeureun. Bentuk anu sarua: delima-delima leutik emas, jeung lonceng di antara éta sabudeureun. Ti gigireun delima emas dodona, jeung kembang dina pinggir jubah sabudeureun, Jeung bakal aya Harun dina ngalayanan, kadéngé sorana, nalika asup kana tempat suci di payuneun Gusti, jeung nalika kaluar, supaya anjeunna ulah maot. Jeung anjeun kudu nyieun piring emas murni, sarta ngukir dina éta ukiran segel, Sanctuary Gusti. Jeung anjeun kudu nempatkeun eta kana benang biru anu dipintal, sarta eta bakal aya dina sorban, di hareupeun sorban eta bakal aya. Jeung éta bakal aya dina dahi Harun, jeung Harun bakal ngangkat dosa-dosa tina hal-hal suci, sabaraha waé anu bakal disucikeun ku putra-putra Israil tina sakabéh kurban hal-hal suci maranéhanana, jeung éta bakal aya dina dahi Harun terus-terusan, ditarima ku maranéhanana di hareupeun Gusti.

Jeung nu dihias tina tunik tina linen halus, jeung anjeun bakal nyieun sorban tina linen halus, jeung anjeun bakal nyieun sabuk, karya sulaman. Jeung pikeun anak-anak lalaki Harun, anjeun bakal nyieun tunik jeung sabuk, jeung sorban anjeun bakal nyieun pikeun aranjeunna pikeun kahormatan jeung kamulyaan. Jeung anjeun bakal ngagemkeun éta ka Harun lanceuk anjeun, jeung putra-putrana kalayan anjeunna, jeung anjeun bakal ngurapi aranjeunna, jeung anjeun bakal ngeusian leungeun aranjeunna, jeung anjeun bakal nguduskeun aranjeunna, supaya aranjeunna bisa ngalayanan salaku imam ka abdi. Jeung anjeun kudu nyieun calana suku linen pikeun

aranjeunna pikeun nutupan kabugiluan awakna, ti cangkéng nepi ka pingping. Jeung Harun bakal boga éta, sareng putra-putrana, iraha waé aranjeunna asup kana tenda kasaksian, atawa iraha waé aranjeunna ngadeukeutan pikeun ngalayanan ka altar anu suci, sareng aranjeunna moal bakal mawa dosa ka diri sorangan, sangkan aranjeunna moal maot. Éta hukum anu langgeng pikeun anjeunna, sareng pikeun turunanana saatos anjeunna.

□□

Jeung ieu mangrupikeun hal-hal anu bakal anjeun lakukeun ka aranjeunna, anjeun kedah nguduskeun aranjeunna supados aranjeunna ngalayanan salaku imam ka abdi. Anjeun kedah nyandak anak sapi ti sapi hiji, sareng domba jalu tanpa cacad dua. Jeung roti teu diragian anu dikaduk dina minyak, jeung wafer teu diragian anu dioles dina minyak, tina tipung gandum anu halus anjeun kudu nyieunana. Jeung anjeun bakal nempatkeun éta kana hiji karanjang, sarta anjeun bakal mawa éta dina karanjang, sareng anak sapi sareng dua domba jalu. Jeung Harun sareng putra-putrana anjeun kedah bawa ka panto-panto kemah kasaksian, sareng anjeun kedah ngumbah aranjeunna dina cai. Jeung sanggeus nyokot éta baju-baju, anjeun bakal ngagemkeun ka Harun dulur anjeun tunik baju panjang, jeung sapotong taktak, jeung perisai dada, sarta anjeun bakal nyambungkeun ka anjeunna éta perisai dada kana sapotong taktak. Jeung anjeun kudu nempatkeun sorban kana

sirahna, jeung anjeun kudu nempatkeun piring suci kana sorban éta. Jeung anjeun bakal nyandak minyak pangurapan, teras tuang kana sirahna, jeung ngurapi anjeunna. Jeung anjeun bakal mawa putra-putrana, sareng pakéan aranjeunna tunik. Jeung anjeun bakal ngabeungkeut aranjeunna ku sabuk-sabuk, jeung anjeun bakal nempatkeun sorban-sorban ka aranjeunna, jeung bakal jadi ka aranjeunna imamat ka abdi salami-lamina, jeung anjeun bakal nguduskeun Harun leungeun-leungeunna, jeung leungeun-leungeun putra-putrana. Jeung anjeun kudu mawa anak sapi ka panto tenda kasaksian, sarta Harun jeung anak-anakna bakal nempatkeun leungeun-leungeunana kana sirah anak sapi di hareupeun Gusti, di gigireun panto tenda kasaksian. Jeung anjeun kudu meuncit anak sapi di hareupeun Gusti, di gigireun panto tenda kasaksian. Jeung anjeun kudu nyandak tina getih anak sapi, terus anjeun kudu nempatkeun kana tanduk-tanduk altar ku ramo anjeun, sedengkeun sésana getih sakabéhna kudu dituang di gigireun dasar altar. Jeung anjeun kudu nyandak sakabéh gajih anu aya dina beuteung, sareng lobus ati, sareng dua ginjal, sareng gajih anu aya dina éta, teras anjeun kudu nempatkeun kana altar. Tapi daging anak sapi, jeung kulitna, jeung taina kudu anjeun kaduruk ku seuneu di luar kemah, sabab éta téh dosa.

Jeung anjeun bakal nyandak domba jalu nu hiji, sarta Harun jeung putra-putrana bakal nempatkeun leungeun-leungeunana kana sirah domba jalu éta. Jeung anjeun bakal meuncit anjeunna, sarta sanggeus nyokot getihna, anjeun bakal tuang kana altar sabudeureun. Jeung domba jalu téh anjeun bakal

motong dua numutkeun anggota awakna, sarta anjeun bakal nyeuseuh jeroanna jeung sukuna ku cai, sarta anjeun bakal nempatkeun kana potongan-potongan téa babarengan jeung sirahna. Jeung anjeun bakal nawiskeun sakabéh domba jalu kana altar, kurban bakaran ka Gusti jadi bau seungit, éta téh menyan ka Gusti. Jeung anjeun bakal nyokot domba jalu nu kadua, sarta Harun jeung putra-putrana bakal nempatkeun leungeun-leungeunana kana sirah domba jalu éta. Jeung anjeun bakal meuncit anjeunna, jeung anjeun bakal nyokot getihna, jeung anjeun bakal nempatkeun kana cuping ceuli katuhu Harun, jeung kana ujung leungeun katuhu, jeung kana ujung suku katuhu, jeung kana cuping ceuli katuhu putra-putrana, jeung kana ujung leungeun katuhu maranéhanana, jeung kana ujung suku katuhu maranéhanana. Jeung anjeun bakal nyandak tina getih anu aya dina altar, jeung tina minyak pangurutan, sarta anjeun bakal nyiprat kana Harun jeung kana jubahna, jeung kana putra-putrana jeung kana jubah-jubah putra-putrana babarengan jeung anjeunna, sarta bakal disucikeun anjeunna sorangan jeung jubahna, jeung putra-putrana jeung jubah-jubah putra-putrana babarengan jeung anjeunna, sedengkeun getih domba jalu anjeun bakal tuang ka altar sabudeureun. Jeung anjeun kudu nyandak ti domba jalu éta gajihna, jeung gajih anu nutupan beuteungna, jeung lobus atina, jeung dua ginjalana, jeung gajih anu aya dina luhurna, jeung panangan katuhuna, sabab ieu téh upacara kasampurnaan. Jeung roti hiji tina minyak, jeung jajan datar hiji tina karanjang roti teu diragian anu geus diatur di hareupeun Gusti. Jeung anjeun bakal nempatkeun éta sadaya kana leungeun Harun,

jeung kana leungeun putra-putrana, jeung anjeun bakal misahkeun aranjeunna salaku pisahan sateuacan Gusti. Jeung anjeun bakal nyandak éta tina panangan maranéhanana, jeung anjeun bakal ngahaturkeun kana altar kurban bakaran kana bau seungit sateuacan Gusti, éta mangrupikeun kurban pikeun Gusti. Jeung anjeun bakal nyandak dada tina domba jalu kasampurnaan, nu éta nyaéta Harun, jeung anjeun bakal misahkeun éta salaku persembahan sateuacan Gusti, jeung éta bakal jadi bagian anjeun. Jeung anjeun kudu nyucian dada persembahan, jeung panangan tina persembahan anu diangkat, anu geus dipisahkeun, jeung anu geus dicabut tina domba jalu tina pentahbisan ti Aaron, jeung ti putra-putrana. Jeung bakal jadi milik Harun jeung anak-anakna salaku aturan anu langgeng ti urang Israél, sabab ieu téh persembahan, jeung persembahan bakal datang ti urang Israél tina kurban-kurban kawilujengan urang Israél, persembahan ka Gusti.

Jeung jubah suci, nu mangrupa milik Harun, bakal jadi pikeun putra-putrana saatos anjeunna, pikeun ngurapi aranjeunna ku éta, jeung pikeun nyucian leungeun maranéhanana. Tujuh poé bakal dipaké ku imam anu ngaganti anjeunna ti anak-anak lalaki anjeunna, anu bakal asup ka jero tenda kasaksian pikeun ngalayanan di tempat-tempat suci. Jeung anjeun bakal nyandak domba jalu kasampurnaan, sarta anjeun bakal kulub dagingna di tempat anu suci. Jeung Harun sareng putra-putrana bakal dahar daging domba jalu, sareng roti-roti anu aya dina karanjang, di gigireun panto kemah kasaksian. Maranéhna bakal dahar éta dina nu maranéhna geus disucikeun dina éta

pikeun ngalengkepan leungeun maranéhna, nyucikeun maranéhna, jeung urang asing moal dahar tina éta, sabab éta téh suci. Upami aya sésana daging kurban kasampurnaan jeung roti nepi ka isuk-isuk, anjeun kudu ngaduruk sésa-sésa éta ku seuneu, ulah didahar, sabab éta téh suci.

Jeung anjeun bakal ngalakukeun ka Aaron jeung ka putra-putrana kitu, nurutkeun sakabéh anu kuring paréntahkeun ka anjeun, tujuh poé anjeun bakal consecrate leungeun maranéhanana. Jeung anak sapi pikeun dosa anjeun bakal ngadamel dina dinten pembersihan, jeung anjeun bakal ngabersihkeun altar dina nyucian anjeun kana eta, jeung anjeun bakal ngurapi eta sangkan nyucian eta. Tujuh poé anjeun kudu ngabersihkeun altar, jeung nguduskeun éta, sarta altar téh bakal jadi suci tina anu suci, sakabéh jalma anu nyabak altar bakal dijieun suci. Jeung ieu téh nyaéta nu anjeun bakal ngalakukeun kana altar: domba-domba umur sataun anu teu cacad, dua unggal poé kana altar sacara terus-terusan, kurban anu terus-terusan.

Domba anu kahiji anjeun kudu ngadamel dina isuk-isuk, jeung domba anu kadua anjeun kudu ngadamel dina soré. Jeung kasapuluh tipung halus anu dicampurkeun dina minyak anu ditumbuk, saparapat hin, jeung persembahan inuman saparapat hin anggur pikeun hiji domba. Jeung domba anu kadua anjeun kedah ngadamel waktos soré, nurutkeun kurban isuk-isuk, sareng nurutkeun persembahan inuman na, anjeun kedah ngadamel janten bau seungit kurban ka Gusti. Kurban anu

terus-terusan pikeun generasi anjeun, di panto tenda kasaksian di payuneun Gusti, dimana Kami bakal nganyatakeun diri ka anjeun ti dinya, supados nyarios ka anjeun. Jeung kuring bakal nangtukeun di dinya ka putra-putra Israil, sareng kuring bakal dikudusan dina kamulyaan kuring. Jeung abdi bakal nyucian tenda kasaksian jeung altar, sarta Harun jeung putra-putrana abdi bakal nyucian, pikeun ngalayanan salaku imam ka abdi. Jeung kuring bakal disebut di antara anak-anak Israil, jeung kuring bakal jadi Allah maranéhanana. Jeung aranjeunna bakal nyaho yén Abdi nyaéta Gusti Allah maranéhanana, anu geus mingpin aranjeunna kaluar ti tanah Mesir, pikeun disebut ka aranjeunna, jeung jadi Allah maranéhanana.

□□

Jeung anjeun bakal nyieun altar menyan tina kai anu teu buruk. Jeung anjeun bakal nyieun éta panjangna hiji cubit, jeung rubakna hiji cubit, éta bakal pasagi, jeung jangkungna dua cubit, tanduk-tandukna bakal kaluar tina éta sorangan. Jeung anjeun kudu nyaluyuan ku emas murni kana kisi-kisina, jeung kana témbok-témbokna sabudeureun, jeung kana tanduk-tandukna, sarta anjeun kudu nyieun pikeun éta makuta emas anu dipintal sabudeureun. Jeung dua cingcin emas murni anjeun kudu nyieun di handapeun pinggir anu dipulas, dina dua sisina anjeun kudu nyieun dina dua sisi, jeung éta bakal jadi wadah pikeun galah-galah, supaya bisa ngangkat éta ku éta. Jeung anjeun kudu nyieun tihang tina kai anu teu buruk, sarta

ngalapis éta tihang ku emas. Jeung anjeun bakal nempatkeun éta sabalikna tirai anu aya dina peti kasaksian, dimana Kami bakal ngawahyukeun diri ka anjeun ti dinya. Jeung Harun bakal ngaduruk menyan campuran anu halus dina éta unggal isuk, nalika anjeunna ngurus lampu-lampu, anjeunna bakal ngaduruk menyan dina éta. Jeung iraha Harun nyaangan eta lampu-lampu telat, anjeunna bakal ngaduruk menyan kana éta. Menyan anu terus-terusan salawasna di hareupeun Gusti pikeun generasi-generasi maranéhanana. Jeung anjeunna moal mawa dupa séjén, kurban, kurban sembelihan kana éta, jeung kurban tuang moal anjeun tuang kana éta. Jeung Harun kudu ngalaksanakeun panebusan dosa dina tanduk-tandukna sakali sataun, tina getih pangorban panyucian anjeunna kudu nyucian éta pikeun turun-tumurunana, éta mangrupikeun anu pangsucikeunana pikeun Gusti.

Jeung Gusti nyarios ka Musa, nyebutkeun, Upami anjeun ngalaksanakeun sénsus putra-putra Israél dina kunjungan ka maranéhanana, maka unggal jalma kedah masihan tebusan pikeun jiwana ka Gusti, supaya henteu aya tulah ka maranéhanana dina kunjungan éta. Jeung ieu nyaéta nu bakal dipasihkeun ku sakabéh jalma nu ngaliwat pamariksaan, nyaéta satengah didrachma anu nurutkeun didrachma suci, dua puluh obol kana hiji didrachma, jeung satengah didrachma téh sumbangan pikeun Gusti. Sadaya jalma anu ngaliwat kana pamariksaan ti umur dua puluh taun ka luhur, bakal masihan sumbangan ka Gusti. Nu beunghar moal nambahan, jeung nu miskin moal ngurangan tina satengah didrachma dina masihan

sumbangan ka Gusti, pikeun nebus jiwa-jiwa anjeun. Jeung anjeun bakal nyandak pérak tina kontribusi ti anak-anak Israél, jeung anjeun bakal masihan éta kana jasa tenda kasaksian, jeung éta bakal jadi peringatan ka anak-anak Israél di payuneun Gusti, pikeun nebus jiwa-jiwa anjeun. Jeung Gusti nyarios ka Musa, nyebutkeun, Jieun baskom parunggu jeung alas parunggu pikeun éta, supaya bisa ngumbah, jeung anjeun kudu nempatkeun éta di antara kemah kasaksian jeung altar, sarta anjeun kudu tuang cai kana éta. Jeung Harun sareng putra-putrana bakal nyeuseuh leungeun sareng sukuna ku cai. Nalika aranjeunna asup kana tenda kasaksian, aranjeunna kedah nyeuseuh ku cai, supados aranjeunna henteu maot, nalika aranjeunna ngadeukeutan ka altar pikeun ngalayanan sareng ngahaturkeun kurban bakaran ka Gusti. Maranéhna kudu nyeuseuh leungeun jeung suku ku cai, iraha waé asup ka jero tenda kasaksian, kudu nyeuseuh ku cai, supaya ulah maot, jeung éta bakal jadi hukum langgeng pikeun maranéhna, pikeun anjeunna jeung pikeun generasi-generasi anjeunna sanggeus anjeunna. Jeung Gusti nyarios ka Musa, nyebutkeun, Jeung anjeun candak rempah-rempah, kembang mur pilihan lima ratus syikal, jeung kayu manis seungit satengahna dua ratus lima puluh, jeung awi seungit dua ratus lima puluh, jeung iris lima ratus syékel tina nu suci, jeung minyak tina zaitun hiji hin. Jeung anjeun kudu nyieun éta jadi minyak pangurapan suci, minyak wangi ku seni tukang parfum; éta bakal jadi minyak pangurapan suci. Jeung anjeun kudu ngurapi ti dinya tenda kasaksian, jeung peti tenda kasaksian, jeung sakabeh parabot-parabotna, jeung kandil jeung sakabéh parabotna, jeung altar

menyan, jeung altar kurban bakaran jeung sakabéh parabotna, jeung méja jeung sakabéh parabotna, jeung baskom. Jeung anjeun kudu ngasucian aranjeunna, sarta bakal jadi suci tina anu suci-suci, unggal jalma anu noel aranjeunna bakal disucian. Jeung Harun sareng putra-putrana anjeun kedah ngurapi, sareng anjeun kedah nyucian aranjeunna pikeun ngalayanan salaku imam ka abdi. Jeung ka anak-anak Israél anjeun kudu nyarios, Minyak salep pangurapan suci ieu bakal jadi pikeun anjeun turun-tumurun. Kana daging manusa teu bakal diolés, jeung nurutkeun komposisi ieu teu meunang anjeun nyieun pikeun diri anjeun sorangan siga kitu, suci éta, jeung tempat suci bakal jadi pikeun anjeun. Saha waé anu ngalakukeun sapertos kitu, sareng saha waé anu masihan ti dinya ka jalma asing, bakal dipupus tina rahayatna.

Jeung ceuk Gusti ka Musa, Candak pikeun diri anjeun rempah-rempah: mur, onika, galbanum anu seungit, jeung kemenyan anu transparan, sarua-sarua bakal jadi. Sareng aranjeunna bakal ngadamel menyan parfum ka anjeunna, karya tukang parfum anu dicampurkeun, murni, karya suci. Jeung anjeun kudu ngagiling tina ieu nepi ka halus, terus nempatkeun samémèh kasaksian-kasaksian dina tenda kasaksian, ti mana Kami bakal ngawanohkeun diri ka anjeun ti dinya. Éta bakal jadi dupa anu suci ti nu pang sucina pikeun anjeun. Nurutkeun komposisi ieu, anjeun moal ngadamel pikeun diri anjeun sorangan; éta bakal janten tempat suci pikeun anjeun ka Gusti. Saha waé anu ngalakukeun kitu sangkan nyeuseup éta, bakal binasa tina rahayatna.

□□□

□□

Jeung Gusti nyarios ka Musa, nyebutkeun, Tingali, kuring geus nelepon ku ngaran si Bezalel putra Uri putra Hur, ti suku Yuda. Jeung kuring ngeusian anjeunna ku sumanget ilahi tina hikmah, pamahaman, jeung pangaweruh dina unggal pagawean pikeun mikir. jeung ngarancang, ngerjakeun emas, jeung pérak, jeung parunggu, jeung hyacinth, jeung ungu, jeung beureum saulas anu dipintal, jeung pangajen batu, jeung kana pagawéan tukang kayu tina kai, pikeun ngerjakeun nurutkeun sakabéh pagawéan. Sareng kuring geus masihan anjeunna sareng Eliab putra Ahisamach ti suku Dan, sareng ka unggal jalma anu gaduh haté anu paham kuring geus masihan pamahaman. Jeung aranjeunna bakal nyieun sadaya nu kuring paréntahkeun ka anjeun: tenda kasaksian, peti perjangjian, korsi rahmat nu di luhurna, jeung parabot tenda. jeung altar-altar, jeung méja jeung sakabéh wadahna, jeung panarangan anu murni jeung sakabéh wadahna jeung baskom sareng dasarna, Jeung jubah-jubah pangabdian pikeun Aaron, sareng jubah-jubah putra-putrana pikeun ngalayanan salaku imam ka Abdi. Jeung minyak pangurutan, jeung menyan komposisi anu suci, nurutkeun sakabéh anu kuring paréntahkeun ka anjeun, maranéhna bakal nyieunana.

Jeung Gusti nyarios ka Musa, nyebutkeun, Jeung anjeun paréntahkeun ka anak-anak Israél, nyarios, Tingali, jeung Sabat-Sabat abdi kudu anjeun jaga, éta mangrupa tanda ti abdi jeung

dina anjeun pikeun generasi-generasi anjeun, supaya anjeun terang yén abdi Gusti anu ngasucian anjeun. Jeung anjeun kudu ngajaga sabat-sabat, sabab ieu téh suci pikeun Gusti ka anjeun. Saha anu najiskeun éta, ku maot bakal dipaéhan. Sakabéh anu ngalakukeun pagawéan dina éta, jiwa éta bakal dipupus ti tengah umat-Na. Genep poé anjeun bakal ngadamel pagawéan, tapi dina poé katujuh nyaéta sabbat, istirahat anu suci pikeun Gusti. Saha waé anu ngadamel pagawéan dina poé katujuh bakal dipaéhan. Jeung anak-anak Israél bakal ngajaga sabat-sabat, pikeun ngalakukeunana kana generasi-generasi maranéhanana, Perjanjian anu langgeng antara Abdi sareng anak-anak Israil, éta mangrupikeun tanda anu langgeng pikeun Abdi, sabab genep poé Gusti ngadamel langit sareng bumi, sareng dina poé katujuh Anjeunna istirahat sareng eureun. Jeung masihan ka Musa nalika eureun nyarita ka anjeunna di Gunung Sinai, dua papan batu kasaksian anu ditulis ku ramo Allah.

□□

Saatos ningali yén Musa geus reureuh turun ti gunung, urang jalma ngumpul kana Harun, jeung aranjeunna nyarios ka anjeunna, Bangkit, jeung jieun ka urang dewa-dewa nu bakal maju samémeh urang, sabab Musa ieu, lalaki nu mingpin urang kaluar ti tanah Mesir, urang teu terang naon anu geus kajadian ka anjeunna. Jeung Harun nyarios ka aranjeunna, Cabut anting-anting emas anu aya dina ceuli istri-istri anjeun jeung putri-

putri anjeun, terus bawa ka abdi. Jeung sakabéh jalma nyabut anting-anting emas anu aya dina ceuli maranéhna, sarta mawa ka Harun. Sarta anjeunna nampi ti leungeun maranéhanana, teras ngawangun éta ku pahat, sarta ngadamel éta jadi anak sapi tuangan. Teras anjeunna nyarios, Ieu téh dewa-dewa anjeun, hai Israél, anu geus ngabawa anjeun kaluar ti tanah Mesir. Jeung sanggeus ningali, Harun ngawangun hiji altar di hareupeunana, sarta Harun ngumumkeun, Perayaan pikeun Gusti isukan. Saatos hudang isuk-isuk dina poé saterusna, anjeunna mawa naék kurban-kurban bakaran, sareng anjeunna mawa kurban kasalametan, teras rahayat diuk dahar sareng nginum, sareng aranjeunna bangun ulin.

Jeung Gusti nyarios ka Musa, nyebutkeun, Indit gancang, turun ti dieu, sabab urang anjeun anu anjeun bawa kaluar ti tanah Mesir geus dosa. Aranjeunna geus ngalanggar gancang tina jalan anu Kuring paréntahkeun ka aranjeunna, aranjeunna geus nyieun pikeun dirina sorangan anak sapi, jeung geus nyembah ka eta, jeung geus kurban ka eta, jeung ceuk, Ieu téh dewa-dewa anjeun, Israél, anu geus mawa anjeun kaluar tina tanah Mesir. Ayeuna antepkeun kuring, sareng kusabab ambek pisan ka aranjeunna, kuring bakal ngancurkeun aranjeunna, sareng kuring bakal ngajantenkeun anjeun janten bangsa anu gedé. Jeung Musa menta sateuacanna Gusti Allah, sarta ceuk, Naha, Gusti, Anjeun ambek murka ka rahayat Anjeun, anu Anjeun bawa kaluar tina tanah Mesir ku kakuatan anu gede, sareng ku panangan Anjeun anu luhur? Ulah nepi ka urang Mesir nyarios, Kalayan kajahatan Anjeunna mingpin aranjeunna kaluar

pikeun maéhan di gunung-gunung sareng ngancurkeun aranjeunna tina bumi. Eureun tina amarah murka Anjeun, sareng janten welas asih kana kajahatan umat Anjeun. Émut Abraham jeung Isaac jeung Jacob, abdi-abdi anjeun, ka saha anjeun sumpah nurutkeun diri anjeun sorangan, jeung anjeun nyarios ka aranjeunna, nyebutkeun, Kuring bakal ngalikeun turunan anjeun saperti béntang-béntang di sawarga dina jumlahna, jeung sakabéh tanah ieu nu anjeun jangjikeun méré ka aranjeunna, jeung aranjeunna bakal boga eta salamina. Jeung Gusti dipasihkeun pikeun ngajaga umat-Na.

Jeung sanggeus malik, Musa turun ti gunung, jeung dua papan batu kasaksian dina leungeunna, papan batu anu ditulis dina duanana sisina, ti dieu jeung ti ditu éta ditulis. Jeung éta papan-papan batu téh karya Allah, jeung tulisanana téh tulisan Allah anu diukir dina éta papan-papan batu. Sanggeus ngadéngé sora rahayat nu ngagorowok, Yosua nyarios ka Musa, Aya sora perang di kemah. Jeung anjeunna nyarios, Éta sanés sora jalma-jalma anu mingpin dina kakuatan, sareng sanés sora jalma-jalma anu mingpin dina parobahan, tapi sora jalma-jalma anu mingpin anggur anu abdi ngadangu.

Jeung nalika anjeunna ngadeukeutan ka kemah, ningali anak sapi jeung tarian-tarian, sarta sanggeus ambek ku murka, Musa ngalungkeun tina leungeunna dua papan batu, sarta naksir éta di handapeun gunung. Sanggeus nyokot anak sapi nu dijieun ku aranjeunna, anjeunna ngaduruk éta dina seuneu, ngagiling nepi ka halus, nyebarkeun kana cai, terus nginum-keun éta ka urang

Israél. Sareng saur Musa ka Harun, Naon anu dilakukeun ku urang ieu ka anjeun, nepi ka anjeun mawa dosa gedé ka aranjeunna? Jeung ceuk Harun ka Musa, Ulah ambek, Gusti, sabab anjeun terang dorongan rahayat ieu. Maranéhna nyarios ka kuring, Jieun ka urang dewa-dewa anu bakal maju di hareupeun urang, sabab Musa ieu, jelema anu geus mingpin urang kaluar ti Mesir, urang henteu terang naon anu geus kajadian ka manéhna. Jeung ceuk kuring ka aranjeunna, Upami aya saha anu gaduh perhiasan emas, cabut, jeung aranjeunna masihan ka kuring, jeung kuring ngalungkeun kana seuneu, jeung kaluarlah anak sapi ieu. Sarta ningali Musa yén umat geus bubar, sabab Harun geus ngabubarkeun aranjeunna jadi sumber kabungahan pikeun musuh-musuh maranéhanana. Musa nangtung dina gerbang camp, sareng cenah, Saha anu ka Gusti? Hayu anjeunna datang ka abdi. Ku kituna sadaya anak-anak Lewi ngumpul ka anjeunna. Jeung anjeunna nyarios ka aranjeunna, Ieu anu dicarioskeun ku Gusti, Allah Israél: Pasangkeun unggal jalma pedangna kana pingpingna, teras ngaliwat sareng uih deui ti gerbang ka gerbang ngalangkungan kemah, sareng paéhan unggal jalma lanceukna, sareng unggal jalma tatanggana, sareng unggal jalma anu pangdeukeutna. Jeung anak-anak Lewi ngalakukeun sakumaha Musa nyarios ka aranjeunna, sarta murag tina jalma-jalma dina poé éta kira-kira tilu rébu lalaki. Sareng Musa nyarios ka aranjeunna, Anjeun parantos ngeusian leungeun anjeun ayeuna ka Gusti, masing-masing ngalawan putrana atanapi lanceukna, supados dipasihan berkah ka anjeun.

Sanggeus énjingna, Musa nyarios ka umat, Anjeun geus ngalakukeun dosa anu gedé, jeung ayeuna kuring bakal naék ka Allah, sangkan kuring bisa nebus dosa anjeun. Musa balik deui ka Gusti, sarta ceuk, Abdi nyuhunkeun, Gusti, jalma ieu geus ngalakukeun dosa anu gede pisan, sarta geus nyieun dewa-dewa emas pikeun dirina sorangan. Jeung ayeuna, upami memang Anjeun ngahampura dosa-dosana ka aranjeunna, hampura. Tapi upami henteu, hapus abdi tina kitab Anjeun anu parantos Anjeun tulis. Jeung ceuk Gusti ka Musa, Upami aya anu geus dosa di hareupeun Kami, Kami bakal mupus aranjeunna tina kitab Kami. Ayeuna tapi indit, turun, sareng pituduh jalma ieu ka tempat anu kuring nyarios ka anjeun. Tingali, utusan kuring bakal indit sateuacan payuneun anjeun. Dina poé kuring ngadatangan, kuring bakal mawa ka aranjeunna dosa aranjeunna. Jeung Gusti struck rahayat kusabab anak sapi anu dijieun ku Aaron.

□□

Sareng saur Gusti ka Musa, Maju ka hareup, naék ti dieu anjeun sareng rahayat anjeun, anu anjeun bawa kaluar ti tanah Mesir, ka tanah anu kuring sumpah ka Abraham, sareng Ishak, sareng Yakub, nyebutkeun, Ka turunan anjeun kuring bakal masihan éta. Sareng Abdi bakal ngirim utusan Abdi sateuacan anjeun, sareng anjeunna bakal ngusir urang Amori, sareng urang Hiti, sareng urang Perizi, sareng urang Girgasi, sareng urang Hiwi, sareng urang Yebus, sareng urang Kanaan. Jeung Abdi bakal

mawa anjeun kana taneuh anu ngalir susu jeung madu, tapi Abdi moal naék bareng jeung anjeun, kusabab anjeun mangrupikeun umat anu tegar tengkuk, supados Abdi henteu ngancurkeun anjeun dina jalan. Saatos ngadangu kecap goréng ieu, rahayat duka pisan. Sareng ceuk Gusti ka anak-anak Israél, Anjeun jalma beuheung kaku, tingali, ulah paukul séjén baris dibawa ku Kami ka anjeun, sareng baris ngancurkeun anjeun. Ayeuna ku kituna leupaskeun jubah-jubah pamadegan anjeun, sareng dunya, sareng baris ditémbongkeun ka anjeun naon anu baris dipigawé ka anjeun. Jeung anak-anak Israil nyabut perhiasan maranéhanana jeung papakéan ti Gunung Horeb. Jeung sanggeus nyokot tendana, Musa masangna di luar camp, jauh ti camp, sarta éta disebut Tenda Kasaksian, sarta éta kajadian, sakabéh jalma nu néangan Gusti kaluar ka tenda nu aya di luar camp. Nalika Musa asup ka jero tenda di luar camp, sakabéh jalma nangtung ningali, masing-masing di panto tendana sorangan, jeung niténan Musa nepi ka anjeunna asup ka jero tenda. Sakumaha Musa asup kana tenda, tihang méga turun jeung nangtung dina panto tenda, sarta nyarita ka Musa, Jeung anjeunna nyarios ka Musa. Sakabéh jalma ningali tihang méga nangtung dina panto kemah, tuluy sakabéh jalma nangtung sarta menyembah, masing-masing ti panto kemahna sorangan. Jeung Gusti nyarita ka Musa, beungeut ka beungeut, saperti saha waé bakal nyarita ka sobat soranganna, jeung anjeunna balik ka camp, tapi palayan Yesus anak Nun anu ngora teu kaluar tina tendana.

Jeung ceuk Musa ka Gusti, Tingali, Anjeun nyarios ka abdi, Bawa

naek jalma ieu, tapi Anjeun henteu acan nyieun dipikanyaho ka abdi saha nu bakal Anjeun kirim kalawan abdi. Anjeun geus nyarios ka abdi, Abdi nyaho anjeun ti sadaya, jeung anjeun boga nimat ti abdi. Upami ku kituna kuring parantos mendakan kahadean di payuneun anjeun, témbongkeun ka kuring diri anjeun, supados kuring tiasa ningali anjeun kalayan jelas, ku kituna kuring bakal janten jalma anu parantos mendakan kahadean di payuneun anjeun, sareng supados kuring tiasa terang yén umat anjeun nyaéta bangsa anu agung ieu. Jeung anjeunna nyarios, Abdi bakal maju sateuacan anjeun, sareng bakal masihan istirahat ka anjeun. Jeung anjeunna nyarios ka anjeunna, Upami anjeun sorangan henteu bade angkat sareng abdi, ulah bawa abdi angkat ti dieu. Jeung kumaha bakal dipikanyaho sacara leres-leres, yén kuring geus manggihan kahadean ti anjeun, kuring jeung rahayat anjeun, iwal ku lalampahan anjeun kalawan urang? Jeung kuring bakal dimulyakeun, kuring jeung rahayat anjeun, ti sakabéh bangsa-bangsa anu aya di bumi. Sareng nyarios Gusti ka Musa, Sareng ieu ka anjeun kecap, anu anjeun parantos nyarios bakal Abdi laksanakeun, anjeun parantos mendakan, bakal Abdi laksanakeun, sabab anjeun parantos mendakan kahadean di payuneun Abdi, sareng Abdi terang anjeun ti sadayana. Jeung nyarios, Témbongkeun ka abdi diri anjeun. Jeung ceuk, Abdi bakal ngaliwat heula ti anjeun kalayan kamulyaan Abdi, sareng bakal nyauran ngaran Abdi, Gusti, sateuacanna anjeun, sareng bakal boga karep ka saha anu Abdi karep, sareng bakal boga welas asih ka saha anu Abdi welas asih. Jeung ceuk, Anjeun moal bisa ningali beungeut Kami, sabab teu aya manusa anu

ningali beungeut Kami jeung tetep hirup. Jeung ceuk Gusti, Tingali, aya tempat di gigireun Abdi, anjeun kudu nangtung dina batu éta. Nalika kamulyaan Abdi ngaliwat, Abdi bakal nempatkeun anjeun kana celah batu, sareng Abdi bakal nutupan anjeun ku panangan Abdi, dugi ka Abdi ngaliwat. Jeung Abdi bakal nyabut leungeun Abdi, teras anjeun bakal ningali tonggong Abdi, tapi beungeut Abdi moal katingali ku anjeun.

□□

Jeung ceuk Gusti ka Musa, Pahat pikeun diri anjeun dua papan batu, sakumaha ogé anu mimiti, jeung naek ka abdi kana gunung, sarta abdi bakal nulis dina papan-papan éta kecap-kecap anu aya dina papan-papan anu mimiti, anu anjeun peupeus. Jeung jadi siap pikeun isuk-isuk, tur anjeun kudu naék kana Gunung Sinai, tur anjeun kudu nangtung ka abdi di dinya dina puncak gunung. Jeung ulah aya saurang ogé naék kalayan anjeun, atawa katémbong di sakumna gunung éta, jeung domba-domba jeung sapi-sapi ulah ngangon deukeut gunung éta. Musa ngapahat dua papan batu, kawas nu mimiti. Isuk-isuk pisan, Musa naék ka Gunung Sinai, sakumaha geus diparéntahkeun ku Gusti ka manéhna, sarta Musa mawa dua papan batu éta. Gusti turun dina méga, nangtung di gigireun anjeunna di dinya, sareng nyebatkeun nami Gusti. Jeung Gusti ngaliwat di hareupeun anjeunna, jeung Gusti Allah nyebut: welas asih jeung asih welas, sabar jeung loba pisan dina welas asih, jeung leres.

□□□

Jeung ngajaga kaadilan jeung karep kana rébuan, miceun kalanggengan jeung kateuadilan jeung dosa-dosa, tapi moal ngabersihkeun nu kaliru, mawa kalanggengan bapa-bapa kana anak-anakna jeung kana incu-incuna nepi ka generasi katilu jeung kaopat. Jeung geus buru-buru, Musa tungkul kana taneuh sarta sujud. Jeung ceuk, Lamun kuring geus manggihan kahadean di payuneun anjeun, hayu Gusti abdi angkat sareng urang, sabab jalma ieu bangheulang, sareng anjeun bakal ngahapus dosa-dosa urang sareng kalanggengan urang, sareng urang bakal jadi milik anjeun.

Jeung ceuk Gusti ka Musa, Tingali, Abdi nempatkeun ka anjeun perjangjian sateuacan sakabéh rahayat anjeun. Bakal ngalakukeun hal-hal mulya, anu teu acan kantos kajadian di sakumna bumi, jeung di unggal bangsa. Jeung sakabéh rahayat, anu di antarana aya anjeun, bakal ningali pagawéan Gusti, sabab éndah pisan éta, anu Abdi bakal ngalakukeun ka anjeun. Perhatikeun anjeun sadaya anu kuring paréntahkeun ka anjeun, tingali kuring ngusir ti payuneun anjeun urang Amori, jeung urang Kanaan, jeung urang Perizi, jeung urang Hiti, jeung urang Hiwi, jeung urang Girgasi, jeung urang Yebus. Merhatoskeun diri anjeun sorangan, ulah kantos anjeun nyieun perjangjian jeung nu nyicingan di luhur taneuh anu anjeun asup ka dinya, sangkan éta ulah jadi batu sandungan pikeun anjeun. Altar-altar maranéhna kudu anjeun robohkeun, tihang-tihang maranéhna kudu anjeun recah, rungkun-rungkun maranéhna kudu anjeun potong, jeung gambar-gambar ukiran tina dewa-dewa maranéhna kudu anjeun duruk dina seuneu. Ulah nyembah ka

dewa-dewa séjén, sabab Gusti Allah anu ngaranna cemburu, mangrupa Allah anu cemburu. Ulah kantos anjeun nyieun perjangjian jeung nu cicing di luhur bumi, sangkan maranehna moal ngalacurkeun diri nuturkeun dewa-dewa maranehna, jeung kurban ka dewa-dewa maranehna, sarta ngondang anjeun, nepi ka anjeun dahar tina milik maranehna. Jeung anjeun nyandak putri-putri maranéhna pikeun putra-putra anjeun, jeung masihan putri-putri anjeun ka putra-putra maranéhna, jeung putri-putri anjeun bakal nyembah dewa-dewa maranéhna, jeung putra-putra anjeun bakal nyembah dewa-dewa maranéhna. Jeung anjeun moal nyieun dewa-dewa lebur pikeun diri anjeun sorangan. Jeung pesta roti anu teu diragian kudu anjeun jaga, tujuh poé anjeun kudu dahar roti anu teu diragian, sakumaha anu geus kuring paréntahkeun ka anjeun, dina waktu bulan anyar, sabab dina bulan anyar anjeun kaluar ti Mesir. Unggal nu muka rahim, ka abdi anu jalu, unggal cikal bakal anak sapi, jeung cikal bakal domba. Jeung anak pangheulana sato beban anjeun kedah nebus ku domba, lamun tapi henteu nebus éta, anjeun kedah masihan hargana. Sakabéh anak pangheulana putra anjeun kedah nebus, anjeun moal katingali sateuacan abdi kalayan leungeun kosong.

Genep poé gawé, tapi dina poé katujuh anjeun kudu istirahat, boh dina waktu siki boh dina waktu panén kudu istirahat. Jeung anjeun kudu ngayakeun festival minggu-minggu pikeun abdi, dina awal panén gandum, sareng festival kumpulan dina tengah taun. Tilu kali dina sataun, unggal lalaki anjeun kudu katingali di payuneun Gusti Allah Israel. Sabab iraha kuring ngusir

bangsa-bangsa ti payuneun anjeun, jeung ngalegaan wates-wates anjeun, moal aya saurang ogé anu bakal mikahayang taneuh anjeun, nalika anjeun naék pikeun katempo di payuneun Gusti Allah anjeun, tilu kali dina sataun. Ulah meuncit getih kurban menyan abdi kana ragi, sareng ulah ngantunkeun kurban perayaan Paskah dugi ka énjing. Hasil kahiji tina bumi anjeun bakal anjeun tempatkeun ka jero imah Gusti Allah anjeun, ulah anjeun kulub anak domba dina susu indungna. Jeung ceuk Gusti ka Musa, Tulis pikeun diri anjeun kecap-kecap ieu, sabab dina kecap-kecap ieu Kuring geus nyieun perjanjian ka anjeun jeung ka Israil. Jeung Musa aya di dinya samémeh Gusti opat puluh poé jeung opat puluh peuting, anjeunna henteu tuang roti, jeung henteu nginum cai, sarta anjeunna nulis kana papan batu kecap-kecap ieu tina perjanjian, nyaéta sapuluh paréntah.

Nalika Musa turun tina gunung, jeung dua papan batu dina leungeun Musa, bari turunna tina gunung, Musa henteu terang yén panempo warna beungeut anjeunna geus dimulyakeun nalika anjeunna nyarita ka Anjeunna. Jeung Harun sareng sakabéh sepuh Israil ningali Musa, sareng tetempoan warna beungeut anjeunna dimulyakeun. Jeung maranéhna sieun ngadeukeutan ka anjeunna. Jeung Musa nyauran aranjeunna, sarta Harun jeung sakabéh pangawasa jamaah balik deui ka anjeunna, sarta Musa nyarios ka aranjeunna.

Sanggeus éta, sadaya urang Israél datang ka anjeunna, jeung manéhna paréntahkeun ka maranéhna sagala hal anu geus

diparéntahkeun ku Gusti ka manéhna di Gunung Sinai. Jeung saprak anjeunna eureun nyarita ka aranjeunna, anjeunna nempatkeun panutup kana beungeut na. Nalika Musa asup ka payuneun Gusti pikeun nyarita ka Anjeunna, anjeunna nyabut panutupna nepi ka kaluar, jeung sanggeus kaluar anjeunna nyarita ka sadaya putra Israil ngeunaan sagala anu diparéntahkeun Gusti ka anjeunna. Jeung anak-anak Israil nempo beungeut Musa, yén éta geus dimulyakeun, sarta Musa nempatkeun panutup kana beungeut dirina sorangan, nepi ka anjeunna asup pikeun nyarita ka Anjeunna.

□□

Sareng Musa ngumpulkeun sakumna jamaah anak-anak Israil, sareng nyarios, Ieu mangrupi kecap-kecap anu diparentahkeun ku Gusti pikeun dilaksanakeun ku aranjeunna. Genep poé anjeun kudu ngadamel pagawéan, tapi dina poé katujuh téh istirahat, suci, sabat, istirahat pikeun Gusti. Saha waé anu ngadamel pagawéan dina poé éta, kudu dipaéhan. Ulah ngahurungkeun seuneu di sakumna tempat cicing anjeun dina poé Sabat, Abdi Gusti. Jeung ceuk Musa ka sakabéh jamaah anak-anak Israél, Ieu téh kecap anu dititahkeun ku Gusti, nyebutkeun, Candak ti diantara anjeun sorangan hiji kurban ka Gusti, unggal jalma anu narima ku haténa, maranéhna bakal mawa buah kahiji ka Gusti: emas, pérak, parunggu. hyacinth, wungu, beureum saulas ganda dipintal, sareng linen halus dipintal, sareng bulu embé, Jeung kulit domba jalu anu dicelup

beureum, jeung kulit warna biru, jeung kai anu teu buruk, jeung batu-batu sardius, jeung batu-batu pikeun ukiran pikeun potongan taktak jeung jubah panjang. Jeung sakabéh jalma anu wijaksana dina haténa di antara anjeun, hayu datang jeung digawé sakabéh naon anu geus dititahkeun ku Gusti, Tendana, jeung panutupna, jeung tiraina, jeung palang silangna, jeung palangna, jeung tihangna, jeung peti kasaksian, jeung kutub-kutubna, jeung tempat pangampurana, jeung tirainna, jeung méja jeung sakabéh parabotna, jeung tempat lampuna cahaya jeung sakabéh parabot-parabotna, jeung altar jeung sakabéh wadah-wadahna, Jeung baju-baju suci Aaron sang imam, jeung baju-baju anu bakal dipaké pikeun ngalayanan, jeung tunik-tunik pikeun putra-putra Aaron tina imamat, jeung minyak pangurapan, jeung dupa komposisi.

Sareng sadaya jamaah anak-anak Israil kaluar ti hareupeun Musa. Jeung mawa masing-masing, nu dibawa ku haté maranéhanana, jeung sabaraha loba nu sigana hade kana jiwa maranéhanana, hiji kurban, jeung mawa hiji kurban ka Gusti pikeun sakabéh pagawéan tina tenda kasaksian, jeung pikeun sakabéh jasa éta jeung pikeun sakabéh jubah suci. Jeung para lalaki mawa ti para awéwé, unggal jalma anu ngarasa dina haténa, mawa segel-segel, jeung anting-anting, jeung cingcin-cingcin, jeung perhiasan anyaman, jeung gelang-gelang, sagala barang emas. Jeung sakabéh jalma anu mawa persembahan emas ka Gusti, jeung ti saha waé anu kapanggih linen halus, jeung kulit warna biru hyacinth jeung kulit domba jalu anu dicelup beureum, maranéhna mawa éta. Jeung unggal jalma anu

nyokot panawaran, aranjeunna mawa pérak jeung parunggu, panawaran-panawaran ka Gusti, jeung ti saha waé anu kapanggih kai anu teu buruk, keur sakabéh pagawéan persiapan, aranjeunna mawa. Jeung unggal awéwé anu wijaksana dina pikiranna, anu mamintal ku leungeunna, aranjeunna mawa barang-barang anu geus dipintal, nyaéta benang hyacinth, jeung benang wungu, jeung benang beureum saulas, jeung linen halus. Jeung sakabéh awéwé, anu katingali dina pikiranna maranéhanana dina kawijaksanaan, ngajalin bulu-bulu embé. Jeung para pamingpin mawa batu-batu zamrud jeung batu-batu pangeusian kana sapotong taktak jeung papan dada. jeung komposisi-komposisi, jeung kana minyak pangereman, jeung komposisi menyan. Sakabéh lalaki jeung awéwé anu haténa ngadorong maranéhna pikeun ngalaksanakeun sagala pagawéan anu diparéntahkeun ku Gusti ngaliwatan Musa, geus dibawa ku urang Israél salaku panawaran ka Gusti. Jeung ceuk Musa ka anak-anak Israil, Tingali, Allah geus nyauran ku ng Jeung ngeusian anjeunna ku sumanget ilahi tina hikmah jeung pamahaman, jeung pangaweruh ngeunaan sakabéh hal. jadi arsiték nurutkeun sakabéh karya arsitéktur, ngadamel emas jeung pérak jeung perunggu, jeung ngagawé batu, jeung ngagawé kai, jeung ngalakukeun dina unggal pagawéan hikmah. Jeung Anjeunna masihan kamampuan pikeun ngajar dina pikiran ka anjeunna oge, jeung ka Eliab anak Ahisamach, ti suku Dan, Jeung Anjeunna ngeusian aranjeunna ku kawijaksanaan, pamahaman, jeung pikiran pikeun ngartos ngalakukeun sagala karya anu suci, jeung nganyam hal-hal anyaman jeung sulaman ku

beureum saulas jeung linen halus, pikeun ngalakukeun unggal karya arsitéktur jeung rupa-rupa sulaman.

□□

Jeung Bezalel sareng Eliab ngadamel, sareng unggal jalma anu wijaksana dina pikiranna, anu dipasihan hikmah sareng pangaweruh ka aranjeunna, pikeun ngartos ngalaksanakeun sakabéh pagawéan, nurutkeun tugas-tugas suci, nurutkeun sakabéh anu diparéntahkeun ku Gusti. Jeung Musa nyauran Bezalel jeung Eliab, jeung sadaya jalma anu boga hikmah, anu Allah masihan pangaweruh dina haténa, jeung sadaya jalma anu rela hayang datang pikeun ngerjakeun karya éta, supaya ngalengkepan éta. Jeung aranjeunna nyandak ti Musa sadaya sumbangan anu dibawa ku putra-putra Israil pikeun sadaya pagawéan tempat suci pikeun ngalaksanakeunana, sareng aranjeunna sorangan masih narima anu keur dibawa ti jalma-jalma anu mawa unggal isuk. Jeung datangna sadaya jalma wijaksana anu ngalaksanakeun pagawéan suci, masing-masing nurutkeun pagawéanana sorangan anu keur digawé ku maranéhna. Jeung ceuk ka Musa, yén jalma mawa loba teuing nurutkeun karya-karya anu dititah ku Gusti pikeun dilakukeun. Sareng Musa maréntahkeun, sarta anjeunna ngumumkeun di kemah, nyebutkeun, Lalaki sareng awéwé ulah deui damel pikeun buah mimiti tempat suci, sareng jalma-jalma dicegah pikeun terus nawarkeun. Jeung karya-karya éta cukup pikeun aranjeunna ngalaksanakeun pangwangunan, malah aya sésa-

sésa. Jeung unggal jalma wijaksana anu digawé ngadamel baju-baju suci, anu kanggo Harun sang imam, sakumaha anu dititahkeun ku Gusti ka Musa. Jeung anjeunna ngadamel éfod tina emas, benang biru, benang wungu, benang beureum layung anu dipintal, sareng linen halus anu dipulas. Jeung dipotong éta daun-daun emas jadi buuk-buuk, supaya bisa dijalin babarengan jeung benang biru, jeung benang ungu, jeung benang beureum anu geus dipintal, jeung kain linen halus anu geus dipulas, karya anyaman aranjeunna dijieunna. Tali taktak anu nahan babarengan ti duanana bagian, pagawean dijalin anu dijalin babarengan kana hiji sarua séjén nurutkeun dirina sorangan. Ti dinya aranjeunna ngadamelna nurutkeun karajinanana, tina emas, jeung benang biru, jeung benang ungu, jeung benang beureum anu dijalin, jeung linen halus anu dipintal, sakumaha anu diparéntahkeun Gusti ka Musa, Jeung aranjeunna ngadamel duanana batu zamrud anu diikat babarengan jeung dikurilingan ku emas, diukir jeung ditatah siga ukiran segel tina ngaran-ngaran putra-putra Israél, Sareng anjeunna nempatkeun éta kana taktak efod, batu-batu pangéling-éling pikeun putra-putra Israél, sakumaha anu dititahkeun Gusti ka Musa.

Jeung aranjeunna ngadamel breastpiece, karya anyaman rupa-rupa nurutkeun karya ephod, tina emas, jeung benang biru, jeung benang ungu, jeung benang beureum saulas anu dipintal, jeung linen halus anu dipulas. Aranjeunna ngadamel breastplate pasagi ganda, panjangna hiji span, jeung rubakna hiji span ganda. Jeung dijalin babarengan dina éta lawon anu

diatur ku batu opat jajar, jajar batu: sardius jeung topaz jeung zamrud, éta jajar kahiji, Jeung jajar anu kadua, batu delima jeung batu nilam jeung batu yaspis, Jeung baris anu katilu, ligurium jeung agate jeung amethyst. Jeung jajar anu kaopat, krisolit jeung beril jeung oniks, dikurilingan ku emas, sarta diikat ku emas. Jeung éta batu-batu téh tina ngaran-ngaran putra-putra Israél dua belas, tina ngaran-ngaran maranéhanana diukir kana meterai-meterai, masing-masing tina ngaranna sorangan kana dua belas suku. Jeung aranjeunna ngadamel kana éta breastplate rumbai-rumbai anu dijalin babarengan, karya anyaman tina emas murni. Jeung aranjeunna ngadamel dua potongan taktak tina emas, jeung dua cingcin tina emas, sarta aranjeunna nempatkeun dua cingcin emas kana duanana tungtung perisai dada. Jeung aranjeunna nempatkeun ranté emas anu dijalin kana cingcin dina duanana bagian tina perisai dada. Jeung kana dua kontribusi, dua rantai anyaman. Jeung aranjeunna nempatkeun kana dua potongan taktak, jeung aranjeunna nempatkeun kana taktak tina efod di sabalikna, nyanghareupan ka hareup. Jeung aranjeunna ngadamel dua cingcin emas, sarta aranjeunna nempatkeun kana dua sirip dina tungtung tempat nyarios, sarta kana ujung bagian tukang efod ti jero. Jeung aranjeunna nyieun dua cingcin emas, sarta nempatkeunana kana duanana taktak efod ti handap, di hareupeun, deukeut gabungan, di luhur karya anyaman efod. Jeung diikat tutup breastplate tina cingcin-cingcinna kana cingcin-cingcin ephod, napel ku benang biru anu dijalin kana lawon ephod, supaya breastplate henteu leupas tina ephod, sakumaha anu dititahkeun Gusti ka Musa. Jeung aranjeunna

ngadamel baju jero handapeun sapotong taktak, karya anyaman, sakabéhna biru. Tapi bukaan jubah di tengahna ditenun ngaliwatan tur dijalin, miboga wates sabudeureun bukaanana anu teu bisa dirusak. Jeung aranjeunna ngadamel kana pinggir jubah ti handap siga kembang delima, tina benang biru, wungu, jeung beureum anu dipintal, sarta linen halus anu dipintal. Jeung aranjeunna ngadamel bel-bel emas, sarta nempatkeun bel-bel éta kana pinggir jubah sabudeureun di antara delima-delima. Lonceng emas jeung delima dina rumbai jubah sabudeureun, pikeun ngalayanan, sakumaha anu dititahkeun Gusti ka Musa. Jeung aranjeunna ngadamel tunik tina linen halus, karya anyaman, pikeun Harun jeung anak-anak lalaki na. jeung turbans tina linen halus, jeung turban tina linen halus, jeung leggings tina linen halus anu dipintal, Jeung sabuk-sabuk maranéhna tina linen halus, jeung biru, jeung ungu, jeung beureum saulas anu dipintal, karya sulaman, sakumaha cara anu diparéntahkeun Gusti ka Musa. Jeung aranjeunna nyieun piring émas, panawaran suci tina emas murni, sarta manéhna nyerat kana éta hurup-hurup anu diukir saperti segel, Tempat Suci pikeun Gusti, Jeung aranjeunna nempatkeun pita biru kana éta, supaya aya dina turban ti luhur, sakumaha anu diparéntahkeun Gusti ka Musa.

□□

Jeung aranjeunna ngadamel sapuluh curtains pikeun tenda. Dua puluh dalapan cubits panjang tina curtain nu hiji, éta sarua

pikeun sakabéhna, jeung opat cubits rubak tina curtain nu hiji. Jeung aranjeunna ngadamel tirai tina benang biru, wungu, jeung beureum saulas anu dipintal, sarta linen halus anu dipintal, karya tenunan kerubim. Jeung aranjeunna nempatkeun éta kana opat pilar anu teu binasa, disepuh ku emas, sareng ibukota-ibukotana tina emas, sareng dasar-dasarna opat tina pérak. Jeung aranjeunna ngadamel tirai panto tenda kasaksian tina benang biru, ungu, jeung beureum anu dipintal, sarta linen halus anu dipintal, karya tenunan kerubim. Jeung tiang-tiangna lima, jeung cingcin-cingcinna, jeung kapital-kapitalna, jeung kait-kaitna aranjeunna nyaluyuan ku emas, jeung alas-alasna lima tina parunggu.

Jeung aranjeunna ngadamel palataran ka arah Kidul, curtains palataran tina linen halus anu dipintal saratus kana saratus. Jeung tiang-tiangna dua puluh, jeung dasar-dasarna dua puluh. Jeung sisi anu nuju ka Kalér, saratus kali saratus, jeung sisi anu nuju ka Kidul, saratus kali saratus, jeung tihang-tihangna dua puluh, jeung alas-alasna dua puluh. Jeung sisi nu nuju ka laut téh curtains lima puluh cubits, pillars maranéhanana sapuluh, jeung bases maranéhanana sapuluh. Jeung sisi nu ka wétan lima puluh hasta layarna, lima belas hasta nu di tonggong, Jeung tiang-tiang maranéhna tilu, jeung dasar-dasar maranéhna tilu. Jeung dina tonggong anu kadua, ti dieu jeung ti ditu nurutkeun gerbang palataran, aya tirai lima belas hasta, tihangna tilu, jeung dasarna tilu. Sadaya gorden tenda tina linen halus anu dipintal. Jeung dasar-dasar tina tihang-tihangna tina parunggu, jeung kait-kaitna tina pérak, jeung ibukota-ibukotana ditutupan

ku pérak, jeung tihang-tihangna ditutupan ku pérak, sakabéh tihang-tihang palataran. Jeung tirai gerbang palataran éta karya tukang sulam tina benang biru, ungu, beureum saulas anu dipintal, jeung linen halus anu dipintal, panjangna dua puluh hasta, jangkungna jeung rubakna lima hasta, saluyu jeung gantungan palataran. Jeung tiang-tiangna opat, jeung dasar-dasarna opat tina perunggu, jeung kait-kaitna tina pérak, jeung ibukota-ibukotana dilapis ku pérak. Jeung sadaya pasak palataran sabudeureun tina parunggu, sarta aranjeunna sorangan dilapis ku pérak. Jeung ieu susunan tenda kasaksian, sakumaha geus dititah ka Musa, yén palayanan éta jadi tanggung jawab urang Lewi ngaliwatan Itamar putra Harun imam.

Jeung Bezalel anu ti Uri, ti suku Yuda, nyieun sakumaha anu diparéntahkeun Gusti ka Musa, Jeung Eliab putra Ahisamach ti suku Dan, anu jadi kapala tukang tina barang-barang anu dijalin jeung barang-barang anu disulam jeung karya-karya seni, pikeun ngajalin ku benang beureum saulas jeung ku linen halus.

□□

Jeung Bezalel ngadamel peti éta, Jeung anjeunna ngalapis éta kalayan emas murni ti jero sareng ti luar, Jeung anjeunna ngalebur ieu opat cingcin emas, dua dina sisi nu hiji, jeung dua dina sisi nu kadua. Lega kana kutub-kutub, supaya bisa ngangkat éta dina éta. Jeung anjeunna ngadamel korsi

pangampura di luhur peti tina emas murni, jeung dua cherubim emas éta, Hiji cherub dina tungtung tina korsi pangampunan anu kahiji, jeung hiji cherub dina tungtung tina korsi pangampunan anu kadua, ngabayangkeun ku jangjang-jangjangna kana tempat pangampura. Sareng anjeunna ngadamel méja anu disebutkeun tina emas murni. Jeung anjeunna ngalebur ieu opat cingcin, dua dina sisi anu kahiji, jeung dua dina sisi anu kadua, rubak, supaya bisa diangkat ku rintang dina éta. Jeung anjeunna ngadamel galah-galah tina peti sareng tina méja, sareng anjeunna ngalapis aranjeunna ku emas. Jeung anjeunna nyieun parabot-parabot méja, nyaéta mangkok-mangkok, parobaan-parobaan, cangkir-cangkir, jeung wadah-wadah pikeun tuang kurban, anu bakal dipaké pikeun tuang kurban, tina emas. Jeung anjeunna ngadamel lampstand nu nyaangan, tina emas, padet batangna, jeung pipa-pipana ti duanana bagian tina éta, Ti dahan-dahan saeutikna aya pucuk-pucuk, ti dahan-dahan saeutikna aya pucuk-pucuk anu nonjol, tilu ti ieu, jeung tilu ti ieu, dijieun sarua ka hiji-hiji. Jeung obor-oborna anu aya dina tungtung-tungtungna, bentukna siga kacang tina éta, jeung sockets-na tina éta, supaya jadi lampu-lampu dina éta, jeung socket anu katujuh anu aya dina tungtung lampstand, dina puncakna ti luhur, padet sakabéhna tina emas. Jeung tujuh lampu tina emas di luhurna, jeung japati-japati eta tina emas, jeung wadah-wadah tuangna tina emas. Ieu nyaluyuan tiang-tiang ku pérak, tuang cingcin emas kana tiang, nyaluyuan palang-palang ku emas, nyaluyuan tiang-tiang tirai ku emas, sareng nyieun kaitan-kaitan emas. Ieu ngadamel ogé cingcin tina tenda anu emas, jeung cingcin tina palataran, jeung

cingcin pikeun manjangkeun panutup ti luhur anu parunggu. Ieu anjeunna tuang kapital-kapital pérak tina tenda, jeung kapital-kapital parunggu tina panto tenda, jeung gerbang palataran, jeung kait-kait anjeunna dijieun pikeun tihang-tihang pérak. Dina tihang-tihang ieu, anjeunna ngalapis aranjeunna ku pérak. Ieu ngadamel pasak-pasak tina tenda, sareng pasak-pasak tina palataran tina parunggu, Ieu ngadamel altar perunggu tina panyekel seuneu perunggu anu dipiboga ku lalaki-lalaki anu geus berontak jeung jamaah Korah. Anjeunna ngadamel sadaya parabot altar, panarima seuneu, dasar, mangkok-mangkok, jeung kait daging tina parunggu. Ieu dijieun pikeun altar hiji nutupan, pagawéan jaring ti handap tina hawu, handapeun éta nepi ka satengahna, jeung nempatkeun kana éta opat cingcin tina opat bagian tina nutupan altar tina parunggu, lega pikeun galah-galah, sangkan bisa ngangkat altar ku éta. Ieu ngadamel minyak pangurutan anu suci, jeung komposisi dupa murni, karya tukang parfum. Ieu dijieun baskom parunggu jeung dasarna parunggu tina kaca spion para awéwé anu geus puasa, anu puasa di gigireun panto-panto tenda kasaksian, dina poé nalika anjeunna masangna.

Jeung dijieun éta baskom, supaya Musa jeung Harun jeung putra-putrana ngumbah leungeun jeung suku maranéhanana tina éta, nalika maranéhanana asup kana tenda kasaksian, atawa iraha maranéhanana ngadeukeutan ka altar pikeun ngalayanan, maranéhanana ngumbah tina éta, sakumaha Gusti maréntahkeun ka Musa.

□□

Sakabéh emas nu disiapkeun pikeun karya-karya nurutkeun sakabéh pagawéan hal-hal suci, jadi emas tina buah kahiji, salapan dua puluh talén, jeung tujuh ratus dua puluh syékel nurutkeun syékel nu suci. Jeung pérak panawaran ti para lalaki nu geus dipariksa tina jamaah nyaéta saratus talén, jeung sarébu tujuh ratus tujuh puluh lima syékel, drachma hiji per sirah, satengah tina syékel, nurutkeun syékel nu suci, Sadaya anu ngaliwat pamariksaan ti umur dua puluh taun ka luhur nyaéta genep ratus rébu, jeung tilu rebu lima ratus lima puluh. Jeung éta kajadian yén saratus talén pérak dipaké pikeun tuang saratus kapital tina tenda, jeung pikeun kapital tina tirai, Saratus kapitél pikeun saratus talén, hiji talén pikeun unggal kapitél. Jeung sarébu tujuh ratus tujuh puluh lima syékel dijieun pikeun kait-kait tihang, sarta ibukota-ibukotana ditutupan ku emas, sarta dihias.

Jeung perunggu tina panawaran éta tujuh puluh talén, jeung sarébu lima ratus syékel. Jeung aranjeunna ngadamel dasar-dasar panto tenda kasaksian tina éta, Jeung alas-alas palataran sabudeureun, jeung alas-alas gerbang palataran, jeung pasak-pasak kemah, jeung pasak-pasak palataran sabudeureun, jeung panutup parunggu tina altar, jeung sakabéh wadah tina altar, jeung sakabéh parabot tina kemah kasaksian Jeung putra-putra Israél ngalakukeun sakumaha Gusti maréntahkeun ka Musa, kitu aranjeunna ngalakukeun. Sésana emas tina persembahan

dijieun jadi wadah-wadah pikeun ngalayanan di hareupeun Gusti. Jeung tina hyacinth anu sésa, ungu, jeung beureum saulas, aranjeunna nyieun baju-baju pangladénan pikeun Harun, supaya anjeunna bisa ngalayanan maké éta dina tempat suci. Jeung aranjeunna mawa baju-baju ka Musa, jeung tendana, jeung wadah-wadahna, dasar-dasarna jeung palang-palangna, jeung tihang-tiangna, jeung altar, jeung sakabéh wadah-wadahna.

Jeung minyak pangurapan, jeung menyan komposisi, jeung lampstand anu murni, jeung lampu-lampuna, lampu-lampu pikeun ngaduruk, jeung minyak pikeun cahaya, Jeung méja pikeun roti persembahan, jeung sakabéh parabot-parabotna, jeung roti-roti anu geus disusun, Jeung jubah-jubah suci anu kanggo Harun, sareng jubah-jubah putra-putrana, pikeun imamat. Jeung tirai palataran, jeung tihang-tihangna, jeung hordéng panto kemah, jeung gerbang palataran, Jeung sakabéh wadah tina kemah, jeung sakabéh parabot-parabotna, jeung kulit domba jalu anu dicelup beureum, jeung panutup-panutup warna biru, jeung panutup-panutup séjénna, jeung pasak-pasak, jeung sakabéh parabot pikeun pagawéan kemah kasaksian. Sakabéh nu dititah ku Gusti ka Musa, kitu ogé dilakukeun ku anak-anak Israél kana sakabéh barang-barangna. Jeung Musa nempo sadaya pagawean éta, sarta maranéhna geus nyieunana saluyu jeung cara nu dititahkeun ku Gusti ka Musa, kitu maranéhna ngalakukeunana, sarta Musa ngaberkahan maranéhna.

□□

Jeung Gusti nyarios ka Musa, nyebutkeun, Dina poé kahiji bulan kahiji, dina bulan anyar, anjeun kudu ngadegkeun tenda kasaksian. Jeung anjeun bakal nempatkeun peti kasaksian, sareng anjeun bakal nutupan peti éta ku tirai. Jeung anjeun kudu mawa asup méja, terus nyetél roti panétahna, jeung mawa asup lampstand, terus masang lampu-lampuna. Jeung anjeun kudu nempatkeun altar emas pikeun ngaduruk menyan di hareupeun peti, sarta anjeun kudu masang panutup tirai dina panto tenda kasaksian. Jeung altar kurban anjeun kudu nempatkeun di gigireun panto tenda kasaksian, Jeung anjeun bakal nempatkeun sabudeureun tenda éta, jeung sadaya nu milik éta anjeun bakal nguduskeun sabudeureun. Jeung anjeun kudu nyokot minyak pangurutan, terus ngurapi kemahna, jeung sakabéh nu aya di jerona, terus nguduskeun eta, jeung sakabéh parabot-parabotna, sangkan jadi suci. Jeung anjeun kudu ngurapi altar kurban, jeung sakabéh wadahna, jeung anjeun kudu nyucian altar éta, sangkan altar éta jadi paling suci. Jeung anjeun kudu mawa Harun jeung putra-putrana ka panto kemah kasaksian, sarta ngumbah aranjeunna ku cai. Jeung anjeun bakal ngagemkeun Harun jubah-jubah suci, jeung anjeun bakal ngurapi anjeunna, jeung anjeun bakal nguduskeun anjeunna, jeung anjeunna bakal ngalayanan salaku imam ka abdi. Jeung anjeun bakal mawa putra-putrana, sareng pakéan aranjeunna tunik. Jeung anjeun bakal ngurapi aranjeunna cara anjeun ngurapi bapana, jeung maranéhna bakal ngalayanan salaku

imam ka Abdi, jeung éta bakal jadi, supaya pangurapi imamat ka maranéhna kana salamina, kana generasi-generasi maranéhna. Jeung Musa ngalakukeun sadayana anu dititahkeun ka anjeunna ku Gusti, kitu anjeunna ngalakukeunana.

Jeung éta kajadian dina bulan kahiji taun kadua, nalika maranéhna kaluar ti Mesir, dina bulan anyar diadegkeun éta tenda. Jeung Musa ngadegkeun kemah, sarta nempatkeun kapital-kapital, sarta nyelapkeun palang-palang, sarta ngadegkeun tihang-tihang. Jeung anjeunna manjangkeun curtains kana tenda, sarta nempatkeun panutup tenda kana eta ti luhur, sakumaha Gusti maréntahkeun ka Musa. Jeung sanggeus nyokot éta kasaksian, anjeunna ngalungkeun kana peti éta, sarta anjeunna nempatkeun galah-galah handapeun peti éta. Jeung dibawa asup éta peti kana éta tenda, jeung ditunda éta panutup tina éta tirai, jeung ditutupan éta peti tina éta kasaksian, sakumaha cara anu diparéntahkeun Gusti ka Musa. Jeung anjeunna nempatkeun méja kana tenda kasaksian, di sisi kalér, di luar tirai tenda. Jeung anjeunna nambihan kana éta roti persembahan di hareupeun Gusti, sakumaha cara Gusti maréntahkeun ka Musa. Sareng anjeunna nempatkeun kandil kana jero tenda kasaksian, di sisi tenda anu nuju ka Kidul. Jeung anjeunna nempatkeun lampu-lampuna sateuacan Gusti, sakumaha cara anu dititahkeun Gusti ka Musa. Jeung anjeunna nempatkeun altar emas dina tenda kasaksian, sabalikna tirai. Jeung anjeunna ngaduruk menyan dina éta menyan tina komposisi, sakumaha anu diparéntahkeun Gusti ka Musa. Jeung anjeunna nempatkeun altar kurban di gigireun panto tenda.

Jeung anjeunna nyetél palataran sabudeureun kemah jeung altar, sarta Musa parantos ngaréngsékeun sadaya pagawéan.

Méga nutupan tenda kasaksian, sarta tenda pinuh ku kamulyaan Gusti. Jeung Musa henteu tiasa asup ka jero Kemah Kasaksian, sabab méga ngalindung di luhurna, jeung kamulyaan Gusti pinuh di jero kemah éta. Nalika méga naék ti tina tenda, anak-anak Israél angkat mawa barang-barang maranéhanana. Upami méga henteu naék, aranjeunna henteu angkat dugi ka poé nalika méga naék. Awan téh aya di luhur tenda beurang, jeung seuneu aya di luhurna peuting di hareupeun sakumna Israél, dina sakabéh perjalanan maranéhanana.

Injil Markus

Mimiti tina warta alus Yesus Kristus, putra Allah. Sakumaha anu geus ditulis dina kitab-kitab para nabi, Tingali, Abdi ngutus utusan Abdi sateuacan anjeun, anu bakal nyiapkeun jalan anjeun di hareupeun anjeun, Sora anu ngagorowok di gurun, Siapkeun jalan Gusti, luruskeun jalur-jalurna.

Éta kajadian John ngabaptis di gurun jeung ngahébréhkeun baptisan tobat pikeun panghampura dosa. Jeung sakabéh tanah Yudea sareng urang Yerusalem kaluar ka anjeunna, sareng aranjeunna sadayana dibaptis di walungan Yordan ku anjeunna bari ngaku dosa-dosana. Si Yohanes ngagem bulu onta jeung sabuk kulit dina cangkéngna, sarta dahar simeut jeung madu liar. Jeung anjeunna ngawartakeun, nyebutkeun, Anu leuwih kuat ti abdi bakal datang sanggeus abdi, anu abdi teu cukup sanggup pikeun sujud ngabongkar tali sandal-Na. Abdi memang ngabaptis anjeun dina cai, tapi Anjeunna bakal ngabaptis anjeun dina Roh Suci.

□□□

Jeung éta kajadian dina poé-poé éta, datang Yésus ti Nasarét di Galilea jeung dibaptis ku Yohanes di Walungan Yordan. Sarta langsung nalika naék ti cai, manéhna ningali langit keur dibeulah jeung Roh turun saperti japati kana manéhna, Sarta aya sora ti langit, Anjeun téh Putra Abdi nu dipikacinta, ka Anjeun Abdi resep pisan.

Jeung langsung Roh ngalungkeun anjeunna ka gurun. Jeung anjeunna aya di dinya di gurun salila opat puluh poé, keur dicobaan ku sétan, jeung anjeunna aya babarengan jeung sato galak, sarta para utusan ngalayanan anjeunna.

Sanggeus Yohanes diserahkeun, Yesus sumping ka Galilea ngumumkeun warta alus ngeunaan Karajaan Allah. jeung nyebutkeun yén geus pinuh waktosna jeung geus deukeut Karajaan Allah, tobat jeung percaya kana Injil.

Bari leumpang di gigireun Laut Galilea, anjeunna nempo Simon jeung Andrew anu lanceukna Simon, keur ngalungkeun jala di laut, sabab maranéhna téh pamayang. Jeung ceuk Yesus ka aranjeunna, Hayu nuturkeun abdi, jeung abdi bakal ngajadikeun anjeun pamayang manusa. Jeung langsung ninggalkeun jala maranéhanana, aranjeunna nuturkeun ka Anjeunna. Jeung sanggeus maju saeutik ti dinya, manéhna nempo Yakub putrana Zebedeus jeung Yohanes lanceukna, bari maranéhna keur ngabenerna jala-jala dina parahu. Sarta langsung anjeunna nyauran aranjeunna. Sanggeus ninggalkeun bapana Zebedeus dina parahu jeung para pagawé upahan,

aranjeunna indit nuturkeun anjeunna.

Jeung aranjeunna asup ka Kapernaum, sarta langsung dina poé Sabat, sanggeus asup ka jamaah, Anjeunna ngajar. Jeung aranjeunna kacida reuwaseun kana pangajaran anjeunna, sabab anjeunna ngajar aranjeunna sakumaha jalma anu gaduh wewenang, jeung henteu sakumaha para ahli Taurat. Jeung aya dina pasamoan maranéhna hiji lalaki dina roh najis, sarta manéhna ceurik kaluar. Nyebutkeun, Antep! Naon urusan urang jeung anjeun, Yesus Nazaret? Anjeun datang pikeun ngancurkeun urang? Abdi terang saha anjeun, Nu Suci ti Allah. Jeung Yesus nyegah anjeunna bari nyebutkeun, Cicing jeung kaluar ti manéhna. Jeung ngagegerkeun manéhna, roh anu najis téh, sarta ngagorowok kalayan sora nu gedé, kaluar tina manéhna. Jeung kagét kabéh, nepi ka ngobrol ka diri sorangan bari nyebutkeun, Naon ieu? Pangajaran anyar naon ieu, yén ku wewenang anjeunna maréntah ka roh-roh najis, jeung maranéhna nurut ka anjeunna? Jeung warta ngeunaan anjeunna langsung sumebar ka sakuliah wewengkon sabudeureun Galilea.

Sarta langsung saatos kaluar tina jamaah, aranjeunna sumping ka imah Simon sareng Andrew, babarengan sareng James sareng John. Ibu mertua Simon keur ngagolér bari muriang. Jeung langsung aranjeunna nyarios ka anjeunna ngeunaan dirina. Jeung sanggeus ngadeukeutan, anjeunna ngangkat dirina bari nyekel leungeunna, jeung muriangna langsung ninggalkeun dirina, sarta manehna ngalayanan ka aranjeunna. Soré-soré,

nalika panonpoé geus tilelep, aranjeunna mawa ka anjeunna sadaya jalma anu gering jeung jalma anu karasukan sétan. Jeung sakabéh kota geus ngariung ka lawang panto. Jeung anjeunna nyageurkeun loba jalma anu gering parah ku rupa-rupa panyakit, jeung ngusir loba setan, jeung henteu ngidinan eta setan nyarita, sabab aranjeunna terang yén anjeunna téh Kristus.

Jeung isuk-isuk tacan beurang pisan, geus bangun tuluy kaluar jeung indit ka tempat anu sepi, di dinya manéhna ngadoa. jeung Simon jeung jalma-jalma anu sareng anjeunna ngudag anjeunna, Jeung sanggeus manggihan anjeunna, aranjeunna nyarios ka anjeunna yén sadayana milarian anjeun. Sarta anjeunna nyarios ka aranjeunna, Hayu urang angkat ka kota-kota tatangga, supaya di dinya ogé abdi tiasa ngahutbah, sabab pikeun ieu abdi parantos kaluar. Jeung manéhna ngawartoskeun dina pasamoan-pasamoan maranéhna ka sakuliah Galilea jeung ngusir sétan-sétan.

Jeung aya jalma kusta datang ka anjeunna, ngadesek ka anjeunna bari tuur, sarta nyarios ka anjeunna, Lamun anjeun hoyong, anjeun tiasa ngabersihkeun kuring. Tapi Yesus, ngarasa welas asih, ngacungkeun leungeun-Na, nyabak manéhna, jeung ngomong ka manéhna, Abdi hoyong, jadi beresih. Jeung sanggeus anjeunna nyarios, langsung kusta indit ti anjeunna, jeung anjeunna dibersihkeun. Jeung sanggeus ngingetkeun pisan ka anjeunna, langsung anjeunna ngusir anjeunna jeung nyarios ka anjeunna Tingali, ulah ka saha-saha nyarios nanaon,

tapi indit témbongkeun diri anjeun ka imam jeung pasihan persembahan pikeun beberesihan anjeun nu dititahkeun ku Musa pikeun kasaksian ka aranjeunna. Tapi sanggeus kaluar, manéhna mimiti ngumumkeun pisan jeung nyebarkeun éta kecap, nepi ka manéhna henteu bisa deui asup ka kota sacara terang-terangan, tapi cicing di luar di tempat-tempat sepi, jeung jalma-jalma datang ka manéhna ti mana-mana.

Jeung asup deui ka Kapernaum sanggeus sababaraha poé, kadéngé yén anjeunna aya di imah. Sarta langsung dikumpulkeun jalma-jalma loba, nepi ka teu aya deui tempat, malah di hareupeun panto oge, sarta anjeunna nyaritakeun sabda ka aranjeunna. Jeung aranjeunna datang ka anjeunna mawa jelema lumpuh, anu diusung ku opat urang. Jeung kusabab teu bisa ngadeukeutan ka anjeunna alatan riungan, aranjeunna muka hateup di tempat dimana Anjeunna aya, sarta sanggeus ngali aranjeunna nurunkeun ranjang, tempat jalma lumpuh éta ngagolér. Ningali iman maranéhna, Yésus nyarios ka nu lumpuh, Anak, dosa anjeun geus dihampura. Aya sababaraha juru tulis linggih di dinya, mikir dina haténa. Naon ieu kitu nyarita hujat? Saha anu bisa ngahampura dosa lamun lain ngan hiji Allah? Jeung langsung saatos terang, Yesus dina sumanget-Na yén kitu aranjeunna nalar dina diri sorangan, ceuk ka aranjeunna, Naon ieu hal anjeun nalar dina haté anjeun? Naon anu leuwih gampang, nyebutkeun ka jalma lumpuh, Dosa-dosa

anjeun geus dihampura, atawa nyebutkeun, Hudang jeung angkat kasur anjeun terus leumpang? Sangkan anjeun tiasa terang yén Putra Manusa gaduh wewenang pikeun ngahampura dosa di bumi, Anjeunna nyarios ka jalma anu lumpuh, Ka anjeun kuring nyarios, bangun sareng angkat kasur anjeun, teras angkat ka imah anjeun. Jeung anjeunna langsung bangun, tuluy ngangkat tikar kaluar di hareupeun sakabéh jalma, nepi ka maranéhna kabéh kagum jeung muliakeun Allah bari nyebutkeun, Urang teu pernah ningali kawas kieu.

Jeung manéhna indit kaluar deui ka gigireun laut, sarta sakabéh jalma-jalma datang ka manéhna, jeung manéhna ngajar maranéhna. Jeung basa ngaliwat, manéhna nempo Lewi anak Alpheus, nu keur diuk dina stan pajeg, sarta nyarios ka manéhna, Tuturkeun Abdi. Jeung Lewi nangtung tuluy nuturkeun manéhna. Jeung éta kajadian nalika anjeunna ngagolér di imahna, loba tukang pajeg jeung jalma-jalma nu dosa ogé ngagolér babarengan jeung Yésus jeung murid-muridna, sabab maranéhna loba, jeung maranéhna geus nuturkeun anjeunna. Jeung para juru tulis jeung para Farisi, sanggeus ningali anjeunna dahar kalayan para tukang pajeg jeung jalma-jalma dosa, maranéhna nyarios ka para muridna, Naon sababna anjeunna dahar jeung nginum kalayan para tukang pajeg jeung jalma-jalma dosa? Jeung saatos ngadéngé, Yésus nyarios ka aranjeunna, Jalma anu kuat henteu peryogi dokter, tapi jalma anu gering. Abdi henteu sumping pikeun nyauran jalma anu soleh, tapi jalma anu dosa kana tobat.

Jeung éta murid-murid Yohanes jeung murid-murid ti Parisi keur puasa. Tuluy aya jalma-jalma datang jeung nyarios ka Anjeunna, Naha murid-murid Yohanes jeung murid-murid ti Parisi puasa, tapi murid-murid Anjeun henteu puasa? Jeung ceuk Yesus ka aranjeunna, Naha teu bisa para putra kamar kawinan puasa, bari panganten lalaki masih aya jeung aranjeunna? Salila aranjeunna masih boga panganten lalaki jeung diri sorangan, teu bisa puasa. Bakal datang poé-poé iraha panganten lalaki dicabut ti aranjeunna, jeung lajeng maranéhna bakal puasa dina eta poé-poé. Teu aya saurang anu ngajahit tambalan lawon nu teu acan disusut kana pakean heubeul, lamun henteu kitu, tambalan anyar téh bakal nyabut sabagian tina pakean heubeul, jeung beulahna jadi leuwih parah. Jeung teu aya saurang anu tuang anggur ngora kana kantong kulit heubeul, lamun henteu kitu, anggur ngora téh bakal ngarobek kantong kulitna, jeung anggurna bakal tumpah kaluar jeung kantong kulitna bakal rusak, tapi anggur ngora kudu dipasang kana kantong kulit anyar.

Jeung éta kajadian anjeunna ngaliwatan dina poé Sabat ngaliwatan sawah gandum, jeung murid-muridna mimiti nyieun jalan bari metik tangkal-tangkal gandum. Jeung nu urang Parisi nyarios ka anjeunna, Tingali naon anu maranéhna lakukeun dina poé Sabat anu teu diidinan. Jeung manéhna nyarios ka aranjeunna, Naha anjeun henteu kantos maca naon anu dilakukeun ku Daud nalika anjeunna kabutuhan sareng lapar, anjeunna sareng jalmi-jalmi anu sareng anjeunna? Kumaha anjeunna asup ka imah Allah dina jaman Abiathar imam agung,

sareng tuang roti sajian anu henteu diidinan didahar iwal ku para imam, sareng masihan ogé ka jalma-jalma anu aya sareng anjeunna? Jeung anjeunna nyarios ka aranjeunna, Sabat dijieun pikeun manusa, lain manusa dijieun pikeun sabat, Jadi Putra Manusa téh Gusti ogé pikeun dinten Sabat.

Sareng asup deui ka tempat ibadah, sareng aya di dinya hiji lalaki anu leungeunna garing. Jeung maranéhna keur ningali anjeunna naha dina poé Sabat anjeunna bakal nyageurkeun anjeunna, supaya maranéhna bisa nuduh anjeunna. Jeung anjeunna nyarios ka lalaki anu gaduh leungeun anu garing, Gugah ka tengah. Jeung anjeunna nyarios ka aranjeunna, Naha diidinan dina poé Sabat pikeun ngalakukeun kahadéan atawa ngalakukeun kajahatan? Pikeun nyalametkeun jiwa atawa maéhan? Tapi maranéhna jempé. Sanggeus neuteup sabudeureun aranjeunna kalayan amarah, bari sedih kana kateguhan haté maranéhanana, Anjeunna nyarios ka éta lalaki, Unjurkeun leungeun anjeun. Sarta anjeunna ngunjurkeun, jeung pulih deui leungeun anjeunna jadi séhat saperti leungeun séjénna. Jeung sanggeus kaluar, urang Parisi langsung jeung urang Herodian nyieun musyawarah ngalawan Anjeunna, supaya maranéhna bisa ngancurkeun Anjeunna.

Jeung Yésus mundur kalayan murid-murid-Na ka laut, jeung loba balaréa ti Galiléa nuturkeun Anjeunna, Jeung ti Yudea

jeung ti Yerusalem jeung ti Idumea jeung ti saluareun Yordan jeung ti sabudeureun Tirus jeung Sidon, balaréa nu loba pisan, sanggeus ngadéngé sagala nu dipigawé-Na, datang ka Anjeunna. Jeung ceuk ka murid-muridna sangkan parahu leutik ngantosan ka manéhna kusabab balaréa, sangkan ulah aranjeunna mencét manéhna. Kusabab anjeunna geus nyageurkeun loba jalma, nepi ka jalma-jalma nu boga panyakit pada ngadesek ka anjeunna sangkan bisa noel anjeunna, Jeung roh-roh najis, iraha aranjeunna ningali anjeunna, murag ka hareupeun anjeunna sarta ngagorowok nyebutkeun yén anjeun téh Putra Allah. Jeung anjeunna seueur nyegerkeun ka aranjeunna supaya aranjeunna henteu ngajadikeun anjeunna jelas.

Jeung anjeunna naék ka gunung, sarta manggil jalma-jalma anu dipikahoyong ku anjeunna sorangan, sarta maranéhna indit ka anjeunna. Jeung anjeunna ngadamel dua belas, supaya aranjeunna aya kalayan anjeunna jeung supaya anjeunna bisa ngirim aranjeunna pikeun ngumumkeun. jeung miboga wewenang pikeun ngubaran panyakit jeung ngusir sétan Jeung anjeunna masihan ngaran ka Simon nyaéta Petrus Jeung James anu putrana Zebedee jeung John anu lanceukna James, sarta anjeunna masihan ka maranéhna ngaran Boanerges, anu hartina putra guludug, Jeung Andreas, jeung Pilipus, jeung Bartolomeus, jeung Mateus, jeung Tomas, jeung Yakub putra Alpeus, jeung Tadeus, jeung Simon urang Kanaan. jeung Yudas Iskariot, anu ogé nyerahkeun Anjeunna.

Jeung aranjeunna datang ka imah, sarta ngumpul deui riungan,

nepi ka aranjeunna teu bisa sanajan ngan ukur tuang roti. Jeung sanggeus ngadéngé, nu ti anjeunna kaluar pikeun nangkep anjeunna, sabab maranéhna nyarios yén anjeunna geus gélo. Jeung para ahli Taurat anu ti Yerusalem geus turun nyarios yén anjeunna gaduh Beelzebul, jeung yén ku pamingpin sétan anjeunna ngusir sétan-sétan. Jeung sanggeus ngagero aranjeunna, anjeunna nyarios ka aranjeunna dina parabola, Kumaha tiasa sétan ngusir sétan? Jeung upami hiji karajaan dibagi ngalawan dirina sorangan, karajaan éta moal tiasa nangtung, Jeung upami hiji imah dibagi ngalawan dirina sorangan, imah éta moal tiasa nangtung. Jeung upami Sétan geus bangkit ngalawan dirina sorangan jeung geus kabagi, anjeunna henteu tiasa nangtung, tapi geus nepi ka tungtungna. Teu aya saurang ogé anu bisa ngarampog barang-barang jalma anu kuat ku cara asup ka imahna, lamun teu ngabeungkeut heula jalma anu kuat téa, sarta sanggeus kitu anjeunna bakal ngarampog imahna. Amin, kuring nyarios ka anjeun yén sadaya dosa-dosa jeung hujat-hujat bakal dihampura ka anak-anak manusa, sabaraha ogé lamun aranjeunna ngahujat. Saha waé anu ngahina ka Roh Suci, moal meunang pangampura pikeun salami-lamina, tapi anjeunna kaliru tina hukuman anu langgeng, Sabab maranéhna nyarios yén anjeunna gaduh roh najis.

Ku kituna indungna jeung dulur-dulurna datang, sarta bari nangtung di luar, aranjeunna ngirim utusan pikeun ngagero anjeunna. Sareng aya rombongan jalmi linggih ngurilingan anjeunna, aranjeunna nyarios ka anjeunna, Tingali, indung

anjeun sareng dulur-dulur anjeun di luar milarian anjeun. Sareng anjeunna ngajawab ka aranjeunna nyarios, Saha indung abdi atanapi dulur-dulur abdi? Jeung sanggeus ningali ka sabudeureun jalma-jalma anu linggih sabudeureun Anjeunna, Anjeunna nyarios, Tingali, ieu indung Abdi jeung dulur-dulur Abdi. Saha waé anu ngalaksanakeun kahoyong Allah, éta téh dulur kuring jeung adina kuring jeung indung kuring.

Jeung deui mimiti ngajar di gigireun laut, sarta dikumpulkeun ka anjeunna balaréa anu loba pisan, nepi ka anjeunna geus asup kana parahu pikeun diuk di laut, sarta sakabéh balaréa aya di sisi laut di darat. Jeung anjeunna ngajar aranjeunna ku loba parabola, sarta anjeunna nyarios ka aranjeunna dina pangajaran-Na, Dengekeun. Tingali, aya nu kaluar nyebarkeun siki pikeun nyebarkeun siki. Jeung kajadian nalika nyebarkeun siki, anu memang murag kana jalan, tuluy datang manuk-manuk jeung ngahakan eta. Jeung séjén murag kana taneuh anu batu-batu, dimana henteu miboga taneuh anu loba, sarta geuwat tumuwuh sabab henteu miboga jero taneuh. Panonpoé sanggeus naék, éta dikaduruk, jeung kusabab teu gaduh akar, éta garing. Jeung séjénna murag kana cucuk, cucuk-cucuk téh tumuwuh sarta nyékép éta, sarta henteu méré buah. Jeung séjén murag kana taneuh anu alus, masihan buah anu naék jeung tumuwuh, sarta mawa tilu puluh, genep puluh, jeung saratus. Jeung anjeunna nyarios ka aranjeunna, Saha anu gaduh ceuli

pikeun ngadangu, hayu anjeunna ngadangu. Nalika éta kajadian basa anjeunna nyalira, jalma-jalma anu aya di sabudeureun anjeunna jeung nu dua belas nanya ka anjeunna ngeunaan pasemon éta. Sareng anjeunna nyarios ka aranjeunna, Ka anjeun parantos dipasihkeun pikeun terang misteri-misteri Karajaan Allah, tapi ka jalma-jalma di luar, sadayana dina pasemon. Supaya ningali maranéhna tingali tapi henteu ningali, jeung ngadéngé maranéhna ngadéngé tapi henteu ngartos, ulah maranéhna balik jeung dihampura ka maranéhna dosa-dosana.

Jeung Anjeunna nyarios ka aranjeunna, Naha anjeun henteu terang parabola ieu, jeung kumaha anjeun bakal terang sadaya parabola? Nu sowing nyebarkeun nu word. Ieu tapi nyaéta jalma-jalma di sisi jalan, dimana Firman dipelak, sareng nalika aranjeunna ngadangu, langsung datang Sétan sareng nyabut Firman anu parantos dipelak dina haté maranéhanana. Jeung ieu sarua anu keur disebar kana tempat-tempat taringgul, anu iraha aranjeunna ngadangu kecap, langsung kalayan kabungahan nampi éta. Jeung aranjeunna henteu gaduh akar dina diri sorangan, tapi ngan sementawis, teras lamun aya kasangsaraan atawa panganiayaan kusabab sabda, geuwat aranjeunna titajong. Jeung ieu anu dipelak kana cucuk, nyaéta jalma-jalma anu ngadéngé kecap, Jeung kahariwang-kahariwang jaman ieu jeung tipu daya tina kabeungharan jeung kahayang-kahayang ngeunaan hal-hal séjénna asup ka jero nyéépétan kecap éta, sarta jadi teu miboga buah. Jeung ieu-ieu téh anu dipelak dina taneuh anu alus, nyaéta jalma-jalma anu ngadéngé kecap sareng nampi éta, sarta ngabuahkeun tilu

puluh kali, genep puluh kali, sareng saratus kali.

Sareng anjeunna nyarios ka aranjeunna, Naha lampu datang supados disimpen handapeun karanjang atanapi handapeun ranjang? Sanés supados disimpen dina panarangan? Henteu aya nu disumputkeun nu lamun henteu bakal diungkabkeun, sareng henteu aya nu jadi rusiah tapi supaya janten terang. Lamun aya nu boga ceuli pikeun ngadéngé, hayu anjeunna ngadéngé. Jeung anjeunna nyarios ka aranjeunna, Perhatikeun naon anu anjeun ngadangu. Dina ukuran naon anjeun ngukur, éta bakal diukur ka anjeun, jeung bakal ditambah deui ka anjeun anu ngadangu. Saha anu boga, bakal dibéré ka manéhna, jeung saha anu henteu boga, malah nu boga bakal dicabut ti manéhna. Sareng anjeunna nyarios, Karajaan Allah sapertos jalma anu nyebarkeun siki kana bumi, jeung anjeunna saré jeung hudang peuting jeung beurang, sarta sikina bertunas jeung tumuwuh bari anjeunna sorangan teu terang kumaha carana. Otomatis sabab taneuh ngahasilkeun buah, mimiti jukut, tuluy tangkal gandum, tuluy pinuh gandum dina tangkaina. Nalika buah geus asak, langsung dikirimkeun arit, sabab mangsa panén geus datang.

Jeung anjeunna nyarios, Kumaha urang bakal nyaruakeun Karajaan Allah? Atawa dina pasemon naon urang bakal ngabandingkeun eta? Sakumaha hiji sisikian siki mustard, anu lamun ditaburkeun kana bumi, mangrupa pangleutikna tina sakabéh siki anu aya di bumi, Jeung lamun dibibit, tumuwuh sarta jadi leuwih gedé ti sakabéh pepelakan kebon, sarta nyieun

dahan-dahan gedé, nepi ka manuk-manuk langit bisa nyarang dina kalangkangna.

Jeung ku pasemon-pasemon sapertos kitu anu loba, anjeunna nyarioskeun sabda ka aranjeunna, sakumaha aranjeunna sanggup ngadangukeunana. Tapi tanpa pasemon, Anjeunna henteu nyarios kecap ka aranjeunna, sedengkeun ka murid-murid-Na sorangan Anjeunna ngajelaskeun sadayana.

Jeung anjeunna nyarios ka aranjeunna dina dinten éta nalika sonten parantos sumping, Hayu urang nyebrang ka seberang. Sanggeus ninggalkeun balaréa, aranjeunna mawa anjeunna sakumaha anjeunna aya dina parahu, sarta aya ogé parahu-parahu séjén nu ngiringan anjeunna. Sarta aya badai angin anu gedé pisan, sedengkeun ombak-ombak nabrak kana parahu, nepi ka parahu geus ampir pinuh/tilelep. Jeung anjeunna saré dina buritan kapal kana bantal, tuluy aranjeunna ngahudangkeun anjeunna sarta nyarios ka anjeunna, Guru, naha anjeun henteu paduli yén urang binasa? Jeung sanggeus dihudangkeun, anjeunna nyegur angin jeung nyarios ka laut, Jempé, tenang. Angin eureun, sarta jadi kalem pisan. Sareng anjeunna nyarios ka aranjeunna, Naha anjeun sieun kitu? Kumaha anjeun teu gaduh iman? Jeung aranjeunna sieun pisan, sarta nyarios ka hiji sarua séjén, Saha ieu, sabab angin jeung laut nurut ka anjeunna?

□

□□□

Jeung aranjeunna sumping ka saberang laut ka tanah urang Gergesene. Sareng saatos anjeunna kaluar tina parahu, langsung aya saurang lalaki anu karasukan roh najis ti kuburan nepungan anjeunna. Saha nu tempatna cicing di kuburan, jeung teu aya saurang ogé anu sanggup ngabeungkeut anjeunna ku rantai, Kusabab anjeunna geus sering diikat ku beulenggu jeung ranté, tapi ranté-ranté téh dirobék ku manéhna jeung beulenggu-beulenggu téh diremukkeun, sarta taya sahijieun anu bisa ngalilinkeun manéhna. Jeung ngaliwatan sakabéh peuting jeung beurang dina éta kuburan jeung dina éta gunung, manéhna keur ngajerit jeung motong awakna ku batu. Tapi ningali Yesus ti jauh, anjeunna lumpat jeung sujud ka Anjeunna. Jeung sanggeus ngagorowok kalayan sora nu gede, manéhna nyebutkeun, Naon urusan abdi jeung anjeun, Yesus, Putra Allah Nu Maha Luhur? Abdi sumpah ka anjeun ku Allah, ulah siksa abdi. Anjeunna nyarios ka anjeunna, Kaluar, roh najis, tina lalaki ieu. Jeung anjeunna nanya ka manéhna, Naon ngaran anjeun? Jeung manéhna ngajawab, Legiun ngaran kuring, sabab kami loba. Jeung ngadesek pisan ka anjeunna supaya ulah dikirim aranjeunna ka luar nagri éta. Éta tapi di dinya aya gerombolan babi gedé keur ngangon di gigireun gunung éta. Jeung sadaya sétan ngadorong anjeunna bari nyarios, Kirimkeun kami kana babi-babi éta, supados urang tiasa asup ka aranjeunna. Jeung Yesus langsung ngidinan ka aranjeunna. Roh-roh najis sanggeus kaluar, asup ka jero babi-babi, sarta gerombolan éta buru-buru turun tina gawir ka jero laut. Jumlahna kira-kira dua rebu, sarta maranéhna tilelep dina laut. Jeung nu ngangon babi-babi kabur sarta ngalaporkeun ka kota

jeung ka sawah-sawah, sarta maranéhna kaluar pikeun ningali naon anu geus kajadian. Jeung aranjeunna datang ka Yesus, sarta ningali jalma nu karasukan setan téh keur linggih, geus diasupkeun baju, jeung geus waras pikiranna, nyaéta jalma nu kungsi karasukan legion, tuluy aranjeunna sieun. Jeung dicaritakeun ka aranjeunna ku nu geus ningali kumaha kajadianna ka lalaki nu kasurupan setan jeung ngeunaan babi-babi éta. Jeung mimiti ngajak anjeunna indit ti wates aranjeunna. Sareng nalika anjeunna naék kana parahu, jalma anu karasukan sétan ngadesek anjeunna supados tiasa aya sareng anjeunna. Jeung anjeunna henteu ngijinkeun manéhna, tapi nyarios ka manéhna, Indit ka imah anjeun ka kulawarga anjeun jeung béjakeun ka aranjeunna sagala nu geus dipigawé ku Gusti ka anjeun jeung kumaha Gusti geus kaasih ka anjeun. Manéhna indit jauh sarta mimiti ngawartakeun di Dekapolis sakumaha loba anu dipigawé ku Yésus ka manéhna, sarta sakabéh jalma heran.

Jeung sanggeus Yésus meuntas deui ku parahu ka sabeulah, aya balaréa nu loba ngariung ka anjeunna, sarta anjeunna aya di gigireun laut. Sarta datang salah sahiji pamingpin jamaah, ngaranna Jairus, sarta sanggeus ningali Anjeunna, anjeunna sujud ka suku-Na Jeung ngadesek pisan ka anjeunna, nyebutkeun yén anak awéwé alit abdi geus parah pisan, supados anjeun datang nempatkeun leungeun ka dinya, sangkan disalametkeun jeung bakal hirup. Jeung anjeunna indit, sarta balaréa nu loba nuturkeun anjeunna, sarta maranéhna meres anjeunna. Jeung aya hiji awéwé anu geus ngalaman

pendarahan salila dua belas taun, Sanggeus sangsara ku seueur dokter sareng parantos ngaluarkeun sadaya hartana, tapi henteu aya mangpaatna, malah beuki parah kaayaanana, Geus ngadéngé ngeunaan Yésus, geus datang dina balaréa ti tukang, nyabak bajuna. Anjeunna nyarios dina haténa, Upami abdi ngan ukur nyabak papakéanna, abdi bakal disalametkeun. Sarta langsung garing sumber getihna, sarta anjeunna terang dina awakna yén anjeunna geus cageur tina panyakitna. Jeung langsung Yesus, sanggeus nyaho dina dirina sorangan yén kakuatan ti anjeunna geus kaluar, malik dina balaréa sarta cenah, Saha anu noel baju-baju kuring? Jeung murid-muridna keur nyarios ka Anjeunna, Anjeun ningali balaréa neken Anjeun, tapi Anjeun nyarios, Saha anu keuna ka abdi? Jeung anjeunna néangan sabudeureun pikeun ningali awéwé anu geus ngalakukeun ieu. Awéwé éta sieun jeung ngageter, nyaho naon anu geus kajadian ka dirina, datang sarta sujud ka anjeunna, tuluy nyarios ka anjeunna sakabéh bebeneran. Anjeunna ceuk ka ieu, Putri, iman anjeun geus nyalametkeun anjeun, indit kana katengtreman, jeung jadi séhat tina panyakit anjeun. Bari anjeunna kéném nyarios, aya jalma-jalma datang ti imah pamingpin jamaah, nyarios, Putri anjeun geus maot, naha anjeun kéném ngaganggu Guru? Tapi Yesus langsung saparantos ngadangu kecap anu keur diucapkeun, nyarios ka pamingpin jamaah, Ulah sieun, ngan percaya wungkul. Jeung anjeunna henteu ngijinkeun saha waé pikeun nuturkeun anjeunna, iwal Peter jeung James jeung John anu lanceukna James. Sarta anjeunna datang ka imah pamingpin jamaah, ningali kaributan, jeung jalma-jalma nu nangis jeung ngajerit pisan. Sareng saatos

lebet, anjeunna nyarios ka aranjeunna, Naha anjeun kaganggu sareng ceurik? Budak éta henteu maot, tapi saré. Sareng aranjeunna nyejek anjeunna. Tapi sanggeus ngusir sadayana, anjeunna nyandak bapa budak jeung indungna jeung jalma-jalma anu marengan anjeunna, terus asup ka tempat dimana budak éta diuk. Jeung sanggeus nyekel leungeun budak awewe, anjeunna nyebutkeun ka manehna, Talitha koumi, nu hartina ditarjamahkeun, Budak awewe, ka anjeun kuring nyebutkeun, bangun. Jeung langsung budak awéwé téh bangun sarta leumpang, sabab umurna dua belas taun. Jeung aranjeunna kagét pisan. Jeung anjeunna maréntahkeun pisan ka aranjeunna sangkan taya sahijieun nyaho ieu, jeung nyarios sangkan dibikeun tuang ka manéhna.

□

Jeung anjeunna indit kaluar ti dinya sarta sumping ka tanah air sorangan, jeung murid-muridna nuturkeun ka anjeunna. Jeung sanggeus jadi sabat, manéhna mimiti ngajar di jamaah, jeung loba jalma nu ngadéngé kagét pisan bari nyebutkeun, Ti mana ieu kabéh ka manéhna? Jeung naon hikmah anu geus dibikeun ka manéhna, jeung kakuatan-kakuatan saperti kitu anu lumangsung ngaliwatan leungeun-Na? Naha ieu lain tukang kayu, putra Maryam, sareng lanceukna Yakub sareng Yoses sareng Yudas sareng Simon? Sareng naha adi-adi awéwéna henteu aya di dieu sareng urang? Sareng aranjeunna kacapé ku anjeunna. Yesus nyarios ka aranjeunna yén teu aya nabi anu teu

dihargaan iwal di tanah air sorangan, di antara barayana, jeung di imahna sorangan. Jeung anjeunna henteu sanggup ngalakukeun kakuatan naon waé di dinya, iwal ti saeutik jalma gering anu geus ditumpangkeun leungeun-Na, anjeunna nyageurkeun aranjeunna. Jeung anjeunna kacida heran ku sabab teu percayana maranéhanana. Saterusna anjeunna ngurilingan kampung-kampung sabudeureun bari ngajar.

Jeung anjeunna nyauran nu dua welas, jeung mimiti ngirim aranjeunna dua-dua, jeung masihan ka aranjeunna wewenang pikeun ngusir roh-roh najis. Jeung anjeunna maréntahkeun ka aranjeunna supaya teu aya nanaon anu kudu dibawa kana jalan iwal iteuk wungkul, ulah kantong, ulah roti, ulah duit perunggu dina sabuk, Tapi geus disandalkeun sandal, jeung ulah make dua tunik. Jeung anjeunna nyarios ka aranjeunna, Dimana waé lamun anjeun asup kana hiji imah, cicing di dinya dugi anjeun kaluar ti dinya. Jeung sakabéh jalma anu lamun teu narima anjeun atawa teu ngadéngé anjeun, nalika kaluar ti dinya, kibaskeun lebu anu aya di handapeun suku anjeun pikeun kasaksian ka aranjeunna. Amin, kuring nyarios ka anjeun, bakal leuwih lumayan pikeun Sodom atawa Gomorah dina poé pangadilan tibatan pikeun kota éta. Jeung sanggeus kaluar, aranjeunna ngahutbah supaya jalma-jalma tobat. Jeung aranjeunna ngusir kaluar seueur sétan, sarta ngoles minyak ka seueur jalma gering jeung nyageurkeun aranjeunna.

Jeung Raja Herodes ngadéngé, sabab ngaranna geus jadi jelas, sarta manéhna nyarios yén Yohanes nu Ngabaptis geus

dibangkitkeun tina nu maot, sarta kusabab ieu kakuatan-kakuatan digawé dina manéhna. Batur nyarios yén anjeunna Elias, tapi batur nyarios yén anjeunna nabi sapertos salah sahiji ti para nabi. Sanggeus ngadéngé, Herodes nyarios yén Yohanes anu ku kuring dipancung téh anjeunna, anjeunna dibangkitkeun tina nu maot. Anjeunna sorangan, pikeun Herodes sanggeus ngirim geus nangkep Yohanes jeung ngabeungkeut manehna di panjara kusabab Herodias, pamajikan Pilipus lanceukna, sabab manehna geus nikah ka dirina. Sabab Yohanes nyarios ka Herodes yén henteu diijinkeun ka anjeun gaduh pamajikan lanceuk anjeun. Herodias tapi keur nyimpen dendam ka anjeunna jeung hayang maéhan anjeunna, tapi teu bisa. Sabab Herodes sieun ka Yohanes, terang yén anjeunna lalaki anu adil sareng suci, sareng ngajagi anjeunna, sareng sanggeus ngadéngé anjeunna, loba perkara anu dipigawé, sareng kalayan bungah ngadéngékeun anjeunna. Jeung geus kajadian poé anu merenah, nalika Herodes dina ulang taun anjeunna nyieun tuangeun peuting pikeun para panggedéna anjeunna jeung para komandan sarébu jeung para pamingpin ti Galilea, Jeung sanggeus asupna putri Herodias, sarta sanggeus nari sarta nyenangkeun ka Herodes jeung ka nu bareng ngagoler, ceuk raja ka budak awéwé éta, Ménta ka abdi naon waé anu anjeun hoyong, sarta abdi bakal masihan ka anjeun. Jeung anjeunna sumpah ka ieu yén naon waé lamun anjeun ménta ka kuring, kuring bakal masihan ka anjeun, nepi ka satengah karajaan kuring. Sanggeus kaluar, manéhna nyarios ka indungna, Naon anu kudu kuring ménta? Indungna ngajawab, Sirah Yohanes nu Baptis. Sarta sanggeus asup

langsung kalayan buru-buru ka raja, anjeunna ménta bari nyarios, Abdi hoyong supados ka abdi anjeun masihan langsung dina piring sirah Yohanes nu Baptis. Jeung raja geus jadi kacida sedihna, sabab sumpah-sumpah jeung para tamu anu bareng ngadon, manéhna teu hayang nolak éta. Jeung langsung raja ngirimkeun algojo pikeun maréntahkeun dibawa sirah manéhna. Tapi sanggeus indit, anjeunna pancung sirah anjeunna di panjara, jeung mawa sirahna dina piring sarta masihan ka budak awéwé, jeung budak awéwé téh masihan ka indungna. Sanggeus ngadéngé, murid-muridna sumping jeung ngangkat mayitna, tuluy nempatkeun éta dina kuburan.

Jeung para rasul ngumpul ka Yesus, sarta aranjeunna ngalaporkeun ka anjeunna sadaya anu geus aranjeunna lakukeun jeung sadaya anu geus aranjeunna ajarkeun. Sareng anjeunna nyarios ka aranjeunna, Hayu anjeun sorangan ka tempat sepi, sareng istirahat sakedap, sabab jalma-jalma anu datang sareng anu angkat seueur pisan, sareng aranjeunna henteu gaduh waktos kanggo tuang. Sareng aranjeunna angkat ka tempat anu sepi ku parahu nyalira. Aya anu ningali aranjeunna bade angkat, sarta loba jalma mikawanoh aranjeunna. Tuluy ti sakumna kota lumpat leumpang ka dinya, malah datangna leuwih heula ti aranjeunna, sarta ngariung ka anjeunna. Jeung sanggeus kaluar, Yésus nempo balaréa anu loba pisan, tuluy karunya ka maranéhna, sabab maranéhna téh saperti domba-domba anu teu boga pangon, sarta mimiti ngajar maranéhna loba pisan. Jeung geus jam geus telat, murid-muridna ngadeukeutan ka anjeunna sarta nyarios yén tempat

éta sepi jeung geus jam geus telat. Kirimkeun jauh aranjeunna, supados sanggeus indit ka sawah jeung kampung-kampung nu sabudeureun, meuli roti keur dirina sorangan, sabab aranjeunna teu boga naon-naon pikeun didahar. Tapi Anjeunna ngajawab sareng nyarios ka aranjeunna, Pasihan ka aranjeunna tuang ku anjeun. Jeung aranjeunna nyarios ka Anjeunna, Naha urang kudu indit meuli roti dua ratus denarii terus pasihan ka aranjeunna tuang? Tapi Anjeunna nyarios ka aranjeunna, Sabaraha roti anu anjeun gaduh? Pios sareng tingali. Saatos terang, aranjeunna nyarios, Lima, sareng dua lauk. Jeung anjeunna maréntahkeun ka aranjeunna sangkan sadayana ngagolér sakelompok-sakelompok dina jukut héjo. Jeung aranjeunna diuk sakelompok-sakelompok, aya nu saratus jeung aya nu lima puluh. Sanggeus nyokot lima roti jeung dua lauk, neuteup ka sawarga, ngaberkahan, tuluy megatkeun roti-roti jeung masihan ka murid-murid sangkan aranjeunna nyayogikeun ka jalma-jalma, jeung dua lauk dibagi ka sakabéh. Jeung aranjeunna sadayana tuang sareng kenyang. Jeung aranjeunna ngangkat dua belas karanjang pinuh ku fragmén, jeung tina lauk. Anu geus tuang roti téh lima rébu lalaki.

Jeung langsung anjeunna maksa murid-muridna pikeun naék kana parahu jeung indit heula ka seberang ka arah Betsaida, nepi ka anjeunna ngabubarkeun balaréa. Sanggeus pamit ka aranjeunna, manéhna indit ka gunung pikeun ngadoa. Jeung sanggeus soré, éta kapal aya di tengah laut, sarta anjeunna nyalira di darat. Jeung ningali aranjeunna keur disiksa dina ngadayung, sabab angin sabalikna ka aranjeunna, jeung kira-

kira jaga kaopat peuting, Anjeunna datang ka aranjeunna leumpang di luhur laut, sarta hayang ngaliwat aranjeunna. Tapi sanggeus ningali anjeunna leumpang di luhur laut, aranjeunna nganggap yén éta hantu, jeung aranjeunna ceurik. Sabab sadayana ningali anjeunna sareng kaganggu. Langsung anjeunna nyarios ka aranjeunna, Kuatkeun haté, Abdi Ieu, ulah sieun. Jeung anjeunna naék kana parahu ka aranjeunna, sarta anginna eureun, jeung maranéhna kacida kagétna pisan dina haté sorangan sarta heran. Henteu, sabab aranjeunna henteu ngartos ngeunaan roti-roti, tapi haté maranéhanana geus dikeras.

Sanggeus meuntas, aranjeunna indit ka taneuh Genesaret jeung jangkar di dinya. Jeung sanggeus maranéhna kaluar tina kapal, langsung mikawanoh anjeunna Maranéhna lumpat ngurilingan sakabéh wewengkon sabudeureun éta, jeung mimiti mawa ngurilingan jalma-jalma anu kaayaan goréng dina dipan-dipan ka mana waé maranéhna ngadéngé yén Anjeunna aya di dinya. Jeung dimana waé anjeunna asup kana kampung-kampung atawa kota-kota atawa sawah-sawah, di pasar-pasar aranjeunna nempatkeun jalma-jalma gering jeung ngadesek anjeunna supaya sahenteuna bisa nyabak pinggir pakean anjeunna, jeung sakabéh jalma anu nyabak anjeunna disalametkeun.

Jeung ngumpul ka anjeunna urang Farisi jeung sababaraha ahli

Taurat anu geus datang ti Yerusalem, Jeung sanggeus ningali sababaraha murid-muridna dahar roti kalayan leungeun biasa, nyaéta leungeun anu teu dikumbah, aranjeunna nyalahkeun. Eta urang Parisi jeung sakabéh urang Yahudi, lamun henteu ngumbah leungeun ku tinju, henteu tuang, sabab nyekel tradisi ti sepuh. Jeung ti pasar, lamun henteu nyeuseuh, aranjeunna henteu tuang, jeung aya loba deui nu aranjeunna narima pikeun ngadalikeun, nyaéta nyeuseuhan cangkir jeung kendi jeung wadah parunggu jeung ranjang. Lajeng urang Farisi jeung para juru tulis nanya ka anjeunna, Naha murid-murid anjeun henteu leumpang nurutkeun tradisi para kokolot, tapi dahar roti kalayan leungeun anu teu dikumbah? Nu tapi ngajawab nyarios ka aranjeunna yén, Hadé pisan ngaramalkeun Yesaya ngeunaan anjeun para aktor, sakumaha geus ditulis, Ieu jalma-jalma ku biwirna ngahargaan Kami, tapi haténa jauh pisan ti Kami. Sia-sia aranjeunna nyembah ka Abdi, bari ngajarkeun ajaran-ajaran anu mangrupa paréntah manusa.

Sanggeus ninggalkeun paréntah Allah, anjeun nyekel tradisi manusa, ngumbah kendi jeung cangkir, jeung loba hal séjén anu sarupa kitu anjeun lakukeun. Jeung anjeunna nyarios ka aranjeunna, Alus pisan anjeun nyisihkeun paréntah Allah supados tiasa ngajaga tradisi anjeun sorangan. Moses sabab nyarios, hormatan bapa anjeun sareng indung anjeun, sareng saha nu nyarios jahat ka bapa atanapi indung ku maot paéh. Tapi anjeun nyebutkeun, upami aya lalaki nyebutkeun ka bapana atawa indungna, Korban (hartina hadiah), naon anu anjeun bisa meunang kauntungan ti abdi, Jeung anjeun henteu

deui ngantepkeun anjeunna ngalakukeun nanaon pikeun bapana atawa indungna, Ngabatalkeun sabda Allah ku tradisi anjeun anu geus anjeun turunkeun, jeung loba hal saperti kitu anu sarupa anjeun lakukeun. Jeung sanggeus ngagero sakabéh balaréa, anjeunna nyarios ka aranjeunna, Dengekeun abdi sadayana jeung ngartos. Euweuh aya ti luar tina manusa anu asup ka anjeunna nu bisa najiskeun anjeunna, tapi nu kaluar téh anu najiskeun manusa. Jeung nalika anjeunna asup kana imah ti balaréa, murid-muridna nanya ka anjeunna ngeunaan éta parabola. Jeung Anjeunna nyarios ka aranjeunna, Kitu ogé anjeun teu ngartos? Naha anjeun can acan ngartos yén sagala anu ti luar asup kana manusa teu bisa najiskeun anjeunna? sabab éta henteu asup kana haténa, tapi kana beuteung, jeung kaluar ka jamban, ngabersihkeun sakabéh kadaharan. Anjeunna nyarios yén naon anu kaluar tina manusa, éta anu najiskeun manusa. Ti jero, sabab tina manah manusa, pikiran-pikiran goréng kaluar: zinah, cabul, rajapati, maling-maling, karanjingan, kajahatan-kajahatan, tipu daya, hawa napsu, panon jahat, fitnah, sombong, kabodoan, Sadaya ieu hal-hal jahat kaluar ti jero jeung najiskeun manusa.

Jeung ti dinya, sanggeus bangun, manéhna indit ka wates-wates Tirus jeung Sidon. Sanggeus asup ka imah, manéhna teu hayang aya nu nyaho, tapi teu bisa nyumputkeun. Sabab hiji awéwé geus ngadéngé ngeunaan anjeunna, anu putri leutikna kasurupan roh najis, tuluy datang sarta murag ka hareupeun suku-Na. Awéwé éta téh urang Yunani, bangsa Sirofénikia, sareng naroskeun ka anjeunna sangkan ngusir sétan tina

putrina. Tapi Yesus ceuk ka manéhna, Hampura heula barudak-barudak téh jadi wareg, sabab teu alus nyokot roti barudak téh jeung buang ka anjing-anjing leutik. Tapi manéhna ngajawab jeung nyebutkeun ka manéhna, Enya, Gusti, malah anjing-anjing leutik di handapeun méja ogé dahar tina remah-remah barudak. Jeung ceuk ka manéhna, Kusabab kecap ieu, indit, sétan geus kaluar tina anak awéwé anjeun. Jeung sanggeus indit ka imahna, manéhna manggihan budak éta geus ngagolér dina ranjang jeung sétanna geus kaluar.

Jeung deui sanggeus kaluar ti wates Tirus jeung Sidon, manéhna datang ka Laut Galilea ngaliwatan tengah wates Dekapolis. Jeung aranjeunna mawa ka anjeunna jalmi pireu anu gagap, sarta aranjeunna nyuhunkeun ka anjeunna sangkan anjeunna nempatkeun leungeun-Na ka jalmi éta. Jeung nyokot anjeunna ka samping ti balaréa, Anjeunna nempatkeun ramo-ramona kana ceulina, jeung sanggeus nyiduh, keuna létahna, Jeung sanggeus neuteup ka sawarga, Anjeunna ngahuleng sarta nyarios ka anjeunna, Effatha, anu hartina dibuka. Jeung langsung dibuka ceuli anjeunna, jeung dibébaskeun beungkeutan basa anjeunna, jeung anjeunna nyarios kalayan bener. Jeung anjeunna maréntahkeun ka aranjeunna supaya ulah nyarios ka saha-saha, tapi sabaraha anjeunna maréntahkeun ka aranjeunna, beuki seueur aranjeunna ngumumkeunana. Jeung aranjeunna kagum pisan saluareun ukuran bari nyarios, Alus pisan sadaya anu geus dipigawé ku Anjeunna, malah nu pireu dijieun bisa ngadangu jeung nu bisu bisa nyarios.

□□□

Dina éta poé deui aya réa jalma jeung teu boga naon-naon pikeun didahar, Yésus ngagero murid-muridna sarta ngomong ka maranéhna, Abdi gaduh karep kana balaréa, sabab geus tilu poé aranjeunna cicing sareng abdi jeung henteu gaduh naon pikeun tuang. Jeung upami abdi ngabebaskeun aranjeunna dina kaayaan lapar ka bumina, aranjeunna bakal lemah dina jalan, sabab sababaraha ti aranjeunna geus datang ti tempat anu jauh. Jeung murid-muridna ngajawab ka anjeunna, Ti mana saha di dieu bakal bisa nyugemakeun jalma-jalma ieu ku roti di gurun? Jeung manéhna nanya ka maranéhna, Sabaraha roti nu anjeun boga? Maranéhna ngajawab, Tujuh. Anjeunna maréntahkeun ka balaréa pikeun ngagolér dina taneuh, teras sanggeus nyokot tujuh roti jeung sukur, anjeunna megatkeunana sarta masihan ka murid-muridna sangkan aranjeunna nyayogikeunana, teras aranjeunna nyayogikeunana ka balaréa. Jeung aranjeunna miboga lauk leutik saeutik, sarta sanggeus ngaberkahan eta, Anjeunna nyarios pikeun nempatkeun eta ogé di hareupeun jalma-jalma. Maranéhna dahar sareng pinuh kenyang, teras ngangkat sésa-sésa potongan tujuh karanjang. Aya kira-kira opat rébu, sareng anjeunna ngabubarkeun aranjeunna. Sarta sanggeus naék kana parahu, anjeunna langsung sumping ka wewengkon Dalmanuta jeung murid-muridna.

Sareng kaluarna urang Farisi teras mimiti ngabantah ka anjeunna, néangan tanda ti langit ti anjeunna, bari nguji

anjeunna. Jeung ngahuleng jero dina sumangetna, anjeunna nyarios, Naha generasi ieu milarian tanda? Amin, kuring nyarios ka anjeun, lamun bakal dipasihan ka generasi ieu tanda. Sarta ninggalkeun aranjeunna, manéhna asup kana parahu jeung indit deui.

Jeung aranjeunna hilap nyandak roti-roti, sarta iwal ti hiji roti, aranjeunna henteu gaduh naon-naon dina parahu. Jeung anjeunna maréntahkeun ka maranéhna, Awas, jaga tina ragi urang Parisi jeung ragi Herodes. Jeung maranéhna keur mikir ka hiji sarua séjén bari nyebutkeun yén urang teu boga roti. Jeung sadar, Yesus nyebutkeun ka aranjeunna, Naon anu ngabandungan anjeun sabab anjeun teu boga roti? Naha anjeun can acan ngartos atawa ngarti? Naha hate anjeun kéněh dikeras? Gaduh mata teu ningali, gaduh ceuli teu ngadenge? Jeung teu inget?

Nalika kuring megatkeun lima roti pikeun lima rébu jalma, sabaraha karanjang pinuh ku potongan-potongan anu anjeun kumpulkeun? Aranjeunna ngawaler ka anjeunna, Dua belas. Nalika tapi anu tujuh kana opat rébu, sabaraha karanjang pinuh ku serpihan anu anjeun angkat? Aranjeunna tapi nyarios, tujuh. Jeung anjeunna nyarios ka aranjeunna, Teu acan ngartos?

Jeung anjeunna datang ka Betsaida. Aya jalma-jalma anu mawa hiji jalmi buta ka anjeunna, sarta aranjeunna nyuhunkeun ka anjeunna sangkan anjeunna nyabak jalmi buta éta. Jeung sanggeus nyekel leungeun jalma buta, anjeunna ngagiring

manéhna kaluar ti kampung, jeung sanggeus nyiduh kana panon manéhna, sanggeus nempatkeun leungeun-Na ka manéhna, anjeunna nanya ka manéhna naha manéhna ningali naon-naon. Jeung sanggeus neuteup ka luhur, anjeunna nyarios, Abdi ningali jalma-jalma siga tangkal anu leumpang. Lajeng deui anjeunna nempatkeun leungeunna kana panonna jeung ngajadikeun anjeunna neuteup ka luhur, sarta anjeunna disimpen deui, sarta anjeunna neuteup jelas ka sadayana. Sarta anjeunna ngutus anjeunna ka imahna bari nyarios, Ulah asup ka kampung, sareng ulah nyarios ka saha waé di kampung.

Jeung Yesus kaluar sareng murid-murid Na ka kampung-kampung Kaisarea Filipi, sareng dina jalan anjeunna naroskeun ka murid-murid Na, nyarios ka aranjeunna, Saha anu ceuk jalma-jalma téh Kami? Aranjeunna ngajawab, Yohanes nu Baptis, jeung anu séjén nyarios Elias, sedengkeun anu séjén deui nyarios Salah sahiji nabi. Jeung Anjeunna sorangan nyarios ka aranjeunna, Tapi anjeun nyarios yén Abdi saha? Ngajawab, Petrus nyarios ka Anjeunna, Anjeun téh Al-Masih. Jeung anjeunna nyarék ka aranjeunna supaya ulah nyarios ka saha-saha ngeunaan anjeunna.

Jeung mimiti ngajar ka aranjeunna yén Anak Manusa kudu loba sangsara, jeung ditolak ku para sepuh jeung para imam luhur jeung para juru tulis, jeung dibunuh, sarta sanggeus tilu poé bangkit deui, Anjeunna nyarioskeun kecap éta kalayan kabuka. Petrus nyandak Anjeunna ka samping sareng mimiti nyéréd ka Anjeunna. Tapi sanggeus malik jeung ningali murid-muridna,

anjeunna nyéréd ka Petrus, nyebutkeun, Indit ka tukangeun abdi, setan, sabab anjeun henteu mikir hal-hal ti Allah, tapi hal-hal ti manusa.

Sarta sanggeus ngagero balaréa jeung murid-murid-Na, Anjeunna nyarios ka aranjeunna, Saha waé anu hoyong nuturkeun Abdi, hayu anjeunna mungkir dirina sorangan, ngangkat salibna, sareng nuturkeun Abdi. Saha waé anu hayang nyalametkeun jiwana, bakal kaleungitan éta, tapi saha waé anu kaleungitan jiwana sorangan kusabab kuring jeung Injil, anjeunna bakal nyalametkeun éta. Naon gunana pikeun lalaki lamun anjeunna meunang sakabéh dunya, tapi kaleungitan jiwana? Atawa naon anu bakal dipasihkeun ku manusa pikeun tukeur jiwana? Saha waé anu éra ka kuring jeung kana kecap-kecap kuring dina generasi ieu anu zinah jeung dosa, Putra Manusa ogé bakal éra ka anjeunna nalika datang dina kamulyaan Rama-Na kalayan para utusan anu suci.

□

Sareng anjeunna nyarios ka aranjeunna, Leres-leres abdi nyarios ka anjeun yén aya sababaraha jalmi anu nangtung di dieu, anu moal ngaraosan maot dugi aranjeunna ningali Karajaan Allah parantos sumping dina kakuatan.

Jeung sanggeus genep poé, Yesus nyokot Petrus jeung Yakub jeung Yohanes, tuluy mawa aranjeunna naék ka gunung anu

luhur, ngan maranéhna sorangan, jeung Anjeunna robah wujud di hareupeun maranéhna, Jeung bajuna janten caang ngagurilap, bodas pisan siga salju, nu teu aya tukang nyeuseuh di bumi ieu anu sanggup nyeuseuhna sakeuna éta. Jeung katingali ka aranjeunna Elias sareng Musa, sareng aranjeunna ngobrol sareng Yésus. Teras Petrus ngajawab sareng nyarios ka Yésus, Rabbi, alus pisan urang di dieu, hayu urang nyieun tilu tenda, hiji pikeun anjeun, hiji pikeun Musa, jeung hiji pikeun Elia. Henteu, sabab anjeunna henteu terang naon anu kudu diomongkeun, margi aranjeunna sieun pisan. Saterusna aya méga anu nutupan ka maranéhna, jeung aya sora ti jero méga nu nyebutkeun, Ieu téh Putra Abdi anu dipikacinta, dédéngékeun Anjeunna. Sarta ngadadak nalika ningali ka sabudeureun, aranjeunna henteu deui ningali saha-saha, ngan ukur Yesus waé anu aya sareng aranjeunna. Nalika maranéhna turun ti gunung, Anjeunna maréntahkeun ka maranéhna sangkan ulah nyaritakeun ka saha waé naon anu geus ditingali, iwal lamun Putra Manusa geus bangkit ti nu paéh. Jeung aranjeunna nyekel kecap éta, ngabantah ka diri sorangan naon hartina bangkit ti nu maot. Jeung maranéhna nanya ka anjeunna, Naha ahli Taurat nyarios yén Elias kudu datang heula? Tapi Anjeunna ngajawab ka aranjeunna, Elias memang datang heula mulangkeun sadaya, jeung kumaha ditulis ngeunaan Putra Manusa yén Anjeunna kudu loba sangsara jeung ditolak? Tapi kuring nyarios ka anjeun yén Elijah parantos sumping, sareng aranjeunna ngalakukeun ka anjeunna saloba anu aranjeunna hoyong, sakumaha anu parantos ditulis ngeunaan anjeunna.

Jeung sanggeus datang ka para murid, anjeunna nempo balaréa anu rame ngurilingan maranéhna, jeung para juru tulis keur ngabantah jeung maranéhna. Jeung langsung sakabéh balaréa, sanggeus ningali anjeunna, katarajang kagét, tuluy lumpat ka anjeunna bari ngabagéakeun anjeunna. Jeung anjeunna nanya ka para juru tulis, Naon anu anjeun debatkeun ka diri anjeun sorangan? Jeung ngajawab hiji jalma ti balaréa nyarios, Guru, abdi mawa putra abdi ka anjeun, anu ngagaduhan roh bisu. Sareng dimana waé éta nangkep anjeunna, éta ngagelebug anjeunna, sareng ngabuih sareng ngageretak huntu-Na, sareng garing. Sareng kuring nyarios ka murid-murid anjeun sangkan aranjeunna ngusir éta, tapi aranjeunna henteu mampuh. Tapi ngajawab ka anjeunna nyarios, Duh generasi anu teu percaya, dugi iraha Abdi bakal aya sareng anjeun? Dugi iraha Abdi bakal sabar ka anjeun? Bawa anjeunna ka Abdi. Sareng aranjeunna mawa anjeunna ka Anjeunna. Jeung ningali anjeunna, langsung sumanget ngagegerkeun anjeunna, sarta ragrag kana taneuh, ngaguling-guling bari ngabuih. Jeung nanya ka bapa anjeunna, Sabaraha lami ieu geus kajadian ka anjeunna? Ceuk bapana, Ti budak leutik. Jeung sering pisan anjeunna dialungkeun kana seuneu jeung kana cai supaya ngancurkeun anjeunna, tapi lamun anjeun bisa ngalakukeun naon-naon, mangga tulung ka urang kalayan welas asih ka urang. Tapi Yesus nyarios ka anjeunna, Lamun anjeun bisa percaya, sagala hal mungkin pikeun jalma anu percaya. Sarta langsung bapa budak éta ceurik kalayan cipanon bari nyarios, Abdi percanten, Gusti, tulungan abdi dina kateu-percanteneun abdi. Ningali yén balaréa keur ngariung babarengan, Yesus nyéréd ka roh najis

bari nyarios ka anjeunna, Roh bisu jeung pireu, abdi maréntahkeun ka anjeun, kaluar tina anjeunna jeung ulah asup deui ka anjeunna. Sanggeus ngagorowok jeung ngagegerkeun anjeunna pisan, éta kaluar, sarta anjeunna jadi siga nu maot, nepi ka loba jalma nyebutkeun yén anjeunna geus maot. Tapi Yesus nyekel leungeunna, ngangkat anjeunna, sarta anjeunna bangkit. Jeung sanggeus anjeunna asup ka imah, murid-murid na nanya ka anjeunna nyalira, Naha urang henteu tiasa ngusir éta? Jeung anjeunna nyarios ka aranjeunna, Jenis ieu teu tiasa kaluar ku cara naon waé, iwal ku doa sareng puasa.

Jeung ti dinya sanggeus kaluar, aranjeunna ngaliwat ngaliwatan Galilea, jeung anjeunna henteu hayang sangkan aya saha anu terang. Anjeunna ngajar murid-muridna, sabab anjeunna nyarios ka aranjeunna yén Putra Manusa diserahkeun kana panangan manusa, sareng aranjeunna bakal maéhan anjeunna, sareng saatos dipaéhan dina poé katilu anjeunna bakal bangkit. Tapi aranjeunna henteu ngartos kecap éta, sareng sieun naroskeun ka anjeunna.

Jeung sumping ka Kapernaum, sarta sanggeus aya di imah, Anjeunna nanya ka aranjeunna, Naon anu anjeun perbincangkeun di jalan? Tapi maranéhna jempé, sabab di jalan maranéhna geus ngobrolkeun saha anu leuwih gedé. Jeung sanggeus diuk, anjeunna nyauran nu dua belas jeung nyarios ka aranjeunna, Lamun aya saha anu hayang jadi anu kahiji, anjeunna bakal jadi anu panungtung ti sakabéh jeung palayan ti sakabéh. Jeung sanggeus nyokot budak leutik, Anjeunna

ngadegkeun éta di tengah-tengah maranéhanana, jeung sanggeus nangkeup éta, Anjeunna nyarios ka maranéhanana, Saha waé anu narima salah sahiji budak sapertos kieu dina ngaran abdi, anjeunna narima abdi, jeung saha waé anu narima abdi, anjeunna henteu narima abdi, tapi narima Nu geus ngirim abdi. Yohanes ngajawab ka anjeunna, Guru, kami ningali aya jalma anu ngusir sétan-sétan dina nami anjeun, tapi anjeunna henteu nuturkeun kami, sareng kami ngalarang anjeunna sabab anjeunna henteu nuturkeun kami. Tapi Yésus nyarios, Ulah ngahalangan anjeunna, sabab teu aya saha ogé anu bakal ngalakukeun mujijat dina nami abdi sareng tiasa gancang nyarios jahat ngeunaan abdi. Saha anu henteu ngalawan anjeun, anjeunna mah aya di pihak anjeun. Saha waé anu masihan nginum ka anjeun sacangkir cai dina nami kuring, sabab anjeun milik Kristus, amin kuring nyarios ka anjeun, anjeunna moal leungit upahna.

Jeung saha waé anu ngabalukarkeun salah sahiji ti ieu budak leutik anu percaya ka Abdi, leuwih hadé pikeun anjeunna lamun batu gilingan digantungkeun dina beuheung anjeunna jeung anjeunna dialungkeun ka laut. Jeung upami leungeun anjeun ngabalukarkeun anjeun titajong, potong eta, leuwih alus pikeun anjeun asup kana kahirupan dina kaayaan cacad, tibatan boga dua leungeun tapi indit ka gehenna, kana seuneu anu teu bisa dipareuman, Di mana cacing maranéhna henteu maot jeung seuneu henteu dipareuman. Jeung lamun suku anjeun ngabalukarkeun anjeun titajong, potong éta, leuwih alus pikeun anjeun asup kana kahirupan dina kaayaan bangkong,

tibatan boga dua suku tapi dialungkeun kana gehenna, kana seuneu anu teu bisa dipareuman. Di mana cacingna henteu paéh jeung seuneuna henteu pareum. Jeung upami panon anjeun ngabalukarkeun anjeun kasandung, buang éta, leuwih hadé pikeun anjeun asup ka Karajaan Allah kalayan hiji panon, tibatan gaduh dua panon tapi indit ka naraka seuneu. Di mana cacing maranéhna henteu maot jeung seuneu henteu dipareuman. Unggal jalma bakal diasinkeun ku seuneu, jeung unggal kurban bakal diasinkeun ku uyah. Alus éta uyah, tapi upami uyah éta janten henteu asin, ku naon anjeun bakal ngabumbuan éta? Gaduh uyah dina diri anjeun sorangan jeung hirup damai ka silih.

□□

Jeung ti dinya, sanggeus bangun, Anjeunna datang ka wates-wates Yudea ngaliwatan sabeulah Yordan, jeung balaréa deui ngumpul ka Anjeunna, jeung sakumaha geus biasa, Anjeunna deui ngajar aranjeunna. Jeung geus ngadeukeutan, nu Parisi nanya ka Manéhna naha diidinan ka lalaki pikeun nyeraian pamajikanana, bari nguji Manéhna. Tapi anjeunna ngajawab sareng nyarios ka aranjeunna, Naon anu diparéntahkeun Musa ka anjeun? Tapi maranéhna ceuk, Musa ngidinan nulis surat cerai jeung ngabebaskeun. Jeung ngajawab, Yesus nyarios ka aranjeunna, Kusabab karasa hate maneh, anjeunna nyerat ka maneh paréntah ieu. Ti mimiti ciptaan, jalu jeung bikang dijieun maranéhna ku Allah. Kusabab ieu, lalaki bakal ninggalkeun

bapana jeung indungna, sarta bakal ngahiji jeung pamajikanana, sarta maranéhna dua bakal jadi hiji daging. Sangkan henteu deui dua, tapi hiji daging. Nu kituna anu geus dihijikeun ku Allah, ulah dipisahkeun ku manusa. Jeung di jero imah deui, para murid naroskeun ka anjeunna ngeunaan ieu. Jeung anjeunna nyarios ka aranjeunna, Saha waé anu cerai ka pamajikanana jeung nikah ka awéwé séjén, éta ngalakukeun zinah ka dirina, Sareng upami awéwé anu geus nyéraékeun salakina kawin deui ka lalaki séjén, manéhna ngalakukeun zinah.

Jeung maranéhna keur mawa barudak ka anjeunna, sangkan anjeunna noel ka maranéhna, tapi murid-murid nyiksa ka nu mawa. Ningali kitu, Yesus jadi ambek jeung ceuk ka maranéhna, Hayu barudak-barudak téh datang ka Abdi, jeung ulah halangan aranjeunna, sabab karajaan Allah téh milik jalma-jalma saperti kieu. Amen, kuring nyarios ka anjeun, saha waé anu henteu nampi Karajaan Allah sapertos budak leutik, moal asup ka dinya. Jeung sanggeus nangkeup aranjeunna, anjeunna ngaberkahan bari nempatkeun leungeun-Na kana aranjeunna.

Sareng nalika anjeunna nuju kaluar ka jalan, aya hiji jalma lumpat ngadeukeutan sareng tuur ka anjeunna, teras naroskeun ka anjeunna, Guru anu hadé, naon anu kedah abdi laksanakeun supados abdi tiasa nampi kahirupan anu langgeng? Tapi Yesus nyarios ka anjeunna, Naha anjeun nyebat Abdi alus? Teu aya anu alus iwal ti Allah. Anjeun terang paréntah-paréntah: ulah zinah, ulah maehan, ulah maling, ulah mere kasaksian palsu,

ulah nipu, hormati bapa anjeun jeung indung anjeun. Tapi anjeunna ngajawab sareng nyarios ka anjeunna, Guru, sadaya ieu parantos kuring jaga ti saprak nonoman kuring. Tapi Yesus sanggeus neuteup ka anjeunna, dipikacinta anjeunna jeung ceuk ka anjeunna, Hiji hal anjeun kakurangan. Lamun anjeun hayang sampurna, indit, jual sagala nu anjeun boga jeung pasihan ka nu miskin, jeung anjeun bakal boga harta di sawarga, jeung kadieu tuturkeun abdi, bari ngangkat salib anjeun. Tapi anjeunna jadi murung kana éta kecap, tuluy indit kalayan sedih, sabab anjeunna ngabogaan loba harta.

Jeung sanggeus ningali sabudeureun, Yesus nyarios ka murid-murid-Na, Kumaha hésé-na jalma-jalma anu gaduh harta asup kana Karajaan Allah. Tapi murid-murid kagét kana kecap-kecap anjeunna. Yésus deui ngajawab, nyarios ka aranjeunna, Barudak, kumaha hésé pikeun jalma-jalma anu percaya kana hartana pikeun asup kana karajaan Allah. Leuwih gampang onta ngaliwatan liang jarum tibatan jalma beunghar asup ka karajaan Allah. Éta tapi kacida pisan kagétna bari nyarios ka diri sorangan, Jeung saha anu sanggup disalametkeun? Sanggeus ningali ka aranjeunna, Yesus nyarios, Ti manusa teu mungkin, tapi henteu kitu ti Allah, sabab sadayana mungkin ku Allah. Petrus mimiti nyarios ka anjeunna, Tingali, kami parantos ngantunkeun sadayana sareng parantos nuturkeun ka anjeun. Ngajawab, tapi Yésus nyarios, Amin, Abdi nyarios ka anjeun, teu aya jalma anu ninggalkeun imah atawa dulur lalaki atawa dulur awéwé atawa bapa atawa indung atawa pamajikan atawa barudak atawa sawah kusabab Abdi jeung kusabab Injil, Upami

henteu nampi saratus kali lipat ayeuna dina waktos ieu—imah-imah sareng dulur-dulur lalaki sareng dulur-dulur awéwé sareng bapa sareng indung sareng barudak sareng sawah-sawah—kalayan panganiayaan, sareng dina jaman anu bakal datang nampi hirup anu langgeng. Loba jalma anu kahiji bakal jadi panungtung, jeung anu panungtung bakal jadi kahiji.

Aranjeunna aya dina jalan naék ka Yerusalem, jeung Yésus maju hareupeun aranjeunna, sarta aranjeunna kagét, jeung nu nuturkeun sieun. Sanggeus nyokot deui nu dua belas, manéhna mimiti nyarios ka aranjeunna ngeunaan hal-hal nu bakal kajadian ka manéhna, yén tingali, urang naék ka Yerusalem jeung Putra Manusa bakal diserahkeun ka imam-imam agung jeung ahli-ahli Taurat, sarta maranéhna bakal ngahukum anjeunna maot sarta bakal nyerahkeun anjeunna ka bangsa-bangsa séjén, Jeung aranjeunna bakal moyok ka anjeunna, jeung aranjeunna bakal mecut anjeunna, jeung aranjeunna bakal nyiduh ka anjeunna, jeung aranjeunna bakal maéhan anjeunna, jeung dina poé katilu anjeunna bakal bangkit.

Jeung Yakub jeung Yohanes, anak-anak Zebedeus, ngadeukeutan ka anjeunna bari nyebutkeun, Guru, kami hayang sangkan naon waé anu kami ménta, anjeun ngalakukeunana pikeun kami. Tapi anjeunna ceuk ka aranjeunna, Naon anu rék dipiharep ku anjeun sangkan kuring lakukeun pikeun anjeun? Tapi maranéhna ceuk ka anjeunna, Pasihan kami sangkan hiji ti katuhu anjeun jeung hiji ti kénca anjeun urang tiasa calik dina kamulyaan anjeun. Tapi Yesus ceuk ka maranéhna, Aranjeun

teu terang naon anu aranjeun ménta. Naha aranjeun sanggup nginum tina cangkir anu kuring nginum, jeung dibaptis ku baptisan anu kuring dibaptis? Aranjeunna ceuk ka Anjeunna, Urang bisa. Tapi Yesus ceuk ka aranjeunna, Cangkir anu Kuring nginum, anjeun bakal nginum, jeung baptisan anu Kuring ditampi, anjeun bakal ditampi. Tapi pikeun calik di beulah katuhu kuring jeung di beulah kénca sanés kagungan kuring pikeun masihan, tapi pikeun jalma-jalma anu geus disusun.

Sanggeus ngadéngé éta, nu sapuluh mimiti ambek ka Yakub jeung Yohanes. Tapi Yesus geus ngagero aranjeunna sarta nyarios ka aranjeunna, Anjeun terang yén jalma-jalma anu katingalina maréntah bangsa-bangsa ngawasa aranjeunna, jeung jalma-jalma agung di antara aranjeunna ngalaksanakeun kakawasaan leuwih aranjeunna, Tapi henteu kitu di antara anjeun, tapi saha waé anu hayang jadi hébat di antara anjeun, bakal jadi palayan anjeun. Jeung saha waé di antara anjeun anu hayang jadi anu kahiji, anjeunna bakal jadi budak sakabéh jalma. Sabab Putra Manusa henteu sumping pikeun dilayanan, tapi pikeun ngalayanan, sareng masihan jiwa-Na janten tebusan gaganti jalmi-jalmi anu seueur.

Sareng aranjeunna sumping ka Yerikho, sareng nalika anjeunna kaluar ti Yerikho sareng murid-muridna sareng balaréa anu ageung, Bartimeus anak Timeus, saurang buta, linggih di sisi jalan ngemis. Sareng saatos ngadangu yén Yésus urang Nasarét éta, mimiti ngagorowok sareng nyarios, Putra Daud, Yésus, kasihanana abdi. Sareng seueur jalmi anu nyentak anjeunna

supados jempé, tapi anjeunna malah beuki nyaring ngagorowok, Putra Daud, kasihanana abdi. Jeung sanggeus nangtung, si Yesus nyarios, Gero manéhna. Tuluy maranéhna ngagero nu buta téh bari nyarita ka manéhna, Kudu wani, hudang, Manéhna ngagero anjeun. Tapi anjeunna ngalungkeun jubahna, bangkit, teras sumping ka Yesus. Jeung ngajawab, Yesus nyebutkeun ka anjeunna, Naon anu anjeun hoyong kuring lakukeun? Tapi nu buta ceuk ka anjeunna, Rabboni, supaya kuring bisa ningali deui. Jeung Yesus nyarios ka anjeunna, Buka, iman anjeun geus nyalametkeun anjeun. Jeung langsung anjeunna narima deui tetempoan, sarta anjeunna nuturkeun Yesus dina jalan.

□□

Jeung nalika aranjeunna ngadeukeutan ka Yerusalem, ka Betfage jeung Betani, deukeut Gunung Zaitun, Anjeunna ngirimkeun dua urang murid-Na. Anjeunna nyarios ka aranjeunna, Indit ka kampung anu aya di hareupeun anjeun, sareng pas asup ka dinya anjeun bakal mendakan anak kuda anu kabeungkeut, anu teu acan kantos ditunggangi ku saha, leupaskeun sareng bawa ka dieu. Jeung upami aya nu nyarios ka anjeun, Naon nu anjeun lakukeun ieu? Jawab yén Gusti peryogi anjeunna, jeung langsung Anjeunna bakal ngirimkeun deui ka dieu. Maranéhna indit sarta manggihan anak kuda nu dibeungkeut dina panto di luar dina jalan, tuluy maranéhna ngabébaskeun éta. Jeung sababaraha jalmi anu nangtung di

dinya nyarios ka aranjeunna, Naon anu anjeun lakukeun ngabébébaskeun anak kuda téh? Aranjeunna nyarios ka maranéhna sakumaha anu diparéntahkeun ku Yésus, sareng maranéhna ngantepkeun aranjeunna. Jeung aranjeunna mawa anak kuda ka Yésus sarta aranjeunna nempatkeun baju-bajuna kana éta anak kuda, sarta Yésus diuk dina luhurna. Loba jalma nyebarkeun pakéanana kana jalan, sedengkeun batur motong dahan-dahan berdaun ti tangkal-tangkal jeung nyebarkeunana kana jalan. Jeung jalma-jalma nu maju ka hareup jeung nu nuturkeun di tukang ngagorowok, Hosana, rahayu nu datang dina ngaran Gusti. Rahayu karajaan nu datang dina ngaran Gusti, bapa urang Daud, hosana di sawarga nu pangluhurna.

Jeung Yesus asup ka Yerusalem jeung ka bait suci, sanggeus ningali sabudeureun sakabéh, sabab geus soré waktuna, kaluar ka Betania jeung dua belas murid.

Jeung poé saterusna sanggeus maranéhna kaluar ti Betania, anjeunna lapar. Ningali tangkal anjir ti kajauhan anu gaduh daun-daun, anjeunna sumping pikeun ningali naha aya naon anu bakal dipanggihan dina éta. Sabot geus datang ka dinya, anjeunna henteu manggihan nanaon iwal daun-daun, sabab éta sanés waktuna buah anjir. Jeung ngajawab, Anjeunna nyarios ka éta, Euweuh deui ti anjeun kana jaman, euweuh saurang dahar buah. Jeung murid-murid-Na ngadéngé.

Jeung aranjeunna datang deui ka Yerusalem, jeung sanggeus asup ka kuil, Yesus mimiti ngusir nu ngajual jeung nu meuli di

kuil, sarta malik méja-méja tukang tukar duit jeung korsi-korsi nu ngajual japati. Jeung anjeunna henteu ngijinkeun sangkan saha waé mawa wadah ngaliwatan kuil, Jeung anjeunna ngajar ka aranjeunna, nyarios, Naha henteu ditulis yén imah abdi téh imah doa anu bakal disebut pikeun sadaya bangsa? Tapi anjeun geus ngajadikeun éta guha garong.

Jeung para ahli Taurat jeung para Farisi jeung para imam kapala ngadéngé, sarta aranjeunna néangan kumaha carana ngancurkeun anjeunna, sabab aranjeunna sieun ka anjeunna, lantaran sakabéh balaréa kagum kana pangajaran-Na. Sareng nalika geus telat, anjeunna kaluar ti kota.

Jeung basa ngaliwatan isuk-isuk, aranjeunna nempo tangkal anjir geus garing nepi ka akarna. Jeung nginget-nginget, si Petrus nyarios ka anjeunna, Rabi, tingali tangkal anjir anu anjeun kutuk geus garing. Jeung ngajawab, Yesus nyarios ka aranjeunna, Mibanda iman ka Allah. Amen, pikeun kuring nyarios ka anjeun yén saha waé anu nyarios ka gunung ieu, Diangkat sareng dialungkeun kana laut, sareng henteu ragu dina haténa, tapi percanten yén naon anu anjeunna nyarioskeun éta kajadian, bakal aya ka anjeunna naon waé anu anjeunna nyarioskeun. Kusabab ieu, kuring nyarios ka anjeun: sadaya naon waé anu anjeun ménta bari ngadoa, percaya yén anjeun nampi éta, sareng éta bakal janten milik anjeun. Jeung iraha anjeun nangtung ngadoa, hampura lamun anjeun boga hiji kajahatan ngalawan batur, supaya Bapa anjeun nu di sawarga ogé ngahampura transgressions anjeun. Lamun anjeun

henteu ngahampura, bapa anjeun ogé moal ngahampura kasalahan anjeun.

Jeung aranjeunna datang deui ka Yerusalem, sarta basa anjeunna keur leumpang di kuil, nu imam kapala jeung nu juru tulis jeung nu kokolot datang ka anjeunna. Jeung aranjeunna nyarios ka anjeunna, Dina wewenang naon anjeun ngalakukeun hal-hal ieu? Atawa saha anu masihan ka anjeun wewenang ieu supados anjeun ngalakukeun hal-hal ieu? Tapi Yesus ngajawab sareng nyarios ka aranjeunna, Abdi ogé bakal naroskeun hiji patarosan ka anjeun. Jawab ka abdi, teras abdi bakal nyarios ka anjeun dina wewenang naon abdi ngalakukeun ieu hal-hal. Baptisan Yohanes téh ti sawarga atawa ti manusa? Jawab ka abdi. Sareng aranjeunna mikir ka diri sorangan bari nyebutkeun, Upami urang nyarios ti sawarga, anjeunna bakal nyarios, Naha kituna teu percaya ka anjeunna? Tapi hayu urang nyebutkeun, Ti manusa? Maranéhna sieun ka rahayat, sabab sakabéh jalma yakin yén Yohanes téh nabi. Jeung ngajawab aranjeunna nyarios ka Yesus, Kami henteu terang. Jeung Yesus ngajawab nyarios ka aranjeunna, Ogé henteu abdi nyarios ka anjeun dina naon wewenang abdi ngalakukeun ieu hal.

□□

Sareng mimiti nyarios ka aranjeunna dina pasemon, aya saurang lalaki anu melak kebon anggur sareng masang pager sareng ngali tempat pemerasan anggur sareng ngawangun

munara, teras nyéwakeun éta ka patani sareng angkat. Jeung anjeunna ngirimkeun budak ka para patani dina waktuna, supaya nampi sabagian tina buah kebon anggur ti para patani. Jeung sanggeus nyokot anjeunna, aranjeunna neunggeul sarta ngirimkeun anjeunna kalayan leungeun kosong. Jeung deui anjeunna ngirim ka aranjeunna budak séjén, jeung budak éta sanggeus dibatu aranjeunna tatu sirahna sarta dikirim dina kaayaan dihina. Jeung deui anjeunna ngirim nu séjén, jeung éta ogé maranéhna paéhan, jeung loba nu séjén deui, anu sawaréh digebugan, anu sawaréh dipaéhan. Kéněh gaduh hiji putra anu tercinta, anjeunna ngirimkeun ogé putra éta anu panungtungan ka aranjeunna bari nyarios, Aranjeunna bakal hormat ka putra abdi. Tapi éta patani, sanggeus ningali anjeunna datang, nyarios ka diri sorangan yén ieu téh ahli warisna, hayu urang maéhan anjeunna, sangkan warisanna jadi milik urang. Jeung sanggeus nyokot, maranéhna dibunuh anjeunna, tuluy dibuang ka luar kebon anggur. Naon ku kituna anu bakal dilakukeun ku juragan kebon anggur? Anjeunna bakal datang jeung ngancurkeun para patani ieu, sarta bakal masihan kebon anggur ka batur. Atawa tulisan ieu anjeun teu acan maca, batu anu ditolak ku tukang ngawangun, ieu geus jadi sirah juru. Ti sisi Gusti ieu kajadian, jeung éta téh endah pisan dina panon urang.

Jeung maranéhna néangan pikeun nangkep anjeunna, tapi maranéhna sieun ka balaréa, sabab terang yén parabola éta dicarioskeun ka aranjeunna. Jeung sanggeus ninggalkeun anjeunna, maranéhna indit.

Jeung aranjeunna ngirim sababaraha urang Farisi jeung urang Herodian ka anjeunna sangkan bisa nyekel anjeunna ku kecap. Tapi jalma-jalma anu geus datang nyarios ka anjeunna, Guru, kami terang yén anjeun leres sareng anjeun henteu paduli ka saha waé, sabab anjeun henteu ningali kana beungeut manusa, tapi dina bebeneran anjeun ngajarkeun jalan Allah. Mangga wartosan ka kami, naha diidinan masihan upeti ka Kaisar atawa henteu? Naha urang kedah masihan atawa henteu kedah masihan? Tapi anjeunna terang kana kamunafikan maranéhna, ceuk ka maranéhna, Naha anjeun nguji kuring? Bawa ka kuring duit denarius sangkan kuring ningali. Tapi aranjeunna mawa éta. Sarta anjeunna nyarios ka aranjeunna, Gambar saha ieu jeung tulisan naon ieu? Aranjeunna ngajawab, Kaisar. Jeung ngajawab, Yesus nyarios ka aranjeunna, Pasihan deui nu Kaisar ka Kaisar jeung nu ti Allah ka Allah, sarta maranéhna heran kana anjeunna.

Jeung datang Saduki ka anjeunna, anu nyebutkeun yén teu aya kabangkitan, jeung aranjeunna nanya ka anjeunna bari nyarios, Guru, Musa nyerat ka urang yén lamun aya lanceuk maot jeung ninggalkeun pamajikan, tapi henteu ninggalkeun barudak, supaya lanceukna nyokot pamajikan anjeunna jeung ngangkat turunan pikeun lanceukna. Tujuh dulur éta aya. Jeung anu mimiti nyokot pamajikan, sarta nalika maot henteu ninggalkeun turunan. Jeung nu kadua nyokot eta, sarta maot, jeung anjeunna ogé henteu ninggalkeun turunan. Jeung nu katilu kitu ogé. Jeung tujuh jalmi éta nyandak anjeunna, tapi henteu ninggalkeun turunan. Panungtungna, saatos sadayana, awéwé éta ogé maot.

Dina kabangkitan kituna, nalika aranjeunna bangkit, pamajikan saha manéhna bakal jadi? Sabab tujuh lalaki éta miboga manéhna salaku pamajikan. Jeung ngajawab, Yesus nyarios ka aranjeunna, Naha anjeun kasasar kusabab ieu, sabab teu terang kana tulisan-tulisan sareng ogé kakuatan Allah? Sabab nalika bangkit ti nu maot, aranjeunna moal kawin atawa dikawinkeun, tapi bakal sapertos utusan anu aya di sawarga. Ngeunaan jalma-jalma anu geus maot yén maranéhna dibangkitkeun, naha anjeun teu acan maca dina kitab Musa, dina bagian ngeunaan rungkun, kumaha Allah nyarios ka manéhna, Abdi téh Allah Abraham jeung Allah Ishak jeung Allah Yakub? Gusti Allah téh lain Gusti Allah nu paéh, tapi Gusti Allah nu hirup, ku kituna anjeun kasasar pisan.

Jeung aya hiji juru tulis geus ngadeukeutan, sanggeus ngadéngé maranéhna keur debat, ningali yén anjeunna geus ngajawab ka maranéhna kalayan alus, nanya ka anjeunna, Naon paréntah anu kahiji tina sakabéhna? Tapi Yésus ngajawab ka anjeunna yén paréntah anu kahiji ti sadayana nyaéta, Dengekeun, Israél, Gusti Allah urang nyaéta Gusti anu hiji. Jeung anjeun kudu mikanyaah Gusti Allah anjeun tina sakabéh haté anjeun, jeung tina sakabéh jiwa anjeun, jeung tina sakabéh pikiran anjeun, jeung tina sakabéh kakuatan anjeun. Ieu paréntah anu kahiji. Jeung paréntah anu kadua sarupa, nyaéta ieu: anjeun kudu bogoh ka tatangga anjeun sakumaha bogoh ka diri anjeun sorangan. Teu aya paréntah séjén anu leuwih gede ti ieu. Jeung ceuk ka anjeunna nu juru tulis, Alus, Guru, kana bebeneran anjeun nyarios yén Anjeunna téh hiji, jeung teu aya anu séjén

iwal ti Anjeunna. Jeung mikanyaah anjeunna tina sakabéh haté jeung tina sakabéh pamahaman jeung tina sakabéh jiwa jeung tina sakabéh kakuatan, jeung mikanyaah tatangga saperti dirina sorangan, éta leuwih ti sakabéh kurban bakaran jeung kurban-kurban. Jeung Yesus ningali yén anjeunna ngajawab kalayan calakan, nyarios ka anjeunna, Anjeun henteu jauh tina Karajaan Allah. Jeung taya sahiji anu wani deui nanya ka anjeunna.

Jeung ngajawab, si Yésus nyarios bari ngajar di Bait Allah, Kumaha ahli Taurat nyarios yén Al-Masih téh putra Daud? Anjeunna sorangan, sabab Daud nyarios dina Roh Suci, Gusti nyarios ka Gusti abdi, Calik di beulah katuhu abdi dugi ka abdi nempatkeun musuh-musuh anjeun janten tumpuan suku anjeun. David sorangan kituna nyebutkeun anjeunna Gusti, teras ti mana anjeunna putra-Na? Jeung riungan anu ageung ngadéngé anjeunna kalayan bungah.

Sareng anjeunna nyarios ka aranjeunna dina pangajaranana, Awas kana para ahli Taurat anu resep leumpang maké jubah panjang sareng nampi salam di pasar-pasar. Jeung korsi pamingpin di pasamoan-pasamoan, jeung tempat pamingpin di pesta-pesta. Jalma-jalma anu ngahakan imah-imah randa jeung ku dalih neneda panjang, maranéhna bakal nampi hukuman anu leuwih beurat.

Jeung sanggeus diuk, Yesus di sabalikna perbendaharaan ningali kumaha balaréa ngalungkeun duit perunggu kana perbendaharaan. Jeung loba jalma beunghar ngalungkeun loba,

sarta hiji randa miskin geus datang ngalungkeun dua koin leutik, anu nyaéta quadrans. Jeung sanggeus ngagero murid-muridna, cenah ka aranjeunna, Amin, kuring nyarios ka anjeun yén randa miskin ieu geus nempatkeun leuwih ti sakabéh jalma anu nempatkeun kana perbendaharaan, Sabab kabéh jalma ngalungkeun tina kaleuwihanna, tapi ieu awéwé ngalungkeun tina kamiskinanna sadaya nu dipiboga ku manéhna, nyaéta sakabéh hirupna.

□□

Jeung nalika anjeunna kaluar tina Bait Allah, hiji ti murid-muridna nyarios ka anjeunna, Guru, tingali naon jinis batu jeung naon jinis wangunan! Jeung Yésus ngajawab ceuk ka manéhna, Naha anjeun ningali gedong-gedong gede ieu? Moal aya batu dina luhur batu di dieu anu moal dirobohkeun. Basa anjeunna linggih di Gunung Olives sabalikna kuil, Peter jeung James jeung John jeung Andrew nanya ka anjeunna sacara nyalira, Béjakeun ka urang iraha ieu hal-hal bakal kajadian, jeung naon tandana lamun sakabéh ieu hal-hal rék dirampungkeun? Tapi Yesus ngajawab sarta mimiti nyarios ka aranjeunna, Awas, ulah aya saha anu nyasabkeun anjeun. Sabab loba jalma bakal datang dina ngaran kuring bari nyebutkeun yén kuring nyaéta Anjeunna, jeung aranjeunna bakal nyasabkeun loba jalma. Iraha anjeun ngadangu perang jeung béja ngeunaan perang, ulah kaganggu, sabab éta kudu kajadian, tapi tungtungna can acan datang. Sabab bangsa bakal ngalawan

bangsa jeung karajaan bakal ngalawan karajaan, jeung bakal aya lini di sababaraha tempat, jeung bakal aya kalaparan jeung karusuhan. Ieu prinsip tina nyeri ngalahirkeun. Tapi tingali diri anjeun sorangan. Sabab aranjeunna bakal nyerahkeun anjeun ka déwan-déwan, jeung di pasamoan-pasamoan aranjeunna anjeun bakal dipukul, jeung anjeun bakal nangtung di hareupeun pamingpin jeung raja-raja kusabab kuring, pikeun kasaksian ka aranjeunna. Jeung kana sakabéh bangsa-bangsa, perlu heula diproklamasikeun éta warta alus. Nalika aranjeunna mingpin anjeun pikeun nyerahkeun, ulah hariwang sateuacanna ngeunaan naon anu bakal anjeun ucapkeun, atawa latihan, tapi naon waé anu dipasihan ka anjeun dina jam éta, éta anu kudu anjeun ucapkeun, sabab lain anjeun anu nyarios, tapi Roh Suci. Lanceuk bakal ngahianatkeun lanceukna kana maot, jeung bapa bakal ngahianatkeun anakna, anak-anak bakal bangkit ngalawan kolotna jeung bakal maéhan aranjeunna. Jeung anjeun bakal dibenci ku sadayana jalmi sabab ngaran abdi, tapi saha anu tahan nepi ka tungtung, anjeunna bakal disalametkeun.

Lamun anjeun ningali kahinaan karusakan anu diucapkeun ku nabi Daniel nangtung di tempat anu teu pantes—anu maca hayu ngartos—mangka jalma-jalma di Yudea hayu kabur ka gunung-gunung. Jalma anu aya di luhur hateup ulah turun ka jero imah, atawa asup pikeun nyokot naon waé ti jero imahna. Jeung nu aya di sawah ulah balik deui pikeun nyokot bajuna. Cilaka pikeun anu gaduh di rahim jeung anu nyusuan di eta poé. Ngadoakeun supados kabur anjeun henteu lumangsung dina

usum tiis. Sabab bakal aya kasangsaraan dina poé-poé éta, saperti nu teu acan kantos kajadian ti mimiti ciptaan nu diciptakeun ku Allah nepi ka ayeuna, jeung moal bakal kajadian deui. Jeung upami henteu dipondokkeun ku Gusti éta poé-poé, moal aya daging anu salamet, tapi kusabab jalma-jalma anu dipilih anu dipilih-Na, anjeunna pondokkeun éta poé-poé. Sareng teras upami aya anu ka anjeun nyarios, Tingali di dieu Al-Masih, tingali di dinya, ulah percanten. Bakal timbul sabab aya kristus palsu jeung nabi palsu, sarta maranéhna bakal masihan tanda jeung kaajaiban pikeun nyasabkeun, lamun mungkin, malah jalma-jalma nu dipilih. Anjeun kedah waspada, tingali, kuring parantos nyarioskeun sadayana ka anjeun sateuacanna. Tapi dina eta poé-poé, sanggeus kasangsaraan éta, panonpoé bakal poék, jeung bulan moal méré cahyana. Jeung béntang-béntang bakal ragrag ti langit, jeung kakuatan-kakuatan anu aya di langit bakal digoncangkeun. Sarta mangka aranjeunna bakal ningali Putra Manusa datang dina méga kalayan kakuatan anu ageung sareng kamulyaan. Sareng teras anjeunna bakal ngirimkeun para utusan-Na sareng bakal ngumpulkeun jalma-jalma pilihan-Na tina opat angin, ti tungtung bumi dugi ka tungtung langit.

Tapi tina tangkal anjir, diajar parabola éta. Iraha dahanna geus jadi lemes jeung tumuwuh daun-daun, anjeun terang yén usum panas geus deukeut. Kitu ogé anjeun, iraha ningali ieu hal-hal kajadikeun, terang yén éta geus deukeut di panto. Amen, kuring nyarios ka anjeun yén generasi ieu moal ngaliwat dugi ka sadaya ieu kajadian. Langit jeung bumi bakal kaliwat, tapi

kecap-kecap kuring moal bakal kaliwat.

Ngeunaan poé éta atawa jam éta, teu aya saurang ogé anu terang, sanajan utusan di sawarga, sanajan Putra, ngan ukur Bapa. Tingali, waspada jeung ngadoa, sabab anjeun teu nyaho iraha waktuna. Sakumaha hiji lalaki anu jauh dina lalampahan, sanggeus ninggalkeun imahna, jeung sanggeus masihan ka budak-budakna wewenang, jeung ka unggal hiji pagawéanana, jeung ka panjaga panto maréntahkeun sangkan anjeunna kudu ngawaskeun. Jaga lalawora ku kituna, sabab teu nyaho iraha juragan imah datang—beurang peuting, tengah peuting, hayam jago kokok, atawa isuk-isuk. Ulah nepi ka Anjeunna datang ngadadak bari manggihan anjeun keur saré. Nu kuring nyarios ka anjeun, ka sadaya kuring nyarios, jaga.

□□

Éta passover jeung roti teu diragian sanggeus dua poé. Para imam luhur jeung para ahli Taurat néangan kumaha carana pikeun nangkep Anjeunna ku tipu daya sangkan bisa dipaéhan. Maranéhna nyarios tapi ulah dina pésta éta, sangkan ulah aya karusuhan di antara rahayat.

Nalika anjeunna aya di Betania di imah Simon nu kusta, bari anjeunna ngagoler, datang hiji awéwé mawa alabaster eusi minyak wangi nard murni anu mahal, sarta sanggeus megatkeun alabaster éta, dituangkeunana kana sirah anjeunna.

□□□

Aya sababaraha jalma anu ambek ka dirina sorangan bari nyebutkeun, Kana naon karuksakan minyak wangi ieu geus kajadian? Minyak wangi téh bisa dijual leuwih ti tilu ratus denarius jeung dibikeun ka nu miskin, sarta aranjeunna nyentak ka manéhna. Tapi Yesus nyarios, Hayu manehna, naha anjeun ngabalukarkeun kasusah ka manehna? Manehna geus ngalakukeun pagawean anu alus ka abdi. Sabab nu miskin mah salawasna aya sareng anjeun, sareng iraha waé anjeun hoyong, anjeun tiasa ngalakukeun kahadéan ka aranjeunna, tapi kuring henteu salawasna aya sareng anjeun. Naon anu dipiboga ku awéwé ieu geus dilakukeun ku manéhna, manéhna miheulaan ngurapi awak abdi pikeun dikubur. Amen, kuring nyarios ka anjeun, dimana waé diproklamasikeun Injil ieu ka sakuliah dunya, naon anu geus dipigawé ku manéhna ogé bakal dicaritakeun pikeun pangéling-éling manéhna.

Jeung Yudas Iskariot, salah sahiji tina dua belas, indit ka para imam agung sangkan anjeunna nyerahkeun Anjeunna ka maranéhna. Nu tapi sanggeus ngadéngé, maranéhna bungah, jeung jangji ka anjeunna masihan pérak, jeung manéhna néangan kumaha carana bisa ngahianatkeun anjeunna dina waktu nu merenah.

Jeung dina poé kahiji tina roti anu teu diragian, nalika Paskah dikurbankeun, murid-murid-Na nyarios ka Anjeunna, Dimana Anjeun hoyong urang nyiapkeun Paskah pikeun Anjeun tuang, saatos urang angkat? Jeung anjeunna ngirimkeun dua urang muridna, sarta ngomong ka aranjeunna, Indit ka kota, tur bakal

papanggih jeung anjeun hiji lalaki mawa kendi cai, tuturkeun manéhna, Jeung dimana waé anjeunna asup, nyarioskeun ka nu boga imah yén Guru nyarios, Dimana panginepan abdi, tempat abdi badé ngadahar Paskah sareng murid-murid abdi? Jeung anjeunna bakal némbongkeun ka anjeun kamar luhur anu gedé, anu geus dilengkepan tur siap. Di dinya, siapkeun pikeun urang. Murid-muridna indit kaluar jeung sumping ka kota, sarta manggihan sakumaha anu dicarioskeun ka aranjeunna, tuluy nyiapkeun Paskah. Jeung nalika geus soré, Anjeunna datang kalayan dua belas murid. Jeung nalika maranéhna ngagoléjahan jeung dahar, ceuk Yésus, Amin, kuring nyarios ka anjeun yén salah sahiji ti anjeun bakal ngahianatkeun kuring, nu dahar jeung kuring. Tapi maranéhna mimiti sedih jeung nyarios ka anjeunna hiji-hiji, Sanés abdi? jeung anu séjén, Sanés abdi? Tapi anjeunna ngajawab ka aranjeunna, Hiji ti nu dua belas, nu nyocelkeun jeung abdi kana mangkok. Éta Putra Manusa memang indit sakumaha anu geus ditulis ngeunaan Anjeunna, tapi cilaka ka jalma éta anu ngaliwatan anjeunna Putra Manusa diserahkeun. Leuwih hadé pikeun anjeunna lamun jalma éta henteu kantos dilahirkeun. Jeung nalika maranéhanana keur dahar, Yésus nyokot roti, sanggeus ngaberkahan, pegatkeun jeung masihan ka maranéhanana, sarta nyarios, Cokot, dahar, ieu téh awak abdi. Sanggeus nyokot cangkir jeung masihan sukur, Manéhna masihan ka aranjeunna, jeung maranéhna sadayana nginum tina éta. Jeung ceuk ka aranjeunna, Ieu téh getih abdi tina perjangjian anyar anu keur dituang kaluar pikeun loba jalma. Amen, kuring nyarios ka anjeun yén kuring moal deui nginum tina buah anggur dugi ka poé éta nalika

kuring nginum éta anyar dina Karajaan Allah.

Jeung sanggeus nyanyi hymn, aranjeunna kaluar ka Gunung Zaitun. Jeung Yesus nyarios ka aranjeunna, Sadayana anjeun bakal kaganggu ku kuring dina peuting ieu, sabab geus ditulis: Abdi bakal neunggeul angon, jeung domba-domba bakal sumebar. Tapi sanggeus kuring dibangkitkeun, kuring bakal maju anjeun ka Galilea. Tapi Petrus nyarios ka anjeunna, Sanajan sadayana bakal mundur, tapi abdi henteu. Jeung Yesus nyebutkeun ka anjeunna, Amen, kuring nyebutkeun ka anjeun yén anjeun dinten ieu dina peuting ieu, sateuacan hayam jago kokok dua kali, anjeun bakal mungkir kuring tilu kali. Peter nyarios kalayan kaleuleuwihan, Upami abdi kedah maot sareng anjeun, abdi moal pisan nolak anjeun. Kitu ogé sadayana nyarios.

Jeung aranjeunna datang ka hiji tempat anu ngaranna Getsemani, sarta anjeunna nyarios ka murid-muridna, Calik di dieu nepi ka abdi neneda. Anjeunna nyandak Petrus, Yakub, jeung Yohanes mitembean, tuluy mimiti ngarasa kacida kuciwa jeung hariwang. Jeung nyarios ka aranjeunna, Jiwa abdi pisan sedih dugi ka maot, cicing di dieu jeung waspada. Jeung sanggeus maju saeutik, anjeunna murag kana beungeut kana bumi, jeung anjeunna ngadoa supaya, lamun mungkin, jam éta ngaliwat ti anjeunna. Jeung anjeunna nyarios, Abba, Bapa, sadaya mungkin pikeun Anjeun, bawa jauh cangkir ieu ti abdi, tapi sanés naon anu abdi hoyong, tapi naon anu Anjeun hoyong. Sarta anjeunna datang sarta manggihan aranjeunna saré, sarta

anjeunna nyarios ka Petrus, Simon, naha anjeun saré? Naha anjeun henteu kuat ngajaga salila hiji jam? Jaga sareng ngadoa, supados anjeun henteu asup kana godaan; sumanget memang daék, tapi daging lemah. Jeung deui sanggeus indit, anjeunna ngadoa bari nyarios kecap anu sarua. Jeung sanggeus balik, manéhna kapanggih aranjeunna deui keur saré, sabab panon maranéhanana dibeuratkeun, jeung maranéhanana henteu terang naon anu kudu dijawab ka manéhna. Jeung datang katilu kalina sarta nyebutkeun ka aranjeunna, Naha anjeun masih saré jeung istirahat? Cukup, geus datang jamna. Tingali, Putra Manusa diserahkeun kana leungeun jalma-jalma dosa. Bangkit, hayu urang indit, tingali nu ngahaturkeun kuring geus deukeut.

Sarta langsung, bari anjeunna masih nyarios, datang Yudas Iskariot, salah sahiji tina dua belas, jeung babarengan anjeunna aya rombongan gedé mawa pedang jeung awi, anu geus dikirim ku para imam agung jeung para ahli Taurat jeung para sesepuh. Tapi nu ngahianatkeun anjeunna geus masihan sinyal ka aranjeunna, nyarios, Saha nu bakal kuring cium, éta anjeunna. Cekelan anjeunna jeung bawa kaluar kalayan aman. Jeung saparantos sumping, langsung ngadeukeutan ka anjeunna sarta nyarios, Salam, Rabi, teras dicium anjeunna. Tapi aranjeunna nempatkeun leungeun-leungeunna kana anjeunna sareng nangkep anjeunna. Tapi salah sahiji jalma anu nangtung di dinya geus narik pedangna, neunggeul budak imam agung, jeung motong ceulina. Jeung ngajawab, Yesus nyarios ka aranjeunna, Sakumaha kana garong, anjeun kaluar mawa pedang jeung pentung pikeun nangkep kuring, Numutkeun poé

ka anjeun abdi aya di candi ngajar, jeung anjeun henteu nangkep abdi. Tapi sangkan dipikumplénakeun éta tulisan-tulisan suci. Jeung sanggeus ninggalkeun anjeunna, aranjeunna sadayana kabur. Jeung aya saurang nonoman geus nuturkeun ka anjeunna, dipakéan lawon linen kana awakna nu taranjang, jeung para nonoman nahan anjeunna. Tapi anjeunna ninggalkeun lawon linen, kabur taranjang ti aranjeunna.

Jeung aranjeunna mawa Yesus ka imam agung, sarta sadaya imam luhur, para sepuh jeung para juru tulis ngumpul ka anjeunna. Jeung Petrus nuturkeun anjeunna ti kajauhan nepi ka jero palataran imam agung, sarta anjeunna diuk babarengan jeung para punggawa bari ngahaneutkeun awakna deukeut seuneu. Para imam kapala jeung sakabéh déwan maranéhna keur néangan kasaksian ngalawan Yésus pikeun maéhan anjeunna, tapi henteu manggihan. Loba jalma anu mere kasaksian palsu ngalawan anjeunna, tapi kasaksian-kasaksian éta henteu sarua. Sarta sababaraha jalma nangtung masihan kasaksian palsu ngalawan anjeunna, nyarios Yén urang ngadéngé manéhna nyarios, yén abdi bakal ngaruksak kuil ieu anu dijieun ku leungeun, jeung dina tilu poé abdi bakal ngawangun anu séjén anu teu dijieun ku leungeun. Sareng sanajan kitu, kasaksian maranéhna henteu sami. Jeung sanggeus nangtung, imam agung ka tengah nanya ka Yesus, nyebutkeun, Naha anjeun teu ngajawab nanaon? Naon anu aranjeunna kasaksian ngalawan anjeun? Tapi anjeunna jempé tur teu ngajawab nanaon. Deui nu imam agung nanya ka anjeunna tur nyebutkeun, Anjeun nyaéta Kristus, Putra nu

Diberkahan? Tapi Yesus nyarios, Abdi nyaéta, sareng anjeun bakal ningali Putra Manusa linggih di katuhu kakawasaan sareng sumping dina méga-méga sawarga. Tapi imam agung nyobek jubah-Na nyebutkeun, Naon deui kabutuhan urang kana saksi? Anjeun geus ngadéngé sagemblengna kana hujat éta, naon anu katingali ka anjeun? Tapi maranéhna sadaya ngahukum anjeunna janten kaliru pati. Sarta mimiti sababaraha jalmi nyiduh ka anjeunna, nutupan beungeut anjeunna, neunggeul anjeunna, sareng nyarios ka anjeunna, Nubuat ka kami, saha anu geus neunggeul anjeun. Sareng para pembantu ngalungkeun pukulan ka anjeunna.

Jeung nalika Petrus aya di handap dina palataran, datang salah sahiji budak awéwé ti imam agung Saatos ningali Petrus keur ngahaneutkeun awakna, manéhna neuteup ka anjeunna sarta nyarios, Anjeun ogé mah bareng jeung Yesus ti Nazaret téa. Tapi anjeunna nampik bari nyarios, Abdi henteu terang sareng henteu ngartos naon anu anjeun carioskeun. Sareng anjeunna kaluar ka palataran hareup, sareng hayam jago ngagorowok. Jeung budak awéwé, sanggeus ningali anjeunna deui, mimiti nyarios ka jalma-jalma nu nangtung di dinya yén jalmi ieu téh ti aranjeunna. Tapi manéhna nolak deui. Sanggeus sakedapan, jalma-jalma nu nangtung di dinya nyarios deui ka Petrus, Sabenerna anjeun téh salah sahijina, sabab anjeun urang Galilea jeung ucapan anjeun nyarupaan. Tapi manéhna mimiti kutuk jeung sumpah yén kuring henteu terang lalaki ieu anu anjeun nyarios. Jeung pikeun kadua kalina hayam jago manggung. Petrus émut kana kecap anu dicarioskeun ka

anjeunna ku Yesus yén samémeh hayam jago sora dua kali, anjeunna bakal mungkir Mantenna tilu kali, sarta anjeunna ceurik.

□□

Isuk-isuk pisan, para imam luhur jeung para kokolot jeung para juru tulis jeung sakabéh anggota déwan geus nyieun musyawarah, tuluy ngabeungkeut Yésus, mawa Anjeunna jeung nyerahkeun ka Pilatus. Pilatus naroskeun ka anjeunna, Naha anjeun raja urang Yahudi? Anjeunna ngajawab ka Pilatus, Anjeun anu nyarios kitu. Jeung para imam agung nuduh anjeunna loba perkara, tapi anjeunna henteu ngajawab nanaon. Tapi Pilatus deui nanya ka anjeunna, Naha anjeun teu ngajawab nanaon? Tingali sabaraha aranjeunna mere kasaksian ngalawan anjeun. Tapi Yésus henteu deui ngajawab nanaon, sahingga Pilatus heran. Numutkeun festival, anjeunna ngabébaskeun ka aranjeunna hiji tahanan anu aranjeunna ménta. Aya nu disebut Barabbas dibeungkeut kalawan sasama pemberontak, anu geus ngalakukeun pembunuhan dina pemberontakan. Jeung sanggeus ngagorowok, balaréa mimiti ménta sakumaha anu biasa dilakukeun ka maranéhna. Tapi Pilatus ngajawab ka maranéhna, Naha aranjeun hoyong kuring ngabebaskeun ka aranjeun Raja urang Yahudi? Anjeunna terang yén kusabab sirik, para imam agung geus nyerahkeun anjeunna. Tapi para imam luhur ngagegerkeun riungan sangkan anjeunna leuwih milih ngabebaskeun Barabbas pikeun aranjeunna. Tapi Pilatus

ngajawab deui ka maranéhna, Naon anu ku aranjeun dipikahoyong kuring lakukeun ka jalma anu ku aranjeun disebut Raja urang Yahudi? Tapi aranjeunna deui ngagorowok, Palang anjeunna! Tapi Pilatus nyarios ka aranjeunna, Naon kajahatan anu anjeunna lakukeun? Tapi aranjeunna beuki kuat ngagorowok, Palang anjeunna! Pilatus, hayang nyugemakeun balaréa, geus ngaleupaskeun Barabbas ka maranéhna, jeung nyerahkeun Yésus sanggeus dicambuk sangkan disalib.

Prajurit-prajurit teh ngagiring anjeunna ka jero palataran, nyaéta praetorium, sareng ngumpulkeun sakabéh kohort. Jeung aranjeunna ngagemkeun anjeunna pakéan wungu, sarta aranjeunna masangkeun ka anjeunna makuta cucuk anu geus dijalin. Jeung aranjeunna mimiti ngasalam anjeunna, Bungah, Raja urang Yahudi, Jeung aranjeunna neunggeul sirah-Na ku awi, jeung nyiduh ka Anjeunna, jeung bari tuur aranjeunna sujud ka Anjeunna. Jeung nalika aranjeunna geus ngejek ka manéhna, aranjeunna nyabut jubah wungu tina manéhna jeung ngagemkeun deui baju manéhna sorangan, sarta aranjeunna mawa kaluar manéhna pikeun nyalib manéhna.

Jeung aranjeunna maksa saurang lalaki anu ngaliwat, nyaéta Simon ti Kirene, anu datang ti sawah, bapa Alexander jeung Rufus, supaya anjeunna mawa salib-Na.

Jeung aranjeunna mawa anjeunna ka tempat Golgotha, anu hartina tempat tangkorak. Jeung maranéhna méré ka manéhna inuman anggur anu dicampurkeun jeung mur, tapi manéhna

henteu nampi. Jeung sanggeus nyalib Anjeunna, aranjeunna ngabagi-bagi papakéan-Na bari ngalungkeun undian pikeun éta, saha naon anu bakal dicandak. Éta jam katilu jeung aranjeunna nyalib anjeunna. Jeung aya tulisan ngeunaan kasalahan anjeunna anu geus ditulis: Raja urang Yahudi.

Jeung kalawan Anjeunna aranjeunna nyalib dua garong, hiji di beulah katuhu jeung hiji di beulah kénca-Na. Jeung dieusian éta tulisan anu nyebutkeun, Jeung anjeunna diitung sareng jalma-jalma anu teu patuh hukum. Jeung jalma-jalma anu ngaliwat éta ngahina anjeunna bari ngoyagkeun sirahna sarta nyebutkeun, Ha, nu ngancurkeun Bait Allah jeung ngawangunana deui dina tilu poé Salamétkeun diri anjeun sorangan jeung turun tina salib. Sarua ogé para imam agung ngejek ka hiji anu séjén jeung para juru tulis, maranéhanana nyarios, Batur anjeunna nyalametkeun, dirina henteu sanggup nyalametkeun. Kristus Raja Israél hayu turun ayeuna tina salib, sangkan urang tingali jeung urang percaya ka Anjeunna. Jeung jalma-jalma anu disalib babarengan jeung Anjeunna ogé nyéla Anjeunna.

Geus kajadian dina jam kagenep, poék nutupan sakabéh bumi nepi ka jam kasalapan. Jeung dina jam nu kasalapan, Yesus ngagorowok kalayan sora nu gede, nyebutkeun, Eloi, Eloi, lama sabachthani? Nu hartina lamun ditarjamahkeun, Gusti Allah abdi, Gusti Allah abdi, naha Anjeun ninggalkeun abdi?

Jeung sababaraha jalmi nu nangtung deukeut, sanggeus ngadéngé, nyarios, Tingali, anjeunna nyauran ka Elias. Tapi aya

hiji jalma lumpat, ngeusian bolu ku cuka, dipasang dina awi, tuluy masihan inuman ka anjeunna bari nyebutkeun, Hayu, urang tingali heula naha Elias datang pikeun nurunkeun anjeunna. Tapi Yesus, sanggeus ngaluarkeun sora nu gede, napas panungtungan-Na. Jeung tirai kuil dirobék jadi dua ti luhur nepi ka handap. Saatos ningali, centurion nu nangtung di sabalikna anjeunna, sabab kitu ngajerit napas panungtungan, ceuk, Sabenerna lalaki ieu putra Allah. Aya ogé awéwé-awéwé anu ningali ti kajauhan, di antarana aya Maria Magdalena jeung Maria indungna Yakub nu ngora jeung Yoses, ogé Salome, Nu ogé nalika anjeunna aya di Galilea nurut ka anjeunna jeung ngalayanan ka anjeunna, jeung loba awéwé séjén nu geus naék babarengan jeung anjeunna ka Yerusalem.

Jeung geus soré, sabab éta poé persiapan, nyaéta poé samémén sabat, Yusup ti Arimatea geus datang, saurang anggota déwan anu terhormat, anu ogé keur ngantosan Karajaan Allah, wani asup ka Pilatus jeung ménta awak Yesus. Pilatus heran lamun anjeunna geus maot, sarta sanggeus ngagero centurion éta, nanya ka manéhna naha geus lila maot. Jeung sanggeus terang ti centurion, anjeunna masihan awakna ka Yusup. Sanggeus meuli lawon linen, anjeunna nurunkeun awakna, ngabungkusna ku lawon linen, tuluy nempatkeun anjeunna dina hiji makam anu geus dipotong tina batu, sarta ngagulingkeun batu kana panto makam éta. Tapi Maria Magdalena jeung Maria indung Joses ningali dimana anjeunna disimpen.

□□

Sanggeus sabat kaliwat, Maria Magdalena jeung Maria indung Yakub jeung Salome meuli rempah-rempah sangkan bisa ngurapi anjeunna. Jeung pisan subuh dina poé kahiji sabat, aranjeunna datang ka éta kuburan, nalika panonpoé geus naék. Jeung maranéhna nyarios ka diri sorangan, Saha anu bakal ngagulingkeun batu ti panto makam pikeun urang? Jeung sanggeus ningali ka luhur, aranjeunna niténan yén batu éta geus digulingkeun, sabab éta ageung pisan. Jeung sanggeus asup ka jero kuburan, aranjeunna nempo hiji lalaki ngora linggih di beulah katuhu, maké jubah bodas, sarta aranjeunna reuwas pisan. Tapi anjeunna nyarios ka aranjeunna, Ulah kahariwang, anjeun milarian Yesus urang Nasaret anu geus disalib, anjeunna geus dibangkitkeun, anjeunna henteu aya di dieu, tingali tempat dimana aranjeunna nempatkeun anjeunna. Tapi indit, nyarios ka murid-murid anjeunna sareng ka Petrus yén anjeunna bakal maju ti hareupeun anjeun ka Galilea, di dinya anjeun bakal ningali anjeunna, sakumaha anjeunna parantos nyarios ka anjeun. Jeung sanggeus kaluar, aranjeunna kabur ti makam, sabab aranjeunna ngageter jeung panik, jeung ka saha-saha teu nyarios nanaon, margi aranjeunna sieun.

Geus bangkit dina isuk-isuk poé kahiji sabat, Anjeunna muncul kahiji ka Maria Magdalena, ti saha Anjeunna geus ngaluarkeun tujuh sétan. Éta sanggeus indit ngalaporkeun ka nu geus jadi jeung manéhna, bari duka jeung ceurik. Jeung eta jalma-jalma,

sanggeus ngadéngé yén anjeunna hirup jeung geus katempo ku manéhna, teu percaya. Sanggeus ieu kajadian, Anjeunna nembongan dina wujud séjén ka dua jalma ti antara maranéhna anu keur leumpang ka sawah. Jeung eta sanggeus indit ngalaporkeun ka nu sésana, tapi ka maranéhna ogé teu dipercaya. Engké ka aranjeunna sabelas jalma nu keur ngagoler, anjeunna diwanohkeun, jeung anjeunna nyiksa teu percaya maranéhanana jeung karasa hate, sabab ka nu geus ningali anjeunna dibangkitkeun henteu percaya. Sareng anjeunna nyarios ka aranjeunna, Sanggeus indit ka sakuliah dunya, wartoskeun Injil ka sakumna ciptaan. Nu geus percaya jeung geus dibaptis bakal disalametkeun, tapi nu teu percaya bakal dihukum. Tanda-tanda bakal nuturkeun ka nu geus percaya ieu: dina ngaran kuring aranjeunna bakal ngusir setan-setan, aranjeunna bakal nyarita basa-basa anyar Aranjeunna bakal ngangkat oray, sanajan nginum naon waé anu maot, éta moal ngarugikeun aranjeunna, aranjeunna bakal nempatkeun leungeun kana anu gering, jeung maranéhna bakal cageur.

Sang Gusti saéstuna sanggeus nyarios ka aranjeunna diangkat ka sawarga sareng calik di beulah katuhu Allah. Éta jalma-jalma sanggeus kaluar miwartoskeun dimana-mana, jeung Gusti gawé bareng sarta nguatkeun sabda ngaliwatan tanda-tanda anu nuturkeun. Amin.

Wilangan

□

Jeung Gusti nyarita ka Musa di gurun Sinai, dina tenda kasaksian, dina poé kahiji bulan kadua, taun kadua sanggeus maranéhna kaluar ti tanah Mesir, nyebutkeun, Candak awal sakabéh jamaah Israél nurutkeun katurunan, nurutkeun imah karuhun maranéhanana, nurutkeun jumlah tina ngaran maranéhanana, nurutkeun sirah maranéhanana. Sadaya lalaki ti umur dua puluh taun ka luhur, sadaya anu kaluar dina kakuatan Israél, itungan aranjeunna jeung kakuatan maranéhanana, anjeun jeung Harun itungan aranjeunna. Jeung kalayan anjeun bakal aya unggal-unggal numutkeun suku, unggal-unggal pamingpin numutkeun imah karuhun maranéhanana.

Jeung ieu ngaran-ngaran lalaki anu bakal nangtung sareng anjeun, ti Ruben, Elisur putra Sediur, Ti Simeon, Salamiel putra Surisadai. Tina Yuda, Naason putra Aminadab. Tina Isakhar, Natanael putra Sogar, Ti Zebulun, Eliab putra Helon; ti anak-

anak Joseph ti Ephraim, Elishama putra Ammihud. ti Manasseh, Gamaliel anak Pedahzur. Ti Benjamin, Abidan anak Gideoni. Tina Dan, Ahiezer putra Ammishaddai. Ti Asher, Phagaiel, putra Echran. Tina Gad, Elisaph putra Raguel. Ti Naftali, Ahira putra Enan. Ieu jalma-jalma anu ditunjuk tina rapat, pamingpin suku-suku nurutkeun kulawarga maranéhanana, komandan sarébu urang Israél.

Sareng Musa jeung Harun nyandak jalma-jalma ieu anu disebat ku nami. Jeung sakabéh jamaah dikumpulkeun dina tanggal hiji bulan kadua taun kadua, sarta maranéhna didaptarkeun nurutkeun turunan maranéhna, nurutkeun kulawarga maranéhna, nurutkeun jumlah ngaran maranéhna, ti umur dua puluh taun ka luhur, unggal lalaki nurutkeun sirah maranéhna. Nu cara paréntah Gusti ka Musa, jeung aranjeunna diitung di gurun Sinai.

Jeung janten putra-putra Ruben, cikal Israél, numutkeun katurunan maranéhanana, numutkeun marga maranéhanana, numutkeun imah karuhun maranéhanana, numutkeun jumlah ngaran maranéhanana, numutkeun sirah maranéhanana, sakabéh lalaki ti umur dua puluh taun ka luhur, unggal jalma anu kaluar dina kakuatan. Cacah maranéhanana ti suku Ruben, genep jeung opat puluh rébu jeung lima ratus. Ka anak lalaki Simeon numutkeun katurunan maranéhna, numutkeun marga maranéhna, numutkeun imah karuhun maranéhna, numutkeun jumlah ngaran maranéhna, numutkeun cacah sirah maranéhna, sakabéh lalaki ti umur dua puluh taun ka luhur, sakabéh anu

kaluar dina kakuatan, Pancacahan maranéhna ti suku Simeon, salapan puluh salapan rébu tilu ratus.

Ka anak lalaki Yuda nurutkeun katurunan maranéhanana, nurutkeun marga maranéhanana, nurutkeun imah karuhun maranéhanana, nurutkeun jumlah ngaran maranéhanana, nurutkeun cacah sirah maranéhanana, sakabéh lalaki ti umur dua puluh taun ka luhur, sakabéh anu kaluar pikeun perang, Cacah maranéhanana ti suku Yuda, tujuh puluh opat rébu genep ratus.

Ka anak lalaki Isakhar numutkeun kulawarga maranéhanana, numutkeun marga maranéhanana, numutkeun imah karuhun maranéhanana, numutkeun jumlah ngaran maranéhanana, numutkeun cacah sirah maranéhanana, sakabéh lalaki ti umur dua puluh taun ka luhur, sakabéh nu kaluar pikeun perang, Pancacahan ti suku Isakhar téh opat puluh lima rébu opat ratus.
Ka putra-putra Zabulun nurutkeun katurunan maranéhna, nurutkeun marga-marga maranéhna, nurutkeun imah-imah karuhun maranéhna, nurutkeun jumlah ngaran-ngaran maranéhna, nurutkeun sirah maranéhna, sakabéh lalaki ti umur dua puluh taun jeung ka luhur, sakabéh anu kaluar dina kakuatan. Cacah maranéhanana ti suku Zebulun, tujuh puluh tujuh rébu opat ratus.

Pikeun putra-putra Yusup, putra-putra Efraim, numutkeun katurunan maranéhanana, numutkeun marga maranéhanana, numutkeun imah karuhun maranéhanana, numutkeun jumlah

ngaran maranéhanana, numutkeun cacah sirah maranéhanana, sakabéh lalaki ti umur dua puluh taun ka luhur, unggal jalma anu kaluar dina kakuatan. Pancacahan maranéhna ti suku Efraim, opat puluh rébu jeung lima ratus. Ka putra-putra Manasseh numutkeun katurunan maranéhna, numutkeun marga maranéhna, numutkeun imah karuhun maranéhna, numutkeun jumlah ngaran maranéhna, numutkeun cacah sirah maranéhna, sakabéh lalaki, ti umur dua puluh taun ka luhur, sakabéh nu kaluar dina kakuatan. Sénsus maranéhna ti suku Manasseh, tilu puluh dua rébu dua ratus. Ka anak lalaki Benyamin nurutkeun katurunan maranéhanana, nurutkeun marga-margana, nurutkeun imah karuhun maranéhanana, nurutkeun jumlah ngaran-ngaranna, nurutkeun cacah sirahna, sakabéh lalaki ti umur dua puluh taun ka luhur, sakabéh nu bisa kaluar perang, Nu cacah maranéhanana ti suku Benyamin, tilu puluh lima rébu opat ratus. Ka putra-putra Gad nurutkeun katurunan maranéhanana, nurutkeun klan-klan maranéhanana, nurutkeun imah-imah kulawarga karuhun maranéhanana, nurutkeun jumlah ngaran-ngaran maranéhanana, nurutkeun cacah sirah maranéhanana, sakabéh lalaki ti umur dua puluh taun ka luhur, sakabéh anu kaluar dina kakuatan. Cacah maranéhanana ti suku Gad lima puluh opat rébu genep ratus lima puluh.

Ka putra-putra Dan numutkeun katurunan maranéhanana, numutkeun marga-margana, numutkeun imah karuhun maranéhanana, numutkeun jumlah ngaran-ngaranna, numutkeun cacah sirahna, sakabéh lalaki ti umur dua puluh

taun ka luhur, sakabéh nu bisa kaluar perang, Sensus maranéhna ti suku Dan, dua jeung genep puluh rébu jeung tujuh ratus. Ka putra-putra Asher numutkeun katurunan maranéhanana, numutkeun marga-marga maranéhanana, numutkeun imah-imah karuhun maranéhanana, numutkeun jumlah ngaran-ngaran maranéhanana, numutkeun sirah maranéhanana, sakabéh lalaki ti umur dua puluh taun jeung ka luhur, sakabéh anu kaluar dina kakuatan. Sénsus maranéhanana ti suku Asher, opat puluh hiji rébu lima ratus.

Ka putra-putra Neftali nurutkeun katurunan maranéhna, nurutkeun marga maranéhna, nurutkeun imah karuhun maranéhna, nurutkeun jumlah ngaran maranéhna, nurutkeun cacah sirah maranéhna, sakabéh lalaki ti umur dua puluh taun ka luhur, sakabéh nu kaluar dina kakuatan, Cacah maranéhanana ti suku Naftali, tilu puluh tilu rébu opat ratus.

Ieu cacah anu dilaksanakeun ku Musa jeung Harun sareng para pamingpin Israél dua welas lalaki, hiji lalaki pikeun tiap suku, nurutkeun suku-suku kulawarga maranéhanana. Jeung janten sakabéh cacah anak-anak Israél kalayan kakuatan maranéhna ti umur dua puluh taun ka luhur, sakabéh nu kaluar pikeun perang di Israél Genep ratus rébu jeung tilu rébu jeung lima ratus lima puluh.

Tapi urang Lewi ti suku kulawarga maranéhanana henteu diitung dina putra-putra Israél. Sareng Gusti nyarios ka Musa, saurna, Tingali, suku Lewi ulah anjeun cacah, jeung jumlahna

ulah anjeun itung, di tengah-tengah bani Israél. Jeung anjeun angkat urang Lewi pikeun ngurus tenda kasaksian, jeung sakabéh parabot-parabotna, jeung sakabéh anu aya di jerona. Maranéhna sorangan kudu mawa tenda jeung sakabéh parabot-parabotna, jeung maranéhna sorangan kudu ngalayanan di dinya, jeung kudu kemah ngurilingan tenda éta. Jeung nalika ngaleungitkeun tenda, urang Lewi bakal ngabongkar éta, jeung nalika masang tenda, maranéhna bakal ngadegkeunana, jeung urang asing anu ngadeukeutan kudu dipaéhkeun. Jeung anak-anak Israil bakal campa, unggal lalaki dina susunan dirina sorangan, jeung unggal lalaki nurutkeun kapamimpinan dirina sorangan, kalawan kakuatan maranéhanana. Tapi urang Lewi hayu aranjeunna kemah ngurilingan tenda kasaksian, sangkan moal aya dosa dina putra-putra Israél. Sareng urang Lewi sorangan bakal ngajaga tenda kasaksian. Jeung putra-putra Israil ngalakukeun nurutkeun sakabéh nu diparéntahkeun ku Gusti ka Musa jeung Harun, kitu aranjeunna ngalakukeun.

□

Gusti nyarios ka Musa jeung Harun, nyebutkeun, Unggal lalaki nyekel kana tempatna nurutkeun urutan, nurutkeun panji, nurutkeun imah karuhun maranéhanana. Hayu anak-anak Israél campa sabalikna, sabudeureun tenda kasaksian bakal campa anak-anak Israél. Jeung nu ngadamel kemah heula di wetan, nyaéta tatanan kemah Yuda kalayan kakuatan maranéhanana, jeung pamingpin ti anak-anak Yuda, Naason

anak Aminadab. Kakuatan anjeunna anu dipariksa, tujuh puluh opat rébu genep ratus. Jeung jalma-jalma anu ngadamel kemah di gigireun suku Isakhar, jeung pamingpin ti anak-anak Isakhar nyaéta Natanael anak Sogar. Kakuatan anjeunna anu dipariksa, opat puluh lima rébu opat ratus. Jeung anu ngadamel kemah gigireun suku Zebulun, sareng pamingpin ti putra-putra Zebulun, nyaéta Eliab putra Helon. Kakuatan anjeunna anu dipariksa, tujuh puluh tujuh rébu opat ratus. Sadaya nu dipariksa ti camp Yuda, saratus dalapan puluh rébu genep rébu opat ratus, kalayan kakuatan maranéhanana bakal angkat heula. Legiun-legiun camp Reuben, ka kidul kakuatan maranéhna, jeung pangawasa ti anak-anak Reuben, nyaéta Elizur anak Shedeur. Kakuatan anjeunna anu dipariksa, opat puluh genep rébu lima ratus. Jeung nu ngadamel kemah gigireun anjeunna nyaéta suku Simeon, sareng pangawasa putra-putra Simeon nyaéta Salamiel putra Surisadai. Kakuatan anjeunna anu dipariksa, salapan puluh salapan rébu tilu ratus. Jeung nu ngadegkeun kemah gigireun anjeunna nyaéta suku Gad, jeung pamingpin ti anak-anak Gad nyaéta Elisaf anak Raguel. Kakuatan anjeunna anu dipariksa, opat puluh lima rébu genep ratus lima puluh. Sadaya nu dipariksa ti camp Reuben, saratus lima puluh hiji rébu opat ratus lima puluh, kalayan kakuatan maranéhanana, kadua bakal angkat.

Jeung tenda kasaksian bakal dicabut, jeung kemah urang Lewi di tengah kemah-kemah. Sakumaha aranjeunna kemah, kitu ogé aranjeunna bakal angkat, masing-masing dina tempatna nurutkeun kapamimpinan. Ordo camp Ephraim di sisi laut

kalayan kakuatan maranéhanana, sareng pamingpin putra-putra Ephraim, nyaéta Elishama putra Ammihud. Kakuatan anjeunna anu dipariksa, opat puluh rébu jeung lima ratus.

Jeung jalma-jalma anu campa gigireun suku Manasseh, jeung pamingpin ti putra-putra Manasseh, nyaéta Gamaliel putra Phadassur. Kakuatan anjeunna anu dipariksa, tilu puluh dua rébu dua ratus. Jeung nu ngadamel kemah gigireun suku Benyamin, jeung pamingpin putra-putra Benyamin, Abidan putra Gideoni. Kakuatan anjeunna anu dipariksa, tilu puluh lima rébu opat ratus. Sadaya nu dipariksa ti camp Ephraim, saratus rébu dalapan ratus, kalayan kakuatan maranéhanana bakal angkat katilu.

Tatanan camp Dan ka kalér jeung kakuatan maranéhanana, jeung nu ngawasa anak-anak Dan, Ahiezer anak Amisadai. Kakuatan anjeunna anu dipariksa, genep puluh dua rébu tujuh ratus. Jeung nu ngadamel kemah gigireun sukuna nyaéta suku Asher, jeung pamingpin putra-putra Asher, Phagiel putra Echran. Kakuatan anjeunna anu dipariksa, opat puluh hiji rébu lima ratus. Jeung jalma-jalma anu campa gigireun suku Naftali, jeung pamingpin ti anak-anak Naftali, nyaéta Ahira anak Enan. Kakuatan anjeunna anu dipariksa, tilu puluh lima rébu opat ratus. Sadaya nu dipariksa tina kemah Dan, saratus lima puluh tujuh rébu genep ratus, panungtung bakal angkat numutkeun urutan maranéhanana.

Ieu cacah putra-putra Israél numutkeun imah karuhun

maranéhna, sakabéh cacah kemah-kemah jeung kakuatan maranéhna, genep ratus rébu jeung tilu rébu lima ratus lima puluh. Tapi urang Lewi henteu diitung babarengan sareng aranjeunna, sakumaha anu diparéntahkeun ku Gusti ka Musa. Jeung putra-putra Israél ngalakukeun sadaya sakumaha anu diparéntahkeun Gusti ka Musa, kitu aranjeunna camped nurutkeun tatanan maranéhanana, jeung kitu aranjeunna angkat, masing-masing gigireun klan maranéhanana, nurutkeun imah karuhun maranéhanana.

□

Jeung ieu mangrupikeun generasi-generasi Harun sareng Musa, dina dinten nalika Gusti nyarios ka Musa di Gunung Sinai. Jeung ieu ngaran putra-putra Harun: anak cikalna Nadab, jeung Abihu, Eleazar, jeung Itamar. Ieu ngaran-ngaran putra Aaron, para imam anu diurapi, anu leungeunana geus dikonsékrasi pikeun ngalayanan salaku imam. Jeung maot Nadab jeung Abihu di hareupeun Gusti, nalika aranjeunna ngahaturkeun seuneu asing di hareupeun Gusti di gurun Sinai, jeung aranjeunna teu boga anak, sarta Eleazar jeung Ithamar ngalayanan salaku imam babarengan jeung Aaron bapana.

Jeung Gusti nyarios ka Musa, nyebutkeun, Candak suku Lewi, jeung anjeun kudu nempatkeun aranjeunna di hareupeun Harun sang imam, sangkan aranjeunna ngalayanan ka manéhna. Jeung aranjeunna bakal ngajaga tugas-tugas

anjeunna, jeung tugas-tugas para putra Israél di hareupeun Kemah Kasaksian, pikeun ngalaksanakeun pagawéan-pagawéan Kemah éta. Jeung aranjeunna bakal ngajaga sadaya parabot Kemah Kasaksian, jeung ngalaksanakeun tugas jaga pikeun urang Israél numutkeun sagala pagawéan di Kemah éta. Jeung anjeun bakal masihan urang Lewi ka Harun, jeung ka putra-putrana anu imam-imam, maranéhna dibikeun salaku hadiah ka Abdi ti putra-putra Israél. Jeung Harun sareng putra-putrana anjeun badé angkat kana tenda kasaksian, sareng maranéhna badé ngajaga imamat maranéhanana, sareng sakabéh anu aya hubunganana sareng altar, sareng di jero tirai, sareng urang asing anu noel bakal maot. Jeung Gusti nyarios ka Musa, nyebutkeun, Jeung tingali, abdi parantos nyandak para Lewit ti tengah-tengah para putra Israil pikeun ngagentos unggal cikal bakal anu muka rahim ti para putra Israil, maranéhanana bakal janten tebusanana, sareng para Lewit bakal janten milik abdi. Ka abdi sabab unggal anu cikal bakal, dina poé nalika abdi neunggeul unggal anu cikal bakal di tanah Mesir, abdi ngasucian ka abdi unggal anu cikal bakal di Israil, ti manusa nepi ka sato ternak, maranéhna bakal jadi milik abdi, abdi Gusti.

Jeung Gusti nyarios ka Musa di gurun Sinai, nyebutkeun, Pariksa anak-anak lalaki Lewi numutkeun imah-imah karuhun maranéhanana, numutkeun klan-klan maranéhanana, unggal lalaki ti umur sabulan ka luhur, itung maranéhanana. Jeung Musa jeung Harun nganjang ka aranjeunna ngaliwatan sora Gusti, cara nu dititahkeun ku Gusti ka aranjeunna.

Ieu putra-putra Lewi dumasar kana ngaran maranéhanana: Gerson, Kohat, jeung Merari. Jeung ieu ngaran-ngaran putra Gedson nurutkeun klan-klan maranéhna, nyaéta Lobeni jeung Semeï. Jeung putra-putra Kaath nurutkeun klan-klan maranéhna, nyaéta Amram jeung Isaar, Hebron jeung Oziel. Jeung putra-putra Merari nurutkeun klan-klan maranéhna, Mooli jeung Mushi, ieu nyaéta klan-klan ti urang Lewit nurutkeun imah-imah karuhun maranéhna. Ka Gershon aya urang Lobeni, jeung urang Shimei, ieu téh klan-klan Gershon. Sensus maranéhna numutkeun jumlah sakabéh lalaki ti umur sabulan ka luhur, sensus maranéhna, tujuh rébu lima ratus. Jeung anak-anak Gershon bakal campa di tukangeun tenda, di sisi laut. Jeung pangawasa imah kulawarga urang Gedson, nyaéta Elisap anak Dael. Jeung anu ngajaga putra-putra Gershon dina kemah kasaksian nyaéta kemah jeung panutupna, sarta panutup panto kemah kasaksian, Jeung layar-layar palataran, jeung tirai gerbang palataran anu aya di luhur kemah, jeung sésa-sésa sakabéh pagawéan anjeunna.

Ka Kaath aya urang Amram hiji, jeung urang Issakar hiji, jeung urang Hebron hiji, jeung urang Oziel hiji. Ieu téh nyaéta urang-urang Kaath, nurutkeun jumlahna. Unggal lalaki ti umur sabulan ka luhur, dalapan rébu genep ratus, ngajaga panjagaan tempat-tempat suci. Jalma-jalma ti putra-putra Kaath bakal campa di sisi kemah di beulah kidul. Jeung pamingpin kulawarga karuhun bangsa-bangsa Kahat nyaéta Elisafan putra Uziel.

Jeung anu dijaga ku maranéhanana nyaéta peti, méja, panarangan, altar-altar, wadah-wadah suci anu dipaké pikeun ngalayanan, panutup, jeung sakabéh pagawéan maranéhanana. Jeung pamingpin luhureun para pamingpin urang Lewit nyaéta Eleazar putra Aaron sang imam, anu diangkat pikeun ngajaga para panjaga barang-barang suci. Ka Merari aya urang Mooli, jeung urang Mushi, ieu téh urang-urang ti Merari. Cacah maranéhanana nurutkeun jumlah, unggal lalaki ti umur sabulan ka luhur, genep rébu lima puluh. Jeung pamingpin imah kulawarga urang Merari, Zuriel putra Abihail, bakal campa di sisi kemah ka arah kalér. Pangitung pikeun tugas putra-putra Merari nyaéta kapital-kapital kemah, palang-palangna, tihang-tihangna, dasar-dasarna, sareng sakabéh parabotna, sareng sagala pagawéanana. Jeung éta tiang-tiang palataran sabudeureun, jeung dasar-dasarna, jeung pasak-pasakna, jeung tali-talina.

Jalma-jalma anu ngadamel kemah di hareupeun Kemah Kasaksian ti wetan nyaéta Musa jeung Harun jeung anak-anakna, anu ngajaga penjagaan tempat suci pikeun kapentingan urang Israil, sarta urang asing anu nyabak bakal maot. Sadaya sensus urang Levit, anu didatangan ku Musa jeung Harun ngaliwatan sora Gusti nurutkeun klan-klan maranéhanana, unggal lalaki ti umur sabulan ka luhur, dua puluh dua rébu.

Jeung ceuk Gusti ka Musa, Pariksa sakabéh anak cicing lalaki ti putra-putra Israél ti umur sabulan ka luhur, jeung itung jumlahna dumasar kana ngaran-ngaranna. Jeung anjeun bakal

nyandak urang Lewi pikeun Abdi, Abdi Gusti, gaganti sakabéh anak cikal ti putra-putra Israil, jeung ingon-ingon urang Lewi gaganti sakabéh anak cikal dina ingon-ingon ti putra-putra Israil. Jeung Musa ngadatangan unggal anak cikal di antara putra-putra Israél, sakumaha anu dititah ku Gusti. Jeung janten sakabéh anak cikal lalaki numutkeun jumlah dumasar ngaran ti umur sabulan ka luhur tina sénsus maranéhna, dua puluh dua rébu dua ratus tujuh puluh tilu. Jeung Gusti nyarios ka Musa, nyebutkeun, Candak urang Lewit pikeun ngaganti sakabéh anak cikal putra-putra Israél, jeung ingon urang Lewit pikeun ngaganti ingon maranéhna, jeung urang Lewit bakal jadi milik Kami, Kami Gusti. Jeung tebusan dua ratus tujuh puluh tilu anu ngaleuwihan ti para Lewit tina anak cikal putra-putra Israél, Jeung anjeun kudu nyandak lima syékel pikeun unggal sirah, nurutkeun didrachma nu suci anjeun kudu nyandak, dua puluh obol pikeun hiji syékel. Jeung anjeun bakal masihan pérak ka Harun jeung ka putra-putrana, tebusan pikeun jalma-jalma nu ngaleuwihan jumlahna di antara aranjeunna. Jeung Musa nyokot pérak tebusan ti nu ngaleuwihan pikeun panebusan urang Lewi. Ti anak sulung putra-putra Israél, anjeunna nyandak pérak sarébu tilu ratus genep puluh lima syékel, nurutkeun syékel anu suci. Jeung Musa masihan tebusan ti nu ngaleuwihan ka Harun jeung ka putra-putrana, ngaliwatan sora Gusti, sakumaha cara Gusti maréntahkeun ka Musa.

□

Jeung Gusti nyarios ka Musa jeung Harun, nyebutkeun, Candak jumlah anak-anak Kaath ti tengah anak-anak Lewi, nurutkeun klan-klan maranéhna, nurutkeun imah-imah karuhun maranéhna, Ti umur dua puluh lima taun ka luhur nepi ka lima puluh taun, unggal jalma nu asup pikeun ngalayanan, kudu ngalakukeun sakabéh pagawéan dina Tenda Kasaksian.

Jeung ieu mangrupikeun karya putra-putra Kahat dina tenda kasaksian, anu paling suci. Jeung Harun jeung putra-putrana bakal asup, iraha kemahna dipindahkeun, sarta maranéhna bakal nurunkeun tirai anu nutupan, sarta bakal nutupan ku éta peti kasaksian, Jeung aranjeunna bakal nempatkeun nutupan kulit biru kana éta, sarta bakal nempatkeun baju biru sakabéhna ti luhur kana éta, sarta bakal nyelapkeun kutub-kutubna.

Jeung kana méja anu geus disebutkeun, aranjeunna bakal nempatkeun kana éta pakéan ungu sadayana, jeung mangkok-mangkok, jeung padupaaan-padupaaan, jeung cangkir-cangkir, jeung wadah-wadah persembahan cairan di mana anjeunna tuang persembahan cairan, jeung roti-roti anu terus-terusan kana éta bakal aya. Jeung aranjeunna bakal nempatkeun kana éta pakéan beureum saulas, sarta bakal nutupan éta ku panutup kulit biru, sarta bakal nyelapkeun tihang-tihangna ngaliwatan éta. Jeung aranjeunna bakal nyandak pakéan biru, tuluy nutupan tihang lampu anu méré cahaya, ogé lampu-lampuna, penjepitna, wadah-wadah pikeun tuangna, jeung sakabéh wadah minyak anu dipaké pikeun ngalayanan éta. Jeung

aranjeunna bakal nempatkeun éta, jeung sakabéh wadah-wadahna, kana panutup kulit biru, sarta aranjeunna bakal nempatkeun éta dina tonggak-tonggak pikul. Jeung dina altar emas maranéhna bakal nutupan pakéan biru, jeung maranéhna bakal nutupan éta ku panutup kulit biru, jeung maranéhna bakal nyelapkeun kutub-kutubna.

Jeung maranéhna bakal nyokot sakabéh wadah pangladénan anu dipaké pikeun ngaladénan di tempat-tempat suci, tuluy dibungkus ku lawon biru, ditutupan ku panutup kulit biru, sarta dipasang kana galah-galah. Jeung panutup bakal dipasang kana altar, sarta eta bakal ditutupan ku pakéan anu sakabéhna wungu. Jeung maranéhna bakal nempatkeun kana éta sadaya wadah anu dipaké pikeun ngalayanan di dinya, jeung tempat seuneu, jeung pancing daging, jeung mangkok, jeung panutup, jeung sadaya wadah altar, jeung maranéhna bakal nyebarkeun panutup kulit biru kana éta, jeung maranéhna bakal nyelapkeun galah-galahna, jeung maranéhna bakal nyokot pakean ungu, jeung maranéhna bakal nutupan baskom jeung dasarna, jeung maranéhna bakal nempatkeun éta kana panutup kulit biru, jeung maranéhna bakal nempatkeun kana galah-galah. Jeung Harun sareng putra-putrana bakal réngsé nutupan barang-barang suci, sareng sakabéh wadah-wadah suci, nalika ngangkat kemah, sareng sanggeus éta putra-putra Kahat bakal asup pikeun ngangkat, sareng aranjeunna moal nyabak barang-barang suci, supaya aranjeunna henteu maot. Ieu anu bakal diangkat ku putra-putra Kahat dina tenda kasaksian.

Pangawas Eleazar putra Aaron imam, minyak cahaya, jeung menyan komposisi, jeung kurban poéan, jeung minyak pengurapan, pangawasan sakabéh kemah, jeung sagala anu aya di jerona dina tempat suci, dina sakabéh karyana.

Jeung Gusti nyarios ka Musa sareng Harun, nyarios, Ulah ngancurkeun jalma-jalma suku Kahat ti tengah-tengah urang Lewi. Ieu pigawé ka aranjeunna, sangkan aranjeunna hirup jeung ulah maot, nalika aranjeunna ngadeukeutan ka tempat anu paling suci, Harun jeung putra-putrana kudu ngadeukeutan heula, sarta aranjeunna bakal nangtukeun unggal jalma nurutkeun tugasna masing-masing. Jeung aranjeunna henteu meunang asup ningali ngadadak barang-barang suci, sabab bakal maot.

Jeung Gusti nyarios ka Musa, nyebutkeun, Candak éta mimiti ti anak-anak Gershon, jeung ieu-ieu numutkeun imah-imah karuhun maranéhanana, numutkeun klan-klan maranéhanana. Ti umur dua puluh lima taun ka luhur nepi ka lima puluh taun, pariksa maranéhna, unggal jalma nu asup pikeun ngalayanan, ngalaksanakeun pagawéanana dina tenda kasaksian. Ieu palayanan urang Gerson, nyaéta ngalayanan jeung ngangkat. Jeung bakal ngangkat kulit-kulit kemah, jeung Kemah Kasaksian, jeung panutupna, jeung panutup biru nu aya di luhurna, jeung panutup panto Kemah Kasaksian Jeung layar palataran anu aya dina tenda kasaksian, jeung anu sésana, jeung sakabéh wadah pikeun pelayanan anu dipaké pikeun ngalayanan di dinya, bakal aranjeunna lakukeun. Nurutkeun

paréntah Aaron jeung putra-putrana, bakal aya palayanan putra-putra Gershon nurutkeun sakabéh palayanan maranéhna, jeung nurutkeun sakabéh pagawéan maranéhna, jeung anjeun kudu ngawas maranéhna ku ngaran sakabéh anu disiapkeun ku maranéhna. Ieu palayanan para putra Gedson dina kemah kasaksian, sareng penjagaan maranéhanana aya dina panangan Itamar putra Aaron sang imam.

Anak lalaki Merari numutkeun klan-klan maranéhna, numutkeun imah-imah karuhun maranéhna, itungan maranéhna. Ti umur dua puluh lima taun ka luhur nepi ka lima puluh taun, pariksa aranjeunna, unggal jalma nu asup pikeun ngalayanan pagawéan di Kemah Kasaksian. Jeung ieu-ieu éta patohan-patohan ti jalma-jalma anu diangkat ku maranéhna numutkeun sakabéh pagawéan maranéhna dina kemah kasaksian: sirah-sirah kemah, palang-palang, tihang-tihangna, dasar-dasarna, panutupna, dasar-dasar maranéhna, tihang-tihang maranéhna, jeung panutup panto kemah. Jeung tihang-tihang palataran sabudeureun, jeung dasar-dasarna, jeung tihang-tihang tirai gerbang palataran, jeung dasar-dasarna, jeung pasak-pasakna, jeung tali-talina, jeung sakabéh wadah-wadahna, jeung sakabéh barang-barang pikeun pangladénan maranéhanana. Pariksa aranjeunna dumasar kana ngaran-ngaran, jeung sakabéh wadah anu dijaga ku jalma-jalma anu ngangkatna. Ieu palayanan rahayat putra-putra Merari dina sakabéh pagawéan maranéhanana di kemah kasaksian dina pangawasan Itamar putra Harun, imam.

Jeung Musa jeung Harun jeung para pamingpin Israél ngadatangan putra-putra Kehat nurutkeun klan-klan maranéhanana, nurutkeun imah-imah karuhun maranéhanana. Ti umur dua puluh lima taun ka luhur nepi ka lima puluh taun, unggal jalma nu asup pikeun ngalayanan jeung ngalakukeun tugas dina tenda kasaksian. Jeung éta kajadian cacah maranéhanana nurutkeun klan-klan maranéhanana, dua rébu tujuh ratus lima puluh. Ieu cacah umat Kahat, sakabéh anu ngalayanan dina Kemah Kasaksian, sakumaha geus diitung ku Musa jeung Harun ngaliwatan paréntah Gusti anu dipasrahkeun ka Musa.

Jeung diitung putra-putra Gershon nurutkeun klan-klan maranéhanana, nurutkeun imah-imah kulawarga karuhun maranéhanana, Ti umur dua puluh lima taun ka luhur nepi ka lima puluh taun, unggal jalma nu asup pikeun ngalayanan jeung ngalakukeun pagawean dina Kemah Kasaksian. Jeung éta kajadian cacah maranéhanana, nurutkeun klan maranéhanana, nurutkeun imah kulawarga maranéhanana, dua rébu genep ratus tilu puluh. Ieu cacah rahayat anak-anak Gedson, sakabéh anu ngalayanan dina kemah kasaksian, anu didatangan ku Musa jeung Harun kusabab sora Gusti, dina leungeun Musa.

Dihitung ogé jalma anak-anak Merari nurutkeun klan-klan maranéhna, nurutkeun imah-imah karuhun maranéhna, Ti umur dua puluh lima taun ka luhur nepi ka lima puluh taun, sakabéh nu asup pikeun ngalayanan pagawéan di Kemah Kasaksian. Jeung éta kajadian cacah maranéhanana nurutkeun

klan-klan maranéhanana, nurutkeun imah-imah kulawarga karuhun maranéhanana, tilu rébu jeung dua ratus. Ieu cacah rahayat anak-anak Merari, anu dipikir ku Moses jeung Aaron kusabab paréntah Gusti, ngaliwatan Moses. Sadaya nu dipariksa, anu dilongok ku Musa jeung Harun jeung para pangawasa Israil nyaéta urang Lewit, nurutkeun klan-klan jeung nurutkeun imah-imah karuhun maranéhanana, Ti umur dua puluh lima taun ka luhur nepi ka umur lima puluh taun, unggal jalma nu asup pikeun ngalaksanakeun pagawean-pagawean, jeung pagawean-pagawean nu kudu diangkut dina Kemah Kasaksian. Jeung jumlah nu diitung éta dalapan rébu lima ratus dalapan puluh. Ngaliwatan sora Gusti, Anjeunna ngadatangan aranjeunna ku leungeun Musa, lalaki demi lalaki kana pagawean maranéhanana, jeung kana naon nu diangkat ku maranéhanana sorangan, jeung maranéhanana diitung, sakumaha cara Gusti maréntahkeun ka Musa.

□

Jeung Gusti nyarios ka Musa, nyebutkeun, Paréntahkeun ka anak-anak Israél, sangkan maranéhna ngusir ti kemah sakabéh jalma kusta, jeung sakabéh jalma anu keur ngaluarkeun cairan, jeung sakabéh jalma najis kusabab mayit. Ti lalaki dugi ka awéwé, kirimkeun ka luar tina kemah, sangkan maranéhna moal najiskeun kemah-kemah maranéhna, tempat Kami cicing di antara maranéhna. Jeung putra-putra Israél ngalakukeun kitu, sarta aranjeunna ngirimkeun aranjeunna ka luar camp,

sakumaha Gusti nyarios ka Moses, kitu putra-putra Israél ngalakukeun.

Jeung Gusti nyarios ka Musa, nyebutkeun, Nyarita ka anak-anak Israél, nyebutkeun, Lalaki atawa awéwé, saha waé anu ngalakukeun tina sakabéh dosa-dosa manusa, jeung geus mopohokeun mopohokeun jeung ngalanggar, jiwa éta... Anjeunna bakal ngaku dosa anu geus dijieunna, jeung bakal mayar deui pelanggaran éta, nyaéta jumlah pokokna, jeung bagian kalimana bakal ditambahkeun kana éta, sarta bakal mayar deui ka jalma anu geus dilanggarana. Upami tapi henteu aya ka jalma éta nu males dendam, sahingga méré balik ka anjeunna éta pelanggaran ka anjeunna, éta pelanggaran anu keur dibales ka Gusti, ka imam bakal jadi, iwal ti éta domba jalu panebus dosa, ngaliwatan éta bakal nebus dosa pikeun anjeunna ngeunaan anjeunna.

Jeung sakabéh buah kahiji nurutkeun sakabéh hal suci dina putra-putra Israél, saloba anu aranjeunna bawa ka Gusti, bakal jadi milik imam éta. Jeung unggal hal anu geus disucikeun, bakal jadi milikna, jeung lalaki saha waé anu masihan ka imam, bakal jadi milik imam éta.

Jeung Gusti nyarios ka Musa, nyebutkeun, Nyarita ka anak-anak Israél, jeung anjeun bakal nyarios ka aranjeunna, Lamun istri saurang lalaki nyimpang tina anjeunna, jeung sanggeus nganggap remeh, manéhna teu malire anjeunna, Jeung aya saha anu sare sareng manéhna dina ranjang kalayan siki, sareng éta

luput tina panon salakina, sareng manéhna nyumputkeun, padahal manéhna geus najis, sareng teu aya saksi sareng manéhna, sareng manéhna henteu katangkep, jeung datang ka manéhna sumanget tina cemburu, jeung manéhna cemburu ka pamajikan manéhna, ieu tapi geus kacemar, atawa datang ka manéhna sumanget tina cemburu, jeung manéhna cemburu ka pamajikan manéhna, ieu tapi henteu kacemar, Jeung lalaki éta bakal mingpin pamajikanana ka imam, sarta anjeunna bakal mawa hadiah pikeun dirina, nyaéta sapersapuluh oifi tipung sair. Anjeunna moal tuang minyak kana éta, atawa nempatkeun kemenyan kana éta, sabab éta téh kurban cemburu, kurban pangémutan anu mawa ka pangémutan dosa.

Jeung imam bakal mawa eta, sarta bakal ngadegkeun eta di hareupeun Gusti. Jeung imam bakal nyokot cai beresih anu hirup dina wadah taneuh, sarta tina taneuh anu aya dina lantai tenda kasaksian, sarta sanggeus nyokot, imam bakal ngalungkeun kana cai éta. Jeung imam bakal ngadegkeun éta awéwé di hareupeun Gusti, jeung bakal muka sirah éta awéwé, jeung bakal masihan kana leungeun manéhna éta kurban pangémutan, éta kurban jealousy, tapi dina leungeun éta imam bakal aya éta cai rebuke anu dikutuk ieu. Jeung imam bakal nyumpah manéhna, sarta bakal nyarios ka awéwé éta, Lamun teu aya saha-saha anu geus saré jeung anjeun, lamun anjeun teu acan ngalanggar pikeun jadi najis ku salaki anjeun sorangan, mangka anjeun polos tina cai panyalahan anu dikutuk ieu. Upami tapi anjeun geus ngalanggar bari kawin, atawa geus kacemar, jeung aya saha anu masihan ranjangna ka anjeun,

salian ti salaki anjeun, Jeung imam bakal ngasumpah éta awéwé ku sumpah-sumpah kutukan ieu, sarta imam bakal nyarios ka éta awéwé, Muga-muga Gusti ngajadikeun anjeun kutukan jeung sumpah di tengah-tengah umat anjeun, nalika Gusti ngajadikeun pingping anjeun murag jeung beuteung anjeun bareuh. Jeung cai nu dikutuk ieu bakal asup kana beuteung anjeun pikeun ngabareuhan beuteung, jeung ngajadikeun pingping anjeun murag, jeung awéwé éta bakal nyarios, Mugia kitu, mugia kitu.

Jeung imam bakal nulis kutukan-kutukan ieu kana buku, sarta bakal ngahapusna kana cai pait tina kutukan. Jeung anjeunna bakal méré nginum ka awéwé éta cai pait anu dikutuk, sarta cai anu dikutuk pikeun teguran éta bakal asup ka awakna.

Jeung imam bakal nyokot kurban tina jealousy ti leungeun awéwé éta, jeung bakal nempatkeun kurban éta sateuacan Gusti, jeung bakal mawa éta ka altar. Jeung imam bakal nyokot peringatan tina kurban eta, sarta bakal ngahaturkeun eta kana altar, sarta sanggeus ieu bakal mere inuman ka awewe eta cai. Jeung bakal kajadian lamun aya anu najis sarta éta kabur ti lalakina, jeung cai tina teguran anu dikutuk bakal asup kana dirina, sarta beuteungna bakal ngabareuhan, jeung pinggingna bakal runtuh, jeung awéwé éta bakal jadi kutukan ka urangna. Upami awéwé éta henteu najis, jeung beresih, jeung polos, manéhna bakal ngandung. Ieu hukum ngeunaan cemburu, lamun awéwé nu geus nikah nyimpang, jeung jadi najis. Atawa lalaki saha anu lamun datang kana anjeunna sumanget tina

cemburu, jeung anjeunna cemburu ka pamajikan anjeunna, jeung anjeunna nangtung pamajikan anjeunna di hareupeun Gusti, jeung imam bakal ngalakukeun ka dinya sadaya hukum ieu. Jeung lalaki éta bakal polos tina dosa, sarta awéwé éta bakal nampi dosana sorangan.

□

Sareng Gusti nyarios ka Musa, Caritakeun ka putra-putra Israil, Jeung anjeun bakal nyarios ka aranjeunna, Lalaki atawa awéwé, saha waé anu bakal nyieun sumpah anu kacida gedéna pikeun ngahaturkeun kasucian ka Gusti, Ti anggur jeung inuman kuat anjeunna kedah ngajauhan, jeung cuka tina anggur jeung cuka tina inuman kuat moal anjeunna nginum, jeung sagala rupa anu dihasilkeun tina buah anggur moal anjeunna nginum, jeung buah anggur seger jeung kismis moal anjeunna tuang salila sakabéh poé sumpahna. Ti sadaya naon waé anu asalna tina tangkal anggur, anggur ti kulit anggur nepi ka siki anggur, anjeunna moal tuang salila sadaya poé kasucian. Pisau cukur moal nyabak sirah anjeunna, dugi ka digenepkeun dinten-dinten anu anjeunna sumpah ka Gusti, anjeunna bakal suci bari ngarawat buuk rambut sirahna salami sadaya dinten sumpahna ka Gusti. Kana sakabéh jiwa anu geus maot moal asup kana bapa jeung indung. Jeung kana lanceuk jeung kana adi awewe, anjeunna moal najis ku aranjeunna sanajan geus maot, sabab sumpah ka Allah aya dina sirahna.

Salila sadaya poé sumpahna, anjeunna bakal suci pikeun Gusti. Upami aya jalma anu maot sacara ngadadak di gigireun anjeunna, sirah sumpahna bakal langsung najis, sareng anjeunna kedah nyukur sirahna dina poé anjeunna disucian, nyaéta dina poé katujuh anjeunna kedah dicukur. Jeung dina poé nu kadalapan, anjeunna bakal mawa dua japati atawa dua anak japati ka imam, kana panto tenda kasaksian.

Jeung imam bakal ngalakukeun hiji kurban ngeunaan dosa, jeung hiji kurban bakaran, jeung imam bakal nyieun panebusan pikeun anjeunna ngeunaan naon anu anjeunna dosakeun ngeunaan jiwa, jeung bakal nguduskeun sirah anjeunna dina poé éta, nu geus dikuduskeun ka Gusti, poé-poé tina sumpah. Jeung anjeunna kudu mawa domba umur sataun pikeun pelanggaran, sarta poé-poé nu baheula bakal jadi teu diitung, sabab sirah sumpahna geus kacemar.

Jeung ieu téh hukum pikeun jalma anu geus ngadoa: dina poé nalika anjeunna minuhan poé-poé sumpahna, manéhna kudu mawa sorangan ka panto-panto kemah kasaksian. Jeung anjeunna bakal mawa hadiahna ka Gusti, nyaéta domba umur sataun tanpa cacad hiji pikeun kurban bakaran, jeung domba bikang umur sataun hiji tanpa cacad pikeun dosa, jeung domba jalu hiji tanpa cacad pikeun kasalametan. Jeung karanjang roti teu diragian tina tipung halus, roti-roti anu dicampur dina minyak, jeung wafer-wafer teu diragian anu dioles dina minyak, jeung kurban maranéhanana, jeung persembahan inuman maranéhanana. Jeung imam bakal mawa sateuacan Gusti, jeung

bakal ngalakukeun ngeunaan dosa anjeunna, jeung kurban bakaran anjeunna. Jeung éta domba jalu bakal dijieun kurban kasalametan ka Gusti dina karanjang roti anu teu diragian, sarta imam bakal nyieun kurban anjeunna jeung persembahan inuman anjeunna. Jeung jalma anu geus sumpah bakal nyukur sirahna di gigireun panto kemah kasaksian, sarta anjeunna bakal nempatkeun bulu-buluna kana seuneu anu aya handapeun kurban kasalametan.

Jeung imam bakal nyokot panangan asak tina domba jalu, jeung hiji roti teu diragian tina karanjang, jeung hiji jajanan datar teu diragian, sarta bakal nempatkeun kana leungeun jalma anu geus nyieun sumpah sanggeus anjeunna nyukur rambutna pikeun sumpahna. Jeung imam bakal mawa éta salaku persembahan di hareupeun Gusti, éta bakal jadi suci pikeun imam dina dada tina persembahan jeung dina panangan tina persembahan, sarta sanggeus ieu jalma nu geus sumpah bakal nginum anggur. Ieu hukum pikeun jalma anu geus ngadoa, saha waé anu ngadoa ka Gusti pikeun méré hadiah ka Gusti ngeunaan sumpahna, salian ti naon anu bisa disayagikeun ku leungeunna, nurutkeun kamampuhan tina sumpahna, anu anjeunna ngadoa nurutkeun hukum kasucian.

Jeung Gusti nyarios ka Musa, nyebutkeun, Nyarita ka Aaron jeung ka putra-putrana, nyebutkeun, Kitu anjeun kudu ngaberkahan putra-putra Israel, nyebutkeun ka aranjeunna, Muga-muga Gusti ngaberkahan anjeun jeung ngajaga anjeun. Muga-muga Gusti nyaangan beungeut-Na ka anjeun, sareng

ngasihanan anjeun. Muga-muga Gusti ngangkat beungeut-Na ka anjeun, sareng masihan katengtreman ka anjeun. Jeung aranjeunna bakal nempatkeun nami Abdi kana putra-putra Israél, sareng Abdi, Gusti, bakal ngaberkahan aranjeunna.

Jeung éta kajadian dina poé Musa réngsé ngadegkeun tenda, anjeunna ngurapi jeung nyucian éta, ogé sakabéh wadah-wadahna, jeung altar, jeung sakabéh wadah-wadahna, anjeunna ngurapi jeung nyucian éta. Jeung dibawa ku para pamingpin Israél, dua belas pamingpin imah-imah karuhun maranéhanana, ieu para pamingpin suku-suku, ieu anu nangtung dina pangawasan. Jeung aranjeunna mawa hadiahna sateuacan Gusti, genep gerbong katutupan jeung dua belas sapi jalu, hiji gerbong ti dua pangawasa, jeung hiji anak sapi ti unggal jalma, sarta aranjeunna mawa éta sateuacan kemah. Jeung Gusti nyarios ka Musa, Nyarios, Candak ti aranjeunna, sareng éta bakal dianggo pikeun pagawéan-pagawéan pelayanan di kemah kasaksian, sareng anjeun kedah masihan éta ka urang Lewi, masing-masing numutkeun tugasna. Sanggeus nyokot gerbong-gerbong jeung sapi-sapi, Musa méré éta ka urang Lewi. Jeung anjeunna masihan dua gerbong jeung opat sapi ka putra-putra Gedson nurutkeun jasa-jasa maranéhanana. Jeung opat gerbong jeung dalapan sapi dipasihan ka anak-anak Merari nurutkeun palayanan maranéhanana, ngaliwatan Itamar anak Harun sang imam.

Jeung ka anak-anak Kahat teu dipasihan, sabab barang-barang pangabakti anu suci dibogaan ku maranéhna, dina taktak bakal diangkat.

Jeung para pamingpin mawa pikeun dedikasi altar, dina poé nalika eta diurapi, sarta para pamingpin mawa hadiah-hadiahna di hareupeun altar. Jeung ceuk Gusti ka Musa, Hiji pangawasa unggal poé, hiji pangawasa unggal poé, maranéhna bakal mawa hadiahna pikeun dedikasi altar.

Jeung éta nu ngalarapkeun hadiahna dina poé kahiji nyaéta Nahshon putra Aminadab, pangawasa suku Yuda. Jeung anjeunna mawa hadiahna, hiji mangkok pérak, beurat saratus tilu puluh, hiji mangkok pérak tujuh puluh syékel nurutkeun syékel anu suci, duanana pinuh ku tipung halus anu dicampurkeun dina minyak pikeun kurban. Pedupaan hiji tina sapuluh emas, pinuh ku menyan. Anak sapi hiji tina sapi, domba jalu hiji, anak domba hiji umur sataun pikeun kurban bakaran. Jeung hiji embé ti embé-embé pikeun dosa. Jeung pikeun kurban kasalametan: anak sapi bikang dua ekor, domba jalu lima ekor, embe jalu lima ekor, domba bikang umur sataun lima ekor. Ieu téh hadiah ti Naason putra Aminadab.

Dina poé anu kadua, Natanael anak Sogar, pamingpin suku Isakhar, mawa persembahan. Jeung anjeunna mawa hadiahna, hiji mangkok pérak, beurat saratus tilu puluh, hiji mangkok pérak tujuh puluh syékel nurutkeun syékel nu suci, duanana pinuh ku tipung halus anu dicampurkeun dina minyak pikeun

kurban. Pedupaan hiji tina sapuluh emas, pinuh ku menyan. Anak sapi hiji tina sapi, domba jalu hiji, anak domba hiji umur sataun pikeun kurban bakaran, Jeung hiji embé ti embé-embé pikeun dosa. Jeung pikeun kurban kasalametan: anak sapi bikang dua ekor, domba jalu lima ekor, embe jalu lima ekor, domba bikang umur sataun lima ekor. Ieu mangrupikeun persembahan Natanael putra Sogar.

Dina poé nu katilu, pamingpin ti anak-anak Saboulōn, nyaéta Eliab anak Chailōn. Hadiahna, hiji mangkok pérak beurat saratus tilu puluh, hiji mangkok pérak tujuh puluh syékel nurutkeun syékel anu suci, duanana pinuh ku tipung halus anu dicampurkeun dina minyak pikeun kurban, Pedupaan hiji tina sapuluh emas, pinuh ku menyan. Anak sapi hiji tina sapi, domba jalu hiji, anak domba hiji umur sataun pikeun kurban bakaran, Jeung hiji embé ti embé-embé pikeun dosa. Jeung pikeun kurban kasalametan: anak sapi bikang dua ekor, domba jalu lima ekor, embe jalu lima ekor, domba bikang umur sataun lima ekor. Ieu téh hadiah ti Eliab putra Helon.

Dina poé nu kaopat, pamingpin ti anak-anak Ruben, Elisur anak Sediur. Hadiahna, hiji mangkok pérak, beratna saratus tilu puluh, hiji mangkok pérak tujuh puluh syékel nurutkeun syékel anu suci, duanana pinuh ku tipung halus anu dicampurkeun dina minyak pikeun kurban, Pedupaan hiji tina sapuluh emas, pinuh ku menyan. Anak sapi hiji tina sapi, domba jalu hiji, domba hiji umur sataun pikeun kurban bakaran, Jeung hiji embé ti embé-embé pikeun dosa. Jeung pikeun kurban

kasalametan: anak sapi bikang dua ekor, domba jalu lima ekor, embe jalu lima ekor, domba bikang umur sataun lima ekor. Ieu mangrupikeun persembahan Elisur putra Sediur.

Dina poé nu kalima, pamingpin ti anak-anak Simeon, nyaéta Salamiel anak Surisadai. Hadiahna nyaéta hiji mangkok pérak anu beuratna saratus tilu puluh, hiji mangkok pérak tujuh puluh sikél nurutkeun sikél suci, duanana pinuh ku tipung halus anu dicampurkeun jeung minyak pikeun kurban. Pedupaan hiji tina sapuluh emas, pinuh ku menyan. Anak sapi hiji tina sapi, domba jalu hiji, domba hiji umur sataun pikeun kurban bakaran, Jeung hiji embé ti embé-embé pikeun dosa. Jeung pikeun kurban kasalametan: anak sapi bikang dua ekor, domba jalu lima ekor, embe jalu lima ekor, domba bikang umur sataun lima ekor. Ieu téh hadiah ti Salamiel putra Surisadai.

Dina poé nu kagenep, pamingpin ti anak-anak Gad, Eliasaph anak Raguel. Hadiahna, hiji mangkok pérak, beratna saratus tilu puluh, hiji mangkok pérak tujuh puluh syékel nurutkeun syékel anu suci, duanana pinuh ku tipung halus anu dicampurkeun dina minyak pikeun kurban. Pedupaan hiji tina sapuluh emas, pinuh ku menyan. Anak sapi hiji tina sapi, domba jalu hiji, domba hiji umur sataun pikeun kurban bakaran, Jeung hiji embé ti embé-embé pikeun dosa. Jeung pikeun kurban kasalametan: anak sapi bikang dua ekor, domba jalu lima ekor, embe jalu lima ekor, domba bikang umur sataun lima ekor. Ieu mangruapkeun hadiah ti Elisaf putra Raguel.

Dina poé katujuh, pamingpin putra-putra Ephraim, Elishama putra Ammihud. Hadiahna, hiji mangkok pérak, beratna saratus tilu puluh, hiji mangkok pérak tujuh puluh syékel nurutkeun syékel anu suci, duanana pinuh ku tipung halus anu dicampurkeun dina minyak pikeun kurban. Pedupaan hiji tina sapuluh emas, pinuh ku menyan. Anak sapi hiji tina sapi, domba jalu hiji, anak domba hiji umur sataun pikeun kurban bakaran, Jeung hiji embé ti embé-embé pikeun dosa. Jeung pikeun kurban kasalametan: anak sapi bikang dua ekor, domba jalu lima ekor, embe jalu lima ekor, domba bikang umur sataun lima ekor. Ieu téh hadiah ti Elisama putra Amiud.

Dina poé nu kadalapan, pamingpin putra-putra Manasseh, nyaéta Gamaliel putra Phadassur. Hadiahna, hiji mangkok pérak, beratna saratus tilu puluh, hiji mangkok pérak tujuh puluh syékel nurutkeun syékel anu suci, duanana pinuh ku tipung halus anu dicampurkeun dina minyak pikeun kurban. Pedupaan hiji tina sapuluh emas, pinuh ku menyan. Anak sapi hiji tina sapi, domba jalu hiji, anak domba hiji umur sataun pikeun kurban bakaran, Jeung hiji embé ti embé-embé pikeun dosa. Jeung pikeun kurban kawilujengan anak sapi bikang dua, domba jalu lima, embe jalu lima, domba bikang umur sataun lima, ieu hadiah Gamaliel putra Fadassur.

Dina poé kasalapan, pamingpin ti anak-anak Benyamin, Abidan anak Gideoni. Hadiahna nyaéta hiji mangkok pérak anu beuratna saratus tilu puluh sikél, hiji mangkok pérak tujuh puluh sikél nurutkeun sikél suci, duanana pinuh ku tipung halus

anu dicampurkeun jeung minyak pikeun kurban, Pedupaan hiji tina sapuluh emas, pinuh ku menyan. Anak sapi hiji tina sapi, domba jalu hiji, domba hiji umur sataun pikeun kurban bakaran, Jeung hiji embé ti embé-embé pikeun dosa. Jeung pikeun kurban kasalametan: anak sapi bikang dua ekor, domba jalu lima ekor, embe jalu lima ekor, domba bikang umur sataun lima ekor. Ieu téh hadiah ti Abidan anak Gadeoni.

Dina poé kasapuluh, pamingpin ti anak-anak Dan, nyaéta Ahiezer anak Amisadai. Hadiahna nyaéta hiji mangkok pérak anu beuratna saratus tilu puluh, hiji mangkok pérak tujuh puluh syikal nurutkeun syikal suci, duanana pinuh ku tipung halus anu dicampurkeun dina minyak pikeun kurban. Pedupaan hiji tina sapuluh emas, pinuh ku menyan. Anak sapi hiji tina sapi, domba jalu hiji, domba hiji umur sataun pikeun kurban bakaran, Jeung hiji embé ti embé-embé pikeun dosa. Jeung pikeun kurban kasalametan: anak sapi bikang dua ekor, domba jalu lima ekor, embe jalu lima ekor, domba bikang umur sataun lima ekor. Ieu téh hadiah ti Ahiezer putra Amisadai.

Dina poé nu kasabelas, pamingpin putra-putra Asher, Pagiel putra Echran. Hadiahna, hiji mangkok pérak, beratna saratus tilu puluh, hiji mangkok pérak tujuh puluh syékel nurutkeun syékel anu suci, duanana pinuh ku tipung halus anu dicampurkeun dina minyak pikeun kurban. Pedupaan hiji tina sapuluh emas, pinuh ku menyan. Anak sapi hiji ti sapi, domba jalu hiji, anak domba umur sataun hiji pikeun kurban bakaran, Jeung hiji embé ti embé-embé pikeun dosa. Jeung pikeun kurban

kasalametan: anak sapi bikang dua ekor, domba jalu lima ekor, embe jalu lima ekor, domba bikang umur sataun lima ekor. Ieu téh hadiah ti Fagiel putra Ekran.

Dina poé nu kadua welas, pamingpin ti anak-anak Naftali, nyaéta Ahira anak Enan. Hadiahna, hiji mangkok pérak, beratna saratus tilu puluh, hiji mangkok pérak tujuh puluh syékel nurutkeun syékel anu suci, duanana pinuh ku tipung halus anu dicampurkeun dina minyak pikeun kurban. Pedupaan hiji tina sapuluh emas, pinuh ku menyan. Anak sapi hiji tina sapi, domba jalu hiji, domba hiji umur sataun pikeun kurban bakaran, Jeung hiji embé ti embé-embé pikeun dosa. Jeung pikeun kurban kawilujengan anak sapi bikang dua, domba jalu lima, embe jalu lima, domba bikang umur sataun lima. Ieu mangrupikeun persembahan Ahira putra Ainan.

Ieu pangabakti altar dina poé anjeunna ngurapi éta, ti para pangawasa putra-putra Israél: mangkok pérak dua belas, mangkok pérak dua belas, sareng parobaan emas dua belas. Tilu puluh jeung saratus syékel beurat mangkok nu hiji, jeung tujuh puluh syékel beurat piring nu hiji, sakabéh pérak tina wadah-wadahna, dua rébu jeung opat ratus syékel, numutkeun syékel anu suci. Parobaan emas dua belas pinuh ku menyan, sakabéh emas tina parobaan-parobaan téh, saratus dua puluh emas. Sadaya sapi anu kanggo kurban bakaran, anak sapi dua belas, domba jalu dua belas, domba anak umur sataun dua belas, sareng kurban-kurbanna, sareng persembahan inumanna, sareng embe jalu tina embe dua belas pikeun dosa. Sadaya sapi

pikeun kurban kasalametan, anak sapi bikang dua puluh opat, domba jalu genep puluh, embe jalu genep puluh umur sataun, anak domba genep puluh umur sataun tanpa cacad, ieu dedikasi altar, sanggeus ngeusian leungeun-Na, jeung sanggeus ngurapi Anjeunna.

Dina waktu Musa asup kana tenda kasaksian pikeun nyarita ka Anjeunna, anjeunna ngadéngé sora Gusti anu nyarita ka anjeunna ti luhur pangampura, anu aya dina luhur peti kasaksian, di antara dua kerubim, sarta Anjeunna nyarita ka anjeunna.

Jeung Gusti nyarios ka Musa, nyebutkeun, Nyarios ka Harun, Jeung anjeun bakal nyarios ka anjeunna, Nalika anjeun masang eta lampu-lampu ti hiji sisi, nyanghareupan kandil, eta tujuh lampu kudu masihan cahaya. Jeung Harun ngalakukeun kitu, ti hiji bagian saluyu jeung beungeut palita anjeunna masang lampu-lampuna, sakumaha Gusti maréntahkeun ka Musa, Jeung ieu konstruksi tina lampstand, padet, emas, aci na, jeung lilies na, padet sakabéhna, nurutkeun bentuk nu dipidangkeun Gusti ka Musa, kitu dijieunna lampstand éta.

Jeung Gusti nyarios ka Musa, nyebutkeun, Candak éta urang Lewi ti tengah putra-putra Israil, jeung anjeun bakal nyucian aranjeunna. Jeung kitu anjeun bakal ngalakukeun purifikasi ka

aranjeunna, anjeun bakal muncratkeun cai purifikasi ka aranjeunna, jeung pisau cukur bakal datang kana sakabéh awakna, jeung aranjeunna bakal nyeuseuh papakéanna, jeung aranjeunna bakal jadi beresih.

Jeung maranéhna bakal nyokot hiji anak sapi ti sapi, jeung pikeun ieu kurban tipung halus anu dicampurkeun dina minyak, jeung hiji anak sapi umur sataun ti sapi anjeun bakal nyokot pikeun dosa. Jeung anjeun kudu mawa urang Lewi ka hareupeun tenda kasaksian, sarta ngumpulkeun sakabéh jamaah urang Israél. Jeung anjeun kudu mawa urang Lewi ka payuneun Gusti, sarta putra-putra Israil bakal nempatkeun leungeun-leungeunana kana urang Lewi. Jeung Harun bakal misahkeun para Lewi salaku kurban di payuneun Gusti ti para putra Israil, sareng aranjeunna bakal janten supados ngalaksanakeun pagawéan-pagawéan Gusti. Tapi urang Lewi bakal nempatkeun leungeun-leungeunna kana sirah anak sapi, jeung anjeun bakal nyieun nu hiji pikeun dosa, jeung nu hiji pikeun kurban bakaran ka Gusti, pikeun nebus dosa maranéhanana.

Jeung anjeun bakal nyetél para Lewit di payuneun Gusti, di payuneun Harun, jeung di payuneun para putrana, sarta anjeun bakal masrahkeun aranjeunna salaku kurban di payuneun Gusti. Jeung anjeun bakal misahkeun urang Lewit tina tengah-tengah putra-putra Israil, jeung maranéhna bakal jadi milik Abdi. Jeung sanggeus ieu, urang Lewi bakal asup pikeun digawé dina karya-karya kemah kasaksian, jeung anjeun kudu

ngabersihkeun aranjeunna, sarta mulangkeun aranjeunna sateuacan Gusti. Sabab ieu téh kurban anu geus dibikeun ka abdi ti tengah-tengah putra-putra Israil, gaganti nu muka sakabéh rahim, nyaéta anak cicing sakabéh ti putra-putra Israil, abdi geus nyokot aranjeunna pikeun abdi. Sabab ka abdi unggal cikal bakal dina putra-putra Israél, ti manusa nepi ka ingon. Dina poé abdi neunggeul unggal cikal bakal di tanah Mesir, abdi nyucian aranjeunna ka abdi. Jeung nyokot para Lewit gantina sakabéh anak cikal dina putra-putra Israél. Jeung kuring geus masihan deui urang Lewi salaku kurban anu dibikeun ka Harun jeung ka putra-putrana tina tengah-tengah urang Israil, pikeun ngerjakeun pagawéan urang Israil dina tenda kasaksian, jeung pikeun nebus urang Israil, sangkan moal aya di antara urang Israil nu ngadeukeutan ka tempat suci.

Jeung Musa jeung Harun jeung sakabéh jamaah anak-anak Israél ngalakukeun ka urang Lewi sakumaha anu dititahkeun ku Gusti ka Musa ngeunaan urang Lewi, kitu ogé anak-anak Israél ngalakukeun ka aranjeunna. Jeung urang Lewi nyucian diri, sarta nyeuseuh papakéanana, sarta Harun masihan aranjeunna salaku kurban sateuacan Gusti, sarta Harun nebus dosa aranjeunna pikeun nyucian aranjeunna. Sanggeus éta, urang Lewi asup pikeun ngalayanan palayanan maranéhanana dina Kemah Kasaksian di hareupeun Harun jeung di hareupeun putra-putrana, sakumaha Gusti geus maréntahkeun ka Musa ngeunaan urang Lewi, kitu aranjeunna ngalakukeunana ka maranéhanana.

Jeung Gusti nyarios ka Musa, nyebutkeun, Ieu téh ngeunaan urang Lewit: ti umur dua puluh lima taun ka luhur, maranéhna bakal asup pikeun ngalaksanakeun tugas dina tenda kasaksian. Jeung ti umur lima puluh taun bakal angkat tina palayanan, jeung moal digawé deui. Jeung dulurna bakal ngalayanan dina Kemah Kasaksian pikeun ngajaga penjagaan, tapi karya henteu digawé, kitu anjeun kudu ngalakukeun ka urang Lewi dina penjagaan maranéhanana.

□

Jeung Gusti nyarita ka Musa di gurun Sinai dina taun kadua sanggeus maranéhna kaluar ti tanah Mesir, dina bulan kahiji, nyebutkeun, Kuring nyarios, sareng hayu anak-anak Israél ngalaksanakeun paskah nurutkeun waktosna, Dina poé kaopat belas bulan kahiji ka arah soré, anjeun bakal ngalakukeun éta nurutkeun waktu-waktuna, nurutkeun hukumna, jeung nurutkeun tafsiranana anjeun bakal ngalakukeun éta. Jeung Musa nyarios ka anak-anak Israil pikeun ngalaksanakeun paskah dimimitian dina poé kaopat belas bulan di gurun Sinai. Sakumaha anu diparéntahkeun ku Gusti ka Musa, kitu ogé anu dipigawé ku putra-putra Israél.

Sababaraha lalaki anu najis kusabab kakeunaan mayit manusa geus datang, tapi maranéhna teu bisa ngalaksanakeun Paskah dina poé éta, tuluy maranéhna ngadeukeutan Musa jeung Harun dina poé éta. Jeung ceuk lalaki-lalaki éta ka anjeunna, Urang

najis kusabab jiwa manusa, naha kituna urang kudu gagal mawa pasembahan ka Gusti nurutkeun waktu-Na di tengah putra-putra Israél? Jeung ceuk Musa ka aranjeunna, Nangtung di dieu, jeung abdi bakal ngadangu naon anu dititahkeun ku Gusti ngeunaan anjeun. Jeung Gusti nyarios ka Musa, nyebutkeun, Nyarita ka anak-anak Israil, nyebutkeun: Saha waé lalaki anu jadi najis kusabab mayit manusa, atawa anu aya dina perjalanan jauh ti anjeun, atawa dina generasi-generasi anjeun, anjeunna bakal ngalaksanakeun Paskah ka Gusti dina bulan kadua dina poé kaopat belas. Maranéhna bakal ngalakukeun éta ka soré, sarta bakal dahar éta kalayan roti teu diragian jeung bumbu pait. Aranjeunna moal ninggalkeun nanaon ti éta nepi ka énjing, jeung moal ngarecah tulang-tulangna, nurutkeun hukum Paskah aranjeunna kudu ngalakukeunana. Jeung lalaki anu lamun beresih, jeung teu aya dina jalan anu jauh, tapi gagal ngalakukeun paskah, jiwa éta bakal dipupus tina umatna, sabab anjeunna teu mawa hadiah ka Gusti dina waktuna. Lalaki éta bakal nampa dosana. Upami aya urang asing anu ngadeukeutan ka anjeun di tanah anjeun, sareng ngalaksanakeun paskah pikeun Gusti, nurutkeun hukum paskah sareng nurutkeun aturanana, anjeunna bakal ngalaksanakeunana. Hukum anu sarua bakal dilarapkeun ka anjeun, ka urang asing, sareng ka pribumi tanah.

Dina poé nalika tendana dipasang, méga nutupan tendana, nyaéta imah kasaksian, sarta ti soré nepi ka isuk aya saperti wangun seuneu dina tendana. Kitu kajadianana terus-terusan, awan nutupan éta beurang, jeung wujud seuneu peuting. Jeung

nalika méga naék ti tina tenda, sanggeus éta anak-anak Israél indit, jeung di tempat dimana méga nangtung, di dinya anak-anak Israél nyanghareupan kemah. Ngaliwatan paréntah Gusti, anak-anak Israél bakal campa, jeung ngaliwatan paréntah Gusti maranéhna bakal angkat. Sakabéh poé dina waktu méga ngabayangkeun kana tenda, anak-anak Israél bakal campa. Jeung lamun awan ditarik kana tenda sababaraha poé, anak-anak Israil bakal ngajaga panjagaan Allah, jeung moal angkat. Jeung bakal kajadian iraha méga nutupan kemah sababaraha poé, ku sabab sora Gusti aranjeunna bakal campa, jeung ku sabab paréntah Gusti aranjeunna bakal angkat. Jeung bakal kajadian iraha aya méga ti soré nepi ka isuk, jeung méga naék dina isuk, maranéhna bakal angkat boh beurang boh peuting. Salila sabulan poé méga tetep nutupan éta, anak-anak Israél bakal cicing di kemah, jeung moal indit. Kusabab paréntah Gusti aranjeunna angkat, jaga Gusti aranjeunna dijaga kusabab paréntah Gusti ngaliwatan leungeun Musa.

□□

Jeung Gusti nyarios ka Musa, nyebutkeun, Jieun pikeun diri anjeun dua tarompét tina pérak, Anjeun kedah ngadamel éta tina logam anu ditempa, sareng éta bakal janten pikeun anjeun pikeun ngumpulkeun jamaah sareng pikeun ngangkat kemah-kemah. Jeung anjeun bakal niup kana éta, sarta sakabéh jamaah bakal dikumpulkeun di panto tenda kasaksian. Upami dina hiji kali aranjeunna niup tarompét, sadaya pangawasa jeung

pamingpin Israél bakal datang ka anjeun. Jeung anjeun bakal nyuarakeun tarompét sinyal, jeung maranéhna bakal angkat anu ngahiji di wétan. Jeung anjeun bakal niup tarompét sinyal kadua, sarta kemah-kemah anu aya di Kidul bakal angkat, jeung anjeun bakal niup tarompét sinyal katilu, sarta kemah-kemah anu aya di gigireun laut bakal angkat, jeung anjeun bakal niup tarompét sinyal kaopat, sarta kemah-kemah anu aya di Kalér bakal angkat, maranéhna bakal niup tarompét minangka sinyal dina mangsa angkatna. Jeung iraha anjeun ngumpulkeun jemaah, anjeun kudu nyoréan tarompét, tapi henteu kalayan tanda husus. Jeung anak-anak Harun, para imam, bakal nyuarakeun tarompét-tarompét, jeung éta bakal jadi hukum langgeng pikeun anjeun kana generasi-generasi anjeun. Upami tapi anjeun kaluar kana perang di tanah anjeun ngalawan musuh-musuh anu geus nentang anjeun, jeung anjeun nyuarakeun tarompét, maka anjeun bakal diinget di hareupeun Gusti, jeung anjeun bakal disalametkeun tina musuh-musuh anjeun. Jeung dina poé-poé kabungahan anjeun, dina poé-poé raya anjeun, jeung dina bulan-bulan anyar anjeun, anjeun kudu nyuarakeun tarompét dina kurban-kurban bakaran jeung dina kurban-kurban kasalametan anjeun, sarta éta bakal jadi pangémutan pikeun anjeun di payuneun Allah anjeun, Abdi Gusti, Allah anjeun.

Jeung éta kajadian dina taun kadua dina bulan kadua poé ka-duapuluh bulan, méga naék ti kemah kasaksian. Jeung anak-anak Israél angkat mawa bekel maranéhanana di gurun Sinai, sarta méga éta eureun di gurun Paran. Jeung aranjeunna angkat

heula kusabab sora Gusti ngaliwatan leungeun Musa.

Jeung aranjeunna angkat tatanan camp putra-putra Yuda anu kahiji kalayan kakuatan maranéhanana, jeung kana kakuatan maranéhanana, Naason putra Aminadab. Jeung kana kakuatan suku putra-putra Isakhar, Natanael putra Sogar. Jeung kana kakuatan suku putra-putra Zebulun, Eliab putra Helon. Jeung aranjeunna bakal ngabongkar éta tenda, sarta putra-putra Gershon jeung putra-putra Merari anu ngangkat éta tenda bakal angkat.

Jeung aranjeunna angkat tatanan camp Ruben kalawan kakuatan maranéhanana, jeung kana kakuatan maranéhanana, Elisur anak Sediur. Jeung dina kakuatan suku putra-putra Simeon, nyaéta Salamiel putra Surisadai. Jeung kana kakuatan suku putra-putra Gad, nyaéta Elisaf anak Raguel. Jeung anak-anak Kahat bakal angkat mawa barang-barang suci, sarta maranéhna bakal ngadegkeun tendana nepi ka datangna. Jeung aranjeunna bakal angkat tatanan camp Ephraim kalayan kakuatan maranéhanana, jeung kana kakuatan maranéhanana, Elishama putra Ammihud.

Jeung kana kakuatan suku putra-putra Manasseh, Gamaliel anak Phadassur. Jeung kana kakuatan suku anak-anak Benyamin, Abidan ti Gideoni. Jeung aranjeunna bakal angkat dina susunan camp anak-anak Dan, anu panungtung ti sadaya camp-camp, kalayan kakuatan maranéhanana, jeung kana kakuatan maranéhanana aya Ahiezer putra Ammishaddai.

□□□

Jeung dina kakuatan suku putra-putra Asher, Phagiel putra Echran. Jeung kana kakuatan suku putra-putra Neftali, Akhire putra Ainan. Ieu tentara putra-putra Israél, sareng aranjeunna angkat kalayan kakuatanana.

Jeung ceuk Musa ka Hobab putra Raguel nu urang Midian, ipar Musa, Kami nuju angkat ka tempat nu ceuk Gusti, Ieu bakal Kami pasihan ka anjeun. Hayu sareng kami, jeung kami bakal ngalakukeun alus ka anjeun, sabab Gusti geus nyarios hal-hal alus ngeunaan Israel. Jeung ceuk ka anjeunna, Henteu abdi bade indit, tapi ka tanah abdi jeung ka kulawarga abdi. Sareng saur, Ulah tinggalkeun kami, sabab anjeun kantos sareng kami di gurun, sareng anjeun bakal janten sepuh di antara kami. Jeung bakal kajadian lamun anjeun indit sareng urang, jeung bakal kajadian yén sagala hal alus anu bakal dipasihkeun ku Gusti ka urang, urang ogé bakal ngalakukeun alus ka anjeun.

Jeung aranjeunna angkat ti gunung Gusti jalan tilu poé, jeung peti perjangjian Gusti indit sateuacanna heula ti aranjeunna jalan tilu poé pikeun nénjo tempat istirahat pikeun aranjeunna. Jeung kajadian nalika peti diangkat, Musa nyarios, Hudang, Gusti, supados musuh-musuh anjeun paburencay, supados kabur sakabéh jalma anu hate ka anjeun. Jeung dina waktu istirahat anjeunna nyarios, Balik, Gusti, ka rébuan puluhan rébu di Israél. Jeung méga éta ngabayangkeun kana aranjeunna beurang, nalika aranjeunna diangkat ti kemah éta.

□□

Jalma-jalma ngagerendeng kalayan jahat di hareupeun Gusti, Gusti ngadéngé éta, tuluy ambek pisan, seuneu ti Gusti hurung ka aranjeunna, jeung ngaduruk sabagian tina kemah. Jalma-jalma ceurik ka Musa, sarta Musa ngadoa ka Gusti, tuluy seuneu eureun. Jeung ngaran tempat éta disebut Kahuruan, sabab seuneu ti Gusti dihurungkeun ka aranjeunna. Jeung jalma-jalma campuran anu aya di antara aranjeunna ngarasa kahayang anu kuat, sarta sanggeus diuk aranjeunna ceurik jeung putra-putra Israil, sarta ceuk, Saha anu bakal nyoco urang daging? Urang inget kana lauk-lauk anu urang tuang di Mesir kalayan gratis, ogé timun-timun, melon-melon, daun bawang, bawang bombay, jeung bawang bodas. Ayeuna mah jiwa urang geus garing pisan, teu aya nanaon iwal manna anu katempo ku panon urang. Éta manna téh saperti siki ketumbar, jeung wangunna siga kristal. Jeung jalma-jalma ngaliwat, tuluy ngumpulkeun, tuluy digiling dina gilinding, tuluy digosok dina alu, tuluy digodog dina panci, tuluy dijieun kuéh, jeung karesep anjeunna saperti rasa kuéh tina minyak. Jeung lamun embun turun kana camp peuting, manna ogé turun kana eta.

Jeung Musa ngadéngé maranéhna ceurik nurutkeun klan-klan maranéhna, unggal jalma dina panto imahna, sarta Gusti ambek pisan ku amarah, jeung di hareupeun Musa éta jahat. Jeung ceuk Musa ka Gusti, Naha Anjeun geus nyiksa hamba Anjeun, jeung naha kuring teu acan manggihan kahadean di hareupeun

Anjeun, nepi ka nempatkeun beungbeurat umat ieu kana kuring? Naha kuring anu ngandung sakabéh jalma ieu, atawa naha kuring anu ngalahirkeun aranjeunna? Naha ku sabab éta anjeun nyarios ka kuring, Candak anjeunna kana pangkonan anjeun, saperti inang anu ngangkat orok anu keur nyusu, ka tanah anu anjeun sumpah ka bapa-bapa karuhun maranéhanana? Ti mana ka abdi daging, pikeun masihan ka unggal jalma ieu? Sabab aranjeunna ceurik ka abdi, nyarios, Pasihan kami daging, supados urang tiasa tuang. Abdi moal bisa nyalira nanggung jalma ieu, sabab kecap ieu beurat teuing pikeun abdi. Upami kitu, paéhan waé abdi, upami abdi parantos mendakan welas asih ti anjeun, supaya abdi henteu ningali kasangsaraan abdi.

Jeung ceuk Gusti ka Musa, Kumpulkeun ka abdi tujuh puluh lalaki ti para sepuh Israél, anu anjeun terang yén maranéhna téh sepuh umat jeung juru tulis, terus bawa aranjeunna ka tenda kasaksian, sarta maranéhna bakal nangtung di dinya jeung anjeun. Jeung Kami bakal turun, jeung Kami bakal nyarios di dinya sareng anjeun, jeung Kami bakal nyandak tina sumanget anu aya dina anjeun, jeung Kami bakal nempatkeun kana aranjeunna, jeung aranjeunna bakal ngabantosan anjeun dina ngurus jalma-jalma, jeung anjeun moal nanggung sorangan nyalira. Jeung ka jalma-jalma anjeun kudu nyarios, Sucian diri anjeun pikeun isukan, jeung anjeun bakal dahar daging, sabab anjeun geus ceurik di hareupeun Gusti, nyarios, Saha anu bakal eupan urang daging? Sabab alus pikeun urang di Mesir. Jeung Gusti bakal masihan ka anjeun daging pikeun didahar, jeung

anjeun bakal dahar daging. Lain ngan sadinten anjeun bakal tuang, lain dua dinten, lain lima dinten, lain sapuluh dinten, lain dua puluh dinten, Dugi sabulan pinuh anjeun bakal dahar, dugi kaluar tina liang irung anjeun, jeung bakal jadi mual ka anjeun, sabab anjeun teu nurut ka Gusti, anu aya di antara anjeun, jeung anjeun ceurik di hareupeun Anjeunna, nyarios, Naha urang kaluar ti Mesir? Jeung ceuk Musa, Genep ratus rébu prajurit leumpang éta jalma, anu kami aya di antara aranjeunna, jeung Anjeun ceuk, Daging bakal kuring pasihan ka aranjeunna pikeun didahar, jeung aranjeunna bakal dahar salila sabulan,' Naha domba jeung sapi bakal dipotong pikeun aranjeunna, sarta éta bakal cukup pikeun aranjeunna? Atawa naha sakabéh lauk ti laut bakal dikumpulkeun pikeun aranjeunna, sarta éta bakal cukup pikeun aranjeunna? Jeung ceuk Gusti ka Musa, Naha leungeun Gusti moal cukup? Ayeuna anjeun bakal nyaho naha kecap abdi bakal nyusul anjeun atawa henteu.

Musa kaluar, tuluy nyarita ka rahayat ngeunaan sabda-sabda Gusti, sarta ngumpulkeun tujuh puluh lalaki ti para sepuh rahayat, tuluy manéhna ngadegkeunana ngurilingan tenda. Gusti turun dina méga, nyarios ka anjeunna, nyandak sabagian tina sumanget anu aya dina anjeunna, teras nempatkeun kana tujuh puluh lalaki sesepuh. Nalika sumanget éta turun kana aranjeunna, aranjeunna nubuat, tapi henteu neraskeun deui. Aya dua lalaki anu ditinggalkeun di kemah, anu kahiji ngaranna Eldad, jeung anu kadua ngaranna Medad. Sumanget geus turun kana aranjeunna, jeung maranéhna téh kaasup jalma-jalma anu

geus didaptarkeun, tapi maranéhna henteu datang ka tenda, sarta maranéhna nubuat di kemah. Jeung nonoman geus lumpat ka, ngalaporkeun ka Musa, sarta nyarios, Eldad jeung Medad ngaramalkeun di camp. Jeung ngajawab Yosua anak Nun, anu nangtung gigireun Musa, anu dipilih, nyarios, Gusti Musa, eureunkeun aranjeunna. Sareng Musa nyarios ka anjeunna, Naha anjeun sirik ka abdi? Sareng saha anu tiasa ngajantenkeun sadaya umat Gusti janten nabi, nalika Gusti masihan roh-Na ka aranjeunna? Jeung Musa indit ka kemah, anjeunna jeung para sesepuh Israel.

Aya roh kaluar ti Gusti, sarta mawa puyuh meuntas ti laut, tuluy nempatkeun kana camp sajauh jalan sapoé ti dieu jeung jalan sapoé ti dieu, ngurilingan camp, kira-kira dua cubits ti bumi. Sanggeus bangkit, jalma-jalma ngumpulkeun puyuh sapopoe, sapeuting, jeung sapopoe deui dina poé saterusna. Jalma anu saeutik ngumpulkeunana ogé meunang sapuluh takaran. Maranéhna niiskeun puyuh-puyuh éta pikeun sorangan di sabudeureun kemah. Daging masih aya dina huntu maranéhna samémèh béak, sarta Gusti ambek ka umat, sarta Gusti neunggeul umat ku pukulan anu gedé pisan. Jeung éta tempat disebut Makam-makam Kahayang, sabab di dinya aranjeunna ngubur jalma-jalma anu hayang. Ti Makam-makam Kahayang, jalma-jalma dipiceun ka Asérot, sareng jalma-jalma aya di Asérot.

□□

□□□

Miriam jeung Harun nyarios ngeunaan Musa, kusabab awéwé Étiopia anu dipikawén ku Musa, sabab manéhna geus nikah ka awéwé Étiopia. Jeung ceuk maranéhna, Naha ngan ka Musa wungkul Gusti geus nyarios? Naha henteu ka urang ogé Gusti nyarios? Jeung Gusti ngadéngé. Jeung jalma Musa téh lemah lembut pisan dibandingkeun jeung sakabéh jalma anu aya di beungeut bumi. Jeung ceuk Gusti langsung ka Musa jeung Harun jeung Maryam, Kaluar anjeun nu tilu ka tenda kasaksian. Jeung maranéhna tiluan kaluar ka tenda kasaksian, sarta Gusti turun dina tihang méga, sarta nangtung di panto tenda kasaksian, sarta Harun jeung Miriam disauran, sarta duanana kaluar. Jeung ceuk ka aranjeunna, Dangukeun kecap-kecap abdi, upami aya nabi anjeun pikeun Gusti, dina panglihatan ka anjeunna abdi bakal dipikawanoh, jeung dina saré abdi bakal nyarita ka anjeunna. Henteu kitu palayan abdi Musa, dina sakabéh imah abdi anjeunna satia. Sungut jeung sungut Kuring bakal nyarita ka anjeunna, dina wujud, sanés ngaliwatan tatarucingan, jeung anjeunna ningali kamulyaan Gusti, jadi naha anjeun henteu sieun nyarita ngalawan abdi Kuring, Musa? Jeung murka amarah Gusti ka aranjeunna, sarta anjeunna angkat. Méga geus indit ti tenda, sarta tingali, Maryam geus kusta saperti salju. Harun neuteup ka Maryam, sarta tingali, manéhna kusta. Jeung ceuk Harun ka Musa, Abdi nyuhunkeun, Gusti, ulah anjeun nerapkeun ka kami dosa, sabab urang lampah teu nyaho, nurutkeun yén urang geus dosa. Ulah jadi saperti sarua jeung maot, saperti kaguguran anu kaluar tina rahim indung, sarta ngahakan satengah dagingna. Sareng Musa ngajerit ka Gusti, nyarios, Ya Allah, abdi nyuhunkeun ka Anjeun, mangga

cageurkeun anjeunna. Jeung ceuk Gusti ka Musa, Lamun bapana nyiduh kana beungeut manéhna, naha manéhna moal éra salila tujuh poé? Hayu manéhna dipisahkeun tujuh poé di luar camp, jeung sanggeus éta manéhna bakal asup.

Jeung Miriam dipisahkeun di luar camp salila tujuh poé, jeung urang-urang henteu angkat, nepi ka Miriam disucian.

Sanggeus ieu, jalma-jalma angkat ti Aseroth, jeung aranjeunna nyanghareup di gurun Paran.

□□

Jeung Gusti nyarios ka Musa, Kirimkeun lalaki pikeun diri anjeun, Jeung hayu aranjeunna ngintip tanah urang Kanaan, anu kuring pasihan ka putra-putra Israél janten milik, hiji lalaki ti unggal suku, nurutkeun klan kulawarga karuhunna, anjeun kudu ngirimkeun aranjeunna, sakabéhna pamingpin ti antara aranjeunna.

Jeung Musa ngirimkeun aranjeunna ti gurun Paran ngaliwatan paréntah Gusti, sadayana lalaki pamingpin putra-putra Israél ieu. Jeung ieu ngaran-ngaran maranéhanana, tina suku Ruben, Samuel anak Zakur. Tina suku Simeon, Saphat putra Souri. Tina suku Yuda, Kaleb putra Yefune. Ti suku Isakhar, Igal putra Yusup. Tina suku Ephraim, Hoshea putra Nun. Tina suku Benjamin, Palti putra Rafu. Ti suku Zebulun, Gudiel anak Sudi.

Tina suku Yusup, ti putra-putra Manasseh, Gadi putra Susi. Tina suku Dan, Amiel putra Gamali. Tina suku Asher, Sathour anak Mikael. Tina suku Naftali, Nabi putra Sabi. Tina suku Gad, Gudiel putra Machi. Ieu ngaran-ngaran lalaki anu dikirimkeun ku Musa pikeun ngintip tanah, sareng Musa ngaranan Hosea putra Nun janten Yosua.

Jeung Musa ngirim aranjeunna pikeun nénjo tanah Kanaan, sarta anjeunna nyarios ka aranjeunna, Naék kana gurun ieu, jeung anjeun bakal naék kana gunung, Jeung anjeun bakal ningali éta taneuh kumaha éta, jeung jalma-jalma anu cicing di dinya, naha aranjeunna kuat atawa lemah, naha aranjeunna saeutik atawa loba. Jeung kumaha éta taneuh anu ieu maranéhna linggih di dinya, naha éta alus atawa jahat, jeung kumaha éta kota-kota anu ieu maranéhna cicing di dinya, naha di benteng-benteng atawa di tempat-tempat anu teu dibenteng. Jeung kumaha éta taneuh, naha subur atawa tandus, naha aya tangkal-tangkal di dinya atawa henteu, jeung ku tabah anjeun bakal nampi buah-buahan ti taneuh éta. Jeung éta poé-poé, nyaéta poé-poé cinyusu, mangsa miheulaan anggur.

Jeung sanggeus naék, aranjeunna geus nénjo kaluar éta taneuh ti gurun Sin nepi ka Rehob, asup ka Hamath. Jeung aranjeunna naék ngaliwatan gurun, tuluy indit nepi ka Hebron, di dinya aya Ahiman, Sheshai, jeung Talmai, turunan Anak. Hebron diwangun tujuh taun samémeh Tanis di Mesir. Jeung aranjeunna sumping dugi ka lebak gugusan anggur, jeung aranjeunna geus ngintip eta, jeung aranjeunna motong ti dinya dahan jeung hiji

gugusan anggur kana eta, jeung aranjeunna ngangkat eta kana galah, jeung ti delima, jeung ti anjir. Jeung éta tempat aranjeunna ngaranan Lebak Gugus Anggur, kusabab gugus anggur anu dipotong ku putra-putra Israél ti dinya. Aranjeunna balik ti dinya sanggeus ngajajah éta tanah salila opat puluh poé.

Sanggeus indit, aranjeunna sumping ka Musa jeung Harun sarta ka sakabéh jamaah putra-putra Israil di gurun Paran Kadés, tuluy aranjeunna ngalaporkeun ka maranéhna jeung ka sakabéh jamaah, sarta nunjukkeun buah-buahan ti tanah éta. Jeung aranjeunna nyaritakeun ka anjeunna, sarta ceuk, Kami geus sumping ka taneuh nu anjeun dikirim kami, taneuh nu ngalir susu jeung madu, sarta ieu buah na. Tapi sabab wani bangsa nu nyicingan di dinya, jeung kota-kota bénténg témbok gedé pisan, jeung turunan Enak urang geus ningali di dinya. Jeung Amalek cicing di taneuh nu ka arah Kidul, jeung urang Hittite, jeung urang Hivite, jeung urang Jebusite, jeung urang Amorite cicing di pagunungan, jeung urang Canaanite cicing di gigireun laut, jeung di gigireun Walungan Yordan. Jeung Caleb ngajempékeun jalma-jalma ka Moses, sarta ceuk ka anjeunna, Henteu, tapi sanggeus naek urang bakal naek, jeung urang bakal ngawariskeun eta, sabab urang kuat tur bakal bisa ngalawan aranjeunna. Jeung jalma-jalma anu geus naék babarengan jeung anjeunna ceuk, Urang moal naék, sabab urang moal bisa naék ka bangsa éta, sabab éta bangsa leuwih kuat ti urang. Jeung aranjeunna ngalaporkeun kalayan kaheranan ngeunaan tanah anu parantos aranjeunna intai ka urang Israél, nyarios, Tanah anu kami lalui pikeun ngintai téh tanah anu ngahakan

pangeusina, sareng sakumna jalma anu kami tingali di dinya téh lalaki-lalaki anu ageung pisan. Jeung di dinya urang geus ningali para raksasa, jeung urang éta di hareupeun maranéhanana saperti belalang, tapi kitu ogé urang éta di hareupeun maranéhanana.

□□

Jeung sanggeus nyokot sakabéh pasamoan, masihan sora, jeung rahayat ceurik sapanjang peuting éta. Jeung sakabéh anak-anak Israél murmuring ka Moses jeung Aaron, sarta sakabéh jamaah ceuk ka aranjeunna, Hayang urang geus maot di tanah Mesir, atawa di gurun ieu, upami urang geus maot, jeung naha Gusti ngasupkeun urang ka tanah ieu pikeun ragrag dina perang? Istri urang jeung barudak bakal jadi rampasan, ayeuna ku kituna leuwih hadé balik deui ka Mesir. Jeung ceuk hiji ka nu séjén, Hayu urang angkat pamingpin, jeung hayu urang balik ka Mesir. Dan Musa jeung Harun sujud samémén sakabéh jamaah urang Israél.

Joshua jeung Caleb anak Jephunneh, ti jalma-jalma anu geus nénjo kaluar éta taneuh, nyobek baju-bajuna, Jeung aranjeunna nyarios ka sadaya jamaah putra-putra Israél, Éta tanah anu kami geus ngajajah téh, alus pisan kacida. Upami Gusti milih urang, anjeunna bakal mawa urang kana taneuh ieu, sareng bakal masihan eta ka urang, taneuh anu ngalir susu sareng madu. Tapi ulah jadi pemberontak ti Gusti, sareng anjeun ulah

sieun ka jalma-jalma di bumi, sabab maranéhna téh dahareun pikeun anjeun, margi waktuna parantos ngajauhan ti maranéhna, sedengkeun Gusti aya sareng urang, ulah sieun ka maranéhna.

Jeung ceuk sakabéh jamaah pikeun ngalemparan batu ka aranjeunna, sarta kamulyaan Gusti katémbong dina méga di luhur kemah kasaksian ka sakabéh putra Israél. Jeung ceuk Gusti ka Musa, Nepi ka iraha bangsa ieu ngagedekeun kuring? Jeung nepi ka iraha maranéhna teu percaya ka kuring sanajan geus aya sakabéh tanda nu geus dipigawé di antara maranéhna? Abdi bakal nyerang aranjeunna ku maot, sareng abdi bakal ngancurkeun aranjeunna, sareng abdi bakal ngadamel anjeun sareng kulawarga bapa anjeun janten bangsa anu gedé, malah jauh leuwih gedé ti ieu. Jeung ceuk Musa ka Gusti, Mesir bakal ngadéngé yén Anjeun geus mawa kaluar urang ieu ti aranjeunna ku kakuatan Anjeun. Tapi ogé sakabéh jalma anu cicing di ieu bumi geus ngadéngé, yén Anjeun nyaéta Gusti di antara umat ieu, anu katempo panon jeung panon, Gusti, jeung méga Anjeun nangtung di luhur maranéhna, jeung dina tihang méga Anjeun maju di hareupeun maranéhna beurang, jeung dina tihang seuneu peuting. Jeung anjeun bakal ngancurkeun jalma ieu saperti hiji lalaki, jeung bangsa-bangsa anu geus ngadéngé ngaran anjeun bakal nyebutkeun, Kusabab Gusti henteu mampuh mawa asup jalma ieu kana taneuh anu geus disumpah ka aranjeunna, anjeunna ngancurkeun aranjeunna di gurun. Jeung ayeuna hayu diangkat kakuatan anjeun, Gusti, sakumaha cara anjeun parantos nyarios: Gusti anu sabar, sarta

loba welas asih, sarta bener, ngaleungitkeun kalangkangan jeung kateuadilan jeung dosa, tapi dina pembersihan moal ngabersihkeun nu salah, ngabalikeun dosa bapa-bapa ka anak-anakna nepi ka turunan katilu jeung kaopat. Hampura dosa ka jalma ieu nurutkeun welas asih anjeun anu gedé, sakumaha asih anjeun ka aranjeunna ti Mesir nepi ka ayeuna.

Jeung ceuk Gusti ka Musa, Abdi welas asih ka aranjeunna nurutkeun kecap anjeun. Tapi kuring hirup jeung ngaran kuring hirup, jeung kamulyaan Gusti bakal ngeusian sakabéh bumi. Yén sadaya lalaki anu ningali kamulyaan abdi, jeung tanda-tanda anu abdi lakukeun di Mesir jeung di gurun, sarta aranjeunna geus nguji abdi sapuluh kali ieu, tapi henteu ngadangukeun sora abdi, Saéstuna aranjeunna moal ningali tanah anu kuring sumpahkeun ka bapa-bapa maranéhanana, tapi ngan barudak maranéhanana anu aya sareng kuring di dieu, saloba anu henteu terang alus atawa goréng, unggal ngora anu teu berpengalaman, ka maranéhanana kuring bakal masihan tanah, tapi sadaya anu geus nyieun ambek kuring, moal ningali éta. Tapi palayan kuring Caleb, sabab sumanget séjén aya dina anjeunna, jeung geus nuturkeun ka kuring, kuring bakal mawa anjeunna ka jero taneuh ka nu diasupkeun di dinya, jeung turunan anjeunna bakal ngawariskeun éta. Amalek jeung urang Kanaan cicing di lebak, isukan balik deui jeung angkat ka gurun, jalan ka Laut Beureum.

Jeung ceuk Gusti ka Musa jeung Harun, nyarios, Dugi ka iraha jamaah jahat ieu? Gerendeng ti putra-putra Israil nu aranjeunna

ngagerendeng di hareupeun abdi, nu geus ngagerendeng ngeunaan anjeun, geus kadéngé ku abdi. Kuring nyarios ka aranjeunna, Demi hirup Kami, saur Gusti, satemenna, sakumaha anjeun parantos nyarios kana ceuli Kami, kitu Kami bakal ngalakukeun ka anjeun. Di gurun ieu bakal ragrag anggota awak anjeun, jeung sakabéh nu dipariksa anjeun, jeung sakabéh nu diitung anjeun ti umur dua puluh taun ka luhur, sakabéh nu ngagerendeng ka abdi. Lamun anjeun bakal asup kana tanah anu kuring geus ngacungkeun leungeun kuring pikeun nempatkeun anjeun di dinya, iwal Caleb putra Jephunneh, jeung Joshua putra Nun. Jeung barudak anu ceuk anjeun bakal jadi rampasan, abdi bakal mawa aranjeunna asup ka tanah éta, sarta maranéhna bakal ngawariskeun tanah nu anjeun geus ngajauhan ti dinya. Jeung anggota awak anjeun bakal ragrag di gurun ieu. Tapi putra-putra anjeun bakal ngumbara di gurun salila opat puluh taun, jeung bakal nanggung hukuman tina kalakuan cabul anjeun, nepi ka anggota awak anjeun musnah di gurun. Nurutkeun jumlah poé sabaraha anjeun ngintip kaluar taneuh, opat puluh poé, hiji poé pikeun sataun, anjeun bakal nanggung dosa anjeun salila opat puluh taun, jeung anjeun bakal nyaho amarah murka abdi. Abdi Gusti parantos nyarios, satemenna kitu Abdi bakal ngalakukeun ka jamaah jahat ieu, anu ngumpul ngalawan Abdi, di gurun ieu aranjeunna bakal dihabiskeun, sareng di dinya aranjeunna bakal maot.

Jeung jalma-jalma anu dikirim ku Musa pikeun ngintip tanah, sanggeus datang aranjeunna ngagerendeng ngeunaan éta ka jamaah pikeun ngaluarkeun kecap-kecap jahat ngeunaan tanah

éta. Jeung maot jalma-jalma anu geus nyarita jahat ngeunaan bumi ku wabah di hareupeun Gusti. Jeung Yosua anak Nun jeung Kaleb anak Yefune hirup tina jalma-jalma éta anu geus indit pikeun ngintip tanah. Jeung Musa nyarita kecap-kecap ieu ka sakabéh putra Israél, sarta rahayat sedih pisan.

Jeung geus hudang isuk-isuk dina énjing-énjing, aranjeunna naék ka puncak gunung bari nyarios, Tingali, urang terang, urang bakal naék ka tempat anu ceuk Gusti, sabab urang geus dosa. Jeung ceuk Musa, Naha anjeun ngalanggar kecap Gusti? Éta moal makmur pikeun anjeun. Ulah naék, sabab Gusti henteu aya sareng anjeun, jeung anjeun bakal ragrag di hareupeun musuh anjeun. Éta Amalek jeung urang Kanaan aya di dinya di hareupeun anjeun, jeung anjeun bakal tiwas ku pedang, sabab anjeun geus malik jauh teu nurut ka Gusti, jeung Gusti moal aya sareng anjeun. Jeung sanggeus maksa, aranjeunna naék kana puncak gunung, tapi peti perjanjian Gusti jeung Musa henteu dipindahkeun tina kemah. Jeung turun bangsa Amalek jeung bangsa Kanaanit anu cicing di gunung éta, sarta maranéhna ngusir aranjeunna, sarta maranéhna neukteuk aranjeunna nepi ka Horma, sarta maranéhna balik deui ka kemah.

□□

Jeung ceuk Gusti ka Musa, Nyarita ka putra-putra Israil, Jeung anjeun bakal nyarios ka aranjeunna, Nalika anjeun asup kana tanah tempat cicing anjeun, anu kuring masihan ka anjeun,

Jeung anjeun bakal nyieun kurban-kurban bakaran ka Gusti, kurban bakaran lengkep atawa kurban, pikeun ngagedékeun sumpah, atawa nurutkeun sukarela, atawa dina pesta-pesta anjeun pikeun nyieun bau seungit ka Gusti, upami memang tina sapi-sapi atawa tina domba-domba. Jeung jalma anu nawarkeun hadiahna ka Gusti bakal mawa kurban tipung halus kasapuluh éfa anu geus dicampurkeun jeung minyak saparapat hin. Jeung anggur pikeun curahan saparapat hin anjeun kedah ngalakukeun dina kurban bakaran, atanapi dina kurban, pikeun hiji domba anjeun kedah nyieun kitu, kurban bau seungit ka Gusti. Jeung pikeun domba jalu, iraha waé anjeun ngadamel éta jadi kurban bakaran atawa kurban, anjeun kudu nyiapkeun kurban tipung halus dua perpuluhan anu dicampurkeun dina minyak sapertilu hin, Jeung anggur pikeun kurban inuman sapertilu hin anjeun kedah persembahkeun janten bau seungit ka Gusti.

Upami anjeun ngalakukeun tina sapi kana kurban bakaran atawa kana kurban pikeun ngagedékeun sumpah, atawa kana kurban kasalametan ka Gusti, Jeung anjeunna bakal mawa kana anak sapi kurban tipung halus tilu sapuluh dicampurkeun dina minyak satengah hin. Jeung anggur pikeun kurban inuman satengah hin, kurban bau seungit ka Gusti.

Kitu anjeun kudu ngalakukeun ka anak sapi nu hiji, atawa ka domba jalu nu hiji, atawa ka anak domba nu hiji tina domba atawa tina embé. Numutkeun jumlahna, lamun anjeun ngalakukeun kitu, kitu ogé anjeun kudu ngalakukeun ka unggal

hiji, numutkeun jumlah maranéhanana.

Sadaya jalma pribumi bakal ngalakukeun kitu pikeun nawiskeun kurban-kurban janten bau seungit ka Gusti. Upami aya urang asing di antara anjeun anu cicing di tanah anjeun, atawa saha waé anu bakal aya di antara anjeun dina generasi-generasi anjeun, jeung anjeunna bakal nyieun kurban anu bau seungit ka Gusti, cara anjeun ngalakukeunana, kitu ogé jamaah bakal ngalakukeunana ka Gusti.

Hukum hiji bakal aya pikeun anjeun jeung pikeun nu ngumbara nu cicing di antara anjeun, hukum langgeng pikeun generasi-generasi anjeun, sakumaha anjeun, kitu ogé nu ngumbara bakal aya di hareupeun Gusti. Hukum hiji bakal aya jeung katuhu hiji bakal aya pikeun anjeun jeung pikeun urang asing anu cicing di antara anjeun.

Jeung Gusti nyarios ka Musa, nyebutkeun, Nyarita ka anak-anak Israél, jeung anjeun bakal nyarios ka aranjeunna, Dina waktu anjeun asup kana tanah anu kuring bawa anjeun ka dinya, Jeung bakal kajadian iraha waé anjeun dahar tina roti ti bumi, anjeun kudu misahkeun kurban ka Gusti, buah kahiji tina adonan anjeun. Roti anjeun kudu misahkeun salaku panawaran, sakumaha panawaran ti tempat irik, kitu anjeun kudu misahkeun éta. Buah mimiti tina adonan anjeun, sareng anjeun kedah masihan ka Gusti hiji kurban pikeun generasi-generasi anjeun.

Iraha waé anjeun ngalanggar jeung teu ngalaksanakeun sakabéh paréntah ieu, anu geus diucapkeun ku Gusti ka Musa, Sakumaha anu diparéntahkeun ku Gusti ka anjeun ngaliwatan leungeun Musa, ti poé nalika Gusti maréntahkeun ka anjeun jeung saluareunana kana generasi-generasi anjeun, Jeung bakal kajadian lamun ti panon jamaah aya kajadian teu dihaja, maka sakabéh jamaah kudu ngalakukeun kurban anak sapi hiji ti sapi anu teu cacad pikeun kurban bakaran pikeun bau seungit ka Gusti, jeung kurban ieu jeung persembahan inuman na nurutkeun susunan, jeung anak embe hiji ti embe pikeun dosa. Jeung imam bakal nyieun panebusan pikeun sakabéh jamaah putra-putra Israél, sarta éta bakal dihampura ka aranjeunna, sabab éta teu dihaja, sarta aranjeunna geus mawa hadiah aranjeunna minangka kurban ka Gusti pikeun dosa aranjeunna di hareupeun Gusti, pikeun kasalahan anu teu dihaja aranjeunna. Jeung bakal dihampura pikeun sakabéh jamaah putra-putra Israél, jeung ka nu muhajir anu cicing di antara anjeun, sabab pikeun sakabéh rahayat éta teu dihaja.

Upami aya jiwa hiji anu dosa teu dihaja, anjeunna kudu mawa embé hiji taun umurna pikeun dosa. Sareng imam kedah ngalaksanakeun panebusan pikeun jiwa anu parantos dosa teu dihaja, sareng parantos dosa teu dihaja di payuneun Gusti, pikeun ngalaksanakeun panebusan pikeun anjeunna. Ka pribumi di antara putra-putra Israél jeung ka urang asing anu cicing di antara aranjeunna, hukum anu sarua bakal dilarapkeun ka aranjeunna, saha waé anu ngalakukeun teu dihaja.

□□□

Jeung jiwa nu ngalakukeun kalawan leungeun kaangkuhan, boh ti pribumi atawa ti pendatang, ieu ngahudang amarah Allah, jiwa éta bakal dipupus tina umatna, Sabab geus ngahina kana firman Gusti, jeung geus ngalanggar paréntah-paréntah-Na, pasti bakal dibasmi éta jiwa téa, dosana aya dina dirina.

Jeung anak-anak Israél aya di gurun, sarta aranjeunna manggihan hiji lalaki keur ngumpulkeun kai dina poé Sabat. Jeung aranjeunna mawa anjeunna, nu geus manggihan ngumpulkeun kai dina poé Sabat, ka Musa jeung Harun, sarta ka sakabéh jamaah anak Israél. Jeung aranjeunna nempatkeun anjeunna ka panjara, sabab aranjeunna henteu acan mutuskeun naon anu kedah dilakukeun ka anjeunna. Jeung Gusti nyarita ka Musa, nyebutkeun, Ku maot hayu anjeunna dipaehan, lalaki éta. Batu anjeunna ku batu-batu, sakabéh jamaah. Jeung sakabéh jamaah mawa anjeunna kaluar ti camp, sarta sakabéh jamaah ngalemparan anjeunna ku batu di luar camp, sakumaha anu diparéntahkeun ku Gusti ka Musa.

Jeung Gusti nyarios ka Musa, nyarios, Nyarita ka anak-anak Israél, jeung anjeun bakal nyarios ka aranjeunna, sangkan aranjeunna nyieun sorban pikeun dirina dina ujung-ujung baju aranjeunna pikeun turun-tumurun aranjeunna, jeung anjeun kudu nempatkeun benang biru dina sorban-sorban di ujung-ujungna. Jeung éta bakal jadi ka anjeun dina rumbai-rumbai, jeung anjeun bakal ningali éta, jeung anjeun bakal inget kana sakabéh paréntah Gusti, jeung anjeun bakal ngalaksanakeunana, jeung anjeun moal dipingpin sasar

nuturkeun pikiran anjeun sorangan, jeung panon anjeun anu ku éta anjeun ngalacurkeun diri nuturkeun maranéhanana, supaya anjeun inget jeung ngalaksanakeun sakabéh paréntah abdi. Jeung anjeun bakal jadi suci ka Allah anjeun. Abdi Gusti, Allah anjeun anu geus mingpin anjeun kaluar ti tanah Mesir, pikeun jadi Allah anjeun, Abdi Gusti, Allah anjeun.

□□

Jeung nyarita Korah anak Izhar anak Kaath anak Lewi, jeung Dathan jeung Abiram anak-anak Eliab, jeung On anak Peleth anak Ruben, Jeung aranjeunna bangkit sateuacan Musa, jeung lalaki ti putra-putra Israél lima puluh jeung dua ratus, pamingpin jamaah, anu disauran ka déwan, jeung lalaki-lalaki anu kasohor. Aranjeunna geus ngahiji ngalawan Musa jeung Harun, sarta ceuk, Cukup pikeun anjeun! Sabab sakabéh jamaah, sakabéhna suci, jeung Gusti aya diantara aranjeunna. Naha anjeun ngangkat diri luhureun jamaah Gusti? Saatos ngadéngé, Musa murag kana beungeut. Jeung anjeunna nyarios ka Korah jeung ka sakabéh jamaahna, nyebutkeun, Allah geus ngadatangan jeung terang jalma-jalma anu kagunganana jeung jalma-jalma suci, sarta geus ngadeukeutan aranjeunna ka dirina sorangan, jeung saha anu dipilih-Na pikeun dirina sorangan, geus ngadeukeutan aranjeunna ka dirina sorangan. Ieu pigawé, candak pikeun anjeun sorangan pedupaan Korah, jeung sakabéh jamaah anjeunna, Jeung pasang kana éta seuneu, jeung pasang kana éta menyan di hareupeun Gusti isukan, jeung bakal

jadi lalaki anu geus dipilih ku Gusti, ieu suci. Cukup ka anjeun, anak-anak Lewi. Jeung ceuk Musa ka Korah, Dengekeun kuring, anak-anak Lewi. Naha ieu leutik pikeun anjeun, yén Allah Israél geus misahkeun anjeun tina jamaah Israél, jeung ngadeukeutan anjeun ka dirina sorangan pikeun ngalayanan pangladénan kemah Gusti, jeung nangtung sateuacan kemah pikeun ngalayanan ka aranjeunna? Jeung anjeunna geus meunangkeun anjeun jeung sakabéh dulur-dulur anjeun, putra-putra Lewi, babarengan jeung anjeun, tapi anjeun masih neangan ogé pikeun ngalayanan salaku imam? Kitu anjeun jeung sakabéh jamaah anjeun anu geus ngumpul ka Allah, jeung saha Harun téh, nepi ka anjeun ngagerendeng ka manéhna?

Jeung Musa ngutus pikeun nelepon Datan jeung Abiram, putra-putra Eliab, sarta maranéhna nyarios, Kami moal naek. Naha henteu cukup ieu, yén anjeun mawa kami ka taneuh anu ngalir susu jeung madu pikeun maéhan kami di gurun, sabab anjeun maréntah ka kami? Naha anjeun pangawasa, sareng anjeun parantos mawa kami asup ka tanah anu ngalir susu sareng madu, sareng parantos masihan ka kami bagian sawah sareng kebon anggur? Naha anjeun badé nyokot panon jalma-jalma éta? Kami moal naék. Jeung Musa sedih pisan, sarta anjeunna nyarios ka Gusti, Ulah nengetan kana kurban maranéhna, kuring henteu acan nyandak nanaon anu dipikahoyong ku maranéhna, sareng kuring henteu acan ngarugikeun saurang ogé ti maranéhna. Jeung ceuk Musa ka Korah, Sucian jamaah anjeun, jeung jadi siap sateuacan Gusti—anjeun jeung Harun jeung aranjeunna—isukan, Jeung candak masing-masing

pedupaan anjeunna, jeung anjeun bakal nempatkeun kana éta dupa, jeung anjeun bakal mawa ka payuneun Gusti masing-masing pedupaan anjeunna, lima puluh jeung dua ratus pedupaan, jeung anjeun jeung Harun masing-masing pedupaan anjeunna.

Jeung unggal-unggal jalma nyokot pamurba dupana, sarta aranjeunna nempatkeun seuneu kana éta, sarta aranjeunna nempatkeun menyan kana éta, sarta nangtung gigireun panto kemah kasaksian Musa jeung Harun. Jeung Korah ngumpulkeun sakabéh jamaahna di gigireun panto kemah kasaksian, sarta kamulyaan Gusti katémbong ka sakabéh jamaah. Gusti nyarios ka Musa jeung Harun, nyebutkeun, Pisahkeun diri anjeun tina tengah jamaah ieu, sareng Abdi bakal ngancurkeun aranjeunna sakaligus. Jeung maranéhanana murag kana beungeut, tuluy ceuk, Gusti, Gusti tina sumanget jeung sakabéh daging, naha lamun hiji jalma dosa, murka Gusti turun ka sakabéh jamaah? Jeung Gusti nyarios ka Musa, nyebutkeun, Nyarita ka jamaah, nyebutkeun, Mundur ti sabudeureun jamaah Korah.

Jeung Musa bangkit, tuluy indit ka Datan jeung Abiram, sarta sakabéh kokolot Israél indit babarengan jeung anjeunna. Jeung anjeunna nyarios ka jamaah, nyebutkeun, Pisahkeun diri tina tenda-tenda jalma-jalma anu keras ieu, jeung ulah noel naon waé anu aya ka aranjeunna, supaya anjeun ulah binasa babarengan dina sakabéh dosa aranjeunna. Jeung aranjeunna mundur ti sabudeureun tenda Korah, sarta Datan jeung Abiram kaluar, geus nangtung di gigireun panto tenda-tenda

maranéhanana, jeung istri-istri maranéhanana, jeung barudak maranéhanana, jeung barang-barang maranéhanana.

Jeung ceuk Musa, Ku ieu anjeun bakal nyaho yén Gusti anu ngutus kuring pikeun ngalakukeun sakabéh pagawéan ieu, lain ti kahayang kuring sorangan. Upami numutkeun maot sadaya manusa bakal maot ieu-ieu, upami ogé numutkeun pamariksaan sadaya manusa pamariksaan bakal jadi maranéhanana, henteu Gusti geus ngirim kuring. Tapi atawa dina penglihatan bakal némbongkeun Gusti, jeung sanggeus muka bumi sungutna bakal ngelek aranjeunna, jeung imah-imahna, jeung tenda-tendana, jeung sakabéh saloba anu aya ka aranjeunna, jeung bakal turun hirup kana naraka, jeung anjeun bakal nyaho, yén geus ngahudang amarah jalma-jalma ieu ka Gusti.

Sakumaha anjeunna eureun nyarios sadaya kecap ieu, tanah di handapeun aranjeunna pegat. Jeung taneuh dibuka, sarta ngelek aranjeunna, jeung imah-imah maranéhanana, jeung sakabéh jalma anu aya jeung Korah, jeung ingon-ingon maranéhanana. Jeung maranéhna turun, jeung sakabéh nu jadi milik maranéhna bari hirup kana alam barzakh, jeung bumi nutupan aranjeunna, jeung maranéhna binasa tina tengah jamaah. Jeung sakabéh urang Israél anu aya di sabudeureun maranéhna kabur tina sora maranéhna, sabab nyebutkeun, Ulah nepi ka bumi nitelan urang. Jeung seuneu kaluar ti Gusti, sarta ngahakan dua ratus lima puluh lalaki anu nawarkeun dupa.

□□

Jeung ceuk Gusti ka Musa, Jeung ka Eleazar anak lalaki Aaron imam, angkat éta panarikan seuneu perunggu ti tengah-tengah nu geus kaduruk, jeung seuneu asing ieu sebar di dinya, sabab geus ngasucian éta panarikan seuneu tina jalma-jalma dosa ieu dina jiwa-jiwa maranéhanana. Jeung jieun éta lempengan-lempengan dipalu nutupan ka altar, sabab éta geus dipersembahkeun hareupeun Gusti jeung geus dikudusan, sarta geus jadi tanda ka anak-anak Israil. Jeung Eleazar putra Aaron imam nyokot panarikan seuneu parunggu, sabaraha loba anu dibawa ku jalma-jalma anu kabeuleum, jeung nambahkeunana jadi panutup pikeun altar. Pangéling-éling pikeun putra-putra Israél, supaya moal aya urang asing anu ngadeukeutan, anu sanés ti turunan Harun, pikeun nempatkeun menyan di hareupeun Gusti, sareng moal janten sapertos Korah sareng rombonganna, sakumaha anu parantos diucapkeun ku Gusti ngalangkungan Musa ka anjeunna.

Jeung anak-anak Israil murmured dina poé salajengna ka Musa jeung Harun, nyebutkeun, Anjeun geus maéhan umat Gusti. Jeung éta kajadian nalika jamaah ngumpul ngalawan Musa jeung Harun, aranjeunna buru-buru ka tenda kasaksian, sarta méga nutupan éta, jeung kamulyaan Gusti katémbong. Sarta Musa jeung Harun asup ka hareupeun Kemah Kasaksian. Gusti nyarios ka Musa jeung Harun, nyebutkeun, Angkat ti tengah jamaah ieu, sareng Abdi bakal ngancurkeun aranjeunna

sakaligus, sareng aranjeunna murag kana beungeut maranéhanana. Sarta saur Musa ka Harun, Candak éta parobaan seuneu, terus teundeun kana éta seuneu tina altar, buang kana éta menyan, terus bawa gancang ka jero camp, sarta nyieun panebusan pikeun maranéhanana, sabab murka geus kaluar ti payuneun Gusti, geus dimimitian ngancurkeun umat. Jeung Harun nyokot sakumaha Musa nyarios ka anjeunna, jeung lumpat ka jero rombongan, jeung pageuh geus mimiti di antara jalma, jeung anjeunna matak menyan jeung nebus pikeun jalma. Jeung anjeunna nangtung di antara nu geus maot jeung nu masih hirup, sarta wabah éta eureun. Jeung jumlah nu maot dina pageblug éta opat belas rébu tujuh ratus, salian ti nu maot kusabab perkara Korah. Jeung Harun balik ka arah Musa di panto kemah kasaksian, sarta pageblug eureun.

Jeung Gusti nyarios ka Musa, nyebutkeun, Nyarita ka anak-anak Israél, jeung candak ti aranjeunna iteuk, iteuk nurutkeun imah-imah karuhun ti sakabéh pamingpin aranjeunna, nurutkeun imah-imah karuhun aranjeunna, dua belas iteuk, jeung tulis ngaran unggal hiji kana iteuk. Jeung tulis ngaran Aaron kana tongkat Lewi, sabab aya hiji tongkat pikeun unggal suku imah karuhun maranéhanana. Jeung anjeun bakal nempatkeun aranjeunna dina tenda kasaksian, sabalikna kasaksian, dimana Kami bakal ngawahyukeun diri ka anjeun di dinya. Jeung bakal jadi lalaki anu kuring pilih, tongkatna bakal bertunas, jeung kuring bakal miceun ti kuring murmuring anak-anak Israél, anu aranjeunna murmur kana anjeun.

Jeung Musa nyarios ka anak-anak Israil, sarta sadaya pamingpin maranéhna masihan ka anjeunna tongkat, ka unggal pamingpin hiji tongkat numutkeun pamingpin, numutkeun imah kulawarga karuhun maranéhna, dua belas tongkat, sarta tongkat Harun aya di antara tongkat-tongkat maranéhna. Jeung Musa nempatkeun tongkat-tongkat éta sateuacan Gusti dina tenda kasaksian. Dina poé salajengna, Musa jeung Harun asup ka jero tenda kasaksian, sarta tingali, tongkat Harun ti imah Lewi geus tumuwuh, ngaluarkeun pucuk, mekar kembang, sarta ngahasilkeun kacang. Musa mawa kaluar sadaya tongkat tina payuneun Gusti ka sadaya putra Israil, aranjeunna ningali, sarta masing-masing nyokot tongkatna.

Jeung ceuk Gusti ka Musa, Simpen éta tongkat Aaron di hareupeun kasaksian pikeun pangajagaan, jadi tanda pikeun anak-anak nu teu nurut, sangkan eureun sungut-sungut maranéhanana ti kuring, jeung maranéhanana moal maot. Jeung Musa sareng Harun ngalakukeun sakumaha anu dititahkeun ku Gusti ka Musa, kitu aranjeunna ngalakukeun. Jeung ceuk anak-anak Israél ka Musa, Tingali, urang dikonsumsi, urang geus binasa, urang ancur. Sadaya jalma anu nyabak tabernacle Gusti bakal maot, naha nepi ka ahirna urang sadaya maot?

□□

Jeung ceuk Gusti ka Harun, Anjeun jeung putra-putra anjeun

jeung imah bapa anjeun bakal nanggung dosa-dosa tina hal-hal suci, jeung anjeun jeung putra-putra anjeun bakal nanggung dosa-dosa tina imamat anjeun. Jeung dulur-dulur anjeun suku Lewi, umat ti bapa anjeun, bawa deukeut ka diri anjeun sorangan, jeung hayu aranjeunna dihijikeun ka anjeun, jeung hayu aranjeunna ngalayanan ka anjeun, jeung anjeun jeung putra-putra anjeun kalawan anjeun di hareupeun kemah kasaksian. Jeung aranjeunna bakal ngajaga tugas anjeun, sareng tugas tina kemah. Iwal ka wadah-wadah suci sareng ka altar, aranjeunna moal ngadeukeutan, supaya henteu maot, boh aranjeunna boh anjeun. Jeung aranjeunna bakal ngagabung ka anjeun, sarta aranjeunna bakal ngajaga panjagaan tenda kasaksian, nurutkeun sakabéh palayanan tenda, sarta urang asing moal ngadeukeutan ka anjeun. Jeung anjeun kudu ngajaga panjagaan tempat-tempat suci, jeung panjagaan altar, supaya moal aya murka ka urang-urang Israel. Jeung abdi parantos nyandak dulur-dulur anjeun urang Lewi ti tengah-tengah putra-putra Israél, hadiah anu dipasihkeun ka Gusti, pikeun ngalayanan pangladénan di kemah kasaksian. Jeung anjeun sareng putra-putra anjeun bakal ngajaga pangimaman anjeun nurutkeun sagala cara ngeunaan altar, sareng anu aya di jero tirai, sareng anjeun bakal ngalayanan palayanan salaku hadiah tina pangimaman anjeun, sareng urang asing anu ngadeukeutan bakal maot.

Jeung Gusti nyarios ka Harun, Tingali, Abdi parantos masihan ka anjeun pangajagaan buah kahiji tina sakabéh anu disucikeun ka Abdi ti anak-anak Israél. Ka anjeun Abdi parantos masihan

éta salaku pangajén, sareng ka anak-anak anjeun sanggeus anjeun, hukum anu langgeng. Jeung ieu hayu jadi milik anjeun tina hal-hal suci anu disucian tina kurban-kurban, tina sakabéh hadiah maranéhanana, jeung tina sakabéh kurban maranéhanana, jeung tina sakabéh pelanggaran maranéhanana, jeung tina sakabéh dosa maranéhanana, sabaraha loba aranjeunna masihan deui ka abdi tina sakabéh hal-hal suci, éta bakal jadi milik anjeun jeung putra-putra anjeun. Di tempat anu suci pisan anjeun kudu dahar éta, unggal lalaki bakal dahar éta, anjeun jeung putra-putra anjeun, éta bakal jadi suci pikeun anjeun.

Jeung ieu bakal jadi ka anjeun buah kahiji tina hadiah maranéhanana, ti sakabéh kurban putra-putra Israél. Ka anjeun Kami geus masihan éta jeung ka putra-putra anjeun jeung ka putri-putri anjeun kalawan anjeun, hukum langgeng. Sakabéh jalma anu beresih dina imah anjeun bakal dahar éta.

Sadaya buah kahiji tina minyak, jeung sadaya buah kahiji tina anggur, buah kahiji tipung maranéhanana, sabaraha waé anu aranjeunna pasrahkeun ka Gusti, ka anjeun Abdi parantos masihan éta. Hasil kahiji sadaya anu aya di taneuh maranéhanana, sabaraha waé anu aranjeunna bawa ka Gusti, bakal jadi milik anjeun, unggal jalma anu beresih di imah anjeun bakal dahar éta.

Unggal anu dikhususkeun di antara urang Israil bakal jadi milik anjeun. Jeung unggal anu muka rahim tina sakabéh daging,

saloba aranjeunna nawiskeun ka Gusti ti manusa nepi ka sato, bakal jadi milik anjeun, tapi nu cicing ti manusa kudu ditebus ku tebusan, jeung nu cicing ti sato-sato najis kudu anjeun tebus. Jeung panebusan anjeunna, ti umur sabulan, pangajénna lima syékel, nurutkeun syékel anu suci dua puluh obol. Iwal ti anak pangheulana anak sapi jeung anak pangheulana domba, jeung anak pangheulana embé teu kudu ditebus, éta suci, jeung getihna kudu dituang ka altar, jeung gajihna kudu dikurbankeun jadi kurban seungit pikeun Gusti.

Jeung daging téh bakal jadi milik anjeun, sakumaha oge dada tina kurban unjukan jeung panangan katuhu, éta bakal jadi milik anjeun. Unggal kurban tina barang suci, saloba naon waé lamun dipisahkeun ku putra-putra Israél ka Gusti, geus dibikeun ku abdi ka anjeun jeung ka putra-putra anjeun jeung ka putri-putri anjeun sareng anjeun, hukum langgeng. Perjangjian uyah langgeng éta aya di hareupeun Gusti, ka anjeun jeung ka binih anjeun sareng anjeun.

Jeung Gusti nyarita ka Harun, Dina tanah maranéhna anjeun moal nampi warisan, jeung bagian moal aya pikeun anjeun di antara maranéhna, sabab Kami téh bagian anjeun jeung warisan anjeun di tengah-tengah urang Israél.

Jeung ka putra-putra Lewi, tingali, Kuring geus masihan unggal sapersapuluh di Israél salaku warisan, gaganti pelayanan maranéhanana anu aranjeunna lakukeun dina Kemah Kasaksian. Jeung anak-anak Israil moal datang deui kana kemah

kasaksian pikeun nyandak dosa anu mawa maot. Jeung si Lewi sorangan bakal ngalayanan pangladénan di kemah kasaksian, sarta maranéhna bakal nanggung dosa-dosana sorangan, éta hukum anu langgeng pikeun generasi-generasina, sarta di antara urang Israél maranéhna moal nampi warisan. Sabab éta sapersapuluh tina putra-putra Israél, sabaraha waé upami aranjeunna misahkeun ka Gusti salaku panawaran, geus kuring pasihan ka urang Lewi salaku warisan. Kusabab ieu, geus kuring nyarios ka aranjeunna: di tengah putra-putra Israél, aranjeunna moal meunang warisan.

Jeung Gusti nyarios ka Musa, nyebutkeun, Jeung ka urang Lewit anjeun bakal nyarios, jeung anjeun bakal nyarios ka aranjeunna, Lamun anjeun nampi ti para putra Israél nu sapersapuluh, nu geus kuring pasihan ka anjeun ti aranjeunna salaku warisan, jeung anjeun kudu misahkeun tina éta hiji persembahan ka Gusti, sapersapuluh tina nu sapersapuluh. Jeung bakal diitung ka anjeun pangurangan-pangurangan anjeun sakumaha gandum ti tempat ngirik, jeung pangurangan ti tempat meres anggur. Kitu anjeun bakal nyisihkeun aranjeunna sareng anjeun tina sadaya kurban Gusti tina sadaya sapersapuluh anjeun, saloba upami anjeun nampi ti putra-putra Israél, sareng anjeun bakal masihan ti aranjeunna kurban ka Gusti Harun sang imam. Ti sadaya pemberian anjeun, anjeun kedah nyisihkeun hiji persembahan ka Gusti, atawa ti sadaya buah kahiji, bagian anu disucikeun ti eta. Jeung anjeun bakal nyarios ka aranjeunna, Lamun anjeun nyandak buah kahiji ti dinya, éta bakal diitung ka urang Lewi saperti hasil ti tempat

ngirik, jeung saperti hasil ti tempat pemerasan anggur. Jeung anjeun kedah tuang éta di unggal tempat, anjeun jeung kulawarga anjeun, sabab ieu mangrupikeun upah pikeun anjeun gaganti palayanan anjeun di jero tenda kasaksian. Jeung anjeun moal nampi dosa ngaliwatan éta, sabab anjeun geus nyokot buah kahiji ti dinya, jeung anjeun moal najiskeun barang-barang suci ti putra-putra Israil, supaya anjeun ulah maot.

□□

Gusti nyarios ka Musa jeung Harun, nyebutkeun, Ieu paréntah tina hukum, saloba nu dititahkeun Gusti, nyarios: Nyarita ka anak-anak Israél, jeung hayu maranéhna nyokot ka anjeun anak sapi bikang beureum tanpa cacad, nu teu boga cacad dina éta, jeung nu teu acan dipasang kuk kana éta. Jeung anjeun bakal masihan éta ka Eleazar imam, jeung maranéhna bakal mawa kaluar éta ka luar camp ka tempat anu beresih, jeung maranéhna bakal meuncit éta di hareupeun anjeunna. Jeung Eleazar bakal nyokot tina getihna, sarta bakal nyiprat di hareupeun tenda kasaksian tina getihna tujuh kali. Jeung aranjeunna bakal ngaduruk éta di hareupeun anjeunna, jeung kulit jeung daging éta jeung getih éta kalayan tai éta bakal diduruk. Jeung imam bakal nyokot kai cédar jeung hisop jeung beureum saulas, sarta maranéhna bakal ngalungkeun kana tengah kaduruk anak sapi bikang.

Jeung imam bakal nyeuseuh baju-bajuna, jeung bakal mandi awakna ku cai, jeung sanggeus ieu manéhna bakal asup kana camp, jeung imam bakal najis nepi ka soré. Jeung nu ngaduruk eta kudu nyeuseuh baju-bajuna, jeung kudu mandi awakna, jeung anjeunna bakal najis nepi ka soré. Jeung bakal ngumpulkeun lalaki anu beresih lebu tina anak sapi bikang, jeung anjeunna bakal nempatkeun di luar kemah ka tempat anu beresih, jeung éta bakal jadi pikeun jamaah anak-anak Israil kana pangajagaan, cai panyikian nyaéta pangwawaran. Jeung nu ngumpulkeun lebu tina sapi bikang bakal nyeuseuh baju-bajuna, jeung anjeunna bakal najis nepi ka soré, jeung ieu bakal jadi hukum langgeng pikeun anak-anak Israil jeung pikeun nu ngumbara nu cicing di antara maranéhna.

Jalma anu nyabak mayit manusa bakal najis salila tujuh poé. Ieu bakal dimurnikeun dina poé katilu jeung dina poé katujuh, sarta anjeunna bakal beresih. Tapi lamun anjeunna henteu dimurnikeun dina poé katilu jeung dina poé katujuh, anjeunna moal beresih. Sadaya jalma nu noel mayit manusa, upami maot jeung henteu disucian, geus najiskeun tenda Gusti, jiwa éta bakal dimusnahkeun tina Israil, sabab cai panyikian henteu disikian kana anjeunna, anjeunna najis, kenajisan anjeunna masih aya dina anjeunna. Jeung ieu téh hukumna, lamun aya jalma maot di jero imah, sakabéh nu asup ka imah éta, jeung sagala anu aya di jero imah éta, bakal najis salila tujuh poé. Jeung unggal wadah anu dibuka anu henteu kabeungkeut ku beungkeut kana éta, éta najis. Jeung sakabéh jalma anu nyabak di sawah kana mayit anu dibunuh atawa mayit atawa tulang

manusa atawa kuburan, tujuh poé bakal najis.

Jeung maranéhna bakal nyokot pikeun nu najis tina lebu tina nu geus diduruk tina pangwawadian, jeung maranéhna bakal tuang kana éta cai hirup kana wadah. Jeung anjeunna bakal nyandak hyssop, jeung nyelupkeunana kana cai ku lalaki anu beresih, jeung anjeunna bakal nyiramkeun kana imah, jeung kana wadah-wadah, jeung kana jiwa-jiwa, saloba anu aya di dinya, jeung kana nu keuna tulang manusa, atawa nu tatu, atawa nu geus maot, atawa kuburan. Jeung jalma nu beresih bakal nyiprat kana jalma nu najis dina poé katilu jeung dina poé katujuh, sarta anjeunna bakal dimurnikeun dina poé katujuh, sarta bakal nyeuseuh baju-bajuna, sarta bakal mandi ku cai, sarta anjeunna bakal tetep najis nepi ka magrib. Sareng jalmi anu najis, sareng henteu disucikeun, bakal dipupus jiwa éta tina tengah jamaah, sabab barang-barang suci Gusti geus dinajiskeun, sabab cai panyucian henteu dipercikkeun ka anjeunna, anjeunna najis. Jeung éta bakal jadi hukum langgeng pikeun anjeun, jeung jalma nu nyiprat cai panyucian kudu nyeuseuh bajuna, jeung jalma nu noel cai panyucian bakal najis nepi ka magrib. Jeung sakabéh naon waé nu lamun keuna ku anjeunna anu najis, bakal jadi najis, jeung jiwa anu keuna éta, bakal jadi najis nepi ka soré.

□□

Jeung sumping putra-putra Israil, sakabéh jamaah, ka gurun Sin,

dina bulan kahiji, sarta cicing rahayat di Kadés, sarta maot di dinya Maryam, sarta dikubur di dinya. Jeung teu aya cai pikeun jamaah, sarta aranjeunna ngariung ngalawan Musa jeung Harun. Jeung jalma-jalma ngadumel ka Musa, nyebutkeun, Hayang pisan urang geus maot dina karuksakan dulur-dulur urang di hareupeun Gusti. Jeung naha anjeun geus mawa naek jamaah Gusti ka gurun ieu pikeun maéhan kami jeung ingon-ingon kami? Jeung naha ieu? Anjeun geus mawa urang kaluar ti Mesir pikeun datang ka tempat jahat ieu, tempat anu teu dipelak, teu aya tangkal anjir, teu aya anggur, teu aya delima, sareng teu aya cai pikeun nginum.

Musa jeung Harun datang ti payuneun rapat ka panto tenda kasaksian, tuluy sujud, sarta kamulyaan Gusti katémbong ka aranjeunna. Jeung Gusti nyarios ka Musa, nyebutkeun, Candak tongkat anjeun, kumpulkeun jamaah anjeun jeung Harun lanceuk anjeun, terus nyarita ka batu di hareupeun maranéhna, sarta éta bakal méré caina, jeung anjeun kudu ngaluarkeun cai ti batu pikeun maranéhna, sarta méré inuman ka jamaah jeung ingon-ingon maranéhna. Jeung Musa nyokot tongkat ti hareupeun Gusti, sakumaha anu diparéntahkeun ku Gusti. Jeung Musa jeung Harun ngumpulkeun jamaah saméméh batu, sarta nyarios ka aranjeunna, Dengekeun abdi, jalma-jalma anu teu nurut! Naha tina batu ieu urang kedah ngaluarkeun cai pikeun anjeun? Jeung sanggeus ngangkat leungeunna, Musa neunggeul batu ku iteuk dua kali, tuluy kaluar cai anu loba, sarta jamaah jeung ingon-ingonna nginum. Sareng nyarios Gusti ka Musa sareng Harun yén aranjeun henteu percanten pikeun

ngasucian abdi di payuneun putra-putra Israil, kusabab ieu aranjeun moal mawa jamaah ieu kana tanah anu parantos dipasihkeun abdi ka aranjeunna. Ieu cai Antilogia, sabab anak-anak Israil dihina di hareupeun Gusti, jeung Anjeunna dikudusan dina aranjeunna.

Jeung Musa ngirimkeun utusan ti Kadés ka raja Edom, nyarios, Kieu anu dicarioskeun ku lanceuk anjeun Israél: Anjeun terang sadaya kasusah anu geus ditanggung ku kami. Jeung karuhun urang turun ka Mesir, sarta urang cicing di Mesir poé-poé anu loba, sarta urang Mesir ngarawat goréng ka urang jeung ka karuhun urang. Sarta urang ceurik ka Gusti, sarta Gusti ngadéngé sora urang, sarta sanggeus ngirim utusan, Anjeunna mingpin urang kaluar ti Mesir, sarta ayeuna urang aya di kota Kadés, di bagian wates anjeun. Kami bakal ngaliwat tanah anjeun, kami moal ngaliwat sawah-sawah, atawa kebon anggur, atawa nginum cai tina sumur anjeun, kami bakal ngaliwat jalan karajaan, kami moal belok ka katuhu atawa ka kénca, nepi ka kami ngaliwat wates anjeun. Jeung ceuk Edom ka manéhna, Anjeun moal meunang ngaliwat ngaliwatan abdi, upami henteu, abdi bakal kaluar perang pikeun nepungan anjeun. Jeung anak-anak Israil nyarios ka anjeunna, Urang bakal ngaliwat di gigireun gunung. Upami urang nginum tina cai anjeun, abdi sareng ingon-ingon abdi, abdi bakal mayar ka anjeun. Tapi éta sanés masalah naon-naon, urang ngan bakal ngaliwat di gigireun gunung. Tapi anjeunna nyarios, Anjeun moal ngaliwat ngaliwatan kuring, sareng Edom kaluar pikeun nepungan anjeunna kalayan balaréa anu ageung sareng kakuatan anu

kuat. Jeung Edom henteu daék masihan ka Israél pikeun ngaliwat ngaliwatan watesna, sarta Israél ngajauhan ti anjeunna. Jeung aranjeunna indit ti Kadesh, sarta anak-anak Israél, sadaya jamaah, sumping ka Gunung Hor.

Sareng Gusti nyarios ka Musa sareng Harun di Gunung Hor dina wates tanah Edom, nyarios, Hayu Harun ditambahkeun ka urangna, sabab anjeun moal asup ka jero taneuh anu geus kuring pasihan ka putra-putra Israil, sabab anjeun geus ngaganggu abdi dina cai hinaan. Candak si Aaron jeung Eleazar anak lalakina, terus bawa naek aranjeunna ka Gunung Hur, di hareupeun sakabéh jamaah. Jeung tanggalkeun jubah Harun, terus pakékeun ka Eleazar putrana, sarta Harun bakal paéh di dinya. Jeung Musa ngalakukeun sakumaha anu diparéntahkeun Gusti ka anjeunna, jeung dibawa anjeunna ka luhur kana Gunung Hor, di hareupeun sakabéh jamaah. Jeung ditanggalkeun papakéan Harun, jeung dipakékeun kana Éléazar putra anjeunna, jeung maot Harun di puncak gunung, jeung turun Musa jeung Éléazar ti gunung. Jeung sakabéh jamaah nempo yén Harun geus maot, sarta maranéhna ceurik keur Harun salila tilu puluh poé, sakabéh bangsa Israél.

□□

Jeung ngadéngé raja Kanaan Arad anu cicing di gurun, yén Israél geus datang ngaliwatan jalan Atarein, sarta anjeunna perang ngalawan Israél, sarta nyokot sababaraha urang ti

maranéhna jadi tawanan. Jeung Israil ngadoa sumpah ka Gusti, sarta ceuk, Lamun ka abdi Anjeun nyerahkeun jalma ieu kana kakawasaan abdi, abdi bakal ngancurkeun sagemblengna aranjeunna jeung kota-kota maranéhanana. Jeung Gusti ngadéngé sora Israél, sarta nyerahkeun urang Kanaan kana kakawasaanana, sarta anjeunna ngahukum anjeunna, ogé kota-kotana, sarta maranéhna nyebut ngaran tempat éta Kutukan.

Jeung sanggeus angkat ti Gunung Hor, jalan ka Laut Beureum, ngurilingan tanah Edom, rahayat jadi putus asa dina jalan éta. Jeung jalma nyarita ngalawan Allah jeung ngalawan Musa, nyebutkeun, Naha ieu? Anjeun mawa kami kaluar ti Mesir pikeun maéhan kami di gurun? Sabab teu aya roti, atawa cai, sarta jiwa kami bosen kana roti nu teu aya gunana ieu. Jeung Gusti ngirimkeun oray-oray anu maéhan ka rahayat, sarta aranjeunna ngegel rahayat, sarta loba rahayat ti putra-putra Israél anu maot. Jeung sanggeus rahayat datang ka Musa, maranéhna nyarios, Urang geus dosa, sabab urang geus nyarios ngalawan Gusti, jeung ngalawan anjeun. Neneda ku kituna ka Gusti, sangkan Anjeunna nyabut oray ti urang. Musa ngadoa ka Gusti ngeunaan umatna, sarta Gusti nyarios ka Musa, Jieun pikeun diri anjeun oray, teras tempatkeun kana tihang tanda, sareng bakal kajadian lamun aya oray anu ngegel jalmi, sakabéh anu geus digigit ningali éta bakal hirup. Jeung Musa ngadamel oray parunggu, sarta anjeunna ngadegkeunana kana tanda, sarta kajadian iraha aya oray anu ngegel jalmi, sarta anjeunna neuteup kana oray parunggu éta, sarta anjeunna hirup.

Jeung anak-anak Israél indit, sarta aranjeunna kemah di Oboth. Sanggeus angkat ti Oboth, aranjeunna camped di Achalga ti saluareun gurun, anu aya di hareupeun Moab, di wétan panonpoé. Jeung ti dinya aranjeunna angkat, sarta aranjeunna kemah di jurang Zared. Jeung ti dinya sanggeus angkat, aranjeunna camped di saluareun Arnon dina gurun, nu manjulur ti wates-wates urang Amorit, sabab Arnon téh wates Moab, antara Moab jeung urang Amorit. Kusabab ieu disebutkeun dina kitab, perang Gusti ngaduruk Zahab, jeung aliran-aliran Arnon. Jeung aliran-aliran cai geus ditunjuk pikeun netepkeun Er, sarta ditambahkeun kana wates-wates Moab.

Jeung ti dinya sumur éta, ieu sumur nu ceuk Gusti ka Musa, Kumpulkeun rahayat, jeung Kami bakal masihan ka maranéhna cai pikeun nginum. Harita Israél nyanyi éta lagu ieu kana sumur, Mimitian ka anjeunna, sumur, Para pangawasa ngali éta, raja-raja bangsa-bangsa ngagali kaluar éta dina karajaan maranéhanana, dina pikeun maréntah maranéhanana. Jeung ti sumur ka Manthanaein, jeung ti Manthanaein ka Naaliel, jeung ti Naaliel ka Bamoth, jeung ti Bamoth ka Ianin, anu aya di dataran Moab, ti puncak anu dipahat, anu ningali ka arah gurun.

Jeung Musa ngirimkeun sesepuh ka Sihon raja Amori kalayan kecap anu damai, nyebutkeun Kami bakal ngaliwat ngaliwatan bumi anjeun, ku jalan kami bakal indit, moal kami nyimpang boh kana sawah, boh kana kebon anggur, Kami moal nginum cai tina sumur anjeun, kami bakal ngaliwat jalan karajaan, dugi ka

kami ngaliwat wates-wates anjeun. Jeung Sihon henteu masihan ka Israél pikeun ngaliwat ngaliwatan wates-watesna, jeung Sihon ngumpulkeun sakabéh rahayatna, jeung kaluar pikeun perang ngalawan Israél ka gurun, jeung sumping ka Jahaz, jeung anjeunna nyusun perang ngalawan Israél. Jeung Israel nyerang anjeunna ku pedang nepi ka maot, sarta ngarebut tanahna ti Arnon nepi ka Jabbok, nepi ka wewengkon bani Ammon, sabab Jazer mangrupa wates bani Ammon. Jeung Israél nyokot sakabéh kota-kota ieu, sarta Israél cicing di sakabéh kota-kota urang Amori, di Hésbon, jeung di sakabéh daérah anu wawatesan jeung éta. Nya téh pikeun Hésbon, kota Sihon raja urang Amori, jeung manéhna perang ngalawan raja Moab saméméhna, sarta aranjeunna ngarebut sakabéh tanahna, ti Aroér nepi ka Arnon. Kusabab ieu, jalma-jalma anu nyarita dina tatarucingan bakal nyebutkeun, Hayu datang ka Hésbon, supaya kota Sihon diwangun jeung diadegkeun. Sabab seuneu kaluar ti Hésbon, seuneu ti kota Sihon, sarta ngahakan nepi ka Moab, sarta ngelek tihang-tihang Arnon. Cilaka ka anjeun Moab, binasa jalma Kamosh, dipasrahkeun anak lalaki maranéhanana pikeun dilestarikan, jeung anak awéwé maranéhanana jadi tawanan ka raja urang Amori Sihon. Jeung siki maranéhna bakal binasa, Hésbon nepi ka Daibon, jeung awéwé-awéwé masih hurung deui seuneu kana Moab.

Israél cicing di sakabéh kota-kota urang Amori. Jeung Musa ngirimkeun pikeun ngintip Jazer, sarta aranjeunna ngarebut eta, jeung kampung-kampungna, sarta ngusir kaluar urang Amori anu cicing di dinya. Sanggeus balik, aranjeunna naék jalan ka

Basan, sarta Og raja Basan kaluar pikeun nepungan aranjeunna, jeung sakabéh rahayatna pikeun perang di Edrei. Jeung ceuk Gusti ka Musa, Ulah sieun ka anjeunna, sabab kana leungeun anjeun geus Kuring pasrahkeun anjeunna, jeung sakabéh rahayatna, jeung sakabéh tanahna, jeung bakal anjeun pigawé ka anjeunna sakumaha geus anjeun pigawé ka Sihon raja ti urang Amori, anu cicing di Hésbon. Jeung neunggeul anjeunna jeung putra-putrana, jeung sakabéh rahayatna, nepi ka teu aya anu salamet, sarta aranjeunna ngawaris tanahna.

□□

Sanggeus angkat, anak-anak Israél camped di kulon Moab, gigireun Walungan Yordan, sabalikna Yerikho. Jeung ningali Balak putra Zipor sadaya naon anu geus dipigawé ku Israel ka urang Amori. Jeung Moab sieun pisan ka jalma-jalma éta sabab maranéhna loba, sarta Moab ngarasa jijik ti payuneun putra-putra Israél. Jeung ceuk Moab ka déwan sepuh Midian, Ayeuna bakal ngaletak jamaah ieu kabéh nu sabudeureun urang, saperti ngaletakna anak sapi kana nu héjo tina sawah, jeung Balak putra Zippor raja Moab éta dina waktu éta. Sarta anjeunna ngirimkeun utusan ka Balaam anak Beor di Pethor, anu aya di tepi walungan di tanah bangsana, pikeun ngagero anjeunna, nyebutkeun, Tingali, aya hiji bangsa geus kaluar ti Mesir, sareng tingali, aranjeunna geus nutupan beungeut bumi, sareng aranjeunna linggih caket kuring. Jeung ayeuna datang kutuk ka abdi jalma ieu, sabab ieu kuat tibatan urang, lamun urang bisa

neunggeul aranjeunna, jeung abdi bakal ngusir aranjeunna ti bumi, sabab abdi terang saha anu anjeun ngaberkahan, aranjeunna diberkahan, jeung saha anu anjeun kutuk, aranjeunna geus dikutuk. Déwan sepuh Moab jeung déwan sepuh Midian indit mawa ramalan dina leungeunna. Maranéhna datang ka Balaam sarta nyaritakeun kecap-kecap Balak ka anjeunna. Jeung cenah ka aranjeunna, Cicing di dieu peuting, jeung kuring bakal ngajawab ka anjeun perkara-perkara nu bakal diomongkeun Gusti ka kuring. Jeung tetep para pamingpin Moab di Bileam.

Jeung Allah sumping ka Balaam, sarta ngadawuh ka anjeunna, Naon maksud jalma-jalma ieu di dieu? Jeung ceuk Balaam ka Allah, Balak anak Zipor, raja Moab, geus ngirim maranéhna ka kuring, nyebutkeun, Tingali, aya umat anu geus kaluar ti Mesir, jeung geus nutupan beungeut bumi, jeung maranéhna linggih deukeut kuring, jeung ayeuna kadieu kutuk manéhna pikeun kuring, sangkan kuring bisa neunggeul manéhna, jeung ngusir manéhna ti bumi. Jeung ceuk Allah ka Balaam, Ulah indit jeung maranéhna, jeung ulah kutuk jalma-jalma éta, sabab maranéhna geus diberkahan. Jeung geus bangun Balaam isuk-isuk, ceuk ka para pamingpin Balak, Balik ka pangéran anjeun, Allah teu ngantep kuring indit jeung anjeun. Jeung geus nangtung para pangawasa Moab, aranjeunna sumping ka Balak, sarta ceuk, Balaam henteu daék angkat sareng urang.

Jeung Balak nambahan kéněh ngirim pamingpin anu leuwih loba, jeung leuwih terhormat ti ieu. Aranjeunna sumping ka

Balaam sarta nyarios ka anjeunna, Ieu perkawis anu diomongkeun ku Balak putra Zippor: Abdi naroskeun ka anjeun ulah ragu-ragu pikeun sumping ka abdi. Sabab kuring bakal ngahargaan anjeun kalayan hormat, jeung naon waé anu anjeun nyarios bakal kuring lakukeun pikeun anjeun, jeung kadieu kutuk ka kuring jalma ieu. Jeung Bileam ngajawab sarta nyarios ka para pamingpin Balak, Lamun Balak masihan ka abdi imahna pinuh ku pérak jeung emas, abdi moal tiasa ngalanggar kecap Gusti Allah, pikeun ngalakukeun hal éta, boh leutik atawa gedé, dina pikiran abdi sorangan. Jeung ayeuna cicing di dieu anjeun peuting ieu, sangkan abdi terang naon deui anu bakal dicarioskeun ku Gusti ka abdi. Jeung Allah datang ka Balaam peuting, sarta ceuk ka anjeunna, Lamun jalma-jalma ieu datang pikeun nelepon ka anjeun, bangun jeung tuturkeun aranjeunna, tapi kecap nu kuring bakal nyarita ka anjeun, éta nu kudu anjeun lakukeun.

Jeung geus bangun Balaam isuk-isuk, anjeunna nyaangan kaldena, jeung indit jeung para pamingpin Moab. Jeung ambek amarah Allah sabab anjeunna indit, jeung nangtung utusan Allah pikeun ngalawan anjeunna, jeung anjeunna geus naek kana kalde anjeunna, jeung dua abdi anjeunna jeung anjeunna. Sanggeus ningali utusan Allah nangtung ngahalangan di jalan jeung pedangna ditarik dina leungeunana, kalde teh belok tina jalan tuluy indit ka dataran, sarta anjeunna neunggeul kalde teh ku iteukna pikeun nungtun deui kana jalan.

Jeung utusan Allah nangtung dina alur-alur kebon anggur, pager

di dieu jeung pager di ditu, Sanggeus ningali utusan Allah, éta kalde ngahipit awakna kana témbok nepi ka suku Bileam katindih kana témbok, tapi manéhna terus mecut éta kalde.

Jeung utusan Allah nambihan deui, tuluy indit nangtung dina tempat anu heureut, dimana teu aya jalan pikeun ngajauhan ka katuhu atawa ka kénca. Sanggeus ningali utusan Allah, éta kalde diuk handapeun Balaam, tuluy Balaam ambek jeung neunggeul éta kalde ku iteuk. Jeung Allah muka sungut kalde, sarta ngomong ka Balaam, Naon anu geus kuring pigawé ka anjeun, nepi ka anjeun neunggeul kuring katilu kalina ieu? Jeung ceuk Balaham ka éta kalde, Anjeun geus ngejek ka abdi, jeung lamun abdi gaduh pedang dina leungeun, geus bakal abdi tusuk anjeun. Jeung éta kalde nyarios ka Balaam, Naha sanés abdi éta kalde anjeun anu anjeun geus tunggang ti nonoman anjeun dugi ka poé ayeuna? Naha abdi kantos ngalakukeun kitu ka anjeun? Tapi anjeunna nyarios, Henteu. Tapi Allah ngabuka panon Balaam, jeung manéhna ningali utusan Gusti nangtung ngalawan dina jalan, jeung pedang geus ditarik dina leungeun-Na, jeung manéhna sujud nyembah ka beungeut-Na. Jeung ceuk ka manéhna éta utusan ti Allah, Naha anjeun neunggeul kalde anjeun ieu katilu kalina? Jeung tingali, kuring kaluar pikeun ngalawan anjeun, sabab jalan anjeun henteu bener di hareupeun kuring, jeung kalde téh ningali kuring, ngajauhan ti kuring ieu katilu kalina. Jeung upami manéhna henteu ngajauhan, ayeuna ku kituna anjeun memang geus dipaéhan, tapi éta bakal disalametkeun. Balaam nyarios ka utusan Gusti, Abdi parantos dosa, sabab abdi henteu terang yén anjeun

ngahalangan abdi dina jalan. Ayeuna, upami éta henteu cekap pikeun anjeun, abdi bakal balik. Jeung ceuk utusan Allah ka Balaam, Baris indit jeung jalma-jalma, iwal kecap nu lamun Kami nyarios ka anjeun, ieu anjeun kudu ngajaga pikeun nyarios. Jeung indit Balaam jeung para pangawasa Balak.

Jeung sanggeus ngadéngé Balak yén Balaam geus datang, manéhna kaluar pikeun nepungan anjeunna ka kota Moab, nu aya di wates-wates Arnon, nu aya di bagian wates-wates. Jeung ceuk Balak ka Balaam, Naha kuring henteu acan ngirim ka anjeun pikeun nelepon anjeun? Naha anjeun henteu sumping ka kuring? Naha sabenerna kuring moal tiasa ngahargaan anjeun? Jeung ceuk Balam ka Balak, Tingali, kuring geus datang ka anjeun ayeuna. Naha kuring sanggup nyarita naon waé? Kecap nu lamun Allah nempatkeun kana sungut kuring, éta nu bakal kuring nyarita. Jeung Balaam indit sareng Balak, sareng aranjeunna sumping ka kota-kota di wewengkon luar. Jeung Balak ngurbankeun domba jeung anak sapi, sarta ngirimkeunana ka Balaam jeung ka para pamingpin anu aya kalayan anjeunna. Isuk-isuk, Balak nyandak Balaam, tuluy ngajak manéhna naék kana tihang Baal, sarta ti dinya némbongkeun ka manéhna sabagian tina urang-urang téa.

□□

Jeung ceuk Balaam ka Balak, Wangun ka abdi di dieu tujuh altar, jeung siapkeun ka abdi di dieu tujuh anak sapi jeung tujuh

domba jalu. Jeung Balak ngalakukeun cara nu diomongkeun ku Bileam ka anjeunna, sarta ngahaturkeun anak sapi jeung domba jalu dina altar. Jeung ceuk Balaam ka Balak, Cageur dina kurban anjeun, jeung kuring baris indit lamun ka kuring bakal némbongan Allah dina pasamoan, jeung kecap nu lamun ka kuring ditembongkeun, kuring baris ngabéjaan ka anjeun. Jeung cageur Balak dina kurban anjeunna. Jeung Balaam indit naroskeun ka Allah, jeung indit lempeng, jeung Allah némbongan ka Balaam, jeung Balaam nyarios ka Anjeunna, Tujuh altar geus kuring siapkeun, jeung geus kuring pasrahkeun anak sapi jeung domba jalu kana altar. Jeung Allah nempatkeun kecap kana sungut Bileam, sarta anjeunna nyarios, sanggeus malik ka arah Balak, Kitu anjeun kedah nyarios. Jeung manéhna balik ka anjeunna, sedengkeun anjeunna nangtung dina kurban-kurban bakaran anjeunna, jeung sakabéh pangawasa Moab jeung anjeunna, sarta roh Allah turun ka anjeunna. Sanggeus nyokot paumpamana, manéhna nyarios: Ti Mesopotamia, Balak raja Moab ngirim utusan pikeun kuring ti gunung-gunung wétan, nyebutkeun, Kadieu, kutuk Yakub pikeun kuring, jeung kadieu, kutuk Israél pikeun kuring. Kumaha abdi tiasa ngutuk jalma anu henteu dikutuk ku Gusti? Atanapi kumaha abdi tiasa ngutuk jalma anu henteu dikutuk ku Allah? Sabab ti puncak gunung kuring bakal ningali anjeunna, jeung ti pasir kuring bakal niténan anjeunna. Tingali, umat nyalira bakal cicing, jeung dina bangsa-bangsa moal diitung. Saha anu geus nyampurnakeun siki Yakub, jeung saha anu bakal ngitung kaom-kaom Israél? Mugia jiwa kuring maot dina jiwa-jiwa jalma soleh, jeung mugia siki kuring jadi saperti siki

maranéhna.

Jeung ceuk Balak ka Bileam, Naon anu geus anjeun pigawé ka abdi? Abdi geus nelepon anjeun pikeun kutuk musuh abdi, tapi tingali, anjeun malah geus ngaberkahan aranjeunna kalayan berkah. Jeung ceuk Balaham ka Balak, Naha teu sakabéh naon anu bakal dipasrahkeun ku Allah kana sungut kuring, éta anu bakal kuring jaga pikeun dicaritakeun? Jeung ceuk Balak ka anjeunna, Kadieu kéném jeung kuring ka tempat séjén, ti dinya anjeun moal ningali anjeunna, tapi ngan ukur bagian tina anjeunna waé anu anjeun bakal tingali, sanés sakabéhna, terus kutuk manéhna pikeun kuring ti dinya.

Sarta anjeunna mawa manéhna ka menara panjagaan di sawah, dina puncak anu geus dipahat, sarta ngawangun tujuh altar di dinya, sarta ngurbankeun anak sapi jeung domba jalu dina altar éta. Sareng saur Balaam ka Balak, Calik deukeut kurban anjeun, abdi badé angkat naroskeun ka Gusti Allah. Jeung Allah papanggih jeung Balaam, sarta ngasupkeun kecap kana sungutna, sarta ceuk, Balik deui ka Balak, jeung ieu hal kudu diomongkeun ku anjeun. Jeung manéhna balik ka anjeunna, sedengkeun anjeunna nangtung deukeut kurban bakaran na, jeung sakabéh pangawasa Moab jeung manéhna, sarta Balak ngomong ka anjeunna, Naon anu diomongkeun ku Gusti? Jeung sanggeus nyokot paumpamana, anjeunna nyarios, Bangkit Balak, jeung denge, pasihan ceuli, O anak Zipor. Allah henteu sakumaha manusa pikeun ngabohong, atawa sakumaha putra manusa pikeun diancam. Anjeunna parantos nyarios, naha

henteu bakal ngalakukeun? Anjeunna bakal nyarios, naha henteu bakal tetep? Tingali, kuring geus ngalaksanakeun ngaberkahan, kuring bakal ngaberkahan, jeung moal kuring balikkeun deui. Moal aya kasusah dina Yakub, atawa ogé moal katempo kasangsaraan dina Israél, sabab Gusti Allah anjeunna sareng anjeunna, kamulyaan para pangawasa aya dina anjeunna. Gusti Allah anu geus mingpin anjeunna kaluar ti Mesir, saperti kamulyaan unicorn pikeun anjeunna. Henteu aya ramalan dina Yakub, atawa ramalan dina Israél, sabab dina waktuna bakal dicaritakeun ka Yakub jeung ka Israél, naon anu bakal dilaksanakeun ku Allah. Tingali, jalma saperti anak singa bakal bangkit, jeung saperti singa bakal reueus. Moal saré nepi ka dahar buruan, jeung bakal nginum getih nu tatu.

Jeung ceuk Balak ka Balaam, Ulah anjeun kutuk anjeunna ka abdi, sareng ulah anjeun ngaberkahan anjeunna. Jeung ngajawab Bileam, ceuk ka Balak, Naha teu kuring nyarios ka anjeun, nyebutkeun, Kecap nu lamun Allah nyarios, ieu kuring bakal ngalakukeun? Jeung ceuk Balak ka Balaam, Hayu ka dieu, abdi bawa anjeun ka tempat séjén, lamun Allah resep, jeung kutuk manéhna pikeun abdi ti dinya. Jeung Balak nyandak Balaam ka puncak Peor, anu manjang ka gurun. Jeung ceuk Balaam ka Balak, Ngawangun ka kuring di dieu tujuh altar, jeung nyiapkeun ka kuring di dieu tujuh anak sapi jeung tujuh domba jalu. Jeung Balak ngalakukeun sakumaha ceuk Bileam ka anjeunna, sarta ngahaturkeun anak sapi jeung domba jalu kana altar.

□□

Saatos ningali Balam yén éta alus di payuneun Gusti pikeun ngaberkahan Israil, anjeunna henteu angkat nurutkeun kabiasaanana pikeun milarian tanda-tanda, sareng anjeunna ngalieuk beungeut ka gurun. Jeung Balaam ngangkat panonna, ningali urang Israil geus camped nurutkeun suku-sukuna, sarta roh Allah sumping ka anjeunna. Jeung sanggeus nyokot paumpamana, anjeunna nyarios, saur Balaam putra Beor, saur lalaki anu sabenerna ningali. Anjeunna nyarios, ngadangu kecap-kecap ti nu kuat, saha anu ningali pamandangan ti Allah dina saré, panonna parantos dibuka. Sakumaha alusna imah anjeun Yakub, tenda anjeun Israil, Saperti lebak-lebak nu nyanghareupan, jeung saperti kebon-kebon di luhur walungan, jeung saperti tenda-tenda nu dipasang ku Gusti, jeung saperti tangkal aras di gigireun cai. Bakal kaluar hiji lalaki ti siki anjeunna, jeung bakal maréntah loba bangsa, jeung karajaan Gog bakal diangkat, jeung karajaan anjeunna bakal nambahan. Gusti Allah mingpin anjeunna kaluar ti Mesir, sakumaha kamulyaan unicorn pikeun anjeunna. Anjeunna bakal ngahakan bangsa-bangsa musuhna, jeung nyeuseup sungsum tina bagian gajih maranéhanana, sarta ku panahna bakal nembak musuh. Sanggeus ngagolér, anjeunna istirahat saperti singa, jeung saperti anak singa, saha anu bakal ngabangkitkeun anjeunna? Nu ngaberkahan anjeun, aranjeunna diberkahan, jeung nu ngalaknat anjeun, aranjeunna dilaknat.

Jeung ambek Balak ka Balaam, sarta anjeunna nepuk-nepuk leungeun-leungeunana, sarta nyarios Balak ka Balaam, Pikeun kutuk musuh abdi, abdi geus nyauran anjeun, tapi tingali, ngaberkahan anjeun geus ngaberkahan katilu kalina ieu. Ayeuna kituna kabur ka tempat anjeun, ceuk kuring abdi bakal ngahargaan anjeun, tapi ayeuna Gusti geus nyabut kamulyaan ti anjeun. Jeung ceuk Balaam ka Balak, Naha kuring henteu ogé nyarios ka para utusan anjeun anu anjeun kirimkeun ka kuring, nyebutkeun, Upami Balak masihan ka abdi imahna pinuh ku pérak sareng emas, abdi moal tiasa ngalanggar firman Gusti pikeun ngalakukeun éta alus atanapi jahat tina diri abdi sorangan, naon waé anu diomongkeun ku Allah, éta anu bakal abdi ucapkeun. Jeung ayeuna tingali, kuring bakal indit ka tempat kuring. Hayu, kuring bakal naséhat ka anjeun naon anu bakal dilakukeun ku urang ieu ka urang anjeun dina ahir poé-poé.

Jeung saatos ngangkat pasemon-Na, anjeunna nyarios,

Nyarios Balaam putra Beor, nyarios éta lalaki anu sabenerna ningali, ngadéngé kecap-kecap Allah, nyaho pangaweruh ti nu Maha Luhur, jeung ningali panglihatan Allah dina saré, panonna geus dibuka. Kuring bakal némbongkeun ka anjeunna, tapi sanés ayeuna, kuring bakal ngaberkahan, tapi henteu ngadeukeutan. Bakal naék béntang ti Yakub, bakal bangkit lalaki ti Israél, jeung anjeunna bakal ngarecah para pamingpin Moab, sarta bakal ngarampog sakabéh putra Sét. Jeung Edom bakal jadi warisan, jeung Esau musuhna bakal jadi warisan, sarta

Israel geus nyieun kalawan kakuatan. Jeung bakal bangkit tina Yakub, sarta bakal ngancurkeun nu keur disalametkeun tina kota. Jeung ningali ka Amalek, sarta sanggeus nyokot parabola-Na, anjeunna nyarios, Amalek téh awal bangsa-bangsa, tapi siki maranéhanana bakal binasa. Saatos ningali urang Kenit, sarta geus nyokot parabola-Na, anjeunna nyarios, Kuat tempat cicing anjeun, jeung lamun anjeun nyieun sayang anjeun dina batu, Jeung upami janten ka Beor sayang tina tipu daya, urang Asiria bakal nangkep anjeun tawanan. Jeung ningali si Og, sarta geus nyokot parabola na, ceuk, Aduh, aduh, saha anu bakal hirup, lamun Allah netepkeun hal-hal ieu? Jeung bakal kaluar tina leungeun Kittim, jeung maranéhna bakal nyiksa Assyria, jeung maranéhna bakal nyiksa urang Ibrani, jeung maranéhna sorangan sakaligus bakal binasa. Jeung sanggeus bangkit, Balam indit jauh, balik deui ka tempatna, sarta Balak ogé indit jauh ka tempatna sorangan.

□□

Jeung Israél cicing di Satteïn, sarta rahayat geus dinajiskeun ku ngalacurkeun ka putri-putri Moab. Jeung aranjeunna ngajak maranéhna kana kurban-kurban brahala maranéhna, jeung jalma-jalma tuang tina kurban-kurban maranéhna, jeung aranjeunna nyembah ka brahala-brahala maranéhna, Jeung Israél réngsé ka Baal Peor, sarta Gusti ambek pisan ka Israél. Jeung ceuk Gusti ka Musa, Candak sakabéh pamingpin rahayat, jeung jieun conto maranéhna ka Gusti di hareupeun panonpoé,

sangkan amarah murka Gusti bakal malik ti Israél. Jeung ceuk Musa ka suku-suku Israil, Paéhan masing-masing jalma sorangan anjeun anu geus ngabdi ka Baal Peor. Jeung tingali, aya saurang lalaki ti putra-putra Israil geus datang mawa dulurna ka awéwé Midian di hareupeun Musa jeung di hareupeun sakabéh jamaah putra-putra Israil, sedengkeun maranéhna ceurik di gigireun panto tenda kasaksian. Saatos ningali, Pinehas putra Eleazar putra Harun, imam, bangkit ti tengah jamaah, sarta nyokot tumbak dina leungeunna, Asup sanggeus lalaki Israil kana jero hawu, tuluy tusuk duanana, lalaki Israil jeung awéwéna ngaliwatan rahimna, sarta eureun pageuh ti anak-anak Israil. Jeung anu maot dina pageblug éta jadi opat puluh opat rébu.

Jeung Gusti nyarios ka Musa, nyebutkeun, Phinehas putra Eleazar putra Aaron, imam, ngaeureunkeun amarah abdi ti putra-putra Israel, sabab anjeunna ngabogaan ghairah abdi dina antara aranjeunna, ku kituna abdi henteu ngancurkeun putra-putra Israel dina ghairah abdi. Kitu ceuk kuring, tingali kuring masihan ka anjeunna perjangjian karapihan. Jeung bakal jadi ka anjeunna jeung ka binih anjeunna kalayan anjeunna perjanjian imamat langgeng, ganti tina nu anjeunna zealous ka Allah anjeunna, jeung anjeunna atoned pikeun putra-putra Israel. Ngaran lalaki urang Israil anu geus ditumbuk, anu ditumbuk babarengan jeung awéwé Midian, nyaéta Zambri, putra Salmon, pamingpin kulawarga ti Simeon. Jeung ngaran awéwé Midianit anu geus ditumbuk téh, Chasbi, putri Zur, pangawasa bangsa Ommoth, ti imah kulawarga Midian.

□□□

Jeung Gusti nyarios ka Musa, nyebutkeun, Nyarios ka anak-anak Israil, nyebutkeun, Jadi musuh ka urang Midian jeung serang aranjeunna. Sabab aranjeunna mumusuhan ka anjeun kalayan tipu daya, kumaha aranjeunna nipu anjeun ngaliwatan Peor, sareng ngaliwatan Chasbi putri pamingpin Midian, sadulur awéwé maranéhna, anu geus dipaehan dina poé paehan kusabab Peor.

□□

Jeung éta kajadian sanggeus paukul, jeung Gusti nyarita ka Musa jeung Eleazar imam, nyebutkeun, Candak mimiti sakabéh jamaah putra-putra Israél ti umur dua puluh taun ka luhur numutkeun imah-imah karuhun maranéhna, unggal jalma nu kaluar pikeun perang di Israél.

Jeung nyarios Musa jeung Eleazar imam di Araboth Moab di tepi Walungan Yordan satukangeun Yeriko, nyarios, Ti umur dua puluh taun ka luhur, sakumaha anu diparéntahkeun ku Gusti ka Musa, jeung anak-anak Israél anu geus kaluar ti Mesir. Reuben anak cikal Israel, sedengkeun anak-anak Reuben nyaéta Enoch jeung urang Enoch, ka Pallu, urang Pallu. Ka Asron, rahayat ti Asronei; ka Charmi, rahayat ti Charmi. Ieu kaum-kaum Ruben, sareng jumlah maranéhanana nyaéta opat puluh tilu rébu tujuh ratus tilu puluh.

Jeung putra-putra Pallu nyaéta Eliab. Jeung putra-putra Eliab,

nyaéta Namuel, jeung Datan, jeung Abiram. Ieu téh jalma-jalma anu ditunjuk tina jamaah, ieu téh jalma-jalma anu geus naék ngalawan Musa jeung Harun dina jamaah Korah, dina pemberontakan ngalawan Gusti. Jeung sanggeus bumi muka sungutna, ngelek aranjeunna jeung Korah, dina maotna jemaah anjeunna, nalika seuneu ngeusian lima puluh jeung dua ratus, jeung maranéhna jadi tanda. Tapi putra-putra Korah henteu maot.

Jeung anak lalaki Simeon, umat ti anak lalaki Simeon, ka Namuel, umat Namuelite, ka Jamin, umat Jaminite, ka Jachin, umat Jachinite. Ka Zara aya urang Zarai, ka Saul aya urang Sauli. Ieu bangsa-bangsa Simeon tina sénsus maranéhanana, dua puluh dua rébu dua ratus.

Putra-putra Yuda nyaéta Er jeung Onan, sarta Er jeung Onan maot di tanah Kanaan. Jeung jadi putra-putra Yuda nurutkeun klan-klan maranéhanana: nyaéta Shiloh, urang Shelanite; Phares, urang Perezite; Zerah, urang Zerahite. Jeung jadi anak-anak Phares: ka Asron, umat Asronite; ka Iamun, umat Iamunite. Ieu jalma-jalma ti Yuda nurutkeun pamariksaan maranéhanana, tujuh puluh genep rébu lima ratus.

Jeung putra-putra Isakhar nurutkeun klan-klan maranéhna: ka Tola, rahayat Tolaite; ka Phua, rahayat Punite, Ka Iasoub, urang Iasoubi; ka Samram, urang Samrami. Ieu jalma-jalma Isakhar tina cacah maranéhanana, opat puluh genep rébu opat ratus.

Anak-anak Zebulun nurutkeun klan-klan maranéhna: ka Sered, urang Seredit; ka Allon, urang Allonit; ka Allel, urang Allelit. Ieu jalma-jalma Zebulun tina sénsus maranéhna, genep puluh rébu jeung lima ratus.

Putra-putra Gad nurutkeun klan-klan maranéhanana: ka Safon, umat nu Safonit; ka Hagi, umat nu Hagit; ka Suni, umat nu Sunit; Ka Azene, rahayat Azene, ka Addi, rahayat Addi, Ka Arod, urang Aroadi; ka Ariel, urang Arieli. Ieu jalma-jalma putra Gad tina sénsus maranéhna, opat puluh opat rébu lima ratus.

Anak-anak Asher numutkeun klan-klan maranéhna: ka Jamin, urang Jaminite; ka Jesou, urang Jesouite; ka Baria, urang Bariaite. Ka Kober, urang Koberi; ka Melchiel, urang Melchieli. Jeung ngaran putri Asher nyaéta Sarai. Ieu jalma-jalma Asher tina sénsus maranéhanana, opat puluh tilu rébu opat ratus.

Anak-anak Yusup nurutkeun klan-klan maranéhna, nyaéta Manasé jeung Efraim.

Anak-anak Manasseh. Ka Machir, urang Machirite, jeung Machir ngalahirkeun Gilead, ka Gilead, urang Gileadite. Jeung ieu putra-putra Gilead: Ahiezer, rahayat Achiezerite; ka Cheleg, rahayat Chelegite. Ka Esriel, urang Esrieli, ka Sikhem, urang Sykhemi, Ka Symaer, urang Symaeri, jeung ka Opher, urang Opheri. Jeung ka Salpaad, putra Opher, teu aya ka anjeunna putra-putra, tapi ngan ukur putri-putri, jeung ieu ngaran-ngaran putri-putri Salpaad: Mala, jeung Noua, jeung Egla, jeung Melcha, jeung

Thersa. Ieu jalma-jalma Manasseh tina sensus maranéhanana, lima puluh dua rébu tujuh ratus.

Jeung ieu putra-putra Ephraim: ka Suthala, umat Shuthelahite; ka Taanach, umat Tahanite. Ieu putra-putra Suthala, ka Eden, umat ti Eden. Ieu kaum-kaum Ephraim tina sénsus maranéhna, tilu puluh dua rébu lima ratus. Ieu kaum-kaum putra-putra Joseph nurutkeun kaum-kaum maranéhna.

Anak-anak Benjamin numutkeun klan-klan maranéhanana: ka Bale, klan nu Balit; ka Asubér, klan nu Asubérit; ka Iakhiran, klan nu Iakhiranit.

Ka Sophan, rahayat Sophanes. Jeung jadi anak-anak Bale nyaéta Adar jeung Noeman; ka Adar, umat Adari, jeung ka Noeman, umat Noemani. Ieu putra-putra Benyamin nurutkeun klan-klan maranéhna tina sénsus maranéhna, tilu puluh lima rébu lima ratus.

Jeung putra-putra Dan nurutkeun klan-klan maranéhna, ka Samè, umat nu Saméi, ieu umat-umat Dan nurutkeun klan-klan maranéhna. Sadaya jalma Shuhamites nurutkeun pamariksaan maranéhanana, opat puluh genep rébu opat ratus.

Anak-anak Naftali nurutkeun klan-klan maranéhna: ka Asiel, urang Asieli; ka Gauni, urang Gauni. Ka Jeser, jalma-jalma nu Jeseri; ka Sellem, jalma-jalma nu Sellemi. Ieu jalma-jalma Naftali tina cacah maranéhanana, opat puluh rébu jeung tilu ratus.

□□□

Ieu cacah anak Israél: genep ratus rébu, sarébu, tujuh ratus tilu puluh.

Jeung Gusti nyarios ka Musa, nyebutkeun, Tanah bakal dibagi ka ieu-ieu, pikeun diwariskeun dumasar kana jumlah ngaran. Ka nu leuwih loba anjeun bakal nambahan warisanana, jeung ka nu leuwih saeutik anjeun bakal ngurangan warisanana. Ka unggal jalma, sakumaha aranjeunna geus diitung, bakal dibéré warisanana. Ngaliwatan undian, tanah bakal dibagi ka ngaran-ngaran, nurutkeun suku-suku karuhun maranéhanana bakal meunang warisan. Tina undian anjeun bakal ngabagi warisan maranéhanana antara anu loba jeung anu saeutik.

Jeung putra-putra Lewi nurutkeun klan-klan maranéhna: ka Gerson, umat Gersonit; ka Kahat, umat Kahatit; ka Merari, umat Merarit. Ieu bangsa-bangsa anak Lewi, bangsa Lobeni, bangsa Hebron, bangsa Kore, jeung bangsa Musi, sarta Kaat ngalahirkeun Amram. Ngaranna pamajikan anjeunna Jochebed, putri Levi, anu ngalahirkeun ieu-ieu ka Levi di Mesir, sareng ngalahirkeun ka Amram si Aaron sareng Moses, sareng Miriam sadulur aranjeunna. Jeung aranjeunna janten ka Harun, nyaéta Nadab, jeung Abihu, jeung Eleazar, jeung Itamar. Jeung Nadab jeung Abihu maot nalika ngasongkeun seuneu asing di hareupeun Gusti di gurun Sinai. Jumlahna tina sénsus maranéhanana nyaéta dua puluh tilu rébu, unggal lalaki ti umur sabulan ka luhur, sabab maranéhanana henteu kaitung babarengan jeung putra-putra Israél, lantaran maranéhanana henteu dibéré bagian di antara putra-putra Israél.

□□□

Jeung ieu téh sensus Musa jeung Eleazar sang imam, anu geus mariksa putra-putra Israil di Araboth Moab, di sisi Walungan Yordan sabalikna Yeriko. Jeung dina ieu-ieu, henteu aya lalaki tina nu geus dipariksa ku Musa jeung Harun, nalika aranjeunna mariksa anak-anak Israil di gurun Sinai. Sabab Gusti nyarios ka aranjeunna, Ku maot bakal maot di gurun, sareng henteu aya anu ditinggalkeun ti aranjeunna, sanajan hiji, iwal Caleb putra Jephunneh, sareng Joshua putra Nun.

□□

Jeung geus ngadeukeutan putri-putri Salpaad anak Opher, anak Gilead, anak Machir, tina umat Manasseh, tina anak-anak Joseph, jeung ieu ngaran-ngaran maranéhna: Maala, jeung Noua, jeung Egla, jeung Melcha, jeung Thersa, Jeung nangtung hareupeun Musa, jeung hareupeun Eleazar sang imam, jeung hareupeun para pamingpin, jeung hareupeun sakabéh jamaah di panto kemah kasaksian, aranjeunna nyarios, Bapa urang maot di gurun, jeung manéhna henteu aya di tengah jamaah anu ngumpul di hareupeun Gusti dina jamaah Korah, sabab ku dosa manéhna maot, jeung anak lalaki henteu aya ka manéhna. Ulah dihapus ngaran bapa urang tina tengah rahayat manéhna, sabab henteu aya anak lalaki ka manéhna. Pasihan ka urang milik di tengah dulur-dulur bapa urang. Sareng Musa mawa kaputusan maranéhna ka payuneun Gusti.

Jeung Gusti nyarios ka Moses, Nyarios, leres putri-putri Salpaad

geus nyarios, hadiah anjeun bakal masihan ka aranjeunna milik warisan di tengah dulur-dulur bapana, jeung anjeun bakal nempatkeun warisan bapana ka aranjeunna. Jeung ka anak-anak Israél, anjeun kedah nyarios, Nyebutkeun, Lamun aya lalaki maot, jeung anjeunna teu boga anak lalaki, anjeun kudu mindahkeun warisanana ka putrina, Upami tapi henteu aya anak awéwé ka anjeunna, anjeun kudu masihan warisan ka lanceuk anjeunna. Upami tapi manéhna teu boga dulur, anjeun kudu masihan warisanana ka dulur bapana. Upami tapi henteu aya adi ramana, anjeun kedah masihan warisan ka baraya anu pangdeukeutna ti sukuna, pikeun ngawariskeun hartana, sareng ieu bakal janten katetepan kaadilan pikeun putra-putra Israil, sakumaha anu dititahkeun Gusti ka Musa.

Jeung ceuk Gusti ka Musa, Naék ka gunung anu aya di sabeulah peuntas Yordan, nyaéta gunung Nebo, jeung tingali tanah Kanaan, anu Kami pasihan ka putra-putra Israél minangka milik. Jeung anjeun bakal ningali éta, teras anjeun bakal ngahiji ka rahayat anjeun, sakumaha Harun adi anjeun geus ngahiji di Gunung Hor. Sabab anjeun ngalanggar kecap abdi di gurun Sin, nalika jamaah ngalawan pikeun nyucian abdi, anjeun henteu nyucian abdi dina cai di payuneun aranjeunna, ieu nyaéta cai bantahan di Kadesh di gurun Sin. Jeung ceuk Musa ka Gusti, Hayu diangkat ku Gusti, Allah tina roh-roh jeung sakabéh daging, hiji lalaki pikeun jamaah ieu, Saha anu bakal kaluar sateuacan beungeut maranéhna, jeung saha anu bakal asup sateuacan beungeut maranéhna, jeung saha anu bakal mawa kaluar maranéhna, jeung saha anu bakal mawa asup

maranéhna, sangkan jamaah Gusti moal jadi kawas domba anu teu boga angon. Gusti nyarios ka Musa, Candak Yosua putra Nun pikeun diri anjeun, saurang lalaki anu gaduh sumanget dina dirina, sareng anjeun kedah nempatkeun leungeun anjeun kana anjeunna, Jeung anjeun kudu ngadegkeun anjeunna di hareupeun Eleazar imam, jeung paréntahkeun ka anjeunna di hareupeun sakabéh jamaah, jeung paréntahkeun ngeunaan anjeunna di hareupeun maranéhna. Jeung anjeun bakal masihan kamulyaan anjeun ka anjeunna, supados putra-putra Israél nurut ka anjeunna. Jeung samémèh Eleazar imam bakal nangtung, jeung maranéhna bakal nanya ka anjeunna kaputusan némbongkeun samémèh Gusti, kana sungutna maranéhna bakal kaluar, jeung kana sungutna maranéhna bakal asup, anjeunna jeung putra-putra Israél sakaligus, jeung sakabéh jamaah.

Jeung Musa ngalakukeun sakumaha anu diparéntahkeun ka anjeunna ku Gusti, jeung sanggeus nyokot Yosua, anjeunna ngadegkeun manéhna di hareupeun Eleazar sang imam, jeung di hareupeun sakabéh jamaah, Sareng anjeunna nempatkeun leungeun-Na kana anjeunna, sareng ngadegkeun anjeunna sapertos anu diparéntahkeun ku Gusti ka Musa.

□□

Jeung Gusti nyarios ka Musa, nyebutkeun, Paréntahkeun ka anak-anak Israél, jeung anjeun bakal nyarios ka aranjeunna,

Hadiah abdi, kurban abdi, persembahan abdi pikeun bau seungit, anjeun kedah ngajaga pikeun nawiskeun ka abdi dina perayaan-perayaan abdi. Jeung anjeun bakal nyarios ka aranjeunna, Ieu mangrupikeun kurban-kurban anu kedah anjeun bawa ka Gusti: domba-domba umur sataun tanpa cacad, dua unggal poé, pikeun kurban bakaran anu terus-terusan. Anak domba nu kahiji anjeun kudu ngadamel dina isuk-isuk, jeung anak domba nu kadua anjeun kudu ngadamel dina soré.

Jeung anjeun kudu nyieun sapersapuluh tina oifi tipung halus pikeun kurban anu dicampurkeun dina minyak dina saparapat tina in. Kurban bakaran anu terus-terusan, anu geus dilaksanakeun di Gunung Sinai pikeun bau seungit ka Gusti. Jeung curanan inuman anjeunna nu kaopat tina hin pikeun domba nu hiji, di tempat suci anjeun kudu tuang curanan inuman inuman kuat ka Gusti, Jeung anak domba nu kadua anjeun kudu ngadamel dina waktu soré, nurutkeun kurban na jeung nurutkeun persembahan inuman na, anjeun kudu ngalakukeun pikeun bau seungit ka Gusti. Jeung dina poé Sabat anjeun kudu mawa dua domba umur sataun tanpa cacad, jeung dua sapersapuluh tipung halus anu dicampurkeun dina minyak pikeun kurban jeung persembahan inuman. Kurban bakaran sabat dina sabat-sabat kana kurban bakaran anu terus-terusan, jeung curahan inuman na.

Jeung dina bulan-bulan anyar, anjeun kudu ngahaturkeun kurban bakaran ka Gusti, anak sapi ti sapi dua ekor, jeung domba jalu hiji ekor, anak domba umur sataun tujuh ekor tanpa

cacad. Tilu sapersapuluh tipung alus anu dicampurkeun dina minyak pikeun anak sapi nu hiji, jeung dua sapersapuluh tipung alus anu dicampurkeun dina minyak pikeun domba jalu nu hiji, Kasapuluh kasapuluh tipung halus anu dicampurkeun dina minyak pikeun unggal domba, mangrupa kurban anu bau seungit, persembahan ka Gusti. Kurban inuman maranéhna téh satengah hin pikeun hiji anak sapi, jeung katilu hin pikeun hiji domba jalu. Jeung kaopat hin anggur pikeun hiji domba. Ieu téh kurban bakaran unggal bulan sapanjang bulan-bulan dina taun.

Jeung anak embe ti embe hiji ngeunaan dosa ka Gusti, dina kurban bakaran anu terus-terusan bakal dipigawé, jeung curatan inuman na.

Jeung dina bulan kahiji, poé kaopat welas tina bulan éta, Paskah pikeun Gusti. Jeung dina poé kalima belas bulan ieu aya perayaan, tujuh poé anjeun kudu dahar roti teu diragian. Jeung poé anu kahiji disebut suci bakal jadi ka anjeun, unggal pagawéan budak moal anjeun lakukeun. Jeung anjeun kudu ngahaturkeun kurban bakaran, kurban ka Gusti: dua anak sapi ti sapi, hiji domba jalu, tujuh domba umur sataun, éta kudu tanpa cacad pikeun anjeun. Jeung kurban maranéhanana nyaéta tipung halus anu dicampurkeun dina minyak, tilu perpuluhan pikeun anak sapi nu hiji, jeung dua perpuluhan pikeun domba jalu nu hiji. Kasapuluh-kasapuluh anjeun kedah ngadamel pikeun unggal domba, pikeun tujuh domba éta. Jeung hiji embe ti embe-embe ngeunaan dosa, pikeun nebus anjeun, Iwal ti kurban bakaran isuk-isuk anu terus-terusan, nu éta téh

kurban bakaran anu salawasna. Ieu nurutkeun ieu anjeun kudu ngalakukeun unggal poé salila tujuh poé, hadiah kurban pikeun bau seungit ka Gusti, salian ti kurban bakaran anu terus-terusan anjeun kudu nyieun curatan inuman na. Jeung poé nu katujuh disebut suci bakal jadi ka anjeun, unggal pagawéan budak moal anjeun lakukeun dina éta.

Jeung dina poé ngora, iraha anjeun ngahaturkeun kurban anyar ka Gusti dina minggu-minggu, éta bakal jadi panggero suci pikeun anjeun, sagala pagawéan budak ulah anjeun lakukeun. Jeung anjeun kudu mawa kurban bakaran pikeun bau seungit ka Gusti, anak sapi ti sapi dua ekor, domba jalu hiji ekor, domba-domba umur sataun tujuh ekor anu tanpa cacad. Korban maranéhanana nyaéta tipung halus anu dicampurkeun dina minyak, tilu perpuluhan pikeun anak sapi nu hiji, jeung dua perpuluhan pikeun domba jalu nu hiji. Kasapuluh kasapuluh ka domba anu hiji, ka tujuh domba, Jeung hiji embé jalu ti embé-embé pikeun dosa, pikeun nebus anjeun, salian ti kurban bakaran anu terus-terusan, Jeung kurban maranéhanana kudu anjeun lakukeun ka abdi, éta kudu tanpa cacad pikeun anjeun, jeung libations maranéhanana.

□□

Jeung dina bulan katujuh, poé kahiji bulan éta, bakal jadi poé suci pikeun anjeun, sagala pagawean budak ulah dipigawé, éta bakal jadi poé tanda pikeun anjeun. Jeung anjeun kudu

ngalakukeun kurban bakaran pikeun bau seungit ka Gusti, nyaéta anak sapi hiji ti sapi, domba jalu hiji, jeung anak domba umur sataun tujuh ekor anu tanpa cacad. Korban maranéhanana nyaéta tipung halus anu dicampurkeun dina minyak, tilu perpuluhan pikeun anak sapi nu hiji, jeung dua perpuluhan pikeun domba jalu nu hiji, Kasapuluh kasapuluh ka domba anu hiji, ka tujuh domba, Jeung hiji embe ti embe-embe ngeunaan dosa, pikeun nebus anjeun, Iwal ti kurban bakaran bulan anyar, jeung kurban-kurbanna, jeung kurban inumanna, jeung kurban bakaran nu terus-terusan, jeung kurban-kurbanna jeung kurban inumanna nurutkeun tafsiranna kana bau seungit ka Gusti.

Jeung dina tanggal kasapuluh bulan ieu bakal jadi poé suci pikeun anjeun, jeung anjeun kudu nyiksa jiwa anjeun, jeung sagala pagawean ulah dipigawé. Jeung anjeun kudu ngalaksanakeun kurban bakaran pikeun bau seungit ka Gusti, kurban ka Gusti, nyaéta anak sapi hiji, domba jalu hiji, jeung domba umur sataun tujuh ekor. Éta kabéh kudu tanpa cacad pikeun anjeun. Korban maranéhanana nyaéta tipung halus anu dicampurkeun dina minyak, tilu perpuluhan pikeun anak sapi nu hiji, jeung dua perpuluhan pikeun domba jalu nu hiji, Kasapuluh kasapuluh pikeun domba anu hiji, pikeun tujuh domba, Jeung hiji embé ti embé-embé ngeunaan dosa, pikeun nebus anjeun, salian ti kurban ngeunaan dosa panebusan, jeung kurban bakaran nu terus-terusan, kurban dahareunana, jeung kurban inumanana nurutkeun aturanana, jadi bau seungit, kurban ka Gusti.

Jeung dina poé ka lima belas bulan katujuh ieu, bakal aya panggero suci pikeun anjeun, sagala pagawéan budak ulah anjeun pigawé, jeung rayakeun éta perayaan ka Gusti salila tujuh poé. Jeung anjeun kudu ngahaturkeun kurban bakaran, kurban kana bau seungit pikeun Gusti. Dina poé kahiji, anak sapi ti sapi tilu belas, domba jalu dua, domba anak umur sataun opat belas, maranéhna kudu tanpa cacad. Éta kurban maranéhanana téh tipung halus anu dicampurkeun dina minyak, tilu sapuluh pikeun anak sapi nu hiji, pikeun tilu welas anak sapi, jeung dua sapuluh pikeun domba jalu nu hiji, pikeun dua domba jalu, Kasapuluh kasapuluh pikeun hiji domba, pikeun opat belas domba, Jeung hiji embé ti embé-embé pikeun dosa, salian ti kurban bakaran anu terus-terusan, kurban-kurban maranéhanana jeung kurban tuang maranéhanana.

Jeung dina poé kadua anak sapi dua belas, domba jalu dua, domba anak umur sataun opat belas taya cacad. Éta kurban maranéhanana jeung persembahan inuman maranéhanana pikeun anak sapi, domba jalu, jeung domba ngora, nurutkeun jumlahna, nurutkeun interpretasina. Jeung anak embe ti embe hiji ngeunaan dosa, iwal tina kurban bakaran anu terus-terusan, kurban-kurban maranéhna jeung kurban tuang maranéhna.

Dina poé nu katilu: anak sapi sabelas, domba jalu dua, domba anak umur sataun opat belas taya cacad. Kurban maranéhanana jeung persembahan inuman maranéhanana pikeun anak sapi, domba jalu, jeung domba ngora, numutkeun jumlahna, luyu jeung aturan anu geus ditangtukeun. Jeung hiji embé ti embé-

embé pikeun dosa, salian ti kurban bakaran anu terus-terusan, kurban-kurban maranéhanana jeung kurban tuang maranéhanana.

Dina poé nu kaopat: anak sapi sapuluh, domba jalu dua, domba anak umur sataun opat belas tanpa cacad. Kurban-kurban maranéhanana jeung persembahan inuman maranéhanana pikeun anak sapi, domba jalu, jeung domba ngora, nurutkeun jumlah maranéhanana, nurutkeun tafsiran maranéhanana. Jeung hiji embé ti embé-embé pikeun dosa, salian ti kurban bakaran anu terus-terusan, kurban-kurban maranéhna jeung kurban tuang maranéhna.

Dina poé nu kalima: anak sapi salapan, domba jalu dua, domba anak umur sataun opat belas taya cacad. Éta kurban maranéhanana jeung éta persembahan inuman maranéhanana pikeun anak sapi jeung domba jalu jeung domba ngora, nurutkeun jumlah maranéhanana, nurutkeun tafsiran maranéhanana. Jeung hiji embé ti embé-embé pikeun dosa, salian ti kurban bakaran anu terus-terusan, kurban-kurban maranéhna jeung kurban inuman maranéhna.

Dina poé nu kagenep: anak sapi dalapan, domba jalu dua, jeung domba anak umur sataun opat welas anu tanpa cacad. Kurban-kurban maranéhanana jeung persembahan inuman maranéhanana pikeun anak sapi, domba jalu, jeung domba ngora, nurutkeun jumlah maranéhanana, nurutkeun tafsiran maranéhanana. Jeung hiji embé ti embé-embé pikeun dosa,

salian ti kurban bakaran anu terus-terusan, kurban-kurban maranéhna jeung kurban tuang maranéhna.

Dina poé katujuh: anak sapi tujuh, domba jalu dua, sareng domba anak umur sataun opat belas anu tanpa cacad. Éta kurban maranéhanana jeung éta persembahan inuman maranéhanana pikeun anak sapi jeung domba jalu jeung domba ngora, nurutkeun jumlah maranéhanana, nurutkeun tafsiran maranéhanana. Jeung hiji embé ti embé-embé pikeun dosa, salian ti kurban bakaran anu terus-terusan, kurban-kurban maranéhna jeung kurban tuang maranéhna. Jeung dina poé nu kadalapan bakal aya panutupan pikeun anjeun, sagala pagawéan budak ulah anjeun pigawé dina éta poé. Jeung anjeun kudu ngahaturkeun kurban bakaran pikeun bau seungit, kurban ka Gusti, anak sapi hiji, domba jalu hiji, domba-domba umur sataun tujuh anu tanpa cacad. Kurban-kurban maranéhanana jeung persembahan inuman maranéhanana pikeun anak sapi, domba jalu, jeung domba-domba, saluyu jeung jumlah maranéhanana, saluyu jeung susunan maranéhanana. Jeung hiji embé ti embé-embé pikeun dosa, salian ti kurban bakaran anu terus-terusan, kurban-kurban maranéhna jeung kurban tuang maranéhna.

Ieu hal anjeun kedah laksanakeun pikeun Gusti dina perayaan anjeun, salian ti doa anjeun, sareng persembahan sukarela anjeun, sareng kurban bakaran anjeun, sareng kurban anjeun, sareng persembahan tuang anjeun, sareng kurban kawilujengan anjeun.

□□□

□□

Jeung Musa nyarios ka anak-anak Israil nurutkeun sakabéh anu dititahkeun Gusti ka Musa. Sareng nyarios Musa ka para pamingpin ti suku-suku putra Israil, nyarios, Ieu kecap anu dititah ku Gusti. Lalaki anu sumpah ka Gusti, atawa ngucapkeun sumpah, atawa ngabeungkeut dirina kalawan janji ngeunaan jiwa anjeunna, moal najiskeun kecap anjeunna; sakabéh anu kaluar tina sungut anjeunna, bakal anjeunna lakukeun. Lamun aya awéwé anu sumpah ka Gusti, atawa ngabeungkeut dirina ku kabeungkeutan dina imah bapana basa manéhna kéněh ngora, Jeung bapa nya ngadéngé doa-doa nya jeung kawajiban-kawajiban nya nu geus diatur luyu jeung jiwa nya, jeung bapa nya cicing, maka bakal nangtung sakabéh doa-doa nya, jeung sakabéh kawajiban nu geus diatur luyu jeung jiwa nya, bakal tetep pikeun manéhna. Upami bapana nolak dina poé ngadéngé sakabéh doa jeung kawajiban anu geus diatur pikeun jiwa manéhna, éta moal nangtung, jeung Gusti bakal ngabersihkeun manéhna, sabab bapana geus nolak.

Upami tapi geus jadi ka lalaki, jeung doa-doa nya aya dina dirina nurutkeun ucapan tina biwir nya, nu geus ditetepkeun nya ngalawan jiwa nya, Jeung lamun lalakina ngadéngé sarta tetep jempé ka manéhna dina poé nalika anjeunna ngadéngé, mangka bakal nangtung sakabéh doa-doa manéhna, jeung kawajiban-kawajiban manéhna nu geus ditetepkeun nurutkeun jiwa manéhna, éta bakal nangtung. Upami salakina nolak dina poé

nalika anjeunna ngadéngé, sadaya doa-doa jeung kawajiban-kawajiban anu geus ditangtukeun ku manéhna pikeun dirina sorangan moal tetep, sabab salakina geus nolak, jeung Gusti bakal ngabersihkeun manéhna.

Jeung sumpah randa jeung awéwé anu geus diusir, sabaraha waé lamun manéhna sumpah numutkeun jiwa manéhna, bakal tetep ka manéhna. Upami tapi di imah salakina aya sumpahna, atawa katetepan ngalawan jiwana kalayan sumpah, Jeung lamun lalakina ngadéngé, sarta anjeunna tetep jempé, sarta henteu nolak, maka sadaya doa-doana bakal nangtung, jeung sadaya kawajiban anu geus ditetepkeun ku manéhna pikeun jiwana, bakal nangtung pikeun manéhna. Upami tapi salakina ngabatalkeun dina poé nalika anjeunna ngadéngé, sadaya naon waé anu kaluar tina biwir nya nurutkeun doa-doa nya, jeung nurutkeun kawajiban-kawajiban nu aya dina jiwa nya, moal tetep pikeun manéhna, salakina geus ngabatalkeun, jeung Gusti bakal ngabersihkeun manéhna. Sadaya sumpah jeung sadaya sumpah beungkeutan pikeun ngarugikeun jiwa, salakina bakal ngadegkeunana, jeung salakina bakal ngaleungitkeunana. Upami tapi anjeunna jempé dina poé éta ti poé ka poé, maka anjeunna bakal ngadegkeun sakabéh doa-doa nya, jeung kawajiban-kawajiban nu kana dirina bakal anjeunna teguhkeun, sabab anjeunna jempé dina poé nalika anjeunna ngadéngé. Upami tapi sanggeus ngaleungitkeun, lalakina ngaleungitkeun sanggeus poé éta manéhna ngadéngé, jeung manéhna bakal narima dosana. Ieu éta katetepan-katetepan anu dititahkeun ku Gusti ka Musa, antara lalaki jeung pamajikanana,

jeung antara bapa jeung putri dina nonoman di imah bapana.

□□

Jeung Gusti nyarios ka Musa, nyebutkeun, Males dendam pikeun anak-anak Israél ti urang Midian, sarta panungtungan anjeun bakal ngahiji ka umat anjeun. Jeung Musa nyarita ka umat, nyebutkeun, Pakarang ti anjeun lalaki-lalaki, jeung susun dina barisan perang di hareupeun Gusti ngalawan Midian, pikeun méré pamales ti Gusti ka Midian. Sarébu ti unggal suku, sarébu ti unggal suku, ti sadaya suku putra-putra Israél, kirimkeun pikeun perang. Jeung aranjeunna ngitung ti ribuan Israél sarébu ti unggal suku, dua belas rébu anu dipasenjataan pikeun perang. Jeung Musa ngutus aranjeunna, sarébu ti unggal suku, sarébu ti unggal suku, kalayan kakuatan maranéhanana, jeung Pinehas putra Eleazar putra Harun imam, jeung wadah-wadah suci, jeung tarompét-tarompét pikeun sinyal dina leungeun maranéhanana.

Jeung aranjeunna nyusun barisan perang ngalawan Midian, sakumaha anu diparéntahkeun ku Gusti ka Musa, jeung aranjeunna maéhan sakabéh lalaki. Jeung raja-raja Midian aranjeunna maehan babarengan jeung nu tatu maranéhanana, jeung Evi, jeung Rekem, jeung Sur, jeung Hur, jeung Robek, lima raja Midian, jeung Balaam anak Beor aranjeunna maehan ku pedang jeung nu tatu maranéhanana. Jeung aranjeunna ngarampog awéwé-awéwé Midian, jeung barang-barangna,

jeung ingon-ingonna, jeung sakabéh hartana, jeung kakuatanana ogé dirampog. Jeung sakabéh kota maranéhna nu aya di palemburan maranéhna, jeung tegalan maranéhna, aranjeunna ngaduruk ku seuneu. Jeung aranjeunna nyandak sadaya rampasan maranéhanana, jeung sadaya jarahan maranéhanana ti manusa nepi ka sato. Jeung aranjeunna mawa ka Musa jeung ka Eleazar nu imam, jeung ka sakabéh putra Israél, para tawanan, jeung rampasan, jeung jarahan ka jero camp di Araboth Moab, nu aya di tepi Walungan Yordania sabalikna Yerikho. Jeung Musa indit kaluar jeung Eleazar nu imam jeung sakabéh pangawasa jamaah pikeun nepungan aranjeunna di luar kemah. Jeung Musa ambek ka para pangawas pasukan, para komandan sarébu jeung para komandan saratus anu datang ti medan perang. Jeung ceuk Musa ka aranjeunna, Naha anjeun geus nyésakeun hirup unggal bikang? Ieu pikeun éta anu aya ka anak-anak Israél nurutkeun kecap Balaam pikeun ngajauhkeun jeung teu malire kecap Gusti, kusabab Peor, sarta kajadian pageuh dina jamaah Gusti. Jeung ayeuna paéhan unggal jalu dina sakabéh rampasan, jeung sakabéh awéwé nu geus terang ranjang jalu, paéhan. Jeung sakabéh rampasan awéwé anu henteu acan terang ranjang lalaki, hirupkeun aranjeunna. Jeung anjeun cicing di luar kemah tujuh poé, sadaya anu geus maéhan jeung anu nyabak mayit kudu disucian dina poé katilu, jeung dina poé katujuh anjeun jeung tawanan anjeun. Jeung unggal panutup jeung unggal wadah kulit, jeung sakabéh pagawéan tina kulit embé, jeung unggal wadah kai kudu dibersihkeun.

Jeung ceuk Eleazar nu imam ka para lalaki tina pasukan nu datang ti garis perang, Ieu téh katetepan hukum nu dititahkeun Gusti ka Musa. Iwal ti emas jeung pérak jeung parunggu jeung beusi jeung timah hitam jeung timah bodas, Unggal barang anu bakal ngaliwat dina seuneu bakal diberesihan, tapi ku cai pangwawadian bakal diwawadian, jeung sakabéh anu lamun henteu ngaliwat ngaliwatan seuneu, bakal ngaliwat ngaliwatan cai. Jeung nyeuseuh eta baju-baju dina poé katujuh, jeung anjeun bakal beresih, jeung sanggeus éta anjeun bakal asup kana camp.

Jeung Gusti nyarios ka Musa, nyebutkeun, Candak éta jumlah tina rampasan tawanan, ti manusa nepi ka sato, anjeun jeung Eleazar sang imam jeung para pamingpin kulawarga jamaah. Jeung anjeun kudu ngabagi éta rampasan antara para prajurit anu geus kaluar ka medan perang, jeung sakabéh jamaah. Jeung anjeun kudu nyisihkeun bagian ka Gusti ti para prajurit anu geus kaluar ka medan perang, hiji jiwa ti lima ratus, ti jalma-jalma, jeung ti ingon-ingon, jeung ti sapi-sapi, jeung ti domba-domba, jeung ti kalde-kalde. Jeung tina satengah maranéhanana anjeun bakal nampi. Jeung anjeun bakal masihan ka imam Eleazar éta buah kahiji Gusti. Jeung tina satengah bagian anak-anak Israil, anjeun kudu nyokot hiji tina lima puluh tina jalma-jalma, jeung tina sapi-sapi, jeung tina domba-domba, jeung tina kalde-kalde, jeung tina sakabéh ingon-ingon, sarta anjeun kudu masihan éta ka urang Lewi anu ngajaga penjagaan di kemah Gusti.

Jeung Musa sareng Eleazar sang imam ngalakukeun sakumaha anu diparéntahkeun ku Gusti ka Musa. Jeung éta kajadian yén surplus tina rampasan anu dicandak ku para prajurit, nyaéta tina domba-domba, genep ratus tujuh puluh lima rébu, Jeung sapi, dua jeung tujuh puluh rébu, Jeung kalde, sawidak hiji rébu, Jeung jiwa manusa ti awéwé-awéwé anu henteu apal ranjang lalaki, sakabéh jiwa, tilu puluh dua rébu. Jeung satengah bagian pikeun jalma-jalma anu geus indit ka perang tina jumlah domba nyaéta tilu ratus tilu puluh rébu tujuh rébu lima ratus. Sareng éta kajadian tungtung pikeun Gusti ti domba-domba, genep ratus tujuh puluh lima. Jeung sapi, genep tilu puluh rébu, jeung tungtungna pikeun Gusti, tujuh puluh dua, Jeung kalde-kalde, tilu puluh rébu lima ratus, jeung tungtungna pikeun Gusti sawidak hiji. Jeung jiwa-jiwa manusa genep belas rébu, sarta tungtungna pikeun Gusti tilu puluh dua jiwa.

Jeung Musa masihan kurban tungtung ka Gusti, kurban pikeun Allah, ka Eleazar nu imam, sakumaha anu dititahkeun ku Gusti ka Musa, Ti satengah bagian anak-anak Israél, anu dibagi ku Musa ti para prajurit. Jeung éta kajadian satengahna ti jamaah tina domba-domba, tilu ratus tilu puluh rébu jeung tujuh rébu lima ratus. Jeung sapi, tilu puluh genep rébu, Kalde tilu puluh rébu lima ratus. Jeung jiwa-jiwa manusa, genep belas rébu. Musa nyokot hiji ti lima puluh ti satengah bagian milik urang Israil, boh ti manusa boh ti sato ternak, tuluy masihan eta ka urang Lewi anu ngajaga Kemah Gusti, sakumaha anu dititahkeun ku Gusti ka Musa.

Jeung sumping ka Musa sadaya nu diangkat jadi pamingpin divisi sarébu tina pasukan, komandan sarébu jeung komandan saratus, Jeung ceuk ka Musa, Budak anjeun geus narima jumlah lalaki prajurit ti kami, jeung henteu aya nu leungit ti maranehna, malah hiji ogé henteu. Jeung kami parantos ngaturkeun pasihan ka Gusti, unggal lalaki naon anu anjeunna mendakan tina barang emas sapertos gelang, gelang suku, cingcin, gelang panangan, sareng kalung, pikeun nebus dosa kami di payuneun Gusti. Musa sareng Eleazar sang imam nyandak emas ti aranjeunna, sadaya wadah anu parantos didamel. Jeung sakabéh emas kurban anu aranjeunna geus nyokot pikeun Gusti éta genep belas rébu tujuh ratus lima puluh syékel, ti para komandan rébu jeung ti para komandan saratus. Jeung para prajurit éta rampog, masing-masing pikeun dirina sorangan. Jeung Musa sareng Eleazar sang imam nyandak emas ti para pamingpin rébuan sareng ti para pamingpin ratusan, teras mawa éta kana tenda kasaksian, minangka pangéling-éling pikeun putra-putra Israél di payuneun Gusti.

□□

Jeung ingon-ingon loba pisan pikeun anak-anak Ruben jeung anak-anak Gad, loba pisan pisan. Aranjeunna ningali tanah Jazer jeung tanah Gilead, sarta éta tempat téh tempat pikeun ingon-ingon. Anak-anak Ruben jeung anak-anak Gad geus ngadeukeutan, ceuk ka Musa jeung ka Eleazar sang imam jeung ka para pamingpin umat, nyebutkeun, Ataroth, jeung Daibon,

jeung Jazer, jeung Nimrah, jeung Heshbon, jeung Elealeh, jeung Sebama, jeung Nebo, jeung Baian, Éta taneuh anu geus dipasrahkeun ku Gusti sateuacanna anak-anak Israél, taneuh pikeun ingon-ingon, jeung abdi-abdi anjeun gaduh ingon-ingon. Jeung maranéhna nyarios, Upami urang manggihan nimat sateuacanna anjeun, hayu dipasihkeun tanah ieu ka abdi-abdi anjeun dina milik, jeung ulah anjeun nyebrangkeun urang Yordan.

Jeung ceuk Musa ka anak-anak Gad jeung ka anak-anak Ruben, Dulur-dulur anjeun indit ka perang, jeung anjeun bakal calik di dieu? Jeung naha anjeun ngaganggu pikiran anak-anak Israél sangkan teu meuntas ka tanah anu dipasihkeun ku Gusti ka aranjeunna? Naha henteu kitu bapa-bapa anjeun ngalakukeun, nalika kuring ngirim aranjeunna ti Kadesh Barnea pikeun ngartos tanah éta? Jeung aranjeunna naék ka lebak gugusan anggur, sarta niténan tanah éta, tuluy ngajauhkeun haté putra-putra Israél, supaya aranjeunna henteu asup kana tanah anu dipasihkeun Gusti ka aranjeunna. Jeung Gusti ambek pisan dina poé éta, sarta anjeunna sumpah, nyebutkeun, Lamun jalma-jalma ieu anu geus naek ti Mesir, ti umur dua puluh taun ka luhur, anu nyaho nu hadé jeung nu goréng, bakal ningali tanah nu kuring sumpah ka Abraham, Ishak, jeung Yakub, sabab aranjeunna henteu nuturkeun kuring.

Kecuali Kaleb putra Yefune anu dipisahkeun, jeung Yosua putra Nun, sabab maranéhna geus nuturkeun Gusti. Jeung Gusti ambek pisan ka Israél, sarta ngabubarkeun aranjeunna di

padang gurun salila opat puluh taun, nepi ka musnah sakabéh generasi anu ngalakukeun kajahatan di payuneun Gusti. Tingali, anjeun geus bangkit gaganti bapa-bapa anjeun, karuksakan jalma-jalma dosa, pikeun nambahan deui kana amarah murka Gusti kana Israél. Sabab anjeun bakal balik ti anjeunna pikeun nambahan deui ninggalkeun anjeunna di gurun, jeung anjeun bakal ngalakukeun kalakuan nu teu patuh hukum ka sakabéh jamaah ieu.

Aranjeunna ngadeukeutan ka anjeunna sarta nyarios, Kami bakal ngawangun kandang domba di dieu pikeun ingon-ingon kami, sareng kota-kota pikeun barang-barang kami. Jeung urang sanggeus nganggo pakarang jadi penjaga di hareupeun anak-anak Israil, nepi ka urang bisa mingpin aranjeunna ka tempat sorangan maranéhanana, sarta barang-barang urang bakal cicing di kota-kota anu dibenteng kusabab jalma-jalma anu nyicingan tanah éta. Urang moal balik ka imah-imah urang dugi ka anak-anak Israil dibagi, masing-masing kana warisanana. Jeung urang moal deui meunang warisan di dinya ti saluareun Walungan Yordan jeung saluareunana, sabab urang geus narima bagian warisan urang di saluareun Walungan Yordan di beulah wétan.

Jeung ceuk Musa ka aranjeunna, Lamun anjeun ngalakukeun nurutkeun kecap ieu, lamun anjeun nganggo pakarang sateuacan Gusti pikeun perang, Jeung sadaya lalaki pakarang anjeun bakal ngaliwat Yordan sateuacan Gusti, nepi ka musuhna ancur lengkep tina hareupeunana. Jeung ditaklukkeun

éta taneuh sateuacanna Gusti, jeung sanggeus ieu anjeun bakal balik, jeung anjeun bakal jadi teu boga kasalahan sateuacanna Gusti jeung ti Israél, jeung bakal jadi éta taneuh ieu ka anjeun dina milik sateuacanna Gusti. Upami tapi anjeun henteu ngalakukeun kitu, anjeun bakal dosa di payuneun Gusti, sareng anjeun bakal terang dosa anjeun, nalika kajahatan-kajahatan ngarebut anjeun. Jeung anjeun bakal ngawangun kota-kota pikeun barang-barang anjeun sorangan, jeung kandang-kandang pikeun ingon-ingon anjeun, jeung naon nu kaluar tina sungut anjeun bakal anjeun laksanakeun.

Jeung ceuk putra-putra Ruben jeung putra-putra Gad ka Musa, nyebutkeun, Abdi-abdi anjeun bakal ngalakukeun sakumaha Gusti urang maréntahkeun. Bagasi urang, istri-istri urang, jeung sakabéh ingon-ingon urang bakal aya di kota-kota Gilead. Abdi anjeun sadaya bakal ngaliwat bersenjata jeung disusun sateuacan Gusti ka perang, sakumaha anu Gusti nyebutkeun.

Jeung Musa ngadegkeun ka aranjeunna Eleazar nu imam, jeung Yosua putra Nun, jeung para pangawasa kulawarga ti suku-suku Israil. Jeung ceuk Musa ka aranjeunna, Lamun anak-anak Ruben jeung anak-anak Gad meuntas Walungan Yordan kalawan anjeun, unggal jalma pakarang pikeun perang di hareupeun Gusti, jeung anjeun taklukkeun tanah di hareupeun anjeun, mangka anjeun kudu masihan ka aranjeunna tanah Gilead minangka milik. Upami tapi aranjeunna henteu meuntas bersenjata kalayan anjeun kana perang sateuacan Gusti, maka anjeun kudu mawa heula barang-barang aranjeunna, istri-istri

aranjeunna, sareng ingon-ingon aranjeunna sateuacan anjeun kana tanah Kanaan, sareng aranjeunna bakal nampi warisan babarengan sareng anjeun di tanah Kanaan. Jeung anak-anak Reuben jeung anak-anak Gad ngajawab, nyebutkeun, Saloba nu Gusti nyebutkeun ka abdi-abdi, kitu urang bakal ngalakukeun. Urang bakal meuntas bari pakarang di hareupeun Gusti ka tanah Kanaan, jeung anjeun kudu masihan milik ka urang di sabeulah wetan Walungan Yordan.

Jeung Musa masihan ka anak-anak Gad, jeung ka anak-anak Ruben, jeung ka satengah suku Manasseh anak-anak Yusup, karajaan Sihon raja Amori, jeung karajaan Og raja Basan, tanah jeung kota-kota kalawan wates-watesna, kota-kota ti tanah sabudeureun. Jeung putra-putra Gad ngawangun Daibon, jeung Atarot, jeung Aroer, jeung Sophar, jeung Jazer, jeung diangkatna, jeung Namram, jeung Baitharan, kota-kota anu dikuatkeun, jeung tempat-tempat patani domba. Jeung anak-anak Reuben ngawangun Heshbon, Elealeh, jeung Kiriathaim. jeung Beelmeon anu dikurilingan, jeung Sebama, sarta aranjeunna masihan ngaran nurutkeun ngaran sorangan kana ngaran-ngaran kota anu diwangun ku aranjeunna. Jeung indit anak Machir anak Manasseh ka Gilead, jeung nyokot eta, jeung ngancurkeun urang Amori anu cicing di dinya. Jeung Musa masihan Gilead ka Makhir putra Manasseh, sarta anjeunna cicing di dinya. Jeung Jair ti Manasseh indit, sarta nyokot kampung-kampung maranéhanana, sarta ngaranan éta kampung-kampung Jair. Jeung Nabau indit, sarta nyokot Kaath jeung kampung-kampungna, sarta ngaranan éta Nabot tina

ngaranna sorangan.

□□

Jeung ieu tahapan-tahapan ti anak-anak Israél, nalika aranjeunna kaluar ti tanah Mesir kalayan kakuatan aranjeunna dina panangan Musa jeung Harun. Jeung Musa nulis tempat-tempat angkatna maranéhanana, jeung tempat-tempat eureunna maranéhanana, ngaliwatan kecap Gusti, jeung ieu tempat-tempat eureun tina perjalanan maranéhanana. Aranjeunna angkat ti Rameses dina bulan kahiji, dina poé kalima belas bulan kahiji, dina poé saterusna sanggeus paskah, anak-anak Israél kaluar kalayan leungeun luhur di hareupeun sakabéh urang Mesir. Jeung urang Mesir ngubur ti aranjeunna nu maot kabéh anu dipaehan ku Gusti, unggal anak cikal di tanah Mesir, jeung ka dewa-dewa maranéhna, Gusti ngalaksanakeun pamales dendam. Jeung anak-anak Israél geus indit ti Ramésés, tuluy campa di Sukot. Jeung sanggeus angkat ti Sukot, aranjeunna kemah di Butan, nu mangrupa bagian tina gurun. Jeung maranéhna angkat ti Buthan, sarta camped di sungut Eiroth, anu aya di sabalikna Beelsephon, sarta camped di sabalikna Magdolou. Jeung aranjeunna angkat ti hareupeun Eiroth, tuluy meuntas tengah laut ka gurun, sarta aranjeunna ngarambat salila tilu poé ngaliwatan gurun, tuluy aranjeunna kemah di Pikriais. Jeung aranjeunna angkat ti Cai Pait, sarta sumping ka Elim. Di Elim aya dua belas mata cai, jeung tujuh puluh tangkal korma, sarta aranjeunna kemah di dinya gigireun

cai. Jeung aranjeunna indit ti Elim, sarta camped di sisi Laut Beureum. Jeung aranjeunna angkat ti Laut Beureum, sarta aranjeunna kemah di gurun Sin.

Jeung maranéhna indit ti gurun Sin, sarta camped di Rephaka. Jeung aranjeunna indit ti Rephaka, sarta camped di Ailous. Jeung aranjeunna angkat ti Ailous, sarta aranjeunna kemah di Raphidin, tapi teu aya cai di dinya pikeun jalma-jalma nginum. Jeung aranjeunna indit ti Raphidin, sarta aranjeunna camped di gurun Sinai. Jeung aranjeunna angkat ti gurun Sinai, sarta aranjeunna kemah di Kuburan Kahayang. Jeung aranjeunna angkat ti kuburan kahayang, sarta aranjeunna kemah di Aseroth. Jeung aranjeunna angkat ti Aseroth, sarta aranjeunna kemah di Rathamah.

Jeung aranjeunna angkat ti Rathamah, sarta aranjeunna kemah di Remmon Phares. Sareng aranjeunna angkat ti Remmon Phares, sareng aranjeunna kemah di Lebona. Jeung aranjeunna angkat ti Lebona, sarta aranjeunna kemah di Ressan. Jeung maranéhna indit ti Ressan, sarta kemah di Makellath. Jeung maranéhna angkat ti Makellath, sarta nyanghareupan di Shapher. Jeung aranjeunna angkat ti Saphar, sarta aranjeunna kemah di Charadath. Jeung aranjeunna angkat ti Charadath, sarta aranjeunna kemah di Makeloth. Jeung aranjeunna indit ti Makeloth, sarta camped di Kataath. Jeung aranjeunna angkat ti Kataath, sarta aranjeunna kemah di Tarath. Jeung aranjeunna angkat ti Tarath, sarta aranjeunna kemah di Mathekka. Jeung aranjeunna undur ti Matekkah, sarta camped di Selmona. Jeung

aranjeunna angkat ti Selmona, sarta aranjeunna kemah di Masouruth. Jeung aranjeunna angkat ti Masouruth, sarta aranjeunna kemah di Banaia. Jeung aranjeunna angkat ti Banaia, sarta aranjeunna kemah di gunung Gadgad.

Jeung aranjeunna indit ti Gunung Gadgad, sarta aranjeunna camped di Etebatha. Jeung aranjeunna indit ti Etebatha, sarta camped di Ebronah. Jeung aranjeunna angkat ti Ebronah, sarta aranjeunna kemah di Ezion Geber. Sareng aranjeunna angkat ti Ezion Gaber, sareng aranjeunna kemah di gurun Sin, sareng aranjeunna angkat ti gurun Sin, sareng aranjeunna kemah di gurun Paran, ieu nyaéta Kadesh. Jeung aranjeunna angkat ti Kadesh, sarta aranjeunna kemah di Gunung Hor anu caket tanah Edom.

Jeung Harun sang imam naék kusabab paréntah Gusti, sarta anjeunna maot di dinya dina taun anu ka opat puluh tina kaluarna putra-putra Israél ti tanah Mesir, dina bulan kalima, poé kahiji bulan éta. Jeung Harun yuswa saratus dua puluh tilu taun nalika anjeunna maot di Gunung Hor. Jeung sanggeus ngadéngé raja Kanaan Arad, jeung manéhna cicing di tanah Kanaan, nalika putra-putra Israél keur asup, Jeung maranéhna indit ti Gunung Hur, sarta kemah di Selmonah. Jeung aranjeunna angkat ti Selmona, sarta aranjeunna kemah di Phinon. Jeung aranjeunna angkat ti Phinon, sarta camped di Oboth.

Jeung maranéhna angkat ti Oboth, sarta nyanghareup di Ai, di

saluareun wates Moab. Sarta aranjeunna angkat ti Ai, teras aranjeunna kemah di Dibon Gad. Jeung aranjeunna angkat ti Daibon Gad, sarta aranjeunna kemah di Gelmon Deblathaim. Jeung aranjeunna angkat ti Gelmon Deblathaim, sarta aranjeunna kemah di gunung-gunung Abarim, sabalikna Nabau. Jeung aranjeunna angkat ti gunung Abarim, sarta camped di kulon Moab, di Walungan Yordan saluyu jeung Yeriko. Jeung aranjeunna camped di sisi Walungan Yordan antara Aesimoth dugi ka Belsa anu aya di kulon Moab.

Jeung Gusti nyarita ka Musa di kulon Moab, gigireun Yordan numutkeun Yeriko, nyebutkeun, Nyarita ka anak-anak Israél, jeung anjeun bakal nyebutkeun ka aranjeunna, Anjeun nyebrang Walungan Yordén ka tanah Kanaan. Jeung anjeun bakal ngancurkeun sakabéh nu cicing di taneuh samémeh anjeun, jeung anjeun bakal ngaleungitkeun tempat-tempat awas maranéhanana, jeung sakabéh brahala tuang maranéhanana anjeun bakal ngancurkeun, jeung sakabéh tugu maranéhanana anjeun bakal ngaleungitkeun. Jeung anjeun bakal ngancurkeun sadaya pangeusi tanah éta, sarta anjeun bakal cicing di dinya, sabab ka anjeun Kami geus masihan tanah maranéhanana salaku warisan. Jeung anjeun bakal ngawariskeun tanah maranéhanana ku cara undi nurutkeun suku-suku anjeun, ka nu leuwih loba anjeun nambahan milikna, jeung ka nu leuwih saeutik anjeun ngurangan milikna, ka mana waé kaluarna ngaran anjeunna, di dinya bakal jadi milikna, nurutkeun suku-suku kulawarga karuhun anjeun bakal anjeun wariskeun. Upami tapi anjeun henteu ngancurkeun pangeusi di luhur bumi

ti hareupeun anjeun, maka saha waé anu anjeun tinggalkeun ti aranjeunna bakal jadi cucuk dina panon anjeun, jeung panah dina sisi anjeun, jeung aranjeunna bakal jadi musuh ka anjeun di luhur bumi, di tempat anu anjeun bakal cicing. Jeung bakal kajadian sakumaha mutuskeun pikeun ngalakukeun ka aranjeunna, kitu ogé abdi bakal ngalakukeun ka anjeun.

□□

Jeung Gusti nyarios ka Musa, nyebutkeun, Paréntah ka anak-anak Israél, jeung anjeun bakal nyarios ka aranjeunna, Anjeun asup ka tanah Kanaan, ieu bakal jadi warisan pikeun anjeun, tanah Kanaan kalayan wates-watesna. Jeung bakal jadi ka anjeun sisi nu ka Kidul ti gurun Sin nepi ka nuturkeun Edom, jeung bakal jadi ka anjeun wates-wates ka kidul ti bagian Laut Uyah ti wétan. Jeung wates-wates bakal ngurilingan anjeun ti Kidul ka arah naékna Akrabin, terus ngaliwat Ennak, sarta kaluar-kaluarna bakal ka arah Kidul Kadesh Barnea, tuluy kaluar ka pamukiman Arad, sarta ngaliwat Asemona. Jeung bakal ngurilingan wates-wates ti Asemona ka walungan Mesir, sarta tungtungna bakal jadi laut. Jeung wates-wates ti laut bakal jadi milik anjeun, Laut Gedé bakal nandaan watesna, ieu bakal jadi wates-wates laut pikeun anjeun.

Jeung ieu bakal jadi wates-wates ka kalér pikeun anjeun, ti laut gedé anjeun kudu ngukur pikeun diri anjeun sorangan ti gunung ka gunung. Jeung ti gunung éta, anjeun bakal ngukur ka

aranjeunna dugi ka gunung, bari asup ka Hamath, sarta kaluarna bakal jadi wates-wates Saradak. Jeung bakal kaluar wates Dephrona, sarta bakal jadi jalan kaluar na Arsenain, ieu bakal jadi pikeun anjeun wates ti Kalér. Jeung wates-wates bakal turun ti Sépéphamar Béla ti wétan kana sumber-sumber cai, jeung wates-wates Béla bakal turun kana tonggong Laut Chinnereth ti wétan. Jeung watesna bakal turun ti Sephamar ka Bela ti wétan nepi ka sumber-sumber cai, sarta watesna bakal turun ti Bela nepi ka sisi wétan Laut Chinnereth. Jeung wates-watesna bakal turun ka Yordan, jeung kaluarna bakal jadi Laut Uyah, ieu bakal jadi tanah pikeun anjeun jeung wates-watesna sabudeureun.

Jeung Musa maréntahkeun ka putra-putra Israél, nyarios, Ieu téh taneuh anu bakal diwariskeun ku anjeun kalayan undian, sakumaha cara Gusti maréntahkeun pikeun méré éta ka salapan suku jeung ka satengah suku Manasseh. Sabab suku putra Ruben jeung suku putra Gad geus narima nurutkeun imah karuhun maranéhanana, jeung satengah suku Manasseh geus meunang bagian maranéhanana. Dua suku jeung satengah suku geus narima bagian maranéhanana di saluareun Walungan Jordan, di Jericho, ti kidul ka wétan.

Jeung Gusti nyarios ka Musa, nyebutkeun, Ieu ngaran-ngaran lalaki anu bakal ngawariskeun tanah ka anjeun, nyaéta Eleazar sang imam jeung Yosua putra Nun. Jeung anjeun bakal nampa hiji pamingpin ti unggal suku pikeun ngawariskeun tanah ka anjeun.

□□□

Jeung ieu ngaran-ngaran lalaki ti suku Yuda, Kaleb putra Yefune. Tina suku Simeon, Salamiel putra Semiud. Tina suku Benjamin, Eldad putra Chaslon, Tina suku Dan, pamingpin Bakchir putra Egli. Tina putra-putra Yusup, suku putra-putra Manasye, pamingpin Aniel putra Soufi. Ti suku putra-putra Efraim, pamingpin Kamuel putra Sabathan. Tina suku Zebulun, pangawasa Elisaphan putra Parnach. Tina suku anak-anak Isakhar, pamingpinna nyaéta Paltiel anak Uza. Tina suku putra-putra Asher, pamingpin Achior putra Salami. Tina suku Naftali, pamingpin Fadael putra Iamioud.

Ieu paréntah Gusti pikeun ngabagi ka anak-anak Israél di tanah Kanaan.

□□

Jeung Gusti nyarita ka Musa di kulon Moab, deukeut Walungan Yordan, saluyu jeung Yeriko, nyebutkeun, Paréntahkeun ka anak-anak Israél, sangkan maranéhna méré ka urang Léwi ti bagian milik maranéhna kota-kota pikeun dicicingan, jeung pinggiran kota-kota di sabudeureun éta ogé kudu dipasrahkeun ka urang Léwi. Jeung bakal aya kota-kota pikeun aranjeunna cicing, sareng kandang-kandangna bakal jadi pikeun sato-sato ternakna, sareng sakabéh sato-sato opat sukuna. Jeung wewengkon padeukeut tina kota-kota anu anjeun bakal masihan ka urang Lewi, ti tembok kota ka luar dua rébu hasta sabudeureun. Jeung anjeun kudu ngukur di luar kota, sisi ka

wétan dua rébu hasta, sisi ka kidul dua rébu hasta, sisi ka laut dua rébu hasta, jeung sisi ka kalér dua rébu hasta, kalayan kota di tengahna. Ieu bakal jadi wates-wates kota-kota pikeun anjeun. Jeung kota-kota bakal anjeun pasihan ka urang Lewi, nyaéta genep kota tempat perlindungan anu bakal anjeun pasihan pikeun kabur ka dinya ka nu geus maehan, jeung salian ti éta opat puluh dua kota. Sadaya kota anjeun bakal masihan ka urang Lewi opat puluh dalapan kota, ieu, jeung pinggiran-pinggiranna. Jeung kota-kota anu anjeun bakal masihan ti kapamilikan putra-putra Israél, ti anu loba, loba, jeung ti anu saeutik, saeutik, tiap hiji nurutkeun warisanana anu maranéhna bakal ngawariskeun, maranéhna bakal masihan ti kota-kota ka urang Lewi.

Jeung Gusti nyarios ka Musa, nyebutkeun, Nyarita ka anak-anak Israél, jeung anjeun bakal nyebutkeun ka aranjeunna, Anjeun nyebrang Walungan Yordén ka tanah Kanaan. Jeung anjeun bakal misahkeun pikeun anjeun sorangan kota-kota, tempat-tempat pangungsian bakal aya pikeun anjeun pikeun kabur ka dinya nu pembunuh, unggal jalma nu geus neunggeul jiwa teu dihaja. Jeung éta kota-kota bakal jadi tempat-tempat panyumputan pikeun anjeun ti pamales getih, jeung éta pembunuh moal maot nepi ka anjeunna nangtung hareupeun jamaah pikeun diadili. Jeung kota-kota nu bakal dibikeun ku anjeun, genep kota éta, bakal jadi tempat-tempat pangungsian pikeun anjeun. Tilu kota anjeun kudu masihan di saluareun Walungan Yordan, jeung tilu kota anjeun kudu masihan di tanah Kanaan.

□□□

Pangungsian bakal jadi pikeun anak-anak Israél, jeung pikeun nu urang asing, jeung pikeun nu urang asing anu di antara anjeun. Kota-kota ieu bakal jadi pangungsian pikeun kabur ka dinya unggal jalma anu geus neunggeul jiwa teu dihaja.

Upami neunggeul anjeunna ku wadah beusi, sareng anjeunna maot, éta téh pembunuh, kudu dipaehan ku maot éta pembunuh. Upami aya jalma neunggeul batur ku batu tina leungeunna anu bisa maéhan, jeung anjeunna maot, éta téh pembunuh, ku maot kudu dipaehan éta pembunuh. Upami aya jalma neunggeul batur ku wadah kai anu bisa matak paeh, terus nu diserang teh maot, eta jalma téh pembunuh, kudu dipaehan ku hukuman pati.

Anu males getih, ieu bakal maéhan anu geus maehan. Iraha manéhna papanggih ka manéhna, ieu bakal maéhan manéhna. Upami tapi kusabab mumusuhan nyorong anjeunna, sareng ngalungkeun kana anjeunna sagala barang tina tewak, sareng anjeunna maot, Atawa kusabab amarah anjeunna neunggeul manéhna ku leungeun, jeung manéhna maot, ku maot hayu anjeunna dipaehan anu geus neunggeul, pembunuh téh, ku maot hayu anjeunna dipaehan anu ngabunuh, anu pamales getih bakal maéhan anu pembunuh nalika papanggih jeung manéhna.

Upami tapi sacara ngadadak, henteu kusabab musuhan, nyorong anjeunna, atawa ngalungkeun barang naon waé ka anjeunna, henteu tina panyergapan, atawa ku unggal batu, anu

ku éta anjeunna bakal maot, teu nyaho, terus ragrag kana anjeunna, sarta anjeunna maot, tapi anjeunna lain musuh anjeunna, atawa néangan ngarugikeun anjeunna, Jeung jamaah bakal nangtoskeun antara nu geus neunggeul jeung pamales getih, nurutkeun kaputusan-kaputusan ieu. Jeung jamaah bakal ngabébaskeun éta nu geus maehan ti nu males getih, jeung jamaah bakal mulangkeun manéhna kana kota pangungsian manéhna, nu manéhna geus ngungsi ka dinya, jeung manéhna bakal cicing di dinya nepi ka maotna imam agung, nu geus diurapi ku minyak suci.

Upami si pembunuh kaluar tina wates kota tempat anjeunna ngungsi, Jeung manggihan anjeunna nu males getih di luar wates-wates kota pangungsian anjeunna, jeung maehan nu males getih nu geus maehan, teu boga kasalahan. Sabab dina kota pangungsian, hayu anjeunna cicing dugi ka imam agung maot, jeung sanggeus imam agung maot, nu maehan bakal balik ka taneuh milikna.

Jeung ieu bakal jadi katetepan kaadilan pikeun anjeun kana generasi-generasi anjeun dina sakabéh tempat cicing anjeun. Unggal jalma anu geus neunggeul jiwa, ngaliwatan saksi-saksi anjeun kudu maehan nu geus maehan, jeung saksi hiji teu meunang mere kasaksian kana jiwa pikeun maot. Jeung anjeun moal nampi tebusan pikeun jiwa ti nu geus maehan nu kaliru pikeun dibunuh, sabab anjeunna kudu dipaehan ku maot. Anjeun moal nampi tebusan pikeun kabur ka kota pangungsian, pikeun cicing deui di bumi, dugi ka imam agung maot. Jeung

ulah pisan anjeun maehan tanah tempat anjeun cicing, sabab getih ieu maehan tanah, jeung tanah moal bisa ditebus tina getih nu geus dituang ka dinya, iwal ku getih nu nuang. Jeung anjeun moal najiskeun tanah tempat anjeun cicing di dinya, tempat Abdi cicing di antara anjeun, sabab Abdi nyaéta Gusti anu cicing di tengah-tengah putra-putra Israil.

□□

Jeung ngadeukeutan para pamingpin suku putra-putra Gilead putra Machir putra Manasseh ti suku putra-putra Joseph, jeung aranjeunna nyarios sateuacan Moses, jeung sateuacan Eleazar imam, jeung sateuacan para pamingpin imah-imah kulawarga para putra Israel. Jeung ceuk, Ka pangéran urang, Gusti geus paréntah pikeun méré deui tanah warisan ku cara undian ka putra-putra Israél, jeung ka pangéran urang, Gusti geus paréntah pikeun méré warisan Salpaad dulur urang ka putri-putri anjeunna. Jeung aranjeunna bakal jadi awéwé ka salah sahiji suku putra-putra Israél, jeung bagian aranjeunna bakal dicabut tina milik bapa-bapa urang, jeung bakal ditambahkeun kana warisan suku anu maranéhna jadi awéwé di dinya, jeung tina bagian warisan urang bakal dicabut. Upami tapi aya ngabebaskeun putra-putra Israil, maka warisan maranéhanana bakal ditambahkeun kana warisan suku anu maranéhna jadi pamajikan di dinya, sareng tina warisan suku kulawarga urang, warisan maranéhanana bakal dicabut.

Jeung Musa maréntahkeun ka anak-anak Israél ngaliwatan paréntah Gusti, nyebutkeun, Kitu suku anak-anak Yusup nyebutkeun. Ieu paréntah anu diparéntahkeun ku Gusti ka anak-anak awéwé Salpaad, nyarios, Saha anu nyenangkeun ka aranjeunna, hayu aranjeunna jadi pamajikan, ngan ti umat bapana sorangan hayu aranjeunna jadi pamajikan. Jeung warisan moal dialihkeun ka anak-anak Israél ti hiji suku ka suku séjén, sabab unggal jalma bakal nyekel pageuh kana warisan suku kulawargana, nya éta anak-anak Israél. Jeung sakabéh putri anu narima warisan tina suku-suku putra Israél, kudu jadi istri ka salah sahiji ti umat bapana, supaya putra-putra Israél masing-masing bisa narima warisan karuhun ti bapana. Jeung henteu bakal dialihkeun éta bagian ti suku ka suku séjén, tapi masing-masing bakal nyekel pageuh kana warisanana, nyaéta putra-putra Israél.

Sakumaha cara Gusti maréntahkeun ka Musa, kitu aranjeunna ngalakukeun ka putri-putri Salphaad. Jeung janten Tirzah jeung Egla jeung Milcah jeung Noa jeung Malaa, putri-putri Salpaad, ka misan-misan maranéhna. Ti kaluar tina rahayat Manasseh putra-putra Yusup, maranéhna jadi pamajikan, jeung warisan maranéhna jadi kana suku rahayat bapa maranéhna. Ieu paréntah jeung katetepan jeung kaputusan, anu diparéntahkeun ku Gusti ngaliwatan leungeun Musa di kuloneun Moab di Walungan Yordan sabalikna Yerikho.

Injil Yohanes

Dina awalna aya Firman, sareng Firman éta aya sareng Allah, sareng Firman éta nyaéta Allah. Ieu éta dina awalna sareng Gusti Allah. Sadayana ngaliwatan anjeunna jadi, jeung tanpa anjeunna teu aya hiji ogé nu geus jadi. Dina Anjeunna aya kahirupan, jeung kahirupan éta mangrupa cahaya pikeun manusa. Jeung cahaya caang dina gelap, sarta gelap teu bisa ngarebut éta.

Aya hiji lalaki anu dikirim ti Gusti Allah, ngaranna Yohanes, Ieu datang pikeun kasaksian, supaya mere kasaksian ngeunaan cahaya, sangkan sakabéh jalma percaya ngaliwatan anjeunna. Anjeunna lain cahaya éta, tapi sangkan mere kasaksian ngeunaan cahaya éta. Éta cahaya anu leres, anu caang ka sakabéh manusa anu datang ka dunya. Anjeunna aya di dunya, sareng dunya janten aya ngaliwatan anjeunna, tapi dunya henteu terang anjeunna. Anjeunna sumping ka tempat pribadi-Na, tapi urang-urang-Na sorangan henteu nampi Anjeunna. Tapi

sabaraha ogé anu narima anjeunna, anjeunna masihan ka aranjeunna wewenang pikeun janten barudak Allah, nyaéta ka nu percaya kana ngaran-Na. anu henteu dilahirkeun ti getih, atanapi ti kahayang daging, atanapi ti kahayang lalaki, tapi ti Allah. Jeung éta Firman geus jadi daging sarta cicing di antara urang, jeung urang geus ningali kamulyaan-Na, kamulyaan saperti Putra hiji-hijina ti Rama, pinuh ku rahmat jeung bebeneran. Yohanes masihan kasaksian ngeunaan Anjeunna sareng ngagorowok nyarios, Ieu mangrupikeun jalmi anu kuring nyarios, anu datang saatos kuring parantos janten sateuacan kuring, sabab Anjeunna langkung heula tibatan kuring. Jeung tina pinuhna anjeunna, urang sadaya geus narima, jeung rahmat gaganti rahmat. Sabab hukum dipasihkeun ngaliwatan Musa, sedengkeun rahmat jeung bebeneran datang ngaliwatan Yesus Kristus. Gusti Allah teu aya saurang anu kantos ningali, Putra tunggal anu aya dina pangkonan Rama, Anjeunna anu parantos ngajelaskeun.

Jeung ieu téh kasaksian ti Yohanes, nalika urang Yahudi ti Yerusalem ngirimkeun para imam jeung urang Lewi sangkan nanya ka anjeunna, Anjeun saha? Jeung anjeunna ngaku, jeung henteu nampik, jeung anjeunna ngaku yén abdi sanés Al-Masih. Jeung aranjeunna nanya ka anjeunna, Naon ku kituna? Naha anjeun Elias? Jeung anjeunna nyarios, Henteu. Naha anjeun nabi éta? Jeung anjeunna ngajawab, Henteu. Ceuk kuring ku kituna ka anjeunna, Saha anjeun, supados urang masihan jawaban ka nu geus ngirim urang? Naon anu anjeun nyarios ngeunaan diri anjeun sorangan? Ceuk anjeunna, Abdi téh sora

nu ngagorowok di gurun, luruskeun jalan Gusti, sakumaha ceuk nabi Yesaya.

Jeung nu geus dikirim éta téh ti nu Farisi, Jeung aranjeunna nanya ka anjeunna sarta ceuk ka anjeunna, Naon ku kituna anjeun ngabaptis, lamun anjeun lain Al-Masih, lain Elias, sareng lain nabi? Yohanes ngajawab ka aranjeunna, nyebutkeun, Abdi ngabaptis dina cai, tapi di tengah-tengah anjeun nangtung saurang anu anjeun henteu terang. Anjeunna sorangan nyaéta nu datang sanggeus kuring, anu geus jadi samémèh kuring, nu kuring henteu pantes pikeun ngabéréskeun tali sapatuna. Ieu kajadian di Betania, saluareun Walungan Yordan, dimana Yohanes keur ngabaptis.

Poé isukna, Yohanes ningali Yésus datang ka anjeunna, sarta nyarios, Tingali, Domba Allah anu mawa dosa dunya. Ieu téh nyaéta jalma anu kuring nyarioskeun, Sanggeus kuring aya lalaki anu geus aya sateuacan kuring, sabab anjeunna leuwih heula ti batan kuring. Jeung kuring henteu terang anjeunna, tapi supados anjeunna diungkabkeun ka Israil, kusabab ieu kuring sumping ngabaptis dina cai. Jeung Yohanes geus mere kasaksian, nyebutkeun yén kuring geus ningali Roh turun saperti japati ti langit, jeung tetep dina anjeunna. Jeung kuring henteu terang anjeunna, tapi nu parantos ngirim kuring pikeun ngabaptis dina cai, éta nyarios ka kuring, Kana saha waé anjeun ningali Roh turun sareng tetep kana anjeunna, ieu nyaéta nu ngabaptis dina Roh Suci. Jeung abdi geus ningali sarta geus masihan kasaksian yén Anjeunna téh Putra Allah.

□□□

Dina poé saterusna, Yohanes nangtung deui jeung dua urang tina murid-muridna, Jeung sanggeus neuteup ka Yesus anu leumpang, anjeunna nyebutkeun, Tingali, Domba Allah. Dua murid ngadéngé anjeunna nyarita, tuluy nuturkeun ka Yesus. Geus malik, Yesus ningali aranjeunna nuturkeun, tuluy nyarios ka aranjeunna, Naon anu anjeun milarian? Tapi aranjeunna nyarios ka anjeunna, Rabi (anu hartina ditarjamahkeun Guru), dimana anjeun cicing? Anjeunna nyarios ka aranjeunna, Hayu datang jeung tingali. Maranéhna datang kituna jeung nempo dimana anjeunna cicing, sarta maranéhna cicing di dinya jeung anjeunna dina poé éta. Éta kira-kira jam kasapuluh. Andréas, lanceukna Simon Petrus, mangrupa salah sahiji ti dua jalma anu geus ngadéngé ti Yohannes jeung geus nuturkeun ka manéhna. Manéhna heula manggihan lanceukna sorangan Simon, sarta nyebutkeun ka manéhna, Urang geus manggihan Mésias (nu hartina Kristus). Jeung dibawa anjeunna ka Yesus. Sanggeus neuteup ka anjeunna, Yesus ceuk, Anjeun téh Simon anak Yunus, anjeun bakal disebut Kefas, nu diartikan Petrus.

Poé saterusna, Yésus hayang indit ka Galilea, sarta manggihan Pilipus jeung nyarios ka anjeunna, Tuturkeun Abdi. Philip téh ti Betsaida, ti kota Andrew jeung Peter. Philip manggihan Natanael jeung nyebutkeun ka anjeunna, Saha anu ditulis ku Musa dina hukum jeung ku para nabi, urang geus manggihan anjeunna, nyaéta Yesus putra Yusup ti Nasaret. Jeung ceuk ka manéhna Natanael, Ti Nasarét bisa aya naon anu alus? Pilipus nyebutkeun ka manéhna, Hayu, datang jeung tingali. Yesus ningali Natanael datang ka anjeunna sarta nyarios ngeunaan anjeunna, Tingali,

sabenerna urang Israil, anu teu aya tipu daya dina dirina. Natanael nyarios ka Anjeunna, Ti mana Anjeun terang abdi? Yesus ngajawab sareng nyarios ka anjeunna, Sateuacan Pilipus nyauran anjeun, nalika anjeun aya di handapeun tangkal anjir, Abdi ningali anjeun. Natanael ngajawab jeung nyebutkeun ka anjeunna, Rabi, anjeun téh Putra Allah, anjeun téh Raja Israél. Yesus ngajawab jeung ceuk ka manéhna, Sabab kuring ceuk ka anjeun yén kuring nempo anjeun di handapeun tangkal anjir, anjeun percaya? Anjeun bakal ningali hal anu leuwih gede ti ieu. Sareng anjeunna nyarios ka anjeunna, Amin, amin, abdi nyarios ka anjeun, ti ayeuna anjeun bakal ningali langit dibuka, sareng para malaikat Allah naek sareng turun kana Putra Manusa.

□

Dina poé katilu aya kawinan di Kana, Galilea, jeung indung Yesus aya di dinya, Yesus jeung murid-murid-Na ogé disebut kana kawinan éta. Jeung sanggeus kakurangan anggur, indung Yesus nyarios ka anjeunna, Aranjeunna teu gaduh anggur. Yesus nyarios ka anjeunna, Naon urusan abdi jeung anjeun, awéwé? Jam abdi can acan sumping. Indungna nyarios ka para palayan, Naon waé anu dicarioskeun ka anjeun, pigawé. Aya genep kendi batu di dinya, disimpen pikeun beberesihan urang Yahudi, unggal-unggalna nampung dua atawa tilu takaran. Yesus nyarios ka aranjeunna, Eusian kendi-kendi cai ku cai. Jeung aranjeunna ngeusian éta kendi-kendi nepi ka pinuh. Jeung

anjeunna nyarios ka aranjeunna, Ciduk ayeuna jeung bawa ka pangurus pesta. Jeung aranjeunna mawa. Sakumaha pamingpin pésta ngaraos cai anu geus jadi anggur, tapi anjeunna henteu terang ti mana asalna, sedengkeun para palayan anu ngagambar cai téh terang, pamingpin pésta nelepon panganten lalaki. Jeung nyarios ka anjeunna, Unggal jalma mimitina nempatkeun anggur anu alus, jeung lamun aranjeunna geus mabok, lajeng anggur anu kirang alus, tapi anjeun geus nyimpen anggur anu alus nepi ka ayeuna. Ieu mangrupikeun awal tina tanda-tanda anu dilakukeun ku Yesus di Kana, Galilea, sareng Anjeunna nembongkeun kamulyaan-Na, sareng murid-murid-Na percaya ka Anjeunna.

Sanggeus ieu, anjeunna turun ka Kapernaum jeung indungna jeung dulur-dulurna jeung murid-muridna, sarta di dinya aranjeunna cicing teu lila.

Jeung geus deukeut Paskah urang Yahudi, sarta Yesus indit ka Yerusalem. Jeung manggihan di kuil jalma-jalma anu ngajual sapi jeung domba jeung japati, sarta para penukar duit anu keur linggih. Jeung sanggeus nyieun pecut tina tali, anjeunna ngusir kaluar kabéh tina kuil, domba jeung sapi, sarta tina tukang tukar duit anjeunna tuang kaluar koin-koin jeung malik méja-méja. Jeung ka jalma-jalma nu ngajual japati, cenah, Angkat ieu ti dieu, ulah ngajadikeun imah Bapa abdi jadi imah dagang. Murid-muridna teras nginget yén geus ditulis, Sémangat pikeun imah Anjeun bakal ngahakan kuring. Urang Yahudi teras ngajawab sareng nyarios ka anjeunna, Naon tanda anu anjeun

tunjukkeun ka urang sabab anjeun ngalakukeun hal-hal ieu? Yesus ngajawab jeung ceuk ka aranjeunna, Ruksak kuil ieu, jeung dina tilu poé kuring bakal ngangkat deui. Ceuk urang Yahudi, Opat puluh genep taun diwangun kuil ieu, jeung anjeun dina tilu poé bakal ngabangkitkeun eta? Éta jalma téh nyarios ngeunaan kuil awakna sorangan. Nalika Anjeunna dibangkitkeun tina maot, murid-murid-Na émut yén ieu anu anjeunna nyarioskeun, sareng aranjeunna percaya kana tulisan sareng kana kecap anu diomongkeun ku Yesus.

Nalika anjeunna aya di Yerusalem dina mangsa Paskah dina festival éta, loba jalma percaya kana ngaranna, ningali tanda-tanda anu dijieunna. Tapi Yesus sorangan henteu mercayakeun dirina ka aranjeunna, sabab anjeunna terang sadayana. Jeung yén anjeunna henteu peryogi saha waé anu mere kasaksian ngeunaan manusa, sabab anjeunna sorangan terang naon anu aya dina jero manusa.

□

Aya hiji lalaki ti golongan Farisi, ngaranna Nikodemus, pamingpin urang Yahudi. Ieu datang ka anjeunna peuting jeung ceuk ka anjeunna, Rabi, urang terang yén ti Allah anjeun geus datang salaku guru, sabab teu saurang ogé bisa ngalakukeun tanda-tanda ieu nu anjeun lakukeun, lamun Allah teu jeung anjeunna. Yesus ngajawab sareng nyarios ka anjeunna, Amin, amin, abdi nyarios ka anjeun, upami saha henteu dilahirkeun ti

luhur, anjeunna henteu tiasa ningali Karajaan Allah. Nikodemus nyarios ka anjeunna, Kumaha jalmi bisa dilahirkeun deui bari geus sepuh? Naha anjeunna bisa asup deui kana beuteung indungna pikeun kadua kalina sareng dilahirkeun? Yesus ngajawab, Saleresna, saleresna kuring nyarios ka anjeun, upami saha waé henteu dilahirkeun tina cai sareng Roh, anjeunna henteu tiasa asup kana Karajaan Allah. Nu dilahirkeun tina daging téh daging, jeung nu dilahirkeun tina Roh téh roh. Ulah heran yén kuring nyarios ka anjeun, anjeun kudu dilahirkeun deui ti luhur. Éta sumanget niup dimana waé anjeunna hayang, jeung anjeun ngadéngé sorana, tapi anjeun henteu terang ti mana asalna jeung ka mana anjeunna bade, kitu ogé unggal jalma anu geus dilahirkeun tina Sumanget éta. Nikodemus ngajawab sareng nyarios ka anjeunna, Kumaha tiasa hal-hal ieu kajadian? Yesus ngajawab jeung ceuk ka anjeunna, Anjeun téh guru urang Israél, tapi hal-hal ieu teu apal? Saleresna, saleresna, abdi nyarios ka anjeun yén naon anu urang terang, éta anu urang nyarioskeun, jeung naon anu urang geus tingali, éta anu urang saksikeun, tapi kasaksian urang teu ditampi ku anjeun. Upami hal-hal duniaawi geus kuring carioskeun ka anjeun jeung anjeun henteu percanten, kumaha upami kuring nyarioskeun ka anjeun hal-hal sawarga, naha anjeun bakal percanten? Jeung teu aya saurang ogé anu geus naék ka sawarga, iwal ti nu turun ti sawarga, nyaéta Putra Manusa anu aya di sawarga. Jeung sakumaha Musa ngangkat oray di gurun, kitu ogé Putra Manusa kudu diangkat, Supaya unggal jalma nu percaya ka anjeunna henteu binasa, tapi boga kahirupan langgeng. Kitu pisan Gusti Allah mikacinta dunya, nepi ka Anjeunna masihan Anak-Na nu

tunggal, supaya saha waé nu percaya ka Anjeunna moal binasa, tapi boga hirup langgeng. Sabab Allah henteu ngirimkeun Putra-Na ka dunya sangkan ngahukum dunya, tapi sangkan dunya disalametkeun ngaliwatan Anjeunna. Nu percaya ka anjeunna henteu dihukum, tapi nu henteu percaya geus dihukum, sabab anjeunna henteu percaya ka ngaran Putra tunggal Allah. Ieu téh pangadilanana, yén cahaya geus datang ka dunya, jeung jalma-jalma leuwih mikanyaah gelap tibatan cahaya, sabab pagawéan maranéhna jahat. Sabab unggal jalma anu ngalakukeun kajahatan hate kana cahaya jeung henteu datang ka cahaya, supaya karya-karyana henteu kakeunaan, Nu ngalakukeun kaleresan datang ka cahaya, supaya pagawéanana diungkabkeun, sabab éta dipigawé dina Allah.

Saatos ieu hal, Yesus jeung murid-muridna sumping ka tanah Yudea, sarta di dinya anjeunna cicing jeung maranehna sarta ngabaptis. Yohanes ogé keur ngabaptis di Ainon, deukeut Salim, sabab di dinya loba cai, jeung jalma-jalma datang sarta dibaptis. Can acan, sabab Yohanes teu acan dibuang ka panjara. Jadi aya panalungtikan ti para murid Yohanes jeung urang Yahudi ngeunaan beberesihan. Jeung aranjeunna sumping ka Yohanes sarta nyarios ka anjeunna, Rabi, jalma anu aya sareng anjeun di sabeulah walungan Yordan, anu anjeun parantos masihan kasaksian ngeunaan anjeunna, tingali, anjeunna ayeuna ngabaptis sareng sadayana jalma datang ka anjeunna. Yohanes ngajawab sareng nyarios, Manusa teu tiasa nampi nanaon, lamun henteu dipasihkeun ka anjeunna ti sawarga. Maranéhna sorangan anjeun mere kasaksian ka abdi yén abdi geus nyarios,

Abdi sanés Kristus, tapi abdi dikirim sateuacan anjeunna. Nu boga panganten awewe téh panganten lalaki, tapi sobat panganten lalaki nu nangtung jeung ngadéngé anjeunna, bungah pisan ku sora panganten lalaki. Ku kituna kabagjaan abdi geus pinuh. Éta kudu nambah, tapi kuring kudu ngurangan. Nu datang ti luhur aya di luhur sakabéh. Nu asalna ti bumi téh ti bumi jeung nyarita ngeunaan bumi. Nu datang ti sawarga aya di luhur sakabéh. Jeung naon anu geus katempo jeung kadéngé, éta dikasaksianana, jeung kasaksian anjeunna teu aya nu narima. Anu geus narima kasaksianana geus ngasegel yén Allah téh leres. Nu dikirimkeun ku Allah nyarita kecap-kecap Allah, sabab Allah masihan Roh henteu tina ukuran. Bapa mikanyaah putrana jeung geus masihan sagala hal dina leungeunna. Nu percaya ka Putra ngagaduhan hirup anu langgeng, tapi nu henteu nurut ka Putra moal ningali hirup, malah murka Allah tetep aya dina anjeunna.

□

Nalika Gusti terang yén para Farisi ngadéngé yén Yesus nyieun murid leuwih loba jeung ngabaptis tibatan Yohanes Sanajan memang Yesus sorangan henteu ngabaptis, tapi murid-murid-Na. Anjeunna ninggalkeun Yudea jeung indit ka Galilea. Éta perlu, tapi anjeunna kudu ngaliwatan Samaria. Ku kituna anjeunna datang ka hiji kota di Samaria anu disebut Sychar, deukeut tempat anu dipasihan ku Yakub ka Yusup, anakna. Aya cinyusu milik Yakub di dinya. Ku kituna Yésus, geus capé tina

perjalanan, diuk dina cinyusu éta, kira-kira jam kagenep. Aya awéwé ti Samaria datang pikeun ngala cai. Yésus nyarios ka manéhna, Pasihan abdi nginum. Sabab murid-muridna geus indit ka kota sangkan meuli kadaharan. Ku kituna, awéwé Samaria éta nyarios ka anjeunna, Kumaha anjeun, anu urang Yahudi, ménta nginum ka abdi, anu awéwé Samaria? Sabab urang Yahudi henteu gaul jeung urang Samaria. Yesus ngajawab sareng nyarios ka anjeunna, Upami anjeun terang kado ti Allah, sareng saha anu nyarios ka anjeun, Pasihan abdi nginum, anjeun bakal naroskeun ka anjeunna, sareng anjeunna bakal masihan ka anjeun cai hirup. Awéwé éta nyarios ka anjeunna, Gusti, anjeun teu gaduh ember, sareng sumurna jero, ti mana ku kituna anjeun tiasa gaduh cai anu hirup? Naha anjeun leuwih gede tibatan bapa urang Yakub, anu masihan sumur ieu ka urang, jeung anjeunna sorangan nginum tina eta, kitu deui anak-anak lalakina jeung sato-satona? Yesus ngajawab jeung nyarios ka anjeunna, Saha waé nu nginum tina cai ieu bakal haus deui, Saha waé anu nginum tina cai anu kuring bakal masihan ka anjeunna, moal haus deui salamina, tapi cai anu kuring bakal masihan ka anjeunna bakal jadi sumber cai anu ngocor dina dirina kana kahirupan anu langgeng. Éta awéwé nyarios ka anjeunna, Gusti, pasihan abdi ieu cai, supados abdi henteu haus sareng henteu kedah sumping ka dieu deui pikeun ngala cai. Yesus nyebutkeun ka manéhna, Indit sauran salaki anjeun jeung datang ka dieu. Awéwé éta ngajawab, Abdi henteu gaduh salaki. Yésus nyarios ka anjeunna, Leres pisan anjeun nyarios yén anjeun henteu gaduh salaki, Sabab anjeun geus kagungan lima lalaki, jeung ayeuna saha anu anjeun boga lain

salaki anjeun, ieu leres anu geus anjeun ucapkeun. Awéwé éta nyarios ka anjeunna, Gusti, abdi ningali yén anjeun téh nabi. Bapa-bapa urang di gunung ieu geus nyembah, sareng anjeun nyarios yén di Yerusalem aya tempat anu kedah dipake nyembah. Isa ngomong ka awéwé éta, Awéwé, percaya ka Abdi yén bakal datang waktu nalika anjeun moal nyembah ka Rama boh di gunung ieu boh di Yerusalem. Anjeun nyembah anu teu anjeun terang, kami nyembah anu kami terang, sabab kasalametan tina urang Yahudi. Tapi geus datang waktuna, jeung ayeuna geus aya, nalika para panyembah anu sajati bakal nyembah ka Rama dina roh jeung bebeneran, sabab Rama néangan jalma-jalma saperti kitu anu nyembah ka Anjeunna. Gusti téh roh, jeung nu nyembah ka Anjeunna kudu nyembah dina roh jeung bebeneran. Awéwé éta nyarios ka anjeunna, Abdi terang yén Mésias anu disebut Kristus badé sumping, nalika anjeunna sumping, anjeunna bakal ngumumkeun sadaya hal ka urang. Yesus nyarios ka anjeunna, Abdi nyaéta nu keur nyarios ka anjeun. Jeung kana ieu datang murid-murid anjeunna, sarta maranéhna reuwas yén anjeunna nyarios kalawan awéwé, tapi teu aya saurang ogé anu nyarios, Naon anu anjeun milarian atawa naon anu anjeun nyarioskeun kalawan manéhna? Ku kituna éta awéwé ninggalkeun kendi caina, tuluy indit ka kota, sarta nyarios ka jalma-jalma, Hayu tingali lalaki anu nyarios ka abdi sadaya naon anu abdi lakukeun. Naha ieu sanés Kristus? Ku kituna, aranjeunna kaluar ti kota jeung datang ka anjeunna.

Dina waktu antara éta, murid-murid nanya ka anjeunna bari

nyebutkeun, Rabi, mangga dahar. Tapi anjeunna nyarios ka aranjeunna, Abdi gaduh tuangeun pikeun didahar anu anjeun henteu terang. Para murid nyarios ka hiji-hijina, Naha teu aya nu mawa tuang ka anjeunna? Yesus nyarios ka aranjeunna, Dahareun abdi nyaéta sangkan abdi ngalaksanakeun kahayang Anjeunna anu parantos ngirim abdi sareng ngaréngsékeun pagawean-Na. Naha anjeun henteu nyarios yén masih aya opat bulan deui sareng panén bakal datang? Tingali, kuring nyarios ka anjeun, angkat panon anjeun sareng tingali ka lahan-lahan, sabab éta geus bodas siap pikeun panén. Jeung nu panén narima upah sarta ngumpulkeun buah pikeun hirup langgeng, supaya nu melak jeung nu panén bungah babarengan. Dina ieu kecap anu leres, yén anu nyebarkeun jeung anu panén téh béda jalma. Kuring ngutus anjeun pikeun metik anu henteu anjeun geus digawé, batur geus digawé, sareng anjeun asup kana hasil pagawéan maranéhna. Tina kota éta, loba urang Samaria percaya ka anjeunna kusabab kecap awéwé anu mere kasaksian, Anjeunna ngawartoskeun ka kuring sakabéh hal anu kuring kantos laksanakeun. Ku kituna, nalika urang Samaria sumping ka anjeunna, aranjeunna naroskeun ka anjeunna supaya cicing di antara aranjeunna, sareng anjeunna cicing di dinya dua dinten. Jeung leuwih loba pisan percaya kusabab kecap-Na. Ka éta awéwé maranéhna nyarios yén urang henteu deui percaya kusabab ucapan anjeun, sabab urang sorangan geus ngadéngé, jeung urang terang yén Ieu sabenerna nyaéta Juru Salamet dunya, nyaéta Kristus.

Saatos dua poé, manéhna indit ti dinya jeung angkat ka Galilea.

Sabab Yesus sorangan geus mere kasaksian yén nabi di tanah air sorangan henteu boga kahormatan. Nalika anjeunna sumping ka Galilea, urang Galilea nampi anjeunna, sabab geus ningali sagala nu anjeunna lakukeun di Yerusalem dina pésta, sarta maranéhna sorangan ogé geus sumping ka pésta éta.

Kituna Yesus datang deui ka Kana di Galilea, dimana Anjeunna ngajadikeun cai jadi anggur. Aya hiji pajabat karajaan anu putrana keur gering di Kapernaum, Ieu sanggeus ngadéngé yén Yésus geus datang ti Yudéa ka Galilea, indit ka anjeunna jeung nanya ka anjeunna sangkan turun jeung nyageurkeun anakna lalaki, sabab anakna téh rék maot. Ceuk kituna Yesus ka anjeunna, Lamun teu ningali tanda jeung kaheranan, anjeun moal percaya. Pejabat karajaan nyarios ka Anjeunna, Gusti, mangga turun sateuacan anak abdi maot. Yesus ngomong ka anjeunna, Indit, putra anjeun hirup. Lalaki éta percaya kana kecap anu diomongkeun ku Yesus ka anjeunna, sarta manéhna indit. Geus tapi basa anjeunna turun, budak-budak anjeunna papanggih ka anjeunna jeung ngalaporkeun, nyebutkeun yén hamba anjeun hirup. Anjeunna teras naroskeun ka aranjeunna ngeunaan jam nalika anjeunna janten langkung saé. Sareng aranjeunna nyarios ka anjeunna yén kamari jam katujuh muriangna parantos ngantunkeun anjeunna. Ku kituna bapa terang yén dina jam éta, nalika Yésus nyarios ka anjeunna yén anakna hirup, sareng anjeunna percaya, ogé sakabéh kulawargana. Ieu deui tanda anu kadua anu dijieun ku Yesus sanggeus datang ti Yudea ka Galilea.

Sanggeus ieu aya pesta urang Yahudi, sarta Yesus indit ka Yerusalem. Aya kolam renang domba di Yerusalem, anu disebut dina basa Ibrani Betesda, anu ngabogaan lima serambi. Di ieu tempat-tempat ngagolér jalma-jalma gering anu loba pisan, nu buta, nu lumpuh, nu garing, ngadagoan gerakan cai. Utusan turun ka kolam renang dina waktuna, jeung cai dikacaukan, ku kituna anu mimiti asup sanggeus cai dikacaukan jadi cageur tina naon waé panyakit anu keur nahan anjeunna. Aya hiji lalaki di dinya anu geus tilu puluh dalapan taun keur dina kalemahanna. Ningali ieu jalma ngagolér, jeung nyaho yén anjeunna geus lila kitu, Yesus nyebutkeun ka manéhna, Naha anjeun hayang jadi séhat? Jalma anu gering ngajawab ka anjeunna, Gusti, abdi teu gaduh jelema anu tiasa nempatkeun abdi kana kolam renang nalika caina kaganggu, sabab nalika abdi badé angkat, aya jelema séjén anu turun sateuacan abdi. Yesus nyarios ka anjeunna, Bangkit, angkat kasur anjeun sareng leumpang. Jeung langsung jadi séhat éta lalaki, sarta angkat tikar anjeunna jeung leumpang. Poé éta téh poé Sabat. Ku kituna urang Yahudi nyarios ka jalma anu geus cageur, Ieu poé Sabat, anjeun henteu diidinan ngangkat ranjang. Anjeunna ngajawab ka aranjeunna, Jalma anu geus nyageurkeun kuring, éta téh anu ngomong ka kuring, Angkat kasur anjeun jeung leumpang. Ku kituna aranjeunna nanya ka anjeunna, Saha éta jalma anu geus nyarios ka anjeun, Angkat ranjang anjeun jeung leumpang? Tapi anu geus cageur henteu terang saha éta, sabab Yesus geus

nyingkir bari aya balaréa di tempat éta. Saatos ieu, Yesus manggihan anjeunna di Bait Allah sarta nyarios ka anjeunna, Tingali, anjeun geus cageur. Ulah dosa deui, supaya henteu aya anu leuwih goréng kajadian ka anjeun. Éta lalaki indit jeung ngalaporkeun ka urang Yahudi yén Yesus anu geus nyageurkeun anjeunna.

Jeung kusabab ieu, urang Yahudi ngudag-ngudag Yésus jeung néangan pikeun maéhan Anjeunna, sabab Anjeunna ngalakukeun hal-hal ieu dina poé Sabat. Tapi Yesus ngajawab ka maranéhna, Bapa Kami nepi ka ayeuna kéné digawé, jeung Kami ogé digawé. Kusabab ieu, kituna leuwih seueur urang Yahudi néangan pikeun maéhan anjeunna, sabab anjeunna henteu ngan ukur ngaruksak sabat, tapi ogé nyebatkeun yén Allah téh Bapana sorangan, sahingga ngajadikeun dirina sarua jeung Allah.

Yesus ngajawab ku kituna jeung ceuk ka aranjeunna, Amin, amin, Kami nyebutkeun ka anjeun, Putra teu bisa ngalakukeun nanaon tina dirina sorangan, iwal lamun Anjeunna ningali Bapa ngalakukeunana. Sabab naon waé anu dilakukeun ku Bapa, éta ogé dilakukeun ku Putra dina cara anu sarua. Éta bapa mikanyaah putrana jeung nembongkeun sakabéh hal ka manéhna nu manéhna sorangan nyieun, jeung bakal nembongkeun pagawéan nu leuwih gedé ti ieu ka manéhna, supaya anjeun bisa heran. Sapertos Bapa ngabangkitkeun nu maot jeung méré kahirupan, kitu ogé Putra méré kahirupan ka saha waé nu dipikahoyong-Nya. Sabab Bapa henteu

nangtoskeun saurang ogé, tapi sadaya pangadilan parantos dipasrahkeun ka Putra. Supaya sadaya jalmi ngahormatan Putra sakumaha aranjeunna ngahormatan Bapa. Saha anu henteu ngahormatan Putra, anjeunna henteu ngahormatan Bapa anu parantos ngutus Anjeunna. Saleresna saleresna abdi nyarios ka anjeun yén jalma anu ngadangukeun kecap abdi sareng percanten ka Nu ngutus abdi gaduh kahirupan langgeng, sareng moal asup kana pangadilan, tapi parantos pindah tina maot kana kahirupan. Saleresna saleresna Abdi nyarios ka anjeun yén jam geus datang, sareng ayeuna nyaéta, nalika jalma-jalma anu maot bakal ngadangu sora Putra Allah, sareng anu geus ngadangu bakal hirup. Sapertos Bapa ngabogaan hirup dina dirina sorangan, kitu ogé Anjeunna masihan ka Putra pikeun ngabogaan hirup dina dirina sorangan, Jeung Anjeunna masihan wewenang ka anjeunna pikeun ngalaksanakeun kaadilan, sabab anjeunna nyaéta Anak Manusa. Ulah heran kana ieu, sabab bakal datang waktu dimana sakabéh jalma anu aya dina kuburan bakal ngadéngé sora-Na, Jeung bakal kaluar nu geus ngalakukeun hal-hal alus kana kabangkitan hirup, tapi nu geus ngalakukeun hal-hal jahat kana kabangkitan hukuman.

Abdi henteu sanggup ngalakukeun nanaon tina diri abdi sorangan. Sakumaha anu kadéngé ku abdi, kitu abdi nangtoskeun, sareng nangtosan abdi téh adil, sabab abdi henteu milarian kahayang abdi sorangan, tapi kahayang Bapa anu parantos ngirim abdi. Upami abdi mere kasaksian ngeunaan diri abdi sorangan, kasaksian abdi henteu leres. Aya batur anu mere kasaksian ngeunaan kuring, jeung kuring nyaho yén

kasaksian anu dibikeun ku anjeunna ngeunaan kuring téh leres. Anjeun geus ngirim utusan ka Yohanes, jeung manéhna geus mere kasaksian kana bebeneran. Tapi Abdi henteu nampi kasaksian ti manusa, tapi Abdi nyarioskeun ieu supados anjeun disalametkeun. Éta téh lampu anu ngaduruk jeung caang, tapi anjeun ngan hayang bungah sakedap dina cahyana. Abdi tapi gaduh kasaksian anu leuwih gede ti batan Yohanes, sabab pagawean anu dipasihan ka abdi ku Bapa sangkan diréngsé ku abdi, éta pagawean anu abdi lakukeun, mere kasaksian ngeunaan abdi yén Bapa geus ngirim abdi. Jeung Bapa anu geus ngirim kuring, Anjeunna sorangan geus mere kasaksian ngeunaan kuring. Anjeun teu acan kantos ngadéngé sora-Na, atawa ningali wujud-Na, Jeung kecap-Na henteu tetep dina anjeun, sabab saha anu dikirimkeun ku Anjeunna, ka ieu anjeun henteu percaya. Anjeun nalungtik tulisan-tulisan, sabab anjeun nyangka dina éta anjeun gaduh hirup langgeng, sareng éta-éta téh anu nyaksian ngeunaan abdi, Jeung anjeun teu hayang datang ka abdi sangkan anjeun boga hirup. Kamulyaan ti manusa henteu kuring tampa. Tapi kuring geus nyaho anjeun yén cinta ka Allah teu aya dina diri anjeun. Abdi parantos sumping dina nami bapa abdi, sareng anjeun henteu nampi abdi, upami aya batur sumping dina nami dirina sorangan, anjeunna bakal anjeun tampa. Kumaha anjeun tiasa percaya, bari narima kamulyaan ti hiji sarua séjén, sareng kamulyaan ti Allah anu ngan hiji henteu anjeun néangan? Ulah nyangka yén kuring bakal nuduh anjeun ka Bapa, anu nuduh anjeun téh Musa, ka saha anjeun geus miharep. Upami anjeun percaya ka Musa, anjeun bakal percaya ka abdi, sabab anjeunna nyerat

ngeunaan abdi. Upami anjeun henteu percaya ka tulisan-tulisan anjeunna, kumaha anjeun bakal percaya ka kecap-kecap abdi?

Sanggeus ieu hal, Yésus indit ka sabeulah laut Galilea, nyaéta laut Tiberias. Jeung aya balaréa anu loba nuturkeun ka anjeunna, sabab aranjeunna ningali tanda-tanda anu dijieunna pikeun jalma-jalma anu gering. Yésus naék ka gunung, jeung di dinya anjeunna linggih jeung murid-muridna. Éta tapi geus deukeut Paskah, pesta urang Yahudi. Sanggeus Yesus ngangkat panonna jeung ningali yén aya rombongan nu loba pisan datang ka anjeunna, anjeunna nyarios ka Pilipus, Ti mana urang kudu meuli roti sangkan maranéhna bisa dahar? Ieu tapi anjeunna nyarios kitu pikeun nguji anjeunna, sabab anjeunna sorangan geus terang naon anu rék dilakukeun. Pilipus ngajawab ka anjeunna, Roti dua ratus denarii henteu cukup pikeun aranjeunna sangkan masing-masing ti aranjeunna meunang saeutik. Salah saurang muridna nyarios ka anjeunna, nyaéta Andreas, lanceukna Simun Petrus, Aya budak hiji di dieu, anu boga lima roti sair jeung dua lauk, tapi ieu naon kana jadi loba? Ceuk Yesus, Parentahkeun jalma-jalma téh ngagolér. Aya jukut anu loba di éta tempat. Ku kituna, lalaki-lalaki téh ngagolér, jumlahna kira-kira lima rébu. Yesus nyokot eta roti-roti, sanggeus sukur, ngabagi ka murid-murid, jeung murid-murid ngabagi ka jalma-jalma nu ngagolér. Kitu deui lauk, sabaraha waé nu maranéhna hayang. Sakumaha aranjeunna geus pinuh,

anjeunna nyarios ka murid-muridna, Kumpulkeun potongan-potongan anu sésana, supados teu aya anu leungit. Ku kituna aranjeunna ngumpulkeun jeung ngeusian dua belas karanjang potongan-potongan tina lima roti sair nu sésana ti nu geus dahar. Jalma-jalma éta kituna, sanggeus ningali tanda anu dipigawé ku Yésus, nyarios yén ieu téh sabenerna nabi anu datang ka dunya. Jesus, ku sabab nyaho yén maranéhna rék datang jeung ngarebut Anjeunna sangkan ngajadikeun Anjeunna raja, mundur deui ka gunung, nyalira.

Nalika soré geus datang, murid-murid-Na turun ka laut, Jeung sanggeus asup kana parahu, maranéhna nuju ka peuntas laut ka Kapernaum. Poék geus turun, jeung Yésus can datang ka aranjeunna, Laut digugahkeun ku angin gedé anu niupan. Sanggeus ngadayung kira-kira dua puluh lima atawa tilu puluh stades, aranjeunna ningali Yesus leumpang di luhur laut jeung ngadeukeutan parahu, sarta aranjeunna sieun. Tapi Anjeunna nyarios ka aranjeunna, Abdi nyaéta, ulah sieun. Maranéhna hayang nyokot anjeunna kana parahu, jeung geuwat parahu éta geus nepi ka darat nu maranéhnauju.

Poé isukna, balaréa anu nangtung di sabeulah laut ningali yén parahu leutik séjén henteu aya di dinya iwal ti hiji éta anu dinaékan ku murid-murid-Na, jeung yén Yésus henteu asup babarengan jeung murid-murid-Na kana parahu leutik éta, tapi ngan murid-murid-Na waé anu indit, Tapi aya parahu-parahu ti Tiberias datang ka deukeut tempat dimana aranjeunna tuang roti sanggeus Gusti sukur. Nalika balaréa nempo yén Yésus jeung

murid-muridna henteu aya di dinya, maranéhna naék kana kapal-kapal jeung sumping ka Kapernaum pikeun néangan Yésus. Jeung sanggeus manggihan anjeunna di saluareun laut, aranjeunna ceuk ka anjeunna, Rabi, iraha anjeun sumping ka dieu? Yesus ngajawab ka aranjeunna sarta nyarios, Amin amin Kami nyarioskeun ka anjeun, anjeun milarian Kami, sanés sabab anjeun ningali tanda-tanda, tapi sabab anjeun tuang tina roti sareng anjeun kenyang. Gawé lain pikeun kadaharan anu ancur, tapi pikeun kadaharan anu tetep kana hirup langgeng, anu bakal dipasihkeun ku Putra Manusa ka anjeun, sabab Anjeunna geus dimeterai ku Rama, nyaéta Allah. Ku kituna kuring ceuk ka anjeunna, Naon anu kudu urang laksanakeun sangkan urang tiasa ngalaksanakeun pagawéan-pagawéan Allah? Yesus ngajawab sareng nyarios ka aranjeunna, Ieu mangrupikeun padamelan Allah, supados anjeun percanten ka saha anu diutus ku Anjeunna.

Maranéhna ceuk ka manéhna, Naon ku kituna anjeun ngalakukeun tanda sangkan urang tingali jeung urang bakal percaya ka anjeun? Naon anu anjeun kerjakeun? Bapa-bapa urang tuang manna di gurun, sakumaha geus ditulis, Anjeunna masihan roti ti langit ka maranéhna pikeun didahar. Ceuk Yésus ka maranéhna, Sajatina sajatina Kami nyarios ka anjeun, lain Musa anu parantos masihan roti ti sawarga ka anjeun, tapi Bapa Kami anu masihan roti ti sawarga anu sajati ka anjeun. Sabab roti ti Allah nyaéta nu turun ti sawarga jeung méré hirup ka dunya. Maranéhna nyarios ku kituna ka anjeunna, Gusti, salawasna pasihan ka urang roti ieu. Ceuk Yesus ka aranjeunna,

Abdi nyaéta roti hirup, saha anu datang ka abdi moal lapar, jeung saha anu percaya ka abdi moal haus kantos.

Tapi ceuk kuring ka anjeun yén anjeun geus ningali kuring, tapi anjeun henteu percaya. Unggal nu dipasihan ka abdi ku Bapa bakal datang ka abdi, jeung nu datang ka abdi moal bakal abdi usir kaluar. Sabab kuring geus turun ti langit, lain pikeun ngalakukeun kahayang kuring sorangan, tapi kahayang nu geus ngirim kuring. Ieu téh kahayang Bapa anu geus ngirim kuring, supaya sakabéh nu geus dipasihkeun ka kuring moal kuring leungitkeun, tapi kuring bakal ngabangkitkeun deui dina poé ahir. Ieu téh kahayang ti Nu geus ngirim Kami, supaya unggal jalma anu ningali Putra jeung percaya ka Anjeunna boga hirup langgeng, jeung Kami bakal ngabangkitkeun anjeunna dina poé ahir. Ku kituna urang Yahudi ngagerendeng ngeunaan anjeunna sabab anjeunna nyarios, Abdi mangrupikeun roti anu turun ti sawarga. Jeung maranéhna nyarios, Naha ieu lain Yesus putra Yusup, anu urang terang bapana jeung indungna? Kumaha kituna anjeunna nyarios yén Anjeunna geus turun ti sawarga? Kituna Yesus ngajawab sarta nyarios ka aranjeunna, Ulah ngagerendeng jeung hiji sarua sejen. Teu aya saurang ogé anu sanggup datang ka kuring, lamun bapa anu geus ngirim kuring henteu narik anjeunna, jeung kuring bakal ngahudangkeun anjeunna dina poé ahir. Geus ditulis dina kitab-kitab para nabi, yén maranéhna kabéh bakal diajaran ku Allah. Saha waé anu ngadéngé ti Bapa jeung diajar, datang ka abdi, Sanés yén aya nu geus ningali Rama, iwal nu ti Allah, ieu geus ningali Rama. Amen amen, Abdi nyarios ka anjeun, saha anu percaya ka Abdi

gaduh hirup anu langgeng. Abdi mangrupikeun roti kahirupan. Bapa-bapa anjeun tuang manna di gurun sareng maot. Ieu téh roti anu turun ti sawarga, sangkan saha waé anu ngadahar éta moal maot. Abdi mangrupikeun roti anu hirup anu turun ti langit, upami aya anu dahar tina roti ieu, anjeunna bakal hirup salamina. Sareng roti anu bakal abdi pasihan, nyaéta daging abdi, anu bakal abdi pasihan pikeun kahirupan dunya. Ku kituna, urang Yahudi téh pajoang ka hiji sarua séjén bari nyebutkeun, Kumaha ieu jalma bisa méré daging-Na ka urang pikeun didahar? Ceuk Yesus ka aranjeunna, Amin, amin, Kami nyarios ka anjeun, lamun anjeun teu dahar daging Putra Manusa jeung nginum getih-Na, anjeun moal boga hirup dina diri anjeun sorangan. Nu dahar daging abdi jeung nginum getih abdi boga hirup langgeng, jeung abdi bakal ngabangkitkeun anjeunna dina poé panungtung. Sabab daging abdi leres-leres mangrupi tuangeun, jeung getih abdi leres-leres mangrupi inuman. Nu dahar daging kuring jeung nginum getih kuring tetep di kuring, jeung kuring tetep di anjeunna. Sakumaha Bapa anu hirup ngutus kuring jeung kuring hirup ku sabab Bapa, kitu ogé jalma anu ngadahar kuring bakal hirup ku sabab kuring. Ieu téh nyaéta roti anu turun ti sawarga, sanés saperti bapa-bapa anjeun anu dahar manna teras maot, jalma anu dahar roti ieu bakal hirup salamina. Ieu hal ceuk nalika ngajar dina jamaah di Kapernaum.

Loba ku kituna geus ngadéngé ti murid-murid anjeunna ceuk, Teuas pisan ieu ucapan, saha anu sanggup ngadéngékeunana? Tapi Yesus nyaho dina haténa sorangan yén murid-murid Na

ngoropok ngeunaan ieu, ceuk ka aranjeunna, Ieu ngabalukarkeun anjeun titajong? Lamun kituna anjeun ningali Putra Manusa naék ka tempat dimana Anjeunna saméméhna? Éta roh téh anu ngahirupkeun, daging mah henteu aya mangpaatna, kecap-kecap anu kuring nyarioskeun ka anjeun téh roh jeung hirup. Tapi aya ti anjeun sababaraha anu henteu percaya. Sabab Yesus terang ti mimiti saha-saha anu henteu percaya jeung saha anu baris ngahianatkeun Anjeunna. Jeung anjeunna nyarios, Kusabab ieu kuring geus nyarios ka anjeun yén teu saurang ogé bisa datang ka kuring, lamun teu dibikeun ka anjeunna ti Bapa kuring. Tina ieu, loba murid-muridna indit ka tukang jeung henteu deui leumpang kalayan anjeunna. Ceuk kituna Yesus ka nu dua belas, Naha anjeun oge rék indit? Simon Peter ngajawab ka Anjeunna, Gusti, ka saha urang badé angkat? Anjeun gaduh kecap-kecap hirup anu langgeng. Jeung urang geus percaya sarta geus nyaho yén anjeun téh Kristus, Putra Allah anu hirup. Yesus ngajawab ka aranjeunna, Naha kuring henteu milih anjeun dua belas urang? Jeung ti anjeun, salah sahiji nyaéta setan. Anjeunna nyarios ngeunaan Yudah putra Simon Iskariot, sabab ieu jalma anu bade ngahianatkeun anjeunna, sanaos anjeunna salah sahiji tina dua belas murid.

□

Jeung Yésus leumpang sanggeus ieu di Galilea, sabab anjeunna henteu hayang leumpang di Yudea, lantaran urang Yahudi keur néangan anjeunna pikeun maéhan. Éta geus deukeut pesta

urang Yahudi nyaéta pesta Pondok. Ceuk kituna ka anjeunna dulur-dulurna, Pindah ti dieu jeung indit ka Yudea, supaya murid-murid anjeun ogé ningali pagawean anjeun nu anjeun lakukeun, Teu aya saurang ogé anu ngalakukeun hiji hal sacara rusiah bari néangan pikeun jadi kabuka. Lamun anjeun ngalakukeun hal-hal ieu, témbongkeun diri anjeun ka dunya. Sabab dulur-dulurna henteu percaya ka anjeunna. Yesus nyebutkeun ka aranjeunna, Waktos abdi can acan sumping, tapi waktos anjeun mah salawasna geus siap. Dunya teu bisa hate ka anjeun, tapi hate ka kuring, sabab kuring mere kasaksian ngeunaan anjeunna yén karya-karyana jahat. Anjeun angkat ka pésta ieu, abdi henteu acan angkat ka pésta ieu, sabab waktos abdi henteu acan digenepan. Tapi sanggeus nyarios ieu hal ka aranjeunna, anjeunna tetep di Galilea. Saatos dulur-dulurna angkat, anjeunna ogé angkat ka perayaan éta, sanés sacara terang-terangan, tapi sacara rusiah. Nu urang Yahudi kitu harita nyokot anjeunna dina pesta jeung maranéhna nyarios, Dimana éta jalma téh? Jeung aya seueur sungut-sungut ngeunaan anjeunna dina balaréa. Anu sababaraha nyarios yén anjeunna alus, anu séjén nyarios, Henteu, tapi anjeunna nyasabkeun balaréa. Teu aya saurang ogé anu wani nyarios sacara kabuka ngeunaan anjeunna kusabab sieun ka urang Yahudi.

Geus satengah perayaan, Yésus naék ka Bait Suci jeung ngajar. Jeung heran urang Yahudi bari nyebutkeun, Kumaha ieu jalma terang aksara, padahal henteu acan diajar? Ku kituna Yesus ngajawab ka aranjeunna sarta nyarios, Pangajaran kuring lain pangajaran kuring sorangan, tapi tina Nu geus ngirim kuring,

Upami aya nu hayang ngalakukeun kahayangna, anjeunna bakal nyaho ngeunaan pangajaran éta, naha éta ti Allah atawa abdi nyarios ti sorangan. Nu nyarita ti dirina sorangan néangan kamulyaan sorangan, tapi nu néangan kamulyaan ti nu geus ngirim anjeunna, ieu jalma leres, jeung teu aya kateuadilan dina anjeunna. Naha Moses henteu acan masihan hukum ka anjeun? Tapi teu aya sahiji ti anjeun anu ngalaksanakeun hukum éta. Naha anjeun narékahan pikeun maéhan kuring? Balaréa ngajawab jeung ceuk, Anjeun kaguna setan. Saha anu hayang maéhan anjeun? Yesus ngajawab jeung ceuk ka aranjeunna, Hiji pagawean Kuring geus dipigawé, jeung sakabéh maraném heran kusabab ieu. Moses geus masihan sunat ka anjeun, sanés sabab éta ti Moses, tapi ti karuhun, jeung dina poé Sabat anjeun nyunat lalaki. Lamun sunat ditarima ku lalaki dina poé Sabat sangkan hukum Musa henteu dilanggar, naha ka abdi anjeun ambek sabab abdi nyageurkeun sakabéh lalaki dina poé Sabat? Ulah nangtoskeun dumasar kana penampilan, tapi nangtoskeun kalayan kaadilan anu leres. Sababaraha urang Yerusalem nyarios, Naha ieu sanés jalma anu aranjeunna milarian pikeun dibunuh? Jeung tingali, anjeunna nyarios sacara kabuka, tapi teu aya nu nyarios nanaon ka anjeunna. Naha para pamingpin geus bener-bener terang yén ieu téh leres-leres Al-Masih? Tapi ieu urang terang ti mana asalna, sedengkeun Kristus lamun datang, teu aya saurang ogé terang ti mana asalna. Ku kituna Yesus ceurik kaluar di kuil bari ngajar, sarta nyebutkeun, Anjeun terang Kami, jeung anjeun terang ti mana Kami asalna, jeung Kami henteu datang ti diri Kami sorangan, tapi anu leres nyaeta Anjeunna anu geus ngirim Kami, saha anu anjeun

henteu terang, Abdi terang anjeunna, sabab abdi ti anjeunna sareng anjeunna parantos ngutus abdi. Ku kituna maranéhna nyobian nangkep anjeunna, tapi teu saurang ogé nempatkeun leungeun kana anjeunna, sabab jamna can datang. Loba jalma ti balaréa percaya ka anjeunna, sareng maranéhna nyarios, Lamun Kristus datang, naha anjeunna bakal ngalakukeun tanda-tanda anu leuwih loba tibatan anu geus dilakukeun ku ieu? Para Farisi ngadéngé balaréa ngaguruh ngeunaan Anjeunna, tuluy para Farisi jeung para imam kapala ngirimkeun asistén-asistén pikeun nangkep Anjeunna. Ceuk Yesus, Abdi masih sakedap waktos sareng anjeun, teras abdi bade angkat ka Nu parantos ngutus abdi. Anjeun bakal néangan kuring tapi moal manggihan, jeung dimana kuring aya, anjeun teu bisa datang. Ceuk kitu urang Yahudi ka diri sorangan, Ka mana ieu jalma bade indit, nepi ka urang moal manggihan anjeunna? Naha anjeunna bade indit ka tempat paburencayana urang Yunani jeung ngajar ka urang Yunani? Naon ieu ucapan anu cenah, Anjeun bakal néangan kuring jeung moal manggihan kuring, jeung dimana kuring aya, anjeun moal bisa datang?

Dina poé panungtung anu agung tina festival éta, Yesus nangtung jeung ngagorowok nyebutkeun, Lamun aya saha anu haus, hayu anjeunna datang ka abdi jeung nginum. Nu percaya ka abdi, sakumaha ceuk dina tulisan suci, walungan-walungan cai hirup bakal ngalir ti jero beuteungna. Ieu ceuk ngeunaan Roh anu baris ditarima ku jalma-jalma anu percaya ka anjeunna, sabab Roh Suci can aya, lantaran Yesus can dimulyakeun. Loba ku kituna ti riungan sanggeus ngadéngé

kecap éta nyarios, Ieu téh leres-leres nabi. Batur nyarios, Ieu téh Kristus, batur nyarios, Naha Kristus datang ti Galilea? Naha éta tulisan henteu nyarios yén Kristus datang ti siki Daud jeung ti Betlehem, kampung dimana Daud cicing? Pamisah kituna lumangsung dina balaréa kusabab anjeunna. Sababaraha di antarana hayang nangkep anjeunna, tapi teu aya nu nempatkeun leungeunna ka anjeunna. Para asistén datang ka para imam agung jeung urang Parisi, sarta eta jalma-jalma nyarios ka aranjeunna, Naha anjeun henteu mawa anjeunna? Para asistén ngajawab, Teu pernah aya manusa anu nyarios saperti ieu manusa. Para Farisi teras ngajawab ka maranéhna, Naha anjeun ogé geus kasasar? Naha aya saha ti para pamingpin anu percaya ka anjeunna atawa ti para Farisi? Tapi balaréa ieu anu teu nyaho hukum téh dikutuk. Nikodemus nyarios ka aranjeunna, anu geus datang peuting ka anjeunna, salah sahiji ti aranjeunna, Naha hukum urang ngahukum jalma, lamun henteu ngadéngé ti manéhna heula jeung terang naon anu dipigawéna? Maranéhna ngajawab sareng nyarios ka anjeunna, Naha anjeun ogé ti Galilea? Panalungtik sareng tingali yén nabi ti Galilea henteu acan dibangkitkeun. Jeung unggal jalma indit ka imahna sorangan.

□

Jesus tapi manéhna indit ka Gunung Olives. Subuh, anjeunna datang deui ka kuil, jeung sakabéh jalma datang ka anjeunna, sarta sanggeus diuk, anjeunna ngajar aranjeunna. Para ahli

Taurat jeung urang Farisi ngabawa hiji awéwé anu geus katangkep keur zinah, sarta maranéhna ngadegkeun manéhna di tengah-tengah Aranjeunna nyarios ka anjeunna, Guru, awéwé ieu geus katangkep bari keur ngalakukeun zinah. Jeung dina hukum urang, Musa maréntahkeun yén awéwé-awéwé saperti kitu kudu dilemparan batu. Anjeun ku kituna naon nyebutkeun? Ieu tapi ceuk nguji anjeunna, sangkan aranjeunna bisa boga tuduhan ngalawan anjeunna. Tapi Yesus tungkul ka handap, ku ramo nulis kana taneuh. Tapi nalika aranjeunna tetep nanya ka anjeunna, anjeunna ngadeg sareng nyarios ka aranjeunna, Saha di antara anjeun anu teu dosa, hayu anjeunna anu mimiti ngalungkeun batu ka dirina. Jeung deui ngabengkok ka handap, anjeunna nulis kana taneuh. Tapi sanggeus ngadéngé, maranéhna kaluar hiji-hiji, mimiti ti nu sepuh, jeung ditinggalkeun Yésus jeung éta awéwé anu aya di tengah. Sanggeus ningali ka luhur, Yésus nyarios ka dinya, Awéwé, dimana aranjeunna? Euweuh saurang anu ngahukum anjeun? Tapi manéhna nyarios, Teu aya saurang ogé, Gusti. Teras Yésus nyarios, Kuring ogé henteu ngahukum anjeun. Indit, sareng ti ayeuna ulah deui dosa.

Deui jadi ka aranjeunna, Yesus nyarios nyebutkeun, Abdi nyaéta cahaya dunya, anu nuturkeun ka abdi moal leumpang dina gelap, tapi bakal gaduh cahaya hirup. Ceuk ku urang Parisi ka anjeunna, Anjeun mere kasaksian ngeunaan diri anjeun sorangan, kasaksian anjeun teh henteu leres. Yesus ngajawab sareng nyarios ka aranjeunna, Sanajan Abdi masihan kasaksian ngeunaan diri Abdi sorangan, kasaksian Abdi leres, sabab Abdi

terang ti mana Abdi sumping sareng ka mana Abdi bade. Tapi anjeun henteu terang ti mana Abdi sumping atanapi ka mana Abdi bade. Anjeun nangtoskeun numutkeun daging, abdi henteu nangtoskeun saha-saha. Jeung upami kuring nangtoskeun, pangadilan abdi leres, sabab abdi henteu nyalira, tapi abdi jeung Bapa anu geus ngirim abdi. Jeung dina hukum anjeun ogé geus ditulis yén kasaksian dua jalma téh leres. Abdi mangrupikeun anu masihan kasaksian ngeunaan diri abdi sorangan, sareng Bapa anu ngutus abdi ogé masihan kasaksian ngeunaan abdi. Maranéhna nyarios ka manéhna, Dimana aya bapa anjeun? Yésus ngajawab, Anjeun henteu terang kuring atawa bapa kuring. Lamun anjeun terang kuring, anjeun ogé bakal terang bapa kuring. Ieu kecap-kecap dicarioskeun ku Yesus di perbendaharaan, bari ngajar di Bait Allah, sareng teu aya saurang ogé anu nyekel Anjeunna, sabab jam-Na can acan sumping.

Ceuk ku Yésus deui ka maranéhna, Abdi badé angkat, sareng anjeun bakal milarian abdi, sareng anjeun bakal maot dina dosa anjeun. Ka mana abdi badé angkat, anjeun moal tiasa sumping. Ku kituna urang Yahudi nyarios, Naha anjeunna moal maéhan dirina sorangan, sabab anjeunna nyarios, Dimana abdi angkat, anjeun henteu tiasa sumping? Jeung ceuk ka aranjeunna, Anjeun téh ti handap, abdi ti luhur. Anjeun téh ti dunya ieu, abdi henteu ti dunya ieu. Ku kituna kuring geus nyarios ka anjeun yén anjeun bakal maot dina dosa-dosa anjeun, sabab lamun anjeun henteu percaya yén kuring nyaéta Anjeunna, anjeun bakal maot dina dosa-dosa anjeun. Maranéhna nyarios ku

kituna ka anjeunna, Anjeun saha? Sareng Yésus nyarios ka aranjeunna, Ti mimiti, naon anu kuring nyarioskeun ka anjeun. Loba pisan anu kuring boga pikeun nyarioskeun jeung nangtoskeun ngeunaan anjeun, tapi nu parantos ngirim kuring téh leres, jeung kuring, naon anu kuring ngadéngé ti anjeunna, éta hal kuring nyarioskeun ka dunya. Aranjeunna henteu terang yén Anjeunna nyarioskeun ngeunaan Bapa ka aranjeunna. Ceuk Yésus ku kituna ka aranjeunna, Iraha anjeun ngangkat luhur Putra Manusa, lajeng anjeun bakal nyaho yén Abdi nyaéta Anjeunna, jeung ti diri Abdi sorangan Abdi henteu ngalakukeun nanaon, tapi sakumaha Bapa Abdi geus ngajar Abdi, ieu hal Abdi nyarioskeun. Jeung nu geus ngirim kuring téh aya babarengan jeung kuring, Bapa henteu ninggalkeun kuring nyalira, sabab kuring salawasna ngalakukeun hal-hal anu pikaresepeun ka Anjeunna. Nalika anjeunna nyarios ieu hal, loba jalma percaya ka anjeunna.

Ku kituna Yésus nyarios ka urang Yahudi anu geus percaya ka anjeunna, Upami anjeun tetep dina kecap abdi, anjeun sabenerna murid abdi, Jeung anjeun bakal nyaho kabeneran, jeung kabeneran bakal ngabébaskeun anjeun. Maranéhna ngajawab ka anjeunna, Kami téh turunan Abraham, jeung ka saha waé kami henteu kantos jadi budak. Kumaha anjeun nyarios yén anjeun bakal jadi bébas? Yesus ngajawab ka aranjeunna, Amin amin, kuring nyebutkeun ka anjeun yén unggal jalma nu ngalakukeun dosa téh budak tina dosa. Tapi budak henteu tetep di jero imah salamina, anak tetep salamina. Upami kituna Anak ngabébaskeun anjeun, sabenerna anjeun

bakal bébas. Abdi terang yén anjeun turunan Abraham, tapi anjeun narékahan pikeun maéhan abdi, sabab firman abdi henteu ditampi ku anjeun. Abdi nyarioskeun naon anu ku abdi ditingali ti Bapa abdi, sareng anjeun ogé ngalakukeun naon anu ku anjeun ditingali ti bapa anjeun. Aranjeunna ngajawab jeung ceuk ka Anjeunna, Bapa urang nyaéta Abraham. Yesus ngomong ka aranjeunna, Lamun anjeun barudak Abraham, anjeun bakal ngalakukeun pagawéan Abraham. Ayeuna tapi anjeun néangan kuring pikeun maéhan, lalaki anu geus nyarioskeun bebeneran ka anjeun, anu kuring ngadéngé ti Allah. Ieu Abraham henteu kantos ngalakukeun. Anjeun ngalakukeun pagawéan bapa anjeun. Aranjeunna nyarios ku kituna ka anjeunna, Kami lain dilahirkeun tina cabul, kami ngan gaduh hiji Bapa, nyaéta Allah. Ceuk Yesus ka aranjeunna, Upami Allah téh bapa anjeun, anjeun bakal bogoh ka abdi, sabab abdi kaluar ti Allah sareng parantos sumping. Abdi henteu sumping ti diri abdi sorangan, tapi Anjeunna anu ngutus abdi. Naha anjeun teu ngarti ucapan kuring? Sabab anjeun teu sanggup ngadéngé kecap kuring. Anjeun asalna tina bapa sétan, jeung kahayang bapa anjeun rék dilaksanakeun ku anjeun. Manéhna téh pembunuh manusa ti mimiti, jeung teu nangtung dina bebeneran, sabab teu aya bebeneran dina manéhna. Iraha manéhna nyarios bohong, manéhna nyarios tina milikna sorangan, sabab manéhna téh tukang bohong jeung bapana ogé kitu. Tapi kusabab kuring nyarios kaleresan, anjeun henteu percanten ka abdi. Saha ti anjeun anu ngabuktikeun kuring ngeunaan dosa? Upami kuring nyarios kaleresan, naha anjeun henteu percanten ka kuring? Nu anu ti Allah ngadéngé kecap-kecap Allah, sabab ieu anjeun

henteu ngadéngé, sabab anjeun henteu ti Allah. Urang Yahudi teras ngajawab sareng nyarios ka anjeunna, Naha henteu leres kami nyarios yén anjeun téh urang Samaria sareng gaduh setan? Yesus ngajawab, Abdi henteu gaduh setan, tapi abdi ngahargaan Bapa abdi, sareng anjeun ngahina abdi. Abdi tapi henteu milarian kamulyaan abdi, aya nu milarian jeung nangtoskeun. Satemenna satemenna Abdi nyarios ka anjeun, upami aya jalma anu ngajaga firman Abdi, anjeunna moal ningali maot salami-lamina. Ceuk urang Yahudi ka anjeunna, Ayeuna kami geus nyaho yén anjeun boga sétan. Ibrahim geus maot jeung para nabi ogé, tapi anjeun nyebutkeun, Lamun aya nu ngajaga kecap Kami, moal ngarasakeun maot salamina. Naha anjeun leuwih gede tibatan bapa urang Abraham, anu geus maot? Para nabi ogé geus maot. Saha anjeun nyieun diri anjeun? Yesus ngajawab, Upami abdi mulyakeun diri abdi sorangan, kamulyan abdi teu aya artina. Aya Rama abdi anu mulyakeun abdi, anu anjeun nyarios yén Anjeunna téh Gusti anjeun. Jeung anjeun henteu acan nyaho anjeunna, tapi abdi nyaho anjeunna. Jeung lamun abdi nyarios yén abdi henteu nyaho anjeunna, abdi bakal jadi sami sareng anjeun, tukang bohong, tapi abdi nyaho anjeunna jeung abdi ngajaga kecap-Na. Abraham bapa anjeun gumbira sangkan anjeunna ningali poé abdi, sareng anjeunna ningali sareng anjeunna gumbira. Ceuk urang Yahudi ka anjeunna, Anjeun teu acan lima puluh taun, jeung geus ningali Abraham? Yesus nyarios ka aranjeunna, Amin, amin, Abdi nyarios ka anjeun, sateuacan Abraham aya, Abdi parantos aya. Maranéhna ngangkat batu-batu sangkan bisa ngalungkeun ka anjeunna. Tapi Yésus nyumput, tuluy kaluar ti Bait Suci bari

ngaliwatan tengah-tengah maranéhna, jeung ngaliwat kitu.

Jeung basa ngaliwat, manéhna nempo hiji lalaki anu buta ti mimiti lahir. Jeung murid-muridna nanya ka anjeunna, nyebutkeun, Rabi, saha anu dosa, ieu jalma atawa kolotna, sangkan anjeunna dilahirkeun buta? Yesus ngajawab, Lain ieu jalma nu dosa, lain ogé kolotna, tapi sangkan gawé-gawéna Allah diungkabkeun dina anjeunna. Abdi kedah ngerjakeun pagawéan ti Anjeunna anu parantos ngutus abdi dugi ka masih beurang, sabab wengi bakal datang nalika teu aya saurang ogé anu tiasa digawé. Iraha di dunya ieu, abdi mangrupikeun cahaya dunya. Sanggeus nyarios kitu, anjeunna nyiduh ka taneuh jeung ngadamel leutak tina ludahna, tuluy ngoles leutak éta kana panon jalma buta. Jeung ceuk ka manéhna, Indit nyeuseuh kana kolam renang Siloam, nu hartina Dikirim. Ku kituna manéhna indit jeung nyeuseuh, sarta datang bari bisa ningali.

Para tatangga jeung jalma-jalma anu ningali anjeunna samémehna yén anjeunna buta, nyarios, Naha ieu lain jalma anu biasa diuk jeung menta-menta? Batur nyarios yén ieu anjeunna, tapi batur nyarios yén sami ka anjeunna. Éta jalma nyarios, Abdi téh anjeunna. Maranéhna nyarios ku kituna ka anjeunna, Kumaha panon anjeun dibuka? Éta jalmi ngajawab sarta nyarios, Lalaki anu disebut Yésus ngadamel leutak sareng

ngoléskeun kana panon kuring, teras nyarios ka kuring, Indit ka kolam Siloam sareng nyeuseuh. Saatos indit sareng nyeuseuh, kuring tiasa ningali. Kuring ceuk ku kituna ka anjeunna, Dimana éta jalma? Anjeunna nyebutkeun, Kuring henteu terang.

Aranjeunna mingpin anjeunna ka nu Farisi, jalma nu kantos buta. Éta poé Sabat nalika Yésus nyieun leutak jeung muka panonna. Deui ku kituna maranéhna nanya ka anjeunna jeung urang Parisi kumaha anjeunna narima deui tetempoan. Tapi anjeunna ceuk ka aranjeunna, Anjeunna nempatkeun leutak kana panon abdi, jeung abdi ngumbah, jeung abdi ningali. Ceuk éta sababna ti sababaraha urang Parisi, Ieu lalaki téh lain ti Allah, sabab anjeunna henteu ngajaga sabat. Anu séjén ceuk, Kumaha bisa lalaki dosa ngalakukeun tanda-tanda saperti kitu? Jeung aya perpecahan di antara aranjeunna. Maranéhna nyarios ka nu buta deui, Anjeun kumaha nyarios ngeunaan anjeunna, sabab anjeunna muka panon anjeun? Tapi anjeunna ceuk, Anjeunna téh nabi. Ku kituna urang Yahudi henteu percaya ngeunaan anjeunna yén anjeunna buta jeung geus narima deui panglihatanana, nepi ka maranéhna ngagero kolotna jalma anu geus narima deui panglihatanana. Jeung aranjeunna naroskeun ka aranjeunna bari nyarios, Ieu mangrupikeun putra anjeun, anu anjeun nyarios yén anjeunna dilahirkeun buta? Kumaha kituna ayeuna anjeunna tiasa ningali? Kolot-kolotna ngajawab ka aranjeunna sarta nyarios, Kami terang yén ieu téh putra kami jeung yén anjeunna dilahirkeun buta, Kumaha tapi ayeuna anjeunna ningali, urang henteu terang, atawa saha anu muka panonna, urang henteu terang. Anjeunna geus cukup umur,

tanya ka anjeunna, anjeunna bakal nyarita ngeunaan dirina sorangan. Ieu hal ceuk kolot-kolotna, sabab maranéhna sieun ka urang Yahudi, margi urang Yahudi geus sapuk yén lamun aya saha waé anu ngaku anjeunna Kristus, bakal diusir tina jamaah. Kusabab ieu kolot-kolotna nyarios yén anjeunna geus cukup umur, tanya ka manéhna. Maranéhna nyauran deui pikeun kadua kalina ka éta lalaki anu tadina buta, sarta ceuk ka manéhna, Pasihan kamulyaan ka Allah, urang nyaho yén éta lalaki ieu jalma dosa. Dijawab ku kituna éta jeung ceuk, Lamun anjeunna dosa téh, kuring henteu terang. Hiji anu kuring terang, yén kuring anu buta ayeuna kuring tiasa ningali. Kuring ceuk ka anjeunna deui, Naon anu anjeunna lakukeun ka anjeun? Kumaha anjeunna muka panon anjeun? Anjeunna ngajawab ka aranjeunna, Kuring geus nyarios ka anjeun, jeung anjeun henteu ngadéngékeun. Naha deui anjeun hayang ngadéngé? Naha anjeun ogé hayang jadi murid-muridna? Aranjeunna ngahina anjeunna sareng nyarios, Anjeun murid jalma éta, tapi kami mah murid Musa. Urang terang yén Allah geus nyarita ka Musa, tapi urang henteu terang ti mana anjeunna. Éta lalaki ngajawab jeung ceuk ka maranéhna, Dina hal ieu mah héran pisan, yén anjeun henteu terang ti mana anjeunna, padahal anjeunna parantos muka panon kuring. Urang terang yén Allah henteu ngadangukeun jalma-jalma dosa, tapi lamun aya nu takwa ka Allah jeung ngalakukeun wasiat-Na, Anjeunna ngadangukeun jalma éta. Ti mimiti jaman teu acan kantos kadéngé yén aya saha waé anu muka panon jalma anu buta ti mimiti lahir. Upami ieu jalma henteu ti Gusti, anjeunna moal tiasa ngalakukeun nanaon. Maranéhna ngajawab jeung ceuk ka

manéhna, Anjeun dilahirkeun dina dosa sakabéhna, tapi anjeun ngajar urang? Tuluy maranéhna ngusir manéhna kaluar. Yesus ngadéngé yén aranjeunna geus ngusir manéhna ka luar, sarta sanggeus manggihan manéhna, Yesus nyarios ka manéhna, Naha anjeun percaya ka Putra Allah? Éta jalma ngajawab jeung ceuk, Saha éta, Gusti, sangkan kuring percaya ka manéhna? Ceuk Yesus ka anjeunna, Anjeun geus ningali anjeunna, jeung nu keur nyarita ka anjeun téh nyaéta Anjeunna. Nu tapi ceuk, Abdi percaya, Gusti, jeung sujud ka Anjeunna. Jeung ceuk Yesus, Abdi sumping ka dunya ieu pikeun pangadilan, supados jalma-jalma anu teu ningali jadi bisa ningali, jeung jalma-jalma anu ningali jadi buta. Jeung aranjeunna ti golongan Parisi anu aya jeung anjeunna ngadéngé hal-hal ieu, sarta ceuk ka anjeunna, Naha urang ogé buta? Ceuk Yésus ka maranéhna, Upami anjeun buta, anjeun moal gaduh dosa, tapi ayeuna anjeun nyarios yén urang ningali, ku kituna dosa anjeun tetep aya.

□□

Saleresna, saleresna abdi nyarios ka anjeun, anu henteu asup ngaliwatan panto ka palataran domba, tapi naék ti tempat séjén, éta jalma téh maling sareng garong. Tapi anu asup ngaliwatan panto téh nyaéta pangon domba. Pikeun ieu panjaga panto muka, jeung domba-domba ngadéngé sora anjeunna, jeung anjeunna nyauran domba-domba sorangan dumasar kana ngaran jeung mingpin aranjeunna kaluar. Jeung iraha anjeunna mawa kaluar domba-domba sorangan, anjeunna miang

sateuacan aranjeunna, jeung domba-domba nuturkeun ka anjeunna, sabab aranjeunna terang sora anjeunna. Tapi ka jalma asing aranjeunna moal nuturkeun, malah bakal kabur ti anjeunna, sabab aranjeunna henteu terang sora jalma asing. Ieu paribasa ceuk Yesus ka aranjeunna, tapi maranéhna henteu ngarti naon anu dicarioskeun ka aranjeunna. Ceuk deui ka aranjeunna nu Yesus, Amin, amin, kuring nyarios ka anjeun yén kuring téh panto pikeun domba-domba. Sadayana anu sumping sateuacan abdi téh maling jeung garong, tapi domba-domba henteu ngadéngékeun aranjeunna. Abdi mangrupikeun panto; ngaliwatan abdi, upami aya anu asup, anjeunna bakal disalametkeun, sareng anjeunna bakal asup sareng kaluar, sareng anjeunna bakal mendakan padang rumput. Éta maling henteu datang iwal ti pikeun maling, maéhan, sareng ngancurkeun; abdi sumping supados aranjeunna gaduh kahirupan sareng gaduh sacara pinuh. Abdi téh pangangon anu hadé. Pangangon anu hadé nempatkeun jiwana pikeun domba-dombana, Éta pagawé upahan, anu sanés angon jeung domba-domba téh lain milikna sorangan, ningali ajag datang, tuluy ninggalkeun domba-domba téa jeung kabur. Ajag ngarebut jeung ngabubarkeun domba-domba téa. Tapi éta pagawé upahan kabur, sabab manéhna téh pagawé upahan jeung henteu paduli ka domba-domba. Abdi mangrupikeun pangangon anu hadé, sareng abdi terang anu kagungan abdi sareng dipikanyaho ku anu kagungan abdi. Sakumaha Bapa terang ka abdi sareng abdi terang ka Bapa, sareng jiwa abdi dipasrahkeun pikeun domba-domba. Jeung aya domba séjén anu kuring boga, anu henteu asalna tina palataran ieu, sareng

éta-éta ogé kedah kuring bawa, sareng aranjeunna bakal ngadangu sora kuring, sareng bakal janten hiji domba, hiji angon. Kusabab ieu Bapa mikanyaah kuring, sabab kuring nempatkeun jiwa kuring, supaya kuring tiasa nyokot eta deui. Teu aya saurang ogé anu nyokot éta ti abdi, tapi abdi sorangan anu nempatkeun éta. Abdi gaduh wewenang pikeun nempatkeun éta, sareng abdi gaduh wewenang pikeun nyandak éta deui. Paréntah ieu abdi tampi ti Bapa abdi. Pamisah ku kituna deui kajadian di antara urang Yahudi kusabab kecap-kecap ieu. Tapi loba ti aranjeunna nyarios, Anjeunna kagaduhan sétan sareng gélo, naha anjeun ngadangukeun anjeunna? Batur nyarios, Ieu kecap-kecap lain tina jalmi anu karasukan sétan. Naha sétan bisa muka panon jalmi buta?

Aya kajadian dedikasi di Yerusalem, jeung waktu éta usum tiis. Jeung Yésus leumpang di kuil dina serambi Suléman. Ku kituna urang Yahudi ngepung anjeunna sarta nyarios ka anjeunna, Nepi ka iraha anjeun ngagantungkeun jiwa urang? Lamun anjeun téh Kristus, nyarios ka urang sacara terus terang. Yesus ngajawab ka aranjeunna, Kuring geus nyarios ka anjeun, tapi anjeun teu percaya. Karya-karya anu kuring lakukeun dina ngaran Bapa kuring, éta anu mere kasaksian ngeunaan kuring, Tapi anjeun henteu percanten, sabab anjeun sanés tina domba-domba abdi, sakumaha anu parantos abdi carioskeun ka anjeun. Domba-domba milik abdi ngadangu sora abdi, sareng abdi terang aranjeunna, sareng aranjeunna nuturkeun ka abdi. Jeung abdi masihan hirup langgeng ka aranjeunna, jeung aranjeunna moal binasa salami-lamina, jeung moal aya saha anu bakal

ngarebut aranjeunna tina leungeun abdi. Bapa kuring, anu geus masihan ka kuring, leuwih gede ti sakabéhna, jeung teu aya saurang ogé anu bisa ngarebut tina leungeun bapa kuring. Abdi jeung Bapa téh hiji. Ku kituna, urang Yahudi mawa deui batu-batu pikeun ngalemparan anjeunna. Yesus ngajawab ka aranjeunna, Loba karya alus geus kuring tembongkeun ka anjeun ti Bapa abdi, kusabab karya nu mana ti antarana anjeun ngalemparan batu ka abdi? Urang Yahudi ngajawab ka Anjeunna, Lain kusabab gawé anu hadé kami ngalemparan batu ka anjeun, tapi kusabab hujat, sabab anjeun, anu manusa, ngajadikeun diri anjeun Allah. Yesus ngajawab ka aranjeunna, Naha teu aya ditulis dina hukum anjeun, Abdi nyarios, anjeun téh dewa-dewa? Upami Anjeunna nyebat éta jalma-jalma dewa-dewa, ka saha firman Allah sumping, jeung Kitab Suci teu tiasa dibatalkeun, Anu geus disucian ku Bapa jeung geus dikirim ka dunya, anjeun nyebutkeun yén ngahujat, sabab kuring ngomong, Abdi Putra Allah? Lamun kuring henteu ngalakukeun karya-karya Bapa kuring, ulah percaya ka kuring, Lamun tapi kuring ngalakukeun, sanajan ka kuring teu percaya, ka éta karya-karya percaya, supaya terang jeung percaya yén dina kuring aya Bapa jeung kuring dina Anjeunna. Maranéhna nyobian deui pikeun nangkep anjeunna, tapi anjeunna lolos tina leungeun maranéhna.

Manéhna indit deui ka sabeulah walér Walungan Yordan, ka tempat dimana Yohanes mimiti ngabaptis, sarta cicing di dinya. Sarta loba jalma datang ka anjeunna sarta nyarios yén Yohanes memang henteu ngadamel tanda nanaon, tapi sagala anu

dicarioskeun ku Yohanes ngeunaan ieu, sadayana leres. Jeung loba di dinya percaya ka anjeunna.

□□

Aya hiji jelema gering ngaranna Lazarus ti Betani, ti kampung Maria jeung Marta adina nya. Éta Maria anu geus ngoles Gusti kalayan minyak wangi jeung ngusap suku-Na ku buukna, anu lanceukna nyaéta Lazarus keur gering. Ku kituna éta sadulur-sadulur awewe ngirim utusan ka anjeunna, nyarios, Gusti, tingali, jalma nu Anjeun bogaan asih téh gering. Sanggeus ngadéngé, Yésus nyarios, Kalemahan ieu lain pikeun maot, tapi pikeun kamulyaan Allah, supados Putra Allah dimulyakeun ngaliwatan eta. Yesus mikacinta Martha jeung adina sareng Lazarus. Sakumaha kituna anjeunna ngadéngé yén gering, lajeng memang anjeunna cicing di tempat dimana anjeunna aya dua poé, Lajeng saatos ieu, anjeunna nyarios ka murid-murid, Hayu urang angkat ka Yudea deui. Para murid nyarios ka anjeunna, Rabi, ayeuna urang Yahudi keur néangan pikeun ngalemparan batu ka anjeun, sareng anjeun badé angkat deui ka dinya? Yesus ngajawab, Naha teu aya dua belas jam dina sapoé? Lamun aya jelema leumpang dina beurang, manéhna moal titajong, sabab manéhna ningali cahaya dunya ieu. Tapi lamun aya nu leumpang peuting, anjeunna bakal titajong, sabab teu aya cahaya dina dirina. Ieu hal ceuk, jeung sanggeus ieu nyebutkeun ka aranjeunna, Lazarus sobat urang geus saré, tapi kuring indit sangkan ngahudangkeun anjeunna. Para murid-Na

nyarios, Gusti, upami anjeunna parantos saré, anjeunna bakal salamet. Yésus geus nyarios ngeunaan maotna, tapi maranéhna nyangka yén Anjeunna nyarios ngeunaan saré. Harita kituna Yesus nyarios ka aranjeunna kalayan terus terang, Lazarus geus maot, Sareng abdi bungah kusabab anjeun, supados anjeun percanten yén abdi henteu aya di dinya, tapi hayu urang angkat ka anjeunna. Ceuk Thomas anu disebut Didymus ka batur-batur muridna, Hayu urang indit ogé sangkan urang maot jeung manéhna.

Sanggeus datang, Yesus manggihan anjeunna geus opat poé aya dina makam. Betania téh deukeut ka Yerusalem, kira-kira lima belas stades jarakna. Sareng seueur ti urang Yahudi parantos sumping ka Martha sareng Mary supados aranjeunna tiasa ngahibur aranjeunna ngeunaan lanceukna. Martha kituna sakumaha ngadéngé yén Yésus datang, papanggih ka anjeunna, tapi Mary diuk di imah. Ceuk kituna Martha ka Yesus, Gusti, upami Anjeun aya di dieu, lanceuk abdi moal maot. Tapi ayeuna ogé kuring terang yén naon waé anu anjeunna ménta ka Allah, Allah bakal masihan ka anjeun. Isa Yésus ka anjeunna, Lanceukna anjeun bakal hirup deui. Martha nyarios ka anjeunna, Abdi terang yén anjeunna bakal bangkit dina kabangkitan dina poé ahir. Yesus nyarios ka anjeunna, Abdi mangrupikeun kabangkitan sareng kahirupan. Jalma anu percaya ka kuring, sanajan maot, bakal hirup, jeung unggal jalma anu hirup jeung percaya ka kuring moal bakal maot salawasna. Anjeun percaya ieu? Nyarios ka anjeunna, Enya, Gusti, abdi parantos percanten yén anjeun mangrupikeun Al-

Masih, Putra Allah, anu sumping ka dunya. Sanggeus nyarios kitu, manéhna indit jeung ngagero Maria adina nya sacara cicingeun, nyarios, Guru geus datang jeung ngagero anjeun. Éta téh sakumaha ngadéngé, bangkit gancang jeung datang ka anjeunna. Yesus teu acan datang ka kampung, tapi masih aya di tempat dimana Marta papanggih jeung manéhna. Nu kituna urang Yahudi anu aya jeung manéhna di éta imah jeung ngahibur manéhna, sanggeus ningali Maryam gancang bangun jeung kaluar, nuturkeun manéhna bari nyebutkeun yén manéhna indit ka makam sangkan ceurik di dinya. Ku kituna Mary, sakumaha sumping ka tempat dimana Yesus aya, sanggeus ningali Anjeunna, murag kana suku-Na bari nyarios ka Anjeunna, Gusti, upami Anjeun aya di dieu, lanceuk abdi moal maot. Jesus kituna, nalika manéhna nempo manéhna nangis jeung urang Yahudi anu geus datang babarengan jeung manéhna ogé nangis, manéhna ambek dina sumangetna jeung ngaganggu dirina sorangan. Jeung ceuk, Dimana anjeun geus nempatkeun anjeunna? Aranjeunna nyarios ka anjeunna, Gusti, sumping jeung tingali. Yésus ceurik. Ku kituna urang Yahudi nyarios, Tingali kumaha anjeunna bogoh ka anjeunna. Sababaraha ti aranjeunna ceuk, Naha ieu jalma, nu geus muka panon nu buta téh, henteu tiasa ngalakukeun supaya ieu jalma ogé ulah maot? Jesus ku kituna, deui kacida pindahna dina dirina sorangan, datang ka kuburan. Éta téh guha, jeung aya batu nu nutupan eta. Yesus nyarios, Angkat éta batu. Martha, adina jalma anu geus maot, nyarios ka Anjeunna, Gusti, geus bau, sabab geus poé kaopat. Yesus nyarios ka anjeunna, Naha Abdi henteu nyarios ka anjeun yén upami anjeun percanten,

anjeun bakal ningali kamulyaan Allah? Ku kituna maranéhna ngangkat batu dimana nu maot ngagolér. Tapi Yésus ngangkat panonna ka luhur jeung nyarios, Bapa, abdi nuhun ka Anjeun sabab Anjeun ngadéngé abdi. Tapi kuring terang yén Anjeun salawasna ngadangukeun kuring, tapi kusabab balaréa anu ngurilingan kuring nyarios, supados aranjeunna percanten yén Anjeun anu ngutus kuring. Sanggeus nyarios kitu, anjeunna ngagorowok kalayan sora nu gedé, Lazarus, kadieu ka luar! Jeung kaluarna nu geus maot téh kabeungkeut suku-sukuna jeung leungeun-leungenna ku lawon, sarta beungeutna dibungkus ku lawon. Yésus nyarios ka maranéhna, Buka manéhna jeung antepkeun indit.

Ku kituna, loba urang Yahudi anu geus datang ka Maryam jeung geus ningali naon anu dipigawé ku Yesus, percaya ka manéhna. Tapi sababaraha ti aranjeunna indit ka nu Farisi jeung nyarioskeun ka aranjeunna naon anu geus dipigawé ku Yésus. Ku kituna para imam luhur jeung urang Farisi ngumpulkeun déwan, sarta maranéhna nyebutkeun, Naon anu urang kudu laksanakeun, sabab lalaki ieu ngalakukeun loba tanda? Upami urang ngantepkeun anjeunna kitu, sadayana bakal percaya ka anjeunna, sareng urang Romawi bakal datang sareng bakal ngarampas tempat sareng bangsa urang. Tapi salah saurang ti aranjeunna, Kayafas, anu jadi imam agung dina taun éta, nyarios ka aranjeunna, Aranjeun teu terang nanaon, Anjeun ogé henteu nganggap yén éta mangpaat pikeun urang supados hiji jalma maot pikeun rahayat sareng sanés sakabéh bangsa binasa. Ieu tapi ti dirina sorangan henteu ceuk, tapi jadi imam agung

taun éta, manéhna nubuat yén Yésus rék maot pikeun bangsa. jeung lain ngan pikeun bangsa wungkul, tapi sangkan oge barudak Allah anu paburencay dikumpulkeun jadi hiji Ti éta poé éta, ku kituna aranjeunna musyawarah sangkan bisa maéhan anjeunna. Jesus ku kituna henteu deui leumpang sacara kabuka di antara urang Yahudi, tapi anjeunna indit ti dinya ka tanah deukeut gurun, ka kota anu disebut Efraim, jeung di dinya anjeunna cicing jeung murid-muridna. Éta deukeut kana Paskah urang Yahudi, sarta loba jalma ti padesaan indit ka Yerusalem samémeh Paskah sangkan ngabersihan diri. Ku kituna aranjeunna nyiar Yesus, sarta bari nangtung di Bait Allah, aranjeunna nyarios ka hiji sarua séjén, Kumaha saur anjeun, naha Anjeunna moal datang ka perayaan éta? Geus masihan ogé nu imam kapala jeung nu Farisi paréntah sangkan lamun aya saha anu terang dimana anjeunna aya, kudu ngalaporkeun, sangkan maranéhna bisa nangkep manéhna.

□□

Ku kituna Yésus sumping ka Bétani genep poé samémeh Paskah, tempat Lazarus anu geus maot, anu dibangkitkeun-Na tina nu maot. Maranéhna nyieun tuangeun pikeun anjeunna di dinya, jeung Martha ngalayanan, sedengkeun Lazarus mangrupa salah sahiji jalma anu ngagoléjah jeung anjeunna. Ku kituna Mary, sanggeus nyokot sapon minyak wangi nard murni anu mahal pisan, ngurapi suku Yesus jeung ngusap suku-Na ku buukna, sedengkeun imah pinuh ku bau minyak wangi éta. Ku kituna,

salah sahiji murid-Na nyarios, nyaéta Yudah putra Simun Iskariot, anu badé nyerahkeun Anjeunna, Naha ieu minyak wangi teu dijual tilu ratus denarii jeung dibikeun ka nu miskin? Anjeunna nyarios kitu lain sabab anjeunna paduli ka nu miskin, tapi sabab anjeunna maling, jeung anjeunna nyekel peti duit sarta mawa kabur naon anu diasupkeun ka dinya. Ceuk Yesus, Hayu manéhna, pikeun poé pangebumian kuring geus nyimpen éta. Nu miskin mah salawasna aya sareng anjeun, tapi kuring henteu salawasna aya sareng anjeun. Terang ku kituna rombongan gedé ti urang Yahudi yén Anjeunna aya di dinya, jeung maranéhna datang lain kusabab Yesus wungkul, tapi sangkan ogé bisa ningali Lazarus anu geus dihudangkeun-Na tina nu maot. Para imam luhur ngarencanakeun supados maéhan Lazarus ogé. Sabab loba urang Yahudi, ngaliwatan anjeunna, indit jeung percaya ka Yésus.

Poé isukna, balaréa gedé nu geus datang ka pésta, sanggeus ngadéngé yén Yesus datang ka Yerusalem, Aranjeunna nyokot dahan tangkal korma jeung kaluar pikeun nepungan anjeunna, sarta ngagorowok, Hosanna, rahayu nu datang dina ngaran Gusti, Raja Israél. Sanggeus manggihan kalde ngora, Yésus diuk kana eta, sakumaha geus ditulis, Ulah sieun, putri Sion, tingali raja anjeun datang bari linggih dina anak kalde.

Ieu hal tapi henteu terang ku murid-murid anjeunna mimitina, tapi nalika Yesus dimulyakeun, harita aranjeunna inget yén ieu hal geus ditulis ngeunaan anjeunna, jeung aranjeunna ngalakukeun ieu hal ka anjeunna. Ku kituna, balaréa anu aya

jeung anjeunna nalika anjeunna nyauran Lazarus kaluar tina makam jeung ngahudangkeun anjeunna tina nu maot, mere kasaksian. Kusabab ieu, balaréa papanggih ka anjeunna, sabab maranéhna ngadéngé yén anjeunna geus nyieun tanda éta. Para Farisi ku kituna ceuk ka dirina sorangan, Anjeun tingali yén anjeun henteu meunang kauntungan nanaon? Tingali, dunya geus indit nuturkeun anjeunna.

Aya sababaraha urang Yunani ti antara jalma-jalma anu naék sangkan aranjeunna tiasa nyembah dina pésta éta. Ieu-ieu ku kituna sumping ka Pilipus ti Betsaida di Galilea, jeung maranéhna ménta ka manéhna bari nyebutkeun, Gusti, urang hayang ningali Yésus. Pilipus datang jeung nyarios ka Andréas, tuluy Andréas jeung Pilipus nyarios ka Yésus, Tapi Yésus ngajawab ka maranéhna, Geus datang waktuna sangkan Putra Manusa dimulyakeun. Amen amen, kuring nyarios ka anjeun, upami hiji sisikian gandum henteu murag kana taneuh teras maot, éta bakal tetep nyalira waé, tapi upami maot, éta bakal mawa buah anu loba. Nu mikanyaah jiwa anjeunna bakal leungit eta, jeung nu hate jiwa anjeunna di dunya ieu kana hirup langgeng bakal ngajaga eta. Upami aya nu ngalayanan ka abdi, hayu anjeunna nuturkeun ka abdi, sareng dimana abdi aya, di dinya oge palayan abdi bakal aya, sareng upami aya nu ngalayanan ka abdi, Rama bakal ngahormatan anjeunna. Ayeuna jiwa abdi geus kaganggu, sareng naon anu kudu abdi ucapkeun? Bapa, selamatkeun abdi tina waktos ieu. Tapi kusabab ieu pisan abdi sumping kana waktos ieu. Bapa, muliakeun nami Anjeun. Teras sumping sora ti langit, Kuring

geus muliakeun sareng deui kuring bakal muliakeun. Ku kituna, balaréa anu nangtung jeung geus ngadéngé nyarios yén éta téh guludug, sedengkeun batur nyarios yén utusan geus nyarios ka anjeunna. Yesus ngajawab sareng nyarios, Lain pikeun abdi sora ieu sumping, tapi pikeun anjeun. Ayeuna pangadilan pikeun dunya ieu, ayeuna pangawasa dunya ieu bakal dialungkeun ka luar, Jeung abdi, upami abdi diangkat luhur ti bumi, sadaya jalma bakal abdi tarik ka diri abdi. Tapi ieu anjeunna nyarios pikeun nandakeun ku maot naon anjeunna rék maot. Balaréa ngajawab ka anjeunna, Urang ngadéngé tina hukum yén Kristus tetep salamina, jeung kumaha anjeun nyarios yén Putra Manusa kudu diangkat luhur? Saha éta Putra Manusa? Ceuk Yésus ka maranéhna, Caang masih aya sakedap waktos sareng anjeun, leumpanglah bari anjeun masih gaduh caang, supaya poék ulah nyekel anjeun, sareng jalma anu leumpang dina poék henteu terang kamana anjeunna nuju. Salami anjeun gaduh cahaya, percaya kana cahaya éta, supados anjeun janten putra-putra cahaya. Hal-hal ieu diomongkeun ku Yésus, sareng saatos angkat, Anjeunna nyumput ti aranjeunna.

Sanajan anjeunna geus nyieun loba tanda di hareupeun maranéhna, aranjeunna henteu percaya ka anjeunna. Sangkan kecap Yesaya nabi téh dipikaeunah, nu ceuk, Gusti, saha nu percaya ka nu urang dédéngé? Jeung panangan Gusti geus diungkabkeun ka saha? Kusabab ieu, aranjeunna teu tiasa percaya, sabab Yesaya deui nyarios, Anjeunna geus ngabutakeun panon maranéhanana jeung geus ngakeraskeun haté maranéhanana, supaya maranéhanana henteu ningali ku

panon jeung henteu ngartos ku haté jeung henteu malik, jeung Abdi bakal nyageurkeun maranéhanana.

Ieu hal ceuk Yesaya waktu manéhna nempo kamulyaan-Na jeung nyarita ngeunaan Anjeunna. Sanajan kitu, loba ti antara para pangawasa percaya ka anjeunna, tapi kusabab para Farisi maranéhna henteu ngaku, supaya maranéhna ulah diusir ti jamaah. Aranjeunna leuwih mikacinta kamulyaan manusa tibatan kamulyaan Allah.

Jesus ngagorowok jeung nyarios, Nu percaya ka Kami lain percaya ka Kami, tapi ka Nu ngutus Kami, Jeung saha anu ningali kuring, ningali Anjeunna anu geus ngirim kuring. Abdi cahaya geus datang ka dunya, supaya saha waé nu percaya ka abdi ulah tetep dina gelap. Jeung upami aya nu ngadangu kecap-kecap abdi tapi henteu percaya, abdi moal ngahukum anjeunna, sabab abdi henteu sumping pikeun ngahukum dunya, tapi pikeun nyalametkeun dunya. Jalma anu nolak kuring jeung henteu nampi kecap-kecap kuring, geus boga nu bakal nanghukum anjeunna, nyaéta kecap anu kuring nyarioskeun, éta bakal nanghukum anjeunna dina poé ahir. sabab kuring tina diri kuring sorangan henteu nyarios, tapi Bapa anu geus ngirim kuring, Anjeunna sorangan masihan paréntah ka kuring naon anu kudu kuring ucapkeun jeung naon anu kudu kuring nyarioskeun, Jeung kuring terang yén paréntahna nyaéta hirup langgeng. Nu kuring nyarioskeun kituna, sakumaha Bapa geus nyarios ka kuring, kitu kuring nyarioskeun.

□□□

□□

Sateuacan perayaan Paskah, Yesus terang yén jamna parantos sumping supaya anjeunna angkat ti dunya ieu ka Rama, sanggeus mikanyaah jalma-jalma sorangan dina dunya, anjeunna mikanyaah aranjeunna dugi ka tungtung. Jeung sanggeus tuangeun peuting, sétan geus nempatkeun kana haté Yudah putra Simun Iskariot sangkan anjeunna ngahianatkeun Anjeunna. Yesus nyaho yén Bapa geus masrahkeun sagala hal ka leungeun-Na, jeung yén Anjeunna kaluar ti Allah jeung bade balik deui ka Allah, Anjeunna bangkit tina dahar peuting, tuluy nyimpen baju-bajuna, sarta sanggeus nyokot anduk, ngabeungkeut awakna. Lajeng anjeunna ngalungkeun cai kana baskom, sareng mimiti ngumbah suku-suku para murid sareng ngusapna ku anduk anu dipakena. Ku kituna anjeunna datang ka Simon Peter, jeung éta jalma nyebutkeun ka anjeunna, Gusti, naha anjeun anu nyeuseuh suku abdi? Yesus ngajawab jeung ceuk ka anjeunna, Naon anu kuring lakukeun, anjeun henteu terang ayeuna, tapi anjeun bakal terang sanggeus ieu. Peter nyarios ka Anjeunna, Henteu, Anjeun moal kedah nyeuseuh suku abdi salamina. Yesus ngawaler ka anjeunna, Upami Abdi henteu nyeuseuh anjeun, anjeun moal gaduh bagian sareng Abdi. Simon Peter nyarios ka Anjeunna, Gusti, sanés ngan ukur suku abdi, tapi ogé leungeun sareng sirah. Yesus ngomong ka anjeunna, Nu geus dimandian teu butuh ngumbah suku deui, tapi geus beresih sakabehna, jeung anjeun oge geus beresih, tapi lain sakabehna. Anjeunna terang saha nu ngahianatkeun

anjeunna, ku sabab kitu ceuk, Henteu sakabéh anjeun beresih.

Nalika kituna anjeunna nyeuseuh suku maranéhanana jeung nyokot baju-Na, sanggeus ngagolér deui, anjeunna ngomong ka maranéhanana, Naha anjeun nyaho naon anu geus Kuring pigawé ka anjeun? Anjeun nyauran kuring Guru jeung Pangéran, jeung anjeun nyarios kalayan bener, sabab Abdi memang kitu. Upami kituna abdi parantos ngumbah suku anjeun, abdi nu Gusti sareng nu Guru, maka anjeun ogé kedah silih nyucikeun suku. Conto geus dibikeun ka anjeun, supaya sakumaha kuring geus ngalakukeun ka anjeun, anjeun oge ngalakukeun kitu. Amen amen kuring nyarios ka anjeun, teu aya budak anu leuwih gede tibatan pangéranna, atawa utusan anu leuwih gede tibatan anu geus ngirim anjeunna. Upami anjeun terang ieu hal, anjeun rahayu lamun anjeun ngalakukeunana. Henteu ngeunaan sadaya anjeun kuring nyarios, kuring terang saha anu kuring pilih, tapi supados tulisan kasampurnakeun, anu tuang roti sareng kuring parantos ngangkat keuneungna ngalawan kuring. Ti ayeuna kuring nyarios ka anjeun sateuacan éta kajadian, supados nalika éta kajadian anjeun percaya yén Abdi nyaéta. Amen amen, abdi nyarios ka anjeun, saha anu narima lamun abdi ngirim batur, anjeunna narima abdi, sareng saha anu narima abdi, anjeunna narima Nu parantos ngirim abdi.

Sanggeus nyarios kieu, Yesus kaganggu dina sumangetna, tuluy mere kasaksian sarta nyarios, Amin, amin, Kami nyebutkeun ka anjeun yén salah sahiji ti anjeun bakal ngahianatkeun Kami. Éta

murid-murid téh ku kituna keur silih neuteup, bingung ngeunaan saha anu dimaksud ku anjeunna. Aya tapi ngagoléhkeun salah saurang ti para murid-Na dina pangkonan Yésus, anu dipikacinta ku Yésus. Ku kituna Simon Peter condong ka anjeunna pikeun naroskeun saha anu dimaksud ku anjeunna. Sanggeus murag kana dada Yésus, anjeunna nyebutkeun ka Mantenna, Gusti, saha éta? Yesus ngajawab, Éta téh jalma anu kuring bakal masihan sapotong roti sanggeus dicelupkeun. Tuluy sanggeus dicelupkeun sapotong roti téa, Anjeunna masihan ka Yudah putra Simon Iskariot. Sareng saatos suapan éta, teras asup ka anjeunna Sétan. Ku kituna Yésus nyarios ka anjeunna, Naon anu anjeun badé lakukeun, lakukeun gancang. Ieu tapi teu aya saurang ogé terang tina jalma-jalma anu ngagoler, naon anu dicarioskeun ka anjeunna. Sababaraha jalma mikir, sabab si Yudah anu nyekel peti duit, yén Yesus nyarios ka anjeunna, Meuli naon anu urang peryogikeun pikeun pésta éta, atawa pasihan ka nu miskin. Sanggeus geus nyokot sapotong roti éta, jalma éta langsung kaluar. Waktu éta peuting.

Nalika anjeunna kaluar, Yesus nyarios, Ayeuna Putra Manusa geus dimulyakeun, sareng Allah geus dimulyakeun dina Anjeunna. Upami Allah geus dimulyakeun dina anjeunna, maka Allah bakal mulyakeun anjeunna dina diri-Na sorangan, jeung langsung bakal mulyakeun anjeunna. Barudak leutik, abdi masih sakedap deui sareng anjeun. Anjeun bakal milarian abdi, sareng sakumaha anu parantos abdi carioskeun ka urang Yahudi yén ka tempat dimana abdi angkat, anjeun moal tiasa

sumping, kitu ogé ayeuna abdi nyarioskeun ka anjeun. Paréntah anyar kuring masihan ka anjeun, sangkan anjeun mikanyaah ka hiji sarua séjén, sakumaha kuring geus mikanyaah ka anjeun, sangkan anjeun oge mikanyaah ka hiji sarua séjén. Ku ieu sadayana bakal terang yén anjeun murid-murid abdi, lamun anjeun gaduh cinta ka silih. Simon Peter nyarios ka Anjeunna, Gusti, kamana Anjeun nuju? Yesus ngawaler ka anjeunna, Dimana Abdi nuju, anjeun teu tiasa nuturkeun Abdi ayeuna, tapi engké anjeun bakal nuturkeun Abdi. Petrus nyebutkeun ka Anjeunna, Gusti, naha abdi henteu tiasa nuturkeun Anjeun ayeuna? Jiwa abdi bakal abdi pasrahkeun keur Anjeun. Yesus ngajawab ka anjeunna, Jiwa anjeun pikeun kuring anjeun bakal nempatkeun? Amin, amin, kuring nyebutkeun ka anjeun, hayam jago moal kokok dugi anjeun mungkir kuring tilu kali.

□□

Ulah kaganggu hate anjeun. Percaya ka Allah, sareng percaya ogé ka abdi. Di imah Bapa abdi aya seueur tempat, upami henteu kitu, abdi parantos nyarios ka anjeun, abdi angkat pikeun nyiapkeun tempat pikeun anjeun, Jeung upami abdi angkat sareng nyiapkeun tempat pikeun anjeun, abdi bakal datang deui sareng nyandak anjeun ka diri abdi, supaya dimana abdi aya, anjeun ogé aya. Jeung dimana kuring indit, anjeun terang, jeung jalanana anjeun terang. Thomas nyarios ka Anjeunna, Gusti, kami henteu terang kamana Anjeun nuju, sareng kumaha kami tiasa terang jalanna? Yesus nyarios ka

anjeunna, Abdi mangrupi jalan sareng bebeneran sareng kahirupan, teu aya saurang ogé anu datang ka Rama upami henteu ngalangkungan Abdi. Upami anjeun parantos terang kuring, anjeun bakal parantos terang Bapa abdi. Sareng ti ayeuna anjeun terang anjeunna sareng parantos ningali anjeunna. Pilipus nyarios ka Anjeunna, Gusti, témbongkeun ka urang Rama, éta cekap pikeun urang. Yesus nyarios ka anjeunna, Salami ieu kuring geus bareng jeung anjeun, tapi anjeun can apal kuring, Pilipus? Saha anu geus ningali kuring geus ningali Rama, teras kumaha anjeun nyebutkeun, Témbongkeun ka urang Rama? Naha anjeun teu percaya yén Abdi aya dina Bapa jeung Bapa aya dina Abdi? Kecap-kecap anu Abdi nyarioskeun ka anjeun, lain ti diri Abdi sorangan Abdi nyarios, tapi Bapa anu tetep aya dina Abdi, Anjeunna sorangan anu ngalaksanakeun pagawéan-pagawéan éta. Percaya ka abdi yén abdi aya dina Bapa jeung Bapa aya dina abdi. Upami henteu, percaya ka abdi kusabab karya-karya éta. Saleresna saleresna Abdi nyarios ka anjeun, anu percaya ka Abdi, pagawéan anu Abdi lakukeun anjeunna ogé bakal ngalakukeun, sareng anu langkung ageung ti ieu bakal anjeunna lakukeun, sabab Abdi nuju ka Rama Abdi. Jeung naon baé anu anjeun ménta dina ngaran abdi, ieu bakal abdi lakukeun, sangkan Bapa dimulyakeun dina Putra. Lamun anjeun ménta naon waé dina ngaran abdi, abdi bakal ngalakukeunana.

Upami anjeun bogoh ka abdi, jaga paréntah-paréntah abdi. Jeung abdi bakal naroskeun ka Bapa, sareng Anjeunna bakal masihan pangrojong séjén ka anjeun, supaya anjeunna cicing

sareng anjeun salami-lamina. Éta Roh Kabeneran, anu dunya teu bisa nampa, sabab dunya teu ningali Mantenna sarta teu kenal ka Mantenna, tapi anjeun kenal ka Mantenna, sabab Mantenna cicing di sajajar anjeun sarta bakal aya dina anjeun. Kuring moal ngantunkeun anjeun yatim piatu, kuring badé sumping ka anjeun. Sakedap deui dunya moal ningali kuring, tapi anjeun bakal ningali kuring, sabab abdi hirup jeung anjeun ogé bakal hirup. Dina éta poé, anjeun bakal nyaho yén Kuring aya dina Bapa Kuring, jeung anjeun aya dina Kuring, jeung Kuring aya dina anjeun. Nu boga paréntah-paréntah abdi jeung ngajaga éta, éta téh nu bogoh ka abdi. Nu bogoh ka abdi bakal dipikacinta ku Bapa abdi, jeung abdi bakal mikacinta anjeunna sarta bakal némbongkeun diri abdi ka anjeunna. Yudas, lain nu Iskariot, nyarios ka Anjeunna, Gusti, naha geus kajadian yén Anjeun rék nembongkeun diri Anjeun ka urang, tapi henteu ka dunya? Yesus ngajawab jeung nyarios ka anjeunna, Upami aya nu mikanyaah ka Abdi, anjeunna bakal ngajaga sabda Abdi, jeung Bapa Abdi bakal mikanyaah ka anjeunna, jeung Kami bakal datang ka anjeunna jeung cicing di anjeunna. Nu teu mikanyaah ka abdi henteu ngajaga kecap-kecap abdi, sareng kecap anu anjeun kadangu sanés milik abdi, tapi milik Bapa anu parantos ngutus abdi.

Ieu hal-hal kuring geus nyaritakeun ka anjeun bari masih cicing sareng anjeun. Tapi Panglipur, nyaéta Roh Suci anu bakal dikirim ku Bapa dina nami Abdi, Anjeunna bakal ngajarkeun ka anjeun sadayana sareng bakal ngingetkeun ka anjeun sadayana anu Abdi nyarioskeun ka anjeun. Katengtreman abdi

tinggalkeun ka anjeun, katengtreman nu abdi masihan ka anjeun, henteu saperti dunya masihan, abdi masihan ka anjeun. Ulah kaganggu hate anjeun, oge ulah sieun. Anjeun geus ngadéngé yén abdi ceuk ka anjeun, abdi indit jeung abdi datang deui ka anjeun. Upami anjeun bogoh ka abdi, anjeun bakal gumbira yén abdi ceuk, abdi indit ka Bapa, sabab Bapa abdi leuwih gede ti abdi. Jeung ayeuna kuring geus nyarios ka anjeun sateuacan éta kajadian, supaya lamun éta kajadian, anjeun percaya. Henteu deui loba kuring bakal nyarita kalayan anjeun, sabab pangawasa dunya geus datang, jeung dina kuring manéhna henteu boga nanaon. Tapi sangkan dunya nyaho yén abdi bogoh ka Bapa, jeung sakumaha Bapa parantos maréntahkeun ka abdi, kitu abdi ngalakukeunana. Hudang, hayu urang angkat ti dieu.

□□

Abdi nyaéta anggur nu leres, sareng bapa abdi nyaéta patani. Unggal dahan dina kuring anu henteu mawa buah, Anjeunna nyokot eta, jeung unggal dahan anu mawa buah, Anjeunna ngabersihkeun eta, supaya mawa buah anu leuwih loba. Anjeun geus beresih kusabab kecap anu geus kuring nyaritakeun ka anjeun. Cicinglah di kuring, sareng kuring di anjeun. Sakumaha dahan henteu tiasa ngahasilkeun buah tina dirina sorangan, upami henteu cicing dina tangkal anggur, kitu ogé anjeun, upami henteu cicing di kuring. Abdi mangrupikeun tangkal anggur, anjeun dahan-dahanana. Nu tetep dina abdi sareng abdi

dina anjeunna, ieu mawa buah anu loba, sabab tanpa abdi anjeun teu sanggup ngalakukeun nanaon. Upami aya jalma anu henteu tetep dina kuring, anjeunna dibuang ka luar sapertos dahan sareng geus garing, teras aranjeunna ngumpulkeun éta sareng ngalungkeun kana seuneu, sareng éta kaduruk. Upami anjeun tetep dina Abdi jeung kecap-kecap Abdi tetep dina anjeun, naon waé anu anjeun hoyong, ménta, jeung éta bakal jadi pikeun anjeun. Dina ieu dimulyakeun Bapa abdi, supaya anjeun mawa buah anu loba, jeung anjeun bakal jadi murid abdi. Sakumaha Bapa mikacinta kuring, kuring ogé mikacinta anjeun, cicing dina kacinta kuring. Upami anjeun ngajaga paréntah-paréntah abdi, anjeun bakal tetep dina kanyaah abdi, sakumaha abdi parantos ngajaga paréntah-paréntah Bapa abdi sareng tetep dina kanyaah-Na. Ieu hal-hal geus diomongkeun ku abdi ka anjeun sangkan kabungahan abdi tetep aya dina anjeun jeung kabungahan anjeun jadi lengkep. Ieu paréntah abdi, supaya anjeun silih asih sakumaha abdi geus mikacinta anjeun. Teu aya saha anu gaduh cinta anu leuwih gede ti ieu, nyaéta yén batur nempatkeun jiwana pikeun babaturanana. Anjeun babaturan abdi upami anjeun ngalaksanakeun sagala anu ku abdi diparéntahkeun ka anjeun. Kuring henteu deui nyebut anjeun budak, sabab budak henteu terang naon anu dilakukeun ku pangéranna, tapi kuring geus nyebut anjeun babaturan, sabab sagala anu kuring kadéngé ti Bapa kuring geus kuring béjakeun ka anjeun. Lain anjeun anu milih kuring, tapi kuring anu milih anjeun, sareng kuring nempatkeun anjeun supados anjeun indit sareng mawa buah, sareng buah anjeun tetep aya, supados naon waé anu anjeun ménta ka Bapa dina nami kuring,

Anjeunna méré ka anjeun. Ieu hal kuring paréntahkeun ka anjeun, supaya anjeun silih asih.

Lamun dunya ngabenci anjeun, terang yén kuring geus dibenci heula ti batan anjeun. Upami anjeun ti dunya, dunya bakal mikacinta nu jadi milikna sorangan, tapi kusabab anjeun lain ti dunya, melainkan abdi anu geus milih anjeun ti dunya, ku sabab éta dunya hates ka anjeun. Émutan kana kecap anu kuring nyarios ka anjeun, teu aya budak anu leuwih gede ti batan pangéranna. Lamun kuring aranjeunna ngudag, anjeun ogé bakal aranjeunna ngudag. Lamun kecap kuring aranjeunna ngajaga, kecap anjeun ogé bakal aranjeunna ngajaga. Tapi ieu sadayana bakal maranéhna lakukeun ka anjeun kusabab ngaran kuring, sabab maranéhna henteu terang nu geus ngirim kuring. Upami abdi henteu sumping sareng nyarios ka aranjeunna, aranjeunna moal ngagaduhan dosa, tapi ayeuna aranjeunna henteu gaduh dalih ngeunaan dosana. Nu hate ka kuring ogé hate ka Bapa abdi. Upami éta pagawéan henteu kuring lakukeun di antara aranjeunna anu teu aya batur séjén anu kantos ngalakukeunana, aranjeunna moal ngagaduhan dosa, tapi ayeuna aranjeunna parantos ningali sareng parantos ngabencian boh kuring boh Bapa kuring. Tapi sangkan kaeusian kecap anu geus ditulis dina hukum maranéhanana, yén maranéhanana benci ka abdi tanpa alesan. Tapi nalika Pangrojong anu bakal kuring kirimkeun ka anjeun ti Bapa datang, nyaéta Roh Kabeneran anu kaluar ti Bapa, Anjeunna bakal mere kasaksian ngeunaan kuring. Jeung anjeun ogé mere kasaksian, sabab ti mimiti anjeun geus aya jeung abdi.

□□□

□□

Ieu hal geus kuring nyaritakeun ka anjeun sangkan anjeun ulah jadi gelo. Maranéhna bakal ngajadikeun anjeun outcasts, tapi aya waktuna sangkan unggal jalma anu maéhan anjeun nganggap yén anjeunna nawiskeun jasa ka Allah. Jeung aranjeunna bakal ngalakukeun ieu hal, sabab aranjeunna henteu terang Bapa atawa kuring. Tapi ieu hal-hal kuring geus nyarita ka anjeun sangkan iraha datangna jam éta, anjeun bisa inget kana éta sabab kuring geus nyarios ka anjeun. Ieu hal-hal tapi ka anjeun ti mimiti henteu kuring nyarios, sabab kuring aya sareng anjeun. Ayeuna tapi kuring indit ka nu geus ngirim kuring, jeung taya sahiji ti anjeun nanya ka kuring kamana kuring indit. Tapi kusabab ieu hal kuring geus nyarita ka anjeun, kasedih geus ngeusian haté anjeun. Tapi kuring nyarios kabeneran ka anjeun, éta mangpaat pikeun anjeun supaya kuring angkat. Sabab lamun kuring henteu angkat, Panglipur moal datang ka anjeun, tapi lamun kuring angkat, kuring bakal ngirimkeun Anjeunna ka anjeun. Jeung sanggeus datang, Anjeunna bakal ngahukum dunya ngeunaan dosa, ngeunaan kaadilan, jeung ngeunaan pangadilan. Ngeunaan dosa, sabab aranjeunna henteu percaya ka abdi, Ngeunaan kaadilan, sabab abdi angkat ka bapa abdi jeung anjeun moal ningali abdi deui, Ngeunaan pangadilan, yén pangawasa dunya ieu geus dihukum. Kéněh loba anu kuring kudu nyarioskeun ka anjeun, tapi anjeun teu acan sanggup nanggungna ayeuna. Tapi nalika Anjeunna datang, nyaéta Roh Kabeneran, bakal nungtun anjeun kana

sakabéh kabeneran. Sabab Anjeunna moal nyarios tina diri-Na sorangan, tapi naon waé anu didéngé-Na bakal dicarioskeun-Na, sareng Anjeunna bakal ngumumkeun ka anjeun hal-hal anu bakal datang. Éta hiji bakal mulyakeun kuring, sabab anjeunna bakal nyandak tina milik kuring jeung bakal ngumumkeun ka anjeun. Sadaya anu dipiboga ku Bapa téh milik abdi, kusabab éta abdi nyarios yén anjeunna bakal nyandak tina abdi sareng bakal ngumumkeun ka anjeun. Saeutik deui anjeun moal ningali kuring, jeung saeutik deui anjeun bakal ningali kuring, sabab kuring bade angkat ka Bapa. Ceuk ku kituna tina murid-muridna ka hiji sarua séjén, Naon ieu nu dicarioskeun ka urang, Saeutik jeung anjeun moal ningali kuring, jeung deui saeutik jeung anjeun bakal ningali kuring, jeung Yén kuring indit ka Bapa? Aranjeunna nyarios ku kituna, Ieu naon anu anjeunna nyarios nu leutik? Urang henteu terang naon anu anjeunna nyarios. Terang ku kituna Yesus yén maranéhna hayang nanya ka anjeunna, jeung ceuk ka maranéhna, Ngeunaan ieu anjeun néangan-néangan kalawan hiji sarua séjén sabab kuring ceuk, Saeutik deui jeung anjeun moal ningali kuring, jeung deui saeutik jeung anjeun bakal ningali kuring? Saleresna, saleresna, Abdi nyarios ka anjeun yén anjeun bakal ceurik sareng ratapan, tapi dunya bakal bungah. Anjeun bakal sedih, tapi kasedih anjeun bakal janten kabagjaan. Awéwé nalika ngalahirkeun boga kasedih, sabab geus datang jamna. Tapi nalika geus ngalahirkeun budakna, manéhna henteu deui nginget kana kasangsaraan kusabab kabagjaan yén geus dilahirkeun manusa kana dunya. Jeung anjeun ku kituna ayeuna gaduh kasedih, tapi kuring bakal ningali anjeun deui jeung hate anjeun bakal

bungah, jeung kabagjaan anjeun teu aya saurang ogé anu nyokot ti anjeun. Jeung dina éta poé anjeun moal nanya nanaon ka kuring, amen amen kuring nyarios ka anjeun yén naon waé anu anjeun ménta ka Bapa dina nami kuring, bakal dipasihan ka anjeun. Dugi ayeuna anjeun teu acan naroskeun nanaon dina nami abdi, naroskeun sareng anjeun bakal nampi, supados kabagjaan anjeun pinuh. Ieu hal-hal dina paribasa geus kuring nyaritakeun ka anjeun, tapi datang jam iraha henteu deui dina paribasa kuring bakal nyarita ka anjeun, tapi kalayan terus terang ngeunaan Rama kuring bakal ngumumkeun ka anjeun. Dina poé éta dina ngaran kuring anjeun bakal ménta, jeung kuring henteu nyarios ka anjeun yén kuring bakal ménta ka Bapa ngeunaan anjeun, Anjeunna sorangan, sabab Bapa mikanyaah anjeun, kusabab anjeun geus mikanyaah kuring, jeung geus percaya yén kuring kaluar ti Allah. Kami kaluar ti Bapa jeung geus datang ka dunya, deui Kami ninggalkeun dunya jeung indit ka Bapa. Murid-muridna nyarios ka anjeunna, Tingali, ayeuna anjeun nyarios sacara terus terang, jeung anjeun henteu ngucapkeun paribasa nanaon. Ayeuna kami terang yén anjeun terang sagala rupa, sareng anjeun henteu peryogi saha waé naroskeun ka anjeun. Ku sabab ieu kami percaya yén anjeun kaluar ti Allah. Yesus ngajawab ka aranjeunna, Ayeuna anjeun percaya? Tingali, datang jamna, jeung ayeuna geus datang, supaya anjeun kabur masing-masing ka tempat sorangan jeung ninggalkeun kuring nyalira, tapi kuring henteu nyalira, sabab Bapa jeung kuring aya. Ieu hal-hal kuring geus nyarios ka anjeun sangkan dina kuring anjeun gaduh katengtreman. Dina dunya anjeun bakal gaduh kasangsaraan,

tapi wani, kuring geus nungkulan dunya.

□□

Ieu hal-hal dicarioskeun ku Yesus, sareng anjeunna ngangkat panonna ka langit sareng nyarios, Bapa, parantos sumping waktuna, muliakeun Putra Anjeun, supados Putra Anjeun ogé muliakeun Anjeun, Sakumaha anjeun masihan ka anjeunna wewenang pikeun sakabéh daging, supaya unggal jalma nu anjeun geus masihan ka anjeunna, anjeunna bakal masihan ka aranjeunna hirup langgeng. Ieu nyaéta hirup anu langgeng, supaya aranjeunna tiasa terang ka anjeun, hiji-hijina Allah anu sajati, sareng Yesus Kristus anu anjeun utus. Abdi ngagungkeun Anjeun di bumi, karya anu parantos Anjeun pasrahkeun ka abdi pikeun dilaksanakeun parantos abdi réngsé, Jeung ayeuna muliakeun abdi, Bapa, di sisi Anjeun ku kamulyaan anu abdi gaduh sateuacan dunya aya di sisi Anjeun. Kuring geus ngawujudkeun ngaran Anjeun ka jalma-jalma anu geus Anjeun pasihan ka kuring tina dunya. Maranéhna téh milik Anjeun jeung Anjeun geus masihan maranéhna ka kuring, sarta maranéhna geus ngajaga firman Anjeun. Ayeuna aranjeunna geus terang yén sagala anu geus Anjeun pasihan ka abdi téh asalna ti Anjeun. Sabab kecap-kecap anu anjeun parantos masihan ka abdi, abdi parantos masihan ka aranjeunna, sareng aranjeunna nyalira nampi éta, sareng aranjeunna terang kalayan sabenerna yén abdi kaluar ti anjeun, sareng aranjeunna percaya yén anjeun parantos ngirim abdi. Abdi menta ngeunaan

aranjeunna, henteu menta ngeunaan dunya, tapi ngeunaan jalma-jalma anu geus Gusti bikeun ka abdi, sabab maranéhna milik Gusti. Jeung nu milik abdi sadayana milik anjeun, jeung nu milik anjeun milik abdi, jeung abdi geus dimulyakeun dina aranjeunna. Jeung abdi henteu deui aya di dunya, sareng ieu-ieu aya di dunya, sareng abdi ka anjeun datang. Bapa suci, jaga aranjeunna dina nami anjeun anu geus dipasihkeun ka abdi, supaya aranjeunna jadi hiji sakumaha urang. Nalika abdi sareng aranjeunna di dunya, abdi ngajaga aranjeunna dina nami anjeun. Jalma-jalma anu anjeun parantos masihan ka abdi, abdi dijaga, sareng teu aya saurang ogé ti aranjeunna anu binasa, iwal putra karusakan, supados tulisan suci kagénép. Ayeuna tapi ka anjeun abdi sumping, sareng ieu hal abdi nyarios di dunya supados aranjeunna gaduh kabagjaan abdi anu pinuh dina aranjeunna. Kuring geus masihan ka aranjeunna firman Anjeun, sareng dunya ngabenci aranjeunna, sabab aranjeunna henteu asalna tina dunya, sakumaha kuring henteu asalna tina dunya. Henteu kuring nanya supaya Anjeun cabut aranjeunna tina dunya, tapi supaya Anjeun jaga aranjeunna tina anu jahat. Aranjeunna henteu tina dunya ieu, sakumaha abdi henteu tina dunya ieu. Sucian aranjeunna dina kabeneran Anjeun; sabda Anjeun téh kabeneran. Sakumaha anjeun ngirim kuring ka dunya, kuring ogé ngutus aranjeunna ka dunya. Jeung pikeun maranéhanana kuring nyucian diri kuring, supaya maranéhna ogé disucian dina bebeneran. Henteu ngan ngeunaan ieu-ieu kuring nanya, tapi ogé ngeunaan jalma-jalma nu percaya ka kuring ngaliwatan kecap maranéhanana. Supados sadayana jadi hiji, sakumaha Anjeun, Bapa, aya dina Abdi sareng Abdi aya

dina Anjeun, supados aranjeunna ogé jadi hiji dina urang, supados dunya percaya yén Anjeun parantos ngutus Abdi. Sareng abdi kamulyaan anu anjeun parantos masihan ka abdi, parantos abdi pasihan ka aranjeunna, supados aranjeunna janten hiji sapertos urang hiji. Abdi dina aranjeunna sareng anjeun dina abdi, supados aranjeunna disampurnakeun janten hiji, sareng supados dunya terang yén anjeun ngutus abdi sareng anjeun mikanyaah aranjeunna sakumaha anjeun mikanyaah abdi. Bapa, jalma-jalma anu parantos Anjeun pasihan ka abdi, abdi hoyong supaya dimana abdi aya, aranjeunna ogé aya sareng abdi, supaya aranjeunna tiasa ningali kamulyaan abdi anu parantos Anjeun pasihan ka abdi, sabab Anjeun parantos mikanyaah abdi sateuacan dunya dijieun. Bapa anu adil, dunya henteu terang ka Anjeun, tapi abdi terang ka Anjeun, sareng aranjeunna terang yén Anjeun parantos ngutus abdi. Jeung kuring geus nyieun dipikawanoh ka aranjeunna ngaran Anjeun, jeung kuring bakal nyieun dipikawanoh, supaya nu cinta nu Anjeun dipikacinta kuring aya dina aranjeunna, jeung kuring dina aranjeunna.

□□

Sanggeus nyarios kitu, Yesus kaluar sareng murid-murid-Na ka sabeulah walungan Kidron, dimana aya hiji kebon, sareng Anjeunna asup ka dinya sareng murid-murid-Na. Yudah nu nyerahkeun anjeunna ogé terang tempat éta, sabab Yesus sering ngumpul di dinya jeung murid-muridna. Ku kituna Yudah,

sanggeus nyokot kohort jeung asistén-asistén ti imam-imam luhur jeung urang Parisi, datang ka dinya mawa obor-obor, lampu-lampu, jeung pakarang. Jesus ku kituna nyaho sadaya hal nu bakal datang ka anjeunna, sanggeus kaluar, nyarios ka aranjeunna, Saha nu anjeun milarian? Maranéhna ngajawab ka anjeunna, Yésus ti Nasarét. Yésus nyarios ka maranéhna, Abdi nyaéta. Jeung Yudas anu nyerahkeun anjeunna ogé nangtung jeung maranéhna. Jadi nalika ceuk ka aranjeunna yén abdi nyaéta, aranjeunna mundur ka tukang jeung murag ka taneuh. Deui ku kituna anjeunna nanya ka aranjeunna, Saha nu anjeun pilarian? Aranjeunna ngajawab, Yesus ti Nazaret. Yesus ngajawab, Geus ceuk ka anjeun yén Kami téh Kami. Upami kituna Kami nu ditéang anjeun, antep ieu jalma-jalma indit, Supaya kacumponan kecap anu geus disebutkeun, yén jalma-jalma anu geus dibikeun ka abdi, abdi henteu kaleungitan ti aranjeunna saurang ogé. Simon Petrus nu miboga pedang, ngahunus eta, tuluy neunggeul budak ti imam agung jeung megatkeun ceuli katuhuna. Ngaran budak eta téh Malchus. Ceuk Yesus ku kituna ka Petrus, Buang pedang kana makam. Cangkir anu geus dibikeun ka abdi ku Bapa, naha abdi moal nginum eta?

Ku kituna, kohort jeung komandan jeung asisten-asisten urang Yahudi nyita Yesus jeung ngabeungkeut anjeunna. Jeung aranjeunna mawa anjeunna ka Annas heula, sabab anjeunna téh bapa mertua Kayafas, anu jadi imam agung dina taun éta. Éta Kayafas anu geus naséhat ka urang Yahudi yén éta mangpaat hiji jalma binasa pikeun rahayat. Ieu nuturkeun ka Yésus, nyaéta Simon Petrus jeung murid séjén. Murid éta

dipikawanoh ku imam agung, sarta anjeunna asup babarengan jeung Yésus kana palataran imam agung, Tapi Petrus nangtung di luar panto. Ku kituna murid nu séjén, anu dipikawanoh ku imam agung, kaluar jeung nyarios ka panjaga panto, sarta mawa asup Petrus. Ku kituna budak awéwé nu juru panto nyarios ka Petrus, Naha anjeun ogé tina murid-murid jalma ieu? Éta jalma nyarios, Henteu abdi. Para budak jeung asistén nangtung, geus nyieun seuneu areng, sabab hawa tiis, jeung maranéhna keur ngahaneutkeun awakna. Petrus ogé nangtung di dinya, ngahaneutkeun awakna babarengan jeung maranéhna. Ku kituna imam agung nanya ka Yesus ngeunaan murid-muridna jeung ngeunaan pangajaranana. Yesus ngajawab ka anjeunna, Abdi nyarios sacara kabuka ka dunya, Abdi salawasna ngajar di jamaah jeung di Bait Suci, dimana urang Yahudi salawasna ngumpul, jeung Abdi henteu nyarios nanaon sacara rusiah. Naha anjeun naros ka kuring? Tanya ka jalma-jalma anu parantos ngadangu naon anu kuring carioskeun ka aranjeunna. Tingali, aranjeunna terang naon anu kuring ucapkeun. Sanggeus anjeunna nyarios kitu, salah sahiji asisten anu nangtung di dinya masihan pukulan ka Yesus bari nyarios, Kitu cara anjeun ngajawab ka imam agung? Yesus ngajawab ka anjeunna, Lamun kuring nyarios goréng, béré kasaksian ngeunaan nu goréng éta, tapi lamun alus, naha anjeun neunggeul kuring? Annas ngirim anjeunna dina kaayaan kabeungkeut ka Kayafas, imam agung. Éta tapi Simon Peter nangtung jeung keur ngahaneutkeun dirina. Ceuk maranéhna kituna ka anjeunna, Naha anjeun ogé salah sahiji murid-muridna? Ku kituna, éta jalma nampik deui sareng nyarios,

Sanés abdi. Salah sahiji budak imam agung, anu masih baraya jeung jalma anu ceulina dipotong ku Petrus, nyarios, Naha sanés abdi anu ningali anjeun di kebon sareng anjeunna? Deui jadi Petrus nampik, jeung langsung hayam jago ngagorowok.

Ku kituna maranéhna mawa Yésus ti Kayafas ka prétori, éta isuk-isuk, jeung maranéhna sorangan henteu asup ka prétori, supaya henteu najis, tapi supaya bisa dahar paskah. Ku kituna Pilatus kaluar ka arah maranéhna jeung ceuk, Tuduhan naon anu maraném bawa ngalawan lalaki ieu? Aranjeunna ngajawab sareng nyarios ka anjeunna, Upami ieu sanés jalma jahat, kami moal nyerahkeun anjeunna ka anjeun. Ceuk Pilatus ka aranjeunna, Candak anjeunna ku anjeun jeung adili anjeunna nurutkeun hukum anjeun. Ceuk urang Yahudi ka anjeunna, Ka urang henteu diidinan maéhan saha. Sangkan kecap ti Yesus kacumponan anu cenah, nyaritakeun kumaha maot anjeunna rék maot. Ku kituna Pilatus asup deui kana praetorium jeung nyauran Yesus sarta ngomong ka anjeunna, Naha anjeun raja urang Yahudi? Yesus ngajawab ka anjeunna, Naha anjeun nyebutkeun ieu ti sorangan atawa batur anu nyarios ka anjeun ngeunaan kuring? Pilatus ngajawab, Naha kuring téh urang Yahudi? Bangsa anjeun jeung para imam agung geus nyerahkeun anjeun ka kuring. Naon anu geus anjeun pigawé? Yesus ngajawab, Karajaan abdi henteu asalna tina dunya ieu. Upami karajaan abdi asalna tina dunya ieu, para pembantu abdi bakal berjuang supaya abdi henteu diserahkeun ka urang Yahudi. Tapi ayeuna karajaan abdi henteu asalna ti dieu. Ceuk Pilatus ka anjeunna, Ku kituna anjeun téh raja? Yesus ngajawab,

Anjeun nyebutkeun yén abdi téh raja. Abdi dilahirkeun pikeun ieu jeung datang ka dunya pikeun ieu, supaya abdi mere kasaksian kana bebeneran. Sakabéh jalma anu ti bebeneran ngadéngé sora abdi. Pilatus nyarios ka anjeunna, Naon éta kabeneran? Sanggeus nyarios kitu, manéhna kaluar deui ka nu Yahudi jeung nyarios ka aranjeunna, Abdi teu manggihan sabab naon-naon dina anjeunna, Aya kabiasaan ka anjeun sangkan kuring ngabebaskeun hiji jalma ka anjeun dina Paskah. Ku kituna, naha anjeun hayang kuring ngabebaskeun Raja urang Yahudi ka anjeun? Maranéhna sadayana ceurik deui, nyebutkeun, Lain ieu, tapi Barabbas. Barabbas téh garong.

□□

Harita ku kituna Pilatus nyokot Yesus jeung dicambuk. Jeung para prajurit geus anyaman makuta tina cucuk, aranjeunna nempatkeun kana sirahna, sareng baju wungu aranjeunna pasangkeun ka anjeunna. Jeung maranéhna nyarios, Salam, Raja ti nu Yahudi, jeung maranéhna masihan tamparan ka anjeunna. Ku kituna Pilatus kaluar deui ka luar jeung nyarios ka aranjeunna, Tingali, kuring mawa anjeunna ka luar ka anjeun, supaya anjeun terang yén dina anjeunna kuring henteu mendakan sabab naon-naon. Kituna Yésus kaluar ka luar maké makuta tina cucuk jeung baju wungu. Sarta anjeunna nyarios ka aranjeunna, Tingali éta jalma. Nalika para imam agung sareng para asistén ningali anjeunna, aranjeunna ngagorowok nyarios, Palang anjeunna, palang anjeunna! Pilatus nyarios ka

aranjeunna, Candak anjeunna ku anjeun sorangan sareng palang anjeunna, sabab abdi henteu mendakan kasalahan dina anjeunna. Urang Yahudi ngajawab ka anjeunna, Urang boga hukum, jeung nurutkeun hukum urang, anjeunna kudu maot, sabab anjeunna geus nyieun dirina jadi anak Allah. Nalika kituna Pilatus ngadéngé kecap ieu, anjeunna beuki sieun. Jeung asup deui kana praetorium sarta nyarios ka Yesus, Ti mana anjeun? Tapi Yesus henteu masihan jawaban ka anjeunna. Ku kituna Pilatus nyarios ka anjeunna, Ka abdi anjeun henteu nyarios? Naha anjeun henteu terang yén abdi gaduh wewenang pikeun nyalib anjeun sareng abdi gaduh wewenang pikeun ngabebaskeun anjeun? Yesus ngajawab, Anjeun moal boga wewenang nanaon kana kuring, lamun henteu dibikeun ka anjeun ti luhur. Kusabab ieu, nu nyerahkeun kuring ka anjeun boga dosa anu leuwih gedé. Ti ieu Pilatus narékahan pikeun ngabébaskeun anjeunna, tapi urang Yahudi ngagorowok bari nyarios, Lamun anjeun ngabébaskeun ieu jalma, anjeun lain sobat Kaisar. Saha waé anu ngajadikeun dirina raja téh nentang Kaisar. Ku kituna Pilatus, sanggeus ngadéngé kecap ieu, mawa Yésus ka luar, sarta diuk dina panggung di tempat anu disebut Litostroton, dina basa Ibrani disebut Gabata. Éta persiapan Paskah, kira-kira jam kagenep, sarta anjeunna nyarios ka urang Yahudi, Tingali raja anjeun. Tapi aranjeunna ngagorowok, Angkat! Angkat! Palang salib anjeunna! Pilatus nyarios ka aranjeunna, Naha kuring kudu nyalibkeun raja anjeun? Para imam kapala ngajawab, Urang teu boga raja iwal ti Kaisar. Harita ku kituna, anjeunna nyerahkeun manéhna ka aranjeunna sangkan disalib.

Aranjeunna nampi Yesus teras dibawa, sareng bari mawa salib-Na, anjeunna kaluar ka tempat anu disebut Tangkorak, anu dina basa Ibrani disebut Golgota. Di mana anjeunna disalib, sareng sareng anjeunna aya dua batur ti dieu sareng ti dieu, sedengkeun Yesus di tengahna. Pilatus ogé nulis judul sarta dipasang dina salib, éta ditulis, Yésus ti Nazareth, Raja urang Yahudi. Ku kituna, loba urang Yahudi maca éta judul, sabab tempat dimana Yesus disalib téh deukeut ka kota, sarta éta ditulis dina basa Ibrani, basa Yunani, jeung basa Latin. Para imam agung urang Yahudi nyarios ka Pilatus, Ulah nulis, Raja urang Yahudi, tapi yén anjeunna nyarios, Abdi raja urang Yahudi. Pilatus ngajawab, Naon anu geus kuring tulis, geus kuring tulis.

Para prajurit kituna nalika aranjeunna nyalib Yesus, nyandak baju-bajuna sareng ngadamel opat bagian, unggal prajurit nampi hiji bagian, sareng jubahna. Jubah éta teu aya jahitanna, dijalin ti luhur dugi ka handap sadayana. Maranéhna ceuk ka hiji sarua séjén, Ulah urang cobék ieu, tapi hayu urang adu undi pikeun nangtukeun saha anu meunang, supaya tulisan suci kaeusian anu nyebutkeun, Maranéhna ngabagi baju-baju Kami pikeun diri sorangan, jeung pikeun pakean Kami maranéhna adu undi.

Para prajurit memang geus ngalakukeun hal-hal éta. Tapi geus nangtung di gigireun salib Yésus nyaéta indung-Na jeung adi awéwé indung-Na, Maryam pamajikan Klopas, jeung Maryam Magdaléna. Jesus ku kituna ningali indungna jeung murid anu

nangtung deukeut anu dipikacinta ku anjeunna, nyarios ka indungna, Awéwé, tingali anak lalaki anjeun. Lajeng anjeunna nyarios ka murid éta, Tingali indung anjeun. Sareng ti jam éta, murid éta nyandak anjeunna ka tempatna sorangan. Sanggeus ieu, terang Yesus yén sadayana geus réngsé, sangkan tulisan disampurnakeun, Anjeunna nyarios, Abdi haus. Aya wadah anu pinuh ku cuka ngagolér di dinya, tuluy maranéhna ngeusian bolu ku cuka jeung dipasang dina hisop, terus dibawa ka sungut-Na. Nalika kituna nyandak cuka, Yesus nyarios, Geus réngsé, jeung ngagolékeun sirahna, nyerahkeun sumangetna.

Ku kituna urang Yahudi, sangkan awak-awak henteu tetep dina salib dina poé Sabat, sabab éta poé persiapan, sarta éta poé Sabat téh poé anu hébat, aranjeunna ménta ka Pilatus sangkan suku-sukuna dibeulah, jeung awak-awakna dicabut. Ku kituna para prajurit datang, sareng aranjeunna megatkeun suku-suku jalma anu mimiti sareng jalma anu séjén anu geus disalib sareng anjeunna, Tapi nalika datang ka Yesus, sabab nempo manéhna geus maot, maranéhna henteu megatkeun suku-Na. Tapi salah sahiji prajurit nusuk sisina ku tumbak, sarta langsung kaluar getih jeung cai. Jeung nu geus ningali geus mere kasaksian, jeung kasaksianana leres, jeung eta jalma terang yén anjeunna nyarios kaleresan, supaya anjeun ogé percaya. Éta kajadian pikeun ieu hal, sangkan tulisan bisa kacumponan, tulang moal dirusak manéhna. Jeung deui aya tulisan séjén anu nyebutkeun, Maranéhna bakal ningali ka Anjeunna anu geus ditusuk ku maranéhna.

Sanggeus éta, Yusup ti Arimatea, anu jadi murid Yesus, tapi disumputkeun alatan sieun ka urang Yahudi, nanya ka Pilatus sangkan anjeunna bisa nyokot awak Yesus, jeung Pilatus ngidinan. Ku kituna manéhna datang jeung ngangkat awak Yesus. Nikodémus ogé datang, nu geus datang ka Yésus peuting-peuting nu mimiti, mawa campuran mur jeung gaharu kira-kira saratus pon. Ku kituna aranjeunna nyokot awak Yésus sarta ngabeungkeut eta ku lawon linen jeung rempah-rempah, sakumaha adat urang Yahudi pikeun ngubur mayit. Éta tapi di tempat dimana anjeunna disalib aya kebon, jeung di jero kebon aya makam anyar, nu teu acan kungsi aya saurang ogé ditempatkeun. Di dinya, ku sabab persiapan urang Yahudi, sabab kuburan téh deukeut, aranjeunna nempatkeun Yesus.

□□

Tapi dina poé kahiji sabat, Maria Magdalena datang isuk-isuk bari masih poék kana makam, sarta manéhna ningali batu geus dipiceun tina makam. Manéhna lumpat kituna jeung datang ka Simun Petrus jeung ka murid séjén anu dipikacinta ku Yesus, sarta nyebutkeun ka maranéhna, Aranjeunna geus ngangkat Gusti ti makam, jeung urang henteu terang dimana aranjeunna nempatkeun Anjeunna. Ku kituna Petrus jeung murid séjén kaluar, sarta maranéhna indit ka makam. Maranéhna dua lumpat babarengan, jeung murid nu séjén lumpat leuwih gancang ti Petrus sarta sumping heula ka kuburan. Jeung sanggeus nunduk handap ningali, anjeunna nempo lawon linen

nu ngagolér di dinya, tapi anjeunna henteu asup. Ku kituna Simon Peter anu nuturkeun ka anjeunna datang, tuluy asup ka jero kuburan jeung ningali lawon linen nu ngagolér. jeung lawon beungeut, anu aya dina sirah anjeunna, henteu ngagolér babarengan jeung lawon linen, tapi misah digulung dina hiji tempat. Harita kituna asup ogé murid séjén anu geus datang heula kana astana, tuluy nempo sarta percaya. Sabab aranjeunna henteu acan terang kana tulisan suci yén Anjeunna kedah bangkit tina nu maot. Ku kituna, éta murid-murid indit deui ka tempatna sorangan. Mary tapi nangtung di sisi makam bari ceurik di luar. Nalika manéhna nangis, manéhna ngabengkokkeun kana jero kubur jeung ningali dua utusan maké bodas keur linggih, hiji di sisi sirah jeung hiji di sisi suku, dimana awak Yésus ngagolér. Jeung aranjeunna nyarios ka anjeunna, Awéwé, naha anjeun ceurik? Anjeunna nyarios ka aranjeunna, Sabab aranjeunna parantos ngangkat Gusti abdi, sareng abdi henteu terang dimana aranjeunna nempatkeun anjeunna. Sanggeus nyarios kitu, manéhna ngalieuk ka tukang, tuluy ningali Yesus nangtung, tapi teu terang yén éta téh Yesus. Yesus nyarios ka dirina, Awéwé, naha anjeun nangis? Saha anu anjeun milarian? Awéwé éta nyangka yén Yesus téh tukang kebon, tuluy nyarios ka Anjeunna, Gusti, upami anjeun anu mawa anjeunna, mangga béjakeun ka abdi dimana anjeun nempatkeun anjeunna, sareng abdi bakal ngangkat anjeunna. Yesus nyarios ka anjeunna, Maria. Sanggeus malik, manéhna nyarios ka Anjeunna, Rabboni, anu hartina guru. Yésus nyarios ka anjeunna, Ulah keuna ka abdi, sabab abdi can acan naék ka Rama abdi, tapi pék ka dulur-dulur abdi sareng carioskeun ka

aranjeunna, abdi naék ka Rama abdi sareng Rama anjeun, sareng Gusti abdi sareng Gusti anjeun. Maria Magdalena datang ngalaporkeun ka murid-murid yén manéhna geus ningali Gusti, jeung Anjeunna nyarios ieu-ieu ka manéhna.

Janten sore dinten éta dinten kahiji tina sabat, sareng panto-panto parantos ditutup dimana para murid kumpul kusabab sieun ka urang Yahudi, sumping Yesus sareng nangtung di tengah, sareng nyarios ka aranjeunna, karapihan kanggo anjeun. Sareng saatos nyarios kitu, Anjeunna nunjukkeun ka aranjeunna leungeun-leungeun-Na sareng sisi-Na. Ku kituna para murid bungah nalika ningali Gusti. Ku kituna Yésus nyarios deui ka aranjeunna, Karapihan kanggo anjeun. Sakumaha Rama parantos ngutus abdi, abdi ogé ngutus anjeun. Jeung sanggeus nyarios kitu, Anjeunna ngahirupkeun kana aranjeunna jeung nyarios ka aranjeunna, Tarimaeun Roh Suci, Upami anjeun ngahampura dosa-dosa sababaraha urang, éta diampura ka aranjeunna; upami anjeun nahan dosa-dosa sababaraha urang, éta tetep ditahan.

Thomas, salah sahiji tina dua belas murid, anu disebut Didymus, teu aya sareng aranjeunna nalika Yesus datang. Para murid anu séjén nyarios ka anjeunna, Kami parantos ningali Gusti. Tapi anjeunna nyarios ka aranjeunna, Upami abdi henteu ningali tapak paku dina panangan-Na, sareng nempatkeun ramo abdi kana tapak paku, sareng nempatkeun panangan abdi kana lambung-Na, abdi moal percanten. Jeung sanggeus dalapan poé, deui aya di jero éta murid-murid anjeunna jeung Thomas

kalayan aranjeunna. Yésus datang bari panto-panto geus ditutup, jeung nangtung di tengah jeung nyarios, Katengtreman ka anjeun. Lajeng anjeunna nyarios ka Thomas, Bawa ramo anjeun ka dieu sareng tingali leungeun abdi, sareng bawa leungeun anjeun sareng lebetkeun kana gigir abdi, sareng ulah janten teu percaya, tapi satia. Jeung Thomas ngajawab sarta ngomong ka anjeunna, Gusti abdi jeung Allah abdi. Yesus nyarios ka anjeunna, Sabab anjeun geus ningali kuring, anjeun geus percaya. Rahayu jalma-jalma anu teu acan ningali tapi geus percaya.

Loba pisan tanda-tanda séjénna anu dipigawé ku Yesus di hareupeun murid-muridna, anu henteu ditulis dina buku ieu. Ieu-ieu hal geus ditulis sangkan anjeun percaya yén Yésus téh Kristus, Putra Allah, jeung sangkan ku percaya anjeun boga hirup dina ngaranna.

□□

Saatos ieu hal-hal, Yesus nembongkeun dirina deui ka murid-murid di laut Tiberias, sareng anjeunna nembongkeun kitu. Aya babarengan Simon Peter, jeung Thomas anu disebut Didymus, jeung Nathanael anu ti Cana di Galilea, jeung anak-anak Zebedee, jeung dua murid-Na anu séjén. Simon Peter nyarios ka aranjeunna, Abdi badé mancing. Aranjeunna nyarios ka anjeunna, Kami ogé badé angkat sareng anjeun. Aranjeunna kaluar sareng langsung naék kana parahu, sareng dina wengi

éta aranjeunna henteu nangkep nanaon. Isuk-isuk geus kajadian, Yesus nangtung di basisir, tapi murid-murid henteu terang yén éta Yesus. Ku kituna Yesus nyarios ka aranjeunna, Barudak, naha anjeun teu gaduh lauk? Aranjeunna ngajawab ka anjeunna, Henteu. Tapi anjeunna nyarios ka aranjeunna, Buang jaring ka sisi katuhu parahu, sareng anjeun bakal manggihan. Ku kituna aranjeunna ngalungkeun jaring, sareng aranjeunna henteu sanggup deui narik eta kusabab kalobaan lauk. Ku kituna éta murid anu dipikaasih ku Yésus nyarios ka Petrus, Éta téh Gusti. Sanggeus ngadéngé yén éta téh Gusti, Simon Petrus ngaitkeun baju luarna, sabab anjeunna taranjang, terus ngalungkeun dirina kana laut. Murid-murid séjénna datang ku parahu, sabab maranéhna henteu jauh ti darat, ngan kira-kira dua ratus hasta, bari nyered jala pinuh ku lauk. Nalika aranjeunna turun ka darat, aranjeunna ningali seuneu areng anu ngagolér sareng lauk anu disimpen di luhurna sareng roti. Yesus nyarios ka aranjeunna, Bawa tina lauk anu anjeun tangkep ayeuna. Simon Peter naék jeung narik jala ka darat, pinuh ku lauk gedé saratus lima puluh tilu, sarta sanajan kitu lobana jalana henteu robek. Isa Yesus ka aranjeunna, Hayu dahar isuk. Tapi teu aya saurang ogé ti murid-murid anu wani naroskeun ka Anjeunna, Saha Anjeun? sabab aranjeunna terang yén Anjeunna téh Gusti. Ku kituna Yesus datang jeung nyokot roti sarta masihan ka aranjeunna, kitu deui lauk. Ieu geus katilu kalina Yesus némbongan ka murid-muridna sanggeus bangkit tina nu maot.

Nalika kituna aranjeunna parantos sarapan, nyarios ka Simon

Petrus si Yesus, Simon putra Yunus, naha anjeun bogoh ka Abdi langkung ti ieu-ieu? Nyarios ka Anjeunna, Leres, Gusti, Anjeun terang yén abdi bogoh ka Anjeun. Nyarios ka anjeunna, Tuang domba-domba Abdi. Anjeunna ngomong ka manéhna deui pikeun kadua kalina, Simon putra Jonah, naha anjeun bogoh ka abdi? Manéhna ngomong ka Anjeunna, Enya, Gusti, Anjeun terang yén abdi bogoh ka Anjeun. Anjeunna ngomong ka manéhna, Angon domba-domba abdi. Anjeunna nyarios ka anjeunna pikeun katilu kalina, Simon putra Jonah, naha anjeun bogoh ka abdi? Petrus sedih sabab anjeunna nyarios ka anjeunna pikeun katilu kalina, Naha anjeun bogoh ka abdi, sareng anjeunna nyarios ka anjeunna, Gusti, anjeun terang sadayana, anjeun terang yén abdi bogoh ka anjeun. Yesus nyarios ka anjeunna, Tuang domba-domba abdi. Amen amen, kuring nyarios ka anjeun, nalika anjeun masih ngora, anjeun ngaitkeun diri anjeun sorangan jeung leumpang ka mana waé anu anjeun pikahoyong, tapi nalika anjeun sepuh, anjeun bakal ngacungkeun leungeun anjeun, jeung batur bakal ngaitkeun anjeun sarta bakal mawa anjeun ka tempat anu anjeun henteu pikahoyong. Ieu ceuk kitu pikeun nandaan ku maot naon anjeunna bakal muliakeun Allah. Sanggeus nyebutkeun ieu, Anjeunna nyarios ka manehna, Tuturkeun Abdi. Sanggeus malik, Petrus ningali murid anu dipikacinta ku Yesus nuturkeun, anu ogé geus ngagoléhkeun dina pésta tuangeun kana dada-Na sarta nyarios, Gusti, saha anu ngahianatkeun Anjeun? Ningali ieu, Petrus nyarios ka Yesus, Gusti, ieu kumaha? Yesus nyarios ka anjeunna, Upami abdi hoyong anjeunna tetep dugi abdi datang, naon ka anjeun? Anjeun tuturkeun ka abdi. Ku

kituna kaluarna éta kecap ieu ka dulur-dulur yén murid éta moal maot, padahal Yesus henteu nyarios ka anjeunna yén anjeunna moal maot, tapi Lamun abdi hoyong anjeunna cicing nepi ka abdi datang, naon urusanana jeung anjeun?

Ieu téh murid anu masihan kasaksian ngeunaan hal-hal ieu sareng anu parantos nyerat hal-hal ieu, sareng urang terang yén kasaksianana leres. Aya ogé seueur pisan hal-hal séjén anu dipigawé ku Yesus, anu upami ditulis hiji-hiji, kuring pikir dunya ogé moal sanggup nampung buku-buku anu ditulis téa. Amin.

Ulangan

□

Ieu kecap-kecap anu diomongkeun ku Musa ka sakabéh Israél di sabeulah walungan Yordania, di gurun, ka kulon, deukeut Laut Beureum, antara Paran, Tophel, Lobon, Aulon, jeung Kataghrysea. Sabelas dinten ti Horeb jalan kana Gunung Seir dugi ka Kadesh Barnea. Jeung éta kajadian dina taun nu kaopat puluh, dina bulan nu kasabelas, poé kahiji tina bulan, Musa nyarita ka sakabéh putra Israél, nurutkeun sakabéh anu diparéntahkeun Gusti ka manéhna pikeun maranéhna, sanggeus neunggeul Sihon raja urang Amori anu cicing di Heshbon, jeung Og raja Bashan anu cicing di Ashtaroth jeung di Edrei, Di saluareun Yordan di tanah Moab, Musa mimiti nerangkeun hukum ieu, nyebutkeun, Gusti Allah urang nyarios ka urang di Horeb, nyebutkeun, Cukup ka anjeun cicing di gunung ieu. Balik arah jeung angkat anjeun, tuluy asup kana Gunung Amori, jeung ka sakabéh tatangga di Arabah, ka gunung jeung dataran, ka Kidul, jeung ka basisir tanah Kanaan, jeung Anti Libanon nepi ka Walungan nu Gedé, nyaéta Walungan

Euphrates. Tingali, geus nyerahkeun samémèh anjeun éta taneuh. Sanggeus asup, warisan éta taneuh nu kuring sumpah ka bapa-bapa anjeun, ka Abraham, jeung Ishak, jeung Yakub, pikeun méré ka maranéhna jeung ka turunan maranéhna sanggeus maranéhna.

Jeung kuring nyarios ka anjeun dina waktos éta, Kuring henteu bakal tiasa nanggung anjeun nyalira. Gusti Allah anjeun parantos ngalikeun anjeun, sareng tingali, anjeun ayeuna sapertos béntang-béntang di langit dina kalobaan. Gusti Allah ti bapa-bapa anjeun nambihan ka anjeun sarébu kali lipat sakumaha anjeun ayeuna, sareng ngaberkahan anjeun sakumaha anjeunna parantos nyarios ka anjeun. Kumaha abdi bakal tiasa nyalira nanggung kasusah anjeun sareng beban anjeun sareng pasea-pasea anjeun? Pasihan ka diri sorangan lalaki anu wijaksana, pangaweruh, jeung boga pamahaman tina suku-suku anjeun, sarta abdi bakal netepkeun aranjeunna jadi pamingpin anjeun. Sareng anjeun ngajawab ka abdi sareng nyarios, Alus perkawis anu anjeun carioskeun pikeun dilaksanakeun. Jeung aing nyokot ti anjeun lalaki-lalaki anu wijaksana, ahli, jeung pinter, sarta aing geus nunjuk maranéhna pikeun mingpin anjeun salaku komandan sarébu, komandan saratus, komandan lima puluh, komandan sapuluh, jeung perwira pikeun hakim-hakim anjeun. Jeung abdi parantos maréntahkeun ka para hakim anjeun dina waktos éta, nyarios, Dengekeun perkara antara dulur-dulur anjeun, sareng adili kalayan adil antara lalaki sareng lanceukna, sareng antara anjeunna sareng urang asing na. Ulah anjeun mikawanoh

beungeut dina kaadilan, nurutkeun nu leutik jeung nurutkeun nu gede anjeun ngahukum, ulah anjeun némbongkeun kaberpihakan ka manusa, sabab kaadilan téh milik Allah, jeung kecap nu hese ti anjeun, bawa eta ka kuring, jeung kuring bakal ngadéngé eta. Jeung kuring parantos maréntahkeun ka anjeun dina waktos éta sadaya perkawis anu kedah anjeun laksanakeun.

Sanggeus angkat ti Horeb, urang ngaliwatan sakabéh gurun nu gedé jeung pikasieuneun éta, nu maném geus tingali, ngaliwatan jalan ka pagunungan urang Amori, sakumaha anu diparéntahkeun ku Gusti Allah urang ka urang, nepi ka urang dugi ka Kadés Barné. Jeung kuring nyarios ka anjeun, Anjeun parantos dugi ka gunung urang Amori, anu dipasihkeun ku Gusti Allah urang ka anjeun. Tingali, Gusti Allah anjeun geus nyerahkeun ka anjeun sateuacan beungeut anjeun éta taneuh. Naek jeung wariskeun sakumaha ceuk Gusti Allah ti bapa-bapa anjeun ka anjeun. Ulah sieun, atawa kuciwa. Jeung anjeun sadayana datang ka abdi, sarta nyarios, Hayu urang ngirim lalaki-lalaki heula ti urang, supaya aranjeunna ngintip taneuh pikeun urang, sarta ngalaporkeun ka urang ngeunaan jalan anu bakal urang lalui, sarta kota-kota anu bakal urang lebetkeun. Jeung éta kecap nyugemakeun kuring, sarta kuring nyokot ti anjeun dua belas lalaki, hiji lalaki ti unggal suku. Jeung sanggeus balik, aranjeunna naék ka gunung, terus sumping nepi ka lebak tandan anggur, sarta ngintip éta. Jeung aranjeunna nyandak dina leungeun-leungeunana buah tina éta tanah, terus dibawa ka anjeun, sarta aranjeunna nyarios, Alus éta tanah anu

dipasihkeun ku Gusti Allah urang ka urang.

Jeung anjeun henteu daék naék, tapi anjeun henteu nurut kana kecap Gusti Allah urang. Jeung anjeun ngagerendeng dina tenda-tenda anjeun, sarta anjeun nyarios, Kusabab hate Gusti ka urang, Anjeunna mingpin urang kaluar ti tanah Mesir pikeun nyerahkeun urang kana panangan urang Amori, pikeun ngancurkeun urang. Kamana urang badé naék? Tapi dulur-dulur anjeun parantos ngajauhkeun haté anjeun, nyarios, Bangsa anu gedé sareng seueur sareng langkung kuat ti urang, sareng kota-kota anu gedé sareng dibenteng dugi ka langit, sareng ogé anak-anak raksasa parantos urang tingali di dinya. Jeung kuring nyarios ka anjeun, ulah kasieunan, ogé ulah sieun ti aranjeunna. Gusti Allah anjeun anu maju sateuacan raray anjeun, anjeunna bakal perang babarengan sareng aranjeunna sareng anjeun, nurutkeun sadaya sakumaha anjeunna geus dipigawé ka anjeun di tanah Mesir, jeung di gurun ieu nu anjeun geus ningali, jalan gunung ti Amori, sakumaha pikeun ngadukung anjeun, Gusti anu Gusti anjeun, sakumaha lamun aya jalma anu ngasuh anakna, dina sakabéh jalan anu anjeun lalampahan dugi ka anjeun sumping ka tempat ieu.

Jeung dina kecap ieu anjeun teu percaya ka Gusti Allah urang, Saha anu maju heula ti hareupeun anjeun dina jalan pikeun milih tempat ka anjeun, nungtun anjeun dina seuneu peuting, némbongkeun ka anjeun jalan anu anjeun leumpang di dinya, jeung dina méga beurang.

Sareng Gusti Pangeran ngadéngé sora tina kecap-kecap anjeun, sareng kusabab diprovokasi, anjeunna sumpah, nyarios, Upami aya saha waé ti lalaki-lalaki ieu bakal ningali ieu taneuh anu hadé, anu kuring sumpah ka bapa-bapa maranéhanana, iwal Caleb putra Jephunneh, ieu bakal ningali éta, jeung ka manéhna kuring bakal masihan tanah anu dipasangna, jeung ka putra-putrana, sabab anjeunna napel ka Gusti. Jeung ka abdi ambek Gusti kusabab anjeun, nyarios, Anjeun ogé moal asup ka dinya. Joshua anak Nun anu nangtung gigireun anjeun, ieu bakal asup ka dinya, kuatkeun anjeunna, sabab anjeunna bakal ngawariskeun éta ka Israél. Jeung unggal budak ngora anu henteu terang dinten ieu naon anu hadé atawa goréng, maranéhna bakal asup ka dinya, jeung ka maranéhna kuring bakal masihan éta, jeung maranéhna sorangan bakal ngawariskeun éta. Jeung anjeun sanggeus balik malik, kamping ka gurun ngaliwatan jalan Laut Beureum.

Jeung anjeun ngajawab sarta nyarios, Urang geus dosa di hareupeun Gusti Allah urang, urang bakal naék jeung perang nurutkeun sagala nu dititahkeun ku Gusti Allah urang ka urang, sarta sanggeus nyokot masing-masing pakarang perangna, jeung sanggeus ngumpul babarengan, anjeun naék ka gunung. Jeung ceuk Gusti ka kuring, Ceuk ka aranjeunna, teu meunang anjeun naek jeung teu meunang anjeun perang, sabab kuring teu jeung anjeun, jeung anjeun moal remuk samémén musuh-musuh anjeun. Jeung kuring geus nyarios ka anjeun, tapi anjeun henteu ngadangukeun kuring, jeung anjeun ngalanggar kecap Gusti, sarta kalayan ngalanggar anjeun naék ka gunung éta. Jeung

kaluarna urang Amori anu cicing di gunung éta pikeun nepungan anjeun, sarta ngudag anjeun saperti nu dilakukeun ku lebah, sarta maranéhna nyieun tatu ka anjeun ti Seir nepi ka Horma. Jeung sanggeus diuk, anjeun ceurik di hareupeun Gusti Allah urang, tapi Gusti henteu ngadéngékeun sora anjeun, ogé henteu merhatikeun ka anjeun.

Jeung anjeun calik di Kadés sababaraha poé, saloba poé anu kantos anjeun calik di dinya.

Sarta sanggeus malik urang angkat ka gurun, jalan ka laut beureum, sakumaha nu diomongkeun Gusti ka abdi, sarta urang ngurilingan Gunung Seir salila poé anu loba. Jeung ceuk Gusti ka abdi, Cukup ka anjeun ngurilingan gunung ieu, balik ku kituna ka Kalér. Jeung paréntahkeun ka jalma-jalma, nyebutkeun, Anjeun ngaliwat ngaliwatan wates-wates dulur-dulur anjeun, putra-putra Esau, anu cicing di Seir, jeung maranéhna bakal sieun ka anjeun, jeung maranéhna bakal waspada pisan ka anjeun. Ulah ngagabung perang ka aranjeunna, sabab Abdi moal masihan ka anjeun tina tanah aranjeunna sanajan sajengkal suku, kusabab ku warisan Abdi parantos masihan ka putra-putra Esau gunung Seir. Meuli dahareun ku perak ti aranjeunna jeung anjeun bakal tuang, jeung cai ku ukuran anjeun bakal nampi ti aranjeunna ku perak jeung nginum. Sabab Gusti Allah urang ngaberkahan anjeun

dina unggal pagawean leungeun anjeun, perhatikeun kumaha anjeun ngaliwatan gurun anu gedé jeung pikasieuneun éta. Tingali, opat puluh taun Gusti Allah anjeun sareng anjeun, anjeun henteu kakurangan nanaon.

Jeung urang ngaliwat ka dulur-dulur urang, anak-anak Esau, anu nyicingan di Seir, ngaliwatan jalan Arabah ti Ailon jeung ti Ezion Geber, sarta sanggeus malik urang ngaliwat jalan gurun Moab. Jeung ceuk Gusti ka kuring, Ulah mumusuhan ka urang Moabites, jeung ulah ngagabung ka aranjeunna dina perang, sabab Kami moal méré ti taneuh aranjeunna ka anjeun salaku warisan, sabab ka anak-anak Lot Kami geus méré Aroer pikeun diwariskeun. Urang Ommin baheula geus netep di dinya, bangsa anu gedé, loba, jeung kuat, sapertos urang Anakim. Maranéhna bakal dianggap Rephaim, jeung ieu-ieu ogé kawas nu Anakim, sarta nu Moabites nyebut aranjeunna Emim. Jeung di Seir cicing urang Horit ti baheula, sarta putra-putra Esau ngancurkeun aranjeunna, sarta ngusir aranjeunna tina payuneun maranéhanana. Sarta aranjeunna netep ngagantikeun maranéhanana, sapertos cara anu dilakukeun ku Israél kana tanah warisanana, anu geus dipasihkeun ku Gusti ka aranjeunna. Ayeuna kituna bangkit jeung angkat, jeung ngaliwat lebak Zaret.

Jeung poé-poé nu urang lalampahan ti Kadés Barnéa nepi ka urang ngaliwatan lebak Zarét, tilu puluh dalapan taun, nepi ka murag sakabéh generasi lalaki prajurit anu maot ti camp, sabab Gusti geus sumpah God aranjeunna. Jeung leungeun Allah aya

kana aranjeunna pikeun ngancurkeun aranjeunna tina tengah kemah dugi aranjeunna binasa.

Jeung éta kajadian iraha murag sadaya lalaki prajurit anu maot tina tengah rahayat, jeung anjeunna nyarios. Gusti nyarios ka kuring, Anjeun bakal ngaliwat wates-wates dinten ieu. Moab, Aroer, Jeung anjeun bakal ngadeukeutan ka anak-anak Ammon, ulah mumusuhan ka aranjeunna, sareng ulah kalibet perang ka aranjeunna, sabab Kami moal masihan ti tanah anak-anak Ammon ka anjeun salaku warisan, margi ka anak-anak Lot Kami parantos masihan éta salaku warisan. Tanah Rephaim bakal diitung kitu, sabab di dinya baheula cicing urang Rephaim, jeung urang Ammonites nyebut aranjeunna Zamzummim. Bangsa anu gedé jeung loba, sarta leuwih kuat ti aranjeun, kawas ogé urang Enakeim, tapi Gusti ngancurkeun aranjeunna samémèh beungeut maranéhanana, sarta maranéhanana ngawariskeun jeung netep gaganti aranjeunna nepi ka poé ieu. Sapertos anu aranjeunna lakukeun ka anak-anak Esau anu cicing di Seir, dina cara aranjeunna ngancurkeun urang Hori ti payuneunana, sareng ngawariskeun aranjeunna, sareng netep gaganti aranjeunna dugi ka poé ieu. Jeung urang Euaioi anu cicing di Asedoth nepi ka Gaza, sarta urang Cappadocians anu geus kaluar ti Cappadocia, ngancurkeun aranjeunna, sarta netep gaganti aranjeunna.

Ayeuna ku kituna bangkit jeung angkat, jeung meuntas anjeun lebak Arnon. Tingali, geus dipasrahkeun kana leungeun anjeun Sihon raja Heshbon nu Amori jeung tanah manéhna. Mimitian

pikeun ngawariskeun, gabung ka manéhna perang dina poé ieu. Mimitian méré kagagabahan anjeun jeung kasieun anjeun kana sakabéh bangsa-bangsa di handapeun langit, anu ngadéngé ngaran anjeun bakal kaganggu, jeung bakal ngalaman nyeri-nyeri ti payuneun anjeun.

Jeung abdi ngirimkeun utusan ti gurun Kedemot ka Sihon raja Hesbon kalayan kecap-kecap damai, nyarios, Abdi bakal ngaliwat ngaliwatan bumi anjeun, dina jalan abdi bakal indit, moal belok ka katuhu atawa ka kénca. Kadaharan ku pérak anjeun bakal masihan ka abdi, sareng abdi bakal tuang, sareng cai ku pérak anjeun bakal masihan ka abdi, sareng abdi bakal nginum, ngan ukur yén abdi bakal ngaliwat ku suku. Sakumaha anu dilakukeun ku anak-anak Esau anu cicing di Seir ka abdi, jeung ku urang Moab anu cicing di Aroer, nepi ka abdi ngaliwat Walungan Yordan ka tanah anu dipasihkeun ku Gusti Allah urang ka urang. Jeung Sihon raja Heshbon henteu daék ngantepkeun urang ngaliwat ngaliwatan wilayahna, sabab Gusti Allah urang geus ngeras-keun sumangetna, jeung nguatkeun haténa, supaya anjeunna diserahkeun kana leungeun anjeun saperti dina poé ieu.

Jeung ceuk Gusti ka kuring, Tingali, Kuring geus mimiti nyerahkeun samémén anjeun si Sihon raja Heshbon nu urang Amori, jeung tanahna, jeung mimiti meunang warisan tanahna. Jeung Sihon raja Heshbon kaluar pikeun nepungan kami, anjeunna jeung sakabéh rahayatna, pikeun perang di Jahaz. Jeung Gusti Allah urang nyerahkeun anjeunna ka payuneun

urang, sarta urang ngéléhkeun anjeunna jeung putra-putrana jeung sakabéh rahayatna. Jeung urang ngarebut sakabéh kota-kotana dina waktu éta, sarta urang ngancurkeun unggal kota, ogé istri-istri jeung barudak maranéhna, urang henteu nyésakeun saurang ogé hirup. Iwal ingon-ingon sato ternak urang rampas, jeung rampasan ti kota-kota urang candak. Ti Aroer, anu aya di gigireun biwir Walungan Arnon, jeung kota anu aya di lebak, nepi ka Gunung Gilead, teu aya kota anu luput ti urang. Sadayana geus diserahkeun ku Gusti Allah urang kana leungeun urang. Iwal deukeut ka putra-putra Amon, urang henteu ngadeukeutan sadaya tempat nu ngagabung jeung walungan Jabok, jeung kota-kota nu aya di nagara pasir, sakumaha anu diparéntahkeun ku Gusti Allah urang ka urang.

□

Sanggeus balik, urang naék jalan ka Basan, sarta Og raja Basan kaluar pikeun nepungan urang, anjeunna jeung sakabéh rahayatna, pikeun perang di Edraim. Jeung ceuk Gusti ka kuring, Ulah sieun ka manéhna, sabab kana leungeun anjeun geus Kuring pasrahkeun manéhna, jeung sakabéh rahayat manéhna, jeung sakabéh tanah manéhna, jeung anjeun bakal ngalakukeun ka manéhna, sakumaha anjeun geus ngalakukeun ka Sihon raja ti urang Amori, anu cicing di Hésbon. Jeung Gusti Allah urang nyerahkeun anjeunna kana leungeun urang, jeung Og raja Basan, jeung sakabéh jalma-Na, jeung urang neunggeul anjeunna nepi ka teu ninggalkeun siki-Na.

□□□

Jeung urang ngarebut sakabéh kota-kotana dina waktu éta, teu aya kota anu teu urang rebut ti maranéhna, genep puluh kota, sakabéh wewengkon sabudeureun Argob milik Raja Og di Basan, Sadaya kota dikuatkeun, tembokna luhur, aya gerbang jeung palang, iwal ti kota-kota urang Ferezai anu loba pisan. Urang ngancurkeun, sapertos anu urang lakukeun ka Sihon raja Heshbon, sareng urang ngancurkeun sadaya kota salajengna, sareng para istri, sareng barudak. Jeung sakabéh ingon-ingon, jeung rampasan ti kota-kota, urang rampog pikeun urang sorangan.

Jeung urang nyokot dina waktu éta tanah ti leungeun dua raja urang Amori, anu aya di sabeulah Yordan ti Walungan Arnon nepi ka Gunung Hermon. Tangkal korma nyebut Gunung Hermon téh Sanior, sareng urang Amori ngaranna Sanir. Sadaya kota Misor, sareng sadaya Gilead, sareng sadaya Bashan dugi ka Elcha sareng Edraim, kota-kota karajaan Og di Bashan, Éta iwal Og raja Basan katinggaleun tina bangsa Rafaim, tingali ranjang anjeunna téh ranjang beusi, tingali ieu aya di tungtung nagara putra-putra Amon, salapan hasta panjangna, jeung opat hasta rubakna, dumasar kana ukuran hasta lalaki. Jeung tanah éta urang wariskeun dina waktu éta ti Aroer, nu aya di sisi tepi aliran Arnon, jeung satengah gunung Gilead, jeung kota-kotana kuring masihan ka Ruben jeung ka Gad. Jeung sésa-sésa ti Gilead, sareng sakumna karajaan Basan milik Og, kuring masihan ka satengah suku Manasseh, sareng sakumna wewengkon sabudeureun Argob, sakumna Basan éta, tanah Refaim bakal diitung. Jeung Jair putra Manasseh nyokot sakabéh

wewengkon sabudeureun Argob nepi ka wates-wates Gargasi jeung Machathi, anjeunna ngaranan éta kana ngaranna Bashan Thauoth Jaeir nepi ka poé ieu. Jeung ka Machir kuring masihan Gilead. Jeung ka Ruben jeung ka Gad kuring geus masihan ti Gilead nepi ka Walungan Arnon, tengah walungan éta jadi wates, jeung nepi ka Jabok, walungan éta jadi wates ka anak-anak Amon. Jeung Arabah jeung Yordan watesna Mahanareth, nepi ka Laut Arabah, nyaéta Laut Uyah, di handapeun Asedoth Phasga di beulah wétan.

Jeung kuring maréntahkeun ka anjeun dina waktu éta, nyarios, Gusti Allah anjeun parantos masihan ka anjeun tanah ieu salaku warisan, sanggeus nganggo pakarang maju ka hareupeun dulur-dulur anjeun, anak-anak Israél, unggal jalma anu mampuh. Iwal ti istri-istri anjeun jeung barudak anjeun jeung ingon-ingon anjeun, abdi terang yén loba ingon-ingon anjeun, hayu aranjeunna cicing di kota-kota anjeun nu geus abdi pasihan ka anjeun, nepi ka Gusti masihan istirahat Gusti anjeun dulur-dulur anjeun, sapertos ogé anjeun, jeung maranéhna ogé bakal ngawariskeun tanah éta, anu Gusti Gusti urang masihan ka maranéhna di saluareun Walungan Yordan, jeung anjeun bakal balik masing-masing kana warisan anjeunna anu kuring masihan ka anjeun.

Jeung ka Yosua kuring maréntahkeun dina waktu éta, nyebutkeun, Panon anjeun geus ningali sakabéh naon anu geus dilakukeun ku Gusti Allah urang ka dua raja ieu, kitu ogé bakal dilakukeun ku Gusti Allah urang ka sakabéh karajaan anu

anjeun teraskeun ka dinya. Ulah sieun ka aranjeunna, sabab Gusti Allah urang sorangan anu bakal perang pikeun anjeun.

Sareng abdi menta ka Gusti dina waktos éta, nyarios, Gusti Allah, anjeun mimiti némbongkeun ka abdi anjeun kakuatan anjeun, jeung kakawasaan anjeun, jeung leungeun nu kuat, jeung panangan nu luhur. Saha pikeun aya Allah di sawarga atawa di luhur bumi, saha nu bakal ngalakukeun sakumaha anjeun geus ngalakukeun, jeung nurutkeun kakuatan anjeun? Sanggeus nyebrang, ku kituna abdi bakal ningali taneuh anu hade ieu anu aya di saluareun Yordan, gunung ieu anu hade sareng Anti-Libanon.

Jeung Gusti teu ngaliré ka abdi kusabab anjeun, sarta henteu ngadangukeun abdi, sarta Gusti nyarios ka abdi, Cekap pikeun anjeun, ulah deui nyarios kecap ieu. Naék ka puncak gunung anu dipahat, teras tingali ku panon anjeun ka arah laut sareng Kalér sareng Kidul sareng Wétan, sabab anjeun moal meuntas Walungan Yordan ieu. Jeung paréntah ka Yosua, kuatkeun anjeunna jeung ngadorong anjeunna, sabab manéhna bakal meuntas di hareupeun rahayat ieu, jeung manéhna bakal ngawariskeun ka aranjeunna sakabéh taneuh nu geus katempo ku anjeun. Jeung urang calik di lebak deukeut imah Peor.

□

Ayeuna, Israél, dengekeun kana katetepan jeung kaputusan anu

kuring ajarkeun ka anjeun dinten ieu pikeun dilaksanakeun, supaya anjeun hirup jeung dikalikeun, sarta sanggeus asup anjeun meunang warisan tanah anu dipasihkeun ku Gusti, Allah ti bapa-bapa anjeun, ka anjeun. Ulah nambahan kana kecap anu kuring paréntahkeun ka anjeun, sareng ulah ngaleungitkeun tina éta, jaga parentah-parentah Gusti Allah urang, sakumaha seueur anu kuring paréntahkeun ka anjeun dinten ieu. Panon anjeun geus ningali sadaya naon anu dipigawé ku Gusti Allah urang ka Baal Peor, sabab unggal jalma anu nuturkeun Baal Peor, geus dimusnahkeun ku Gusti Allah anjeun tina antara anjeun. Tapi anjeun nu napel ka Gusti Allah anjeun, sadayana hirup nepi ka poé ayeuna.

Tingali, abdi parantos nunjukkeun ka anjeun aturan-aturan sareng kaputusan-kaputusan sakumaha Gusti paréntah ka abdi, pikeun ngalakukeun kitu di tanah anu anjeun lebetkeun ka dinya pikeun ngawariskeun éta. Jeung anjeun kudu ngajaga sareng ngalaksanakeunana, sabab ieu mangrupikeun hikmah anjeun sareng pamahaman anjeun di payuneun sakumna bangsa-bangsa, anu bakal ngadangu sadaya katetepan ieu, sareng aranjeunna bakal nyarios, Tingali, jalma anu wijaksana sareng terang, bangsa anu agung ieu. Sabab naon bangsa gedé anu gaduh Gusti anu deukeut ka maranéhna sakumaha Gusti Allah urang dina sagala hal lamun urang nyauran ka Anjeunna? Jeung naon bangsa anu gede, anu boga aturan-aturan jeung kaputusan-kaputusan anu adil nurutkeun sakabéh hukum ieu, anu kuring pasihan ka anjeun dinten ieu?

□□□

Nengetan pikeun diri anjeun sorangan, jeung jaga jiwa anjeun pisan, ulah poho sakabéh kecap-kecap anu geus ditingali ku panon anjeun, jeung ulah hayu éta indit tina haté anjeun salila sakabéh poé hirup anjeun, jeung anjeun kudu ngajar ka anak lalaki anjeun jeung ka incu lalaki anjeun, ngeunaan poé nalika anjeun nangtung di hareupeun Gusti Allah urang di Horeb dina poé assembly, nalika Anjeunna nyarios Gusti ka kuring, kumpulkeun ka kuring jalma-jalma, jeung hayu aranjeunna ngadangu kecap-kecap kuring, supaya aranjeunna diajar sieun ka kuring sakabéh poé salila aranjeunna hirup di bumi, jeung putra-putra aranjeunna bakal ngajar. Jeung anjeun ngadeukeutan sarta nangtung di sisi gunung éta, sedengkeun gunung éta kaduruk ku seuneu nepi ka langit, aya poék, gelap, jeung angin ribut. Jeung Gusti nyarita ka anjeun tina tengah seuneu, sora kecap-kecap nu anjeun kadéngé, jeung anjeun henteu ningali wujud naon-naon, ngan ukur sora. Jeung Anjeunna ngalaporkeun ka anjeun perjanjian-Na, anu Anjeunna paréntahkeun ka anjeun pikeun ngalakukeun, nyaéta sapuluh paréntah, sareng Anjeunna nyerat éta dina dua papan batu.

Jeung ka abdi maréntahkeun Gusti dina waktos éta pikeun ngajarkeun ka anjeun katetepan jeung kaputusan, sangkan anjeun ngalaksanakeunana di bumi anu anjeun asup ka dinya pikeun meunang warisan éta. Jeung anjeun kudu ngajaga pisan jiwa-jiwa anjeun, sabab anjeun henteu ningali rupa naon-naon dina poé nalika Gusti nyarios ka anjeun di Horeb di gunung ti tengah seuneu. Ulah anjeun ngalakukeun kalakuan tanpa hukum jeung nyieun pikeun diri anjeun sorangan ukiran

sasaruaan, sagala gambar sasaruaan jalu atawa bikang, Sasaruaan sakabéh sato anu aya di bumi, sasaruaan sakabéh manuk jangjangan anu ngapung di handapeun langit, Kasaruaan sadaya sato ngarayap anu ngarayap di bumi, kasaruaan sadaya lauk anu aya dina cai di handapeun bumi. Jeung ulah neuteup ka langit, ningali panonpoé jeung bulan jeung béntang-béntang, jeung sakabéh dunya langit, sangkan anjeun kasasar teras nyembah ka aranjeunna jeung ngalayanan ka aranjeunna, nu geus ditugaskeun ku Gusti Allah anjeun ka sakabéh bangsa-bangsa nu aya di handapeun langit. Tapi anjeun dicandak ku Gusti Allah, jeung dipingpin kaluar tina tanah Mesir, tina tungku beusi, pikeun jadi umat milik-Na, sakumaha dina poé ieu.

Jeung Gusti Allah ambek ka abdi kusabab hal-hal anu diomongkeun ku anjeun, sareng sumpah yén abdi moal meuntas Walungan Yordan ieu, sareng yén abdi moal asup kana tanah anu Gusti Allah anjeun masihan ka anjeun salaku warisan. Abdi keur maot di tanah ieu, jeung moal meuntas Walungan Yordan ieu, tapi anjeun bakal meuntas jeung bakal ngawariskeun tanah alus ieu. Paréntah ati ka anjeun, ulah anjeun hilap kana perjanjian Gusti Allah urang, anu dijieun ka anjeun, jeung anjeun lampah tanpa hukum, jeung anjeun ngadamel pikeun diri anjeun sorangan ukiran sasaruaan tina sakabéh anu dititahkeun ka anjeun ku Gusti Allah anjeun. Éta Gusti Allah anjeun téh seuneu anu ngahakan, Gusti Allah anu tukang cemburu.

Upami tapi anjeun ngalahirkeun putra-putra jeung incu-incu anjeun, jeung anjeun lila cicing di bumi, jeung anjeun ngalakukeun kalakuan tanpa hukum, jeung anjeun ngadamel ukiran sasaruaan tina sagala rupa, jeung anjeun ngalakukeun nu jahat di payuneun Gusti nu Gusti anjeun pikeun ngaambek anjeunna, abdi saksikeun ka anjeun dinten ieu langit jeung bumi, yén ku karuksakan anjeun bakal binasa ti bumi, ka mana anjeun nyebrang Yordan di dinya pikeun ngawariskeun. Moal anjeun hirup lila poé di dinya, tapi anjeun bakal ancur pisan. Gusti bakal paburencay anjeun ka sakabéh bangsa-bangsa, jeung anjeun bakal ditinggalkeun saeutik jumlahna di sakabéh bangsa-bangsa, ka tempat nu Gusti bakal mawa anjeun ka dinya. Jeung anjeun bakal ngalayanan di dinya dewa-dewa séjén, karya leungeun manusa, kai jeung batu, anu teu bisa ningali, teu bisa ngadéngé, teu bisa dahar, jeung teu bisa ngambeu. Jeung anjeun bakal néangan di dinya Gusti Allah anjeun, jeung anjeun bakal manggihan Anjeunna nalika anjeun néangan Anjeunna tina sakabéh haté anjeun, jeung tina sakabéh jiwa anjeun dina kasangsaraan anjeun. Jeung sakabéh kecap-kecap ieu bakal manggihan anjeun dina poé-poé ahir, jeung anjeun bakal balik deui ka Gusti Allah anjeun, jeung anjeun bakal ngadéngé sora-Na, Sabab Gusti téh welas asih, Pangéran Gusti anjeun moal ninggalkeun anjeun, atawa moal ngancurkeun anjeun, moal poho kana perjanjian ka bapa-bapa anjeun, anu geus disumpah ku Pangéran ka aranjeunna.

Tanya ngeunaan poé-poé baheula anu geus kajadian samémén anjeun, ti poé nalika Gusti Allah nyiptakeun manusa di bumi,

jeung ti tungtung langit nepi ka tungtung langit, naha geus kantos kajadian nurutkeun kecap anu agung ieu, naha geus kantos kadéngé hal saperti kitu, naha geus kantos aya bangsa anu ngadéngé sora Allah nu hirup nyarita ti tengah seuneu, sakumaha nu geus kadéngé ku anjeun sarta anjeun tetep hirup, Upami diuji ku Gusti anu geus asup pikeun nyokot bangsa pikeun dirina tina tengah bangsa séjén ku cobaan, ku tanda-tanda, ku kaajaiban, ku perang, ku leungeun anu kuat, ku panangan anu luhur, jeung ku panglihatan-panglihatan anu agung, nurutkeun sakabéh anu dipigawé ku Gusti Allah urang di Mesir di hareupeun anjeun bari ningali, Sangkan anjeun terang yén Gusti Allah anjeun ieu téh Allah, jeung teu aya deui salian ti Anjeunna. Ti langit kadéngé jadi sorana pikeun ngadidik anjeun, jeung di luhur bumi Anjeunna némbongkeun ka anjeun seuneu-Na nu gede, jeung kecap-kecap-Na anjeun ngadéngé ti tengah seuneu.

Kusabab anjeunna mikacinta ka bapa-bapa anjeun, jeung milih turunan maranéhanana sanggeus maranéhanana nyaéta anjeun, jeung anjeunna sorangan anu ngaluarkeun anjeun ku kakuatan-Na anu hébat ti Mesir, Ngancurkeun bangsa-bangsa anu gedé jeung leuwih kuat ti anjeun di hareupeun anjeun, pikeun mawa asup anjeun jeung méré ka anjeun taneuh maranéhanana pikeun diwariskeun, sakumaha anjeun boga kiwari.

Jeung anjeun bakal nyaho dinten ieu, sarta anjeun bakal malik deui ku pikiran anjeun, yén Gusti Allah anjeun ieu

mangrupikeun Allah di langit di luhur jeung di bumi di handap, sarta teu aya deui salian ti Anjeunna. Jeung jaga paréntah-paréntah-Na, jeung katetepan-katetepan-Na, saloba anu kuring paréntahkeun ka anjeun dinten ieu, supaya alus ka anjeun jeung ka putra-putra anjeun sanggeus anjeun, supaya anjeun panjang umur di bumi, anu Gusti Allah anjeun méré ka anjeun sakabéh poé. Harita Musa misahkeun tilu kota di sabeulah walér Yordan ti wétan panonpoé, Ngungsi ka dinya nu rajapati anu maéhan tatanggana tapi teu dihaja, jeung manéhna teu hate ka nu dibunuh samémèh kamari jeung poé katilu, sarta manéhna bakal ngungsi ka salah sahiji kota ieu, sarta bakal hirup. Bosor di gurun di tanah dataran pikeun Ruben, sareng Ramot di Gilead pikeun Gad, sareng Gaulon di Basan pikeun Manasseh.

Ieu hukum anu geus disimpen ku Musa sateuacanna anak-anak Israil. Ieu kasaksian-kasaksian, ordinansi-ordinansi, jeung kaputusan-kaputusan anu diucapkeun ku Musa ka urang Israél, sanggeus maranéhna kaluar ti tanah Mesir. Di saluareun Yordan, di lebak, deukeut imah Peor, di tanah Sihon raja ti urang Amori, anu cicing di Hesbon, anu dipaehan ku Musa jeung anak-anak Israil, sanggeus maranéhna kaluar ti tanah Mesir. Jeung aranjeunna ngawariskeun taneuh anjeunna jeung taneuh Og raja Basan, dua raja urang Amori, anu aya di saluareun Yordan ka arah wétan panonpoé. Ti Aroer, anu aya di sisi walungan deras Arnon, jeung di gunung Sihon, anu nyaéta Hermon, sakabéh Arabah di saluareun Walungan Jordan ka arah wétan panonpoé, di handapeun Asedoth anu dipahat.

Jeung Musa ngagero sakabéh Israél, sarta ceuk ka aranjeunna, Dengekeun, Israél, kana katetepan jeung hukum-hukum anu kuring ucapkeun dina ceuli anjeun dina poé ieu, jeung anjeun kudu diajar éta, jeung anjeun kudu ngajaga pikeun ngalaksanakeun éta. Gusti Allah anjeun parantos ngadamel perjanjian ka anjeun di Horeb. Lain ka bapa-bapa anjeun Gusti ngadamel perjanjian ieu, tapi ka anjeun, anjeun sadayana anu hirup di dieu dinten ayeuna. Beungeut ka beungeut, Gusti nyarita ka anjeun di gunung ti tengah seuneu. Jeung kuring nangtung antara Gusti jeung anjeun dina waktu éta pikeun ngumumkeun ka anjeun kecap-kecap Gusti, sabab anjeun sieun tina beungeut seuneu, jeung henteu naék kana gunung, bari nyarios Abdi mangrupikeun Gusti, Allah anjeun, anu geus mingpin anjeun kaluar tina tanah Mesir, kaluar tina imah perbudakan.

Moal aya dewa-dewa séjén pikeun anjeun sateuacan raray abdi.

Ulah nyieun pikeun diri anjeun sorangan gambar, atawa sasaruaan tina naon waé anu aya di langit luhur, jeung naon waé anu aya di bumi handap, jeung naon waé anu aya di jero cai handapeun bumi. Ulah anjeun nyembah ka aranjeunna, sareng ulah anjeun ngalayanan ka aranjeunna, sabab Abdi nyaéta Gusti, Allah anjeun, Allah anu timburu, anu ngabaléskeun dosa-dosa bapa-bapa kana anak-anak dugi ka

turunan katilu jeung kaopat pikeun jalma-jalma anu hate ka Abdi, jeung ngalakukeun welas asih ka rébuan jalma anu mikanyaah kuring, jeung ka nu ngajaga paréntah-paréntah kuring. Ulah nyandak nami Gusti Allah anjeun sacara sia-sia, sabab Gusti Allah anjeun moal ngabébaskeun tina kasalahan jalma anu nyandak nami-Na sacara sia-sia.

Jaga poé Sabat pikeun nyucian éta, sakumaha anu diparéntahkeun ka anjeun ku Gusti Allah anjeun. Genep poé gawé jeung anjeun bakal ngalaksanakeun sakabéh pagawéan anjeun, Tapi dina poé katujuh, sabat ka Gusti Allah anjeun, moal anjeun ngalakukeun dina éta sagala pagawéan, anjeun jeung anak lalaki anjeun jeung putri anjeun, abdi anjeun jeung budak awéwé anjeun, sapi anjeun jeung sato beban anjeun, jeung sagala ingon-ingon anjeun, jeung urang asing nu nganjog di anjeun, supaya bisa istirahat abdi anjeun jeung budak awéwé anjeun jeung sato beban anjeun, kawas ogé anjeun. Jeung anjeun bakal inget yén anjeun éta palayan di tanah Mesir, jeung Gusti Allah anjeun ngaluarkeun anjeun ti dinya ku leungeun anu kuat, jeung ku panangan anu luhur, ku sabab kitu Gusti Allah anjeun maréntahkeun ka anjeun sangkan ngajaga poé Sabat jeung ngasucian éta. Hormatan bapa anjeun jeung indung anjeun, sakumaha anu dititahkeun ka anjeun ku Gusti Allah anjeun, supaya hadé ka anjeun, jeung supaya anjeun panjang umur di bumi anu dipasihkeun ku Gusti Allah anjeun ka anjeun. Ulah maehan. Ulah zinah. Anjeun henteu kedah maok. Ulah mere kasaksian palsu ngalawan tatangga anjeun. Ulah anjeun hayang pamajikan tatangga anjeun, ulah anjeun hayang imah

tatangga anjeun, atawa sawah anjeunna, atawa palayan anjeunna, atawa palayan awéwé anjeunna, atawa sapi anjeunna, atawa sato beban anjeunna, atawa sakabéh ingon anjeunna, atawa sakabéh sabaraha anu ka tatangga anjeun aya.

Ieu kecap-kecap dicarioskeun ku Gusti ka sakabéh jamaah anjeun di gunung tina tengah seuneu, poék, gelap, angin ribut, kalayan sora anu gede, jeung Anjeunna henteu nambahan deui, sarta Anjeunna nyerat éta dina dua papan batu, sarta masihan ka abdi. Jeung éta kajadian nalika anjeun ngadéngé sora ti tengah seuneu, bari gunung éta kaduruk ku seuneu, anjeun sadayana ngadeukeutan ka abdi, nyaéta para pamingpin suku-suku anjeun jeung déwan sepuh anjeun, Jeung anjeun nyarios, Tingali, Gusti Allah urang parantos nunjukkeun ka urang kamulyaan-Na, sareng sora-Na urang parantos ngadangu ti tengah seuneu. Dina poé ieu urang ningali yén Allah bakal nyarios ka manusa, sareng manusa bakal hirup. Jeung ayeuna ulah urang maot, sabab seuneu nu gede ieu bakal meakeun urang, lamun urang terus ngadenge sora Gusti Allah urang, jeung urang bakal maot. Saha pikeun daging anu ngadéngé sora Allah anu hirup, anu nyarita ti tengah seuneu, sakumaha urang, jeung bakal tetep hirup? Deukeut anjeun, sareng ngadangukeun sadaya naon anu bakal diomongkeun ku Gusti Allah urang, sareng anjeun bakal nyarioskeun ka urang sadaya naon anu bakal diomongkeun ku Gusti Allah urang ka anjeun, sareng urang bakal ngadangukeun, sareng urang bakal ngalaksanakeunana.

Jeung Gusti ngadéngé sora tina kecap-kecap anjeun anu nyarita ka kuring, jeung Gusti nyarios ka kuring, Kuring geus ngadéngé sora tina kecap-kecap urang ieu saloba aranjeunna nyarios ka anjeun, leres sadayana saloba aranjeunna nyarios. Saha anu bakal masihan haté maranéhanana jadi kitu dina maranéhanana, supaya sieun ka abdi jeung ngajaga paréntah abdi sadaya poé, sangkan hade pikeun maranéhanana jeung pikeun anak-anak lalaki maranéhanana salami-lamina? Indit, ceuk kuring ka aranjeunna, balik deui anjeun ka imah-imah anjeun. Tapi anjeun cicing di dieu sareng abdi, sareng abdi bakal nyarioskeun ka anjeun ngeunaan paréntah-paréntah, katetepan-katetepan, sareng kaputusan-kaputusan anu kedah anjeun ajarkeun ka aranjeunna, supados aranjeunna ngalaksanakeunana di tanah anu abdi pasihkeun ka aranjeunna salaku warisan. Jeung anjeun kudu ngajaga pikeun ngalakukeun cara nu geus dititahkeun ka anjeun ku Gusti Allah anjeun, ulah anjeun belok ka katuhu atawa ka kénca, Numutkeun sakabéh jalan anu dititahkeun ka anjeun ku Gusti Allah anjeun pikeun leumpang di dinya, sangkan Anjeunna ngaistirahatkeun anjeun, jeung hadé ka anjeun, jeung sangkan anjeun hirup panjang di luhur tanah anu bakal anjeun wariskeun.

Jeung ieu téh paréntah jeung katetepan jeung kaputusan anu geus diparéntahkeun ku Gusti Allah urang pikeun ngajarkeun ka anjeun sangkan dilaksanakeun di nagri anu badé anjeun

lebetkeun pikeun meunang warisan éta. Sangkan anjeun sieun ka Gusti Allah anjeun, jaga sadaya katetepan-Na, jeung parentah-parentah-Na, anu kuring paréntahkeun ka anjeun dinten ieu, anjeun jeung putra-putra anjeun, jeung putra-putra ti putra-putra anjeun, salila sadaya poé hirup anjeun, sangkan anjeun hirup panjang.

Jeung dengekeun Israél, sareng jaga pikeun ngalaksanakeunana, supados hadé ka anjeun, sareng supados anjeun ngalobaan pisan, sakumaha anu dicarioskeun ku Gusti Allah ti bapa-bapa anjeun pikeun masihan ka anjeun tanah anu ngalir susu sareng madu. Jeung ieu mangrupi ordinances jeung judgments, saloba nu dititahkeun ku Gusti ka putra-putra Israel di gurun, sanggeus maranéhna kaluar ti tanah Mesir. Dengekeun Israel, Gusti Allah urang, Gusti téh hiji. Jeung anjeun kudu bogoh ka Gusti Allah anjeun tina sakabéh pikiran anjeun, jeung tina sakabéh jiwa anjeun, jeung tina sakabéh kakuatan anjeun. Jeung bakal aya kecap-kecap ieu, anu kuring paréntahkeun ka anjeun dinten ieu, dina haté anjeun jeung dina jiwa anjeun. Jeung anjeun bakal ngajarkeun éta ka anak-anak anjeun, jeung anjeun bakal nyaritakeun éta ka aranjeunna basa linggih di imah, jeung basa leumpang di jalan, jeung basa ngagolér, jeung basa bangun. Jeung anjeun kudu ngabeungkeut éta kana tanda dina leungeun anjeun, sarta éta bakal tetep teu kagoyangkeun di hareupeun panon anjeun. Jeung anjeun kudu nulis éta kana tiang panto imah anjeun jeung gerbang anjeun.

Jeung bakal kajadian iraha Gusti Allah anjeun mawa anjeun

asup kana tanah anu geus disumpah ka bapa-bapa anjeun, ka Abraham, jeung ka Ishak, jeung ka Yakub, pikeun méré ka anjeun kota-kota gedé jeung alus anu teu diwangun ku anjeun, Imah-imah anu pinuh ku sagala barang alus anu henteu anjeun eusian, sumur-sumur anu geus dipahat anu henteu anjeun pahat, kebon anggur jeung kebon zaitun anu henteu anjeun melak, jeung sanggeus dahar jeung pinuh, ati-ati pikeun diri anjeun sangkan ulah poho. Gusti Allah anjeun anu parantos ngaluarkeun anjeun ti tanah Mesir, ti imah perbudakan. Anjeun kudu sieun ka Gusti Allah anjeun, jeung ngan ka Mantenna wungkul anjeun kudu ngabdi, jeung ka Mantenna anjeun kudu nempel, jeung ku ngaranna anjeun kudu sumpah.

Ulah indit nuturkeun dewa-dewa séjén ti dewa-dewa bangsa-bangsa anu aya di sabudeureun anjeun, Sabab Gusti Allah anjeun nyaéta Gusti anu cemburu di antara anjeun, ulah nepi ka Gusti Allah anjeun murka ka anjeun dina amarah-Na, sangkan Anjeunna ngancurkeun anjeun tina beungeut bumi.

Ulah nguji Gusti Allah anjeun, sakumaha anjeun geus nguji Anjeunna dina mangsa pacobaan. Ngajaga, anjeun kudu ngajaga paréntah-paréntah Gusti Allah anjeun, kasaksian-kasaksian, jeung katetepan-katetepan, saloba nu dititahkeun ka anjeun. Jeung anjeun bakal ngalakukeun nu pikaresepeun jeung nu alus di payuneun Gusti Allah anjeun, supaya hadé ka anjeun, jeung anjeun asup sarta nampi warisan taneuh nu alus, nu geus disumpah ku Gusti ka bapa-bapa karuhun anjeun. pikeun ngusir sadaya musuh anjeun ti payuneun anjeun, sakumaha anu

dicarioskeun ku Gusti.

Jeung bakal kajadian iraha anak lalaki anjeun nanya ka anjeun isukan, nyebutkeun, Naon éta kasaksian-kasaksian, katetepan-katetepan jeung kaputusan-kaputusan, anu geus diparéntahkeun ku Gusti Allah urang ka urang? Jeung anjeun bakal nyarios ka putra anjeun, Kami éta abdi-abdi Firaun di tanah Mesir, jeung Gusti ngaluarkeun kami ti dinya ku leungeun anu kuat, jeung ku panangan anu luhur. Jeung Gusti masihan tanda-tanda jeung kaajaiban anu gedé jeung jahat di Mesir ka Firaun jeung ka imahna di hareupeun urang. Sareng anjeunna ngaluarkeun urang ti dinya pikeun masihan ka urang tanah ieu, anu anjeunna sumpah bakal masihan ka bapa-bapa urang. Jeung Gusti maréntahkeun ka urang pikeun ngalaksanakeun sakabéh katetepan ieu, sieun ka Gusti Allah urang, supaya hadé pikeun urang sapanjang poé-poé, supaya urang hirup sapertos kiwari. Jeung éta bakal jadi rahmat pikeun urang, lamun urang ngajaga ngalakukeun sakabéh paréntah ieu di hareupeun Gusti Allah urang, sakumaha Anjeunna maréntahkeun ka urang.

□

Upami Gusti Allah anjeun mawa anjeun kana tanah anu anjeun lebet ka dinya pikeun ngawariskeunana, sareng ngusir bangsa-bangsa gedé ti payuneun anjeun, nyaéta urang Het, urang Girgashi, urang Amori, urang Kanaan, urang Perizi, urang Hiwi, sareng urang Yebus, tujuh bangsa anu loba sareng leuwih kuat ti

anjeun, Jeung Gusti Allah anjeun bakal nyerahkeun aranjeunna kana leungeun anjeun, jeung anjeun bakal neunggeul aranjeunna, anjeun bakal ngaleungitkeun aranjeunna kalawan karuksakan, anjeun moal nyieun perjangjian ka aranjeunna, atawa anjeun moal némbongkeun welas asih ka aranjeunna, Atawa ulah kawin ka aranjeunna, putri anjeun ulah dipasihkeun ka putra anjeunna, jeung putri anjeunna ulah dicandak pikeun putra anjeun. Sabab anjeunna bakal ngajauhkeun anak lalaki anjeun ti kuring, jeung bakal ngalayanan dewa-dewa séjén, sarta Gusti bakal ambek ka anjeun dina amarah-Na, jeung bakal ngancurkeun anjeun kalayan gancang. Tapi kitu anjeun bakal ngalakukeun ka aranjeunna: altar-altar aranjeunna anjeun bakal ngarobohkeun, jeung tihang-tihang aranjeunna anjeun bakal ngarecah, jeung rungkun-rungkun aranjeunna anjeun bakal motong, jeung gambar-gambar ukiran dewa-dewa aranjeunna anjeun bakal ngaduruk ku seuneu. Sabab anjeun téh urang anu suci pikeun Gusti Allah anjeun, jeung Gusti Allah anjeun geus milih anjeun pikeun jadi urang anu dipikahartaeun ku Anjeunna ti sakabéh bangsa anu aya di beungeut bumi.

Lain sabab anjeun leuwih loba ti sakabéh bangsa, Gusti geus milih anjeun, jeung Gusti geus milih anjeun, sabab anjeun saeutik pisan dibandingkeun sakabéh bangsa. Tapi kusabab Gusti mikanyaah anjeun, jeung ngajaga sumpah anu geus disumpah ka bapa-bapa anjeun, Gusti ngaluarkeun anjeun ku leungeun anu kuat, jeung Gusti nebus anjeun ti imah perbudakan, ti leungeun Firaun raja Mesir. Jeung anjeun bakal

nyaho yén Gusti Allah anjeun, ieu Allah, Allah anu satia, anu ngajaga perjangjian jeung rahmat ka jalma-jalma anu mikanyaah Anjeunna jeung ka jalma-jalma anu ngajaga paréntah-paréntah-Na nepi ka sarébu generasi. Jeung méré pamales ka nu hate langsung pikeun ngancurkeun aranjeunna, jeung moal reureuh ka nu hate, langsung bakal males ka aranjeunna.

Jeung anjeun kudu ngajaga paréntah-paréntah, katetepan-katetepan, jeung kaputusan-kaputusan ieu, saloba anu kuring paréntahkeun ka anjeun dinten ieu pikeun ngalakukeunana. Jeung bakal kajadian lamun anjeun ngadéngé katetepan-katetepan ieu, jeung anjeun ngajaga sarta ngalaksanakeunana, maka Gusti Allah anjeun bakal ngajaga ka anjeun perjangjian jeung karep anu geus disumpah ka bapa-bapa anjeun. Sareng anjeunna bakal mikanyaah anjeun, sareng bakal ngaberkahan anjeun, sareng bakal ngalikeun anjeun, sareng bakal ngaberkahan turunan tina beuteung anjeun, sareng buah tina bumi anjeun, gandum anjeun, sareng anggur anjeun, sareng minyak anjeun, gerombolan sapi anjeun, sareng domba-domba anjeun dina bumi nu Gusti parantos sumpah ka karuhun anjeun pikeun masihan ka anjeun. Rahayu anjeun bakal jadi ti sadaya bangsa-bangsa, moal aya di anjeun anu mandul atawa gabug, sareng ogé dina ingon-ingon anjeun. Jeung Gusti Allah anjeun bakal ngaleungitkeun tina anjeun sakabéh kasakit, jeung sakabéh panyakit jahat Mesir anu geus katempo ku anjeun, jeung sakabéh anu geus dipikanyaho ku anjeun, moal bakal ditumpukeun kana anjeun, tapi bakal ditumpukeun kana

sakabéh jalma anu hate ka anjeun.

Jeung anjeun bakal ngadahar sadaya rampog ti bangsa-bangsa anu Gusti Allah anjeun masihan ka anjeun. Panon anjeun moal nyéépkeun ka aranjeunna, jeung anjeun moal ngabdi ka dewa-dewa maranéhanana, sabab ieu mangrupa halangan pikeun anjeun.

Upami tapi anjeun nyarios dina pikiran anjeun, yén bangsa ieu langkung seueur tibatan abdi, kumaha abdi tiasa ngancurkeun aranjeunna? Ulah sieun ka aranjeunna, anjeun kudu émut kana sagala anu dipigawé ku Gusti Allah anjeun ka Firaun jeung ka sakumna urang Mesir, Éta cobaan-cobaan gedé anu ditingali ku panon anjeun, éta tanda-tanda jeung kaajaiban-kaajaiban gedé éta, éta leungeun anu kuat, jeung éta panangan anu luhur, sakumaha Gusti Allah anjeun ngaluarkeun anjeun, kitu ogé Gusti Allah anjeun bakal ngalakukeun ka sadaya bangsa-bangsa anu anjeun sieun tina aranjeunna. Jeung Gusti Allah anjeun bakal ngirimkeun lebah tanduk ka maranéhna, nepi ka musnah éta jalma-jalma anu sésa jeung anu nyumput ti anjeun, Anjeun moal katarajang ku aranjeunna, sabab Gusti Allah anjeun aya sareng anjeun, Allah anu agung sareng perkasa. Jeung Gusti Allah anjeun bakal ngancurkeun bangsa-bangsa ieu ti hareupeun anjeun saeutik-saeutik, anjeun moal bisa ngancurkeun aranjeunna gancang, supaya taneuh henteu jadi sepi, jeung sato-sato galak diperbanyak kana anjeun. Jeung Gusti Allah anjeun bakal nganteurkeun aranjeunna kana leungeun anjeun, jeung anjeun bakal ngancurkeun aranjeunna ku

karuksakan anu gede, nepi ka anjeun musnahkeun aranjeunna sagemblengna. Jeung anjeunna bakal nyerahkeun raja-raja maranéhanana kana leungeun anjeun, jeung anjeun bakal ngancurkeun ngaran maranéhanana ti tempat éta. Moal aya saurang ogé anu bakal nangtung ngalawan anjeun, nepi ka anjeun ngancurkeun sagemblengna maranéhanana.

Gambar-gambar ukiran Déwa-déwa maranéhna kudu kaduruk ku seuneu, ulah ngarep-arep pérak, atawa emas tina éta, ulah nyokot pikeun diri sorangan, sangkan teu kasandung ku éta, sabab éta mangrupa kahinaan pikeun Gusti Allah anjeun. Jeung ulah mawa asup kajijikan kana imah anjeun, sangkan anjeun moal jadi barang anu dikutuk kawas éta. Anjeun kudu bener-bener ngahinakeun jeung ngajijikkeun éta, sabab éta téh barang anu dikutuk.

□

Sadaya paréntah anu kuring paréntahkeun ka anjeun dinten ieu, anjeun kedah ngajaga pikeun ngalakukeunana, supados anjeun hirup sareng dikalikeun, sareng anjeun lebet sareng ngawariskeun tanah anu parantos disumpah ku Gusti Allah anjeun ka bapa-bapa anjeun. Jeung anjeun bakal émut kana sadaya jalan anu dipingpin ku Gusti Allah anjeun di gurun, supados Anjeunna ngahinakeun anjeun sareng nguji anjeun, sareng dipikanyaho naon anu aya dina haté anjeun, naha anjeun bakal ngajaga paréntah-paréntah-Na atanapi henteu.

□□□

Jeung Anjeunna geus nyiksa anjeun, jeung geus nyababkeun kalaparan ka anjeun, jeung geus nyoco anjeun ku manna, anu teu dipikanyaho ku bapa-bapa anjeun, supaya Anjeunna bisa ngumumkeun ka anjeun, yén manusa moal hirup ku roti wungkul, tapi ku unggal kecap anu kaluar tina sungut Allah manusa bakal hirup. Baju anjeun henteu jadi kolot ti anjeun, sendal anjeun henteu rongkah ti anjeun, suku anjeun henteu jadi kapalan, tingali opat puluh taun.

Jeung anjeun bakal terang dina haté anjeun, yén sakumaha lamun aya jalma ngadisiplin anakna lalaki, kitu ogé Gusti Allah anjeun bakal ngadisiplin anjeun. Jeung anjeun kudu ngajaga paréntah-paréntah Gusti Allah anjeun, pikeun leumpang dina jalan-jalan-Na jeung sieun ka Anjeunna.

Sabab Gusti Allah anjeun bakal mawa anjeun ka tanah anu hade tur lega, tanah anu aya walungan-walungan cai, tur aya mata cai tina jero bumi anu kaluar ngalir ngaliwatan dataran jeung gunung. Tanah gandum jeung sair, tangkal anggur, tangkal anjir, delima, tanah tangkal zaitun minyak jeung madu, Tanah anu anjeun moal tuang roti kalayan kamiskinan di dinya, sareng anjeun moal kakurangan nanaon di dinya, tanah anu batu-batuna beusi, sareng ti gunung-gungungna anjeun tiasa nambang perunggu.

Jeung anjeun bakal tuang sarta kenyang, sarta anjeun bakal ngaberkahan Gusti Allah anjeun sabab tanah anu hade nu geus dipasihkeun ka anjeun. Perhatikeun pikeun diri anjeun

sorangan ulah hilap ka Gusti Allah anjeun, ulah teu ngajaga paréntah-paréntah-Na, jeung kaputusan-kaputusan jeung katetepan-katetepan-Na, sakumaha anu kuring paréntahkeun ka anjeun dinten ieu, Ulah sanggeus dahar jeung kenyang, sarta sanggeus ngawangun imah-imah alus jeung cicing di dinya, Jeung sapi anjeun jeung domba anjeun keur dikalikeun ka anjeun, pérak jeung emas keur dikalikeun ka anjeun, jeung sakabéh nu bakal jadi milik anjeun keur dikalikeun ka anjeun, anjeun diangkat dina haté, sareng hilap ka Gusti Allah anjeun, anu parantos ngaluarkeun anjeun tina tanah Mesir, tina bumi perbudakan, tina Nu geus mawa anjeun ngaliwatan gurun nu gedé jeung pikasieuneun éta, dimana aya oray ngegel, kalajengking, jeung haus, dimana teu aya cai, tina Nu geus ngaluarkeun ka anjeun ti batu lungkawing sumber cai, Ti Nu geus nyoco ka anjeun manna di gurun, anu teu anjeun terang, jeung teu terang ku bapa-bapa anjeun, supaya Anjeunna ngahinakeun ka anjeun, jeung nguji ka anjeun, jeung ngalakukeun alus ka anjeun dina poé-poé ahir anjeun. Ulah anjeun nyarios dina haté anjeun, Kakuatan abdi, jeung kakawasaan leungeun abdi anu ngadamel kakuatan anu agung ieu pikeun abdi. Jeung anjeun bakal inget ka Gusti Allah anjeun, sabab Anjeunna sorangan anu masihan kakuatan ka anjeun pikeun ngalakukeun kakuatan, jeung supaya Anjeunna ngadegkeun perjanjian-Na nu geus disumpah ku Gusti ka bapa-bapa anjeun, sakumaha dinten ieu.

Jeung bakal kajadian lamun anjeun poho ka Gusti Allah anjeun, jeung anjeun leumpang nuturkeun dewa-dewa séjén, jeung

ngawula ka aranjeunna, jeung nyembah ka aranjeunna, kuring mere kasaksian ka anjeun dinten ieu langit jeung bumi, yén anjeun pasti bakal binasa. Sakumaha oge bangsa-bangsa sésa anu diancurkeun ku Gusti Allah sateuacan anjeun, kitu oge anjeun bakal binasa, sabab anjeun henteu ngadéngékeun sora Gusti Allah anjeun.

Dangukeun Israél, anjeun nyebrang dinten ieu Walungan Yordania pikeun asup ngawariskeun bangsa-bangsa anu gedé jeung leuwih kuat ti batan anjeun, kota-kota gedé anu dikubengan nepi ka langit, Jalma anu agung, loba, jeung jangkung, nyaéta putra-putra Anak, anu anjeun terang, jeung anjeun geus ngadéngé, saha anu bakal nangtung ngalawan putra-putra Anak? Jeung anjeun bakal terang dinten ieu, yén Gusti Allah anjeun ieu bakal maju sateuacan raray anjeun, seuneu anu ngadahar, Anjeunna bakal ngancurkeun aranjeunna, jeung Anjeunna bakal ngabalikan aranjeunna ti raray anjeun, jeung bakal ngancurkeun aranjeunna kalayan gancang, sakumaha anu ceuk ka anjeun Gusti. Ulah nyarios dina haté anjeun nalika Gusti Allah anjeun ngancurkeun bangsa-bangsa ieu sateuacan anjeun, nyarios, Kusabab kabeneran abdi, Gusti parantos mawa abdi pikeun ngawariskeun tanah anu hadé ieu. Lain kusabab kabeneran anjeun, atawa lain kusabab kasucian haté anjeun, anjeun asup pikeun ngawariskeun tanah maranéhanana, tapi kusabab kajahatan bangsa-bangsa ieu Gusti

bakal ngancurkeun maranéhanana ti hareupeun anjeun, jeung sangkan Anjeunna bisa ngadegkeun perjanjian anu disumpah ku Gusti ka bapa-bapa urang, ka Abraham jeung ka Ishak jeung ka Yakub.

Jeung anjeun bakal terang dinten ieu yén lain kusabab kaadilan-kaadilan anjeun Gusti Allah anjeun masihan ka anjeun tanah anu alus ieu pikeun diwariskeun, sabab anjeun umat anu tegal beuheung. Inget, ulah hilap sabaraha anjeun ngaganggu Gusti Allah anjeun di gurun, ti dinten anjeun kaluar ti Mesir, jeung anjeun sumping ka tempat ieu, anjeun terus teu nurut ka Gusti.

Jeung di Horeb anjeun ngaganggu Gusti, sarta Gusti ambek ka anjeun pikeun ngancurkeun anjeun. Nalika kuring naék ka gunung pikeun nyokot papan-papan batu, nyaéta papan-papan batu perjanjian anu dijieun ku Gusti ka anjeun, kuring cicing di gunung salila opat puluh poé jeung opat puluh peuting, roti henteu kuring tuang jeung cai henteu kuring nginum. Jeung Gusti masihan ka abdi dua papan batu anu ditulis ku ramo Allah, sareng dina éta geus ditulis sakabéh kecap-kecap anu diomongkeun Gusti ka anjeun di gunung dina dinten pasamoan. Jeung éta kajadian sanggeus opat puluh poé jeung opat puluh peuting, Gusti masihan ka abdi dua papan batu, papan batu perjanjian. Jeung ceuk Gusti ka kuring, Bangun, turun gancang ti dieu, sabab geus lampah jahat rahayat anjeun, saha nu anjeun bawa kaluar ti tanah Mesir. Aranjeunna gancang ngalanggar tina jalan nu kuring paréntahkeun ka aranjeunna, jeung aranjeunna nyieun patung tuang keur dirina sorangan.

□□□

Jeung ceuk Gusti ka kuring, Kuring geus nyarios ka anjeun sakali jeung dua kali, nyarios, Kuring geus ningali jalma ieu, jeung tingali, jalma tegar tengkuk. Jeung ayeuna ngidinan Kami ngancurkeun aranjeunna, jeung Kami bakal mupus ngaran aranjeunna ti handapeun langit, jeung Kami bakal ngajadikeun anjeun kana bangsa anu gedé, anu kuat, jeung jauh leuwih ti ieu. Sanggeus balik, kuring turun ti gunung, bari gunung éta kaduruk seuneu nepi ka langit, jeung dua papan kasaksian aya dina dua leungeun kuring. Jeung ningali yén anjeun geus dosa di hareupeun Gusti Allah anjeun, jeung anjeun geus nyieun pikeun diri anjeun sorangan patung tuang, jeung anjeun geus nyimpang tina jalan anu dititahkeun ku Gusti ka anjeun pikeun diturutan, Jeung sanggeus nyekel dua papan batu, kuring ngalungkeun éta tina dua leungeun kuring, jeung kuring megatkeunana di hareupeun anjeun. Jeung kuring ngadoa sateuacanna Gusti kadua kalina sakumaha ogé nu kahiji, opat puluh poé jeung opat puluh peuting, roti henteu kuring tuang jeung cai henteu kuring nginum, ngeunaan sakabéh dosa-dosa anjeun nu anjeun lakukeun pikeun ngalakukeun nu jahat sateuacanna Gusti Allah, ngaganggu Anjeunna. Jeung sieun pisan kuring kusabab amarah jeung murka, sabab Gusti diprovokasi ka anjeun pikeun ngancurkeun anjeun, jeung Gusti ngadéngé kuring dina waktu ieu. Jeung ka Aaron, Anjeunna ambek pikeun ngancurkeun anjeunna, sarta kuring ngadoa ogé pikeun Aaron dina waktu éta. Jeung dosa anjeun anu anjeun pigawé, nyaéta anak sapi téh, kuring nyokot anjeunna, jeung kuring ngaduruk anjeunna dina seuneu, jeung kuring ngagiling anjeunna bari ngaremukkeun pisan nepi ka jadi halus, jeung

jadi saperti lebu, jeung kuring ngalungkeun lebu éta kana walungan anu turun ti gunung.

Jeung dina kahuruan, jeung dina pacobaan, jeung dina kuburan-kuburan kahayang, anjeun geus ngagedekeun amarah Gusti. Jeung nalika Gusti ngirimkeun anjeun ti Kadesh Barnea, nyarios, Naék jeung warisan tanah anu kuring masihan ka anjeun, anjeun henteu patuh kana kecap Gusti Allah anjeun, jeung anjeun henteu percanten ka Anjeunna, jeung anjeun henteu ngadangukeun sora-Na. Anjeun teu nurut ka Gusti ti poé anu dipikanyaho ka anjeun. Jeung abdi menta sateuacan Gusti salila opat puluh poé jeung opat puluh peuting, saloba abdi menta, sabab Gusti nyarios badé ngancurkeun anjeun. Jeung kuring ngadoa ka Allah, sarta nyarios, Gusti, Raja para dewa, ulah anjeun ngancurkeun umat anjeun jeung bagian anjeun anu geus anjeun tebus, anu anjeun bawa kaluar ti tanah Mesir ku kakuatan anjeun anu agung, ku leungeun anjeun anu kuat, jeung ku panangan anjeun anu luhur. Inget Abraham jeung Isaac jeung Jacob, abdi-abdi anjeun, ka saha anjeun sumpah nurutkeun diri anjeun sorangan. Ulah tingali kana kateguhan umat ieu, jeung kajahatan-kajahatanana, jeung dosa-dosana. Ulah jalma-jalma anu cicing di nagri ti mana Anjeun mingpin kami ti dinya nyarios, Sabab Gusti henteu mampuh mawa aranjeunna ka nagri anu dijangjikeun ka aranjeunna, sareng sabab hate ka aranjeunna, Anjeunna mingpin aranjeunna ka gurun pikeun maéhan aranjeunna. Jeung ieu jalma Anjeun sareng bagian Anjeun, anu Anjeun bawa kaluar tina tanah Mesir ku kakuatan Anjeun anu agung, sareng ku leungeun

Anjeun anu kuat, sareng ku panangan Anjeun anu luhur.

□□

Dina waktu éta, Gusti nyarios ka abdi, Pahat pikeun diri anjeun dua papan batu sapertos anu mimiti, teras naék ka abdi kana gunung, sareng anjeun badé ngadamel pikeun diri anjeun peti kai. Jeung anjeun bakal nulis kana papan-papan batu éta kecap-kecap anu aya dina papan-papan batu kahiji anu anjeun peupeus, jeung anjeun bakal nempatkeun éta kana peti éta. Jeung kuring ngadamel peti tina kai anu teu bisa ruksak, jeung kuring ngapahat papan-papan batu saperti anu mimiti, jeung kuring naék ka gunung jeung dua papan téh dina leungeun kuring. Jeung manéhna nulis kana éta papan-papan nurutkeun tulisan anu kahiji, nyaéta sapuluh paréntah anu diucapkeun ku Gusti ka anjeun di gunung tina tengah seuneu, jeung Gusti masihan éta ka abdi. Jeung sanggeus balik deui kuring turun ti gunung, jeung kuring nempatkeun papan-papan kana peti nu geus kuring jieun, jeung éta aya di dinya, sakumaha anu diparéntahkeun ku Gusti ka kuring. Jeung anak-anak Israil indit ti Beerot anak-anak Jakan Moserah, di dinya maot Harun, jeung dikubur di dinya, jeung Eleazar anak anjeunna ngalayanan salaku imam gaganti anjeunna. Ti dinya aranjeunna angkat ka Gadgad, jeung ti Gadgad ka Etebatha, tanah aliran-aliran cai.

Dina waktu éta, Gusti geus misahkeun suku Lewi pikeun mawa peti perjangjian Gusti, nangtung hareupeun Gusti, ngalayanan

jeung ngadoa dina ngaranna nepi ka poé ieu. Kusabab ieu, teu aya bagian jeung warisan pikeun urang Lewit di antara dulur-dulurna, Gusti sorangan mangrupa warisanana, sakumaha anu geus disauran ka manéhna. Jeung kuring nangtung di gunung salila opat puluh poé jeung opat puluh peuting. Gusti ngadéngé kuring dina waktu ieu, sarta Gusti henteu hayang ngancurkeun anjeun. Jeung ceuk Gusti ka kuring, Indit, angkat sateuacan rahayat ieu, jeung hayu aranjeunna asup sarta gaduh tanah nu kuring sumpah ka bapa-bapa maranéhanana pikeun méré ka aranjeunna.

Jeung ayeuna, Israél, naon anu dipénta ku Gusti Allah anjeun ti anjeun, ngan ukur sieun ka Gusti Allah anjeun, leumpang dina sagala jalan-Na, mikanyaah Anjeunna, jeung ngalayanan Gusti Allah anjeun tina sakabéh haté anjeun jeung tina sakabéh jiwa anjeun, Ngajaga paréntah-paréntah Gusti Allah anjeun, jeung katetepan-katetepan-Na, saloba anu kuring paréntahkeun ka anjeun dinten ieu, supaya hadé ka anjeun. Tingali, milik Gusti Allah anjeun nyaéta langit jeung langit tina langit, bumi jeung sakabéh anu aya di jerona. Iwal bapa-bapa anjeun, Gusti geus milih pikeun mikanyaah aranjeunna, sareng geus milih turunan aranjeunna sanggeus aranjeunna, nyaéta anjeun, ti antara sakabéh bangsa, nepi ka poé ieu. Jeung anjeun kudu sunat karasa hate anjeun, sarta ulah ngabeuratkeun beuheung anjeun. Sabab Gusti Allah anjeun, ieu Gusti Allah para dewa, jeung Gusti para gusti, Allah anu agung, anu kuat, jeung anu pikasieuneun, anu henteu mikiran beungeut jalma, sareng henteu nampi hadiah. Ngalaksanakeun kaadilan ka urang asing, yatim, jeung

randa, sarta mikanyaah ka urang asing pikeun masihan anjeunna roti jeung pakean. Jeung anjeun kudu bogoh ka nu sojourner, sabab anjeun éta sojourners dina tanah Mesir.

Anjeun kudu sieun ka Gusti Allah anjeun, jeung ngawula ka Anjeunna, jeung nempel ka Anjeunna, jeung sumpah dina ngaranna. Ieu kabanggaan anjeun, jeung ieu Gusti anjeun, anu ngalakukeun ka anjeun hal-hal anu gedé jeung mulya ieu, anu geus ditingali ku panon anjeun. Dina tujuh puluh jiwa, bapa-bapa anjeun turun ka Mesir, tapi ayeuna Gusti Allah anjeun geus ngajadikeun anjeun saperti béntang-béntang di langit dina karaméanana.

□□

Jeung anjeun kudu bogoh ka Gusti, Allah anjeun, jeung kudu ngajaga panjagaan-Na, katetepan-Na, paréntah-Na, jeung kaputusan-Na salila hirup anjeun. Jeung anjeun bakal terang dinten ieu, yén lain barudak anjeun, anu henteu terang atanapi ningali atikan Gusti Allah anjeun, sareng hal-hal agung-Na, sareng leungeun-Na anu kuat, sareng panangan-Na anu luhur, jeung tanda-tanda-Na, jeung kaajaiban-kaajaiban-Na, anu saloba-lobana dipigawé-Na di tengah Mesir ka Firaun raja Mesir, jeung ka sakumna tanah-Na, Jeung sabaraha anjeunna ngalakukeun ka kakuatan urang Mesir, jeung kareta perang maranéhanana, jeung kuda maranéhanana, jeung kakuatan maranéhanana, kumaha cai Laut Beureum ngabanjiran kana

beungeut maranéhanana nalika maranéhanana ngudag ti tukangeun anjeun, jeung Gusti ngancurkeun aranjeunna nepi ka poé ieu, jeung sabaraha anu anjeunna lakukeun ka urang di gurun nepi ka anjeun datang ka tempat ieu, jeung sabaraha loba anu anjeunna pigawé ka Dathan jeung Abiram, putra-putra Eliab putra Reuben, anu ku bumi muka sungutna ngelek aranjeunna, jeung imah-imah maranéhanana, jeung tenda-tenda maranéhanana, jeung sakabéh harta maranéhanana anu aya jeung maranéhanana di tengah sakabéh Israél, Sabab panon anjeun geus ningali sadaya karya Gusti anu agung, sakumaha loba anu dipigawé ku Mantenna ka anjeun kiwari.

Jeung anjeun kudu ngajaga sadaya paréntah-paréntahna anu kuring paréntahkeun ka anjeun dinten ieu, supados hirup, dikalikeun, jeung sanggeus asup anjeun bisa ngawariskeun tanah anu anjeun nyebrang ka Walungan Yordan di dinya pikeun ngawariskeun éta. Sangkan anjeun tiasa hirup panjang di luhur bumi, anu geus disumpah ku Gusti ka bapa-bapa anjeun pikeun masihan ka aranjeunna jeung ka turunan maranéhanana sanggeus aranjeunna, tanah anu ngalir susu jeung madu. Nyaéta pikeun éta taneuh anu anjeun asup ka dinya pikeun ngawariskeun éta, henteu sapertos taneuh Mesir, ti mana anjeun geus kaluar ti dinya, iraha aranjeunna melak siki jeung nyiram ku suku aranjeunna, saperti kebon sayuran. Tapi taneuh anu anjeun lebetkeun ka dinya pikeun ngawariskeunana, éta taneuh pagunungan sareng dataran, bakal nginum cai tina hujan ti langit. Tanah anu Gusti Allah anjeun ngawaskeun terus-terusan, panon Gusti Allah anjeun aya

dina éta ti mimiti taun nepi ka ahir taun.

Upami anjeun leres-leres ngadéngékeun sadaya paréntah anu kuring paréntahkeun ka anjeun dinten ieu, pikeun mikanyaah Gusti Allah anjeun, sareng pikeun ngalayanan ka anjeunna tina sakabéh haté anjeun, sareng tina sakabéh jiwa anjeun, Jeung bakal masihan hujan ka taneuh anjeun nurutkeun usum, hujan awal jeung hujan ahir, jeung anjeun bakal mawa asup gandum anjeun, jeung anggur anjeun, jeung minyak anjeun. Jeung bakal masihan fodder di sawah anjeun pikeun ingon-ingon anjeun, jeung sanggeus dahar jeung sanggeus kenyang Merhatoskeun pikeun diri anjeun sorangan, ulah dijieun gajih haté anjeun, jeung anjeun nyimpang, jeung anjeun ngawula ka déwa-déwa séjén, jeung anjeun nyembah ka aranjeunna. Jeung ku amarah Gusti ka anjeun, langit bakal ditutup, moal aya hujan, bumi moal masihan buahna, jeung anjeun bakal binasa gancang tina bumi nu alus, nu geus dipaparinkeun ku Gusti ka anjeun.

Jeung anjeun kudu nempatkeun kecap-kecap ieu kana haté anjeun jeung kana jiwa anjeun, sarta anjeun kudu ngabeungkeut éta jadi tanda dina leungeun anjeun, sarta éta bakal tetep teu kagoyahkeun di hareupeun panon anjeun. Jeung anjeun bakal ngajar ka barudak anjeun pikeun nyaritakeun éta, boh nalika anjeun linggih di imah, boh nalika anjeun leumpang di jalan, boh nalika anjeun saré, boh nalika anjeun bangun. Jeung anjeun kudu nulis éta kana tiang panto imah anjeun jeung gerbang anjeun. Sangkan anjeun bisa hirup panjang, jeung poé-poé putra-putra anjeun di bumi anu disumpah ku

Gusti ka bapa-bapa anjeun pikeun masihan ka aranjeunna, sakumaha poé-poé langit di bumi. Sareng bakal kajadian lamun anjeun leres-leres ngadéngékeun sadaya paréntah ieu anu kuring paréntahkeun ka anjeun dinten ieu pikeun ngalaksanakeunana, pikeun mikanyaah Gusti Allah urang, sareng pikeun leumpang dina sadaya jalan-Na, sareng pikeun nempel ka Anjeunna, Jeung Gusti bakal ngusir kaluar sadaya bangsa-bangsa ieu ti hareupeun anjeun, jeung anjeun bakal meunang warisan bangsa-bangsa anu gedé jeung kuat, anu leuwih ti batan anjeun. Sadaya tempat dimana tapak suku anjeun ngaléngkah, éta bakal jadi milik anjeun, ti gurun jeung Antilibanus, jeung ti Walungan Melas, Walungan Euphrates, nepi ka laut di kulon bakal jadi wates anjeun. Moal aya saurang ogé anu bakal nangtung ngalawan anjeun, sabab Gusti Allah anjeun bakal nempatkeun kasieun jeung kageter ka anjeun kana sakumna beungeut bumi anu anjeun tapakan, sakumaha anu geus diomongkeun ka anjeun.

Tingali, kuring masihan ka hareupeun anjeun dinten ieu berkah jeung kutukan, Berkah, lamun anjeun ngadangu paréntah-paréntah Gusti Allah anjeun, saloba anu kuring paréntahkeun ka anjeun dinten ieu, Jeung kutukan, upami teu ngadangukeun paréntah-paréntah Gusti Allah anjeun, sakumaha anu kuring paréntahkeun ka anjeun dinten ieu, sareng anjeun nyimpang tina jalan anu kuring paréntahkeun ka anjeun, bari indit ngalayanan dewa-dewa séjén, anu teu anjeun kenal. Jeung bakal kajadian iraha Gusti Allah anjeun mawa asup anjeun kana taneuh nu anjeun nyebrang ka dinya pikeun ngawariskeun eta,

jeung anjeun bakal masihan berkah kana Gunung Garizin, jeung kutukan kana Gunung Ebal. Naha ieu-ieu henteu aya di saluareun Yordan, di tukangeun jalan kulon panonpoé di tanah Kanaan, nu nyicingan di kulon gigireun Golgol, deukeut ek nu luhur? Anjeun pikeun nyebrang Walungan Yordan, sanggeus asup pikeun ngawariskeun tanah anu Gusti Allah urang masihan ka anjeun salaku warisan salami-lamina, jeung anjeun bakal cicing di dinya.

Jeung anjeun kudu ngajaga pikeun ngalaksanakeun sakabéh paréntah-paréntah-Na, jeung kaputusan-kaputusan ieu, saloba anu kuring pasihan ka hareupeun anjeun dinten ieu.

□□

Jeung ieu téh paréntah-paréntah jeung kaputusan-kaputusan, anu maném kudu ngajaga pikeun ngalakukeunana di tanah anu Gusti Allah ti bapa-bapa maném méré ka maném salaku warisan, salila sakabéh poé anu maném hirup di luhur bumi. Ku karuksakan anjeun kudu ngancurkeun sadaya tempat-tempat di mana aranjeunna ngalayanan ka dewa-dewa maranéhanana, anu anjeun bakal ngawariskeun, di luhur gunung-gunung anu luhur, jeung di luhur pasir-pasir, jeung di handapeun tangkal anu lebat, Jeung anjeun kudu ngancurkeun altar-altar maranéhanana, ngarecah pilar-pilar maranéhanana, motong rungkun-rungkun maranéhanana, ngaduruk gambar-gambar ukiran dewa-dewa maranéhanana ku seuneu, jeung

ngaleungitkeun ngaran maranéhanana tina tempat éta. Anjeun moal ngalakukeun kitu ka Gusti Allah anjeun. Tapi atawa kana tempat anu bakal dipilih ku Gusti Allah anjeun dina salah sahiji kota anjeun pikeun ngaranan ngaran-Na di dinya jeung disebut, anjeun bakal néangan jeung anjeun bakal datang ka dinya. Jeung anjeun bakal mawa ka dinya kurban bakaran anjeun, kurban anjeun, buah kahiji anjeun, doa anjeun, persembahan sukarela anjeun, perjangjian anjeun, anak cikal sapi anjeun, jeung anak cikal domba anjeun. Jeung anjeun bakal dahar di dinya di hareupeun Gusti Allah anjeun, jeung anjeun bakal bungah kana sagala hal anu anjeun usahakeun, anjeun jeung kulawarga anjeun, sabab Gusti Allah anjeun geus ngaberkahan anjeun.

Anjeun moal ngalakukeun sagala hal anu urang lakukeun di dieu ayeuna, unggal jalma naon anu pikaresepeun di hareupeunana. Sabab anjeun can dugi ka ayeuna kana istirahat jeung kana warisan nu Gusti Allah urang masihan ka anjeun. Jeung anjeun bakal meuntas Walungan Yordan, sarta anjeun bakal cicing di tanah anu Gusti Allah urang masihan salaku warisan ka anjeun, sarta Anjeunna bakal ngeureunkeun anjeun tina sakabéh musuh anjeun anu aya di sabudeureun, sarta anjeun bakal cicing kalawan aman. Jeung bakal jadi tempat nu dipilih ku Gusti Allah anjeun pikeun disebut ngaran-Na di dinya, di dinya anjeun kudu mawa sakabéh nu kuring paréntahkeun ka anjeun dinten ieu: kurban bakaran anjeun, kurban anjeun, sapersapuluh anjeun, buah kahiji tina hasil leungeun anjeun, jeung sakabéh hadiah pilihan anjeun nu anjeun sumpahkeun ka

Gusti Allah anjeun. Jeung anjeun bakal bungah di hareupeun Gusti Allah anjeun, anjeun jeung putra-putra anjeun, jeung putri-putri anjeun, jeung abdi-abdi anjeun, jeung budak-budak awéwé anjeun, jeung urang Lewi nu aya di gerbang-gerbang anjeun, sabab teu aya ka anjeunna bagian atawa undian sareng anjeun. Perhatikeun pikeun diri anjeun sorangan, ulah anjeun ngalaksanakeun kurban bakaran anjeun di unggal tempat anu anjeun tingali. Tapi kana tempat anu bakal dipilih ku Gusti Allah anjeun, dina salah sahiji suku anjeun, di dinya anjeun kudu mawa naek kurban-kurban bakaran anjeun, jeung di dinya anjeun kudu ngalakukeun sakabéh anu kuring paréntahkeun ka anjeun dinten ieu. Tapi dina sakabéh kahayang anjeun, anjeun bisa kurban jeung dahar daging nurutkeun berkah Gusti Allah anjeun anu geus dipasihan ka anjeun di unggal kota. Boh nu najis boh nu suci bisa dahar éta, saperti dahar kijang atawa rusa. Iwal getih ulah didahar, kana taneuh tuang eta, siga cai.

Anjeun moal bisa dahar di kota-kota anjeun sapersapuluh tina tipung anjeun, jeung anggur anjeun, jeung minyak anjeun, cikikih sapi anjeun, jeung domba anjeun, jeung sakabéh doa anu anjeun sumpah, jeung pasatujuan anjeun, jeung buah kahiji tina leungeun anjeun. Tapi anjeun kudu dahar éta sateuacanna Gusti Allah anjeun dina tempat anu bakal dipilih ku Gusti Allah anjeun pikeun anjeunna, anjeun jeung putra anjeun, jeung putri anjeun, abdi anjeun, jeung budak awéwé anjeun, jeung urang asing anu aya dina kota-kota anjeun, jeung anjeun bakal bungah sateuacanna Gusti Allah anjeun kana sakabéh anu anjeun nempatkeun leungeun anjeun.

□□□

Perhatikeun pikeun diri anjeun ulah ninggalkeun urang Lewi salami anjeun hirup di bumi.

Upami Gusti Allah anjeun ngalegaan wates-wates anjeun, sapertos anu parantos diomongkeun ka anjeun, sareng anjeun nyarios, Abdi hoyong tuang daging, upami jiwa anjeun ngaharepkeun pikeun tuang daging, maka dina sakabéh kahayang jiwa anjeun, anjeun tiasa tuang daging. Upami tapi jauh tempatna, nu bakal dipilih ku Gusti Allah anjeun pikeun disebut ngaran-Na di dinya, maka anjeun bakal kurban tina sapi anjeun jeung tina domba anjeun nu dibikeun ku Allah ka anjeun, sakumaha cara anu kuring paréntahkeun ka anjeun, jeung anjeun bakal dahar di kota-kota anjeun nurutkeun kahayang jiwa anjeun. Sakumaha didaharna kijang jeung rusa, kitu anjeun kudu ngadahar éta. Nu najis di antara anjeun jeung nu suci sami-sami tiasa ngadahar. Perhatikeun pisan ulah tuang getih, sabab getih téh jiwa, jiwa henteu meunang didahar babarengan jeung daging. Ulah didahar, tuang kana taneuh sakumaha cai. Ulah dahar éta, supaya hade ka anjeun jeung ka anak-anak anjeun sanggeus anjeun, lamun anjeun ngalakukeun nu hade jeung nu pikaresepeun di payuneun Gusti Allah anjeun. Iwal barang-barang suci anjeun lamun aya ka anjeun, jeung doa-doa anjeun geus dicandak, anjeun bakal datang ka tempat anu bakal dipilih ku Gusti Allah anjeun pikeun disebut ngaran-Na di dinya. Jeung anjeun kudu nyieun kurban-kurban bakaran anjeun, dagingna kudu anjeun haturkeun kana altar Gusti Allah anjeun, sedengkeun getih tina kurban-kurban anjeun kudu anjeun tuang ka dasar altar Gusti Allah anjeun, jeung dagingna

anjeun meunang tuang. Jaga jeung dengekeun, sarta anjeun kudu ngalaksanakeun sakabéh kecap-kecap anu kuring paréntahkeun ka anjeun, supaya hadé pikeun anjeun jeung pikeun anak-anak anjeun salawasna, lamun anjeun ngalakukeun nu pikaresepeun jeung nu hadé di payuneun Gusti Allah anjeun.

Upami Gusti Allah anjeun ngancurkeun bangsa-bangsa anu anjeun lebetkeun ka dinya pikeun ngawariskeun tanahna ti payuneun anjeun, sareng anjeun nyokot milikna, sareng anjeun cicing di tanahna, Merhatoskeun pikeun diri anjeun sorangan, ulah anjeun neangan nuturkeun ka aranjeunna sanggeus aranjeunna ancur ti hareupeun anjeun, bari nyebutkeun, Kumaha bangsa-bangsa ieu ngalakukeun ka dewa-dewa maranéhanana? Kuring ogé bakal ngalakukeun kitu. Ulah anjeun ngalakukeun kitu ka Allah anjeun, sabab kahinaan-kahinaan Gusti anu Anjeunna benci, aranjeunna geus ngalakukeunana ka dewa-dewa maranéhna, sabab putra-putra maranéhna jeung putri-putri maranéhna diduruk ku maranéhna dina seuneu pikeun dewa-dewa maranéhna.

□□

Unggal kecap anu kuring paréntahkeun ka anjeun dinten ieu, ieu anjeun kedah ngajaga pikeun ngalakukeunana, moal anjeun nambahan kana éta, atanapi anjeun ngirangan ti éta.

Upami aya nabi atawa tukang ngimpi anu muncul di antara anjeun, jeung manéhna masihan ka anjeun tanda atawa kaajaiban, Jeung datang tanda atawa tanda ajaib anu diomongkeun ka anjeun, nyebutkeun, Hayu urang indit jeung hayu urang ngawula ka dewa-dewa séjén anu anjeun henteu terang, Ulah ngadangukeun kecap-kecap nabi éta atawa nu ngimpi impian éta, sabab Gusti Allah anjeun nguji anjeun, pikeun terang naha anjeun mikacinta Allah anjeun tina sakabéh haté anjeun, jeung tina sakabéh jiwa anjeun. Leumpang saatos Gusti Allah anjeun, sareng sieun ka Anjeunna, sareng ngadangukeun sora-Na, sareng taat ka Anjeunna. Jeung éta nabi atawa nu ngimpi éta, bakal maot, sabab anjeunna nyarios pikeun nyasabkeun anjeun ti Gusti Allah anjeun anu geus mawa kaluar anjeun ti tanah Mesir, anu geus nebus anjeun ti perbudakan, pikeun ngusir anjeun ti jalan anu geus diparéntahkeun ka anjeun ku Gusti Allah anjeun pikeun leumpang di dinya, jeung anjeun kudu ngaleungitkeun nu jahat ti antara anjeun.

Upami tapi aya anu ngadesek anjeun, naha éta lanceuk anjeun ti bapa anjeun atanapi ti indung anjeun, atanapi putra anjeun, atanapi putri anjeun, atanapi pamajikan anjeun anu aya dina pangkuan anjeun, atanapi sobat anu sarua jeung jiwa anjeun, sacara cicingeun nyarios, Hayu urang indit jeung ngawula ka déwa-déwa séjén, anu teu dipikawanoh ku anjeun jeung ku bapa-bapa anjeun, ti dewa-dewa bangsa-bangsa anu aya di sabudeureun anjeun, anu ngadeukeutan ka anjeun atawa anu jauh ti anjeun, ti tungtung bumi nepi ka tungtung bumi, Teu

anjeun bakal satuju ka anjeunna, jeung teu anjeun bakal ngadangu anjeunna, jeung panon anjeun moal nyéépkeun anjeunna, teu anjeun bakal hayang ka anjeunna, atawa anjeun moal nutupan anjeunna. Ngumumkeun, anjeun bakal ngumumkeun ngeunaan anjeunna, jeung leungeun anjeun bakal jadi kana anjeunna anu pangheulana pikeun maéhan anjeunna, jeung leungeun sakabéh rahayat kana anu panungtung. Jeung maranéhna bakal ngalemparan batu ka anjeunna, sarta anjeunna bakal maot, sabab anjeunna narékahan pikeun ngajauhkeun anjeun ti Gusti Allah anjeun anu geus mawa anjeun kaluar ti tanah Mesir, ti imah perbudakan. Jeung sakabéh urang Israél sanggeus ngadéngé bakal sieun, jeung moal deui ngalakukeun kajahatan saperti kieu di antara anjeun.

Upami tapi anjeun ngadangu di salah sahiji kota anjeun, anu Gusti Allah anjeun masihan ka anjeun pikeun cicing di dinya, aya anu nyarios, Aya lalaki-lalaki anu teu patuh hukum kaluar ti antara anjeun, sareng maranéhna ngajauhkeun sakabéh pangeusi tanah maranéhna, bari nyebutkeun, Hayu urang indit sareng ngawula ka dewa-dewa séjén, anu anjeun henteu terang. jeung panalungtikan jeung patarosan, jeung anjeun bakal nalungtik pisan, jeung tingali leres jelas éta kecap, geus kajadian abomination ieu di antara anjeun. Ngaleungitkeun anjeun bakal ngancurkeun sadaya nu nyicingan di bumi éta ku rajapati pedang, ku kutukan anjeun kudu ngahaturkeun éta, jeung sadaya nu aya di dinya. Jeung sakabéh rampasan éta anjeun bakal kumpulkeun kana jalan-jalan éta, jeung anjeun bakal

ngaduruk kota éta ku seuneu, jeung sakabéh rampasan éta kalayan sakabéh rahayat di hareupeun Gusti Allah anjeun, jeung éta bakal jadi teu dicicingan salamina, moal diwangun deui. Jeung moal aya nanaon tina barang anu dikhususkeun dina leungeun anjeun, supaya Gusti malik tina amarah murka-Na, sarta masihan welas asih ka anjeun, sarta ngawelasan anjeun, sarta ngalikeun anjeun, sakumaha Anjeunna geus sumpah ka bapa-bapa anjeun, Lamun anjeun ngadangu sora Gusti Allah anjeun, ngajaga paréntah-paréntah-Na, saloba anu kuring paréntahkeun ka anjeun dinten ieu, pikeun ngalakukeun nu hadé jeung nu pikaresepeun di payuneun Gusti Allah anjeun.

□□

Anjeun putra-putra Gusti Allah anjeun, ulah nyieun botak di antara panon anjeun pikeun mayit. Sabab anjeun téh urang suci pikeun Gusti Allah anjeun, jeung Gusti Allah anjeun geus milih anjeun pikeun jadi urang-Na anu istimewa ti sakabéh bangsa anu aya di beungeut bumi. Anjeun henteu meunang tuang sagala hal anu hina. Ieu sato ternak anu anjeun tiasa tuang: anak sapi tina sapi, anak domba tina domba, jeung anak embe tina embe, Kijang, gazelle, pygarg, oryx, jeung jerapah. Unggal sato anu ngabagi kukuna, jeung ngabagi dua kuku, jeung mamah biak di antara sato-sato, ieu anjeun tiasa dahar. Jeung ieu-ieu henteu meunang anjeun dahar tina sato nu mamah bolak-balik, jeung tina nu ngabagi kuku, jeung nu boga cakar, nyaéta onta, jeung kelenci, jeung badak batu, sabab aranjeunna

mamah bolak-balik, tapi kuku henteu dibagi, najis ieu-ieu pikeun anjeun. Jeung babi, sabab ngabagi kuku ieu, jeung meulah pembelah kuku, jeung ieu mamah bolak teu mamah bolak, najis ieu ka anjeun. Tina daging maranéhanana teu bakal dahar anjeun, tina bangkai maranéhanana teu bakal noel anjeun.

Jeung ieu anjeun bakal dahar tina sakabéh nu aya dina cai: sakabéh nu boga sirip jeung sisik, anjeun bakal dahar. Jeung sakabéh anu henteu gaduh sirip jeung sisik, ulah anjeun dahar, éta najis pikeun anjeun. Unggal manuk anu beresih tiasa anjeun tuang. Jeung ieu-ieu henteu meunang anjeun dahar tina maranéhanana: nu elang, jeung nu griffin, jeung nu osprey. Jeung manuk hering, jeung manuk langlayangan, jeung nu sarupa jeung éta, Jeung manuk piit, jeung manuk bueuk, jeung manuk camar, jeung bangau, jeung angsa, jeung ibis, Jeung cormorant, jeung hawk, jeung nu sarupa jeung anjeunna, jeung hoopoe, jeung gagak peuting. Jeung pelikan, jeung plover, jeung nu sarupa jeung anjeunna, jeung manuk cai wungu, jeung kalong. Sadaya barang ngarayap tina manuk téh najis pikeun anjeun, ulah dahar tina éta. Unggal manuk anu beresih tiasa anjeun tuang. Unggal bangkai ulah didahar, ka nu ngumbara nu aya di kota-kota anjeun bakal dibikeun jeung manéhna bakal dahar, atawa anjeun bakal ngajual ka nu asing, sabab anjeun urang suci ka Gusti Allah anjeun. Ulah kulub domba ngora dina susu indungna.

Kasapuluh anjeun kudu nyepuluh sadaya hasil tina siki anjeun,

hasil tina sawah anjeun unggal taun. Jeung anjeun bakal dahar eta di tempat anu dipilih ku Gusti Allah anjeun pikeun disebut ngaran-Na di dinya, anjeun bakal mawa perpuluhan tina gandum anjeun, jeung tina anggur anjeun, jeung tina minyak anjeun, anak sulung tina sapi anjeun, jeung tina domba anjeun, supaya anjeun bisa diajar sieun ka Gusti Allah anjeun sakabéh poé. Upami jalanana jauh ti anjeun, sareng anjeun henteu tiasa nawarkeun éta, sabab jauh ti anjeun éta tempat anu bakal dipilih ku Gusti Allah anjeun pikeun disebat ngaranna di dinya, sabab Gusti Allah anjeun bakal ngaberkahan anjeun, Jeung anjeun bakal ngajual éta pikeun pérak, jeung anjeun bakal nyandak pérak dina leungeun anjeun, jeung anjeun bakal indit ka tempat anu bakal dipilih ku Gusti Allah anjeun. Jeung anjeun bakal masihan pérak pikeun sagala naon anu dipikahoyong ku jiwa anjeun, pikeun sapi atawa pikeun domba, atawa pikeun anggur atawa pikeun inuman kuat, atawa pikeun inuman kuat, atawa pikeun sagala naon anu dipikahoyong ku jiwa anjeun, jeung anjeun bakal tuang di dinya di payuneun Gusti Allah anjeun, jeung anjeun bakal bungah anjeun jeung kulawarga anjeun. jeung urang Lewit anu aya di kota-kota anjeun, sabab teu aya bagian atawa warisan pikeun anjeunna jeung anjeun.

Saatos tilu taun, anjeun kedah mawa kaluar sakabéh sapuluh bagian tina hasil anjeun, dina taun éta anjeun kedah nempatkeun éta di kota-kota anjeun. Jeung bakal datang nu Lewi, sabab anjeunna henteu gaduh bagian atawa undian sareng anjeun, jeung nu pendatang jeung nu yatim jeung nu randa nu aya di kota-kota anjeun, jeung maranéhna bakal tuang

jeung bakal kenyang, supaya Gusti Allah anjeun ngaberkahan ka anjeun dina sakabéh pagawéan nu anjeun lakukeun.

□□

Unggal tujuh taun anjeun kudu ngalaksanakeun pelepasan. Jeung kitu paréntah ngeunaan pelepasan, anjeun kudu ngabebaskeun unggal hutang sorangan anu dihutang ka anjeun ku tatangga, jeung ka lanceuk anjeun teu meunang nungtut, sabab geus disebut pelepasan pikeun Gusti Allah anjeun. Ka urang asing anjeun tiasa nungtut hutangna, tapi ka lanceuk anjeun kudu ngabebaskeun hutangna. Sabab moal aya nu kurang di antara anjeun, lantaran Gusti Allah anjeun bakal ngaberkahan pisan ka anjeun di tanah nu dipasihkeun ku Gusti Allah anjeun ka anjeun salaku warisan pikeun anjeun gaduh.

Upami anjeun leres-leres ngadangukeun sora Gusti Allah anjeun pikeun ngajaga jeung ngalaksanakeun sakabéh paréntah ieu, anu kuring paréntahkeun ka anjeun dinten ieu, Sabab Gusti Allah anjeun ngaberkahan anjeun sakumaha anu dijangjikeun ka anjeun, jeung anjeun bakal nginjeumkeun ka loba bangsa, tapi anjeun moal nginjeum, jeung anjeun bakal maréntah loba bangsa, tapi maranéhna moal maréntah ka anjeun.

Upami aya di antara anjeun anu kakurangan tina dulur-dulur anjeun di salah sahiji kota anjeun di tanah anu dipasihkeun ku Gusti Allah anjeun ka anjeun, ulah anjeun ngeraskeun haté

anjeun, sareng ulah anjeun nutup leungeun anjeun ti dulur anjeun anu merlukeun. Anjeun kudu muka leungeun anjeun ka anjeunna, jeung nginjeumkeun ka anjeunna saloba nu diperyogikeunana, sabab anjeunna kakurangan. Sing ati-ati pikeun diri anjeun sorangan, ulah aya kecap anu disumputkeun dina haté anjeun, nyaéta kalakuan jahat, anu nyebutkeun, Geus ngadeukeutan taun katujuh, taun pelepasan, nepi ka panon anjeun jadi jahat ka lanceuk anjeun anu merlukeun, sarta anjeun moal masihan ka manéhna, tuluy manéhna bakal ngajerit ka Gusti ngalawan anjeun, sarta éta bakal jadi dosa gede pikeun anjeun. Méré anjeun bakal méré ka anjeunna, jeung injeuman anjeun bakal nginjeumkeun ka anjeunna sabaraha anjeunna peryogi, sakumaha anjeunna kakurangan, jeung anjeun moal sedih dina haté anjeun nalika méré ka anjeunna, sabab kusabab kecap ieu Gusti Allah anjeun bakal ngaberkahan anjeun dina sakabéh pagawéan anjeun jeung dina sakabéh naon waé anu anjeun lakukeun ku leungeun anjeun. Sabab jalma anu kakurangan moal leungit tina bumi anjeun, ku sabab kitu abdi maréntahkeun ka anjeun pikeun ngalaksanakeun paréntah ieu, nyaéta: anjeun kudu muka leungeun anjeun ka lanceuk anjeun anu miskin jeung ka jalma anu merlukeun di bumi anjeun.

Upami lanceuk anjeun urang Ibrani, lalaki atawa awéwé, dijual ka anjeun, manéhna kudu ngawula ka anjeun salila genep taun, jeung dina taun katujuh anjeun kudu ngabebaskeun manéhna. Iraha anjeun ngabebaskeun anjeunna tina anjeun, ulah ngirimkeun anjeunna kalayan leungeun kosong. Anjeun kudu

nyayogikeun bekel ka anjeunna tina domba anjeun, tina gandum anjeun, jeung tina anggur anjeun, sakumaha Gusti Allah anjeun geus ngaberkahan anjeun, anjeun kudu masihan ka anjeunna.

Jeung anjeun bakal inget yén anjeun éta palayan di tanah Mesir, jeung Gusti Allah anjeun geus nebus anjeun ti dinya, kusabab ieu kuring maréntahkeun ka anjeun pikeun ngalakukeun kecap ieu. Upami tapi anjeunna nyarios ka anjeun, Kuring moal kaluar ti anjeun, sabab anjeunna parantos mikacinta anjeun sareng imah anjeun, sabab hadé pikeun anjeunna cicing sareng anjeun. Jeung anjeun kudu nyokot alat tusuk, tuluy nusuk ceuli manéhna kana panto, sangkan manéhna jadi abdi anjeun salamina, jeung kitu ogé kudu anjeun pigawé ka budak awéwé anjeun. Ulah ngarasa teuas dina haté anjeun nalika ngabebaskeun maranéhna ti anjeun, sabab salila genep taun anjeunna geus ngalayanan anjeun saperti pagawé upahan anu dibayar taunan, jeung Gusti Allah anjeun bakal ngaberkahan anjeun dina sagala hal anu anjeun lakukeun.

Unggal anak cikal nu lamun dilahirkeun dina sapi anjeun jeung dina domba anjeun, nu jalu kudu anjeun kuduskeun ka Gusti Allah anjeun. Ulah digawékeun anak cikal sapi anjeun, jeung ulah dicukur anak cikal domba anjeun. Sateuacan Gusti anjeun bakal tuang éta taun ti taun di tempat anu dipilih ku Gusti Allah anjeun, anjeun jeung kulawarga anjeun. Upami aya cacad dina anjeunna, boh timpang atawa buta, cacad anu jahat, ulah kurbankeun eta ka Gusti Allah anjeun.

□□□

Di kota-kota anjeun dahar eta, boh nu najis boh nu suci saruasarua bisa dahar, saperti kijang atawa rusa. Iwal getih ulah didahar, kana taneuh tuangkeun éta siga cai.

□□

Jaga bulan para nonoman, jeung anjeun kudu ngayakeun paskah ka Gusti Allah anjeun, sabab dina bulan para nonoman anjeun kaluar ti Mesir dina peuting. Jeung anjeun kudu kurban passover ka Gusti Allah anjeun, domba jeung sapi, di tempat nu Gusti Allah anjeun bakal milih pikeun disebut ngaran-Na di dinya. Ulah dahar roti anu aya ragina, tujuh poé kudu dahar roti anu teu diragi, nyaéta roti kasangsaraan, sabab anjeun kaluar ti Mesir kalayan buru-buru, supaya inget kana poé kaluarna anjeun ti tanah Mesir salila hirup anjeun. Ragi moal katempo ka anjeun di sakumna wates anjeun salila tujuh poé, jeung daging nu anjeun kurban dina soré poé kahiji moal sésana nepi ka isuk-isuk. Anjeun moal bisa ngurbankeun paskah di salah sahiji kota anjeun anu dipasihkeun ku Gusti Allah anjeun ka anjeun Tapi kana tempat anu bakal dipilih ku Gusti Allah anjeun pikeun disebut ngaranna di dinya, anjeun kudu kurban paskah soré ka kulon panonpoé, dina waktu nalika anjeun kaluar ti Mesir. Jeung anjeun kudu kulub jeung manggang sarta dahar di tempat anu dipilih ku Gusti Allah anjeun, tuluy isuk-isukna anjeun balik ka imah anjeun. Genep poé anjeun bakal tuang roti teu diragian, jeung dina poé katujuh aya panutupan pesta ka Gusti Allah anjeun. Anjeun moal nyieun sagala pagawean dina poé éta, iwal

naon anu kudu dijieun pikeun jiwa.

Tujuh minggu kudu anjeun itung pikeun diri anjeun, ti mimiti anjeun ngagunakeun arit kana panén, anjeun kudu ngitung tujuh minggu. Jeung anjeun bakal ngayakeun pesta Minggu-minggu ka Gusti Allah anjeun, saluyu jeung kamampuhan leungeun anjeun, sabaraha ogé anu bakal dipasihkeun ku Gusti Allah anjeun.

Jeung anjeun bakal bungah di hareupeun Gusti Allah anjeun, anjeun jeung putra anjeun, jeung putri anjeun, abdi anjeun, jeung abdi awéwé anjeun, jeung urang Lewi, jeung nu ngumbara, jeung yatim, jeung randa nu aya di antara anjeun, di tempat nu Gusti Allah anjeun milih, pikeun disebut ngaran Anjeunna di dinya.

Jeung anjeun kudu inget yén anjeun kungsi jadi palayan di tanah Mesir, sarta anjeun kudu ngajaga jeung ngalaksanakeun paréntah-paréntah ieu. Anjeun bakal ngayakeun Pesta Pondok pikeun diri anjeun salila tujuh poé, nalika anjeun ngumpulkeun hasil tina tempat irik anjeun jeung ti tempat peres anggur anjeun. Jeung anjeun bakal bungah dina pésta anjeun, anjeun jeung putra anjeun, jeung putri anjeun, abdi anjeun, jeung abdi awéwé anjeun, jeung urang Lewi, jeung urang asing, jeung yatim, jeung randa anu aya di kota-kota anjeun. Tujuh poé anjeun kudu ngayakeun pesta ka Gusti Allah anjeun di tempat anu bakal dipilih ku Gusti Allah anjeun, lamun Gusti Allah anjeun ngaberkahan anjeun dina sakabéh hasil anjeun jeung

dina sakabéh pagawéan leungeun anjeun, maka anjeun bakal bungah.

Tilu kali dina sataun, unggal lalaki anjeun kedah katempo di payuneun Gusti Allah anjeun di tempat anu dipilih ku Gusti, nyaéta dina pesta Roti Teu Diragi, dina pesta Minggu-minggu, sareng dina pesta Pondok-pondok. Ulah katempo di payuneun Gusti Allah anjeun kalayan leungeun kosong. Unggal jalma nurutkeun kakuatan leungeunna, nurutkeun berkah Gusti Allah anjeun anu dipasihkeun ka anjeun.

Hakim jeung juru tulis anjeun kudu nyieun pikeun diri anjeun sorangan di kota-kota anjeun anu Gusti Allah anjeun masihan ka anjeun nurutkeun suku-suku, jeung maranéhna bakal nangtoskeun rahayat kalayan kaadilan anu adil. Aranjeunna henteu nyimpang tina kaadilan, sareng henteu nampi suap, sabab suap ngabutakeun panon jalma wijaksana sareng ngaleungitkeun kecap-kecap jalma anu soleh. Kalayan adil anjeun kedah ngudag kaadilan, supados anjeun tiasa hirup sareng ngawariskeun tanah anu dipasihkeun ku Gusti Allah anjeun ka anjeun.

Ulah melak rungkun pikeun diri anjeun, tangkal naon waé di gigireun altar Allah anjeun, ulah nyieun pikeun diri anjeun. Ulah ngadegkeun tihang pikeun diri anjeun sorangan, nu dibenci ku Gusti Allah anjeun.

□□

Ulah anjeun kurban ka Gusti Allah anjeun anak sapi atawa domba anu aya cacadna, naon waé cacad anu goréng, sabab éta kahinaan pikeun Gusti Allah anjeun.

Upami aya kapanggih di salah sahiji kota anjeun anu dipasihkeun ku Gusti Allah anjeun ka anjeun, lalaki atawa awéwé anu ngalakukeun kajahatan di payuneun Gusti Allah anjeun, ngalanggar perjangjian-Na, Jeung sanggeus datang aranjeunna bisa ngawula ka dewa-dewa séjén, jeung aranjeunna bisa nyembah ka éta dewa-dewa, ka panonpoé, atawa ka bulan, atawa ka sakabéh anu aya di langit, anu teu dititahkeun ka anjeun, jeung dilaporkeun ka anjeun, jeung anjeun nalungtik pisan kalayan taliti, jeung tingali, sabenerna geus kajadian éta perkara, geus kajadian kahinaan ieu di Israil, Jeung anjeun bakal mawa kaluar éta lalaki, atawa éta awéwé, jeung anjeun kudu ngalemparan batu ka aranjeunna, jeung aranjeunna bakal maot. Kana dua saksi atawa kana tilu saksi anjeunna bakal dipaéhan, nu dipaéhan moal bakal dipaéhan kana hiji saksi. Jeung leungeun para saksi bakal jadi anu mimiti kana anjeunna pikeun maéhan anjeunna, jeung leungeun rahayat kana panungtung, jeung anjeun bakal miceun anu jahat tina diantara anjeun sorangan.

Upami tapi teu mampuh ku anjeun pikeun mutuskeun perkara antara getih jeung getih, antara kaputusan jeung kaputusan,

antara sentuhan jeung sentuhan, jeung antara bantahan jeung bantahan, nyaéta perkara-perkara kaputusan di kota-kota anjeun, mangka anjeun kudu bangun jeung naék ka tempat nu bakal dipilih ku Gusti Allah anjeun di dinya. Jeung anjeun bakal datang ka para imam urang Lewit, jeung ka hakim anu aya dina poé-poé éta, jeung sanggeus néangan maranéhna bakal ngumumkeun ka anjeun kaputusan. Jeung anjeun kudu ngalakukeun nurutkeun perkara anu aranjeunna laporkeun ka anjeun ti tempat anu Gusti Allah anjeun pilih, jeung anjeun kudu ngajaga pikeun ngalakukeun sakabéh anu ditetepkeun ka anjeun. Nurutkeun hukum jeung nurutkeun kaputusan anu bakal aranjeunna nyarios ka anjeun, anjeun kudu ngalakukeun, ulah nyimpang tina kecap anu aranjeunna ngalaporkeun ka anjeun, boh ka katuhu atawa ka kénca.

Jeung éta lalaki anu lamun ngalakukeun dina kasombongan, sahingga henteu nurut ka imam anu nangtung ngalayanan kana ngaran Gusti Allah anjeun, atawa ka hakim anu aya dina poé-poé éta, maka lalaki éta bakal maot, jeung anjeun kudu miceun kajahatan tina Israél. Jeung sakabéh jalma sanggeus ngadéngé bakal sieun, jeung moal deui ngalakukeun kajahatan.

Upami anjeun asup ka tanah anu dipasihkeun ku Gusti Allah anjeun ka anjeun, teras anjeun ngawarisanana, sareng cicing di dinya, teras anjeun nyarios, Abdi badé netepkeun pangawasa pikeun diri abdi, sapertos bangsa-bangsa séjén di sabudeureun abdi, Anjeun kedah nunjuk kana diri anjeun sorangan pangawasa, saha anu bakal dipilih ku Gusti Allah, ti antara

dulur-dulur anjeun kedah nunjuk kana diri anjeun sorangan pangawasa, anjeun moal tiasa nunjuk kana diri anjeun sorangan lalaki asing, sabab anjeunna sanés dulur anjeun. Sabab anjeunna moal ngalikeun kuda pikeun dirina sorangan, atawa anjeunna moal ngabalikeun deui jalma ka Mesir, supados anjeunna moal ngalikeun kuda pikeun dirina, tapi Gusti nyarios, Anjeun moal deui balik ku jalan ieu deui. Jeung manéhna moal ngumpulkeun istri-istri pikeun dirina, supaya haténa moal ngalieuk, jeung pérak jeung emas moal dikumpulkeun pikeun dirina sacara kaleuleuwihan.

Jeung iraha anjeunna diuk dina tahta karajaanana, anjeunna bakal nulis pikeun dirina kitab deuteronomy ieu kana buku ti para imam ti bangsa Lewi. Jeung éta bakal aya kalayan anjeunna, sareng anjeunna bakal maca éta sadaya poé hirupna, supados anjeunna diajar sieun ka Gusti Allah anjeun, sareng ngajaga sadaya paréntah ieu, sareng ngalaksanakeun katetepan-katetepan ieu, Sangkan haténa henteu diangkat jadi luhur ti dulur-dulurna, sangkan anjeunna henteu ngalanggar paréntah ka katuhu atawa ka kénca, supaya anjeunna jeung putra-putrana bakal manjangkeun poé dina pamaréntahanana di antara urang Israél.

□□

Henteu bakal aya bagian atawa warisan pikeun para imam Lewi, sakabéh suku Lewi, jeung Israél. Kurban-kurban Gusti téh

warisan maranéhna, maranéhna bakal dahar éta. Bagian tapi moal aya pikeun maranéhanana di antara dulur-dulur maranéhanana, Gusti Anjeunna sorangan bagian anjeunna, sakumaha ceuk ka anjeunna. Jeung ieu téh kaadilan pikeun para imam tina rahayat, tina jalma-jalma anu ngurbankeun kurban, boh anak sapi boh domba, anjeun kudu masihan panangan ka imam, jeung pipi-pipi, jeung burih. Jeung hasil kahiji tina tipung anjeun, jeung anggur anjeun, jeung minyak anjeun, jeung hasil kahiji tina bulu domba anjeun, bakal anjeun pasrahkeun ka anjeunna. Sabab anjeunna dipilih ku Gusti ti sadaya suku anjeun, pikeun nangtung sateuacan Gusti Allah, ngalayanan jeung ngaberkahan dina ngaranna, anjeunna jeung putra-putrana di antara putra-putra Israél.

Upami si Lewi datang ti salah sahiji kota ti sadaya putra Israél, dimana anjeunna cicing salaku urang asing, numutkeun kahayang jiwana, ka tempat anu bakal dipilihna, bakal ngalayanan dina ngaran Gusti Allah-Na, sapertos sadaya dulur-dulurna nu Lewi nu nangtung di dinya di hareupeun Gusti Allah anjeun. Anjeunna bakal dahar bagian anu geus dibagi, iwal tina hasil penjualan nurutkeun kulawarga. Upami anjeun asup kana tanah anu dipasihkeun ku Gusti Allah anjeun ka anjeun, ulah diajar ngalakukeun kaji-kajian anu dilakukeun ku bangsa-bangsa éta.

Ulah aya di antara anjeun jalma anu nyucikeun anakna lalaki jeung anakna awéwé ku seuneu, anu ngaramal, anu nafsirkeun pertanda, anu ngalaksanakeun tenung, atawa anu ngagunakeun

élmu sihir. nyanyi luhur mantra, jadi medium, jeung tukang tenung, nanya ka nu geus maot. Éta téh kahinaan pikeun Gusti Allah anjeun, sakur jalma anu ngalakukeun hal-hal ieu, sabab kusabab kahinaan-kahinaan ieu Gusti bakal ngancurkeun aranjeunna tina payuneun anjeun. Anjeun bakal sampurna di payuneun Gusti Allah anjeun. Bangsa-bangsa ieu, anu anjeun ngarampas warisan aranjeunna, maranéhna ngadéngékeun pertanda jeung ramalan-ramalan, tapi ka anjeun henteu kitu masihan Gusti, Allah anjeun.

Nabi ti dulur-dulur anjeun, saperti abdi, bakal diangkat ka anjeun ku Gusti Allah anjeun, ka anjeunna anjeun kudu ngadéngékeun. Nurutkeun sakabéh anu anjeun ménta ti Gusti Allah anjeun di Horeb dina poé pasamoan, bari nyebutkeun, Urang moal deui ngadéngé sora Gusti Allah anjeun, jeung seuneu gede ieu urang moal deui ningali, supaya urang ulah maot. Jeung ceuk Gusti ka kuring, Bener sadayana anu aranjeunna nyarioskeun ka anjeun. Nabi kuring bakal ngangkat pikeun aranjeunna tina dulur-dulur maranéhanana, kawas anjeun, jeung kuring bakal masihan kecap-kecap dina sungut anjeunna, jeung anjeunna bakal nyarita ka aranjeunna nurutkeun naon anu kuring paréntahkeun ka anjeunna. Jeung éta jalma anu lamun henteu ngadéngékeun naon waé anu dicarioskeun ku nabi éta dina nami abdi, abdi bakal ngahukum anjeunna. Iwal ti nabi anu bakal lampah teu soleh nyarita kana ngaran abdi kecap anu henteu abdi paréntahkeun nyarita, jeung anu bakal nyarita dina ngaran dewa-dewa séjén, bakal maot éta nabi. Upami tapi anjeun nyarios dina haté anjeun, Kumaha

urang bakal terang kecap anu henteu diucapkeun ku Gusti? Lamun nabi éta nyarios naon waé dina ngaran Gusti, tapi henteu kajadian jeung henteu kalaksana, éta téh kecap nu henteu diucapkeun ku Gusti, nabi éta geus nyarios dina kajahatan, ulah sieun ka manéhna.

□□

Upami Gusti Allah anjeun ngancurkeun bangsa-bangsa nu Allah masihan tanahna ka anjeun, jeung anjeun ngawariskeun aranjeunna, jeung anjeun cicing di kota-kota maranéhanana jeung di imah-imah maranéhanana, Tilu kota anjeun kudu misahkeun pikeun diri anjeun di tengah tanah anjeun, anu dipasihkeun ku Gusti Allah anjeun ka anjeun. Pertimbangkeun jalan pikeun anjeun, jeung anjeun kudu ngabagi wates-wates taneuh anjeun jadi tilu bagian, nu Gusti Allah anjeun ngabagi ka anjeun, sangkan jadi pangungsian pikeun unggal pembunuh. Ieu paréntah pikeun jalma anu maehan batur, anu bisa ngungsi ka dinya jeung hirup, nyaéta jalma anu neunggeul tatanggana tanpa disadari, jeung anjeunna teu hate ka tatanggana samémén kamari jeung poé katilu. Jeung saha waé lamun asup babarengan jeung tatanggana kana leuweung pikeun ngumpulkeun kai, terus leungeunana lésot ku kampak bari motong kai, sarta beusi kampak ragrag tina tangkal ngenaan tatanggana, nepi ka maot, jalma ieu kudu ngungsi ka salah sahiji kota-kota ieu, sangkan anjeunna bisa hirup. Supaya pamales getih henteu ngudag nu geus maehan, sabab haténa geus

dipanaskeun, jeung nyekel manéhna lamun jalanana leuwih panjang, jeung neunggeul jiwa manéhna, padahal ieu henteu aya hukuman maot, sabab manéhna henteu hate ka éta jalma samémèh kamari, atawa samémèh poé katilu. Kusabab ieu, kuring maréntahkeun ka anjeun kecap ieu, nyebutkeun: Anjeun kudu misahkeun tilu kota pikeun diri anjeun sorangan.

Upami tapi Gusti Allah anjeun ngalegaan wates-wates anjeun, sakumaha cara anjeunna sumpah ka bapa-bapa anjeun, jeung Gusti masihan ka anjeun sakabéh tanah, nu ceuk rék masihan ka bapa-bapa anjeun, Upami anjeun ngadangu pikeun ngalaksanakeun sadaya paréntah ieu, anu kuring paréntahkeun ka anjeun dinten ieu, pikeun mikanyaah Gusti Allah anjeun, pikeun leumpang dina sadaya jalan-Na sadaya poé, anjeun bakal nambahkeun pikeun diri anjeun deui tilu kota ka tilu ieu. Jeung getih nu teu boga dosa moal dituang dina tanah nu Gusti Allah anjeun masihan ka anjeun salaku warisan, sangkan anjeun moal boga hutang getih.

Upami aya di antara anjeun saurang lalaki anu hate ka tatanggana, sareng ngadagoan anjeunna pikeun nyerang, sareng bangkit ngalawan anjeunna, sareng neunggeul jiwana, sareng anjeunna maot, sareng kabur ka salah sahiji kota ieu, Jeung déwan sepuh kota anjeunna bakal ngirim, sarta bakal nyokot anjeunna ti dinya, sarta bakal nyerahkeun anjeunna kana leungeun baraya getih, sarta anjeunna bakal maot. Panon anjeun moal nyéépkeun anjeunna, jeung anjeun kudu ngabersihkeun getih nu teu boga dosa ti Israél, sangkan hade ka

anjeun.

Ulah mindahkeun wates-wates tatangga anu geus ditetepkeun ku bapa-bapa anjeun dina warisan anu anjeun geus diwariskeun di tanah anu dipasihkeun ku Gusti Allah anjeun ka anjeun salaku bagian. Henteu cukup saksi hiji pikeun mere kasaksian ngalawan manusa dina sagala perkara kateuadilan, jeung dina unggal perkara dosa, jeung dina sagala perkara dosa nu dilakukeun. Kana kasaksian dua atawa tilu saksi, unggal perkara bakal ditetepkeun. Upami aya saksi anu teu adil ngalawan hiji jalma, nuduh anjeunna kajahatan. Jeung bakal nangtung dua jalma nu boga sengketa, di hareupeun Gusti, di hareupeun para imam, jeung di hareupeun para hakim anu aya dina poé-poé éta. Jeung para hakim kudu mariksa sacara taliti, jeung tingali aya saksi anu teu adil geus mere kasaksian anu teu adil, geus nangtung ngalawan lanceukna, Jeung anjeun kudu ngalakukeun ka anjeunna cara nu sarua sakumaha anjeunna geus ngalakukeun jahat ka dulurna, jeung anjeun kudu ngaleungitkeun nu jahat ti antara anjeun. Jeung nu sésa sanggeus ngadéngé bakal sieun, sarta moal deui ngalakukeun kajahatan ieu di antara anjeun. Panon anjeun moal nyéépkeun ka anjeunna, jiwa gaganti jiwa, panon gaganti panon, huntu gaganti huntu, leungeun gaganti leungeun, suku gaganti suku.

□□

Upami anjeun kaluar kana perang ngalawan musuh anjeun,

sareng anjeun ningali kuda sareng pengendara sareng jalma anu leuwih loba ti anjeun, ulah sieun ka aranjeunna, sabab Gusti Allah anjeun sareng anjeun, anu geus ngangkat anjeun ti tanah Mesir. Jeung bakal kajadian iraha anjeun ngadeukeutan kana perang, jeung imam geus ngadeukeutan bakal nyarita ka rahayat, Jeung bakal nyarios ka aranjeunna, Dangukeun, Israél! Anjeun indit dinten ieu kana perang ngalawan musuh anjeun. Ulah lemah haté anjeun, ulah sieun, ulah remuk, sareng ulah mundur ti payuneun maranéhna. Sabab Gusti Allah anjeun nu maju ka hareup kalayan anjeun, pikeun tarung babarengan jeung anjeun ngalawan musuh-musuh anjeun pikeun nyalametkeun anjeun.

Jeung para juru tulis bakal nyarita ka rahayat, nyebutkeun, Saha jalma anu geus ngawangun imah anyar, tapi can ngadédikasikeun éta? Hayu manéhna indit jeung balik ka imahna, sangkan manéhna ulah maot dina perang, jeung lalaki séjén anu ngadédikasikeun éta. Jeung saha éta lalaki anu geus melak kebon anggur, tapi teu acan gumbira tina eta? Hayu manéhna indit jeung balik ka imahna, ulah manéhna maot dina perang, sarta lalaki séjén nu bakal gumbira tina eta. Jeung saha éta lalaki anu geus tunangan ka awéwé, tapi can nyandak manéhna? Hayu manéhna indit jeung balik ka imahna, sangkan manéhna ulah maot dina perang, sarta lalaki séjén nu bakal nyandak manéhna. Jeung para juru tulis bakal nambahan nyarita ka rahayat, sarta maranéhna bakal nyebutkeun, Saha jelema anu sieun jeung pengecut dina haténa? Hayu manéhna indit jeung balik ka imahna, supaya manéhna ulah nyieun haté

dulurna jadi pengecut, kawas haténa sorangan. Jeung bakal kajadian lamun para juru tulis eureun nyarita ka rahayat, maranéhna bakal nunjuk pamingpin tentara pikeun mingpin rahayat.

Upami anjeun ngadeukeutan ka hiji kota pikeun perang ngalawan aranjeunna, maka sorang heula aranjeunna kalayan karapihan. Upami aranjeunna ngajawab kalayan damai ka anjeun sareng muka gerbang pikeun anjeun, maka sakabéh jalma anu aya di dinya bakal mayar upeti ka anjeun sareng tunduk ka anjeun. Upami tapi aranjeunna henteu nurut ka anjeun, sareng aranjeunna ngadamel perang ka anjeun, anjeun bakal ngepung éta, Dugi ka Gusti Allah anjeun nyerahkeun eta ka anjeun kana leungeun anjeun, jeung anjeun bakal neunggeul unggal lalaki eta ku pedang, Iwal ti awéwé jeung barang-barang, jeung sakabéh ingon-ingon, jeung sakabéh naon waé anu aya di jero kota, jeung sakabéh rampasan, anjeun kudu ngarampas pikeun diri anjeun sorangan, jeung anjeun kudu dahar sakabéh rampasan ti musuh anjeun, anu dipasihkeun ku Gusti Allah anjeun ka anjeun. Kitu anjeun bakal ngalakukeun ka sakabéh kota-kota anu jauh pisan ti anjeun, lain tina kota-kota bangsa-bangsa ieu, nu Gusti Allah anjeun masihan ka anjeun pikeun ngawariskeun tanah maranéhanana. Ulah ngajaga hirup sagala mahluk nu napas, Tapi ku kutukan anjeun kudu ngahaturkeun aranjeunna, nyaéta urang Hittite, jeung Amorite, jeung Canaanite, jeung Perizzite, jeung Hivite, jeung Jebusite, jeung Gergesite, sakumaha cara Gusti Allah anjeun maréntahkeun ka anjeun. Sangkan aranjeunna henteu ngajarkeun anjeun

ngalakukeun sagala kahinaan anu aranjeunna lakukeun ka dewa-dewana, supaya anjeun henteu dosa ka payuneun Gusti Allah anjeun.

Upami anjeun ngepung hiji kota sababaraha poé pikeun perang ngalawan eta nepi ka nangkep eta, ulah anjeun ngancurkeun tangkal-tangkalna ku cara nempatkeun beusi kana eta, tapi ti dinya anjeun tiasa dahar, ngan ulah motong eta, naha tangkal di sawah téh manusa, sangkan kudu asup ti hareupeun anjeun kana benteng? Tapi kai nu anjeun terang yén lain tangkal buah, éta anjeun kudu ngancurkeun jeung motong, sarta ngawangun benteng pangepungan ngalawan kota nu nyerang anjeun, nepi ka kota éta nyerah.

□□

Upami kapanggih jelema nu tatu dina taneuh nu Gusti Allah anjeun masihan ka anjeun pikeun ngawariskeun, geus ragrag di dataran, jeung teu aya nu terang saha nu neunggeulna, Déwan sepuh anjeun jeung hakim-hakim anjeun bakal kaluar, sarta maranéhna bakal ngukur ka kota-kota nu aya di sabudeureun jalma nu tiwas. Jeung kota nu pangdeukeutna ka jalma nu tatu téh, déwan sepuhna kudu nyokot sapi bikang ngora ti sapi-sapi, nu tacan kungsi digawé, jeung nu tacan kungsi narik kuk, Jeung déwan sepuh ti kota éta bakal mawa turun sapi bikang ngora kana jurang anu kasar, anu teu acan digawé atawa disebarkeun siki, sarta bakal megatkeun beuheung sapi bikang ngora dina

jurang éta. Jeung para imam Lewi bakal datang, sabab Gusti Allah geus milih aranjeunna pikeun nangtung hareupeun Anjeunna, jeung ngaberkahan dina nami-Na, jeung dumasar kana sungut maranéhna bakal diputuskeun sakabéh sengketa, jeung sakabéh perkara ngeunaan najis. Jeung sakabéh déwan sesepuh kota éta anu ngadeukeutan ka jalma anu tatu bakal nyeuseuh leungeunna kana sirah anak sapi bikang anu beuheungna geus dipatahkeun di lebak. Jeung ngajawab, maranéhna bakal nyebutkeun, Leungeun urang henteu tuang kaluar getih ieu, jeung panon urang henteu acan ningali. Jadi gracious ka urang anjeun Israel, saha anjeun geus redeemed, Gusti, supaya getih innocent teu aya dina urang anjeun Israel, jeung getih éta bakal diatoned pikeun aranjeunna. Anjeun bakal ngaleungitkeun getih nu teu boga kasalahan ti anjeun sorangan, lamun anjeun ngalakukeun nu alus jeung nu pikaresepeun di payuneun Gusti Allah anjeun.

Upami anjeun kaluar perang ngalawan musuh anjeun, terus Gusti Allah anjeun nyerahkeun aranjeunna kana panangan anjeun, sareng anjeun ngarampog harta rampasan maranéhanana, jeung anjeun ningali dina rampasan hiji awéwé anu geulis rupana, jeung anjeun hayang ka manehna, jeung anjeun nyokot manehna pikeun diri anjeun jadi pamajikan, Jeung anjeun mawa manéhna ka jero imah anjeun, jeung anjeun kudu nyukur sirah manéhna, jeung anjeun kudu motong kuku manéhna, Jeung anjeun bakal nyabut papakéan tawanan ti dirina, jeung manéhna bakal cicing di imah anjeun, jeung manéhna bakal nangis keur bapana jeung indungna salila

sabulan, jeung sanggeus éta anjeun bakal asup ka dirina jeung anjeun bakal hirup jeung manéhna, jeung manéhna bakal jadi pamajikan anjeun.

Jeung bakal kajadian lamun anjeun henteu hayang ka anjeunna, anjeun kudu ngantunkeun anjeunna kalayan bébas, jeung pikeun dijual anjeunna moal dijual ku pérak, anjeun moal ngarawat anjeunna salaku taya hargana, sabab anjeun geus ngahinakeun anjeunna.

Upami tapi aya hiji lalaki boga dua awéwé, hiji ti aranjeunna dipikacinta, jeung hiji ti aranjeunna dibenci, jeung duanana ngalahirkeun ka anjeunna, nu dipikacinta jeung nu dibenci, sarta putra cikal téh ti nu dibenci, Jeung bakal kajadian dina dinten anjeunna ngabagi warisan ka anak-anak lalakina hartana, anjeunna moal bisa masihan hak cikal ka anak lalaki ti nu dipikacinta, bari teu malire anak lalaki ti nu dibenci anu cikal, Tapi anjeunna kudu ngakuan anak lalaki cikal bakal ti pamajikan nu dibenci ku cara masihan ka manéhna bagian ganda tina sakabéh harta nu kapanggih ka manéhna, sabab manéhna téh awal kakuatan barudak anjeunna, jeung ka manéhna pantes hak-hak cikal bakal. Upami aya jalma anu boga anak lalaki anu teu patuh jeung barontak, teu nurut kana sora bapana jeung sora indungna, sanajan geus didisiplinkeun ku aranjeunna, tapi tetep teu ngadéngékeun aranjeunna, Jeung sanggeus nangkep anjeunna, bapana jeung indungna bakal mawa anjeunna ka déwan sesepuh kota anjeunna, jeung ka gerbang tempat éta. Jeung aranjeunna bakal nyarios ka lalaki-

lalaki kota maranéhanana, Anak lalaki urang ieu henteu patuh jeung ngaganggu, henteu nurut kana sora urang, tukang palsu koin sarta mabok anggur. Jeung lalaki-lalaki ti kotana bakal ngalemparan anjeunna ku batu, sarta anjeunna bakal maot, sarta anjeun kudu ngaleungitkeun kajahatan ti antara anjeun, sarta jalma-jalma séjénna sanggeus ngadéngé bakal sieun.

Upami aya jalma anu ngalakukeun dosa anu dihukum maot, terus anjeunna dipaéhan, jeung anjeun ngagantung anjeunna dina tangkal, Awakna moal saré dina tangkal, tapi kudu dikubur ku anjeun dina dinten éta, sabab dikutuk ku Allah unggal jalma anu ngagantung dina tangkal, sareng ulah najiskeun taneuh anu dipasihkeun ku Gusti Allah anjeun ka anjeun salaku warisan.

□□

Ulah malire lamun ningali anak sapi lanceuk anjeun, atawa domba anjeunna, nyasar di jalan. Anjeun kudu mulangkeun deui ka lanceuk anjeun, jeung masrahkeun ka anjeunna. Upami lanceuk anjeun henteu caket ka anjeun, atawa anjeun henteu terang anjeunna, anjeun kedah kumpulkeun anjeunna ka jero imah anjeun, sareng éta bakal aya sareng anjeun dugi ka lanceuk anjeun milarian éta, sareng anjeun kedah mulangkeun ka anjeunna. Kitu anjeun kudu ngalakukeun kana kalde anjeunna, jeung kitu anjeun kudu ngalakukeun kana papakéan anjeunna, jeung kitu anjeun kudu ngalakukeun kana sakabéh barang leungit dulur anjeun, naon waé anu leungit ti anjeunna

jeung anjeun manggihan, anjeun teu meunang mopohokeun. Ulah teu malire lamun ningali kalde kuldi lanceuk anjeun atawa anak sapi anjeunna geus ragrag di jalan, anjeun kudu ngabangkitkeun éta babarengan jeung manéhna.

Henteu meunang aya barang-barang lalaki dina awéwé, sareng henteu meunang lalaki nganggo baju awéwé, sabab sakabéh jalma anu ngalakukeun hal-hal ieu mangrupikeun kaji ka Gusti Allah anjeun. Upami anjeun papanggih sayang manuk di hareupeun anjeun dina jalan atawa dina tangkal naon waé, atawa di luhur taneuh, boh anak manuk atawa endog, jeung indungna keur ngeram anak-anakna atawa endogna, ulah nyandak indungna babarengan jeung anak-anakna. Anjeun kudu ngirim indungna jauh, tapi budakna tiasa dicandak pikeun diri anjeun, supaya hade ka anjeun jeung anjeun panjang umur.

Upami anjeun ngawangun imah anyar, anjeun kedah nyieun pager di hateup anjeun, supaya anjeun henteu nyababkeun rajapati di imah anjeun, upami aya nu ragrag ti dinya. Ulah sow siki béda dina kebon anggur anjeun, supaya hasil jeung siki nu anjeun sow teu jadi suci babarengan jeung hasil kebon anggur anjeun. Anjeun teu meunang ngabajak maké anak sapi jeung kalde babarengan. Anjeun moal ngagem pakean campuran wol jeung rami. Anjeun kudu nyieun pulas-pulas pikeun diri anjeun dina opat pojok tina baju anjeun, nu lamun anjeun maké éta.

Upami aya jalma anu nyandak pamajikan sareng hirup sareng anjeunna, teras anjeunna ngabencian anjeunna, jeung anjeunna

nempatkeun kana ieu kecap-kecap palsu, jeung anjeunna ngaruksak ngaran dirina, jeung anjeunna nyebutkeun, Awéwé ieu kuring geus nikah, jeung sanggeus ngadeukeutan ka dirina, kuring henteu kapanggih dirina masih parawan, Jeung bapa budak awéwé jeung indungna baris mawa bukti kaperawan budak awéwé ka déwan sesepuh di gerbang. Jeung bapa budak éta bakal nyarios ka déwan sepuh, Putri abdi ieu geus dipasrahkeun ka lalaki ieu jadi pamajikan, jeung sanggeus hate manéhna Ayeuna ieu jalma nempatkeun ka dinya kecap-kecap dalih, nyarios, Henteu kuring mendakan ka putri anjeun parawan, sareng ieu bukti parawan putri abdi. Sareng aranjeunna bakal ngagelarkeun lawonna sateuacan déwan sesepuh kota. Jeung déwan sepuh kota éta bakal nyokot lalaki éta, sarta maranéhna bakal ngajar anjeunna. Jeung maranéhna bakal ngadenda anjeunna saratus syékel, sarta bakal masihan ka bapa awéwé ngora éta, sabab anjeunna geus nyebarkeun ngaran goréng ka parawan Israél, sarta manéhna bakal jadi pamajikanana, anjeunna moal bisa nyérahanana sapanjang hirupna.

Upami tapi kecap ieu leres-leres kajadian, jeung parawan awéwé ngora éta henteu kapanggih, Jeung maranéhna bakal mawa kaluar éta awéwé ngora kana panto-panto imah bapana, jeung maranéhna bakal ngalemparan batu ka manéhna, jeung manéhna bakal maot, sabab manéhna geus nyieun kabodoan di antara putra-putra Israél ku ngalacurkeun imah bapana, jeung anjeun bakal ngaleungitkeun éta jahat ti antara maranéhna.

Upami kapanggih aya lalaki saré jeung awéwé anu geus kawin ka lalaki, anjeun kudu maéhan duanana, lalaki anu saré jeung awéwé éta, jeung awéwé éta, sangkan anjeun miceun kajahatan ti Israél. Upami tapi aya budak parawan anu geus tunangan ka lalaki, jeung lalaki manggihan manehna di kota sarta saré jeung manehna Anjeun bakal mawa kaluar duanana ka gerbang kota maranéhanana, jeung maranéhanana bakal dirajam ku batu, jeung maranéhanana bakal maot, awéwé ngora éta, sabab manéhna henteu ceurik dina kota, jeung lalaki éta, sabab manéhna ngahinakeun pamajikan tatangga, jeung anjeun bakal miceun kajahatan ti antara anjeun. Upami tapi di sawah manggihan lalaki budak awéwé nu kabeungkeut, jeung geus maksa saré jeung manéhna, anjeun kudu maéhan nu saré jeung manéhna wungkul. Jeung ka awéwé ngora teu aya dosa anu pantes maot, sakumaha lamun aya jalma anu bangkit ngalawan tatanggana terus maehan jiwa anjeunna, kitu ogé perkara ieu. Sabab di sawah manggihan éta, awéwé ngora nu geus tunangan ceurik, jeung teu aya nu baris nulungan manéhna.

Upami aya saha anu manggihan budak awéwé parawan, anu henteu acan tunangan, jeung sanggeus maksa saré jeung manéhna, terus kapanggih, Lalaki nu geus saré jeung manéhna bakal masihan ka bapa ti awéwé ngora lima puluh didrachma pérak, jeung manéhna bakal jadi pamajikanana. Kusabab manéhna geus ngahinakeun manéhna, anjeunna moal bisa ngusir manéhna salila hirupna.

□□

Henteu meunang lalaki nyokot pamajikan bapana, jeung henteu meunang nembongkeun panutup bapana.

Henteu bakal asup anu dikebiri, atawa anu dipotong, kana majelis Gusti. Henteu bakal asup ti palacuran kana majelis Gusti.

Urang Amon jeung urang Moab moal asup kana pasamoan Gusti, nepi ka sapuluh turunan moal asup kana pasamoan Gusti, nepi ka salamina. Kusabab aranjeunna henteu nepungan anjeun kalayan roti jeung cai dina jalan, nalika anjeun kaluar ti Mesir, jeung kusabab aranjeunna nyéwa Balaam putra Beor ti Mesopotamia pikeun ngutuk anjeun. Jeung Gusti Allah anjeun henteu hayang ngadangukeun ka Balaam, sarta Gusti Allah anjeun ngarobah eta kutukan jadi berkah, sabab Gusti Allah anjeun mikanyaah anjeun. Anjeun moal nyarioskeun hal-hal anu damai sareng mangpaat ka aranjeunna salami sadaya poé anjeun dugi ka salamina. Ulah ngahinakeun urang Iduméa, sabab anjeunna dulur anjeun, ulah ngahinakeun urang Mesir, sabab anjeun kungsi jadi pendatang di tanah anjeunna. Anak-anak lamun dilahirkeun ka aranjeunna, dina generasi katilu bakal asup kana majelis Gusti.

Upami anjeun kaluar pikeun nyerang musuh anjeun, anjeun kudu ngajaga diri tina sagala hal anu jahat. Upami aya di antara

anjeun lalaki anu henteu beresih kusabab aliran peuting, anjeunna kedah kaluar ti kemah sareng henteu tiasa asup deui ka kemah. Sareng bakal jadi nu ka soré manéhna bakal mandi awakna ku cai, sareng sanggeus surup panonpoé manéhna bakal asup ka kemah. Jeung bakal aya tempat pikeun anjeun di luar camp, jeung anjeun bakal kaluar ka dinya. Jeung patok bakal aya dina sabuk anjeun, jeung iraha anjeun diuk di luar, anjeun bakal ngali ku éta, jeung sanggeus ngali anjeun bakal nutupan najis anjeun, Sabab Gusti Allah anjeun leumpang di antara camp anjeun pikeun ngabébaskeun anjeun jeung nyerahkeun musuh anjeun ka hareupeun anjeun, maka camp anjeun kudu suci, jeung ulah aya kajembaran naon waé katingali di anjeun, sangkan Mantenna moal malik ti anjeun.

Ulah nyerahkeun budak ka juraganna, anu geus ditugaskeun ka anjeun ti juraganna. Anjeunna bakal cicing sareng anjeun, bakal cicing di antara anjeun di mana waé anu nyenangkeun ka anjeunna, ulah nyusahkeun anjeunna. Moal aya palacur ti antara putri-putri Israil, sareng moal aya anu ngalacurkeun dirina ti antara putra-putra Israil, moal aya anu ngamimitian upacara ti antara putri-putri Israil, sareng moal aya anu dimimitian dina upacara ti antara putra-putra Israil. Ulah mawa upah palacuran, atawa tukeur anjing, kana imah Gusti Allah anjeun pikeun sagala sumpah, sabab duanana téh kahinaan ka Gusti Allah anjeun.

Ulah ngecas bunga ka dulur anjeun, boh bunga pérak, bunga kadaharan, atawa bunga tina naon waé anu anjeun

nginjeumkeun. Ka asing anjeun bakal nginjeum kalayan bunga, tapi ka dulur anjeun henteu anjeun bakal nginjeum kalayan bunga, supados Gusti Allah anjeun bakal ngaberkahan anjeun dina sakabéh karya anjeun di bumi, nu anjeun asup ka dinya pikeun ngawariskeun éta.

Upami tapi anjeun sumpah ka Gusti Allah anjeun, ulah reureuh ngalaksanakeun eta, sabab Gusti Allah anjeun pasti bakal néangan eta ti anjeun, jeung bakal jadi dosa pikeun anjeun. Upami anjeun henteu hoyong ngadoa, éta sanés dosa pikeun anjeun. Naon anu kaluar tina biwir anjeun kudu dijaga, jeung anjeun kudu ngalaksanakeunana sakumaha cara anjeun sumpah ka Gusti Allah salaku hadiah, nu geus anjeun ucapkeun ku sungut anjeun sorangan.

Upami anjeun asup kana panén tatangga anjeun, sareng anjeun kumpulkeun tangkal-tangkal gandum dina leungeun anjeun, anjeun henteu meunang nempatkeun arit kana panén tatangga anjeun. Upami anjeun asup kana kebon anggur tatangga anjeun, anjeun tiasa tuang anggur sabaraha anu ngaeusian jiwa anjeun, tapi ulah lebetkeun kana wadah.

□□

Upami aya saurang lalaki nyandak pamajikan, sareng hirup sareng anjeunna, teras upami anjeunna henteu mendakan kahadean di payuneunana, sabab anjeunna mendakan hal anu

teu pantes dina dirina, maka anjeunna bakal nyerat surat cerai pikeun anjeunna, sareng masihan kana leungeun anjeunna, sareng ngirimkeun anjeunna kaluar ti imahna. jeung sanggeus indit jadi pamajikan lalaki séjén, Jeung lalaki nu panungtung hate ka dirina, jeung nulis surat cerai pikeun dirina, jeung masihan kana leungeun dirina, jeung ngirimkeun dirina kaluar tina imahna, jeung lalaki nu panungtung maot, saha anu geus nyokot dirina jadi pamajikan pikeun dirina sorangan, Teu bakal bisa lalaki nu heula nu geus ngirimkeun manéhna, sanggeus balik nyokot manéhna pikeun dirina jadi pamajikan, sanggeus jadi najis manéhna, sabab éta kahinaan saméméh Gusti Allah anjeun, jeung teu meunang najiskeun tanah nu Gusti Allah anjeun méré ka anjeun salaku warisan.

Upami aya lalaki anu nembe nyokot pamajikan, anjeunna moal indit ka perang, jeung moal dikénakeun ka anjeunna sagala kawajiban, anjeunna bakal bébas di imahna salila sataun pikeun ngagumbirakeun pamajikan anu geus dicandakna.

Anjeun moal nyandak batu giling salaku jaminan, atawa batu giling luhur, sabab ieu nyandak jiwa salaku jaminan. Upami aya lalaki anu katéwak maok jiwa ti dulur-dulurna, nyaéta putra-putra Israél, sareng sanggeus nindas anjeunna tuluy ngajual, maka tukang maling éta kudu dipaéhan, sareng anjeun kudu ngaleungitkeun nu jahat ti antara anjeun. Perhatikeun diri anjeun dina panyakit kusta, anjeun kudu ngajaga pisan pikeun ngalakukeun nurutkeun sakabéh hukum anu bakal diumumkeun ka anjeun ku para imam Lewi, sakumaha anu

kuring paréntahkeun ka anjeun, jaga pikeun ngalakukeunana. Inget sakumaha loba anu dijieun ku Gusti Allah anjeun ka Miriam dina jalan, nalika anjeun kaluar ti Mesir.

Upami aya hutang atawa, ka tatangga anjeun, hutang naon waé, anjeun moal asup kana imah anjeunna pikeun nyokot jaminan anjeunna. Di luar anjeun kudu nangtung, jeung jalma nu boga hutang ka anjeun bakal mawa kaluar jaminan ka anjeun di luar. Upami jalma éta jadi miskin, anjeun moal sare dina jaminanana. Ku pangmayaran anjeun kedah mulangkeun jaminan anjeunna sateuacan panonpoé surup, supados anjeunna tiasa saré dina bajuna, sareng anjeunna bakal ngaberkahan anjeun, sareng éta bakal janten kahadéan pikeun anjeun di payuneun Gusti Allah anjeun. Anjeun moal nganiaya upah jalma miskin jeung jalma nu kakurangan tina dulur anjeun, atawa tina urang asing nu aya di kota-kota anjeun. Dina dinten anu sarua anjeun kudu mulangkeun upah anjeunna, panonpoé moal surup kana anjeunna, sabab anjeunna miskin, jeung dina éta anjeunna boga harepan, jeung anjeunna bakal ceurik ka Gusti ngalawan anjeun, jeung éta bakal jadi dosa dina anjeun. Bapa-bapa moal maot pikeun anak-anakna, jeung putra-putra moal maot pikeun bapa-bapana, tiap jalma bakal maot dina dosana sorangan. Anjeun henteu kedah nyimpang tina kaadilan pikeun jalma asing, yatim, sareng randa. Anjeun moal nyokot pakean randa salaku jaminan, jeung anjeun kudu inget yén anjeun kungsi jadi palayan di tanah Mesir, jeung Gusti Allah anjeun geus nebus anjeun ti dinya, kusabab éta kuring maréntahkeun ka anjeun pikeun ngalakukeun paréntah ieu.

□□□

Upami anjeun panén di sawah anjeun, teras hilap saabeud di sawah anjeun, ulah balik deui pikeun nyokot éta, éta bakal jadi pikeun nu muhajir, nu yatim, jeung nu randa, supaya Gusti Allah anjeun ngaberkahan anjeun dina sakabéh pagawéan leungeun anjeun. Upami anjeun ngumpulkeun buah zaitun, ulah balik deui pikeun ngumpulkeun anu sanggeus anjeun, éta bakal jadi pikeun urang asing, yatim, jeung randa, jeung anjeun kudu inget yén anjeun kungsi jadi budak di tanah Mesir, kusabab ieu Abdi maréntahkeun ka anjeun pikeun ngalakukeun paréntah ieu. Upami anjeun panén kebon anggur anjeun, ulah ngumpulkeun deui sésa-sésa panén, éta kanggo urang asing, yatim, jeung randa. Jeung anjeun bakal inget yén anjeun kungsi jadi palayan di tanah Mesir, kusabab ieu kuring maréntahkeun ka anjeun pikeun ngalakukeun paréntah ieu.

□□

Upami aya sengketa antara jalma-jalma, sareng aranjeunna datang ka pangadilan, sareng aranjeunna ngahukum, sareng aranjeunna menerkeun nu adil, sareng aranjeunna ngahukum nu teu soleh, Jeung bakal kajadian, upami pantes kana pukulan éta jalma jahat, anjeun kudu ngantepkeun anjeunna di hareupeun hakim-hakim, jeung maranéhna bakal mecut anjeunna di hareupeun maranéhna nurutkeun kajahatan anjeunna. Jeung dina jumlah opat puluh maranéhna bakal mecut anjeunna, teu maranéhna bakal nambahan. Lamun tapi anjeun nambahan mecut pikeun leuwih ti ieu pukulan, bakal

dihina lanceuk anjeun di hareupeun anjeun. Anjeun henteu kedah nutupan sungut sapi anu nuju ngirikan.

Upami aya dulur-dulur nu cicing babarengan, jeung salah sahijina maot, tapi manéhna teu boga turunan, pamajikan ti nu geus maot ulah kawin ka lalaki luar nu teu deukeut kulawarga, adi ti salakina kudu asup ka manéhna, jeung nyokot manéhna jadi pamajikan keur dirina sorangan, jeung hirup babarengan jeung manéhna. Jeung budak nu dilahirkeun ku manéhna bakal diangkat tina ngaran nu geus maot, sangkan ngaran manéhna moal dihapus tina Israél.

Upami tapi lalaki éta henteu daék nyandak pamajikan lanceukna, maka awéwé éta bakal angkat ka gerbang ka déwan sesepuh, sareng bakal nyarios, Lanceuk salaki abdi henteu daék ngangkat ngaran lanceukna di Israél, lanceuk salaki abdi henteu daék. Jeung déwan sepuh kotana bakal nelepon anjeunna, jeung bakal nyarios ka anjeunna, jeung sanggeus nangtung anjeunna nyarios, Abdi henteu hoyong nyandak anjeunna, Jeung awéwé lanceukna ngadeukeutan samémeh déwan sepuh, sarta bakal nyabut sapatu anjeunna nu hiji tina suku anjeunna, sarta bakal nyiduh kana beungeut anjeunna, sarta geus ngajawab bakal nyebutkeun, Kitu bakal dilakukeun ka lalaki anu henteu bakal ngawangun imah lanceukna di Israél. Jeung ngaranna bakal disebut di Israél, imah jalma nu geus ngaleupaskeun sandalana.

Upami aya jalma-jalma gelut, saurang lalaki jeung lanceukna, terus pamajikan salah sahijina ngadeukeutan pikeun

ngabébaskeun salakina tina leungeun nu keur neunggeul manéhna, sarta manéhna ngacungkeun leungeunna nangkep kana kembar lalaki éta, Anjeun kudu motong leungeun, panon anjeun moal nyéépkeun kana ieu.

Anjeun teu meunang boga dina kantong anjeun beurat anu béda-béda, gedé atawa leutik. Ulah aya dina imah anjeun dua ukuran, gedé jeung leutik. Timbangan anu leres sareng adil kedah aya ka anjeun, sareng ukuran anu leres sareng adil kedah aya ka anjeun, supados anjeun panjang umur di luhur bumi anu dipasihkeun ku Gusti Allah anjeun ka anjeun salaku warisan. Sabab kahinaan ka Gusti Allah anjeun nyaéta sakur jalma anu ngalakukeun hal-hal ieu, sakur jalma anu ngalakukeun kalakuan teu adil.

Inget saloba-lobana anu dilakukeun ku Amalek ka anjeun dina jalan, nalika anjeun kaluar ti bumi Mesir. Kumaha anjeunna nangtung ngalawan ka anjeun dina jalan, sareng motong penjaga tukang anjeun, nyerang jalma-jalma anu capé di tukangeun anjeun, sedengkeun anjeun lapar sareng capé, sareng anjeunna henteu sieun ka Allah. Jeung bakal kajadian iraha lamun Gusti Allah anjeun ngaistirahatkeun anjeun ti sakabéh musuh anjeun sabudeureun anjeun di bumi nu Gusti Allah anjeun méré ka anjeun pikeun diwariskeun, anjeun kudu mupus ngaran Amalek ti handapeun langit, jeung ulah poho.

□□

□□□

Jeung bakal kajadian lamun anjeun asup ka nagri nu Gusti Allah anjeun masihan ka anjeun pikeun diwariskeun, terus anjeun ngawaris eta, sarta anjeun cicing di dinya, Jeung anjeun bakal nyandak tina mimiti buah-buahan tina bumi anjeun anu Gusti Allah anjeun masihan ka anjeun, jeung anjeun bakal nempatkeun kana karanjang, jeung anjeun bakal indit ka tempat anu bakal dipilih ku Gusti Allah anjeun pikeun disebut ngaran-Na di dinya. Jeung anjeun bakal datang ka imam anu bakal aya dina poé-poé éta, jeung anjeun bakal nyarios ka anjeunna, Abdi ngumumkeun dinten ieu ka Gusti Allah abdi, yén abdi parantos asup ka bumi anu Gusti parantos sumpah ka bapa-bapa urang pikeun masihan ka urang. Jeung imam bakal nyokot karanjang tina leungeun anjeun, sarta bakal nempatkeun éta di hareupeun altar Gusti Allah anjeun. Jeung ngajawab, anjeunna bakal nyebutkeun sateuacan Gusti Allah anjeun, Siria dileungitkeun ku bapa kuring, jeung anjeunna turun ka Mesir, jeung cicing di dinya dina jumlah leutik, sarta jadi di dinya kana bangsa anu gede jeung rombongan anu loba. Jeung urang Mesir ngarawat goréng kami, ngahinakeun kami, sareng masihan kami pagawéan anu beurat. Jeung urang ceurik ka Gusti Allah urang, sarta Gusti ngadéngé sora urang, sarta ningali hinaan urang, jeung pagawéan beurat urang, jeung penindasan urang. Jeung Gusti mingpin kami kaluar ti Mesir ku kakuatan-Na anu gede, ku leungeun anu kuat, jeung panangan anu luhur, ku panempo-panempo anu gede, ku tanda-tanda, jeung ku kaajaiban-kaajaiban. Jeung anjeunna mawa urang ka tempat ieu, sarta masihan ka urang tanah ieu, tanah anu ngalir susu jeung madu. Jeung ayeuna, tingali, kuring geus mawa buah

kahiji tina hasil bumi anu Anjeun masihan ka kuring, Gusti, taneuh anu ngocor susu jeung madu. Jeung anjeun bakal nempatkeun eta di hareupeun Gusti Allah anjeun, sarta anjeun bakal sujud di hareupeun Gusti Allah anjeun. Jeung anjeun bakal bungah dina sagala kahadéan anu dipasihkeun ka anjeun ku Gusti Allah anjeun, anjeun jeung kulawarga anjeun, jeung urang Lewi, jeung urang asing anu aya di antara anjeun.

Upami anjeun parantos réngsé nyepuluh sadaya kasapuluh tina hasil anjeun dina taun katilu, kasapuluh kadua anjeun kedah masihan ka urang Lewi sareng ka urang asing sareng ka yatim sareng ka randa, supados maranéhna tiasa tuang di kota-kota anjeun sareng maranéhna bakal bungah.

Jeung anjeun bakal nyarios di payuneun Gusti Allah anjeun, Abdi parantos ngaleungitkeun barang-barang suci tina bumi abdi, sareng parantos masihan aranjeunna ka urang Lewi sareng ka urang asing sareng ka yatim sareng ka randa, nurutkeun sadaya paréntah anu Anjeun paréntahkeun ka abdi. Abdi henteu ngalanggar paréntah Anjeun, sareng abdi henteu hilap. Jeung henteu aranjeunna tuang dina kasangsaraan abdi tina éta, henteu abdi nyandak buah tina éta pikeun anu najis, henteu abdi masihan tina éta ka nu maot, abdi nurut kana sora Gusti Allah urang, abdi ngalakukeun sakumaha anjeun paréntahkeun ka abdi. Tingali ka handap ti bumi suci Anjeun ti sawarga, sareng mugikeun berkah ka umat Anjeun Israil, sareng ka tanah anu Anjeun pasihkeun ka aranjeunna, sakumaha Anjeun sumpah ka bapa-bapa urang, pikeun masihan ka urang

tanah anu ngalir susu sareng madu.

Dina poé ieu, Gusti Allah anjeun parantos maréntahkeun ka anjeun pikeun ngalaksanakeun sakabéh katetepan jeung kaputusan, sareng anjeun kedah ngajaga sareng ngalaksanakeunana tina sakabéh haté anjeun, sareng tina sakabéh jiwa anjeun. Anjeun geus milih Gusti Allah dinten ieu jadi Gusti Allah anjeun, sareng leumpang dina sagala jalan-Na, sareng ngajaga parentah-parentah sareng katetepan-katetepan, sareng nurut kana sora-Na. Jeung Gusti geus milih anjeun dinten ieu pikeun jadi umat anu dipikahoyong ku Anjeunna, sakumaha anu geus dicarioskeun-Na, pikeun ngajaga paréntah-paréntah-Na, Jeung jadi anjeun luhureun sakabéh bangsa, sakumaha Anjeunna ngajadikeun anjeun kasohor jeung kaagungan jeung dimulyakeun, jadi anjeun umat suci ka Gusti Allah anjeun, sakumaha Anjeunna parantos nyarios.

□□

Jeung Musa jeung déwan sepuh Israél maréntahkeun, nyarios, Jaga sadaya paréntah ieu, anu kuring maréntahkeun ka anjeun dinten ieu. Sareng bakal kajadian dina poé anjeun meuntas Yordan ka tanah anu dipasihkeun ku Gusti Allah anjeun ka anjeun, anjeun kudu ngadegkeun pikeun diri anjeun batu-batu gedé, sareng anjeun kudu ngemplaster éta ku plester. Jeung anjeun bakal nyerat kana batu-batu ieu sadaya kecap tina hukum ieu, nalika anjeun meuntas Walungan Yordan, nalika

anjeun asup ka tanah anu Gusti Allah karuhun anjeun masihan ka anjeun, tanah anu ngalir susu jeung madu, sakumaha anu ceuk Gusti Allah karuhun anjeun ka anjeun. Jeung bakal kajadian nalika anjeun meuntas Walungan Yordan, anjeun kudu ngadegkeun batu-batu ieu anu kuring paréntahkeun ka anjeun dinten ieu di Gunung Ebal, jeung anjeun kudu moyok éta batu-batu ku moyok. Jeung anjeun bakal ngawangun altar di dinya pikeun Gusti Allah anjeun, altar tina batu-batu, anjeun henteu meunang nempatkeun beusi kana eta. Batu-batu anu lengkep anjeun badé ngawangun altar pikeun Gusti Allah anjeun, sareng anjeun badé ngahaturkeun kana éta kurban-kurban bakaran pikeun Gusti Allah anjeun. Jeung anjeun kudu ngurbankeun di dinya kurban kasalametan, terus dahar, terus pinuh, sarta bungah di payuneun Gusti Allah anjeun. Jeung anjeun bakal nulis kana batu-batu sakabéh hukum ieu kalayan jelas pisan.

Jeung Musa jeung para imam urang Lewi nyarios ka sakumna Israil, nyebutkeun, Jempé jeung ngadéngékeun, Israil! Dina poé ieu anjeun geus jadi umat Gusti Allah anjeun, Jeung anjeun bakal ngadangu sora Gusti Allah anjeun, jeung anjeun bakal ngalaksanakeun sadaya paréntah-paréntah-Na, jeung katetepan-katetepan-Na, saloba anu kuring paréntahkeun ka anjeun dinten ieu.

Jeung Musa maréntahkeun ka rahayat dina poé éta, nyebutkeun, Ieu bakal nangtung pikeun ngaberkahan umat di Gunung Gerizim sanggeus meuntas Walungan Yordan: Simeon, Lewi, Yuda, Isakhar, Yusup, jeung Benyamin. Jeung ieu-ieu bakal

nangtung pikeun kutukan di Gunung Ebal: Ruben, Gad, jeung Asher, Zebulon, Dan, jeung Naftali.

Jeung ngajawab, para Lewi bakal nyarios ka sakumna Israil ku sora anu gedé. Dikutuk lalaki saha waé anu nyieun patung ukiran jeung patung lebur, kajijikan pikeun Gusti, hasil karya leungeun tukang, jeung nempatkeun éta di tempat rusiah, jeung sakabéh urang bakal ngajawab, maranéhna bakal nyebutkeun, mugia kitu. Dikutuk nu teu ngahargaan bapana atawa indungna, jeung sakabéh jalma bakal nyebutkeun, Hayu jadi kitu. Dikutuk jalma anu mindahkeun wates tatanggana, jeung sakabéh rahayat bakal nyebutkeun, Amin. Dikutuk jalma nu nyasarkeun buta dina jalan, jeung sakabéh urang bakal nyebutkeun, Jadi kitu. Dikutuk saha waé anu nyimpang tina kaadilan pikeun jalma asing, yatim, jeung randa, sarta sakabéh rahayat bakal nyebutkeun, Amin. Dikutuk jalma anu saré jeung pamajikan bapana, sabab anjeunna geus muka panutup bapana, jeung sakabéh jalma bakal nyebutkeun, Amin. Dikutuk jalma nu saré jeung sato naon waé, sarta sakabéh rahayat bakal nyebutkeun, Jadi kitu. Dikutuk jalma anu saré jeung adina ti bapana atawa indungna. Jeung sakabéh rahayat bakal nyarios, Mugia kitu. Dikutuk nu saré jeung pangantén awewe manéhna, jeung sakabéh jalma bakal nyebutkeun, Jadi kitu. Dikutuk nu saré jeung adina pamajikan manéhna, jeung sakabéh jalma bakal nyebutkeun, Jadi kitu. Dikutuk jalma nu neunggeul tatanggana ku tipu daya, jeung sakabéh rahayat bakal nyebutkeun, Jadi kitu. Dikutuk saha waé anu narima hadiah pikeun neunggeul jiwa getih anu polos, jeung sakabéh rahayat

bakal nyebutkeun, Jadi kitu. Dikutuk sakabéh jalma anu henteu tetep dina sakabéh kecap tina hukum ieu pikeun ngalakukeun éta, jeung sakabéh rahayat bakal nyarios, Janten kitu.

□□

Jeung bakal kajadian lamun anjeun leres-leres ngadéngékeun sora Gusti Allah anjeun, ngajaga jeung ngalaksanakeun sakabéh paréntah ieu, nu kuring paréntahkeun ka anjeun dinten ieu, jeung Gusti Allah anjeun bakal nempatkeun anjeun di luhur sakabéh bangsa di bumi, Jeung bakal datang ka anjeun sakabéh berkah ieu, sarta bakal manggihan anjeun, lamun anjeun bener-bener ngadéngékeun sora Gusti Allah anjeun. Diberkahan anjeun di kota, jeung diberkahan anjeun di sawah. Diberkahan turunan tina beuteung anjeun, jeung hasil tina bumi anjeun, jeung gerombolan sapi anjeun, jeung domba-domba anjeun. Diberkahan éta gudang anjeun, jeung sésa-sésa anjeun. Diberkahan anjeun dina asup anjeun, sareng diberkahan anjeun dina kaluar anjeun.

Gusti Allah anjeun bakal nyerahkeun musuh-musuh anjeun anu geus nentang ka anjeun dina kaayaan rusak di hareupeun anjeun, maranéhna bakal kaluar ngalawan anjeun ngaliwatan hiji jalan, jeung dina tujuh jalan maranéhna bakal kabur ti hareupeun anjeun. Gusti bakal ngirimkeun berkah ka anjeun dina lumbung-lumbung anjeun, jeung kana sagala rupa nu anjeun kerjakeun, di bumi nu Gusti Allah anjeun méré ka

anjeun. Gusti bakal ngangkat anjeun pikeun dirina sorangan jadi umat anu suci, sakumaha anu anjeunna sumpah ka bapa-bapa karuhun anjeun, lamun anjeun ngadangu sora Gusti Allah anjeun, jeung leumpang dina sakabéh jalan-jalanna. Jeung sakabéh bangsa di bumi bakal ningali anjeun, sabab ngaran Gusti geus disebut ka anjeun, jeung maranéhna bakal sieun ka anjeun. Jeung Gusti Allah anjeun bakal ngalikeun anjeun kana hal-hal anu hadé dina turunan tina kandungan anjeun, jeung kana turunan tina ingon-ingon anjeun, jeung kana hasil tina bumi anjeun, kana bumi anjeun anu geus disumpah ku Gusti ka bapa-bapa anjeun pikeun masihan ka anjeun.

Gusti bakal muka ka anjeun perbendaharaan-Na anu alus, nyaéta langit, pikeun méré hujan ka taneuh anjeun dina waktuna, ngaberkahan sakabéh pagawéan leungeun anjeun, jeung anjeun bakal nginjeumkeun ka loba bangsa, tapi anjeun moal nginjeum. Jeung anjeun bakal maréntah loba bangsa, tapi maranéhna moal maréntah ka anjeun. Gusti Allah anjeun bakal ngadegkeun anjeun jadi sirah, sanés buntut, jeung anjeun bakal aya di luhur, sanés di handap, lamun anjeun ngadéngékeun sora Gusti Allah anjeun, ngalaksanakeun sagala paréntah anu kuring pasihan ka anjeun dinten ieu. Ulah ngalanggar tina sagala paréntah anu kuring paréntahkeun ka anjeun dinten ieu, ka katuhu atawa ka kénca, pikeun nuturkeun dewa-dewa séjén jeung ngalayanan ka aranjeunna.

Jeung bakal kajadian lamun anjeun henteu ngadangukeun sora Gusti Allah anjeun, pikeun ngajaga sadaya paréntah-Na anu

kuring paréntahkeun ka anjeun dinten ieu, maka sadaya kutukan ieu bakal datang ka anjeun jeung bakal nangkep anjeun. Dikutuk anjeun di kota, sareng dikutuk anjeun di sawah. Dikutuk gudang anjeun, jeung sésa-sésa anjeun. Dikutuk éta turunan tina beuteung anjeun, jeung éta hasil tina taneuh anjeun, éta gerombolan sapi anjeun, jeung éta domba-domba anjeun. Dikutuk anjeun nalika asup, sareng dikutuk anjeun nalika kaluar.

Gusti bakal ngirimkeun kakurangan, karuksakan jeung karuntuhan kana sakabéh anu anjeun garap, nepi ka Anjeunna ngancurkeun anjeun, jeung nepi ka Anjeunna ngaleungitkeun anjeun kalayan gancang kusabab lampah jahat anjeun, sabab anjeun geus ninggalkeun Kami. Gusti bisa ngabalukarkeun maot nempel ka anjeun, nepi ka Anjeunna ngancurkeun sagemblengna anjeun ti bumi, nu anjeun asup ka dinya pikeun ngawariskeun eta. Gusti bakal neunggeul anjeun ku kabingungan, muriang, tiis ngagigil, peradangan, hawar, jeung pucat, sarta éta sadayana bakal ngudag anjeun nepi ka ngancurkeun anjeun. Jeung langit di luhur sirah anjeun bakal jadi parunggu, jeung bumi di handapeun anjeun bakal jadi beusi. Muga-muga Gusti Allah anjeun masihan hujan ka tanah anjeun jadi lebu, jeung lebu ti langit bakal turun, nepi ka Anjeunna ngancurkeun anjeun, jeung nepi ka Anjeunna ngaleungitkeun anjeun kalayan gancang. Muga Gusti masihan anjeun kana kekalahan sateuacan musuh-musuh, dina hiji jalan anjeun bakal kaluar ka aranjeunna, sareng dina tujuh jalan anjeun bakal kabur ti payuneun aranjeunna, sareng anjeun

bakal janten panyebaran dina sakabéh karajaan di bumi. Sareng mayit anjeun bakal jadi kadaharan pikeun manuk-manuk di langit jeung sato galak di bumi, sareng moal aya anu ngusir aranjeunna. Gusti bakal neunggeul anjeun ku borok Mesir dina korsi, jeung kudis liar, jeung gatel, sangkan anjeun teu bisa disageurkeun. Gusti bakal neunggeul anjeun ku kagilaan, kabuta, jeung kasurupan pikiran. Jeung anjeun bakal ngaraba-raba di lohor, saperti jalma buta ngaraba-raba dina poék, jeung jalan anjeun moal bakal makmur, jeung anjeun bakal diperlakukeun teu adil, jeung dijarah unggal poé, jeung moal aya anu nulungan.

Anjeun bakal nyandak pamajikan, tapi lalaki séjén anu bakal gaduh manéhna. Anjeun bakal ngawangun imah, tapi moal cicing di dinya. Anjeun bakal melak kebon anggur, tapi moal panén hasilna. Anak sapi anjeun dipeuncit di hareupeun anjeun, tapi anjeun moal tuang tina eta. Kalde anjeun dirampas ti anjeun, tapi moal dipulangkeun ka anjeun. Domba-domba anjeun dipasrahkeun ka musuh-musuh anjeun, Jeung moal aya anu nulungan ka anjeun. Putra-putra anjeun jeung putri-putri anjeun geus dipasrahkeun ka bangsa sejen, jeung panon anjeun bakal neuteup kalayan layu ka aranjeunna, leungeun anjeun moal kuat. Hasil bumi tina tanah anjeun, jeung sakabéh tanaga gawé anjeun bakal didahar ku bangsa anu anjeun henteu terang, jeung anjeun bakal diperlakukeun teu adil sarta ditumbuk sapanjang poé. Jeung anjeun bakal jadi gélo kusabab panempoan-panempoan tina panon anjeun anu anjeun bakal ningali.

□□□

Gusti bakal neunggeul anjeun ku borok jahat dina tuur jeung suku, sahingga anjeun moal bisa cageur ti dampal suku anjeun nepi ka luhur sirah anjeun.

Gusti bisa mawa jauh anjeun jeung para pangawasa anjeun anu bakal anjeun angkat pikeun diri anjeun, ka hiji bangsa anu teu dipikanyaho ku anjeun jeung bapa-bapa anjeun, sarta di dinya anjeun bakal ngawula ka dewa-dewa séjén tina kai jeung batu. Jeung anjeun bakal aya di dinya jadi tatarucingan, pasemon, jeung carita di antara sakabéh bangsa ka mana Gusti bakal mawa anjeun.

Siki anu loba anjeun bakal mawa kaluar ka dataran, tapi saeutik anu anjeun bakal mawa asup, sabab simeut bakal ngahakan éta. Kebon anggur bakal anjeun melak jeung digawé, tapi anggur moal anjeun nginum atawa bungah tina eta, sabab ulat bakal ngahakan éta. Tangkal zaitun bakal aya ka anjeun dina sakabéh wates anjeun, tapi minyak moal anjeun anggo pikeun ngurapi, sabab tangkal zaitun anjeun bakal gagal. Anjeun bakal ngalahirkeun anak lalaki jeung anak awéwé, tapi maranéhna moal aya pikeun anjeun, sabab maranéhna bakal indit dina panangkaran. Sadaya tatangkalan anjeun jeung hasil bumi anjeun bakal dirusak ku hama. Jalma asing anu aya di anjeun bakal naék ka luhur pisan, tapi anjeun bakal turun ka handap pisan. Ieu bakal nginjeumkeun ka anjeun, tapi anjeun henteu bakal nginjeumkeun ka ieu, ieu bakal jadi sirah, tapi anjeun bakal jadi buntut.

□□□

Jeung bakal datang ka anjeun sadaya kutukan ieu, sarta aranjeunna bakal ngudag anjeun, sarta aranjeunna bakal nyusul anjeun, nepi ka anjeunna ngancurkeun anjeun, sarta nepi ka anjeunna ngaleungitkeun anjeun, sabab anjeun henteu ngadangukeun sora Gusti Allah anjeun, pikeun ngajaga paréntah-paréntah-Na, sarta katetepan-katetepan anu diparéntahkeun ka anjeun. Jeung bakal aya tanda-tanda dina anjeun, jeung kaajaiban dina turunan anjeun nepi ka salamina. Gantina tina nu mana anjeun henteu ngalayanan ka Gusti Allah anjeun kalayan kabungahan jeung pikiran nu alus kusabab kabeungharan tina sagala hal.

Jeung anjeun bakal ngawula ka musuh-musuh anjeun, anu bakal dikirim ku Gusti ka anjeun, dina kalaparan, jeung dina kahayang, jeung dina kabugarilan, jeung dina kakurangan sagala rupa, jeung anjeun bakal dipasang kerah beusi dina beuheung anjeun, nepi ka anjeunna ngancurkeun anjeun. Gusti bakal mawa ka anjeun hiji bangsa ti jauh, ti tungtung bumi, saperti serangan elang, hiji bangsa anu anjeun moal ngadéngé sorana. Bangsa anu teu isin kana beungeut, anu moal ngahargaan beungeut sepuh, jeung moal boga welas asih ka nu ngora. Jeung bakal ngahakan anak ingon-ingon anjeun jeung hasil bumi anjeun, sahingga henteu ninggalkeun ka anjeun gandum, anggur, minyak, gerombolan sapi anjeun, jeung gerombolan domba anjeun, nepi ka ngancurkeun anjeun. Jeung anjeunna bakal ngancurkeun anjeun di kota-kota anjeun, dugi ka tembok-tembok anu luhur jeung kuat, anu anjeun geus percanten kana éta di sakumna tanah anjeun, diruntuhkeun,

jeung anjeunna bakal nyusahkeun anjeun di kota-kota anjeun anu geus dibikeun ka anjeun. Jeung anjeun bakal ngadahar turunan tina patuangan anjeun, daging putra-putra anjeun jeung putri-putri anjeun, saloba anu dipasihkeun ka anjeun, dina kasusah anjeun jeung dina kasangsaraan anjeun, atawa bakal nyusahkeun anjeun musuh anjeun.

Jalma anu lemes di antara anjeun jeung jalma anu hipu pisan, bakal dengki ku panonna ka lanceukna, jeung ka pamajikanana anu aya dina dadana, jeung ka budak-budakna anu masih tinggaleun. Ka anjeunna, sahingga masihan ka salah sahiji ti aranjeunna tina daging barudak-barudakna, anu bakal didahar ku anjeunna kusabab teu aya nanaon anu ditinggalkeun ka anjeunna dina kasempitan anjeun, jeung dina kasusah anjeun, nu musuh-musuh anjeun bakal nyusahkeun anjeun di sakabéh kota-kota anjeun.

Jeung awéwé nu lembut di antara anjeun jeung nu manja, anu sukuna teu kungsi nyobaan leumpang kana bumi kusabab kamanjaanana jeung kalembutanana, bakal dengki ku panonna ka salakina nu aya dina dadana, jeung ka putrana jeung ka putrina, Jeung ari ubar-ubar éta kaluar ngaliwatan pingping nya, jeung ari budak nya nu lamun manéhna ngalahirkeun, bakal didahar mémang éta-éta kusabab kakurangan sagala sacara rusiah dina kasusah anjeun, jeung dina kasangsaraan anjeun, nu bakal nyusahkeun anjeun ari musuh anjeun dina kota-kota anjeun. Upami anjeun henteu ngadangukeun pikeun ngalaksanakeun sadaya kecap-kecap hukum ieu, anu ditulis

dina buku ieu, pikeun sieun kana nami anu terhormat anu endah ieu, GUSTI Allah anjeun. Jeung Gusti bakal ngajadikeun endah paukul-paukul anjeun, jeung paukul-paukul turunan anjeun, paukul-paukul anu gedé jeung endah, jeung panyakit-panyakit anu jahat jeung satia. Jeung bakal balik sakabéh kasangsaraan Mesir nu jahat, nu anjeun dihindari tina raray maranéhanana, jeung éta bakal nempel ka anjeun. Jeung sakabéh panyakit, jeung sakabéh paukul anu teu ditulis, jeung sakabéh anu ditulis dina kitab hukum ieu, bakal didatangkeun ku Gusti ka anjeun, nepi ka Anjeunna ngancurkeun anjeun. Jeung anjeun bakal ditinggalkeun dina jumlah anu saeutik, sanajan saméméhna anjeun sapertos béntang-béntang di langit dina kaloba, sabab anjeun henteu ngadéngékeun sora Gusti Allah anjeun.

Jeung bakal kajadian sapertos cara Gusti gumbira ka anjeun pikeun ngalakukeun alus ka anjeun jeung ngalikeun anjeun, kitu ogé Gusti bakal gumbira ka anjeun pikeun ngancurkeun anjeun, jeung anjeun bakal dicabut gancang tina bumi, ka tempat nu anjeun asup ka dinya pikeun meunang warisan éta. Gusti Allah anjeun bakal nyebarkeun anjeun ka sakabéh bangsa, ti tungtung bumi nepi ka tungtung bumi, jeung di dinya anjeun bakal ngawula ka déwa-déwa séjén tina kai jeung batu, anu teu dipercaya ku anjeun jeung karuhun anjeun. Tapi sanajan di bangsa-bangsa éta, anjeun moal meunang istirahat, atawa tapak suku anjeun moal meunang tempat nangtung. Jeung Gusti bakal masihan ka anjeun di dinya haté séjén anu teu nurut, panon anu gagal, jeung jiwa anu leungit. Jeung hirup anjeun bakal

ngagantung di hareupeun panon anjeun, jeung anjeun bakal sieun beurang jeung peuting, jeung anjeun moal percaya kana hirup anjeun. Isuk-isuk anjeun bakal nyarios, Kumaha upami janten sonten, sareng sonten anjeun bakal nyarios, Kumaha upami janten isuk-isuk, kusabab kasieun dina haté anjeun anu anjeun bakal sieun, sareng kusabab panglihatan anu ditingali ku panon anjeun. Jeung Gusti bakal ngabalikeun anjeun ka Mesir dina kapal-kapal, dina jalan anu kuring ceuk, Anjeun moal ningali deui eta, jeung anjeun bakal dijual di dinya ka musuh-musuh anjeun jadi budak lalaki jeung budak awéwé, jeung moal aya nu meuli.

Ieu kecap-kecap tina perjangjian anu dititahkeun ku Gusti ka Musa pikeun ngadegkeun ka putra-putra Israél di tanah Moab, salian ti perjangjian anu dijieun ka maranéhna di Horéb.

□□

Jeung Musa nyauran sadaya urang Israil, sarta ceuk ka aranjeunna, Anjeun geus ningali sadaya naon anu dipigawé ku Gusti di tanah Mesir di hareupeun anjeun ka Firaun jeung ka palayan-palayan anjeunna, sarta ka sakumna tanah anjeunna, éta cobaan-cobaan agung anu geus katempo ku panon anjeun, éta tanda-tanda jeung kaajaiban-kaajaiban agung éta. Jeung Gusti Allah henteu masihan ka anjeun haté pikeun uninga, panon pikeun ningali, jeung ceuli pikeun ngadéngé nepi ka poé ieu. Jeung Anjeunna mingpin anjeun opat puluh taun di gurun,

henteu jadi kolot baju anjeun, jeung sendal anjeun henteu atos tina suku anjeun. Roti teu anjeun tuang, anggur jeung inuman kuat teu anjeun nginum, supaya anjeun terang yén abdi téh Gusti Allah anjeun. Jeung anjeun datang nepi ka tempat ieu, sarta Sihon raja Heshbon jeung Og raja Bashan kaluar pikeun nepungan kami dina perang. Jeung urang nyerang aranjeunna, jeung urang ngarebut tanah aranjeunna, jeung abdi masihan éta salaku warisan ka Ruben, jeung ka Gad, jeung ka satengah suku Manasseh. Jeung anjeun kudu ngajaga pikeun ngalaksanakeun sakabéh kecap tina perjangjian ieu, supaya anjeun ngartos sakabéh naon anu bakal anjeun lakukeun.

Anjeun sadayana nangtung dinten ieu di payuneun Gusti Allah anjeun, para kapala suku anjeun, sareng déwan sepuh anjeun, sareng para hakim anjeun, sareng para patugas anjeun, unggal lalaki Israél, Istri-istri anjeun, jeung anak turunan anjeun, jeung nu ngumbara anu aya di tengah-tengah camp anjeun, ti tukang motong kai anjeun nepi ka tukang mawa cai anjeun, ngaliwat dina perjangjian Gusti Allah anjeun, jeung dina kutukan-Na, sakumaha Gusti Allah anjeun netepkeun ka anjeun dinten ieu, Supados Anjeunna tiasa ngadegkeun anjeun ka Anjeunna janten umat, sareng Anjeunna sorangan bakal janten Allah anjeun, sakumaha anu dicarioskeun ka anjeun, sareng sakumaha anu disumpahkeun ka bapa-bapa anjeun Abraham sareng Ishak sareng Yakub. Jeung henteu ngan ka anjeun wungkul abdi netepkeun perjangjian ieu sareng kutukan ieu, Tapi ogé ka nu aya di dieu kalayan anjeun dinten ieu di payuneun Gusti Allah anjeun, jeung ka nu teu aya kalayan anjeun di dieu dinten ieu.

□□□

Sabab anjeun terang kumaha urang cicing di tanah Mesir, kumaha urang ngaliwat di tengah bangsa-bangsa anu anjeun ngaliwat. Jeung tingali kaji-kajieunan maranéhanana, jeung brahala-brahala maranéhanana tina kai jeung batu, pérak jeung emas, anu aya di antara maranéhanana. Ulah aya di antara anjeun lalaki, atawa awéwé, atawa kulawarga karuhun, atawa suku, anu pikiranna geus nyimpang ti Gusti Allah anjeun, geus indit pikeun ngawula ka dewa-dewa bangsa-bangsa éta, ulah aya di antara anjeun akar anu tumuwuh ka luhur dina hampru jeung kapaitan. Sareng bakal kajadian upami ngadangu kecap-kecap kutukan ieu, sareng anjeunna nyarios dina haténa, Suci ka abdi bakal kajadian, sabab dina kasasar haté abdi kuring bakal leumpang, supados jalma dosa henteu ngancurkeun jalma anu teu dosa. Gusti Allah moal daék ngampura ka anjeunna, tapi sabalikna bakal hurung amarah Gusti jeung jealousness-Na ka lalaki éta, jeung sadaya kutukan tina perjangjian ieu anu geus ditulis dina kitab ieu bakal nempel ka anjeunna, jeung Gusti bakal mupus ngaranna tina handapeun langit. Jeung Gusti bakal misahkeun anjeunna pikeun nampi kajahatan tina sakabéh putra Israél, nurutkeun sakabéh kutukan tina perjangjian anu ditulis dina kitab hukum ieu.

Jeung generasi séjén, nyaéta anak-anak anjeun anu bakal bangkit sanggeus anjeun, jeung urang asing anu bakal datang ti bumi ti jauh, bakal nyarios, jeung bakal ningali paukuman-paukuman ti bumi éta jeung panyakit-panyakit na, nu geus dikirim ku Gusti kana éta. Ilahi jeung uyah kaduruk, sakabéh tanah éta moal dipelakan, moal tumuwuh, jeung moal aya nu

héjo naék kana éta. Kawas dibalikkeunana Sodom jeung Gomorah, Admah jeung Zeboiim, nu dibalikkeun ku Gusti dina amarah jeung murka, Jeung sadaya bangsa-bangsa bakal nyarios, Naha Gusti ngalakukeun kitu ka bumi ieu? Naon amarah tina murka nu gedé ieu? Jeung maranéhna bakal nyebutkeun yén maranéhna geus ninggalkeun perjangjian Gusti Allah ti bapa-bapa maranéhna, anu dijieun ka bapa-bapa maranéhna waktu Anjeunna mingpin maranéhna kaluar ti tanah Mesir, Jeung sanggeus indit, aranjeunna ngalayanan dewa-dewa séjén anu teu aranjeunna terang, anu ogé teu kungsi dipasihkeun ka aranjeunna. Jeung Gusti amarah pisan kana tanah éta pikeun mawa kana éta sakabéh kutukan anu ditulis dina kitab hukum ieu. Jeung Gusti geus miceun aranjeunna tina taneuh aranjeunna dina amarah jeung murka jeung ngamuk anu gedé pisan, sarta geus ngusir aranjeunna ka taneuh séjén saperti ayeuna.

Hal-hal anu disumputkeun téh pikeun Gusti Allah urang, tapi hal-hal anu katingali téh pikeun urang jeung pikeun barudak urang salami-lamina, pikeun ngalaksanakeun sakabéh paréntah tina hukum ieu. Hal-hal anu disumputkeun téh pikeun Gusti Allah urang, tapi hal-hal anu katingali téh pikeun urang jeung pikeun barudak urang salami-lamina, pikeun ngalaksanakeun sakabéh paréntah tina hukum ieu.

□□

Jeung bakal kajadian nalika sadaya kecap ieu datang ka anjeun, berkah jeung kutukan anu geus kuring pasihan di hareupeun anjeun; jeung anjeun nampa kana haté anjeun di antara sakabéh bangsa, dimana Gusti ngabubarkeun anjeun ka dinya, Jeung anjeun bakal balik deui ka Gusti Allah anjeun, jeung anjeun bakal ngadangukeun sora-Na nurutkeun sagala anu kuring paréntahkeun ka anjeun dinten ieu, tina sakabéh haté anjeun, jeung tina sakabéh jiwa anjeun. Jeung Gusti bakal nyageurkeun dosa-dosa anjeun, jeung bakal kaasih ka anjeun, jeung deui bakal ngumpulkeun anjeun ti sakabéh bangsa-bangsa, ka mana Gusti geus paburencay anjeun di dinya. Upami panyebaran anjeun ti tungtung langit nepi ka tungtung langit, ti dinya Gusti Allah anjeun bakal ngumpulkeun anjeun, jeung ti dinya Gusti Allah anjeun bakal nyokot anjeun. Jeung Gusti Allah anjeun bakal mawa anjeun ti dinya ka jero taneuh nu geus diwariskeun ku bapa-bapa anjeun, jeung anjeun bakal ngawariskeun eta, jeung Anjeunna bakal ngalakukeun alus ka anjeun, jeung Anjeunna bakal ngajadikeun anjeun leuwih loba tibatan bapa-bapa anjeun. Jeung Gusti bakal ngabersihan tuntas haté anjeun, jeung haté turunan anjeun, pikeun mikanyaah Gusti Allah anjeun tina sakabéh haté anjeun, jeung tina sakabéh jiwa anjeun, supaya anjeun hirup.

Jeung Gusti Allah anjeun bakal masihan kutukan-kutukan ieu kana musuh-musuh anjeun, jeung kana jalma-jalma nu hate ka anjeun, nu geus ngudag anjeun. Jeung anjeun bakal balik deui jeung ngadangukeun sora Gusti Allah anjeun, sarta ngalaksanakeun paréntah-paréntah-Na, sakumaha anu kuring

paréntahkeun ka anjeun dinten ieu. Jeung bakal ngaberkahan anjeun Gusti Allah anjeun dina unggal pagawéan tina leungeun anjeun, dina turunan tina kandungan anjeun, jeung dina turunan tina ingon-ingon anjeun, jeung dina hasil tina bumi anjeun, sabab Gusti Allah anjeun bakal balik deui pikeun bungah kana anjeun kana hal-hal anu hadé, sakumaha Anjeunna geus bungah kana bapa-bapa anjeun. Upami anjeun ngadangukeun sora Gusti Allah anjeun, ngajaga paréntah-paréntah-Na, katetepan-katetepan-Na, jeung kaputusan-kaputusan-Na anu ditulis dina kitab hukum ieu, upami anjeun balik deui ka Gusti Allah anjeun tina sakabéh haté anjeun jeung tina sakabéh jiwa anjeun. Sabab éta paréntah ieu anu abdi paréntahkeun ka anjeun dinten ieu, henteu teuing hésé, atawa jauh ti anjeun. Éta henteu aya di langit luhur, nyebutkeun, Saha anu bakal naek ka langit pikeun urang, jeung nyokot éta pikeun urang, jeung sanggeus ngadéngé éta urang bakal ngalaksanakeunana? Henteu ogé aya di saluareun laut, nyebutkeun, Saha anu bakal meuntas pikeun urang ka saluareun laut, sareng nyandak éta pikeun urang, sareng ngajadikeun éta kadéngé pikeun urang, supaya urang tiasa ngalaksanakeunana? Kecap téh deukeut pisan ka anjeun, aya dina sungut anjeun, dina haté anjeun, jeung dina leungeun anjeun pikeun ngalakukeunana.

Tingali, kuring geus masihan ka anjeun dinten ieu kahirupan jeung kamaotan, kahadéan jeung kagoréngan. Upami anjeun ngadangukeun paréntah-paréntah Gusti Allah anjeun, anu kuring paréntahkeun ka anjeun dinten ieu, pikeun mikacinta

Gusti Allah anjeun, pikeun leumpang dina sakabéh jalan-jalan-Na, jeung pikeun ngajaga katetepan-katetepan-Na, jeung hukum-hukum-Na, maka anjeun bakal hirup, jeung anjeun bakal jadi loba, jeung Gusti Allah anjeun bakal ngaberkahan anjeun dina sakabéh tanah anu anjeun asup ka dinya pikeun ngawariskeun éta. Sareng lamun haté anjeun piceun, jeung anjeun henteu ngadangukeun, sareng kasasar anjeun nyembah ka dewa-dewa séjén jeung ngalayanan ka aranjeunna, Kuring ngumumkeun ka anjeun dinten ieu, yén ku karuksakan anjeun bakal binasa, sareng anjeun moal panjang umur di luhur bumi anu anjeun nyebrang Walungan Yordan di dinya pikeun ngawariskeun éta.

Kuring saksikeun ka anjeun dinten ieu langit jeung bumi, yén hirup jeung maot geus kuring pasihan di hareupeun anjeun, berkah jeung kutukan. Pilihlah hirup, supaya anjeun hirup jeung turunan anjeun. Pikeun mikanyaah Gusti Allah anjeun, ngadangukeun sora-Na, jeung nempel ka Anjeunna, sabab ieu kahirupan anjeun jeung panjangna poé-poé anjeun, pikeun cicing di luhur bumi anu geus disumpah ku Gusti ka bapa-bapa anjeun, Abraham jeung Ishak jeung Yakub, pikeun masihan ka aranjeunna.

□□

Jeung Musa réngsé nyarita sakabéh kecap-kecap ieu ka sakabéh putra Israél, Jeung ceuk ka aranjeunna, Saratus dua puluh taun

umur abdi ayeuna, abdi henteu tiasa deui asup jeung kaluar, sareng Gusti parantos nyarios ka abdi, Anjeun moal meuntas Walungan Yordan ieu. Gusti Allah anjeun anu lumampah sateuacanna di hareupeun anjeun, Anjeunna bakal ngancurkeun bangsa-bangsa ieu ti hareupeun anjeun, sareng anjeun bakal ngawariskeun aranjeunna, sareng Yosua anu lumampah sateuacanna di hareupeun anjeun, sakumaha parantos nyarios Gusti. Jeung Gusti Allah anjeun bakal ngalakukeun ka aranjeunna sakumaha anu geus dilakukeun ka Sihon jeung Og, dua raja urang Amori, anu aya di sabeulah walungan Yordan, jeung ka tanah maranéhanana, sakumaha Anjeunna geus ngancurkeun aranjeunna sagemblengna. Jeung Gusti geus nyerahkeun aranjeunna ka anjeun, jeung anjeun kudu ngalakukeun ka aranjeunna sakumaha anu kuring paréntahkeun ka anjeun. Jadi wani jeung kuat, ulah sieun, ulah jadi sieun pisan, atawa ulah takwa tina raray maranéhanana, sabab Gusti Allah anjeun nu maju samémèh sareng anjeun, moal anjeunna ninggalkeun anjeun, atawa moal anjeunna ngantunkeun anjeun. Jeung Musa nyauran Yosua, sarta ngomong ka anjeunna di hareupeun sakabéh Israél, Jadi wani jeung kuat, sabab anjeun bakal asup di hareupeun rahayat ieu kana taneuh nu geus disumpah ku Gusti ka bapa-bapa anjeun pikeun méré ka aranjeunna, jeung anjeun bakal ngawariskeun éta ka aranjeunna. Jeung Gusti anu ngiringan anjeun moal ninggalkeun anjeun, atawa moal ngantunkeun anjeun, ulah sieun, sareng ulah lemah haté.

Jeung Musa nulis kecap-kecap tina hukum ieu kana buku, jeung

masihan ka para imam putra-putra Lewi anu ngangkat peti perjanjian Gusti, jeung ka para sepuh putra-putra Israél.

Jeung Musa maréntahkeun ka aranjeunna dina dinten éta, nyarios, Sanggeus tujuh taun, dina waktu taun ngabébaskeun, dina perayaan pondok-pondok, Dina ngumpulna babarengan sakabéh Israél pikeun katempo di hareupeun Gusti Allah anjeun, di tempat nu mana bakal dipilih ku Gusti, anjeun kudu maca hukum ieu di hareupeun sakabéh Israél kana ceuli maranéhanana, Sanggeus ngumpulkeun rahayat, lalaki jeung awéwé jeung turunan jeung urang asing nu aya di kota-kota anjeun, supaya maranéhna ngadéngé, jeung supaya maranéhna diajar sieun ka Gusti Allah anjeun, jeung maranéhna bakal ngadéngé pikeun ngalaksanakeun sakabéh kecap tina hukum ieu. Jeung anak-anak lalaki maranéhna anu henteu terang, bakal ngadéngé, jeung bakal diajar sieun ka Gusti Allah anjeun salila sadaya poé-poé sabaraha lila maranéhna hirup di luhur bumi, ka tempat anu anjeun meuntas Walungan Yordan di dinya pikeun ngawariskeun éta.

Jeung ceuk Gusti ka Musa, Tingali, geus deukeut poé maot anjeun. Gero Yosua, jeung nangtung di gigireun panto tenda kasaksian, sarta Abdi bakal maréntah ka manéhna. Jeung indit Musa jeung Yosua ka jero tenda kasaksian, sarta nangtung di gigireun panto tenda kasaksian. Jeung Gusti turun dina méga, sarta nangtung di panto tenda kasaksian, jeung tihang méga nangtung di panto tenda kasaksian. Jeung ceuk Gusti ka Musa, Tingali, anjeun bakal saré jeung bapa-bapa anjeun, sarta

sanggeus bangkit, urang ieu bakal ngalacurkeun diri nuturkeun dewa-dewa asing ti tanah anu anjeunna lebetkeun ka dinya, sarta maranéhna bakal ninggalkeun Kami, sarta maranéhna bakal ngalanggar perjangjian Kami anu geus Kami jieun jeung maranéhna. Jeung abdi bakal ambek amarah ka aranjeunna dina dinten éta, jeung abdi bakal ninggalkeun aranjeunna, jeung abdi bakal ngajauhkeun raray abdi ti aranjeunna, jeung bakal jadi kadaharan, jeung bakal manggihan anjeunna kajahatan anu loba jeung kasangsaraan, jeung bakal nyarios dina dinten éta, Sabab henteu aya Gusti Allah abdi dina abdi, kajahatan-kajahatan ieu manggihan abdi. Abdi tapi kalayan pasti bakal ngajauhkeun beungeut abdi ti aranjeunna dina dinten éta, kusabab sadaya kajahatan anu aranjeunna lakukeun, sabab aranjeunna geus malik kana dewa-dewa asing.

Jeung ayeuna tulis kecap-kecap tina lagu ieu, jeung ajarkeun eta ka anak-anak Israél, jeung lebetkeun eta kana sungut maranéhanana, supaya lagu ieu jadi saksi ka abdi di hareupeun anak-anak Israél. Abdi bakal mawa maranéhna kana taneuh anu alus, anu geus abdi sumpah ka bapa-bapa maranéhna, pikeun méré ka maranéhna taneuh anu ngocor susu jeung madu, jeung maranéhna bakal dahar, jeung sanggeus dieusian maranéhna bakal kenyang, jeung maranéhna bakal balik kana dewa-dewa asing, jeung maranéhna bakal ngawula ka maranéhna, jeung maranéhna bakal ngaganggu abdi, jeung maranéhna bakal ngaruksak perjangjian abdi. Jeung lagu ieu bakal diganti jadi saksi di hareupeun maranéhanana, sabab moal poho tina sungut maranéhanana, jeung tina sungut

turunan maranéhanana, sabab kuring nyaho kajahatan maranéhanana, naon waé anu maranéhna pigawé di dieu kiwari, samémèh kuring mawa maranéhanana asup ka taneuh nu alus, nu geus kuring sumpahkeun ka karuhun maranéhanana.

Jeung Musa nyerat lagu ieu dina poé éta, sarta ngajarkeun éta ka anak-anak Israil. Jeung Anjeunna maréntahkeun ka Yosua, sarta nyarios, Jadi wani jeung kuat, sabab anjeun bakal mawa anak-anak Israil asup ka jero taneuh anu geus disumpahkeun ku Gusti ka aranjeunna, sarta Anjeunna bakal aya jeung anjeun.

Nalika Musa parantos réngsé nyerat sadaya kecap tina hukum ieu kana buku dugi ka tungtungna, Jeung maréntahkeun ka urang Lewi anu mawa peti perjangjian Gusti, nyarios, Sanggeus nyokot kitab hukum ieu, anjeun kudu nempatkeun éta di sisi peti perjangjian Gusti Allah anjeun, jeung éta bakal aya di dinya pikeun anjeun jadi kasaksian. Sabab kuring terang kanyaah anjeun, jeung beuheung anjeun nu kaku, bari kuring kénéh hirup jeung anjeun dinten ieu, anjeun geus ngabrontak ka Allah, kumaha moal sanggeus maot kuring? Kumpulkeun ka kuring para pamingpin suku anjeun, para sepuh anjeun, para hakim anjeun, jeung para juru tulis anjeun, supaya kuring bakal nyarita kana ceuli maranéhna sakabéh kecap-kecap ieu, jeung kuring mere kasaksian ka maranéhna langit jeung bumi. Kuring terang yén sanggeus maot kuring, anjeun bakal ngalakukeun kajahatan jeung nyimpang tina jalan anu kuring paréntahkeun ka anjeun, sarta kajahatan-kajahatan bakal nepungan anjeun

dina poé-poé ahir, sabab anjeun bakal ngalakukeun jahat di hareupeun Gusti, ngaambek anjeunna ku pagawéan leungeun anjeun.

Jeung Musa nyarios kana ceuli sakabéh rapat kecap-kecap tina lagu ieu nepi ka tungtung.

□□

Nengetan, sawarga, sareng abdi bakal nyarios, sareng hayu bumi ngadangu kecap-kecap tina sungut abdi. Ditunggu sakumaha hujan éta ucapan abdi, sareng turun sakumaha embun éta kecap-kecap abdi, sakumaha hujan kana jukut, sareng sakumaha salju kana jukut. Sabab kuring nyauran ngaran Gusti, pasihan kaagungana ka Allah urang. Gusti Allah, leres pisan karya-karyana, jeung sadaya jalan-jalanna téh kaadilan, Gusti Allah satia, jeung henteu aya kateuadilan, adil jeung suci Gusti. Maranéhna dosa, sanés ka anjeunna barudak anu pantes dicela, generasi anu bengkong jeung nyimpang. Ieu hal ka Gusti anjeun males? Kitu urang bodo jeung teu wijaksana? Naha lain manéhna ieu bapa anjeun anu meunang anjeun, jeung nyieun anjeun, jeung ngawangun anjeun? Inget kana poé-poé jaman baheula, paham kana taun-taun ti generasi ka generasi. Tanya ka bapa anjeun jeung anjeunna bakal ngabéjaan ka anjeun, tanya ka para sepuh anjeun jeung maranéhna bakal nyarios ka anjeun.

□□□

Nalika Anu Maha Luhur ngabagi-bagi bangsa-bangsa, sakumaha Anjeunna nyebarkeun anak-anak Adam, Anjeunna netepkeun wates-wates bangsa-bangsa numutkeun jumlah utusan Allah. Jeung jadi bagian Gusti umat-Na Yakub, bagian warisan-Na anu diukur nyaéta Israél. Anjeunna ngadukung manéhna di gurun, dina kahaus jeung panas ngaduruk di taneuh anu garing, ngurilingan manéhna jeung ngadidik manéhna, sarta ngajaga manéhna, sakumaha murid panon. Sakumaha elang nutupan sayang-Na, jeung kana anak-anak sayang-Na ngarindukan, sanggeus nyebarkeun jangjang-Na narima aranjeunna, jeung ngangkat aranjeunna kana tonggong-Na. Gusti nyalira anu mingpin aranjeunna, henteu aya dewa deungeun kalayan maranéhanana. Anjeunna ngangkat aranjeunna kana kakuatan bumi, ngahakan aranjeunna hasil sawah, aranjeunna nyusu madu tina batu, jeung minyak tina batu padat. Mentega sapi, jeung susu domba, kalayan gajih anak domba jeung domba jalu, anak sapi jantan jeung embe, kalayan gajih jantung gandum, jeung getih anggur, manéhna nginum anggur. Jeung dahar Yakub jeung pinuh, jeung najang nu dipikacinta. Geus gajih, geus kandel, geus rubak, jeung ninggalkeun Allah nu geus nyieun manéhna, jeung ngajauhan ti Allah Jurusalamét manéhna.

Aranjeunna ngagugah amarah kuring ku hal-hal asing, ku kajiatan maranéhanana aranjeunna nyababkeun kuring pait. Maranéhna kurban ka sétan-sétan, sanés ka Allah, ka dewa-dewa anu teu aranjeunna terang, anu anyar sareng énggal datang, anu teu dipikaterang ku bapa-bapa maranéhna. Anjeun

ninggalkeun Gusti Allah anu geus ngalahirkeun anjeun, jeung poho ka Gusti Allah anu nyoco anjeun.

Jeung Gusti nempo, sarta jadi cemburu, sarta diprovokasi ku amarah kusabab putra-putri-Na. Jeung ceuk, Abdi bakal ngajauhkeun beungeut abdi ti aranjeunna, jeung abdi bakal nembongkeun naon anu bakal kajadian ka aranjeunna dina poé-poé ahir, sabab éta generasi anu nyimpang, putra-putra anu teu aya iman dina aranjeunna.

Maranéhna nyieun iri kuring kana anu lain Gusti, maranéhna ngagedéan amarah kuring ku brahala-brahala maranéhna, jeung kuring bakal nyieun iri maranéhna kana anu lain bangsa, kana bangsa anu bodo kuring bakal ngagedéan amarah maranéhna. Sabab seuneu geus dihurungkeun tina amarah abdi, bakal kaduruk nepi ka naraka handap, bakal ngahakan bumi jeung hasil-hasilna, bakal ngaduruk pondasi gunung-gunung. Kuring bakal ngumpulkeun kajahatan-kajahatan kana aranjeunna, jeung panah-panah kuring bakal kuring béakkeun pikeun ngalawan aranjeunna. Leungit ku kalaparan jeung didahar ku manuk, jeung beulah tonggong anu teu bisa cageur, huntu sato galak bakal kuring kirimkeun ka aranjeunna, kalayan amarah nyered di luhur taneuh. Ti luar, pedang bakal nyieun aranjeunna teu boga anak, jeung ti jero gudang-gudang, aya kasieun—nonoman jeung parawan, orok nyusu jeung sepuh anu geus kolot. Kuring ceuk, Kuring bakal nyebarkeun aranjeunna, sareng kuring bakal ngeureunkeun pangeling-eling aranjeunna ti antara manusa. Upami henteu kusabab amarah

musuh, supados aranjeunna henteu manjangkeun waktu, supados para lawan henteu nyerang babarengan, ulah aranjeunna nyarios, Leungeun urang anu luhur, sanés Gusti, anu ngalakukeun ieu sadayana.

Bangsa anu geus leungit naséhat, jeung teu aya pangaweruh dina aranjeunna. Aranjeunna henteu mikir pikeun ngartos, hayu aranjeunna nampi ieu hal dina waktos anu bakal datang. Kumaha hiji jalma bisa ngudag sarébu urang, jeung dua jalma bisa mindahkeun puluhan rébu urang, lamun lain Allah anu ngajual aranjeunna, jeung Gusti anu nyerahkeun aranjeunna? Sabab henteu aya anu sapertos Gusti urang dewa-dewa maranéhna, sedengkeun musuh urang téh bodo. Sabab tina tangkal anggur Sodom asalna tangkal anggur maranéhanana, jeung dahan maranéhanana tina Gomorah, buah anggur maranéhanana téh buah anggur hampru, gugusan kapaitan pikeun maranéhanana. Amarah naga téh anggur maranéhanana, jeung amarah ular tedong anu teu bisa diubaran. Naha ieu hal-hal henteu dikumpulkeun di kuring sareng disegel dina perbendaharaan kuring? Dina poé pamales kanyeri Abdi bakal males, nalika suku maranéhanana titajong, sabab poé karuksakan pikeun maranéhanana geus deukeut, jeung anu siap pikeun anjeun geus hadir. Éta Gusti bakal nangtoskeun rahayat-Na, jeung ka budak-budak-Na bakal boga karep welas asih, sabab Anjeunna ningali aranjeunna geus lemah, jeung geus béak dina kasusah, jeung geus capé. Jeung ceuk Gusti, Dimana aya dewa-dewa maranéhanana, anu geus dipercaya ku maranéhanana? Anu gajih tina kurban

maranéhanana anjeun dahar, jeung anjeun nginum anggur tina persembahan inuman maranéhanana; hayu maranéhanana bangkit jeung hayu maranéhanana mantuan ka anjeun, jeung hayu maranéhanana jadi palindung pikeun anjeun. Tingali tingali yén Abdi ieu, jeung henteu aya Gusti iwal Abdi. Abdi bisa maéhan jeung ngahirupkeun, bakal neunggeul jeung Abdi bakal nyageurkeun, jeung henteu aya saha anu bakal ngabébaskeun tina leungeun Abdi. Sabab kuring bakal ngangkat leungeun kuring ka langit, jeung kuring bakal sumpah ku leungeun katuhu kuring, jeung kuring bakal nyebutkeun, Hirup kuring salamina. Sabab kuring bakal ngasah pedang kuring saperti kilat, jeung leungeun kuring bakal nyekel kaadilan, jeung kuring bakal mayar hukuman ka musuh-musuh, jeung ka nu hate ka kuring kuring bakal males. Kuring bakal ngamabokeun panah-panah kuring ku getih, jeung pedang kuring bakal ngahakan daging tina getih anu tatu jeung tawanan, ti sirah pamingpin musuh.

Bungah langit babarengan jeung anjeunna, sareng hayu sadaya utusan Allah sujud ka anjeunna, bungah bangsa-bangsa jeung umat-Na, sareng hayu sadaya putra Allah dikuatkeun ka anjeunna, sabab getih putra-putra-Na dibales, sareng anjeunna bakal males sareng bakal ngabales hukuman ka musuh-musuh, sareng ka anu hate bakal ngabales, sareng Gusti bakal ngabersihkeun bumi umat-Na.

Sareng Musa nyerat lagu ieu dina dinten éta, sareng ngajarkeun éta ka putra-putra Israél. Sareng Musa asup, sareng nyarioskeun

sadaya kecap-kecap hukum ieu kana ceuli umat, anjeunna sareng Yosua putra Nun. Jeung Musa réngsé nyarita ka sakumna Israél. Jeung ceuk ka aranjeunna, Merhatoskeun kana haté kana sakabéh kecap ieu, anu kuring kasaksian ka anjeun dinten ieu, anu anjeun kudu paréntahkeun ka putra-putra anjeun, pikeun ngajaga jeung ngalaksanakeun sakabéh kecap tina hukum ieu. Sabab ieu lain kecap kosong pikeun anjeun, sabab ieu téh hirup anjeun, jeung kusabab kecap ieu anjeun bakal hirup panjang di luhur bumi, ka tempat dimana anjeun nyebrang Walungan Yordan pikeun ngawariskeunana. Jeung Gusti nyarios ka Musa dina poé éta, saurna, Naék ka Gunung Abarim, ieu Gunung Nabau anu aya di tanah Moab sabeulah beungeut Yeriko, jeung tingali tanah Kanaan, anu kuring pasihan ka putra-putra Israél, Jeung paéh di gunung ka nu anjeun naék ka dinya, jeung dihijikeun ka rahayat anjeun, sapertos paéhna Harun lanceuk anjeun di Gunung Hor, jeung ditambahkeun ka rahayat anjeunna. Kusabab anjeun henteu nurut kana kecap abdi di antara putra-putra Israil dina cai bantahan Kadesy di gurun Sin, kusabab anjeun henteu ngasucian abdi di antara putra-putra Israil. Sabalikna anjeun bakal ningali éta tanah, tapi di dinya anjeun moal asup.

□□

Jeung ieu mangrupikeun berkah anu diberkahan ku Musa, jalma Allah, ka putra-putra Israél saméméh pupusna anjeunna. Jeung ceuk, Gusti ti Sinai geus datang, jeung geus némbongan ti

Seir ka urang, jeung geus buru-buru ti Gunung Paran, jeung rébuan Kadesh, ti katuhu-Na aya malaikat jeung Anjeunna. Sareng anjeunna nyéépkeun umat-Na, sareng sadaya jalma anu disucikeun ku panangan anjeun aya dina kakawasaan anjeun, sareng nampi tina kecap-kecap-Na. Hukum anu dititahkeun ka urang ku Musa, warisan pikeun jamaah-jamaah Yakub. Jeung bakal aya pamimpin dina nu dipikacinta, nalika para pamimpin bangsa-bangsa dikumpulkeun babarengan jeung suku-suku Israil. Hirup Ruben, ulah maot anjeunna, sareng janten seueur jumlahna.

Jeung ieu Yuda, ngadangukeun Gusti sora Yuda, jeung ka urang anjeunna datang bakal anjeun, leungeun-leungeun anjeunna ngabédakeun pikeun anjeunna, jeung penolong ti musuh-musuh anjeun bakal jadi.

Jeung ka Lewi ceuk, Pasihan Lewi tanda-tanda anu jelas ti anjeunna, jeung bebeneran ti anjeunna ka lalaki anu suci, anu aranjeunna nguji anjeunna dina cobaan, aranjeunna geus ngahina anjeunna dina cai tina bantahan, Anu nyarios ka bapana jeung indungna, Abdi henteu acan ningali anjeun, jeung dulur-dulurna henteu diakuan, jeung anak-anakna ditolak, anjeunna ngajaga firman-firman Gusti, jeung perjanjian Gusti anjeunna tarékah. Maranéhna bakal ngadéklarasikeun ordinances anjeun ka Yakub, jeung hukum anjeun ka Israél; maranéhna bakal nempatkeun menyan dina amarah anjeun terus-terusan kana altar anjeun. Berkahan, Gusti, kakuatan anjeunna, sareng tarima karya leungeun-Na. Ancurkeun

cangkéng musuh-musuh anu geus bangkit ngalawan anjeunna, sareng ulah anu hate ka anjeunna bisa bangkit deui. Jeung ka Benyamin ceuk, Nu dipikacinta ku Gusti bakal cicing kalayan percaya, jeung Allah ngalindung manéhna sadaya poé, jeung di antara taktak-Na geus ngaso.

Jeung ka Yusup ceuk, Tina berkah Gusti tanah anjeunna, tina mangsa langit jeung embun, jeung tina jero cinyusu ti handap, jeung numutkeun mangsa hasil tina jalan panonpoé, jeung ti papanggihan bulan-bulan, ti puncak gunung ti mimiti, jeung ti puncak pasir anu langgeng, Jeung nurutkeun mangsa bumi pangeusian, jeung hal-hal anu ditarima ku Anjeunna anu geus katempo dina rungkun, mugia datang kana sirah Yusup, jeung kana puncak sirah anjeunna anu geus dimulyakeun di antara dulur-dulurna. Kaéndahan anak kahiji sapi jalu téh kaéndahan anjeunna, tanduk-tanduk anjeunna siga tanduk unicorn, ku éta anjeunna bakal nyodok bangsa-bangsa babarengan nepi ka tungtung bumi, ieu puluhan rébu Efraim, jeung ieu rébuan Manasseh. Jeung ka Zebulun ceuk, Bungah Zebulun dina pamitan anjeun, jeung Isakhar dina tenda-tenda anjeunna. Bangsa-bangsa bakal ngancurkeun, jeung anjeun bakal nyebut di dinya, jeung anjeun bakal kurban di dinya kurban kaadilan, sabab kabeungharan laut bakal nyusu anjeun, jeung dagangan basisir nu nyicingan.

Jeung ka Gad ceuk, rahayu nu ngalegaan Gad, saperti singa geus istirahat, sanggeus ngaremukkeun panangan jeung pangawasa. Jeung manéhna nempo buah kahiji na, sabab di dinya taneuh

pamingpin dibagi, dikumpulkeun babarengan jeung pamimpin bangsa-bangsa. Kaadilan Gusti geus dilaksanakeun, jeung kaputusan-Na jeung Israél.

Jeung ka Dan ceuk, Dan téh anak singa, sarta bakal luncat kaluar ti Basan. Jeung ka Naftali ceuk, Naftali pinuh ku hal-hal anu ditarima, jeung hayu dieusian berkah ti Gusti, laut jeung Kidul bakal diwariskeun. Jeung ka Asher ceuk, Dibaraké ti barudak Asher, jeung bakal ditarima ku dulur-dulurna, bakal nyocopkeun sukuna dina minyak. Sandal anjeunna bakal tina beusi jeung parunggu, sakumaha poé-poé anjeun, kitu ogé kakuatan anjeun.

Henteu aya sapertos Allah nu dipikacinta, anu ngalangkungan langit janten penolong anjeun, sareng anu megah dina cakrawala. Jeung bakal nutupan anjeun ku awal Gusti, jeung ku kakuatan leungeun anu langgeng, jeung bakal ngusir musuh ti hareupeun anjeun, bari nyebutkeun, Muga anjeun binasa. Jeung Israél bakal cicing kalayan percaya, nyalira di bumi Yakub, dina gandum jeung anggur, sarta langit ka anjeun mendung ku embun. Rahayu anjeun, Israél! Saha anu sarua jeung anjeun, umat anu disalametkeun ku Gusti? Anjeunna bakal ngabéla, Mantuna anjeun, jeung pedang mangrupa kabanggaan anjeun, jeung musuh-musuh anjeun bakal bohong ka anjeun, jeung anjeun bakal tapak kana beuheung maranéhna.

□□

□□□

Jeung Musa indit ka luhur ti Araboth Moab kana Gunung Nabau, kana puncak Phasga, anu aya di hareupeun Jericho, jeung Gusti nunjukkeun ka anjeunna sadaya tanah Gilead nepi ka Dan, jeung sakabéh tanah Neftali, jeung sakabéh tanah Efraim, jeung Manasé, jeung sakabéh tanah Yuda nepi ka laut anu pangjauhna, Jeung gurun, jeung wewengkon sabudeureun Yerikho, kota tangkal korma, nepi ka Zoar. Gusti nyarios ka Musa, Ieu tanah anu Abdi sumpah ka Abraham, Ishak, jeung Yakub, nyebutkeun, Ka turunan anjeun Abdi bakal masihan éta, sareng Abdi parantos nunjukkeun ka panon anjeun, tapi ka dinya anjeun moal asup.

Sareng maot Musa, abdi Gusti, di tanah Moab ku sabda Gusti. Jeung aranjeunna ngubur anjeunna di Ai, deukeut imah Peor, sarta teu aya saurang ogé anu ningali kuburan anjeunna nepi ka poé ieu. Moses éta saratus dua puluh taun dina waktu maotna, panonna henteu diredupkeun, atawa kuyana henteu dirusak.

Jeung anak-anak Israél nangis pikeun Musa di Araboth Moab di tepi Walungan Yordan sabalikna Yerikho salila tilu puluh poé, sarta poé-poé duka jeung tangisan pikeun Musa geus réngsé. Jeung Yosua putra Nun pinuh ku sumanget pamahaman, sabab Musa geus nempatkeun leungeun-Na kana anjeunna, jeung putra-putra Israil ngadangukeun anjeunna, jeung ngalakukeun sakumaha anu dititahkeun Gusti ka Musa.

Jeung teu aya deui nabi anu bangkit di Israil saperti Musa, anu dikenal ku Gusti beungeut kana beungeut. dina sakabéh tanda-

tanda jeung kaheranan, anu dikirim anjeunna ku Gusti pikeun ngalakukeun éta di tanah Mesir ka Firaun, jeung ka para abdi-abdina, jeung ka sakabéh taneuhna, Éta kaajaiban-kaajaiban gedé, jeung leungeun anu kuat, anu dipigawé ku Musa di hareupeun sakabéh Israél.

Surat Yohanes

Nu aya ti mimiti, nu geus urang dédéngé, nu geus urang tingali ku panon urang, nu geus urang saksian jeung leungeun urang geus ngarampa, ngeunaan Firman Kahirupan, Jeung kahirupan geus diwanohkeun, jeung urang geus ningali sarta mere kasaksian sarta ngumumkeun ka anjeun kahirupan anu langgeng, anu aya di sisi Rama sarta geus diwanohkeun ka urang, Nu geus urang tingali jeung geus urang dédéngékeun, urang ngumumkeun ka anjeun, supaya anjeun ogé boga hubungan jeung urang, sarta hubungan urang téh jeung Bapa sarta jeung Putra-Na Yesus Kristus. Jeung ieu hal urang tulis ka anjeun, supaya kabagjaan urang jadi pinuh.

Jeung ieu téh warta nu geus urang kadéngé ti Anjeunna jeung urang ngumumkeun ka anjeun, yén Allah téh cahaya, jeung poék dina Anjeunna henteu aya pisan. Upami urang nyarios yén urang gaduh hubungan sareng Anjeunna, tapi urang leumpang dina gelap, urang bohong sareng henteu ngalaksanakeun

kaleresan. Upami tapi urang leumpang dina cahaya, sakumaha Anjeunna sorangan aya dina cahaya, urang boga hubungan jeung hiji sarua sejen, jeung getih Yesus Kristus, Putra-Na, ngabersihkeun urang tina sakabéh dosa. Upami urang nyarios yén urang henteu gaduh dosa, urang nyasabkeun diri urang sorangan sareng bebeneran henteu aya dina urang. Upami urang ngaku dosa-dosa urang, Anjeunna satia jeung bener, supaya ngahampura ka urang dosa-dosa jeung ngabersihkeun urang tina sakabéh kajahatan. Upami urang nyarios yén urang henteu acan dosa, urang ngajantenkeun Anjeunna tukang bohong, jeung firman-Na henteu aya dina urang.

□

Barudak alit abdi, ieu hal-hal abdi nyerat ka anjeun sangkan anjeun henteu dosa, sareng upami aya anu dosa, urang gaduh advokat ka Rama, nyaéta Yesus Kristus anu adil, Jeung anjeunna sorangan mangrupa panebus pikeun dosa-dosa urang, sanés ngan ukur pikeun dosa urang sorangan, tapi ogé pikeun sakabéh dunya. Ku ieu urang terang yén urang geus terang anjeunna, upami urang ngajaga paréntah-paréntah-Na. Nu nyebutkeun, Kuring geus nyaho anjeunna, jeung paréntah-paréntah-Na teu ngajaga, manéhna téh tukang bohong, jeung dina manéhna bebeneran teu aya. Tapi saha anu ngajaga kecap-Na, sabenerna dina ieu cinta ka Allah geus disampurnakeun. Ku ieu urang terang yén urang aya dina Anjeunna. Nu nyebutkeun cicing di anjeunna kedah leumpang sakumaha éta geus leumpang, jeung

anjeunna sorangan ogé kedah leumpang kitu.

Dulur-dulur, lain paréntah anyar anu kuring tulis ka anjeun, tapi paréntah kuna anu geus anjeun boga ti mimiti. Éta paréntah kuna téh nyaéta kecap anu geus anjeun dédéngé ti mimiti. Deui, parentah anyar kuring nulis ka anjeun, anu éta leres dina anjeunna jeung dina anjeun, sabab nu poék geus ngaliwat jeung cahaya nu sajati geus caang. Nu nyebutkeun yén anjeunna aya dina cahaya, tapi hate ka dulurna, anjeunna masih aya dina gelap nepi ka ayeuna. Nu mikanyaah dulurna tetep dina cahaya, jeung teu aya halangan dina manéhna. Tapi jalma anu hate ka dulurna aya dina poék jeung leumpang dina poék, sarta anjeunna henteu terang kamana manéhna bade, sabab poék geus ngabutakeun panonna.

Kuring nulis ka anjeun, budak leutik, sabab dosa-dosa anjeun geus dihampura kusabab ngaranna. Kuring nulis ka anjeun, bapa-bapa, sabab anjeun geus nyaho Anjeunna ti mimiti. Kuring nulis ka anjeun, nonoman, sabab anjeun geus nungkulan nu jahat. Kuring geus nulis ka anjeun, barudak, sabab anjeun geus nyaho Bapa. Kuring geus nulis ka anjeun, bapa-bapa, sabab anjeun geus nyaho ti mimiti. Kuring geus nulis ka anjeun, pamuda-pamuda, sabab anjeun kuat jeung firman Allah tetep aya dina anjeun, sarta anjeun geus nungkulan nu jahat.

Ulah anjeun mikacinta dunya atawa hal-hal anu aya di dunya. Lamun aya saha waé anu mikacinta dunya, teu aya kacinta ti Rama dina anjeunna, Sabab sagala anu aya di dunya, nyaéta

kahayang daging jeung kahayang panon jeung kabanggaan kahirupan, lain asalna ti Rama, tapi asalna ti dunya. Jeung dunya téh ngaliwat jeung kahayang-kahayana, tapi jalma nu ngalaksanakeun kahoyong Allah bakal tetep salamina.

Barudak, ieu mangruping jam panungtung, jeung sakumaha anjeun geus ngadéngé yén antikristus bakal datang, ayeuna antikristus anu loba geus muncul, ku kituna urang terang yén ieu mangruping jam panungtung. Ti urang aranjeunna kaluar, tapi henteu éta ti urang, lamun sabab éta ti urang, geus tetep bakal jeung urang, tapi sangkan dibuktikeun yén henteu sadayana ti urang. Jeung anjeun boga pangurutan ti Nu Suci, jeung anjeun terang sadayana. Henteu kuring nyerat ka anjeun sabab anjeun henteu terang kabeneran, tapi sabab anjeun terang éta, jeung sabab unggal bohong henteu asalna tina kabeneran. Saha anu tukang bohong lamun lain jalma anu nolak yén Yesus lain Al-Masih? Ieu téh antikristus, nyaéta jalma anu nolak Rama jeung Putra. Saban jalma anu nolak Anak, ogé teu gaduh Bapa. Ku kituna, naon anu anjeun kadéngé ti mimiti, hayu éta tetep dina anjeun. Upami naon anu anjeun kadéngé ti mimiti tetep dina anjeun, anjeun ogé bakal tetep dina Putra jeung dina Rama. Jeung ieu téh jangji anu dijangjikeun ku Anjeunna ka urang, nyaéta hirup anu langgeng. Ieu hal kuring nulis ka anjeun ngeunaan jalma-jalma anu nipu anjeun. Jeung anjeun, pengurapan anu anjeun tarima ti anjeunna tetep aya dina anjeun, jeung anjeun henteu peryogi sangkan aya saha anu ngajar anjeun, tapi sakumaha pengurapan éta sorangan ngajar anjeun ngeunaan sagala hal, jeung éta leres jeung lain palsu,

jeung sakumaha geus ngajar anjeun, anjeun bakal tetep aya dina anjeunna. Jeung ayeuna, barudak leutik, tetep aya dina anjeunna, supados lamun anjeunna diungkabkeun urang gaduh kabébasan sareng henteu éra ti anjeunna dina penampilan anjeunna. Lamun anjeun terang yén Anjeunna adil, maka anjeun kudu terang yén sakabéh jalma anu ngalaksanakeun kaadilan geus dilahirkeun ti Anjeunna.

□

Tingali kanyaah kumaha anu geus dibikeun ka urang ku Bapa, sangkan urang disebut anak Allah. Ku sabab ieu, dunya teu nyaho anjeun, sabab teu terang Anjeunna. Dipikacinta, ayeuna urang téh anak-anak Allah, jeung can acan diungkabkeun naon anu bakal urang jadi. Tapi urang nyaho yén lamun Anjeunna diungkabkeun, urang bakal jadi sami ka Anjeunna, sabab urang bakal ningali Anjeunna sakumaha Anjeunna aya. Jeung unggal jalma anu boga harepan ieu ka anjeunna nyucian dirina sorangan, sakumaha Anjeunna murni.

Saha waé nu ngalakukeun dosa ogé ngalakukeun kalanggar hukum, jeung dosa téh nyaéta kalanggar hukum. Sareng anjeun terang yén Anjeunna parantos diwujudkeun supados ngaleungitkeun dosa-dosa urang, sareng dosa henteu aya dina Anjeunna. Sakabéh jalma anu tetep dina Anjeunna henteu dosa, sakabéh jalma anu dosa henteu acan ningali Anjeunna atawa henteu acan kenal ka Anjeunna. Barudak leutik, ulah aya nu

nipu ka anjeun, jalma nu ngalakukeun kabeneran téh jalma anu bener, sakumaha Anjeunna bener. Nu ngalakukeun dosa téh asalna ti sétan, sabab ti mimiti sétan geus dosa. Kana ieu Putra Allah muncul, sangkan ngancurkeun pagawéan-pagawéan sétan. Unggal jalma anu geus dilahirkeun ti Gusti henteu ngalakukeun dosa, sabab siki-Na tetep aya dina anjeunna, sareng anjeunna henteu sanggup ngalakukeun dosa, sabab anjeunna geus dilahirkeun ti Gusti. Ku ieu jelas katingali anak-anak Allah jeung anak-anak sétan. Saha waé anu henteu ngalaksanakeun kabeneran lain ti Allah, sareng anu henteu mikanyaah dulurna. Yén ieu téh béja nu anjeun kadéngé ti mimiti, supaya urang silih asih. Ulah siga Kain anu asalna tina nu jahat jeung meuncit lanceukna, jeung pikeun naon anjeunna meuncit manéhna? Sabab pagawéanana jahat, tapi pagawéan lanceukna adil. Ulah heran, dulur-dulur abdi, upami dunya hate ka anjeun. Urang terang yén urang geus pindah tina pamaot kana kahirupan, sabab urang mikanyaah ka dulur-dulur. Jalma anu teu mikanyaah ka dulurna tetep aya dina pamaot. Unggal jalma nu hate ka lanceukna mangrupa pembunuh, jeung aranjeun terang yén unggal pembunuh henteu gaduh kahirupan langgeng anu tetep dina dirina. Dina ieu urang geus nyaho kana cinta, sabab Anjeunna geus nempatkeun jiwa-Na pikeun urang, jeung urang kedah nempatkeun jiwa-jiwa urang pikeun dulur-dulur. Saha waé anu boga kahirupan di dunya ieu, tapi ningali lanceukna anu keur butuh, tuluy nutup haténa pikeun anjeunna, kumaha kanyaah ka Allah bisa tetep aya dina manéhna? Barudak leutik kuring, ulah urang mikanyaah ku kecap atawa ku létah, tapi ku pagawéan jeung bebeneran. Jeung

ku ieu urang terang yén urang asalna tina bebeneran, jeung di hareupeun Anjeunna urang bakal ngayakinkeun hate urang. sabab lamun haté urang ngahukum urang, Allah leuwih agung tibatan haté urang jeung terang kana sagala hal. Anu tercinta, lamun hate urang henteu ngahukum urang, urang gaduh kabébasan ka Allah, Jeung naon waé anu urang ménta, urang nampi ti Anjeunna, sabab urang ngajaga paréntah-paréntah-Na jeung ngalakukeun hal-hal anu pikaresepeun di payuneun-Na. Jeung ieu téh paréntah-Na, supaya urang percaya kana nami Putra-Na Yésus Kristus sareng urang silih asih sakumaha Anjeunna parantos masihan paréntah. Jeung nu ngajaga paréntah-paréntah-Na tetep dina Anjeunna, jeung Anjeunna sorangan dina anjeunna. Jeung ku ieu urang terang yén Anjeunna tetep dina urang, tina Roh nu geus dipasihkeun ka urang.

□

Tercinta, ulah percaya ka unggal sumanget, tapi uji heula sumanget-sumanget éta naha ti Gusti Allah, sabab loba nabi palsu geus kaluar ka dunya. Dina ieu anjeun terang sumanget Allah: unggal sumanget nu ngaku yén Yesus Kristus geus datang dina daging, téh ti Allah. Jeung unggal sumanget anu henteu ngaku yén Yesus Kristus geus datang dina daging, lain ti Allah, jeung ieu téh nyaéta sumanget antikristus anu anjeun geus ngadéngé yén bakal datang, jeung ayeuna geus aya di dunya. Anjeun téh ti Gusti, barudak leutik, sareng geus nungkulan

aranjeunna, sabab anu aya dina anjeun leuwih gede tibatan anu aya di dunya. Maranéhna téh asalna tina dunya, kusabab kitu maranéhna nyarios tina dunya jeung dunya ngadéngékeun maranéhna. Urang téh ti Gusti Allah, anu nyaho Gusti Allah ngadéngé urang. Saha anu henteu ti Gusti Allah henteu ngadéngé urang. Ti ieu urang nyaho sumanget kabeneran jeung sumanget kasasatan.

Tercinta, hayu urang silih asih, sabab kanyaah téh ti Gusti Allah, jeung saha waé anu mikanyaah geus dilahirkeun ti Gusti Allah jeung terang ka Gusti Allah. Nu teu mikanyaah teu terang ka Allah, sabab Allah téh cinta. Dina ieu katembong katresna Allah ka urang, sabab Allah geus ngirimkeun Putra-Na nu tunggal ka dunya sangkan urang bisa hirup ngaliwatan Anjeunna. Dina ieu aya nu cinta, lain yén urang geus mikacinta ka Allah, tapi yén Mantenna mikacinta ka urang jeung ngutus Putra-Na jadi panebus pikeun dosa-dosa urang. Dipikacinta, upami Allah mikacinta urang sapertos kitu, maka urang ogé kedah silih asih. Gusti teu aya saurang ogé anu kantos ningali, upami urang silih asih, Gusti tetep aya dina urang jeung cinta-Na geus sampurna dina urang. Ku ieu urang terang yén urang tetep dina Anjeunna jeung Anjeunna dina urang, sabab Anjeunna geus masihan Roh-Na ka urang. Jeung urang geus ningali sarta mere kasaksian yén Rama geus ngutus Putra salaku Juru Salamet dunya. Saha waé anu ngaku yén Yésus téh Putra Allah, Allah cicing dina manéhna jeung manéhna cicing dina Allah. Sareng urang parantos terang sareng parantos percanten kana kanyaah anu dipiboga ku Allah ka urang. Allah nyaéta kanyaah, sareng saha anu tetep dina

kanyaah éta tetep dina Allah sareng Allah tetep dina anjeunna. Dina ieu geus disampurnakeun katresna jeung urang, supaya urang boga kabébasan dina poé pangadilan, sabab sakumaha Anjeunna aya, kitu ogé urang aya dina dunya ieu. Sieun teu aya dina cinta, tapi cinta anu sampurna ngalungkeun sieun ka luar, sabab sieun miboga hukuman, sedengkeun jalma anu sieun teu acan sampurna dina cinta. Urang mikanyaah anjeunna, sabab anjeunna sorangan anu mimiti mikanyaah urang. Upami aya jalma nyebutkeun yén kuring bogoh ka Allah, tapi anjeunna hate ka lanceukna, anjeunna téh tukang bohong, sabab saha anu henteu bogoh ka lanceukna anu geus katempo, kumaha anjeunna bisa bogoh ka Allah anu henteu acan katempo? Sareng ieu paréntah urang gaduh ti Anjeunna, supados anu mikanyaah ka Allah ogé mikanyaah ka lanceukna.

□

Saha waé nu percaya yén Yesus téh Kristus, geus dilahirkeun ti Allah, jeung saha waé nu mikanyaah ka Nu ngalahirkeun, mikanyaah ogé ka nu geus dilahirkeun ti Anjeunna. Ku ieu urang terang yén urang mikacinta barudak Allah, nalika urang mikacinta ka Allah jeung ngalaksanakeun paréntah-paréntah-Na. Ieu pikeun nyaéta kanyaah ka Allah, sangkan urang ngajaga paréntah-paréntah-Na, jeung paréntah-paréntah-Na henteu beurat. Sabab unggal nu geus dilahirkeun tina Allah ngéléhkeun dunya, jeung ieu mangrupikeun kameunangan anu geus ngéléhkeun dunya, nyaéta iman urang. Saha anu ngelehkeun

dunya lamun lain nu percaya yén Yesus téh Putra Allah? Ieu téh Nu geus datang ngaliwatan cai jeung getih, Yésus Kristus, lain dina cai wungkul, tapi dina cai jeung getih, jeung Roh téh nu mere kasaksian, sabab Roh téh kabeneran. Sabab aya tilu anu mere kasaksian di sawarga, nyaéta Rama, Firman, jeung Roh Suci, sarta ieu tiluna mangrupa hiji, jeung aya tilu anu mere kasaksian di bumi. Roh jeung cai jeung getih, jeung anu tiluna aya dina hiji. Upami urang nampi kasaksian ti manusa, kasaksian ti Allah leuwih gedé, sabab ieu téh kasaksian ti Allah anu geus dipasaksian ngeunaan Putra-Na. Nu percaya ka Putra Allah ngabogaan kasaksian dina dirina, nu teu percaya ka Allah geus ngajadikeun Anjeunna tukang bohong, sabab anjeunna teu percaya kana kasaksian anu geus dibérékeun ku Allah ngeunaan Putra-Na. Jeung ieu téh kasaksian, yén Allah geus masihan hirup langgeng ka urang, jeung hirup ieu aya dina Putra-Na. Nu boga Anak Lalaki téh boga hirup, nu teu boga Anak Lalaki ti Allah téh teu boga hirup.

Ieu hal kuring nulis ka anjeun anu percaya kana ngaran Putra Allah, supaya anjeun terang yén anjeun gaduh hirup langgeng, jeung supaya anjeun percaya kana ngaran Putra Allah. Jeung ieu mangrupikeun kabébasan nyarita anu urang gaduh ka Anjeunna, yén upami urang ménta naon waé nurutkeun kahayang-Na, Anjeunna ngadéngékeun urang. Jeung upami urang terang yén Anjeunna ngadéngé urang naon waé anu urang ménta, urang terang yén urang boga pamundut-pamundut anu geus urang ménta ti Anjeunna. Upami aya jelema ningali dulurna ngalakukeun dosa anu henteu nuju ka maot,

anjeunna bakal ménta, sareng bakal dipasihan ka anjeunna kahirupan, pikeun jalma-jalma anu ngalakukeun dosa anu henteu nuju ka maot. Aya dosa anu nuju ka maot, henteu ngeunaan éta kuring nyarios sangkan anjeunna ménta. Sadaya kateuadilan téh dosa, jeung aya dosa anu henteu nuju ka maot. Urang terang yén unggal jalma anu geus dilahirkeun tina Allah henteu dosa, tapi jalma anu geus dilahirkeun tina Allah ngajaga dirina sorangan, jeung nu jahat henteu nyabak anjeunna. Urang terang yén urang ti Gusti, jeung sakabéh dunya aya dina kajahatan. Urang terang yén Putra Allah geus datang jeung geus masihan ka urang pikiran sangkan urang bisa terang nu sajati, jeung urang aya dina nu sajati, dina Putra-Na Yesus Kristus. Ieu téh nyaéta Allah nu sajati jeung hirup langgeng.

Barudak leutik, jaga diri tina brahala, amin.

Yosua

□

Sanggeus pupusna Musa, Gusti nyarios ka Yosua anak Nun, asistén Musa, nyebutkeun, Musa asisten abdi geus maot. Ayeuna kituna, sanggeus bangun, meuntas Walungan Yordan anjeun jeung sakabéh jalma ieu kana tanah nu abdi masihan ka aranjeunna. Sadaya tempat anu bakal ditatapan ku dampal suku anjeun, bakal kuring pasrahkeun ka anjeun, sakumaha anu geus kuring ucapkeun ka Musa. Gurun jeung Anti Libanon, nepi ka Walungan Gedé, Walungan Euphrates, jeung nepi ka Laut anu paling tebih, ti kulon panonpoé, bakal jadi wates anjeun. Moal aya manusa anu tiasa nangtung ngalawan anjeun salami hirup anjeun, sareng sapertos kuring aya sareng Musa, kitu ogé kuring bakal aya sareng anjeun, sareng kuring moal ninggalkeun anjeun atanapi mopohokeun anjeun. Jadi kuat jeung wani, sabab anjeun bakal ngabagi ka umat ieu tanah anu kuring sumpah ka bapa-bapa anjeun pikeun masihan ka aranjeunna. Jadi kuat ku kituna jeung gagah, pikeun ngajaga jeung ngalakukeun sakumaha nu dititahkeun ka anjeun ku Musa

hamba abdi, jeung ulah anjeun nyimpang ti éta ka katuhu atawa ka kénca, supaya anjeun mekar dina sagala hal nu anjeun lakukeun. Jeung kitab hukum ieu moal angkat tina sungut anjeun, jeung anjeun kudu mikiran éta beurang jeung peuting, supaya anjeun terang ngalaksanakeun sakabéh nu geus ditulis, mangka anjeun bakal makmur, jeung anjeun bakal ngajadikeun jalan-jalan anjeun makmur, jeung mangka anjeun bakal ngartos. Tingali, Abdi parantos maréntahkeun ka anjeun: janten kuat sareng gagah, ulah sieun atanapi takut, sabab Gusti Allah anjeun sareng anjeun ka mana waé anjeun angkat. Sareng Yosua maréntahkeun ka para juru tulis rahayat, nyarios, Asup kana tengah kemah umat, terus paréntahkeun ka umat, nyebutkeun, Siapkeun bekel, sabab masih tilu poé deui anjeun bakal nyebrang Walungan Yordan ieu, pikeun asup ngarebut tanah anu Gusti Allah ti karuhun anjeun masihan ka anjeun.

Jeung ka Ruben, jeung ka Gad, jeung ka satengah suku Manasseh, ceuk Yosua, Inget kecap nu dititah ka anjeun ku Musa hamba Gusti, nyebutkeun, Gusti Allah anjeun geus ngaso anjeun, jeung geus masihan ka anjeun tanah ieu. Istri-istri anjeun jeung barudak anjeun jeung ingon-ingon anjeun hayu cicing di tanah anu dipasihan ka anjeun, tapi anjeun kudu meuntas heula ti dulur-dulur anjeun dina kaayaan pakarang, sakabéh anu kuat, jeung mantuan ka aranjeunna, Dugi ka Gusti Allah urang ngabalukarkeun dulur-dulur anjeun istirahat, sapertos ogé anjeun, jeung aranjeunna ogé bakal meunang warisan tanah éta, anu Gusti Allah urang masihan ka aranjeunna, sarta anjeun bakal indit masing-masing kana

warisan anjeunna, anu dipasihan ku Musa ka anjeun di saluareun Yordan di wétan panonpoé. Jeung ngajawab ka Yosua maranéhna nyarios, Sadaya naon waé anu anjeun paréntahkeun ka urang, urang bakal ngalakukeunana, jeung ka sadaya tempat kamana waé anjeun ngirim urang, urang bakal indit. Numutkeun sakabéh anu urang kadéngé ti Musa, kitu ogé urang bakal ngadéngékeun ka anjeun, ngan muga-muga Gusti Allah urang aya jeung anjeun, sakumaha Anjeunna aya jeung Musa. Tapi lalaki anu henteu patuh ka anjeun, jeung saha waé anu henteu ngadéngékeun kecap-kecap anjeun sakumaha anu anjeun paréntahkeun ka manéhna, hayu anjeunna maot, tapi kudu kuat jeung wani.

□

Jeung Yosua anak Nun ngirim dua lalaki ngora ti Shittim pikeun nénjo, nyebutkeun, Naék jeung tingali tanah jeung Yeriko. Dua lalaki ngora éta indit jeung asup ka Yeriko, tuluy asup ka imah hiji awéwé palacuran anu ngaranna Rahab, jeung aranjeunna cicing di dinya.

Jeung éta dilaporkeun ka raja Yerikho, nyebutkeun, Geus asup ka dieu lalaki-lalaki ti putra-putra Israél pikeun ngintip tanah éta. Jeung raja Yeriko ngirim utusan, sarta ceuk ka Rahab, Bawa kaluar lalaki-lalaki anu geus asup ka imah anjeun peuting, sabab maranéhna geus datang pikeun ngintip tanah. Awéwé éta nyokot dua lalaki téa, tuluy nyumputkeun aranjeunna, sarta

nyarios, Éta lalaki geus asup ka kuring. Sakumaha gerbang keur ditutup dina poék, jeung lalaki-lalaki geus kaluar, kuring teu terang kamana aranjeunna indit. Ngudag aranjeunna, lamun anjeun bisa nyusul aranjeunna. Tapi manéhna mawa naék aranjeunna ka hateup, jeung nyumputkeun aranjeunna dina jarami rami nu ditumpuk di luhur hateup. Jeung éta lalaki-lalaki ngudag aranjeunna ngaliwatan jalan ka Walungan Yordan ka tempat-tempat pameuntasan, sarta gerbang ditutup.

Jeung éta kajadian nalika anu ngudag kaluar ngudag aranjeunna, sarta samémèh aranjeunna saré, manéhna naék ka aranjeunna di hateup, Jeung ceuk ka aranjeunna, Abdi terang yén Gusti geus masihan éta taneuh ka anjeun, sabab kasieun ka anjeun geus murag kana kami. Kami geus ngadéngé yén Gusti Allah geus ngagaringkeun Laut Beureum ti hareupeun anjeun, nalika anjeun kaluar ti tanah Mesir, jeung naon anu Anjeunna lakukeun ka dua raja urang Amori anu aya di sabeulah wétan Walungan Yordan, nyaéta Sihon jeung Og, anu anjeun ancurkeun. Saatos ngadangu éta, kami kagét dina haté kami, sareng teu aya deui sumanget anu tetep dina saurang ogé ti kami kusabab ayana anjeun, sabab Gusti Allah anjeun nyaéta Allah di sawarga di luhur sareng di bumi di handap. Jeung ayeuna sumpaheun ka abdi ku Gusti Allah, sabab abdi ngalakukeun welas asih ka anjeun, maka lakukeun ogé anjeun welas asih di imah bapa abdi, Jeung nyalametkeun hirup kulawarga bapa abdi, indung abdi, jeung dulur-dulur abdi, jeung sakabéh kulawarga abdi, jeung sakabéh nu dipiboga ku aranjeunna, sarta anjeun bakal ngabébaskeun jiwa abdi tina

maot.

Jeung ceuk ieu lalaki-lalaki, Jiwa urang ganti anjeun kana maot, jeung manéhna ceuk, Sakumaha Gusti bakal nyerahkeun ka anjeun kota éta, anjeun kudu ngalakukeun ka kuring welas asih jeung bebeneran. Jeung manéhna ngantepkeun aranjeunna ngaliwatan jandela. Sarta anjeunna nyarios ka aranjeunna, Indit ka pagunungan, supaya nu ngudag ulah papanggih jeung anjeun, sarta nyumput di dinya salila tilu poé nepi ka nu ngudag balik ti tukangeun anjeun, sarta sanggeus éta anjeun tiasa neraskeun jalan anjeun.

Jeung ceuk ka dirina éta lalaki, Urang teu boga kasalahan kana sumpah anjeun ieu. Tingali, urang asup kana bagian kota, jeung anjeun kudu nempatkeun tanda, nyaéta tali beureum ieu anjeun kudu ngagantungkeun kana jandela anu anjeun turunkeun kami ngaliwatan eta. Sedengkeun bapa anjeun, indung anjeun, dulur-dulur anjeun, jeung sakabeh kulawarga bapa anjeun kudu anjeun kumpulkeun ka diri anjeun kana imah anjeun. Jeung bakal kajadian unggal jalma anu kaluar tina panto imah anjeun ka luar, anjeunna bakal tanggung jawab kana dirina sorangan, tapi urang moal boga kasalahan kana sumpah anjeun ieu. Jeung sakabéh jalma anu aya jeung anjeun di jero imah anjeun, urang bakal tanggung jawab. Upami aya jalma anu ngarugikeun urang atawa ngungkabkeun kecap-kecap urang ieu, urang moal katangtuan ku sumpah anjeun ieu. Jeung cenah ka aranjeunna, Nurutkeun kana kecap anjeun, hayu jadi kitu, sarta anjeunna ngintunkeun aranjeunna, sarta maranéhna

angkat. Jeung aranjeunna sumping ka pagunungan, tuluy cicing di dinya tilu poé. Nu ngudag-ngudag néangan sakabéh jalan, tapi henteu kapanggih.

Jeung dua nonoman éta balik, tuluy turun ti gunung, tuluy meuntas ka Yesus anak Nun, sarta caritakeun ka manéhna sakabéh kajadian anu lumangsung ka maranéhna. Jeung aranjeunna nyarios ka Yosua, yén Gusti geus nyerahkeun sadaya taneuh éta kana leungeun urang, jeung sadaya nu nyicingan taneuh éta geus lebur haténa kusabab urang.

□

Jeung Yosua bangun isuk-isuk dina énjing, tuluy indit ti Sitim, jeung aranjeunna sumping nepi ka Yordan, sarta cicing di dinya samémeh nyebrang. Jeung éta kajadian sanggeus tilu poé, para juru tulis ngaliwatan camp éta. Jeung aranjeunna maréntahkeun ka rahayat, nyarios, Iraha anjeun ningali peti perjangjian Gusti Allah urang, jeung imam-imam urang jeung urang Lewi ngangkat éta, anjeun kudu angkat ti tempat-tempat anjeun, jeung anjeun bakal nuturkeun éta. Tapi hayu aya jarak jauh antara anjeun jeung éta, kira-kira dua rébu cubits anjeun kudu nangtung, ulah ngadeukeutan ka dinya, supaya anjeun terang jalan nu kudu dilakukeun, sabab anjeun can kungsi ngaliwatan jalan éta ti kamari jeung poé katilu.

Jeung ceuk Yosua ka jalma-jalma, Sucian diri kana isukan, sabab

isukan Gusti bakal ngalakukeun hal-hal anu endah di antara anjeun. Jeung ceuk Yosua ka para imam, Angkat peti perjanjian Gusti, jeung maju hareupeun urang. Tuluy para imam ngangkat peti perjanjian Gusti, jeung aranjeunna indit hareupeun urang. Jeung ceuk Gusti ka Yosua, Dina poé ieu kuring mimiti ngaluhurkeun anjeun di hareupeun sakabéh putra Israél, supaya aranjeunna terang yén sakumaha kuring éta jeung Musa, kitu ogé kuring bakal jeung anjeun. Ayeuna paréntah ka para imam anu mawa peti perjanjian, Lamun anjeun asup kana bagian cai Yordan, anjeun kudu eureun di Yordan.

Jeung ceuk Yosua ka anak-anak Israil, Bawa deukeut ka dieu, jeung dengekeun kecap Gusti Allah urang. Ku ieu anjeun bakal nyaho yén Allah anu hirup aya dina anjeun, sareng Anjeunna bakal ngancurkeun ti payuneun urang bangsa Kanaan, bangsa Hittite, bangsa Perizzite, bangsa Hivite, bangsa Amorite, bangsa Girgashite, sareng bangsa Jebusite. Tingali, peti perjangjian Gusti sadaya bumi nuju meuntas Walungan Yordan. Pilih ka anjeun dua belas lalaki ti putra-putra Israél, hiji ti unggal suku. Jeung bakal kajadian, nalika suku-suku para imam anu mawa peti perjangjian Gusti sadaya bumi istirahat dina cai Yordan, cai Yordan bakal lirén, sarta cai anu turun bakal nangtung.

Jeung jalma-jalma indit ti tenda-tenda maranéhanana pikeun meuntas Walungan Yordan, sedengkeun para imam mawa peti perjangjian Gusti di hareupeun jalma-jalma. Nalika para imam anu ngangkat peti perjanjian nuju asup ka Yordan, sareng suku-suku para imam anu ngangkat peti perjanjian Gusti dicelupkeun

kana bagian cai Yordan, sedengkeun Yordan keur pinuh nepi ka sakabéh gisikna, saperti dina poé panén gandum, Jeung cai-cai nu turun ti luhur nangtung jadi gumpalan hiji, jauh pisan kacida jauhna nepi ka bagian Kariatijarim, sedengkeun nu turun ka handap turun ka Laut Araba, nyaéta Laut Uyah, nepi ka tungtungna eureun, jeung rahayat nangtung sabalikna Yeriko. Jeung nangtung para imam anu mawa peti perjanjian Gusti di luhur taneuh garing di tengah Walungan Yordan, sarta sakabéh urang Israél meuntas ngaliwatan taneuh garing, nepi ka réngsé sakabéh rahayat meuntas Walungan Yordan.

Jeung saprak réngsé sakabéh jalma nyebrang Walungan Yordan, Gusti nyarios ka Yosua, saurna, Geus nyokot lalaki ti jalma, hiji ti unggal suku, Paréntahkeun ka aranjeunna, jeung angkat tina tengah Walungan Yordan dua belas batu anu geus siap, jeung bawa ieu meuntas babarengan jeung anjeun, terus tempatkeun di camp anjeun, di mana waé anjeun badé camp peuting éta.

Jeung geus ngagero Yosua dua belas lalaki nu mulya ti anak-anak Israil, hiji ti unggal suku, Ceuk ka aranjeunna, Bawa deukeut ka hareupeun kuring, saméméh beungeut Gusti, ka tengah Walungan Yordan, jeung unggal jalma nyokot hiji batu ti dinya, angkat kana taktakna nurutkeun jumlah dua belas suku Israél. Supaya ieu aya ka anjeun jadi tanda anu tetep aya salamina, supaya lamun anak anjeun nanya ka anjeun isukan

bari nyebutkeun, Naon hartina batu-batu ieu pikeun urang? Jeung anjeun bakal némbongkeun ka putra anjeun, nyarios, yén Walungan Yordan geus eureun ti payuneun Peti Perjangjian Gusti sakabéh bumi, nalika nyebrang éta, jeung batu-batu ieu bakal jadi pangéling-éling pikeun anjeun ka putra-putra Israél nepi ka salamina.

Jeung maranéhna ngalakukeun kitu anak-anak Israél, sakumaha anu dititahkeun Gusti ka Yosua, sarta sanggeus nyokot dua belas batu tina tengah Walungan Yordan, sakumaha anu dititahkeun Gusti ka Yosua dina ahir pameuntasan anak-anak Israél, sarta maranéhna mawa babarengan ka kemah, sarta nempatkeun di dinya. Yosua ogé ngadegkeun dua belas batu séjén di Walungan Yordan, di tempat anu kungsi jadi tapak suku para imam anu mawa peti perjangjian Gusti, jeung éta batu-batu aya di dinya nepi ka poé ayeuna.

Para imam anu mawa peti perjanjian geus nangtung di Walungan Yordan, nepi ka Yosua réngsé ngalaksanakeun sakabéh paréntah Gusti pikeun disampaikan ka urang, tuluy urang buru-buru meuntas. Sarta kajadian sanggeus sakabéh jalma réngsé nyebrang, peti perjangjian Gusti ogé nyebrang, jeung batu-batu di hareupeun maranéhna. Jeung meuntas anak-anak Ruben, jeung anak-anak Gad, jeung satengah suku Manasseh anu geus siap sateuacanna anak-anak Israél, sakumaha anu diparéntahkeun ka aranjeunna ku Musa. Opat puluh rébu prajurit anu siap perang meuntas samémeh Gusti pikeun perang ka kota Yerikho. Dina poé éta, Gusti ngagedékeun

Yosua di hareupeun sakabéh bangsa Israél, jeung maranéhna sieun ka anjeunna, kawas ka Musa, salila manéhna hirup.

Jeung ceuk Gusti ka Yosua, Nyarios, Paréntah ka para imam anu mawa Peti Perjangjian Kasaksian Gusti pikeun kaluar tina Walungan Yordania. Jeung Yosua maréntahkeun ka para imam, Kaluarlah tina Walungan Yordan. Jeung éta kajadian nalika para imam anu ngangkat Peti Perjangjian Gusti kaluar ti Walungan Yordan, sarta aranjeunna nempatkeun suku-sukuna kana taneuh, cai Walungan Yordan ngalir deui ka tempatna, sarta ngalir sakumaha kamari jeung poé katilu ngaliwatan sakabéh gawirna.

Jeung jalma-jalma naék ti Yordén dina tanggal kasapuluh bulan kahiji, jeung anak-anak Israél camped di Gilgal di bagian wétan ti Yerikho. Jeung dua belas batu ieu, anu dicandak ti Yordan, didegkeun ku Yosua di Gilgal. nyebutkeun, Iraha anak-anak anjeun nanya ka anjeun bari nyebutkeun, Naon ieu batu-batu ieu? Wartoskeun ka anak-anak anjeun, yén Israél meuntas Walungan Yordan ieu dina taneuh garing. Sanggeus Gusti Allah urang geus ngagaringkeun cai Walungan Yordan ti hareupeun maranéhna, nepi ka maranéhna meuntas, sakumaha Gusti Allah urang geus ngalakukeun ka Laut Beureum, nu geus digaringkeun ku Gusti Allah urang di hareupeun urang, nepi ka urang ngaliwat. Sangkan sadaya bangsa di bumi terang yén kakuatan Gusti téh kuat, jeung sangkan anjeun nyembah ka Gusti Allah urang dina unggal pagawéan.

Jeung éta kajadian nalika aranjeunna ngadéngé, raja-raja ti bangsa Amori anu aya di saluareun Yordan, jeung raja-raja ti Fénisia anu di gigireun laut, yén Gusti Allah geus ngaringkeun walungan Yordan ti hareupeun putra-putra Israél nalika aranjeunna meuntas, pikiran-pikiran maranéhna lebur, jeung maranéhna katarajang ku sieun, jeung teu aya deui kawijaksanaan dina diri maranéhna ti payuneun putra-putra Israél.

Dina waktu ieu, Gusti nyarios ka Yosua, Jieun pikeun diri anjeun pedang-pedang batu tina batu seukeut, teras calik jeung sunat deui putra-putra Israil. Jeung Yosua ngadamel pedang-pedang batu anu seukeut, sarta anjeunna nyunat anak-anak Israil di tempat anu disebut Gundukan Kulit Pasunat. Cara Yésus ngabersihkeun anak-anak Israél, nyaéta sakabéh anu kungsi aya di jalan, jeung sakabéh anu kungsi teu disunat ti antara jalma-jalma anu geus kaluar ti Mesir, Sadaya ieu disunat ku Yosua, sabab opat puluh dua taun Israél ngumbara di gurun Mabaritidt. Ku kituna, teu disunat éta paling loba ti maranéhna, nyaéta éta lalaki perang anu geus kaluar ti bumi Mesir, anu teu nurut kana paréntah-paréntah Allah, ka saha ogé Anjeunna geus netepkeun yén maranéhna moal ningali éta bumi anu geus disumpah ku Gusti ka bapa-bapa maranéhna pikeun méré bumi anu ngalir susu jeung madu. Gantina aranjeunna, anjeunna ngagantikeun putra-putra maranéhanana anu disunat ku Yosua,

sabab maranéhna geus dilahirkeun dina perjalanan dina kaayaan teu disunat. Sanggeus disunat, aranjeunna cicing tenang di dinya, linggih di kemah dugi ka pulih. Jeung ceuk Gusti ka Yosua putra Nun, Dina poé ayeuna Kami geus miceun hinaan Mesir ti anjeun. Jeung anjeunna nyebut ngaran tempat éta Gilgal.

Jeung putra-putra Israil ngalaksanakeun paskah dina dinten anu kaopat welas bulan ti soré ka kulon Yeriko di saluareun Yordan di dataran. Jeung aranjeunna tuang tina gandum bumi, roti teu diragian jeung anu anyar. Dina poé éta, manna eureun sanggeus maranéhna dahar tina tipung bumi, jeung manna henteu aya deui pikeun putra-putra Israél, tapi maranéhna panén di lahan tangkal korma dina taun éta.

Jeung éta kajadian nalika Yosua aya di Yeriko, sanggeus neuteup ka luhur ku panonna, manéhna nempo hiji lalaki nangtung hareupeun manéhna, jeung aya pedang ditarik dina leungeunna. Sanggeus ngadeukeutan, Yosua ngomong ka manéhna, Anjeun urang, atawa musuh? Tapi anjeunna nyarios ka anjeunna, Abdi komandan panglima kakuatan Gusti, ayeuna parantos sumping. Sareng Yosua sujud kana taneuh, sareng nyarios ka anjeunna, Juragan, naon anu anjeun paréntahkeun ka abdi anjeun? Jeung komandan pangluhur ti Gusti nyarios ka Yosua, Leupaskeun sendal tina suku anjeun, sabab tempat anu ayeuna anjeun nangtung di dinya téh suci.

Jeung Jericho ditutup sarta dikuatkeun, jeung teu aya saurang ogé anu kaluar ti dinya, atawa asup ka dinya. Sareng nyarios Gusti ka Yosua, Tingali, Abdi nyerahkeun kana kakawasaan anjeun kota Yeriko, sareng rajana, jalma-jalma anu gagah perkasa. Tapi anjeun tempatkeun para prajurit ngurilingan ieu. Jeung bakal kajadian nalika anjeun niup tarompét, hayu sakabéh jalma ngagorowok babarengan, jeung nalika maranéhna geus ngagorowok, tembok kota bakal rubuh ku sorangan, jeung sakabéh jalma bakal asup buru-buru, masing-masing langsung ka jero kota.

Jeung Yosua putra Nun asup ka para imam, Jeung ceuk ka aranjeunna, Paréntahkeun ka rahayat pikeun ngurilingan jeung ngepung kota, sarta para prajurit hayu aranjeunna marak bari nganggo pakarang di hareupeun Gusti. Jeung tujuh imam anu mawa tujuh tarompét suci hayu ngaliwat kitu ogé di hareupeun Gusti, jeung hayu aranjeunna niup kuat pisan, jeung peti perjangjian Gusti hayu nuturkeun. Para prajurit hayu aranjeunna ngaléngkah ka hareup, sareng para imam anu nutupan di tukangeun peti perjanjian Gusti niup tarompét. Ka jalma-jalma, tapi Yosua maréntahkeun, nyebutkeun, Ulah ngagorowok, atawa ulah aya saha wé nu ngadéngé sora anjeun, nepi ka poé anjeunna sorangan ngumumkeun pikeun ngagorowok, jeung lajeng anjeun bakal ngagorowok. Jeung sanggeus ngurilingan, peti perjangjian Allah langsung indit ka

camp jeung saré di dinya.

Jeung dina poé kadua, Yosua bangun isuk-isuk, jeung para imam ngangkat peti perjanjian Gusti. Jeung tujuh imam anu mawa tujuh tarompét maju samémèh Gusti, jeung sanggeus éta asup para prajurit, jeung sésana balaréa di tukangeun peti perjangjian Gusti. Jeung para imam niup tarompét, sarta sakabéh rombongan sésana ngurilingan kota genep kali ti deukeut, tuluy balik deui ka kemah, kitu dipilampah salila genep poé.

Jeung dina poé katujuh aranjeunna bangun subuh, sarta ngurilingan kota dina poé éta tujuh kali. Dina période katujuh, para imam niup tarompét, sarta Yésus nyarios ka urang Israél, Ceurik! Sabab Gusti geus nyerahkeun kota éta ka anjeun. Jeung éta kota bakal jadi kutukan, ieu jeung sakabéh anu aya di jerona, pikeun Gusti sabaoth, iwal Rahab éta palacur luputkeun manéhna, jeung sakabéh anu aya di imah manéhna. Tapi anjeun kedah ngajaga pisan tina hal anu dikhususkeun, supaya henteu sanggeus mertimbangkeun, anjeun sorangan nyandak tina hal anu dikhususkeun, sareng anjeun ngajadikeun camp putra-putra Israél janten hal anu dikutuk, sareng ngancurkeun kami. Jeung sakabéh pérak atawa emas, atawa tembaga atawa beusi, bakal jadi suci pikeun Gusti, kudu dibawa kana perbendaharaan Gusti.

Jeung para imam niup tarompét, nalika rahayat ngadéngé sora tarompét, sakabéh rahayat ngagorowok babarengan kalayan

gorowok anu gedé jeung kuat, sarta sakabéh témbok murag sabudeureun, sarta sakabéh rahayat naék ka jero kota. Jeung Yosua ngabaktikeun éta, sareng sakabéh anu aya di kota ti lalaki nepi ka awéwé, ti nonoman nepi ka sepuh, nepi ka anak sapi sareng sato beban, ku mata pedang.

Jeung ka dua lalaki ngora anu geus nénjo, ceuk Yosua, Asup ka jero imah awéwé éta, jeung bawa kaluar manéhna ti dinya, jeung sagala rupa anu aya ka manéhna. Jeung dua lalaki ngora anu geus nénjo kota asup ka jero imah awéwé éta, tuluy aranjeunna mawa kaluar Rahab si palacur, bapana, indungna, dulur-dulurna, barayana, jeung sakabéh nu dipiboga ku manéhna, sarta nempatkeun aranjeunna di luar camp Israél. Jeung éta kota diduruk ku seuneu kalayan sakabéh eusina, iwal pérak, emas, parunggu, jeung beusi anu dipasrahkeun kana perbendaharaan Gusti.

Jeung Rahab nu palacur, jeung sakabéh kulawarga bapana, disalametkeun hirup ku Yosua, jeung ditetepkeun cicing di Israél nepi ka poé kiwari, sabab manéhna nyumputkeun para nénjo-nénjo anu dikirimkeun ku Yosua pikeun nénjo-nénjo Yeriko. Jeung Yosua ngasumpah dina poé éta di hareupeun Gusti, nyebutkeun, Dikutuk éta lalaki anu bakal ngawangun deui kota éta; dina anak cikalna anjeunna bakal neundeun pondasina, jeung dina anak bungsuna anjeunna bakal masang gerbang-gerbangna. Jeung kitu Uzan ti Betel ngalakukeunana; dina Abiron anak cikalna anjeunna neundeun pondasina, jeung dina anak bungsuna anu salamet anjeunna masang gerbang-

gerbangna.

Jeung Gusti aya jeung Yosua, jeung ngaranna sumebar ka sakuliah nagri.

Jeung anak-anak Israél geus ngalakukeun kasalahan anu ageung, sarta aranjeunna nyokot pikeun dirina tina barang-barang anu dikhususkeun, sarta Achar anak Charmi anak Zambri anak Zara ti suku Yuda nyokot tina barang-barang anu dikhususkeun, sarta Gusti ambek kalayan murka ka anak-anak Israél.

Jeung Yosua ngutus sababaraha lalaki ka Ai, anu aya deukeut Betel, bari nyarios, Intip heula kota Ai éta. Jeung para lalaki indit ka luhur sarta ngintip Ai. Tuluy aranjeunna balik deui ka Yosua, sarta nyarios ka anjeunna, Ulah sakabéh rahayat indit ka luhur, tapi ngan kira-kira dua rébu atawa tilu rébu lalaki waé anu indit ka luhur pikeun ngepung kota éta. Ulah mawa sakabéh rahayat ka dinya, sabab musuhna saeutik. Jeung maranéhna naék kira-kira tilu rébu lalaki, sarta maranéhna kabur ti payuneun lalaki-lalaki Ai. Jeung lalaki-lalaki Ai maéhan tina maranéhna tilu puluh genep urang, sarta ngudag maranéhna ti gerbang, sarta naksir maranéhna ti turunan, sarta haté rahayat jadi sieun, sarta jadi saperti cai.

Jeung Yosua nyobek baju-bajuna, sarta Yosua murag kana taneuh nyanghareupan Gusti nepi ka soré, anjeunna jeung para sepuh Israél, sarta aranjeunna nempatkeun lebu kana sirahna. Jeung ceuk Yosua, Abdi nyuhunkeun, Gusti, naha Anjeun mawa meuntas abdi Anjeun jalma ieu ngaliwatan Yordan pikeun nyerahkeun anjeunna ka urang Amori pikeun ngancurkeun urang? Jeung lamun urang geus cicing jeung geus netep di gigireun Yordan. Jeung naon anu bakal kuring nyarios, saprak Israél geus ngabalikan beuheungna di hareupeun musuhna? Jeung geus ngadéngé urang Kanaan jeung sakabéh nu cicing di bumi éta, maranéhna bakal ngurilingan urang, jeung bakal ngancurkeun urang tina bumi, jeung naon anu bakal anjeun lakukeun pikeun ngaran anjeun nu gede?

Jeung ceuk Gusti ka Yosua, Bangkit, naha ieu anjeun geus ragrag kana beungeut anjeun? Rahayat geus dosa jeung ngalanggar perjanjian nu Kuring geus jieun ka maranéhna, sanggeus maok tina barang-barang suci, aranjeunna nempatkeun kana wadah-wadahna. Jeung anak-anak Israél moal tiasa tahan ngalawan musuh-musuhna, aranjeunna bakal ngabalikeun beuheung sateuacan musuh-musuhna, sabab aranjeunna geus jadi kutukan, Abdi moal deui aya jeung anjeun, upami anjeun henteu miceun kutukan ti antara anjeun. Geus bangkit, sucian jalma, jeung ceuk disucian isukan. Ieu hal nyebutkeun Gusti Allah Israel: nu dikutuk aya di anjeun, moal bisa nolak samémeh musuh anjeun, nepi ka anjeun miceun nu dikutuk tina anjeun. Jeung anjeun sadaya bakal dikumpulkeun isuk-isuk nurutkeun suku-suku, jeung suku nu bakal ditunjukkeun ku

Gusti, anjeun kudu mawa nurutkeun klan-klan, jeung klan nu bakal ditunjukkeun ku Gusti, anjeun kudu mawa nurutkeun imah, jeung imah nu bakal ditampi ku Gusti, anjeun kudu mawa nurutkeun lalaki. Jeung saha waé anu katémbongkeun, bakal diduruk dina seuneu, jeung sakabéh anu aya ka manéhna, sabab geus ngalanggar perjanjian Gusti, jeung geus ngalakukeun pelanggaran di Israél.

Jeung Yosua bangun isuk-isuk, sarta mawa rahayat nurutkeun suku-suku, sarta suku Yuda dipidangkeun. Jeung dibawa ka hareup nurutkeun klan-klan, jeung ditémbongkeun urang Zarai. Jeung dibawa ka hareup nurutkeun lalaki, Jeung Achar anak Zambri anak Zara ditémbongkeun.

Jeung ceuk Yosua ka Akhar, Pasihan kamulyaan dinten ieu ka Gusti Allah Israil, jeung ngaku dosana, sarta béjakeun ka abdi naon anu geus anjeun pigawé, ulah nyumputkeun ti abdi. Jeung Achar ngajawab ka Yosua, sarta ceuk, Sabenerna kuring geus dosa di hareupeun Gusti Allah Israil, kitu jeung kitu kuring geus ngalakukeunana. Kuring ningali dina rampasan hiji jubah alus anu rupa-rupa, dua ratus didrachma pérak, jeung hiji létah emas lima puluh didrachma, sanggeus mikiran éta kuring nyokot, jeung tingali éta disumputkeun dina tenda kuring, jeung pérak disumputkeun di handapeun éta. Jeung Yosua ngirim utusan, sarta aranjeunna lumpat ka tenda di kemah, sarta barang-barang ieu disumputkeun dina tendana, sarta pérak aya di handapeunana. Jeung aranjeunna mawa kaluar éta tina tenda, jeung dibawa ka Yosua jeung para sepuh Israél, sarta

disimpen éta di hareupeun Gusti.

Yosua nyandak Achar putra Zara, sarta mawa anjeunna ka lebak Achor, ogé putra-putrana, putri-putrina, anak sapi-sapi na, sato-sato beban na, sakabéh domba-domba na, tenda na, jeung sakabéh harta banda na, sarta sakabéh urang kalayan anjeunna, sarta mawa maranéhna ka Emekachor. Jeung ceuk Yosua ka Akhar, Naon anu geus anjeun ancurkeun ka urang? Gusti bakal ngancurkeun anjeun sapertos dinten ieu. Jeung sakabéh Israél ngalemparan anjeunna ku batu, sarta nangtungkeun tumpukan batu anu gedé pikeun anjeunna, sarta Gusti ngeureunkeun amarah murka-Na. Kusabab ieu, anjeunna ngaranan éta tempat Emek Achor nepi ka poé ieu.

□

Jeung ceuk Gusti ka Yosua, Ulah sieun, atawa ulah jadi pengecut. Candak jeung anjeun sakabéh lalaki prajurit, jeung sanggeus bangun naék ka Ai. Tingali, Kami geus masihan ka leungeun anjeun raja Ai, jeung taneuhna. Jeung anjeun bakal ngalakukeun ka Ai sapertos cara anjeun ngalakukeun ka Jericho jeung rajana, jeung rampasan sato-satona anjeun bakal ngarampas pikeun diri anjeun, tapi aturkeun panyergapan pikeun diri anjeun ka kota ti tukangeun.

Saterusna Yosua bangkit jeung sakabéh prajurit pikeun naék ka Ai. Yosua milih tilu puluh rébu lalaki anu kuat jeung gagah,

tuluy ngutus maranéhna peuting. Jeung maréntahkeun ka aranjeunna, nyarios, Anjeun ngintip di tukangeun kota, ulah jauh ti kota, jeung anjeun sadayana kudu siap. Jeung abdi sareng sadaya jalmi anu sareng abdi bakal ngadeukeutan ka kota, sareng bakal kajadian nalika pangeusi Ai kaluar pikeun nepungan urang, sakumaha anu kajantenan nembe, urang bakal kabur ti payuneunana. Jeung sakumaha aranjeunna kaluar sanggeus urang, urang bakal narik aranjeunna jauh ti kota, jeung aranjeunna bakal nyebutkeun, Ieu kabur ti hareupeun urang, cara nu sarua jeung sateuacanna. Tapi anjeun bakal naék ti tempat nyumputkeun, jeung bakal asup ka kota. Numutkeun kecap ieu, anjeun kudu ngalakukeunana. Tingali, kuring geus maréntahkeun ka anjeun. Yosua ngirimkeun aranjeunna, sarta aranjeunna indit ka tempat panyerangan, teras calik di antara Betel jeung Ai, di sisi kulon Ai.

Jeung geus hudang isuk-isuk Yosua dina énjing-énjing, nganjang ka rahayat, jeung maranéhna naék, anjeunna jeung para sesepuh, di hareupeun rahayat ka Ai. Jeung sakabéh prajurit jeung anjeunna naék, sarta bari leumpang aranjeunna sumping ka hareupeun kota ti wétan. Jeung penyergapan kota ti laut, Jeung kajadian nalika raja Ai ningali, anjeunna buru-buru kaluar pikeun nepungan aranjeunna langsung ka perang, anjeunna jeung sakabéh rahayat anu jeung anjeunna, jeung anjeunna henteu terang yén aya panyergapan pikeun anjeunna di tukangeun kota. Jeung nempo, Yosua jeung Israil mundur ti hareupeun maranéhna. Jeung aranjeunna ngudag sanggeus putra-putra Israél, jeung aranjeunna sorangan undur ti kota.

Teu aya saurang ogé anu ditinggalkeun di Ai, anu henteu ngudag Israél, sareng aranjeunna ninggalkeun kota dina kaayaan kabuka, sareng ngudag Israél.

Jeung ceuk Gusti ka Yosua, Bentangkeun leungeun anjeun dina tumbak anu aya dina leungeun anjeun ka kota, sabab kana leungeun anjeun geus dipasrahkeun éta, jeung nu nyumputkeun bakal bangkit gancang ti tempat maranéhanana. Jeung Yosua bentangkeun leungeunna, tumbak ka kota. Jeung pasukan panyerangan bangun gancang tina tempatna, tuluy kaluar nalika anjeunna ngacungkeun leungeunna, tuluy asup ka kota jeung ngarebut éta, tuluy buru-buru ngaduruk kota ku seuneu. Jeung sanggeus ningali ka tukang, para pangeusi Ai ningali haseup naék ti kota ka langit, jeung aranjeunna henteu deui gaduh tempat pikeun kabur ka dieu atawa ka ditu. Yosua sareng sakumna Israél ningali yén pasukan panyerangan parantos ngarebut kota éta, sareng yén haseup ti kota éta naék ka langit, teras aranjeunna malik balik sareng nyerang lalaki-lalaki Ai. Jeung maranéhna kaluar tina kota pikeun nepungan, sarta maranéhna dikepung di antara pasukan, ieu ti dieu jeung ieu ti dieu, sarta maranéhna nyerang aranjeunna nepi ka teu aya anu salamet jeung lolos ti aranjeunna. Jeung raja Ai ditéwak hirup-hirup, tuluy dibawa ka Yosua.

Jeung nalika anak-anak Israél eureun maéhan sadaya jalma anu aya di Ai, jeung anu aya di sawah-sawah, jeung di gunung dina turunan, dimana aranjeunna ngudag aranjeunna ti dinya nepi ka tungtung, maka Yosua balik ka Ai, jeung neunggeul eta ku

pedang. Jeung jumlah jalma anu tiwas dina poé éta ti lalaki nepi ka awéwé, dua belas rébu, nyaéta sakabéh pangeusi Ai. Iwal ti barang rampasan anu aya di jero kota, sadayana anu dijarah ku anak-anak Israél pikeun dirina sorangan nurutkeun paréntah Gusti, sakumaha anu diparéntahkeun Gusti ka Yosua.

Jeung Yosua ngaduruk kota dina seuneu, ngajadikeun éta gundukan anu teu dicicingan pikeun salawasna dugi ka poé ieu. Jeung raja ti Ai digantung dina tangkal dua cabang, sarta anjeunna aya dina tangkal dugi ka soré. Nalika panonpoé surup, Yosua maréntahkeun, sarta aranjeunna nurunkeun awakna tina tangkal, teras ngalungkeun kana liang. Aranjeunna nangtungkeun tumpukan batu pikeun anjeunna, dugi ka poé ieu.

□

Sakumaha tapi aranjeunna ngadéngé, raja-raja urang Amori anu aya di saluareun Yordan, anu aya di pagunungan, jeung anu aya di dataran, jeung anu aya di sakabéh wewengkon basisir laut gedé, jeung anu aya di Antilébanon, jeung urang Het, jeung urang Kanaan, jeung urang Feris, jeung urang Hewi, jeung urang Amori, jeung urang Girgasi, jeung urang Yebus,

Maranéhna sadayana datang babarengan pikeun perang ngalawan Yosua jeung Israél.

Jeung jalma-jalma anu cicing di Gibeon ngadéngé sadaya naon anu geus dipigawé ku Gusti ka Jericho jeung ka Ai. Jeung aranjeunna ngalakukeun kalayan tipu daya, sanggeus datang aranjeunna nyayagikeun diri jeung nyiapkeun diri, sanggeus nyokot karung goni kuna kana taktak maranéhanana, jeung kantong anggur kuna anu geus dirobek jeung geus diikat. Jeung bagian kerung tina sapatu maranéhanana, jeung sandal maranéhanana geus heubeul jeung ditambal dina suku maranéhanana, jeung papakéan maranéhanana geus kolot di awakna, jeung roti maranéhanana pikeun bekel geus garing jeung kapang jeung remuk.

Jeung aranjeunna sumping ka Yosua kana kemah Israel di Gilgal, sarta aranjeunna nyarios ka Yosua jeung Israel, Ti tanah anu jauh kami geus datang, jeung ayeuna jieun perjangjian sareng kami. Jeung ceuk anak-anak Israél ka urang Hiwi, Tingali, ulah di deukeut abdi anjeun cicing, kumaha abdi tiasa nyieun perjangjian jeung anjeun? Jeung aranjeunna nyarios ka Yosua, Kami téh abdi-abdi anjeun. Jeung Yosua nyarios ka aranjeunna, Ti mana anjeun asalna, jeung ti mana anjeun geus datang? Jeung ceuk maranéhna, Ti bumi anu jauh pisan geus datang abdi-abdi anjeun dina ngaran Gusti Allah anjeun, sabab kami geus ngadéngé ngaran anjeunna, jeung sagala rupa nu dipigawé anjeunna di Mesir, Jeung sakabéh anu anjeunna pigawé ka raja-raja urang Amori, anu aya di sabeulah walungan Yordan, ka Sihon raja urang Amori, jeung ka Og raja Basan, anu cicing di Astarot jeung di Edrei. Sanggeus ngadéngé, sepuh urang jeung sadaya nu nyicingan taneuh urang nyarios ka

urang, Candak bekel pikeun jalan, indit ka pasamoan maranéhna, jeung nyarios ka maranéhna, Kami abdi anjeun, ayeuna jieun perjangjian ka urang. Ieu roti-roti, haneut urang nyayagikeun aranjeunna dina poé nu urang kaluar pikeun datang ka anjeun, tapi ayeuna geus garing jeung geus jadi baweuneun. Jeung ieu kantong kulit anggur anu urang eusian bari anyar, ayeuna geus beubeulahan, jeung baju urang sarta sendal urang geus rongkah pisan kusabab jalan anu jauh pisan.

Jeung para pamingpin nyandak tina bekel maranéhanana, sarta aranjeunna henteu nanya ka Gusti. Jeung Yosua nyieun karapihan ka aranjeunna, sarta dijieun perjangjian ka aranjeunna pikeun nyalametkeun aranjeunna, sarta para pangawasa jamaah sumpah ka aranjeunna.

Sanggeus tilu poé ti saprak nyieun perjangjian jeung aranjeunna, maranéhna ngadéngé yén jalma-jalma éta sabenerna cicing di deukeut aranjeunna. Anak-anak Israél indit, tuluy sumping ka kota-kota maranéhanana. Kota-kota maranéhanana nyaéta Gabaon, Kefira, Bérot, jeung kota-kota Iarin. Jeung putra-putra Israél henteu perang ka aranjeunna, sabab sadaya pamingpin geus sumpah ka aranjeunna ku ngaran Gusti, Allah Israél, jeung sakabéh jamaah ngadumel ka para pamingpin.

Jeung ceuk para pamingpin ka sakabéh jamaah, Urang geus sumpah ka maranéhna ku ngaran Gusti Allah Israél, jeung ayeuna urang teu bisa nyabak maranéhna. Ieu anu bakal urang

lakukeun: urang bakal nangkep aranjeunna hirup-hirup jeung ngajaga aranjeunna, sangkan teu aya amarah ka urang kusabab sumpah anu geus urang ucapkeun ka aranjeunna. Maranéhna bakal hirup, jeung bakal jadi tukang motong kai jeung tukang mawa cai pikeun sakabéh jamaah, sakumaha geus disarios ku para pangawasa ka maranéhna.

Jeung Yosua ngumpulkeun aranjeunna, sarta ceuk ka aranjeunna, Naha anjeun nipu kuring ku nyebutkeun, Urang jauh pisan ti anjeun, padahal anjeun téh tatangga anu cicing di antara urang? Jeung ayeuna anjeun dikutuk, moal lirén ti anjeun budak, atawa tukang motong kai, atawa tukang mawa cai pikeun abdi jeung pikeun Allah abdi. Jeung aranjeunna ngajawab ka Yosua, nyarios, Eta geus dilaporkeun ka urang sabaraha anu dititah Gusti Allah anjeun ka Musa hamba-Na, pikeun méré ka anjeun tanah ieu, jeung ngancurkeun urang jeung sadaya nu nyicingan di dinya tina hareupeun anjeun, jeung urang sieun pisan ngeunaan jiwa urang tina hareupeun anjeun, jeung urang ngalakukeun perkara ieu. Jeung ayeuna tingali, urang tunduk ka anjeun, sakumaha pikaresepeun ka anjeun jeung sakumaha sigana ka anjeun, pigawe ka urang.

Jeung aranjeunna ngalakukeun ka aranjeunna kitu, sarta Yosua nyalametkeun aranjeunna dina poé éta tina panangan putra-putra Israél, sarta aranjeunna henteu maéhan aranjeunna. Jeung Yosua ngangkat aranjeunna dina dinten éta jadi tukang motong kai jeung tukang mawa cai pikeun sakabéh jamaah, jeung pikeun altar Allah. Kusabab ieu, nu cicing di Gibeon jadi

tukang motong kai jeung tukang mawa cai pikeun altar Allah nepi ka dinten kiwari, jeung pikeun tempat nu bakal dipilih ku Gusti.

□□

Nalika Adonibezek raja Yerusalem ngadéngé yén Yosua geus ngarebut Ai jeung ngancurkeun sagemblengna, sakumaha cara maranéhna ngalakukeun ka Yeriko jeung rajana, kitu ogé maranéhna ngalakukeun ka Ai jeung rajana, sarta yén pangeusi Gibeon geus nyerah ka Yosua jeung ka Israél. Jeung aranjeunna sieun pisan ka aranjeunna, sabab anjeunna terang yén Gibeon téh kota gedé, saperti salah sahiji kota karajaan, jeung sakabéh lalaki di dinya kuat. Jeung Adonibezek raja Yerusalem ngirim utusan ka Elam raja Hebron, ka Pidon raja Jarmuth, ka Jephtha raja Lachish, jeung ka Dabir raja Odollam, nyarios, Hayu datang, naék ka kuring, jeung tulung kuring, sarta hayu urang perang ngalawan Gibeon, sabab maranéhna geus membelot ka Yosua jeung ka bani Israél. Jeung naék lima raja urang Jebus, nyaéta raja Yerusalem, raja Hebron, raja Hierimouth, raja Lakhis, jeung raja Odollam, maranéhna jeung sakabéh rahayatna. Tuluy maranéhna ngurilingan Gibeon sarta ngepung éta.

Jeung aranjeunna ngirim, nu cicing di Gibeon, ka Yosua kana camp Israel di Gilgal, nyebutkeun, Ulah anjeun ngocok leungeun anjeun tina budak anjeun, naek ka urang gancang, jeung tulung urang, jeung nyalametkeun urang, sabab dikumpulkeun aya

dina urang sakabeh raja-raja Amori, nu cicing di gunung. Jeung Yosua indit ka luhur ti Gilgal, anjeunna jeung sakabéh prajurit nu aya jeung anjeunna, sakabéh jalma nu kuat dina kakuatan.

Jeung ceuk Gusti ka Yosua, Ulah sieun ka aranjeunna, sabab kana leungeun anjeun geus Kami pasrahkeun aranjeunna. Moal aya saurang ogé ti aranjeunna anu bakal ditinggalkeun sateuacan anjeun.

Sareng sabab Yosua datang ka aranjeunna ngadadak, sapeuting-peuting anjeunna leumpang ti Gilgal. Jeung Gusti ngabingungkeun aranjeunna ti hareupeun anak-anak Israél, jeung Gusti naksir aranjeunna ku naksir anu gedé di Gibeon, jeung ngudag aranjeunna ngaliwatan jalan naékna Bet Horon, jeung neunggeul aranjeunna nepi ka Azéka jeung nepi ka Makéda. Dina waktu aranjeunna kabur ti payuneun putra-putra Israél dina turunan Horonein, Gusti ngalungkeun ka aranjeunna batu-batu hujan és ti langit nepi ka Azékah, jeung anu maot kusabab batu-batu hujan és leuwih loba tibatan anu dipaéhan ku putra-putra Israél ku pedang dina perang.

Lajeng Yosua nyarios ka Gusti, dina poé nalika Allah nyerahkeun urang Amori kana kakawasaan Israél, nalika anjeunna naksir aranjeunna di Gibeon, sareng aranjeunna ditaksir ti payuneun putra-putra Israél, sareng Yosua nyarios, Hayu panonpoé nangtung di Gibeon, sareng bulan di jurang Ailon. Jeung nangtung panonpoé jeung bulan dina nangtung, nepi ka Allah ngabéla musuh-musuh maranéhanana, jeung

nangtung panonpoé di tengah langit, henteu maju ka kulon nepi ka ahir poé hiji. Jeung teu aya poé saperti kitu, boh samémehna boh panungtungna, nepi ka Allah ngadéngékeun manusa, sabab Gusti perang babarengan jeung Israél.

Jeung lima raja ieu kabur, sarta nyumput kana guha nu aya di Makeda. Jeung dilaporkeun ka Yosua, nyebutkeun, Geus kapanggih lima raja nu nyumput dina guha di Makeda. Jeung ceuk Yosua, Gulung batu-batu kana sungut guha, jeung angkat lalaki pikeun ngajaga maranehna. Anjeun tapi ulah cicing, terus ngudag musuh anjeun, jeung rebut penjaga tukang maranéhanana, jeung ulah ngidinan maranéhanana asup kana kota-kota maranéhanana, sabab Gusti Allah urang geus nyerahkeun maranéhanana kana leungeun urang. Jeung éta kajadian nalika Yosua jeung sakabéh putra Israél eureun neunggeul aranjeunna ku neunggeul anu gedé pisan nepi ka tungtung, jeung nu salamet disalametkeun ka kota-kota anu bénténg.

Jeung sakabéh jalma balik deui ka Yosua ka Makéda kalayan salamet, jeung teu aya saurang ogé ti urang Israél anu ngagerem ku létahna.

Jeung ceuk Yosua, Buka éta guha, jeung bawa kaluar lima raja ieu ti jero éta guha. Jeung aranjeunna mawa kaluar lima raja ti jero guha, nyaéta raja Yerusalem, raja Hebron, raja Yerimut, raja Lakis, jeung raja Odolam. Jeung saprak aranjeunna dibawa kaluar ka arah Yosua, Yosua ngumpulkeun sakabéh Israél jeung

para pamimpin perang anu ngiringan anjeunna, nyarios ka aranjeunna, Maju ka hareup jeung tempatkeun suku anjeun kana beuheung aranjeunna. Sanggeus ngadeukeutan, aranjeunna nempatkeun suku-sukuna kana beuheung aranjeunna. Jeung ceuk Yosua ka aranjeunna, Ulah sieun ka aranjeunna, atawa ulah gentar, jadi wani jeung jadi kuat, sabab kitu bakal dipigawé ku Gusti ka sakabéh musuh anjeun, anu anjeun perang ngalawan aranjeunna. Jeung Yosua maéhan aranjeunna, sarta ngagantung aranjeunna kana lima kai, sarta aranjeunna digantung dina kai-kai éta nepi ka soré. Jeung éta kajadian nalika panonpoé surup, Yosua maréntahkeun, sarta aranjeunna nurunkeun aranjeunna tina kai, sarta ngalungkeun aranjeunna kana guha tempat aranjeunna kungsi ngungsi, sarta ngagulingkeun batu-batu kana guha nepi ka poé ieu.

Jeung éta Makéda aranjeunna ngarebut dina poé éta, jeung aranjeunna maehan éta ku pedang, jeung aranjeunna ngancurkeun sagemblengna unggal mahluk hirup nu aya di dinya, jeung teu aya saurang ogé nu ditinggalkeun disalametkeun atawa lolos, jeung aranjeunna ngalakukeun ka raja Makéda, cara nu sarua aranjeunna ngalakukeun ka raja Yerikho.

Jeung Yosua indit jauh jeung sakabéh Israél kalawan anjeunna ti Makéda ka Lebna, sarta dikepung Lebna. Sareng Gusti nyerahkeun éta ka leungeun Israél, sareng aranjeunna ngarebut éta, sareng rajana, sareng maéhan éta ku sungut pedang, sareng sakabéh anu hirup di dinya, sareng teu aya anu tinggaleun di

dinya anu salamet atanapi kabur, sareng aranjeunna ngalakukeun ka rajana, sapertos anu aranjeunna lakukeun ka raja Yerikho.

Jeung Yosua indit jauh jeung sakabéh Israél kalawan anjeunna ti Lebna ka Lakis, sarta dikepung éta. Jeung Gusti nyerahkeun Lachish kana leungeun Israel. Jeung maranéhna ngarebut eta dina poé kadua, jeung maéhan eta ku pedang, jeung ngancurkeun eta, cara nu sarua maranéhna dipigawé ka Libnah. Harita Elam raja Gezer naék pikeun mantuan ka Lachish, jeung Yosua neunggeul anjeunna ku pedang, jeung rahayatna, nepi ka teu aya nu salamet atawa lolos ti maranéhanana.

Jeung Yosua indit jeung sakabéh Israél jeung anjeunna ti Lakhis ka Odolam, dikepung éta jeung nyerang éta. Jeung Gusti nyerahkeun éta kana kakawasaan Israél, sarta ngarebut éta dina poé éta, sarta maehan éta ku pedang, sarta maéhan sakabéh mahluk hirup dina karuksakan, sakumaha anu dipigawé ka Lachish.

Jeung Yosua indit jauh jeung sakabéh Israél kalawan anjeunna ka Hébron, sarta dikepung éta. Jeung maranéhna nyerang éta ku sungut pedang, jeung unggal mahluk nu hirup sabaraha anu aya di dinya, teu aya anu salamet, cara nu sarua maranéhna lakukeun ka Odollam, maranéhna ngancurkeun éta sagemblengna, jeung sagala anu aya di dinya.

□□□

Jeung Yosua balik jeung sakabéh Israil ka Dabir, sarta sanggeus ngepung éta, Maranéhna ngarebut éta, jeung rajana, jeung désa-désana, sarta nyerang éta ku pedang, jeung ngancurkeun éta sagemblengna, jeung unggal mahluk hirup di dinya, sarta henteu ninggalkeun saurang ogé anu salamet, sakumaha anu dipilampah ka Hebron jeung rajana, kitu ogé dipilampah ka Debir jeung rajana.

Jeung Yosua nyerang sakabéh tanah pagunungan, jeung Negeb, jeung dataran, jeung Asedoth, jeung raja-raja na, teu aya anu ditinggalkeun salamet ti aranjeunna, jeung sakabéh mahluk hirup anu napas dimusnahkeun, sakumaha cara anu dititahkeun ku Gusti Allah Israél. Ti Kadés Barnéa nepi ka Gaza, sadaya Gosém nepi ka Gibeon. Jeung sakabéh raja-raja maranéhanana, jeung taneuh maranéhanana ditalukan ku Yosua sakaligus, sabab Gusti Allah Israél perang pikeun Israél.

□□

Sakumaha tapi anjeunna ngadéngé Iabis raja Asor, anjeunna ngirim ka Iobab raja Maron, jeung ka raja Symoon, jeung ka raja Aziph, jeung ka raja-raja anu aya di Sidon anu agung, ka pagunungan jeung ka Arabah sabalikna Keneroth, jeung ka dataran, jeung ka Phenaeddor, Jeung ka urang Kanaan anu di basisir ti wétan, jeung ka urang Amori anu di basisir, jeung urang Hiti, jeung urang Perizi, jeung urang Jebusi anu di gunung, jeung urang Hiwi, jeung anu di handapeun Gunung

Hermon ka taneuh Massyma. Jeung maranéhna kaluar jeung raja-raja maranéhna kalayan maranéhna, kawas keusik laut dina jumlahna, jeung kuda-kuda jeung kareta-kareta anu loba pisan. Jeung sakabéh raja-raja éta ngumpul babarengan sarta datang ka hiji tempat, tuluy camped di cai Maron pikeun perang ngalawan Israél.

Jeung ceuk Gusti ka Yosua, Ulah sieun ti payuneun maranéhna, sabab isukan dina waktu ieu Kami bakal nyerahkeun maranéhna geus kaéléhkeun di hareupeun Israél, kuda-kuda maranéhna kudu dipotong uratna, jeung kareta perang maranéhna kudu diduruk ku seuneu. Jeung sumping Yosua jeung sakabéh prajurit kana aranjeunna di cai Maron sacara ngadadak, sarta nyerang aranjeunna di pagunungan. Gusti nyerahkeun aranjeunna kana kakawasaan Israél, jeung bari neunggeul aranjeunna, ngudag nepi ka Sidon nu gedé, nepi ka Maseron, jeung nepi ka dataran Massoch di wétan, sarta neunggeul aranjeunna nepi ka teu aya nu salamet ti maranéhanana. Jeung Yosua ngalakukeun ka aranjeunna cara nu dititahkeun ku Gusti ka manéhna, kuda-kuda maranéhanana dipotong uratna, jeung kareta-kareta maranéhanana diduruk ku seuneu.

Jeung Yosua balik dina waktu éta, sarta ngarebut Hazor jeung rajana, sabab Hazor baheula maréntah sakabéh karajaan ieu. Jeung aranjeunna maéhan unggal mahluk hirup di dinya ku pedang, jeung ngancurkeun sadayana, jeung teu aya saurang ogé anu ditinggalkeun di dinya, jeung Hazor aranjeunna

ngaduruk ku seuneu. Jeung sakabéh kota-kota tina karajaan-karajaan, jeung raja-raja maranéhanana, Yosua nyokot, jeung maéhan maranéhanana ku pedang, jeung musnah sagemblengna maranéhanana, sakumaha cara Musa hamba Gusti paréntah. Tapi sadaya kota anu dikuatkeun henteu dibakar ku Israil, iwal Asor wungkul anu dibakar ku Israil. Jeung sakabéh rampog perang éta dijarah ku anak-anak Israél pikeun sorangan, tapi aranjeunna sadayana dibasmi ku mata pedang, nepi ka ngancurkeun aranjeunna, henteu ninggalkeun ti aranjeunna nanaon anu napas. Cara anu dititah Gusti ka Musa abdi-Na, sareng Musa ogé maréntahkeun ka Yosua, sareng kitu dilakukeun ku Yosua. Anjeunna henteu ngalanggar nanaon tina sadaya anu dititahkeun Musa ka anjeunna.

Jeung Yosua nyokot sakabéh taneuh pagunungan, jeung sakabéh taneuh Negeb, jeung sakabéh taneuh Gosén, jeung dataran, jeung ka kulon, jeung gunung Israél, jeung nu handap. nu ka arah gunung ti gunung Chelcha, jeung nu naék ka Seir, jeung nepi ka Balagad, jeung dataran Lebanon handapeun gunung Hermon, jeung sakabéh raja-raja maranéhanana dicandak, diancurkeun, jeung dipaéhan. Jeung Yosua perang ka raja-raja ieu salila sababaraha poé.

Jeung henteu aya kota anu henteu dicandak ku Israil, sadayana dicandak dina perang. Éta kusabab ku Gusti jadi nguatkeun haté maranéhna pikeun papanggih dina perang ngalawan Israél, sangkan maranéhna ancur, supaya henteu dipasihan ka maranéhna welas asih, tapi sangkan maranéhna ancur,

sakumaha anu diomongkeun Gusti ka Musa.

Dina waktu éta, Yosua sumping jeung ngancurkeun bangsa Anakim ti wewengkon pagunungan, ti Hebron, ti Debir, ti Anaboth, jeung ti sakuliah Yuda kalawan kota-kotana, Yosua ngancurkeun aranjeunna. Henteu aya sésana ti urang Anakim di kalangan urang Israél, iwal di Gaza, di Gath, jeung di Ashdod masih aya sésana.

Jeung Yosua nyokot sakabéh éta taneuh, sakumaha Gusti paréntah ka Musa, jeung Yosua masihan éta ka Israél jadi warisan nurutkeun ngabagi suku-suku maranéhanana, jeung éta taneuh eureun ti perang.

□□

Jeung ieu-ieu raja-raja ti bumi, anu dipaéhan ku putra-putra Israél, sarta diwariskeun tanah maranéhanana di saluareun Yordén ti panonpoé wétan, ti lebak Arnon nepi ka gunung Hermon, jeung sakabéh tanah Arabah ti wétan. Sihon raja urang Amori, anu cicing di Heshbon, maréntah ti Arnon anu aya di lebak nurutkeun bagian lebak éta, jeung satengah Gilead nepi ka Jabbok, wates anak-anak Ammon. Jeung Arab nepi ka Laut Chinnereth di wétan, jeung nepi ka Laut Arab, nyaéta Laut Uyah, ti wétan ngaliwatan jalan ka Beth-jeshimoth, ti Teman anu aya di handapeun Asedoth Phasga. Jeung Og raja Bashan téh ditinggalkeun tina para raksasa, anu cicing di Ashtaroth jeung di

Edrei. Pamaréntah ti Gunung Hermon jeung ti Secchai, jeung sakabéh Bashan nepi ka wates Gergesi, jeung Machi, jeung satengah Gilead wates Sihon raja Heshbon. Musa abdi Gusti jeung putra-putra Israil ngéléhkeun aranjeunna, jeung Musa masihan éta salaku warisan ka Ruben, jeung ka Gad, jeung ka satengah suku Manasseh.

Jeung ieu raja-raja ti urang Amori, anu dipaehan ku Yosua jeung putra-putra Israél di sabeulah wétan Yordan ti laut Balagad di dataran Libanon, nepi ka gunung Chelcha anu naék ka Seir, jeung Yosua masihan éta ka suku-suku Israél pikeun ngawariskeun nurutkeun bagian warisan maranéhanana, Di gunung, di dataran, di Arab, di Asedoth, di gurun, jeung di Negeb, nyaéta urang Het, urang Amori, urang Kanaan, urang Feris, urang Hewi, jeung urang Yebus.

Raja Yerikho, sareng raja Ai, anu aya caket Betel, Raja Yerusalem, raja Hebron, raja Jarmuth, raja Lachish, Raja Porch, raja Gezer, Raja Debir, raja Gader, raja Hermath, raja Ader, Raja Lebna, raja Odollam, Raja indit, Raja Taphout, raja Opher, raja Ophek ti Arok, Raja Asom, raja Symoon, raja Mambroth, raja Aziph, Raja Kadesh, raja Zahhak, Raja Maredoth, raja Iekom ti Karmel, Raja Odollam ti Pheneador, raja Gei ti Galilea, raja Tirzah, sadayana ieu raja dua puluh salapan.

□□

Jeung Yosua geus sepuh, maju dina umur, sarta Gusti nyarios ka Yosua, Anjeun geus maju dina umur, sarta taneuh anu sésana masih loba pikeun diwariskeun. Jeung ieu tanah anu ditinggalkeun, wates-wates urang Filistin, urang Gesiri, jeung urang Kanaan, Ti wewengkon anu teu dicicingan anu aya di hareupeun Mesir nepi ka wates-wates Ekron di kénca urang Kanaan, diitung kana lima satrapi urang Filistin, nyaéta urang Gaza, jeung urang Asdod, jeung urang Askelon, jeung urang Gat, jeung urang Ekron, jeung urang Euaion, Ti Teman sareng sakabéh tanah Kanaan sateuacan Gaza, sareng urang Sidon nepi ka Afek, nepi ka wates-wates urang Amori, jeung sakabéh tanah Galiath urang Filistin, jeung sakabéh Libanon ti wétan panonpoé ti Gilgal handapeun Gunung Hermon nepi ka lawang Hamath, Sadaya nu cicing di pagunungan ti Libanon dugi ka Maserét Memphomaim. Sadaya urang Sidon, abdi bakal ngancurkeun aranjeunna ti payuneun Israél, tapi bagikeun éta ku undian ka Israél, sakumaha cara anu abdi paréntahkeun ka anjeun.

Jeung ayeuna bagikeun tanah ieu jadi warisan ka salapan suku, jeung ka satengah suku Manasseh. Ti Walungan Yordan nepi ka Laut Gedé ka arah kulon panonpoé anjeun kudu masihan eta, Laut Gedé bakal jadi watesna. Ka dua suku, jeung ka satengah suku Manasseh, ka Reuben, jeung ka Gad, Musa masihan di saluareun Jordan numutkeun wetan panonpoé. Musa, budak Gusti, geus masihan ka anjeunna. Ti Aroer, anu aya dina sisi walungan Arnon, jeung kota anu aya di tengah lebak, jeung sakabéh Misor ti Medeba. Sadaya kota-kota Sihon raja urang

Amori, anu maréntah di Heshbon dugi ka wates-wates putra Amon, Jeung Galaaditis, jeung wates-wates Gesiri, jeung Maachathite, unggal gunung Hermon, jeung sakabéh Basanitis nepi ka Acha. Sadaya karajaan Og di Basan, anu anjeunna maréntah di Astarot sareng di Edrei. Ieu ditinggalkeun tina para raksasa, sareng Musa nyerang anjeunna sareng ngancurkeun. Jeung anak-anak Israil henteu ngancurkeun urang Gesiri, urang Machati, jeung urang Kanaan, sarta raja Gesiri jeung urang Machati cicing di antara anak-anak Israil nepi ka poé ayeuna.

Iwal ti suku Lewi henteu dipasihan warisan, Gusti Allah Israél, ieu warisan maranéhanana, sakumaha ceuk ka maranéhanana Gusti. Jeung ieu téh pangbagian nu dibagi ku Musa ka anak-anak Israél di Araboth Moab, di sabeulah peuntas Yordan, nurutkeun Yerikho.

Jeung Musa masihan ka suku Ruben nurutkeun klan-klan maranéhna. Jeung wates-watesna ti Aroer, anu aya di hareupeun lebak Arnon, jeung kota anu aya di lebak Arnon, jeung sakabéh Misor, dugi ka Heshbon, jeung sakabéh kota-kota anu aya di Misor, jeung Daibon, jeung Bamoth Baal, jeung imah Meelboth jeung Bashan, jeung Bamoth, jeung Mephaath, jeung Kiriathaim, jeung Sebama, jeung Serada, jeung Sion di gunung Enab, jeung Beth Peor, jeung Asedoth Phasga, jeung Baiththaseinoth, jeung sakabéh kota-kota di Misor, jeung sakabéh karajaan Sihon raja urang Amorit, anu dipaehan ku Musa, anjeunna jeung para pamingpin Midian, jeung Evi, jeung Rekem, jeung Zur, jeung Hur, jeung Reba pangawasa anu tiwas

di Sion, jeung para pangeusi Sion.

Jeung Balaam anak Beor, tukang nujum, aranjeunna maéhan dina perang.

Jadi wates-wates Ruben nyaéta Yordan minangka watesna, ieu warisan putra-putra Ruben nurutkeun klan-klan maranéhna, kota-kota maranéhna jeung tegalan-tegalan maranéhna.

Musa masihan ka putra-putra Gad nurutkeun klan-klan maranéhna. Jeung janten wates-watesna nyaéta Jazer, sakabéh kota-kota Gilead, jeung satengah tanah anak-anak Ammon nepi ka Arabah, anu aya di hareupeun Arad. Jeung ti Heshbon nepi ka Araboth numutkeun Mizpah, jeung Botanim, jeung Maan nepi ka wates-wates Daibon. Jeung Enadom jeung Othargai jeung Bainthanabra jeung Sokchotha jeung Saphan, jeung karajaan sésana Sihon raja Heshbon, jeung Walungan Yordan bakal jadi wates nepi ka bagian Laut Chinnereth di saluareun Walungan Yordan ti wétan. Ieu warisan putra-putra Gad nurutkeun klan-klan maranéhna jeung nurutkeun kota-kota maranéhna. Nurutkeun klan-klan maranéhna, beuheung bakal balik samémèh musuh-musuh maranéhna, sabab geus kajadian nurutkeun klan-klan maranéhna kota-kota maranéhna jeung tegalan-tegalan maranéhna.

Jeung Musa masihan ka satengah suku Manasseh nurutkeun klan-klan maranéhanana. Jeung janten wates-wates maranéhna ti Maan, jeung sakabéh karajaan Basan, jeung sakabéh karajaan

Og raja ti Basan, jeung sakabéh kampung-kampung Jair anu aya di Basan, genep puluh kota. Jeung satengah ti Gilead, jeung di Ashtaroth, jeung di Edrei, kota-kota karajaan Og di Bashan, ka putra-putra Machir putra-putra Manasseh, jeung ka satengah putra Machir putra-putra Manasseh, nurutkeun klan-klan maranéhna. Ieu jalma-jalma anu diwariskeun ku Musa di saluareun Yordan, di Araboth Moab, di saluareun Yordan, di wétan Yeriko.

□□

Jeung ieu jalma-jalma anu ngabagi warisan ka anak-anak Israél di tanah Kanaan, anu ka maranéhna dibagi warisan ku Éléazar imam, jeung Yosua anak Nun, jeung pamingpin kulawarga suku-suku anak-anak Israél. Nurutkeun undian aranjeunna nampi warisan, sakumaha anu dititahkeun ku Gusti ngaliwatan Yosua ka salapan suku, jeung ka satengah suku. ti saluareun Jordan. Jeung ka urang Lewit henteu masihan warisan di antara aranjeunna, Sabab anak-anak Yusup téh aya dua suku, nyaéta Manasé jeung Efraim, sarta urang Lewi henteu dibéré bagian dina tanah, ngan ukur kota-kota pikeun cicing, jeung tempat-tempat anu dipisahkeun pikeun ingon-ingon maranéhanana. Cara nu dititah ku Gusti ka Musa, kitu ogé dilakukeun ku anak-anak Israél, sarta aranjeunna ngabagi tanah éta.

Jeung anak-anak Yuda ngadeukeutan ka Yosua di Gilgal, sarta Kaleb anak Yefune nu Kenizit nyarios ka anjeunna, Anjeun

terang kecap nu diucapkeun ku Gusti ka Musa, jalma Allah, ngeunaan kuring jeung anjeun di Kades Barnea. Opat puluh taun umur kuring nalika Musa hamba Allah ngirim kuring ti Kadesh Barnea pikeun ngintip tanah, jeung kuring ngajawab ka anjeunna kecap nurutkeun pikiranna. Dulur-dulur kuring anu geus naék jeung kuring maranéhna ngarobah haté rahayat, tapi kuring ditangtukeun pinuh pikeun nuturkeun ka Gusti Allah kuring. Jeung Musa sumpah dina poé éta, nyebutkeun, Tanah anu anjeun tapak éta, bakal jadi warisan ka anjeun jeung ka barudak anjeun salawasna, sabab anjeun geus bakti nuturkeun Gusti Allah urang. Jeung ayeuna Gusti geus nyayogikeun kuring sakumaha anu ceuk, ieu taun kaopat puluh lima, ti saprak Gusti nyarios kecap ieu ka Musa, jeung Israél indit di gurun, jeung ayeuna tingali abdi dinten ieu umur dalapan puluh lima taun, Kuring masih kuat kiwari, saperti nalika Musa ngirimkeun kuring; kitu ogé kuring kuat ayeuna pikeun kaluar jeung asup kana perang. Jeung ayeuna abdi naroskeun ka anjeun gunung ieu, sakumaha ceuk Gusti dina dinten éta, sabab anjeun parantos ngadéngé kecap ieu dina dinten éta. Ayeuna tapi urang Anakim aya di dinya, kota-kota anu dikuatkeun jeung gedé. Upami kituna Gusti sareng abdi, abdi bakal ngancurkeun aranjeunna, sakumaha ceuk Gusti ka abdi.

Jeung Yosua ngaberkahan anjeunna, sarta masihan Hebron ka Kaleb putra Yefune putra Kenas salaku warisan. Kusabab ieu, Hebron jadi milik Kaleb putra Yefune urang Kenizit salaku warisan nepi ka poé ieu, sabab anjeunna geus nuturkeun paréntah Gusti Allah Israél. Nami Hebron sateuacanna nyaéta

kota Argob, ibu kota urang Anakim ieu, sareng tanah éta eureun tina perang.

□□

Jeung janten éta wates suku Yuda nurutkeun klan-klan maranéhna, ti wates Idumea, ti gurun Sin nepi ka Kadés ka arah Kidul.

Jeung éta wates-watesna ti Kidul nepi ka bagian laut uyah ti lamping nu nuju ka Kidul. Jeung ngaliwat sabalikna naékna Akrabin, jeung ngurilingan Sena, jeung naék ti Kidul kana Kadés Barnéa, jeung kaluar Hésron, jeung naék kana Adar, jeung kaluar ka kulon Kadés, Jeung kaluar ka Salmona, jeung ngaliwatan nepi ka lebak Mesir, jeung bakal jadi jalanna kaluar tina watesna ka laut, ieu téh watesna ti Kidul.

Jeung wates-wates ti wétan nyaéta sakabéh Laut Asin nepi ka Walungan Yordan. Jeung wates-wates maranéhna ti kalér, ti lamping laut jeung ti bagian Walungan Yordan. Watesna naék ka Bethaglaam, tuluy ngaliwat ti kalér ka Betharabah, sarta naék deui ka batu Baion putra Ruben. Sarta wates-watesna naék ka bagian kaopat lebak Akhor, teras turun ka Gilgal, anu aya di sabalikna naékna Adumim, anu aya di beulah kidul lebak, teras ngalir ka cai tina cinyusu Panonpoé, sareng kaluarna bakal janten cinyusu Rogel. Jeung naék wates-wates kana jurang Ennom, dina tonggong ti Jebuis ti Kidul, ieu nyaéta Yerusalem,

jeung ngalir kaluar wates-wates dina puncak gunung, nu aya di hareupeun jurang Ennom ka arah laut, nu aya di bagian taneuh Rafaim di kalér. Jeung watesna ngalir ti puncak gunung ka sumber cai Naftho, terus ngalir ka gunung Efron, sarta bakal mingpin wates ka Baal, ieu téh kota Iarim. Jeung watesna bakal ngurilingan ti Baal ka laut, terus ngaliwat ka Gunung Assar di tukangeun Kota Jarin ti kalér, nyaéta Chaslon, tuluy turun ka Kota Panonpoé, sarta ngaliwat ka kidul. Jeung watesna ngalir ngaliwatan tonggong Ekron ka kalér, tuluy kaluar ka Sukot, terus ngaliwatan wates ka kidul, tuluy kaluar ka Lebna, sarta tungtung watesna aya di laut. Jeung wates-watesna ti laut, laut nu gedé bakal nangtukeun watesna. Ieu wates-wates anak-anak Yuda sabudeureun nurutkeun klan-klanana.

Jeung ka Caleb putra Yefune dipasihan bagian di tengah-tengah putra-putra Yuda kusabab paréntah ti Allah, sarta Yosua masihan ka anjeunna kota Arbok, ibu kota Enak, ieu nyaéta Hebron. Jeung Caleb putra Jephunneh ngancurkeun ti dinya tilu putra Anak, nyaéta Sheshai, Talmai, jeung Ahiman. Jeung Kaleb naék ti dinya ka nu nyicingan Dabir, sedengkeun ngaran Dabir téh saméméhna Kota Tulisan.

Jeung ceuk Kaleb, Saha anu bakal ngarebut jeung ngéléhkeun Kota Tulisan sarta ngarawasana, bakal kuring pasihan Aksah putri kuring jadi pamajikan. Jeung Otniel anak Kénaz lanceuk Kaleb nyokot eta, jeung manéhna masihan Aksah putrina ka manéhna jadi pamajikan. Jeung éta kajadian nalika manéhna kaluar, manéhna naséhat ka manéhna, nyebutkeun, Abdi bakal

ménta sawah ka bapa abdi, sarta manéhna ngagorowok tina kalde, sarta Kaleb nyarios ka manéhna, Naon pikabitaeun anjeun? Jeung ceuk ka anjeunna, Pasihan abdi berkah, sabab anjeun geus masihan abdi kana taneuh Negeb, pasihan abdi nu Bothanis. Jeung manéhna masihan ka dirina nu Gonathlah nu luhur jeung nu Gonathlah nu handap.

Ieu warisan suku putra-putra Yuda. Jadi éta kota-kota maranéhna nyaéta kota-kota ka suku anak-anak Yuda dina wates-wates Edom dina gurun, jeung Baseeleel, jeung Ara, jeung Asor. Jeung Ikam, jeung Regma, jeung Arouel. jeung Kadesh, jeung Asorionain, jeung Mainam, jeung Balmaana, jeung kampung-kampungna, Jeung éta kota-kota Asheron, ieu Hazor. jeung Sin, jeung Salma, jeung Moladah, jeung Ngeunaan, jeung Baalath, jeung Cholasheola, jeung Beersheba, jeung kampung-kampung maranéhanana, jeung pakarangan-pakarangan maranéhanana, Bala, jeung Bakok, jeung Asom, jeung Elboudad, jeung Bethel, jeung Hormah, jeung Ziklag, jeung Macharim, jeung Sethennak, jeung Labos, jeung Sale, jeung Eromoth, kota dua puluh salapan, jeung désa-désana.

Di dataran Ashtaol, jeung Zorah, jeung Eshtaol. Jeung Dijahit, jeung Direntangkeun, jeung Iluthoth, jeung Bidan, jeung Jermouth, jeung Odollam, jeung Membra, jeung Saocho, jeung Iazeka, Jeung Sakarim, jeung Gadera, jeung kebon-kebon tatanénna, kota opat welas, jeung kampung-kampung maranéhanana. Seneh, jeung Adasan, jeung Magadalgad, jeung Dalad, jeung Mizpah, jeung Iachareel, jeung Basedoth, jeung

Ideadalea, jeung Chabra, sareng Maches, sareng Maachos, Jeung Gedor, jeung Bagadiel, jeung Noman, jeung Machedan, kota genep welas, jeung kampung-kampung maranéhanana. Lebna, jeung Ithak, jeung Enoch, jeung Iana, jeung Nasib, jeung Keilam, jeung Akiezi, jeung Kezib, jeung Bathesar, jeung Ailom, sapuluh kota, jeung kampung-kampungna, Ekron, jeung kampung-kampungna, jeung imah-imah patanina, Ti Ekron ka Gemna, jeung sakabéh nu aya deukeut Asedoth, jeung kampung-kampung maranéhanana, Asiedoth, jeung kampung-kampungna, jeung kebon-kebonna, Gaza, jeung kampung-kampungna, jeung kebon-kebonna nepi ka walungan Mesir, jeung Laut Gedé ngawatesan.

Jeung di nagara pasir aya Samir, Jether, jeung Socoh. Jeung Ngalir, jeung kota Tulisan, ieu Debir. jeung Anon, jeung Kana, jeung Manna, jeung Aisam, jeung Gosem, jeung Halu, jeung Hanna, jeung Gilom, kota sabelas, jeung kampung-kampungna, Airem, jeung Remna, jeung Soma, jeung Jemain, jeung Baethachu, jeung Phakoua, Jeung Euma, jeung kota Arbok, ieu téh nyaéta Hebron, jeung Sorath, kota-kota salapan, jeung paternakan-paternakan maranéhanana. Maon, jeung Carmel, jeung Ziph, jeung Juttah, jeung Jariel, jeung Arikam, jeung Zakanaim, jeung Gibea, jeung Timna, salapan kota, jeung kampung-kampung maranéhanana, Ailoua, jeung Beth zur, jeung Geddon, jeung Magaroth, jeung Bethanam, jeung Thekoum, genep kota, jeung kampung-kampungna, Kiriath baal, nyaéta kota Jarim, jeung Sotheba, dua kota, jeung paternakan-paternakan maranéhanana. jeung Baddargeis, jeung

Tharabaam, jeung Ainon, Jeung Aiochioza, jeung Naflazon, jeung kota-kota Sadon, jeung Arcades, tujuh kota, jeung kampung-kampungna.

Jeung urang Yebus cicing di Yerusalem, sarta anak-anak Yuda henteu mampuh ngancurkeun aranjeunna, sarta urang Yebus cicing di Yerusalem nepi ka poé ieu.

□□

Jeung janten éta wates anak-anak Yusup ti Yordan anu aya di Yerikho ti wétan, sarta bakal naék ti Yerikho ka pagunungan, ka gurun, ka Betel Luza. Jeung bakal kaluar ka Betel, sarta bakal ngaliwat kana wates-wates Ahatarthi. Jeung bakal ngaliwat ka laut kana wates-wates Aptalim nepi ka wates-wates Bet Horon nu handap, jeung jalan kaluarna bakal ka laut. Jeung putra-putra Yusup, Efraim jeung Manasseh, diwariskeun.

Jeung jadi wates anak-anak Ephraim nurutkeun klan-klan maranéhna, jeung jadi wates warisan maranéhna ti wétan Ataroth jeung Eroch nepi ka Beth Horon nu luhur, jeung Gazara. Jeung wates-watesna bakal dugi ka laut nepi ka Ikasmon ti Kalér Panas, bakal ngurilingan ka wétan nepi ka Thenasa, jeung Selles, jeung bakal ngaliwat ti wétan nepi ka Ianoka, Jeung kana Macho, jeung Ataroth, jeung kampung-kampungna, jeung bakal datang ka Jericho, jeung bakal kaluar ka Jordan. Jeung ti Kuburan bakal indit wates-watesna kana laut nepi ka Chelkana,

jeung bakal jadi kaluarna maranéhanana kana laut. Ieu warisan suku Ephraim nurutkeun klan-klan maranéhanana.

Jeung éta kota-kota anu geus dipisahkeun ka putra-putra Efraim di antara warisan putra-putra Manasseh, sakabéh kota-kota jeung kampung-kampungna. Jeung Efraim henteu ngancurkeun urang Kanaan anu cicing di Gezer, sareng urang Kanaan cicing di Efraim nepi ka poé ieu, nepi ka Firaun raja Mesir naék, sareng ngarebut éta, sareng ngaduruk éta ku seuneu, sareng urang Kanaan sareng urang Ferezit sareng anu cicing di Gezer ditusuk, sareng Firaun masihan éta salaku mas kawin ka putrina.

□□

Jeung jadi éta watesna suku putra-putra Manasseh, sabab ieu cicing kahiji ka Yusup, ka Makhir cicing kahiji Manasseh bapa Gilead—lalaki sabab prajurit éta—dina Gilead jeung dina Basan. Jeung éta kajadian ka anak-anak lalaki Manasseh anu sésana nurutkeun klan-klan maranéhna, nyaéta ka anak-anak lalaki Iezer, jeung ka anak-anak lalaki Helek, jeung ka anak-anak lalaki Jeziel, jeung ka anak-anak lalaki Shechem, jeung ka anak-anak lalaki Shemida, jeung ka anak-anak lalaki Opher. Ieu téh lalaki-lalaki nurutkeun klan-klan maranéhna.

Jeung ka Salpaad putra Opher henteu aya ka anjeunna putra-putra, tapi ngan ukur putri-putri, jeung ieu ngaran-ngaran putri-

putri Salpaad: Maala, Noua, Egla, Melcha, jeung Thersa. Jeung aranjeunna nangtung sateuacan Eleazar imam, jeung sateuacan Yosua, jeung sateuacan para pangawasa, nyebutkeun, Allah parantos maréntahkeun ngaliwatan leungeun Musa pikeun méré ka urang warisan di tengah-tengah dulur-dulur urang, jeung dibéré ka aranjeunna ngaliwatan paréntah Gusti undian di antara dulur-dulur bapana. Jeung murag tali-ukur maranéhanana ti Anassa, jeung dataran Labek ti bumi Gilead, anu aya di sabeulah walungan Yordan, Sabab putri-putri putra Manasseh diwariskeun warisan di tengah-tengah dulur-dulurna, sedengkeun tanah Gilead jadi milik putra-putra Manasseh anu sésana.

Jeung éta kajadian wates anak-anak Manasseh nyaéta Delehanath, anu aya di hareupeun anak-anak Anath, terus indit ka wates-wates ka Jamin jeung Jassib nepi ka cinyusu Taphthoth. Ka Manasseh bakal jadi, jeung Taphath dina wates-wates Manasseh pikeun anak-anak Ephraim. Jeung wates-watesna bakal turun kana jurang Charan di Kidul nurutkeun jurang Jariel, tangkal terebinth milik Efraim aya di antara kota Manasseh, jeung wates-wates Manasseh aya di kalér nepi ka aliran cai, sarta jalan kaluarna bakal ka laut. Ti Kidul ka Efraim, jeung di Kalér ka Manasé, jeung laut bakal jadi watesna, jeung di Aser maranéhna bakal papanggih di Kalér, jeung ka Isakhar ti Wétan. Jeung bakal jadi milik Manasseh di Issachar jeung di Asher nyaéta Baitan jeung kampung-kampungna, pangeusi Dor jeung kampung-kampungna, pangeusi Megiddo jeung kampung-kampungna, jeung katilu bagian Mapheta jeung kampung-

kampungna.

Jeung anak-anak Manasseh henteu mampuh ngancurkeun kota-kota ieu, sarta urang Kanaan mimiti cicing di tanah ieu. Jeung éta kajadian sabab anak-anak Israél geus kuat, maranéhna ngajadikeun urang Kanaan tunduk, tapi maranéhna henteu ngancurkeun maranéhna.

Anak-anak Yusup ngajawab ka Yosua, nyebutkeun, Naha anjeun masihan kami warisan ngan hiji bagian jeung hiji ukuran? Kami téh urang loba, jeung Allah geus ngaberkahan kami. Jeung ceuk Yosua ka aranjeunna, Upami anjeun jalma anu loba, naek ka leuweung, jeung beresihan pikeun diri anjeun sorangan upami Gunung Efraim ngahesekeun anjeun. Jeung maranéhna nyarios, Henteu resep ka urang gunung Efraim, sabab aya kuda pilihan jeung beusi ka urang Kanaan anu cicing di dinya di Bet-Sean, jeung di kampung-kampungna, di lebak Yizreel. Jeung ceuk Yosua ka anak-anak Yusup, Lamun anjeun urang loba jeung boga kakuatan gedé, moal jadi ka anjeun ngan hiji bagian, Leuweung téh bakal jadi milik anjeun, sabab éta leuweung jeung anjeun bakal ngabersihkeunana, sarta bakal jadi milik anjeun, sarta lamun anjeun ngancurkeun urang Kanaan, sanajan kuda pilihan aya ka manéhna, anjeun sabab leuwih kuat ti manéhna.

□□

Jeung dikumpulkeun sakabéh jamaah anak-anak Israél ka Silo, sarta aranjeunna masang di dinya tenda kasaksian, sarta bumi geus ditaklukkeun ku aranjeunna.

Sareng anu tinggaleun nyaéta putra-putra Israél anu henteu acan nampi warisan, tujuh suku. Sareng saur Yosua ka anak-anak Israil, Dugi ka iraha aranjeun badé males pikeun ngawariskeun tanah anu parantos dipasihkeun ku Gusti, Allah urang? Pasihan ti anjeun tilu lalaki ti unggal suku, jeung sanggeus bangkit hayu aranjeunna ngaliwat tanah, jeung hayu aranjeunna ngagambarkeun éta samémèh kuring, sakumaha bakal perlu pikeun ngabagi éta. Jeung aranjeunna ngaliwat ka anjeunna, Anjeunna ngabagi ka aranjeunna tujuh bagian. Yuda bakal nangtung di wates maranéhanana ti Kidul, jeung anak-anak Yusup bakal nangtung di wates maranéhanana ti Kalér. Anjeun bagikeun tanah jadi tujuh bagian, terus bawa ka dieu ka abdi, sarta abdi bakal ngaluarkeun undian pikeun anjeun di hareupeun Gusti Allah urang. Henteu aya bagian pikeun anak-anak Levi di antara anjeun, sabab imamat Gusti mangrupikeun bagian anjeunna, sareng Gad sareng Ruben sareng satengah suku Manasseh parantos nampi warisan aranjeunna di saluareun Yordan ka wétan, anu dipasihkeun ka aranjeunna ku Musa, hamba Gusti.

Jeung geus bangun éta lalaki tuluy indit, sarta Yosua maréntahkeun ka éta lalaki anu baris ngukur tanah éta, nyarios, Indit jeung ukur tanah éta, tuluy datang deui ka abdi, sarta di dieu abdi bakal ngaluarkeun warisan pikeun anjeun sateuacan

Gusti di Silo. Jeung aranjeunna indit sarta ngalangkungan tanah éta, ningali éta, tuluy nyerat éta nurutkeun kota-kota, tujuh bagian kana buku, sarta mawa ka Yosua. Jeung Yosua ngalungkeun undi pikeun aranjeunna di Silo sateuacan Gusti.

Jeung kaluar undian suku Benyamin anu kahiji nurutkeun klan-klan maranéhanana, jeung kaluar wates-wates undian maranéhanana di antara anak-anak Yuda jeung di antara anak-anak Yusup.

Jeung jadi wates-watesna ti Kalér, ti Yordén bakal naék wates-watesna nurutkeun tonggong Yerikho ti Kalér, jeung bakal naék kana gunung ka laut, jeung jalan kaluarna bakal jadi Mabdaritis Béton. Jeung watesna bakal ngaliwat ti dinya ka Luz, ngalangkungan tonggong Luz ti beulah kidul, nyaéta Betel, tuluy watesna bakal turun ka Matarot Orech kana pagunungan anu aya di beulah kidul Bet Horon nu handap.

Jeung wates-wates bakal ngaliwat sarta bakal ngaliwat kana bagian anu nyanghareup ka laut ti Kidul, ti gunung anu aya di hareupeun Bet Horon Kidul, sarta kaluarna bakal ka Kiriat Baal, ieu nyaéta Kiriat Yearim, kota anak-anak Yuda, ieu nyaéta bagian anu ka arah laut.

Jeung bagian anu ka Kidul ti bagian Kariath Baal, sarta bakal ngaliwat wates-wates ka Gasin, kana sumber cai Naphto. Jeung wates-wates bakal turun ka bagian éta, nyaéta saluyu jeung beungeut lebak Sonnam, anu aya di bagian Emek Rephaim ti

Kalér, terus bakal turun ka Gaienna kana tonggong Jebousai ti Kidul, tuluy turun deui ka sumber Rogel, Jeung bakal ngaliwat kana cinyusu Bétsamés, jeung bakal ngaliwat kana Galilot, anu aya di sabeulah sabalikna ka arah naékna Étam, jeung bakal turun kana batu Baion anak-anak Rubén, Jeung bakal ngaliwat ti tukangeun Betarabah ti Kalér, sarta bakal turun ka wates-wates nepi ka tukangeun laut ti Kalér. Jeung bakal aya kaluarna wates-wates kana lamping Laut Uyah di beulah Kalér, ka bagian Yordan ti Kidul. Ieu téh wates-watesna ti Kidul.

Jeung Walungan Yordan bakal nandaan wates ti beulah wétan, ieu téh warisan anak-anak Benyamin, wates-watesna sabudeureun nurutkeun klan-klan maranéhanana.

Jeung jadi kota-kota putra-putra Benyamin nurutkeun klan-klan maranéhanana nyaéta Yeriko, jeung Betegai, jeung Amekasis, jeung Baithabara, jeung Sarai, jeung Besana, jeung Aien, jeung Phara, jeung Ephrathah, jeung Caraphah, jeung Chephirah, jeung Moni, jeung Gibeah, dua belas kota, jeung kampung-kampung maranéhanana, Gibeon, jeung Ramah, jeung Beeroth. jeung Mass, jeung Miron, jeung Amok, jeung Phira, jeung Kaphan, jeung Nakan, jeung Zelekan, jeung Thareela. Jeung Jebus, ieu téh nyaéta Yerusalem, jeung Gabaoth, Iarim, tilu belas kota, jeung kampung-kampungna, ieu téh warisan anak-anak Benyamin nurutkeun klan-klanana.

□□

□□□

Jeung kaluarna undian anu kadua pikeun anak-anak Simeon, sarta warisan maranéhanana aya di antara bagian-bagian anak-anak Yuda. Jeung éta undian maranéhanana jadi Beersyeba, jeung Samaa, jeung Kaaladam, Jeung Arsola, jeung Bola, jeung Jason. jeung Erthoula, jeung Bula, jeung Herma, jeung Sicelac, jeung Baithmachereb, jeung Sarsusin, jeung Batharoth, jeung sawah-sawahna, kota tilu belas, jeung kampung-kampungna. Quiet, jeung Warm, jeung Jether, jeung Asan, opat kota jeung kampung-kampungna, Sabudeureun kota-kota maranéhna nepi ka Balek bari indit ka Bameth ka arah Kidul, ieu warisan suku putra-putra Simeon nurutkeun klan-klan maranéhna. Tina undian Yuda aya warisan pikeun suku anak-anak Simeon, sabab bagian anak-anak Yuda leuwih gede tibatan bagian maranéhna, jeung anak-anak Simeon narima warisan di tengah-tengah undian maranéhna.

Jeung kaluarna undian katilu pikeun Zebulun nurutkeun klan-klan maranéhanana, wates-wates warisan maranéhanana nyaéta Eshedekgola wates-wates maranéhanana. Laut jeung Magelda, sarta bakal ngahiji di Betharabah kana lebak anu aya di hareupeun Jeknam. Jeung balik ti Seddouk ti kaluar ti sabalikna ti wétan Bet shemesh kana wates Chaseloth aith, jeung bakal ngaliwat kana Dabiroth, jeung bakal naék kana Phanggai. Jeung ti dinya bakal ngurilingan ti sabalikna ka wétan ka Geba ka kota Kattath, jeung bakal ngaliwatan ka Rimmon ka batu gawir. Jeung watesna bakal ngurilingan ka Kalér nepi ka Hamath, sarta kaluaran maranéhanana bakal aya di Ziphron jeung Katanath, jeung Nabaal, jeung Symoon, jeung Jericho,

jeung Baithman. Ieu warisan suku putra-putra Zebulun nurutkeun klan-klan maranéhna, kota-kota jeung kampung-kampung maranéhna.

Jeung ka Isakhar kaluar undian anu kaopat. Sareng janten éta wates maranéhanana Iaziel, sareng Chasaloth, sareng Sunam. jeung Agis, jeung Siona, jeung Reeroth, jeung Anachereth, jeung Dabiron, jeung Kishon, jeung Rebes, jeung Remmas, jeung Ieon, jeung Tomman, jeung Aimarek, jeung Bersaphes. Jeung wates-watesna bakal ngahiji di Gathbor, jeung di Salim arah ka laut, jeung Beth shemesh, sarta kaluaran wates-watesna bakal jadi Walungan Jordan. Ieu warisan suku putra-putra Isakhar nurutkeun klan-klan maranéhna, kota-kota jeung kampung-kampung maranéhna.

Jeung kaluar undian kalima pikeun Asher nurutkeun marga-margana. Jeung jadi wates-watesna nyaéta Exeleketh, jeung Aleph, jeung Baithok, jeung Keaph. jeung Elimelech, jeung Ammiel, jeung Maaseiah, sarta bakal nyumponan ka Carmel nurutkeun laut, jeung ka Zion, jeung Labanath. Jeung bakal balik ti wétan panonpoé jeung Baitégenét, sarta bakal ngahiji ka Zabulon jeung Ekgai, jeung Ptaiél nurutkeun Kalér, sarta bakal asup wates Saptaibaitme jeung Inaél, sarta bakal ngaliwat ka Kobamaseumél. Jeung Geus Datang, jeung Rahab, jeung Kuring geus hayang pisan, jeung Kanthan nepi ka Sidon anu gedé. Jeung anjeunna bakal ngabalikeun wates-wates kana Ramah, jeung nepi ka cinyusu Masphassat, jeung ti urang Tirus, jeung anjeunna bakal ngabalikeun wates-wates kana Jasiph, jeung

jalan kaluar na bakal jadi laut, jeung Apoleb, jeung Echozob. jeung Archob, jeung Aphek, jeung Rhaau. Ieu warisan suku putra-putra Asher nurutkeun klan-klan maranéhna, kota-kota jeung désa-désa maranéhna.

Jeung ka Naftali kaluar undian anu kagenep. Jeung wates-wates maranéhna nyaéta Moolam, jeung Mola, jeung Besemiin, jeung Arme, jeung Nabok, jeung Iephthamai, nepi ka Dodam, jeung jalur-jalurna nyaéta Yordan. Jeung watesna bakal balik ka laut di Aththabor, tuluy ngaliwat ti dinya ka Iakana, sarta bakal nyumponan ka Zebulun ti Kidul, sedengkeun Asher bakal nyumponan nurutkeun laut, jeung Yordan ti wetan panonpoé.

Jeung éta kota-kota anu dikubengan témbok milik urang Tirus, nyaéta Tirus, jeung Omathadaketh, jeung Cenereth, jeung Armath, jeung Arael, jeung Asor, jeung Kades, jeung Assari, jeung sumber Asor, jeung Keroe, jeung Megalaarim, jeung Baiththame, jeung Thessamys. Ieu warisan suku putra-putra Naftali.

Jeung ka Dan kaluar undian anu katujuh. Jeung éta wates maranéhanana jadi Sarath, jeung Asa, jeung kota-kota Sammaus. jeung Salamis, jeung Keusik, jeung Silatha, jeung sanggeus nyokot Timnah jeung Ekron, jeung Alcatha, jeung Begeton, jeung Gebeelan, jeung Azor, jeung Banaibakat, jeung Gethremmon, Jeung ti Laut Hawks, watesna tatangga Joppa. Ieu warisan suku putra-putra Dan nurutkeun klan-klan maranéhna, kota-kota maranéhna jeung désa-désa maranéhna.

□□□

Jeung anak-anak Dan indit sarta perang ngalawan Lachish, sarta ngarebut eta, sarta neunggeul eta ku pedang, sarta cicing di dinya sarta nyebut ngaranna Leshem Dan.

Jeung aranjeunna indit ngarebut tanah numutkeun watesna, sarta anak-anak Israil masihan bagian ka Yosua putra Nun di antara aranjeunna. Ngaliwatan paréntah ti Allah, maranéhna masihan ka manéhna kota nu dipénta, nyaéta Thamnasaarch, nu aya di Gunung Ephraim, sarta manéhna ngawangun kota éta jeung cicing di dinya.

Ieu pembagian-pembagian anu ditugaskeun salaku warisan ku Eleazar sang imam, jeung Yosua putra Nun, jeung para pamingpin kulawarga dina suku-suku Israél numutkeun undian di Silo di payuneun Gusti, di sisi panto-panto Kemah Kasaksian, sarta maranéhna indit pikeun ngilikan tanah éta.

□□

Jeung Gusti nyarios ka Yosua, nyebutkeun, Nyarita ka anak-anak Israél, nyebutkeun, Pasihan kota-kota pangungsian, anu kuring nyarios ka anjeun ngaliwatan Musa. Pangungsian pikeun pembunuh anu geus neunggeul jiwa teu dihaja, sareng bakal aya ka anjeun kota-kota pangungsian, sareng moal maot pembunuh ku pamales getih, nepi ka anjeunna nangtung di hareupeun jamaah pikeun pangadilan.

□□□

Jeung anjeunna netepkeun Kadesh di Galilea di gunung Neftali, jeung Sikhem di gunung Efraim, jeung kota Arbok, ieu nyaéta Hebron, di gunung Yuda.

Jeung di saluareun Yordan, masihan Bosor di gurun di dataran ti suku Ruben, jeung Aremot di Gilead ti suku Gad, jeung Gaulon di Basan ti suku Manasseh.

Ieu kota-kota anu ditunjuk ka putra-putra Israél sareng ka urang asing anu cicing di antara aranjeunna, pikeun ngungsi ka dinya unggal jalma anu nyerang jiwa teu dihaja, supaya anjeunna henteu maot dina leungeun pamales getih, dugi ka anjeunna nangtung di hareupeun jamaah pikeun diadili.

□□

Jeung para pamingpin bapa ti anak-anak Lewi ngadeukeutan ka Eleazar nu imam, jeung ka Yosua anak Nun, jeung ka para pamingpin kapala kulawarga ti suku-suku Israil, Jeung ceuk ka aranjeunna di Silo di taneuh Kanaan, nyarios, Gusti parantos maréntah ngaliwatan Musa pikeun masihan ka urang kota-kota pikeun dicicingan, sareng taneuh padumukan pikeun ingon-ingon urang. Jeung anak-anak Israél masihan ka urang Lewi dina ngawariskeun kusabab paréntah Gusti kota-kota jeung lahan pangonan maranéhanana.

Jeung kaluarna undi ka urang Kahat, sarta jadi ka putra-putra

Harun anu imam-imam urang Lewi ti suku Yuda jeung ti suku Simeon jeung ti suku Benyamin ku undi, kota-kota tilu belas.

Jeung ka putra-putra Kaath anu sésana tina suku Efraim jeung tina suku Dan jeung ti satengah suku Manasseh ku undi, sapuluh kota.

Jeung ka putra-putra Gershon ti suku Issachar jeung ti suku Asher jeung ti suku Naphtali jeung ti satengah suku Manasseh di Bashan, kota-kota tilu belas.

Jeung ka anak-anak Merari nurutkeun klan-klan maranéhna, ti suku Ruben, ti suku Gad, jeung ti suku Zebulon, ku cara undian, dua belas kota.

Jeung anak-anak Israél masihan ka urang Lewi kota-kota jeung lahan pangonan maranéhanana, sakumaha cara Gusti paréntah ka Musa, ku undi.

Jeung suku putra-putra Yuda sareng suku putra-putra Simeon sareng ti suku putra-putra Benyamin masihan kota-kota ieu, sareng aranjeunna disebut. Ka putra-putra Aaron ti umat Kaath ti putra-putra Lewi, sabab ka maranéhna jadi undi. Jeung manéhna masihan ka maranéhna Kariata□□□□, kota indung urang Énak, ieu téh Hébron di pagunungan Yuda, sareng lahan pangonan di sabudeureunana. Jeung sawah-sawah kota, jeung kampung-kampung eta dipasihan Yosua ka anak-anak Kaleb anak Yefune salaku milik.

□□□

Jeung ka anak-anak lalaki Harun dipasihan kota pangungsian pikeun nu geus maehan, nyaéta Hebron, jeung wewengkon nu dipisahkeun nu sajeroning eta, jeung Lemna, jeung wewengkon nu dipisahkeun nu sajeroning eta, Jeung Ailom jeung nu dipisahkeun pikeun éta, jeung Tema jeung nu dipisahkeun pikeun éta, Jeung Seuri, jeung tempat-tempat anu dipisahkeun pikeun ieu, jeung Debir, jeung tempat-tempat anu dipisahkeun pikeun ieu, Jeung Asa, jeung nu dipisahkeun pikeun éta, jeung Tanu, jeung nu dipisahkeun pikeun éta, jeung Bet Semes, jeung nu dipisahkeun pikeun éta, salapan kota ti dua suku ieu. Jeung ti suku Benjamin, Gibeon jeung wewengkon anu dipisahkeun pikeun éta, jeung Gath jeung wewengkon anu dipisahkeun pikeun éta, Jeung Anatot jeung nu dipisahkeun pikeun ieu, jeung Gamala jeung nu dipisahkeun pikeun ieu, opat kota. Sadaya kota-kota anak-anak Harun, para imam, tilu belas.

Jeung ka rahayat anak-anak Kaath, ka urang Lewi anu sésana tina anak-anak Kaath, jadi kota imam-imam maranéhna tina suku Efraim. Jeung aranjeunna masihan ka maranéhna kota pangungsian pikeun nu geus maehan, nyaéta Sikhem, jeung wewengkon nu dipisahkeun pikeun éta, jeung Gazara jeung wewengkon sabudeureunana, jeung wewengkon nu dipisahkeun pikeun éta. Jeung Bet Horon, jeung kota-kota anu dipisahkeun pikeun éta, opat kota. Jeung ti suku Dan, nyaéta Elkothaim jeung wewengkon anu dipisahkeun pikeun éta, jeung Gethedan jeung wewengkon anu dipisahkeun pikeun éta, Jeung Aijalon, jeung nu dipisahkeun pikeun ieu, jeung Getheremmon, jeung nu dipisahkeun pikeun ieu, kota opat. Jeung ti satengah

suku Manasseh: Tahan jeung wewengkon nu dipisahkeun pikeun éta, jeung Iebatha jeung wewengkon nu dipisahkeun pikeun éta, dua kota. Sadaya kota sapuluh, jeung nu dipisahkeun pikeun ieu nu ka aranjeunna, ka bangsa putra Kaath nu sésana.

Jeung ka putra-putra Gedson, ka urang Lewi, ti satengah suku Manasseh, kota-kota nu dipisahkeun pikeun jalma-jalma nu maehan, nyaéta Gaulon di Basanitis jeung nu dipisahkeun pikeun eta, jeung Bosoran jeung nu dipisahkeun pikeun eta, dua kota. Jeung ti suku Isakhar, Kison jeung wewengkon anu dipisahkeun pikeun éta, jeung Deba jeung wewengkon anu dipisahkeun pikeun éta, Jeung Ramoth jeung nu dipisahkeun pikeun ieu, jeung Sumber Tulisan jeung nu dipisahkeun pikeun ieu, opat kota. Jeung ti suku Asher, Basellath jeung wewengkon anu dipisahkeun pikeun éta, jeung Dabbon jeung wewengkon anu dipisahkeun pikeun éta, Jeung Chelkat jeung nu dipisahkeun pikeun éta, jeung Rahab jeung nu dipisahkeun pikeun éta, opat kota. Jeung ti suku Naftali, kota anu dipisahkeun pikeun nu geus maehan, nyaéta Kadés di Galilea, jeung wewengkon anu dipisahkeun pikeun éta, jeung Nemat, jeung wewengkon anu dipisahkeun pikeun éta, jeung Temon, jeung wewengkon anu dipisahkeun pikeun éta, tilu kota. Sadaya kota ti Gedson numutkeun klan-klan maranéhna, tilu belas kota.

Jeung ka rahayat anak-anak Merari, ka urang Lewi anu sésana, tina suku Zebulon: Maan jeung lahan pangonanna, jeung Kadés jeung lahan pangonanna, Jeung Sella, jeung lahan pangonan na, tilu kota. Jeung saluareun Yordan anu aya di Yeriko, ti suku

Ruben, kota tempat panyumputan pikeun nu geus maehan, nyaéta Bosor di gurun, Miso, jeung lahan-lahan padang rumput na, jeung Yazer, jeung lahan-lahan padang rumput na, jeung Dekmon jeung lahan pangonanna, jeung Mapha jeung lahan pangonanna, opat kota. Jeung ti suku Gad, kota pangungsian pikeun pembunuh, jeung Ramoth di Gilead, jeung lahan pangonan na, Kamim, jeung lahan pangonan na, jeung Heshbon, jeung lahan pangonanna, jeung Jazer, jeung lahan pangonanna, sakabéh kota opat. Sadaya kota-kota pikeun putra-putra Merari nurutkeun klan-klan maranéhna anu sésa ti suku Lewi, sareng janten wates-watesna nyaéta kota-kota dua belas.

Sadaya kota para Lewit di tengah milik putra-putra Israil, opat puluh dalapan kota, jeung lahan pangonan maranéhanana. Sabudeureun kota-kota ieu, kota jeung lahan padang rumput sabudeureun kota ka sakabéh kota-kota ieu.

Jeung Gusti masihan ka Israél sadaya tanah anu disumpah pikeun masihan ka bapa-bapa maranéhanana, jeung maranéhanana ngawariskeun éta, jeung maranéhanana cicing di dinya. Jeung Gusti ngistirahatkeun aranjeunna ti sabudeureun, sakumaha Anjeunna sumpah ka bapa-bapa karuhun maranéhna, teu aya saurang ogé bangkit sateuacan maranéhna ti sakabéh musuh maranéhna, sakabéh musuh maranéhna geus diserahkeun ku Gusti kana leungeun maranéhna. Henteu aya anu gagal tina sakabéh kecap-kecap alus nu diucapkeun Gusti ka anak-anak Israél, sakabéhna geus kajadian.

□□□

□□

Lajeng Yosua ngumpulkeun putra-putra Ruben, jeung putra-putra Gad, jeung satengah suku Manasseh, Jeung ceuk ka aranjeunna, Anjeun geus ngadéngé sadaya sakumaha loba nu diparéntahkeun ka anjeun ku Musa, hamba Gusti, jeung anjeun geus nurut kana sora kuring nurutkeun sadaya sakumaha loba nu diparéntahkeun ka anjeun. Anjeun henteu ninggalkeun dulur-dulur anjeun salila sababaraha poé ieu, nepi ka poé ayeuna anjeun geus ngajaga parentah Gusti Allah anjeun. Ayeuna Gusti Allah urang geus masihan istirahat ka dulur-dulur urang, sakumaha anu ceuk ka aranjeunna, ku kituna ayeuna balik deui, indit ka imah-imah anjeun, jeung ka tanah milik anjeun, nu geus dipasihan ka anjeun ku Musa di saluareun Yordan. Tapi jaga pisan pikeun ngalaksanakeun paréntah-paréntah jeung hukum, anu geus dititahkeun ka urang ku Musa abdi Gusti, pikeun mikanyaah Gusti Allah urang, leumpang dina sakabéh jalan-jalan-Na, ngajaga paréntah-paréntah-Na, jeung nempel ka Anjeunna, jeung ngalayanan ka Anjeunna tina sakabéh pikiran anjeun, jeung tina sakabéh jiwa anjeun. Sareng Yésus ngaberkahan aranjeunna, teras anjeunna ngirimkeun aranjeunna, sareng aranjeunna angkat ka imah-imah maranéhanana.

Jeung ka satengah suku Manasseh, Musa masihan di Basan, jeung ka satengah deui, Yosua masihan bareng jeung dulur-dulurna di saluareun Yordan deukeut laut, jeung nalika Yosua

ngirimkeun aranjeunna ka imah-imahna jeung ngaberkahan aranjeunna. Jeung kalayan harta anu loba, maranéhna indit ka imah-imahna sorangan, jeung ingon-ingon anu loba pisan, jeung pérak, jeung emas, jeung beusi, jeung papakéan anu loba. Maranéhna ngabagi rampasan ti musuh-musuhna jeung dulur-dulurna.

Anak-anak Ruben, anak-anak Gad, jeung satengah suku Manasseh indit ti anak-anak Israél di Silo di tanah Kanaan pikeun angkat ka Giléad, ka tanah milik maranéhna anu geus diwariskeun ku maranéhna ngaliwatan paréntah Gusti dina leungeun Musa.

Jeung aranjeunna sumping ka Gilead di Yordan, anu aya di tanah Kanaan, sareng anak-anak Ruben, sareng anak-anak Gad, sareng satengah suku Manasseh ngawangun altar di dinya di Yordan, altar anu gede pikeun ditingali.

Jeung ngadéngé anak-anak Israél nyarios, Tingali, geus ngawangun anak-anak Rubén, jeung anak-anak Gad, jeung satengah suku Manasé hiji altar di wates-wates tanah Kanaan di Gilead, di Yordania, di saluareun anak-anak Israél. Jeung sadaya anak Israél geus ngumpul di Silo, supaya sanggeus naék maranéhna perang ngalawan aranjeunna.

Jeung putra-putra Israél ngirim ka putra-putra Rubén jeung ka putra-putra Gad jeung ka putra-putra satengah suku Manasé di taneuh Giléad, nyaéta Pinéhas putra Éléazar putra Harun imam

agung, Jeung sapuluh pangawasa jeung manéhna, hiji pangawasa ti unggal imah kulawarga ti sakabéh suku Israél, éta pangawasa imah-imah kulawarga nyaéta komandan sarébu Israél. Jeung aranjeunna sumping ka anak-anak Ruben, ka anak-anak Gad, jeung ka satengah suku Manasseh di tanah Gilead, sarta aranjeunna nyarios ka aranjeunna, nyebutkeun, Ieu hal nyarios sakabéh jamaah Gusti, Naon pelanggaran ieu anu anjeun lakukeun sateuacan Allah Israél, malik dinten ieu ti Gusti, ngawangun pikeun diri anjeun sorangan altar, janten murtad ti Gusti? Naha henteu leutik pikeun urang dosa Peor, sabab urang henteu acan dibersihkeun tina eta nepi ka poé ieu? Jeung aya wabah dina jamaah Gusti. Jeung anjeun geus ngajauhan dinten ieu ti Gusti, jeung bakal kajadian lamun anjeun ninggalkeun dinten ieu ti Gusti, isukan murka-Na bakal turun kana sakabéh Israél. Jeung ayeuna, upami leutik tanah milik anjeun, mangga meuntas ka tanah milik Gusti, dimana aya kemah Gusti cicing di dinya, jeung anjeun bakal nampi warisan di antara urang, jeung ulah jadi pemberontak ti Allah, jeung anjeun ulah ninggalkeun Gusti, ku sabab anjeun ngawangun altar di luar altar Gusti Allah urang. Naha henteu tingali Achar anak Zara ngalanggar palanggaran tina barang anu dikhususkeun, sareng kana sakabéh jamaah Israel kajadian murka? Sareng ieu hiji jalma, anjeunna sorangan maot dina dosana sorangan.

Jeung dijawab ku anak-anak Ruben, jeung anak-anak Gad, jeung satengah suku Manasseh, sarta aranjeunna nyarios ka komandan-komandan sarébu Israél, nyarios, Gusti Allah

Pangéran téh nyaéta, jeung Gusti Allah sorangan terang, jeung Israél sorangan bakal terang, upami dina pemberontakan urang geus ngalanggar sateuacan Pangéran, ulah Anjeunna nyalametkeun urang dina poé ieu. Sareng upami urang ngawangun altar pikeun diri urang sorangan supados ngajauhan ti Gusti Allah urang, supados ngalaksanakeun kurban bakaran di dinya, supados ngalaksanakeun kurban kawilujengan di dinya, Gusti bakal milarian.

Tapi kusabab kahatian kecap, urang ngalakukeun ieu, nyebutkeun, supaya barudak anjeun henteu nyebutkeun isukan ka barudak urang, Naon hubunganana anjeun jeung Gusti, Allah Israel? Jeung Gusti geus nempatkeun wates antara urang jeung anjeun nyaéta Walungan Jordan, jeung anjeun teu boga bagian tina Gusti, jeung anak-anak anjeun bakal ngasingkeun anak-anak urang, supaya maranéhna henteu nyembah ka Gusti. Jeung urang nyarios pikeun ngalakukeun kitu, pikeun ngawangun altar ieu, sanés kusabab kurban-kurban atanapi kusabab pangorbanan-pangorbanan, Tapi sangkan ieu jadi kasaksian antara urang jeung anjeun, jeung antara generasi urang sanggeus urang, pikeun ngalayanan Gusti sateuacan Anjeunna, dina kurban-kurban urang jeung dina kurban-kurban urang jeung dina kurban-kurban kasalametan urang, jeung sangkan barudak anjeun moal nyarios ka barudak urang isukan, Anjeun teu boga bagian dina Gusti. Jeung urang nyarios, Upami kantos kajadian jeung aranjeunna nyarios ka urang, atanapi ka generasi urang di mangsa nu bakal datang, jeung aranjeunna nyarios, Tingali sasaruaan altar Gusti, nu dijieun ku bapa-bapa

urang, lain kusabab kurban-kurban atawa pangorbanan-pangorbanan, tapi éta téh kasaksian antara anjeun jeung urang, jeung antara anak-anak urang. Teu meunang kituna urang malik tina Gusti dina poé ayeuna ninggalkeun Gusti, sangkan ngawangun altar pikeun kurban buah, jeung kurban Salamis, jeung kurban kasalametan, iwal ti altar Gusti nu aya di hareupeun kemah-Na.

Sanggeus ngadéngé kecap-kecap anu diomongkeun ku anak-anak Ruben, anak-anak Gad, jeung satengah suku Manasseh, Pinehas imam jeung sakabéh pamingpin jamaah Israél anu aya jeung anjeunna ngarasa sugema. Pinehas, imam, nyarios ka putra-putra Ruben, putra-putra Gad, sareng satengah suku Manasseh, Dinten ieu urang parantos terang yén Gusti aya sareng urang, sabab anjeun henteu ngalanggar di hareupeun Gusti, sareng anjeun parantos nyalametkeun putra-putra Israil tina panangan Gusti. Jeung Pinehas sang imam jeung para pangawasa ti putra-putra Ruben jeung ti putra-putra Gad jeung ti satengah suku Manasseh balik ti Gilead ka tanah Kanaan ka putra-putra Israel, jeung aranjeunna ngajawab ka aranjeunna kalayan kecap-kecap. Jeung éta nyenangkeun ka anak-anak Israél, jeung aranjeunna nyarios ka anak-anak Israél, jeung aranjeunna ngaberkahan Allah anak-anak Israél, jeung aranjeunna nyarios moal deui naék ka aranjeunna pikeun perang ngancurkeun tanah anak-anak Rubén jeung anak-anak Gad jeung satengah suku Manasé, jeung aranjeunna cicing di dinya.

Jeung Yosua ngaranan altar tina Ruben jeung tina Gad jeung tina satengah suku Manasseh, sarta ceuk yén éta téh kasaksian di antara maranéhna yén Gusti Allah maranéhna.

□□

Jeung éta kajadian sanggeus poé-poé anu leuwih lami, sanggeus Gusti masihan istirahat ka Israél ti sakabéh musuh-musuhna di sabudeureun, jeung Yosua geus sepuh, geus maju dina poé-poéna. Jeung Yosua ngumpulkeun sadaya anak-anak Israil jeung déwan sepuh maranéhanana jeung pamingpin maranéhanana jeung hakim maranéhanana jeung juru tulis maranéhanana, sarta anjeunna nyarios ka aranjeunna, Abdi parantos sepuh sareng parantos lanjut umur, Anjeun geus ningali sakumaha lobana anu dipigawé ku Gusti Allah urang ka sakabéh bangsa-bangsa ieu ti payuneun urang, sabab Gusti Allah anjeun anu geus perang pikeun anjeun. Tingali yén kuring geus ngalungkeun ka anjeun bangsa-bangsa anu ditinggalkeun ka anjeun ieu dina warisan ka suku-suku anjeun, ti Jordan sakabéh bangsa-bangsa, jeung kuring geus ngancurkeun, jeung ti laut anu gedé bakal wates kana kulon panonpoé.

Tapi Gusti Allah urang ieu bakal ngancurkeun aranjeunna tina hareupeun urang, nepi ka aranjeunna binasa, jeung bakal ngirimkeun ka aranjeunna sato-sato galak, nepi ka Anjeunna ngancurkeun aranjeunna jeung raja-raja maranéhanana tina hareupeun anjeun, jeung anjeun bakal meunang warisan tanah

maranéhanana, sakumaha anu geus diomongkeun ku Gusti Allah urang ka anjeun. Ku kituna, kudu kuat pisan pikeun ngajaga jeung ngalaksanakeun sakabéh nu geus ditulis dina kitab hukum Musa, supaya anjeun moal belok ka katuhu atawa ka kenca, Sangkan anjeun henteu asup kana bangsa-bangsa anu sésa-sésa ieu, jeung ngaran-ngaran dewa-dewa maranéhanana henteu bakal disebut di antara anjeun, atawa anjeun henteu ngawula, atawa anjeun henteu sujud ka aranjeunna, Tapi ka Gusti Allah urang anjeun bakal nempel, sakumaha anjeun geus ngalakukeun nepi ka poé ieu. Jeung Gusti bakal ngancurkeun aranjeunna ti hareupeun anjeun, bangsa-bangsa anu gedé jeung kuat, sarta teu aya saurang ogé anu nangtung ngalawan urang nepi ka poé ieu. Hiji ti anjeun ngudag sarébu, sabab Gusti Allah urang ieu perang pikeun anjeun, sakumaha ceuk ka urang.

Jeung jaga pisan pikeun mikanyaah ka Gusti Allah urang. Upami anjeun balik jauh jeung gabung ka bangsa-bangsa sésa ieu anu aya sareng anjeun, sarta ngalaksanakeun kawinan sareng aranjeunna, sarta campur sareng aranjeunna jeung aranjeunna sareng anjeun, Anjeun terang yén Gusti moal deui ngancurkeun bangsa-bangsa ieu ti payuneun anjeun, sareng aranjeunna bakal janten bubu pikeun anjeun, sareng halangan, sareng paku dina keuneung anjeun, sareng panah dina panon anjeun, dugi ka anjeun binasa ti bumi anu alus ieu, anu dipasihkeun ka anjeun ku Gusti Allah anjeun.

Abdi ogé bakal indit dina jalan éta, sapertos sadaya jalma di bumi ieu, sareng anjeun bakal terang dina haté anjeun sareng

dina jiwa anjeun, yén teu aya hiji kecap ogé anu murag tina sadaya kecap anu diucapkeun ku Gusti Allah urang ngeunaan sagala hal anu aya hubunganana sareng urang, teu aya anu gagal tina éta. Jeung bakal jadi, saperti cara geus datang ka urang sakabéh kecap-kecap nu alus anu geus diomongkeun Gusti kana anjeun, kitu ogé Gusti Allah bakal mawa kana anjeun sakabéh kecap-kecap nu jahat, nepi ka Anjeunna ngancurkeun anjeun ti bumi nu alus ieu, anu geus dibikeun Gusti ka anjeun. dina ngalanggar anjeun kana perjangjian Gusti Allah urang anu dititahkeun ka urang, jeung geus indit ngalayanan dewa-dewa séjén sarta nyembah ka aranjeunna.

□□

Yosua ngumpulkeun sakabéh suku Israél ka Silo, sarta ngagero para sepuh maranéhanana, para juru tulis maranéhanana, jeung para hakim maranéhanana, tuluy ngadegkeun maranéhanana di hareupeun Allah.

Sareng saur Yosua ka sakabéh umat, Ieu perkawis anu dicarioskeun ku Gusti Allah Israél: Di saluareun walungan parantos netep bapa-bapa anjeun ti mimiti, nyaéta Terah bapa Abraham sareng bapa Nahor, sareng aranjeunna ngalayanan dewa-dewa séjén. Jeung Aing nyokot bapa anjeun, nyaéta Abraham, ti saluareun walungan, jeung Aing mingpin manéhna di sakabéh tanah, jeung Aing ngalikeun turunan manéhna, jeung Aing masihan ka manéhna si Ishak. Jeung ka Ishak aya

Yakub jeung Esau, sarta kuring masihan ka Esau gunung Seir pikeun diwariskeun ka manéhna, sedengkeun Yakub jeung putra-putrana turun ka Mesir, sarta jadi di dinya hiji bangsa anu gedé, loba, jeung kuat, tapi urang Mesir ngarawat aranjeunna kalayan goréng. Jeung kuring nyerang Mesir ku tanda-tanda anu kuring lakukeun di dinya. Sanggeus éta, Anjeunna mingpin karuhun urang kaluar ti Mesir, jeung anjeun asup ka Laut Beureum, sarta urang Mesir ngudag karuhun urang ku kareta jeung kuda ka Laut Beureum. Jeung urang ceurik ka Gusti, sarta Anjeunna masihan méga jeung poék antara urang jeung urang Mesir, sarta Anjeunna mawa laut kana aranjeunna, sarta nutupan aranjeunna, sarta panon anjeun geus ningali sagala rupa nu dipigawé ku Gusti di tanah Mesir, sarta anjeun geus aya di gurun mangsa poé anu leuwih loba.

Jeung Anjeunna mingpin urang ka tanah urang Amori anu cicing di sabeulah wétan Walungan Yordan, sarta Gusti nyerahkeun aranjeunna ka leungeun urang, jeung anjeun ngawariskeun tanahna, sarta anjeun ngancurkeun aranjeunna tina payuneun anjeun.

Jeung bangkit Balak anak Zipor, raja Moab, sarta anjeunna nyusun perang ngalawan Israél, sarta sanggeus ngirim utusan, anjeunna ngagero Bileam pikeun ngalaknat urang. Jeung Gusti Allah anjeun henteu hayang ngancurkeun anjeun, sarta ku berkah geus ngaberkahan urang, sarta geus ngabébaskeun urang tina leungeun maranéhna, sarta geus nyerahkeun maranéhna. Jeung anjeun meuntas Walungan Yordan, tuluy

anjeun datang ka Yeriko. Urang Yeriko perang ngalawan kami, nyaéta urang Amori, urang Kanaan, urang Feris, urang Hewi, urang Yebus, urang Het, jeung urang Girgasi. Tapi Gusti nyerahkeun aranjeunna kana leungeun urang. Jeung Anjeunna ngirimkeun sateuacanna anjeun éta tawon, sareng Anjeunna ngusir aranjeunna ti payuneun urang, dua belas raja-raja ti urang Amori, sanés ku pedang anjeun atanapi ku busur anjeun.

Jeung Anjeunna masihan ka anjeun taneuh anu teu aranjeun garapan, sareng kota-kota anu teu aranjeun bangun, sareng aranjeun netep di dinya, sareng kebon anggur sareng kebon zaitun anu teu aranjeun melak, aranjeun dahar ti dinya.

Ayeuna sieun ka Gusti, jeung ngalayanan ka Anjeunna dina kaluguan jeung kaadilan, singkirkeun dewa-dewa asing nu geus dilayanan ku karuhun urang di sabeulah walungan jeung di Mesir, sarta ngalayanan ka Gusti. Upami tapi henteu pikaresepeun ka anjeun ngalayanan Gusti, pilih ayeuna pikeun diri anjeun saha anu badé anjeun layanan, naha dewa-dewa ti bapa-bapa anjeun anu aya di sabeulah walungan, atanapi dewa-dewa ti urang Amori anu anjeun cicing di tanahna, tapi abdi sareng kulawarga abdi bakal ngalayanan Gusti, sabab Anjeunna suci.

Jeung ngajawab, jalma-jalma nyarios, Moal janten ka urang ninggalkeun Gusti, sangkan ngabdi ka dewa-dewa séjén. Gusti nu Allah urang, Anjeunna sorangan Allah téh, Anjeunna sorangan anu mawa luhur urang jeung bapa-bapa urang ti

Mesir, jeung ngajaga urang dina sakabéh jalan nu urang lalampahan, jeung dina sakabéh bangsa-bangsa nu urang ngaliwatan. Jeung Gusti ngusir kaluar bangsa Amori jeung sakabéh bangsa-bangsa anu cicing di tanah ti payuneun urang, tapi urang ogé bakal ngawula ka Gusti, sabab Anjeunna téh Allah urang.

Jeung ceuk Yosua ka jalma-jalma, Anjeun moal sanggup ngalayanan ka Gusti, sabab Allah téh suci, jeung Anjeunna cemburu, moal ngahampura dosa-dosa anjeun jeung kalakuan-kalakuan nu ngalanggar hukum anjeun. Nalika anjeun ninggalkeun Gusti jeung ngalayanan dewa-dewa séjén, Anjeunna bakal datang ngaruksak anjeun jeung ngancurkeun anjeun, gaganti kahadéan anu geus dipigawé ka anjeun. Jeung ceuk jalma-jalma ka Yosua, Henteu, tapi ka Gusti urang bakal ngawula.

Jeung ceuk Yosua ka rahayat, Anjeun téh saksi ngalawan diri anjeun sorangan, yén anjeun geus milih Gusti pikeun ngalayanan ka Mantenna. Jeung ayeuna singkirkeun para dewa asing anu aya dina anjeun, sareng luruskeun haté anjeun ka Gusti Allah Israél. Jeung ceuk rahayat ka Yosua, Urang baris ngawula ka Gusti jeung urang baris ngadenge sora-Na.

Jeung Yosua ngadamel perjanjian ka rahayat dina poé éta, sarta masihan ka maranéhna hukum jeung kaadilan di Silo di hareupeun kemah Allah Israil. Jeung Yosua nulis kecap-kecap ieu kana buku hukum-hukum Allah, sarta nyokot batu gede, tur

ngadegkeunana di handapeun tangkal terebinth di hareupeun Gusti. Jeung ceuk Yosua ka rahayat, Tingali, batu ieu bakal jadi kasaksian pikeun anjeun, sabab manéhna geus ngadéngé sakabéh hal anu dicaritakeun ka manéhna ku Gusti, sabab Gusti geus nyarita ka anjeun dinten ieu. Jeung ieu bakal jadi kasaksian pikeun anjeun dina poé-poé panungtung, iraha waé anjeun bohong ka Gusti Allah abdi. Jeung anjeunna ngirim Yosua jalma-jalma, jeung aranjeunna indit masing-masing ka tempatna. Jeung ngalayanan Israél ka Gusti sadaya dinten-dinten Yosua jeung sadaya dinten-dinten para sesepuh anu manjangkeun waktos sanggeus Yosua, jeung anu ningali sadaya pagawéan Gusti anu dipigawé-Na ka Israél.

Jeung éta kajadian sanggeus éta, Yosua anak Nun, budak Gusti, maot dina yuswa saratus sapuluh taun. Sareng aranjeunna ngubur anjeunna di wates bagian warisanana di Thamnasaarch, di pagunungan Ephraim, ti kalér gunung Gilead.

Jeung tulang-tulang Yusup dibawa ka luhur ku anak-anak Israél ti Mesir, sarta dikubur di Sikém, dina bagian sawah anu kaala ku Yakub ti urang Amori anu cicing di Sikém ku saratus domba, sarta anjeunna masihan éta ka Yusup salaku bagian warisan.

Sanggeus kajadian-kajadian ieu, Eleazar putra Aaron anu imam agung maot, sarta dikubur di Gibeah milik Pinehas putrana, anu dipasihan ka anjeunna di pagunungan Efraim.